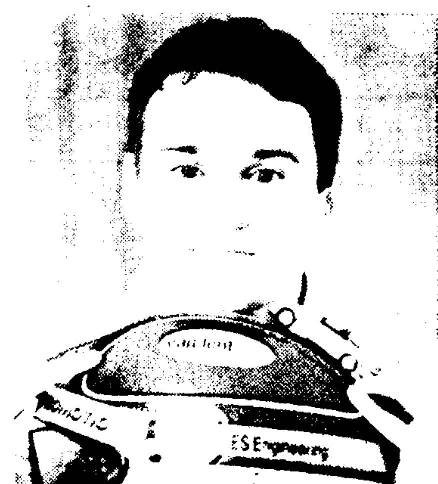
imburgs agblad
Zaterdag 29 oktober 1994
76e jaargang nr. 255.
Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. - Postbus 3100, 6401 DP Heerlen - Telefoon 045-739911 - Hoofdredacteur Ron Brown - Losse nummers ƒ 1,75

● Phil Bastiaans

● Accordeoniste Annie (86)

Directie van chemisch bedrijf wijst Awacs op veiligheidsrisico's

DSM woedend over lozing kerosine

Van onze verslaggever

GELEEN – De directie van DSM vindt het onacceptabel dat een Awacs-vliegtuig kerosine heeft geloosd boven het bedrijfsterrein van DSM in Geleen. Gezien de ernstige veiligheidsrisico's die dat met zich meebrengt, heeft DSM bij de leiding van de Awacsbasis in Geilenkirchen geprotesteerd tegen het lozen van de vliegtuigbrandstof kerosine. Burgemeester H. Lurvink van Geleen noemde het gisteravond in een reactie onaanvaardbaar dat de lozing heeft plaatsgevonden.

Lurvink is bovendien boos, omdat hij noch door DSM noch door de Awacsbasis op de hoogte is gebracht van de lozing. De burgemeester zal zowel richting DSM als richting Awacsbasis zijn beklag doen over de gang van zaken.

Volgens DSM heeft de Awacsleiding inmiddels toegezegd maatregelen te nemen om een herhaling van een dergelijk incident te voorkomen.

Het Awacstoestel ging op woensdagmorgen 14 september even voor elf uur over tot het lozen van een aanzienlijke hoeveelheid kerosine. Het vliegtuig was door een oververhitte motor in de problemen geraakt. Door het lozen van een hoeveelheid kerosine werd het gewicht van het toestel aangepast waardoor het zo snel mogelijk kon terugkeren naar Geilenkirchen.

De bewuste lozing van kerosine werd waargenomen door een medewerker van DSM belast met brandveiligheid.

Zie verder pagina 15
● **Vliegen boven DSM gruwel voor directie**

Heropening onderzoek dubbele moord Echt

DOOR ROB PETERS

ECHT/MAASTRICHT – De wegens moord op de 18-jarige Sonja Hartmann en doodslag van haar evenoude vriendin Esther Grispen uit Echt tot achttien jaar cel veroordeelde Abdellah B.(26) heeft gewetenswroeging gekregen.

Mede op aandringen van zijn raadsman mr. H. Ruysink heeft B. een verklaring getekend waarin hij toegeeft dat hij zijn vriend Achour S. met een pistool heeft gedwongen te helpen bij het wurgen van Sonja Hartmann.

Zie verder pagina 18
● **Raadsman dient revisie-verzoek in**

● *Precies acht minuten te laat zette prins Charles, de Britse troonopvolger, gistermorgen voet op Duitse bodem. De kroonprins, over wiens hormoonspiegel en seksleven de boulevardpers maar niet ophoudt te berichten, was in Duitsland om de in Mönchengladbach-Rheindalen gelegerde Britse troepen te inspecteren. De in een uniform van de Royal Dragoon Guards gestoken Charles werd met een limousine (zie foto) van het vliegveld in Elmpt naar het legerhoofdkwartier gereden om een parade af te nemen. Engelse schoolkinderen stonden, zwaaiend met vlaggetjes, de veel geplaagde kroonprins op te wachten. Na afloop van de troepeninspectie sprak prins Charles er zijn vreugde over uit dat het Britse en Duitse leger, die elkaar ooit fel bestreden, tegenwoordig zo voorbeeldig samenwerken. Vervolgens wachtte een lunch. Het koninklijk menu vermeldde varkensmedaillons met broccoli.*
Charles sloot zijn bezoek af met het tekenen van het Gouden Boek van de stad Mönchengladbach.
Foto: JAN-PAUL KUIT

Kees Rijvers vervangt De Mos

EINDHOVEN – Kees Rijvers neemt voorlopig de taken van trainer/coach Aad de Mos bij PSV waar. De Mos is gisteren door het bestuur van de Eindhovense eredivisieclub op staande voet ontslagen. Rijvers, onder meer ex-bondscoach, was al bij PSV werkzaam als internationale scout.

„Het bestuur van PSV heeft besloten de overeenkomst met zijn trainer/coach Aad de Mos met onmiddellijke ingang te beëindigen omdat de tegenvallende resultaten hebben geleid tot een vermindering van vertrouwen die een verdere vruchtbare samenwerking in de weg staat," aldus de verklaring van PSV-zijde.

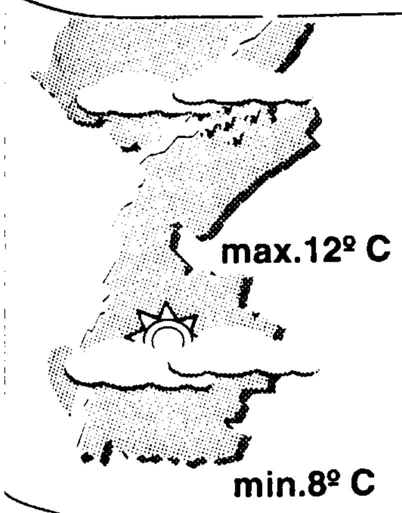
Zie verder pagina 21
● **Rijvers 'even' terug bij PSV**

Riem niet geroyeerd door PvdA

DOOR LAURENS SCHELLEN

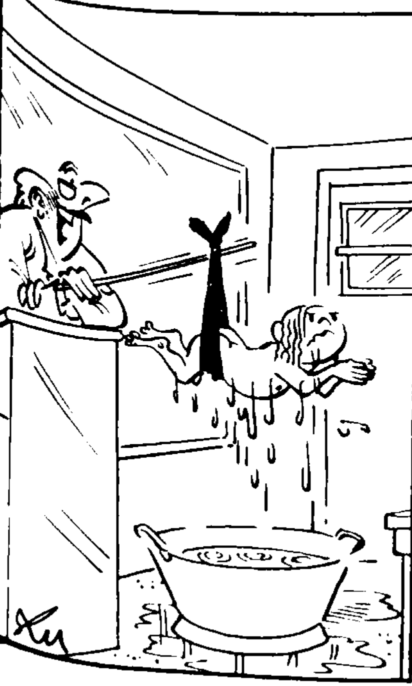
DEN HAAG/BRUNSSUM – De op beschuldiging van corruptie en ambtsmisbruik ontslagen burgemeester Henk Riem van Brunssum wordt door het hoofdbestuur van de PvdA voorlopig niet geroyeerd als partijlid. Ook Riem zelf, die ervan overtuigd is dat hij de zware verdenkingen op de rechtszitting in maart goeddeels kan weerleggen, voelt er niets voor om eigener beweging uit de partij te stappen nog vóór het vonnis is geveld.

Zie verder pagina 15
● **Bestuur PvdA kiest voor 'uiterste zorgvuldigheid'**

VANDAAG REGEN, MORGEN OPKLARINGEN
De bewolking neemt vanochtend toe en later valt er geruime tijd regen. De wind is zuid tot zuidwest en wakkert aan tot vrij krachtig en nu en dan hard. De temperatuur wordt vanmiddag circa 12 graden. Vannacht is het met een minimumtemperatuur rond de 8 graden zacht. Morgen breidt een hogedrukgebied boven Frankrijk zich iets naar het noorden uit. Hoewel er eerst nog veel bewolking is met op veel plaatsen regen, wordt het later op de dag droog en komen er enkele opklaringen.
Voor verdere informatie betreffende het weer in Limburg kunt u bellen 06-9775.
VANDAAG:
zon op: 07.28 onder: 17.14
MORGEN:
zon op: 07.30 onder: 17.12

Schoolzwemmen in Nuth afgeschaft

„Volgende!"

Hans van Draanen exposeert in atelier Vinken in Nuth

De feestelijke droomwereld van een schilder-dichter

k

DOOR PIETER DEFESCHE

NUTH – De galerie van Jac Vinken in Nuth wordt steevast 'Atelier' genoemd, misschien om aan te geven dat de bestaansbasis wordt geleverd door het foto-bedrijf. Zij zal op haar gewaardeerde kunstzinnige activiteiten niet willen toeleggen, maar stelt prijs op enige speelruimte – ruimte ook voor zo iets onzakelijks als vriendschap. Vriendschap is ongetwijfeld in het spel bij de presentatie – nu voor de vierde maal – van het werk van Hans van Draanen, afkomstig uit Bergen in Noord-Holland, maar ontmoet in het binnenland van Bretagne, waarin de schilder zich gevestigd had om er nooit meer weg te gaan, en waarin ook de galeriehouder zich geregeld ophoudt. Hij is daar ooit voor het eerst beland voor het uitvoeren van de foto-opdracht van een nonnenklooster, een memorabele ervaring.

De schilder had zich een zodanige plaats in het sociale en culturele leven van zijn nieuwe woonplaats verworven, dat haar bestuur ter herdenking van zijn overlijden in 1987 een retrospectieve tentoonstelling van zijn werken hield in de stadsbibliotheek bij wijze van hommage.

Bij de vijf officiële instanties die daaraan hun steentje bijdroegen was ook het bestuur van de vorige woonplaats Bergen. Een mooie monografie begeleidde het evenement, dat menigeen op de been bracht, naast de leden van de commissie van vrienden die het meeste werk verzette.

● *Rendez-vous, olieverf op hout van Hans van Draanen.*

Monografie

De retrospectieve had in dezelfde vorm plaats in Bergen: de derde presentatie is in Nuth, op basis van de oude contacten en – zoals gezegd – vriendschap.

De uitnodiging meldde al dat van alle getoonde werken niets te koop is – iets waar in dit geval het publiek misschien zwaarder aan tilt dan de galerie. De monografie beschrijft de avontuurlijke levensloop van Hans van Draanen, die in 1931 in Amsterdam werd geboren, daar werd opgeleid aan de kunstnijverheidsschool, om zich in 1857 in Bergen te vestigen en daar les te geven. Hij vertrok na een paar jaar naar Curaçao, waar hij als conservator optrad van het plaatselijk museum.

In de jaren zeventig ontwikkelde zich zijn affiniteit met Frankrijk. Zij leidde ertoe dat hij aan een nieuw leven begon, met achterlating van het oude, in het indrukwekkende en pure landschap van het granieten schiereiland, op twaalf mijl afstand van de zee. In een wereld die tijdloos scheen en uitnodigde om de betekenis van de dingen met wijsgerigheid te bezien.

Fantastisch

Hans van Draanen voorzag daar in zijn levensonderhoud door het schilderen van – aanvankelijk – traditionele landschappen, door het drukken van bibliofiele dichtbundels. Geleidelijk kreeg zijn werk, dat in kleine en middelgrote formaten onstond in acrylverf, met de linkerhand gepenseeld, een meer fantastisch karakter. Reeksen taferelen verbeeldden droomschepen, als door flower-power aangeraakt, bizar gevogelte, wonderbaarlijke kerken en paleizen, maar vooral mensen, in de gestalte waarin hij ze waarnam: met milde ironie en genegenheid. Ze zijn op de retrospectieve talrijk vertegenwoordigd. Ze zijn poëtisch en kwetsbaar, met hun grote ogen, zoals 'de kleine koning' – soms ook een tikkeltje tragisch, zoals de 'Emigranten' of 'De Buveur'. Maar altijd wel versierd en aan de dagelijkse werkelijkheid ontheven.

Dat er dichterlijkheid school in de grote en met een zware gang door het leven gaande gestalte van Hans van Draanen was al gebleken uit zijn vermogen subtiele teksten te verzinnen, soms gedrukt in de vorm van Japanse haiku's. Met het vorderen van zijn leven scheen hij ernst in te wisselen voor de feestelijkheid van een droomwereld, soms kinderlijk, als verbeeld voor een kinderprentenboek.

Plezier

Hij ontwikkelde zijn visioenen niet, zoals sommigen willen, in afzondering als een kluizenaar naar het voorbeeld van Ierse monniken die zich in oeroude tijden neerlieten op rotseilanden voor de kust. Hij leefde zijn onorthodoxe leven tussen de mensen en met veelzijdige aandacht. Ook zijn kunstzinnige bezigheid was veelzijdiger dan het schilderen met fijne penselen. Er stond in zijn grote Bretonse huis van grote granietstenen, gedekt met leien, een drukpers, een etspers, en een keramiek-oven waarmee 'de meisjes' druk in de weer waren, en waaraan zij reeksen dierfiguren en vluchten vogeltjes ontlokten: voor het plezier van het doen, voor de kunst en voor het dagelijks bestaan.

Agrariërs

Een schilder-dichter kan men hem noemen, wiens creaties niet aansloten bij een schilderkunst die in Bretagne inheems is, maar die niettemin door zijn omgeving van veelal agrariërs en ambachtslieden hogelijk werd geprezen. Een kunstenaar is daar vele andere mensen waard, zoals in het oude Griekenland een geneesheer. En onder de kunstenaars gold Van Draanen – in de woorden van een plaatselijk garagist – als een 'champion'.

Zijn bezienswaardige collectie, door Franse vrienden nu voor de derde maal bezocht, wordt in Nuth aangevuld met de keramische beelden van Johan van Hoof – een andere relatie van de galerie. Ook daarin is poëzie en vindingrijkheid geïnvesteerd die op aandacht mag aanspraak maken, maar de kunstenaar neemt in de omstandigheden met een tweede plaats goedmoedig genoegen. Hij althans komt nog terug.

Atelier Jac Vinken, Nuth, Hans van Draanen, Johan van Hoof, tot 27 november.

Vocaal Ensemble zingt 'herontdekt' oratorium

DOOR PETER P. GRAVEN

EYS – Actus Musicus de divite et Lazaro, oftewel Vom reichen Manne und Lazarus, zoals de Duitse titel luidt – in 1649 door Andreas Fromm gecomponeerd – geldt als het oudst bewaard gebleven Duitstalige oratorium. De Limburgse musicoloog Hans van Dijk ontdekte tijdens een studiereis door het voormalige Oost-Duitsland een handgeschreven copie van dit oratorium. In vergelijking met de gedrukte uitgave van 1649 bevat de geschreven versie echter meer delen, die absoluut authentiek zijn.

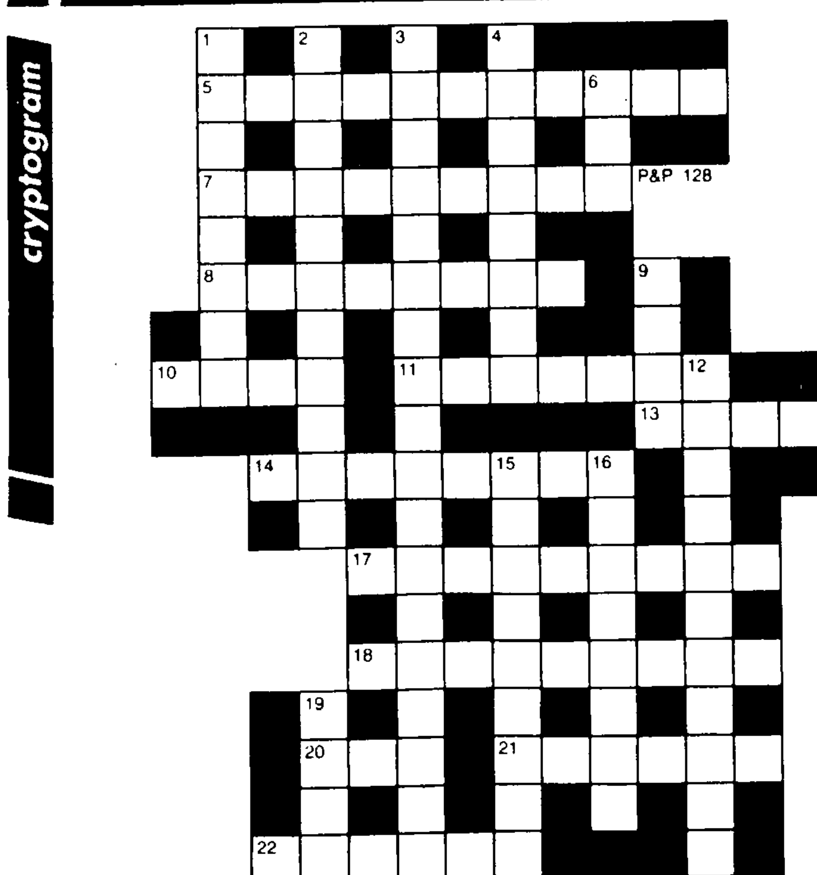
Ter gelegenheid van het feit dat het Limburgs Vocaal Ensemble 25 jaar bestaat weerklinkt Fromms oratorium, voor het eerst sinds de 17de eeuw in volledige vorm, tijdens het jubileumconcert van het LVE, komende zondag in de Pancratiuskerk te Heerlen, aanvang 16 uur. Het programma vermeldt verder nog een viertal werken van Heinrich Schütz, de 'eisgrau Senior' van de Duitse protestante kerkmuziek. Het koor wordt begeleid door een barokensemble van musici uit het orkest van de West Deutsche Rundfunk, samengesteld door Harry Ries. Een Intrada van Andrea Gabrieli fungeert als instrumentaal intermezzo.

„Ondanks dit feestprogramma met muziek uit laat-renaissance en vroeg-barok willen we ons niet vastleggen op een bepaalde periode, geen koor met een specialismestempel zijn," licht dirigent Peter Kokkelmans toe. Hij nam in 1979 de leiding van het momenteel 23 geschoolde vocalisten sterke ensemble over van zangpedagoge Christa Wolfs, oprichtster van het LVE.

„Net zoals we in het verleden bijvoorbeeld het Requiem van Pierre de la Rue, Bachs Weihnachtsoratorium en de eenakter Tor und Tod van John Slangen uitgevoerd hebben, blijven we ons breed oriënteren. Zo zal een van de volgende concerten functionele kerkmuziek uit het Maastricht van de 17de en 18de eeuw bevatten, werken die we in de Maastrichtse archieven gevonden hebben. Verder gaan we de schitterende Ensaladas van renaissance-componist Matheo Flecha l'Ancien uitvoeren en bereiden we een a capella-programma voor met meerstemmig gezette Engelse en Nederlands volksliederen uit deze eeuw, van onder meer Vaughan Williams, Britten en Strategier. Onze voorkeur gaat immers uit naar het stilistisch verantwoord brengen van bijzondere programma's, waarop we ons eigen muzikaal gezicht kunnen tonen."

puzzels

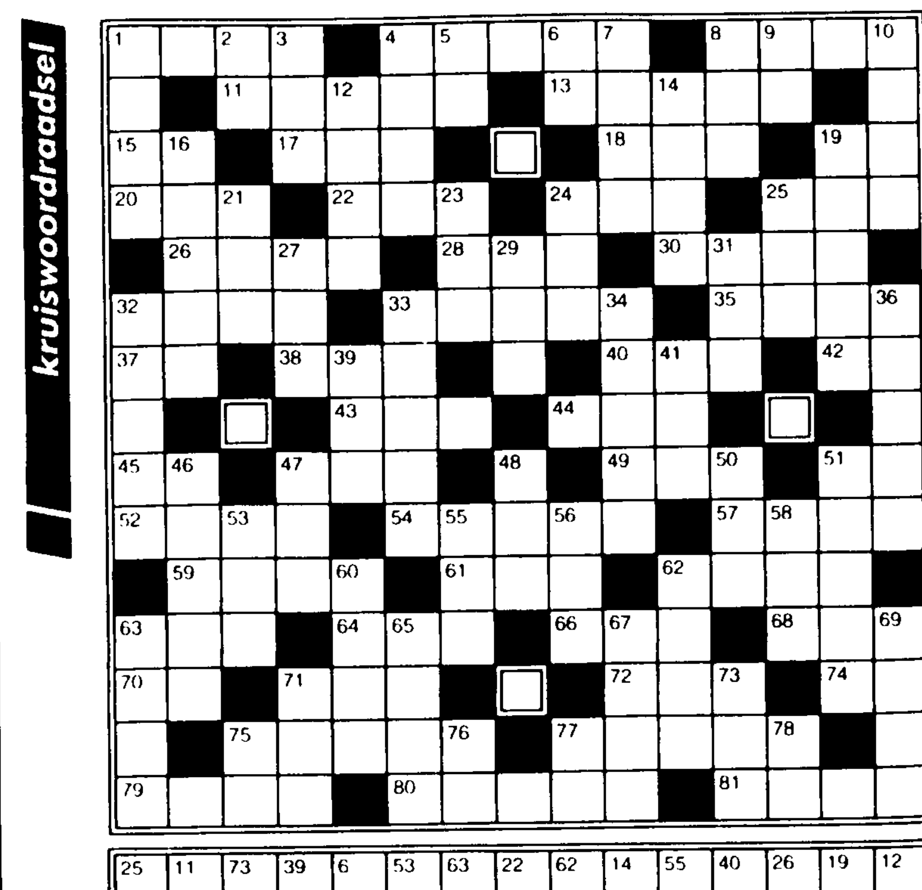
cryptogram

HORIZONTAAL: **5** Stoppen met naar buiten werken van afval (11); **7** Daar blijven ze zitten (9); **8** Meenemen en horen (8); **10** Gepikt uit de schuur (4); **11** Stellinghout (7); **13** Met die vlek er in wordt het niets (4); **14** Luchtpennen voor oefeningen (8); **17** Vanwege zo'n strakke broek moet je anders rijden (9); **18** Een reep teer om te oefenen (9); **20** Vervelend, zo bedorven (3); **21** Is die stier een bullebak (6); **22** Snel afgemat in de modderpoel (5).

VERTIKAAL: **1** Ondersteunende brieven (8); **2** Proefmedicijnen (11); **3** Die sportman is het brein achter de ontvoering (18); **4** De reactie op de baan van de meteoroloog (8); **6** Zonder Adriaan eten (3); **9** Voor de middag is goed, maar later leidt 't tot ruzie (4); **12** IJzertjes e.d. (11); **15** Nieuwe plannen voor het openbaar vervoer (9); **16** De seringen tekenen (8); **19** Jongen in de rivier (4).

kruiswoordraadsel

25	11	73	39	6	53	63	22	62	14	55	40	26	19	12

Welk woord komt er in het balkje?

HORIZONTAAL: **1** roofdier; **4** warboel; **8** kledingstuk; **11** vloersteen; **13** gangtapijt; **15** laagtij; **17** hemellichaam; **18** oude lap; **19** heden; **20** bladplant; **22** wandversiering; **24** roofdier; **25** wijnsoort; **26** vogel; **28** vaas; **30** etensbak; **32** vijandschap; **33** tafelfles; **35** putemmertje; **37** pers. vnw.; **38** klomp planten; **40** drank; **42** voorz.; **43** speelgoed; **44** waadbare plaats; **45** voorz.; **47** toiletartikel; **49** duif; **51** insekt; **52** schaapkameel; **54** kleur; **57** gelijk; **59** hoofdvoedsel; **61** papegaai; **62** hemellichaam; **63** hakwerktuig; **64** speeltuinattractie; **66** luchtvaartmij.; **68** gewricht; **70** loofboom; **71** alvorens; **72** houding; **74** nummer; **75** bekrompen; **77** lengtemaat; **79** klipgeit; **80** oude maat; **81** kern.

VERTIKAAL: **1** ouderloze; **2** mil. rang; **3** hoofddeksel; **4** munt; **5** hectoliter; **6** aardr. aand.; **7** alleenzang; **8** afgelegen; **9** bijwoord; **10** kunstgreep; **12** pl. in Zeel.; **14** wacht; **16** vis; **19** telw.; **21** kloosterhoofd; **23** stad in België; **24** dessert; **25** korte kous; **27** boom; **29** voorm. Ned. eiland; **31** sterrenbeeld; **32** strijkinstrument; **33** schoeisel; **34** vr. taal; **36** bergkloof; **39** grootvader; **41** jongensnaam; **46** pl. in Frankr.; **47** oogholte; **48** café; **50** proper; **51** roofdier; **53** afstandsmaat; **55** zoogdier; **56** vaarwater; **58** huid; **60** telw.; **62** beroep; **63** Europeaan; **65** bloem; **67** vertraagd; **69** olievat; **71** priem; **73** elasticiteit; **75** kilometer; **76** niet parkeren; **77** intern. org.; **78** zangnoot.

oplossing gisteren

HORIZONTAAL: **1** natuurkunde; **11** spruit; **12** gieren; **14** AT; **15** kit; **17** les; **18** it.; **20** ara; **22** negeren; **25** oma; **26** naja; **28** Namen; **29** Emma; **30** snuit; **32** tel; **33** steel; **34** PD; **35** man; **37** als; **38** RK; **39** rafel; **40** shawl; **41** NK; **43** bek; **45** Ane; **46** dn.; **47** navel; **49** eon; **51** graad; **53** Ipel; **54** droog; **56** kali; **57** nol; **58** kopstem; **60** rag; **61** ge; **62** aan; **63** bad; **65** Ne; **66** nasaal; **69** gering; **71** terreurdaad.

VERTIKAAL: **1** np; **2** ark; **3** tuin; **4** uiten; **5** ut; **6** kg; **7** uilen; **8** neen; **9** drs; **10** Ee; **11** strand; **13** nimmer; **14** aanspanning; **16** zemel; **19** taalkundige; **21** aju; **23** gat; **24** rel; **25** ome; **27** aimabel; **29** etswerk; **31** tafel; **33** slang; **36** nek; **37** aha; **42** kapoen; **44** toost; **46** dalang; **48** vel; **49** Erp; **50** NOT; **52** aar; **54** Donar; **55** gebed; **58** kaar; **59** mara; **62** Ase; **64** dia; **67** at; **68** le; **69** gr; **70** Nd.

UITGEVERSMAATSCHAPPIJ
Limburgs Dagblad B.V.

Directie:
mr. F.A.M. van Hellemondt
K.J. Verwer

Hoofdkantoor:
In de Cramer 37, 6411 RS Heerlen

Telefoon:
Abonnementen 045-739881
Advertenties 045-739886
Algemeen 045-739911
Piccolo-advertenties 045-719966

Fax:
Advertenties 045-739204
Algemeen 045-739364
Redactie 045-739264

Banken:
ABN-AMRO Heerlen 57 75 35 935
Postbank 10 35 100

Rayonkantoren:
Brunssum 045-256363
Geleen 046-746868
Kerkrade 045-452932
Maastricht 043-254477
Roermond 04750-18484
Sittard 046-515577
Valkenburg 04406-15045

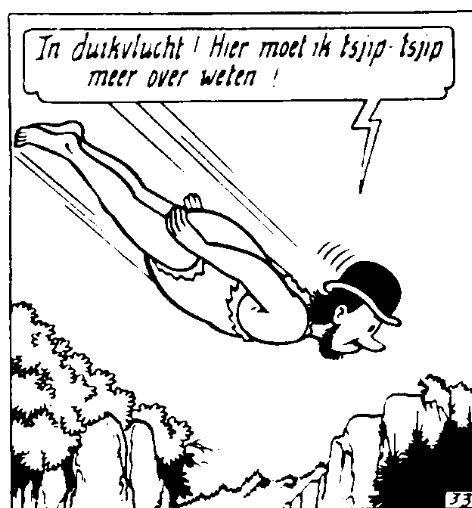
Abonnementsprijzen:
Bij voorbetaling te voldoen.
Bij automatische betaling:
per maand ƒ 29,00
per kwartaal ƒ 86,90
Per acceptgiro:
per maand ƒ 30,50
per kwartaal ƒ 88,40
Losse nummers ƒ 1,75
Bfr. 32

Alle orders worden afgesloten en uitgevoerd overeenkomstig de Regelen voor het Advertentiewezen en overeenkomstig de Algemene Voorwaarden van het Limburgs Dagblad.

de averechtse aap

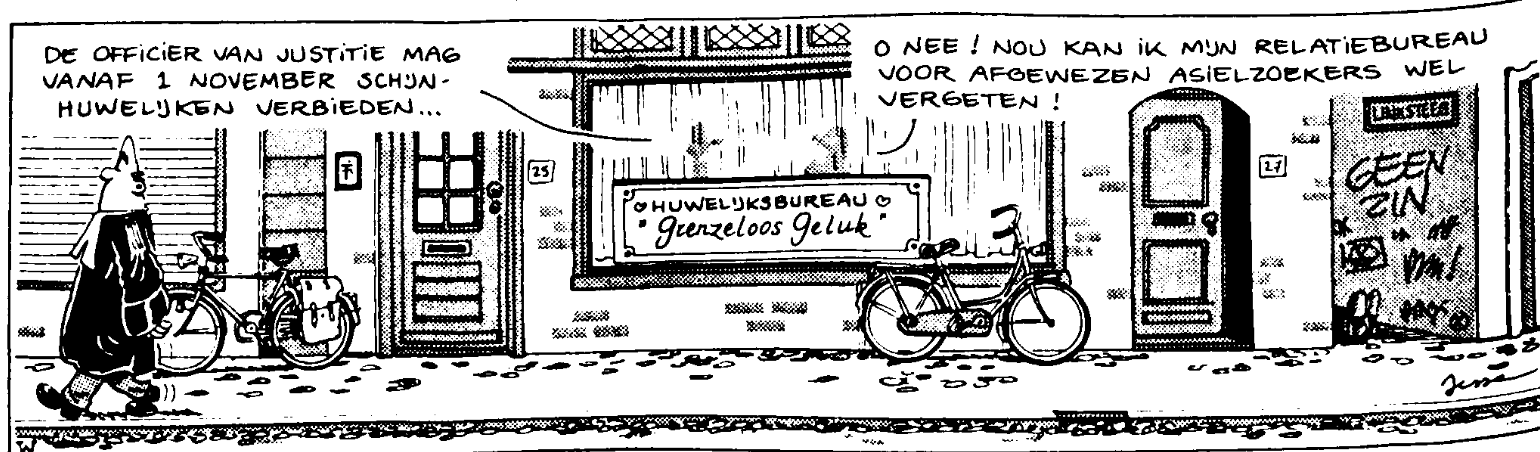

de rechter

recept

Zuurkool-paprikasalade

500 gram zuurkool uit het vat, 1 rode paprika, 1 groene paprika, 1 kleine rode ui, 5 eetlepels olie, 2 eetlepels azijn, peper, paprikapoeder.

Haal de zuurkool met twee vorken uit elkaar.
Halveer de rode en groene paprika en verwijder zaadjes en zaadlijsten. Snijd het vruchtvlees in repen.
Pel de ui en verdeel deze in ringen.
Verdeel uiringen en reepjes paprika over de zuurkool en schep dooreen.
Klop olie en azijn door elkaar en schenk dit over de salade. Schep alles opnieuw dooreen.

Laat de salade een half uurtje staan, zodat alle smaken intrekken en bestrooi de salade voor het serveren met peper en paprikapoeder.

Variant: bestrooi de salade voor het serveren met knapperig uitgebakken reepjes gerookt spek.

Nieuw middel succes bij behandeling cholestorol

Van onze redactie binnenland

LEIDEN – Een nieuwe behandeling om cholesterol-ophopingen in de kransslagader bij hartpatiënten te verminderen blijkt succesvol. Het middel pravastatine kan het ziekteproces een halt toeroepen waardoor minder mensen een dotterbehandeling nodig hebben of een bypass hoeven te krijgen. Dit blijkt uit een onderzoek waaraan elf ziekenhuizen (waarvan zeven academische) hebben meegedaan. Doel was om te kijken op welke wijze patiënten met verkalking in de kransslagaders het best geholpen kunnen worden.

Het onderzoek, de zogeheten Regress-studie, wordt vandaag gepresenteerd op de jaarvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Cardiologie.

Er zijn al verschillende middelen op de markt die cholesterol verlagen. De oudere middelen waren echter weinig effectief of hadden veel bijwerkingen. De resultaten van de modernere middelen zijn volgens de onderzoekers van de Regress-studie prof. A. Bruschke (universiteit Leiden) en prof. K. Lie (universiteit Groningen) belangrijk beter. De onderzoekers troffen bij hun patiënten amper bijwerkingen aan. Aan het onderzoek namen 885 patiënten mee.

In Nederland sterven jaarlijks meer dan 16.000 mensen aan een hartinfarct.Bruschke schat dat tenminste 200.000 mensen met hartziekten baat zullen hebben van de nieuwe behandeling. Er komt een vervolgonderzoek naar de kosten en baten van het geneesmiddel. Bruschke schat dat het middel 1500 gulden per jaar kost.

Patiënten zullen hun hele leven het middel moeten gebruiken want anders neemt de hoeveelheid cholesterol weer toe. Wat de effecten op lange termijn zullen zijn is niet bekend omdat het middel nog niet zo lang op de markt is. „We moeten het daarom met een zekere voorzichtigheid gebruiken."

Hij noemt de uitkomsten van zijn onderzoek een belangrijke stap in de behandeling van hartziekten.

Als wapen tegen nog toenemende files

Lagere belasting voor carpoolers voorgesteld

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Belastingverminderingen voor carpoolers en het gedeeltelijk schrappen van bezuinigingen op stads- en streekvervoer zijn enkele van de wapens die minister Jorritsma (verkeer) wil inzetten tegen de files. Ook het hernieuwd gebruik van carpoolstroken zoals die onlangs in gebruik was op de A1 bij Muiden hoort daartoe.

Dit blijkt uit de brief met maatregelen tegen de files die de minister gisteren aan de Tweede Kamer heeft gestuurd. Carpoolen zal onder meer worden gestimuleerd door middel van (gunstige) belastingmaatregelen en vermindering van het aantal parkeerplaatsen bij grote bedrijven. De door het vorige kabinet aangekondigde bezuiniging op het stadsvervoer wordt volgend jaar gehalveerd van 50 naar 25 miljoen gulden. Die op het streekvervoer van 25 miljoen vervalt. De jaren daarna blijft de bezuiniging overigens wel gehandhaafd. Volgens de minister kan het stads- en streekvervoer met de invoering van bijvoorbeeld speciale spitslijnen een belangrijke rol spelen bij het verminderen van filevorming.

Jorritsma noemt een trits aan maatregelen, waarvan het merendeel al eerder bekend werd. Daarbij gaat het onder meer om de aanleg van aparte rijstroken voor vrachtwagens, bussen en lange-afstandsverkeer. In haar brief neemt ze definitief afscheid van de invoering van het spitsvignet (een idee van haar voorgangster Maij-Weggen) omdat daarvoor onvoldoende politieke en maatschappelijke steun zou zijn. Wel wil ze rond de eeuwwisseling het zogeheten 'rekeningrijden' invoeren. Verder wil ze dat in Europees verband de accijnzen op de benzine worden verhoogd.

Jorritsma zegt weinig te zien in verdere uitbreiding van de toegangswegen bij de vier grote steden, waar de files zich nu concentreren. Het wegennet binnen de steden kan de verkeersstroom ook nu al niet aan.

punt uit

● Coke-bende

Het kernteam (IRT) van de politie Amsterdam Gooi en Vechtstreek heeft een Surinaamse cocaïnebende opgerold. Daarbij werd 550 kilogram cocaïne in beslag genomen en werden 17 personen aangehouden. De cocaïne was verpakt in 1200 dozen vruchtesap. Bij huiszoekingen in Amsterdam, Almere en Den Haag zijn administraties in beslag genomen.

● Beatles

Op 30 november komt een dubbelalbum van The Beatles uit met 56 songs, waarvan er dertig nooit eerder op de plaat zijn uitgebracht. De meeste van de dertig liedjes zijn rock'n'roll-klassiekers zoals The Beatles die in de jaren zestig speelden in hun Liverpool- en Hamburg-periode. De opnames van de niet eerder uitgebrachte nummers zijn afkomstig van BBC-programma's. De cd heet dan ook Live at the BBC.

● Mishandeling

Justitie in Haarlem heeft de KLM voor de rechter gedaagd wegens dierenmishandeling. De officier van justitie vindt dat de nationale luchtvaartmaatschappij tot drie keer toe ernstig in de fout is gegaan bij het vervoer van verschillende soorten dieren. Daarbij gaat het om het transport van landschildpadden, tropische kikkers, reptielen en insecten.

● Herdenking

Premier Kok wil volgend jaar op 8 mei de Duitsers betrekken bij de vijftigste herdenking van de Duitse capitulatie. De eerste minister heeft dat na afloop van het kabinetsberaad gezegd. De minister-president had zijn plan om Duitsers uit te nodigen bij de 50-ste herdenking van bevrijdingsdag op 5 mei 1995 eerder al laten vallen.

● Loopbaan

Het opleidingsniveau van ouders bepaalt het succes van de schoolloopbaan van hun kind, of ze nu op mavo, havo of vwo zitten. Kinderen van ouders met alleen lagere school blijven in het eerste en tweede jaar drie keer zo vaak zitten als kinderen van ouders met een academische opleiding. In het derde jaar neemt dit verschil relatief iets af. Dit blijkt uit onderzoek van de onderzoeksinstituten ITS in Nijmegen en het GION in Groningen.

● Bijslag

De kinderbijslag voor het eerste kind gaat volgend jaar in totaal met 11,60 gulden omhoog. In 1998 is dat extraatje opgelopen tot 63 gulden per jaar. De regeling dat ouders meer geld krijgen per kind naarmate hun gezin groter is, houdt per 1 januari op te bestaan.

● Laatste

Emma Bonino (46) van de Radicale Partij en de econoom Mario Monti (51) zijn gisteren door premier Silvio Berlusconi aangewezen als de nieuwe Italiaanse commissarissen in de Europese Commissie. Daarmee is de ploeg van de nieuwe voorzitter Jacques Santer rond, voor zover het de huidige lidstaten betreft.

● Olieramp

Inspecteurs van het Russische ministerie van Milieu die ter plaatse onderzoek verrichten naar de olieramp in de Noordrussische republiek Komi, zeggen dat tenminste 64.000 ton olie in het milieu is terechtgekomen. Donderdag hield de woordvoerder van het ministerie het nog op 14.000 ton, die in het milieu zijn terechtgekomen.

Bestrijding werkloosheid behoudt wel absolute voorrang

Geen centraal akkoord voor '95

Van onze verslaggevers

DEN HAAG – Er komt dit jaar definitief geen Centraal Akkoord tussen werkgevers, vakcentrales en het kabinet. Minister-president Kok heeft dat gisteravond na afloop van het najaarsoverleg met de sociale partners bekendgemaakt. Volgens Kok kunnen VNO-voorzitter Rinnooy Kan en FNV-voorzitter Stekelenburg geen banen scheppen. „Dat doen de bedrijven zelf wel," aldus de premier, tevens oud-voorzitter van de vakcentrale FNV.

Alle partijen zijn het erover eens dat de bestrijding van de werkloosheid absolute voorrang verdient. CNV-voorzitter Westerlaken: „We moeten de wedstrijd tegen de werkloosheid gezamenlijk winnen." De daarbij te volgen tactiek had de partijen echter verdeeld. De FNV wil dat de overheid korter werken stimuleert, bijvoorbeeld door belastingvoordelen. Ook het CNV zit op die lijn.

De werkgeversorganisaties VNO en NCW hebben recent hun eigen banenplan op tafel gelegd. Ze bepleiten onder meer de invoering van 'dienstencheques' waarmee particulieren en bedrijven werklozen kunnen inhuren om klusjes te doen. De bonden vinden dit plan 'idioot'. De werkgevers op hun beurt wijzen elke vorm van collectieve arbeidstijdverkorting af.

Het uitblijven van een Centraal Akkoord tekent de afbrokkelende macht van het traditionele najaarsoverleg. Daar komt nog bij dat de regeringspartijen VVD en D66 heel weinig waarde hechten aan landelijke afspraken die in de praktijk toch vaak geen navolging krijgen. FNV en CNV willen echter wel in gesprek blijven met het kabinet.

Netelig

Een netelig punt bij dit najaarsoverleg is de voorgenomen bezuiniging van 1,5 miljard gulden op de ambtenarensalarissen. „Bizar," noemt het CNV de manier waarop de paarse coalitie haar rol als werkgever opvat, vooral omdat deze bezuiniging naar verwachting 30.000 banen kost. CFO-voorzitter Loek Poell: „Als het kabinet die bezuinigingen niet van tafel haalt, komen er harde acties van het overheidspersoneel. De tijd van vriendelijk actievoeren is voorbij."

Clinton in de woestijn

● *Op een tank staande praat president Bill Clinton met Amerikaanse soldaten aan de grens tussen Koeweit en Irak. Clinton bezocht gisteren de VS-troepen in Koeweit. In een toespraak beloofde hij dat Irak nooit meer zijn buren, en dan met name Koeweit, zal kunnen bedreigen. „U bent hier, zodat wij aan deze belofte gehoorzaam kunnen worden," zei Clinton tegen 2000 soldaten. Hij verwacht overigens dat een deel van de troepen met Kerstmis weer thuis kan zijn.*

Foto: EPA

Serviërs dreigen met bombarderen moslimbevolking

Van onze redactie buitenland

SARAJEVO – De Bosnische Serviërs, die in het noordwesten van Bosnië zware verliezen lijden, hebben gedreigd met bombardementen op de burgerbevolking als het hoofdzakelijk uit moslims bestaande Bosnische regeringsleger zijn offensief niet staakt.

Generaal Dragomir Milosevic, commandant van de Servische troepen bij Sarajevo, zei dat elke aanval vergolden zou worden met beschietingen op doelen in het moslimdeel van de Bosnische hoofdstad.

De Servische strijdkrachten hebben van de VN-vredesmacht in voormalig Joegoslavië, geëist dat zij druk uitoefent op de moslims om hun aanvallen in de regio van Bihac te staken.

In Bihac, in het uiterste westen van Bosnië, heeft het Bosnische leger volgens de VN zo'n 200 vierkante km terrein veroverd. Het regeringsleger heeft daarmee het grootste succes geboekt sinds het begin van de burgeroorlog.

De successen van het Bosnische regeringsleger hebben een exodus van ten minste 12.000 Servische burgers tot gevolg gehad.

Zie ook pagina 9
● **Militaire terreinwinst overtuigt Bosniërs**

Ommezwaai Renamo na onderzoek stemfraude

Mozambique opgelucht na intrekken van boycot

Van onze redactie buitenland

MAPUTO – In de Mozambikaanse hoofdstad Maputo is gisteren opgelucht gereageerd op het besluit van de voormalige rebellenbeweging Renamo alsnog aan de eerste vrije verkiezingen deel te nemen. De nationale kiescommissie besloot daarop de verkiezingen met een dag te verlengen tot vandaag.

Renamo-leider Dhlakama verscheen in een stembureau in de hoofdstad om zijn stem uit te brengen. „Mijn overwinning is dat er verkiezingen in Mozambique plaatsvinden," zei hij. Kort tevoren had hij zijn oproep tot een boycot ingetrokken. Renamo had gisteren, op de eerste verkiezingsdag, tot een boycot opgeroepen wegens vermeende verkiezingsfraude door het regerende Frelimo (Bevrijdingsfront van Mozambique).

Dhlakama herzag zijn besluit na overleg met Westerse en VN-vertegenwoordigers, die hem moesten beloven klachten van de Renamo over onregelmatigheden uitputtend te zullen onderzoeken. De Renamo-leider eiste ook dat de verkiezingen zouden worden verlengd van twee tot vijf dagen, maar de kiescommissie beperkte zich tot de wettelijke mogelijkheid één extra dag toe te voegen.

Volgens waarnemers had de oproep tot een boycot overigens weinig effect op de opkomst. „Leden van Renamo bleven op hun post in de stembureaus," aldus Jan Nico Scholten, voorzitter van de Vereniging van Europese Parlementariers voor Zuidelijk Afrika (AWEPA). „De hoge opkomst duidt erop dat alle Mozambikanen erop gebrand zijn te stemmen." Het meest voorkomende probleem was dat er soms wat geduw en getrek was in de lange rijen wachtenden.

De CNE schat dat aan het eind van de eerste dag circa de helft van de 6,5 miljoen kiezers zijn stem had uitgebracht. De tweede verkiezingsdag verliep in het hele land zonder ernstige incidenten.

Zie ook pagina 7
● **Chronologie Mozambique**

Luchtmacht wil VS-helikopter

DEN HAAG – De Nederlandse luchtmacht heeft een duidelijke voorkeur voor de gevechtshelikopter Apache van de Amerikaanse vliegtuigbouwer McDonnell Douglas. Dit type gevechtsheli, dat onderdeel zal uitmaken van de Luchtmobiele Brigade, is vanuit militair oogpunt 'superieur' aan zijn drie concurrenten. Dit verklaren zegslieden in de top van de luchtmacht.

De beslissing welke type gevechtshelikopter door Nederland zal worden aangeschaft is in een cruciale fase beland. De knoop wordt halverwege december doorgehakt, aldus een woordvoerder van de luchtmacht.

Vier fabrikanten van gevechtshelikopters zijn nog in de race voor de felbegeerde order van circa 1,5 miljard gulden. Naast de Apache Longbow van McDonnell Douglas gaat het om de Super Cobra van het Amerikaanse Bell, de Tiger van Eurocopter (Duits-Frans) en de Mangusta A129 van het Italiaanse Agusta.

Ambtenaar stak geld voor pas in eigen zak

ASSEN – Uit het stadhuis van Assen zijn, in tegenstelling tot wat eerder deze week werd bekendgemaakt, geen paspoorten of trouwboekjes gestolen. Wel heeft een 24-jarige ambtenaar van de afdeling burgerzaken bijna zeshonderd gulden in eigen zak gestoken. Dat bedrag bestond uit de gebruikelijke leges die burgers bij aanvraag van een paspoort moeten betalen. De aanvraagformulieren voor de paspoorten heeft de man verduisterd. De ambtenaar heeft de verduistering van de aanvragen gisteren tijbekend. Hij zegt zeven paspoortaanvragen te hebben verduisterd. Bij de gemeente zijn tot nu toe maar vier gevallen bekend. Justitie onderzoekt hoe het met de resterende drie paspoortaanvragen zit.

Van gestolen trouwboekjes blijkt nooit sprake te zijn geweest. De vermiste doos met trouwboekjes is teruggevonden in een opslagruimte van het gemeentehuis.

'Niet bang zijn deskundigen in te schakelen'

Scholen niet in staat geweld te bestrijden

Van onze redactie binnenland

AMSTERDAM – Scholen zijn niet in staat zelfstandig het geweld in hun instelling te beteugelen. Zij moeten een beroep doen op deskundige hulp van buiten. „Leraren reageren heel onprofessioneel als zij met geweld worden geconfronteerd. In hun opleiding hebben zij daar geen training in gehad." Volgens Martin Kircz, bestuurslid van het Nederlands Genootschap voor Leraren (NGL), moeten scholen daarom niet bang zijn deskundigen om hulp te vragen. „Zij kunnen helpen geweld op school te voorkomen of beheersbaar te maken."

Volgens Kircz, een van de organisatoren van een congres van de onderwijsbond ABOP en het NGL over geweldspreventie, moeten scholen allereerst erkennen dat leerlingen geweld gebruiken tegen andere leerlingen of tegen leerkrachten. „Het is te lang een taboe geweest." Dat wil echter niet zeggen dat de school de schuld van het geweld op zich moet nemen. Hij voelt niets voor de introductie van metaaldetectoren bij de schooldeuren, zoals onlangs is voorgesteld. „Je moet een school niet vergelijken met de Bijenkorf." Ook waarschuwt hij tegen pessimisme: „2,5 miljoen kinderen gaan dagelijks naar school."

Het tegengaan van geweld op school zou vooral gevonden moeten worden door de sociale banden op school te verbeteren. Directeur voortgezet onderwijs van het ministerie, mevrouw A. Verlaan: „Als je een school binnenkomt en je ziet een lange, lege gang, dan is het fout. Een school moet leven, er moeten mensen lopen en praten en er moet koffie worden uitgeschonken."

Een volstrekt afwijkend geluid kwam van de secretaris generaal van de Engelse onderwijsbond NASUWT, Nigel de Gruchy. Twintig jaar geleden dacht men in Engeland er ook zo over. Dat is nu veranderd. „Jullie maken dezelfde fout die wij gemaakt hebben, namelijk dat je de school vooral ziet als een sociaal gerichte instelling en niet uitsluitend als een onderwijsinstituut. De school moet niet proberen de problemen van de samenleving op te lossen."

Limburgs Dagblad
piccolo's
Voor meer resultaat!

In de Cramer 37, Heerlen
Postbus 3100, 6401 DP Heerlen
Postbank: 1035100
Bank: ABN-AMRO 57.75.35.935
Fax: 045-739204 of 739364

Piccolo's
Over 1 kolom, in kleine letters met één woord in hoofdletters. Minimumhoogte: 10 millimeter. Prijs per millimeter hoogte: ƒ 1,40.
Afwijkende tarieven voor rubrieken Proficiat en Vermist/Gevonden ƒ 1,25 per mm, Onroerend Goed en Bedrijven Transakties ƒ 1,90.

Reuzepiccolo's
Over 1 of 2 kolommen, in 4 mogelijke lettergrootten met minimaal één woord in grotere letter (14-punts).
Minimumhoogte: 10 millimeter. Foto's, logo's en illustraties zijn mogelijk. Prijs per millimeter hoogte per kolom: ƒ 1,90.
Afwijkende tarieven Kontakten, Klubs en 06-lijnen: ƒ 2,35.
Advertenties onder nummer: ƒ 7,50.
Bewijsnummers op aanvraag: ƒ 4,75.

Prijzen zijn exclusief 17,5% BTW. Betaling contant of met de acceptgirokaart die u wordt toegezonden.

Enkele rubrieken UITSLUITEND à contant en mét legitimatie.

Telefonisch opgeven
045-719966
Maandag t/m vrijdag 8.30-17.00 uur. Opgave - in de regel - tot 12.00 uur daags voor plaatsing.

Schriftelijk opgeven
Opgave via de 1e post daags voor plaatsing.

Persoonlijk opgeven
Via de balie van onze kantoren maandag t.m vrijdag 8.30-17.00 uur. Voor plaatsing op zaterdag en maandag geldt vrijdag 11.00 uur.

Wij kunnen geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor schade van welke aard dan ook, ontstaan door niet, niet tijdig of onjuist plaatsen van advertenties.

Het Limburgs Dagblad wordt dagelijks gelezen door bijna 250.000 personen van 13 jaar en ouder.
(Bron: Cebuco Summo Scanner) D930

Mededelingen

Werkzaam in de horeca

recreatie en catering. De afdeling MAASTRICHT en VALKENBURG van de HORECABOND FNV praat u bij over de nieuwste ontwikkelingen. Kom op maandag 31 oktober a.s. naar Trefcentrum Oostermaas, Edisonstr. 4, Maastricht. Tot ziens. Wilt u meer weten bel dan: M. Weusten-Vandewall. tel. 04458-1407.

Personeel aangeboden

Drs. Economie (24) zkt. werk in KOSTPRIJSCALCULATIE, 1 jr. erv. in prod. omgeving en kennis v. iso. Br.o.nr. B-06132, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Jongeman met opleiding zoekt werk in TOURISTENBRANCHE. Br.o.nr. B-06122, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

MAN 31 jaar zoekt werk, kwaliteiten: gemotiveerd, betrouwbaar, goede referenties. Aantoonbare ervaring als kleur- fotolaborant en verkoopmedewerker. Hub tel. en fax 043-639118.

Al uw STRIJKWERK 's morgens gehaald en 's avonds thuisgebracht. Info. telef. 046-748656.

Vermist/Gevonden

ƒ 250,- BELONING voor event. tip of terugbezorging van Tijgerpoes. 045-725260.

Personeel gevraagd

Diversen personeel

Als u tussen 18 en 45 jaar oud bent en in bezit van auto en telefoon, kunt u in aanmerking komen voor onze gratis opleiding tot

vertegenwoordiger / ster

waarbij u tijdens de opleiding reeds een inkomen ontvangt en, na voltooide studie, desgewenst in vaste dienst kunt komen. Ervaring is niet vereist.
Uw brief, met genoten opleiding etc., wordt door ons vertrouwelijk behandeld.
Avesta Nederland BV, Postbus 107, 6000 AC WEERT.

Word RIJ-INSTRUCTEUR (m/v). Een fijn beroep met vrijheid, afwisseling, uitdaging. Veel vraag naar autorijinstructeurs voor vrachtauto-autobus- of aanhangwagenrijbewijs. Met het begeerde erkende Kaderschooldiploma mag U (zelfs zonder middenstandsdiploma) vrij een rijschool te beginnen. Na vijf maanden kunt U al eigen baas zijn (fulltime of partime) of een leuke vaste baan hebben. Binnenkort starten in heel het land de nieuwe opleidingen. Meer weten? Bel dan voor 21.00 uur voor een gratis fraaie studiegids De Kaderschool: 04998-99425 of 043-259550.

Met spoed representatieve te KAPSTER gevraagd, zelfstandig kunnen werken, salonervaring, plm. 30 uur perweek. Kapsalon Chantal. Telef. 04493-3738.

Freelance VERKOPERS voor verkoop van munttelefoons aan o.a. horeca. Zeer hoge provisie en goede ondersteuning. Credit Phone 010-4270142 06-53177713.

Gezocht KLUSJESMAN voor 2 dagen per week, i.b.v. auto voor werkzaamheden in België en NL, liefst Vutter of WAO-er. Bellen na 10.00 uur 00-32.89732069.

Gezocht BROMFIETSMONTEUR met ervaring. Tweewielers Math. Salden Limbricht.

Gevr. CENTRALIST voor weekend. Persoonlijk aanm. Hompertsweg 12, Landgraaf.

Wilt U tussen ƒ 20.000,- à ƒ 50.000,- VERDIENEN per mnd met een firma die explodeert bel nu 045-220968.

Disco-dancing de Bokkerijder vraagt DISCJOCKY. 04405-3907 b.g.g 2267.

ADVERTENTIEVERKOPER gevraagd voor groot projekt in Heerlen. Inlichtingen ☎ 043-253592.

MODEL worden? Laat u niet misleiden!! Bel de modellenlijn: 06-91122360 (1 gpm) voor objectieve informatie.

Zoekt u full- of part-time werk waar u uw tijd zelf kunt indelen tegen zeer goede VERDIENSTEN?! Telefoon: 04750-18847.

JVL Bouw vraagt met spoed METSELAARS en betontimmerlieden voor projekten in Duitsland. Tel. 043-633757 of 045-458485.

Palma Palace vraagt nette TOILETDAME. Tel. 045-719414, na 23.00 uur 728789.

FRITURE-HULP gevraagd. (zonder erv. onnodig te soll.). Telef. 045-214425/326675.

Horeca pers.

Gevr. zelfst. werkende vrouwelijke FRITUREHULP voor 2 vaste dagen per week te Bleijerheide. ☎ 045-351757.

GEZOCHT: ervaren Diskjockey voor enkele dagen per week, ☎ 045-719414, na 23 uur: 728789.

Rest. Auberge Rustique in Voerendaal vraagt voor de zaterdagavond een AFWASHULP, plm. 18-20 jr. Tel. 045-751403.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Huishoudelijk personeel/Oppas

Notarisgezin

met 3 kinderen (9, 8 en 5 jr) in het centrum van Leiden, zoekt zo spoedig mogelijk 'n aardig

au-pair meisje

voor oppas en licht huishoudelijk werk. Inwonend.
Mooie kamer met eigen TV. Meeste weekenden vrij.
Sollicitaties: telef. 071-120031.

POETSHULP gezocht voor part. app. centrum Sittard, 2 ochtenden p.mnd. 046-582291 na 19.00 uur.

Gevr. OPPAS voor 2 kind. (5 en 1½ jr) 2x per week 's nachts, liefst student. Tel. 043-618226.

Kantoorpersoneel

Salarisadministrateur m/v

met ervaring, opgedaan als salarisadministrateur.
Dus bekend met loonstrookjes, pensioenbewaking, contractbewaking e.d. MBO-niveau, ervaring met Lotus of Symphonie. Het betreft een baan voor 10 uur per week.
Geïnteresseerd? Neem dan zo spoedig mogelijk contact op met :
Unique Uitzendburo, Emmaplein 2, Heerlen.
Tel. 045-718170.

Medisch personeel

Met spoed gevraagd

Fysiotherapeut m/v

voor particuliere praktijk in Duitsland voor 35 uur per week, 40 minuten van Heerlen. ☎ 045-423158/00.49.21813178.

FYSIOTHERAPEUT (m/vr) voor NL praktijk in Düren (Dld), volledige baan en meteen aanvaardbaar. Inl. 045-231614 of 00-49.242110556

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Technisch personeel

Escalator Handrail GmbH, a Canadian Company is expanding its operations in Baesweiler, Germany!

We are setting up a manufacturing operation and are looking for:

Unskilled Production Personnel

that we will train. Must have a good working attitude, good mechanical aptitude, willing to work shifts, weekends, overtime. Starting hourly wage of 16,- DM per hour. Basic understanding of the English language is an asset.

Quality Control Supervisor

who will be responsible for implementing and managing all Quality Control functions such as ISO 9000.
Must be bi-lingual in English and German.
Must be willing to travel at request.

Part-time Computer Technician

who will be responsable for maintaining English/German hardware and software programs.
Approx. 2 to 4 hours per day, 5 days per week.

Send resumé to:

Escalator Handrail GmbH

Attn. Ms. A. Halbritter, Peter-Debye-strasse 1, D-52499 Baesweiler.

Met spoed gevraagd
Electriciens
voor direkt.
Ind. Mont. Hepp
Rooseveltstr. 1, 6431 AC Hoensbroek. 045-229401.

Gevr. LASSER T.I.G. Mag en elec. voor mont. in BRD. Hoog loon, vast werk. Zonder ervaring onnodig te reflecteren. ☎ 045-426988.

Phoenix tech. uitz.buro zoekt op korte termijn voor een projekt in Limburg FITTERS voor een demontage projekt. Tel. 02274-5588, ma-vr 9.00-17.00 uur, zat. 10.00-14.00 uur, 's avonds na 19.00 uur 075-168838.

Winkelpers.

Gevr. parttime VERKOOPSTER 15 tot 20 uur. Bakkerij Martens, Tudderenderweg 85, Sittard. Tel. 046-513013.

Uitzendbureaus

Uitzendbureau Start

heeft werk voor:

Produktiemedewerkers

voor diverse bedrijven in de omgeving van Heerlen zijn wij regelmatig op zoek naar PRODUKTIEMEDEWERKERS. Leeftijd tussen de 18 en 35 jr. Vereist zijn een afgeronde LBO-opleiding, bereidheid om in 2-, 3- of 5-ploegendienst te werken en een goede motivatie. Daarnaast is ook een goede Nederlandse spreek- en schijfvaardigheid vereist. Eigen vervoer is noodzakelijk

Oproepmedewerkers Horeca

Wij zoeken regelamtig dames en heren met ervaring in de horeca, die op oproepbasis een aantal uren in het weekend willen werken. Het werk bestaat uit het serveren op feesten en evenementen. Je moet kunnen debraceren en in het bezit zijn van horeca kleding. Eigen vervoer is noodzakelijk.

Sta je nog niet bij ons ingeschreven en voldoe je aan de genoemde eisen? Kom dan zo snel mogelijk langs op onze vestiging!

Uitzendbureau Start

Passage 42, 6411 JT Heerlen. 045-711001.

Bouwvak personeel

Hodzelmans VOF vraagt met spoed

erv. graafmachinemachinist

voor sloopwerkzaamheden. Tel. 045-453975 na 19.00 uur.

Gevraagd voor diverse projecten in Zuid-Limburg:

vakbekwame metselaars

Bouwbedrijf v.d. Kleut BV, Minckelersstr. 22, Landgraaf. Telefoon 045-311625 tijdens kantooruren.

Aannemersbedrijf J. Beernink B.V.

vraagt voor Duitsland metselaars, betontimmerlieden en kraanmachinist. Hoog loon, vast werk en goede sociale voorzieningen. Melden bij Dhr. J. Nieling. 046-338441.

Gevr. erv. tegelzetters

vakbekwame mensen, goed loon.
Joma Tegelzettersbedrijf, Kerkrade. Tel. 045-462450.

Firma J.H. Visser vraagt voor direkt

Vakbekwame tegelzetters

voor projecten in Duitsland ☎ 04120-40029

STUCADOORS gevraagd voor div. projecten. Telef. 046-511303

Handelsonderneming Romeco vraagt voor direkt METSELAARS. Tel. 045-714870/00-49 2403.10661

Bouwbedrijf B en U vraagt vakbekwame METSELAARS voor Duitsland. Na 18.00 uur 045-315775.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Hobby/D.h.z.

Te k. fantast. dubb. BREIMACHINE voor dik en dun garen + stand., res.nld, ponskrt.mach. + kaarten, double sok, intarsia sl., suzuki garter enz. incl. hele voorr. wol, ƒ 2.500,-. 045-311666 na 18.00 uur

Vuurwerk

Te koop VUURWERK 100.000 knallers. Telef. 06-52611347.

Een PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt u op weg naar snel succes. Bel: 045-719966.

Bedrijven/Transacties

Ter overname aangeboden goedlopend

Party verhuurbedrijf

Klantenkring Midden-Limburg. Br.o.nr. B-06130, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

SPAARBRIEFBEURS Eindhoven ☎ 040-457080. Discrete verzilvering van waardepapieren aan toonder. Advies voor discreet sparen in verband met EG-maatregelen. Boschdijk 363.

Goedlopende KAPSALON te koop nabij centrum Heerlen, huur ƒ 498,- per maand. Prijs overname n.o.t.k. Tel. 045-728639.

VALKENBURG, op goede stand geleg., friture ter overname aangeb., ƒ 22.500,-. Kan gefinancierd worden. Wijman & Partners, Heerlen ☎ 045-728671.

Geldzaken

20% RENDEMENT, duur 1 jaar, inleg va. ƒ 2.500,-. Info 04749-3835.

Winkel & Kantoor

Te koop nieuwe stalen of houten magazijn- of ARCHIEFSTELLING in alle afmetingen verkrijgbaar. Direkt uit voorraad leverbaar, zeer lage prijs bv. 200x100x30 5-legborden ƒ 125,- p.mtr. Rockmart, Kissel 46a, Heerlen. Tel. 045-723142.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Te koop Hovuma PALLETSTELLING, in prima staat; staanders 365x90 ƒ 95,- p. st., 465x90 ƒ 115,- p.st.; legbalken 270x10 cm. ƒ 32,50 p.st. Rockmart, Kissel 46, Heerlen. Tel. 045-723142.

Canon
A30 cartridges, ƒ 150,- excl. BTW. Kantoormachines, Verstegen. ☎ 04492-2531.

Kantoormeubelen

TEGEN FABRIEKSPRIJZEN
NIEUW: grote partijen kantoor- en directiemeubelen van zeer hoge kwaliteit en tegen zeer scherpe prijzen o.a. brandkasten, dossierkasten, tekentafels, flip-overs, whiteborden enz. enz.
NERGENS GOEDKOPER !!!
Inruil inventaris: palletstelling, magazijnstelling, burokasten, burostoelen, buro's enz. enz. Alles tegen kostprijs.
ALLES UIT VOORRAAD !!!
Voor de goedkoopste met de meeste service naar de grootste van Zuid-Nederland: Rockmart KANTOORMEUBELEN. Kissel 46a, Heerlen. ☎ 045-723142, geopend: ma. t/m vr. 09.00-18.00 uur, za. 10.00-16.00 uur.

Copieerapparaten v.a. ƒ 500,-

Tevens ook verkoop van Type-machines, Rekenmachines, Kasregisters, Telefax. Eigen service-dienst.
Spoor kantoormachines, Bocholtz. Telef. 045-443961.

Aanbieding Kantoorstoelen

vb. Rock II Za ƒ 165,-
Armleggers ƒ 50,-
Steeds 5000 stuks op voorraad, tegen fabrieksprijzen
Rockmart
kantoormeubelen
Kissel 46a, Heerlen.

Kerstmis

3.000 KERSTDENNEN te koop, Amorika, 1.20 tot 1.80 mtr. Tel. 00-32.89.854309.

Te k. mooie KERSTBOMEN alle maten. A. Maessen, Kloosterstr. 15, Helden, telef. 04760-71701.

Te k. in een koop plm. 500 KERSTBOMEN (blauwspar) tot 2 mtr. 045-710098 na 18.00 uur.

Te koop KERSTBOMEN, Omorica, alle maten, tot ruim 2½ mtr. ☎ 04765-2747.

Feesten/Partijen

Uitgebreide luxe BRUIDSREPORTAGE incl. roomkleurige Rolls Roys Silvershadow II ƒ 1.495,-. Fotostudio Bindels. ☎ 045-313775.

Reparaties

KERP

Transport is niet alleen gasgeven.

Kerp REMMENDIENST.
Professionele reparaties voor uw oplegger/truck.
In de Cramer 31, Heerlen. Telef. 045-716951.

KOELKASTREPARATIE. Geen voorrijkosten en gar. Vroko 045-441566/461658.

Een PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt u op weg naar snel succes. Bel: 045-719966.

DIEPVRIES- en koelkastreparaties, zonder voorrijkosten. ☎ 046-745230. Service binnen 24 uur met garantie.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

S O L U A
A U T O 'S

Diversen

INKOOP goede auto's, cont. geld. Joosten, Scharnerweg 3, Maastricht. 043-634978.

Te k. gevr. AUTO'S iedere prijskl. Schade of defekt, geen bezw. 045-729710.

Te k. gevr. LOOP-, sloop-, schadeauto's. Betalen de hoogste prijs. 045-423199.

Math KOENEN biedt te koop aan: Kadett v.a. '80 tot '86; Fiësta van '79 tot '86; Escort v.a. '81 t/m '86; Siërra v.a. '83 tot '87; Ascona '80 ƒ 850,-; Talbot '84 ƒ 750,-; Taunus '80 ƒ 750,-; Tercel '79 ƒ 950,-; Colt '79 ƒ 950,-. Handelsweg 1, Susteren. Tel. 04499-5204.

Landbouw en Veeteelt

Uitrijverbod zuiveringsslib opgeheven

Met onmiddellijke ingang kunt U weer zuiveringsslib aanwenden op zandgronden waar geen dierlijke mest meer gereden mag worden. De vergoeding bedraagt ƒ 400,- per hectare en gratis bodembemonstering.
Meer informatie: Stassen b.v. Tel. 046-515515.

ONDERDELENBANK. Tel. 04493-2715.

RAEVEN - paardedekens. Nieuw De Allee Hoeve. Telef. 045-221957.

Te k. MESTKUIKENS 4 wkn. oud. Vaesrade 43, Nuth. Tel. 045-241284.

Te k. TRACTOR Ferguson Patrol, bwj. '47. Na 18.00 uur tel. 04954-2024.

Te koop 2½ jarig RIJPAARD zadelmak en zeer braaf, goede papieren. Telefoon 04746-1865.

Te k. aangeboden bieten SNIJBAK 1000 kg., voor achter trekker, hydraulisch opklapbaar. 04459-1323.

Te k. MESTVERSPREIDER "Krone" i.g.st., ƒ 450,-. 00-49.24562210.

E-PONY, 155M, ƒ 3.500,-; D-pony 144M ƒ 2.500,-. Melleschet 75, Vijlen.

Te koop 3½ en 4½ jr. HAFLINGER ruin. Tel. 04454-65031.

HOGEDRUKREINIGERS. Koud en warm. Verkoop en service. FRISSEN/Tuin en Park B.V. Valkenburg / Houthem Tel. 04406-40338.

Te pachten 4 ha. GROND. Br.o.nr. B-06123, L.D., Pb. 2610, 6401 DC Heerlen.

Te koop HENGSTVEULEN, grote maat. Tel. 04458-2483.

Te koop SCHAPEN, 5 mooie Texelse ooilammeren en 1 zwartbles ooi. Tel. 04492-3987.

Te k. HOOI, per baal ƒ 4,-, bij afname 200 balen à ƒ 3,50. 045-725641, na 17.u.

Te koop Shetland PONY merrie, kleine maat, SIERHANEN. Tel. 046-335210.

Te koop 8 ijzeren SPANTEN 10,7 mtr.; 8 houten spanten 5.60 mtr. + opslagtank 10.000 ltr. Tel. 045-251690.

Te k. TRACTOR Sergieson 1 Duits, 1 Hahnomag. Tel. 04498-54836.

Toyota Mengelers Oirsbeek.
Wij ruilen ook uw motor in.
Kom kijken naar onze grote keuze First Class Occasions.
Provinciale Weg Zuid 91, Oirsbeek.

Toyota Mengelers Oirsbeek.
Wij ruilen nog steeds Landcruiser hard-top en Hi-lux 4x4 dubbele cabine in.
Kom kijken naar onze grote keuze First Class Occasions.
Provinciale Weg Zuid 91, Oirsbeek.

Midden Nederland
Autobedrijf "Monte Carlo"

biedt aan onder volledige garantie exclusieve auto's

BMW 323i sportvelgen verlaagd met	04-'84	ƒ 6.450,-
Ford Escort RS Turbo sportv. verl. apart	10-'85	ƒ 8.950,-
Honda CRX 16V Targa rood	02-'87	ƒ 10.950,-
Nissan 300 ZX Targa alle extra's	06-'86	ƒ 9.950,-
Porsche 928 S autom. full options	1984	ƒ 19.950,-
Suzuki Swift GTi 16V Rally uitv. wit	1990	ƒ 12.950,-
Toyota MR II 16V airco etc.	02-'86	ƒ 9.950,-
Toyota Celica 1.6 ST nw. model metall.	10-'86	ƒ 8.950,-
Div. Golf GTi 16V sportv. verl. rood '87	v.a.	ƒ 9.950,-
VW Scirocco 1.8 GTX diam.zwartmet.	04-'87	ƒ 9.950,-

Dagelijks nieuwe voorraad. Bij aankoop van een occasion GRATIS km-vergoeding. Inruil en financiering mogelijk. Dagelijks geopend van 10.30-18.00 uur en zat. van 9.30-18.00 uur of na telefonisch overleg.
Oude Houtensepad 44, Utrecht. Tel. 030-581433.

Leijenaar's-Autocentrale

Keuze uit 60 occasions met Bovaggarantie. Reeds 33 jaar uw autopartner. Rdr. Hoenstr. 151 Hoensbroek.
☎ 045-212091.

Proficiat!

Pap en Mam

Gefeliciteerd met jullie 25 jarig huwelijk

Jack, Angelique, Maik en Hella.

Pap wordt 50

Hartelijk gefeliciteerd!
Je dochter

Os oorlogskink zuut Sarah

Proficiat

Eerste klas occasions

Ford Escort cabrio 1.6 XR3 '88; Ford Orion 1.6i CLX 4-drs. Sedan bwj. '90; Ford Siërra 2.0 GLX '89, 4-drs. Sedan schuifdak; Ford Siërra 1.8 CL '88, 3-drs.; Ford Escort XR3i '90, 3-drs. schuifdak, sportvelgen; Mazda 323 1.7 GLX Diesel, '90, 4-drs. Sedan, schuifdak; Mercedes 250 TD stationwagon '86, schuifdak, sportvelgen; Fiat Uno 45i '91, 3-drs.; Peugeot 405 GRi automaat '92, 4-drs. schuifdak; Peugeot 309 '90, 5-drs.; Volvo 340 '89, HB 2-drs.; 2x Opel Kadett '87, HB, 3-drs. 1x wit, 1x rood; Opel Kadett '87, 4-drs. Sedan; Opel Kadett '90,3-drs. HB; Opel Kadett '89, 4-drs. Sedan.
De Vries, Grasbroekerweg 28, Heerlen. Tel. 045-722463.

AUTOBEDRIJF TON QUADFLIEG

Auto's v.a. ƒ 10.000,-
2 jaar garantie.

VERGELIJK PRIJS/KWALITEIT IN 1000M2 SHOWROOM. KEUZE UIT CA. 80 JEEPS - COMBIES - DIESELS - AUTOMATIC. OCCASIONS KLEIN - MIDDEN - GROTE KLASSE ANWB GEKEURD. TEVENS UW SCHADE-SPECIALIST
Reeweg 112, Landgraaf.
Tel. 045-321810.

Uitzoeken ƒ 7.450,-

Corsa 12S Luxus 3-d. '85
Kadett 12S sportvlg. 5-d. '86
Ascona 16S 5-bak 4-d. '86
Ascona 16S "LS" 5-d. '87
Renault 5 SL 3-d. '87
Nissan Micra 1000 SDX '87
Ford Orion diesel 4-d. '88
VW Polo Combi 3-d. '85
Mazda 323 Sport 3-d. '87
Toyota Corolla 4-d. '86
Donderdag koopavond
Smeets Opel
De Griend 2, M'tricht
☎ 043-258300

Te k. Nissan CHERRY 1500, APK, pr. ƒ 900,-; D-Kadett, APK, pr. ƒ 700,-; mooie rode Citroën 14 BX, met trekh. + APK, pr. ƒ 3.900,-; prachtige beige BMW 318i, in topconditie, pr. ƒ 5.900,-: Autoservice Gooiker, Apollolaan 154, Heerlen, ☎ 045-740041, b.g.g. 751632.

STATIONCARS: VW Passat Variant 1.8i, '90; Kadett 1.7 D, Expression, '91; Kadett 1.7 D, '89; Renault 21 Nevada als nieuw, '87; Ford Siërra 2.0 CLX '91. Bovag Leijenaars, Ridder Hoenstr. 151, Hoensbroek. ☎ 045-212091.

Honda Civic 1.5i GL automaat, 3-drs., 1990; Citroën XM 2.0i, 40.000 km., 1990; Peugeot 205 Accent, 5-drs., 55.000 km., 1987; Opel Kadett GSi 2.0 16 V, 5-drs., 1988; Audi 80 1800 E, div. extra's, Tornadorood, 1990; Lancia Ypsalon 1050, 3-drs., 1987; VW Kever 1300 Luxe, in prima staat, 1979; Ford Escort XR3, 3-drs., 1983; Ford Fiësta 1.1, 3-drs., 1986; Honda Integra, 5-drs., 1987; Honda Civic 1.5i, 4-drs., Sedan, 1990; Mercedes 230 E, div. extra's, 85.000 km., met ANWB rapport, 1988; Mazda 626 Hardtop, 1982; Opel Omega 2.0 GL, met stuurbekr., 1990; Porsche 924 met tax. rapp., 1979; Volvo 360 GLS, 5-drs., 2.0, 1985; Vauxhall Cavalier HB, Manta, Manta, 1979, in nieuwst. Autobedrijf HAVE, Industriestr 31, Sittard, 046-515195. Auto's zijn incl. APK en bovaggarantiebewijs.

F. v. OPHUIZEN autohandel biedt aan: Ford Fiësta XR2i '91; Ford Escort XR3i cabrio '84; Peugeot 205 XS '87; Opel Kadett 12S '86; Fiat Uno 60 S, 5-drs. '87; Volvo 340 diesel, 5-drs. '87; Renault 11 GTD '86; Mazda 626 coupé 2.0 GLX '86; Citroën BX 14 RE 5-bak '84; Fiat 127 1050 CL 5-bak '85; 3x Ford Siërra 16L '84/'85; Ford Escort 1.1 Bravo '82; Ford Escort 1.3 L 5-drs. '81; Ford Taunus 16 Bravo '81; Citroën Visa 17 RD 11-'86; Peugeot 104 ZL 1e eig. '84; Peugeot 305 GL '84; Toyota Corolla LB 1.3 DX '80; Opel Ascona 16S '82; Opel Ascona 1.9 autom. '80 ƒ 1.000,-. Inkoop, verkoop, financ. Div. inruilers. Akerstr.Nrd. 52C, Hoensbroek. ☎ 045-224425. Geopend van 10.00-18.00 uur, zat. 10.00-17.00 uur.

Te koop RENAULT 4 F6 bwj. '84, ƒ 1.500,-; Kadett, bwj. '78, ƒ 500,-; Wolsely 1300cc. Telef. 045-222675.

Autohandel O.K. CARS: Suzuki Jeep QJX 413 Cabrio; Opel Monza 3.0 E '83; Daihatsu Charade '83; VW Scirocco 1.8, 16V '85; VW Golf GTi '86; BMW 630 coupé '79; Opel Kadett stat. diesel '87; Opel Corsa '83; Ascona '84 1.6 LPG; Escort XR3i '84; Nissan 1.5 '85; Siërra '85 2.0 LPG; Golf 1.6 '84; Toyota Corolla LB 1.6 '84; Toyota Celica '85; Mercedes Benz Camper 508 D. Inruil, financ., garantie, bij aankoop 1x APK gratis. Verlengde Lindelaan 23, Oirsbeek. 04492-5782.

Te k. gevr. alle merken auto's. Bet. HOOGSTE prijs!!! 045-416239 tot 21 u. open.

VW Passat 1.8 CL blauwmet. LPG '90; VW Passat 1.8 CL groenmet. '88; BMW 318i wit lm-vlgn. '90; BMW 316 delphinmet. lm-vlgn. '87; BMW 316 wit '87; BMW 318i cirusblauwmet. lm-vlgn. '87; BMW 318i zinnoberrood lm-vlgn. '86; Citroën BX 1.6 TRi wit '88; Opel Kadett 1.3 N Club wit '87; Opel Kadett 1.8 S blauwmet. '87; Opel Kadett 1.2 S rood '85; Opel Kadett 1.2 S rood '79; Opel Kadett 1.6 GT, bwj. '85; Ford Escort 1.4 CL blauwmet. '89; Ford Escort 1.4 CL blauwmet. '87; Ford Escort 1.3 CL wit '88; Ford Escort 1300 Laser wit '86; Ford Escort 1300 L rood '83; Toyota Celica 1.6 ST coupé bronsmet. '87; VW Golf 1.3 wit '89; Honda Prelude zilvermet. '82; Fiat Ritmo 60 rood '84; Porsche 911 Targa 2.7 rood met gerev. motor plus tax. rapp. '74. Inr. fin. en Bovag-gar. mogelijk. Tev. APK-keuringen, reparatie en onderhoud alle merken, autocleaning, schade-expertise en schadeherstel. Autobedr. OSOJNIK, Eygelshovergracht 65,Kerkrade. Tel. 045-460734 b.g.g. 045-464980.

Die Gebrachtwagenbörse bei Autohaus HAPPEL! Kadett GL 1.6 55 KW bwj. '88, Radio/Cass. 7.902,-; Kadett 1 op 13, 44 KW bwj. '87, radio/cass., spoiler, sportvelgen, get. glas 6.900,-; Golf GTD 51 KW bwj. '86, radio/cass. schuifkanteldak, get. glas 6.900,-; Omega GL 2.0i 85 KW bwj. '88, ABS, radio/cass., met. lak 10.900,-; Senator 3.0i 85 KW bwj '85, ABS, centr. vergr., schuifkanteldak, autom. get. glas 5.900,-; Record 2.0 81 KW bwj. '83, autom., radio/cass. staal schuifdak 4.900,-; Escort 1.6 66 KW, bwj. '86, autom., radio/cass., schuifkanteldak 5.900,-; Ascona Touring 1.6 55 KW, bwj. '86, radio/cass. autom. centr. vergr., get. glas 6.900,-; Fiat Uno SX 50 KW bwj. '86, ruilmotor, lm-velgen, schuifkanteldak, met. lak, 4.500,-; Ascona GL diesel 40 KW bwj. '84, radio/cass., centr. vergr. 3.500,-. Autohaus Happel, Oberstr. 84-86, D-52349 Düren. TEl. 00-49.242152056. Geopend ma. t/m vr. 9.00-18.00 uur, zat. 9.00-13.00 uur. Na open.tijd: 00-49.242186983.

SUPERCARS Akerstr. N. 20a, Hoensbroek heeft voor U: Escort XR3i zeer mooi bwj. '87; BMW 316 bwj. '85; Ford Siërra 2.0 bwj. '84 Ghia; Ford Siërra 2.0 Ghia 1600 bwj. '86; Kadett 1300 GT '86; Kadett station '87; Opel Rekord 2.0 S '83; Escort 1400 CL '86 en '87; Golf 1600 '86; Escort '84; Opel Manta '85; Alfa t. 33 '86; Mitsubishi Tredia bwj. '83; Toyota Celica bwj. '82. Nog diverse goedkope inruilers. Tel. 045-222455/231448.

Honda Civic 3-drs. autom. '86; Suzuki Swift 1.0 5-drs. '88; Ford Fiësta XR2 '82; Mazda 626 2.0 GLX diesel '91; Mazda 626 LX diesel '84; Mazda 626 2.0 GLX HB '84; Seat Marbella rood '92; Renault 5 3-drs. '85; Fiat Panda 3-drs. '85; VW Golf 1300 CL '88. Autobedrijf BODELIER. ☎ 045-441721.

Voor Piccolo's zie verder pagina 6

Oostzeelanden jaloers op Westerse milieuzorg

DOOR MICHEL BRANDSMA

KOPENHAGEN – De Golf van Riga is zo vervuild dat zwemmen er verboden is. Uiteraard zijn er altijd waaghalzen die het toch doen, maar die spelen met hun gezondheid. Pas voorbij de landtong die de Golf scheidt van de Oostzee, is de vervuiling voldoende verdund om min of meer veilig een duik te kunnen nemen. Min of meer, want de Oostzee is de sterkst verontreinigde zee van Europa.

Mede om die reden hebben milieubewegingen uit Polen en de Oostzeelanden forse delegaties afgevaardigd naar de Seas at Risk-conferentie in Kopenhagen, de internationale milieuconferentie over de Europese zeeën. Het is voor het eerst dat milieuactivisten uit de voormalige Sovjetlanden op die manier samenwerken met hun westerse collega's.

Ze leren er veel van, zeggen Anzelika Gudone (22) uit Letland en Tomas Bitinaitis (22) uit Litouwen. Hoe het milieu in hun landen zich verhoudt tot het milieu in landen als Denemarken en Nederland? Volgens Angelika is die vergelijking op geen enkele manier te maken. „Het duurt nog minstens twintig jaar voordat we jullie huidige niveau van milieuzorg hebben bereikt."

De problemen in Letland en Litouwen (en trouwens ook in Estland en Polen) lijken sterk op elkaar. De voormalige Sovjetstaten kampen met een zware erfenis van de Russische bezetting. De Russen deden niets aan milieuzorg. De militaire terreinen die ze achterlieten, zijn zo ernstig verontreinigd dat de olie inmiddels het diepe grondwater heeft bereikt. Bovendien lieten de militairen bij hun vertrek een hele rits zendmasten staan waarvan de zenders nucleair materiaal zouden bevatten. Maar niemand weet hoe ze veilig en betaalbaar gedemonteerd kunnen worden. „De Russen zouden het moeten doen, maar die zijn vertrokken. Het kan ze niets schelen."

Ook buiten de voormalige militaire complexen is het een zootje op milieugebied, zeggen Tomas en Anzelika. Bij gebrek aan wetgeving lozen industrie en landbouw hun afval ongezuiverd op rivieren of direct in zee. In Litouwen staat een oude Russische kerncentrale die akelig veel lijkt op de rampcentrale in Tsjernobyl. De regeringen zijn zich wel bewust van de problemen, maar geldgebrek en een wurgende bureaucratie staan adequaat handelen in de weg.

Anzelika: „In Letland werd al jaren gepraat over de invoering van milieuwetten, maar nadat de regeringscoalitie was gevallen, begon de volgende regering de hele discussie opnieuw. Er moet heel veel gebeuren, maar wetgeving heeft toch wel de hoogste prioriteit."

Toch lijkt het grote publiek zich nauwelijks druk te maken over de enorme milieuverontreiniging die nog steeds doorgaat. Dat heeft te maken met de armoede en de hoge werkloosheid, zeggen Tomas en Anzelika. Door de barre economische omstandigheden zijn de meeste mensen nog maar bezig met overleven. Anzelika: „Ze denken maar aan twee dingen: hoe kom ik aan voedsel en hoe betaal ik de huur."

Toch zijn er mensen die verder kunnen en willen kijken dan de eigen voorraadkast en die zich druk maken om het milieu. Dat zijn volgens Tomas en Anzelika vooral jongeren. In Litouwen zijn ze onder meer verenigd in het Lithuanian Fund for Nature, in Letland onder meer in de Coalition Clean Baltic.

Deze organisaties, door Tomas en Anzelika in Kopenhagen vertegenwoordigd, bestaan vier jaar. Het is moeilijk werken in de Oostzeelanden, maar ze houden hun blik gericht op de toekomst. „Onderwijs, daar moeten we het van hebben," zeggen ze. „De jongste generaties moeten bewust worden gemaakt." Beide organisaties hebben daarom educatieve programma's ontwikkeld die nu worden gebruikt in het basisonderwijs. Verder maken veel milieuactivisten gebruik van uitwisselingsprogramma's met scholen in West-Europa.

Tomas: „Die programma's worden voor een groot deel gesponsord door de Europese Unie. Het Westen heeft belang bij een snelle en goede ontwikkeling van Oost-Europa, want daar ligt een enorme afzetmarkt te wachten. Daarom helpen ze ons, en dat moet, ook op milieugebied. Zelf hebben we de achtergrond daar nog niet voor. De Russen hebben alles vijftig jaar stil laten staan. Het is niet onze schuld dat het nu zo'n rotzooi is. We hebben de hulp hard nodig."

Aanpassingen noodzaak in de landbouw

● *Meeuwen begeleiden het ploegen.*
Archieffoto: FRITS WIDDERSHOVEN

Van onze redactie economie

DEN HAAG – Met de manier waarop in Nederland op het ogenblik landbouw wordt bedreven, zal de sector het niet redden in de toekomst. Aanpassingen aan de veranderende wereldeconomie zullen noodzakelijk zijn om de bedrijfstak in de toekomst gezond te houden. Hoe groot de aanpassingen moeten zijn hangt af van de richting waarin de wereldeconomie zich ontwikkelt.

Dat blijkt uit een onderzoek van het Landbouw Economisch Instituut (LEI) naar de gevolgen van veranderingen in de wereldeconomie voor de agrosector. In het onderzoek, 'Voorbij het Verleden' getiteld, onderzoekt het LEI drie scenario's voor de toekomst. Deze scenario's zijn in 1992 door het Centraal Plan Bureau opgesteld voor de hele Nederlandse economie. Aangezien daarin slechts een bescheiden plaatsje was weggelegd voor de landbouw heeft het LEI de gevolgen voor de landbouw verder uitgewerkt.

In twee van de drie scenario's is de uitkomst dat de Nederlandse landbouw zich flink aan moet passen. De consument eist milieuvriendelijk geteelde produkten en kwaliteit. De op goedkope bulkprodukten georienteerde landbouw zal zich hier aan moeten aanpassen. Bovendien wordt meer landbouwgrond omgezet in natuurgebieden, zodat het totale areaal verkleint.

De traditionele boerenorganisaties zijn hier niet op ingesteld. Aangezien algemene belangenbehartiging nauwelijks nodig is zullen binnen de sectoren de krachten moeten worden gebundeld. De landbouworganisaties moeten zich meer met de culturele identiteit moeten bezighouden en de leden met juridische hulp terzijde staan als dat nodig is, meent het LEI.

Voor de agrosector heeft de toenemende concurrentie van buitenaf grote gevolgen. Zowel de werkgelegenheid als het aantal bedrijven zal flink dalen. Door tijdig te specialiseren in produkten met een hoge toegevoegde waarde kan de produktie in geld uitgedrukt overigens wel groeien. Van een goedkope producent van bulkprodukten moet de sector zich ontwikkelen tot een aanbieder van veel verschillende produkten met een hoge kwaliteit.

Ook de coöperaties moeten zich flink aanpassen. Om te overleven zal men internationaler moeten gaan werken. Overnames of allianties over de grenzen heen worden noodzakelijk om voldoende groot te blijven. De toenemende concurrentie zorgt ervoor dat alleen grote financieel sterke bedrijven overleven. Het is dan ook waarschijnlijk dat coöperatie in de toekomst meer geld van buiten moeten aantrekken. De leden alleen kunnen nooit de benodigde gelden ophoesten.

Voor de conservatief ingestelde boeren en tuinders is het te hopen dat het derde scenario bewaarheid wordt. In dat scenario wordt uitgegaan van een protectionistisch ingestelde EG die de eigen boeren steunt en de markt afschermt voor import uit derde landen. Ook het milieubeleid komt nauwelijks van de grond omdat elk land zijn eigen gang gaatid. In dit model zal de economische groei veel lager zijn dan in de andere gevallen.

Voor de Nederlandse landbouw betekent het dat er nauwelijks iets verandert. De nadruk zal liggen op goedkope bulkprodukten, een Nederlandse specialiteit. Milieuvriendelijk produceren is mooi, zolang het maar niet betekent dat het produkt er duurder door wordt.

Er zit echter ook een keerzijde aan de medaille. Omdat concurrentie van buiten ontbreekt zal de technologische vernieuwing op een laag pitje komen te staan. De technologische voorsprong van de Nederlandse landbouw verdwijnt dus op den duur, waardoor landen met lagere kosten Nederlandse produkten uit de markt kunnen concurreren.

Om dat te voorkomen is het noodzakelijk dat de milieukosten in Nederland niet te hoog worden. Het zal dan ook veel langer duren dan oorspronkelijk geraamd voordat de milieudoelstellingen worden gehaald.

Wie bekommert zich nog om goedkope woningen

Woningcorporaties in zaken

Van onze redactie binnenland

DEN HAAG – De achthonderd woningbouwverenigingen en -stichtingen in ons land gaan in zaken. Niet langer willen ze huisjes bouwen voor de kleine luiden. Nee, het commerciële avontuur lonkt. Ze zien hun kans schoon nu de overheid zich vrijwel geheel heeft teruggetrokken uit de volkshuisvesting. Alles mag ineens en niets meer moet. En de verleidingen zijn groot. Vorig jaar ging er 145 miljard gulden om in corporatieland.

Met veel geld kan ook veel mis gaan. De jeugdige onbezonnenheid van sommige corporaties is inmiddels hard afgestraft. Het commerciële avontuur kostte de woningbouwvereniging Eigen Haard in Enschede deze zomer tachtig miljoen gulden als gevolg van onverantwoorde speculaties met honderden miljoenen guldens. Maar wie is bij dat soort verleidingen nog geïnteresseerd om een studentenflatje te bouwen met een huurtje van 350 gulden per maand?

De Bank Nederlandse Gemeenten wijdde er deze week een congres aan. Uitgenodigd waren alle achthonderd corporaties. Met 2,3 miljoen huizen beheren zij in Nederland veertig procent van alle woningen, dat is driekwart van de huurwoningen. Dat bezit is de afgelopen tientallen jaren opgebouwd met forse financiële steun van de rijksoverheid. Bouwsubsidies zorgden voor lage investeringen en huursubsidie voor mensen die de huur kunnen opbrengen. Maar de overheid is platzak en wil bovendien zoveel mogelijk aan de markt overlaten. Vandaar dat bouwsubsidies inmiddels zijn afgeschaft, woningbouwverenigingen leningen vervroegd aflosten en regelgeving verdween.

Dat laat corporaties achter met vaak honderden miljoenen guldens op de bank, duizenden woningen in eigendom en een overheid die hen amper meer voorschrijft wat daarmee te doen. En dat lokt extreme reacties uit. „Woningbouwverenigingen moeten nog veel leren," zegt J. Hekkelman lid van de raad van bestuur van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) dan ook. De BNG leent per jaar zo'n slorige vijf miljard gulden aan woningbouwverenigingen en is daarmee marktleider.

De bank merkt, dat nu rijkstoezicht ontbreekt, bij een aantal corporaties de neiging bestaat onverantwoorde financiële risico's te nemen. Zo kwam deze zomer uit dat (volgens een schatting van de ABN/Amro) zo'n kleine veertig woningbouwverenigingen in ons land fors speculeerden met het hun toevertrouwde geld.

Hekkelman: „Woningbouwverenigingen hebben geen ervaring om met geld om te gaan. Desondanks gaat veel goed. Maar aan de andere kant, speculeren werkt verslavend. De zaken die nu in de publiciteit zijn gekomen, hebben veel weg van roulette spelen in het casino. De kans dat je daar wint is net zo groot."

Inmiddels zijn dit najaar de touwtjes aangetrokken. De BNG wil van corporaties weten wat ze met het hun geleende geld doen en ook het Waarbogfonds Sociale Woningbouw heeft de eisen verscherpt. „Gelukkig dat er al snel een paar de fout in gingen. Daarmee is waarschijnlijk erger voorkomen," aldus Hekkelman.

Het voorbeeld van de speculaties illustreert hoe corporaties zich een weg zoeken binnen de nieuwe verhoudingen. Nu grofweg alles mag en niets meer moet, staan woningbouwverenigingen bloot aan meer verleidingen dan alleen speculeren met grote sommen geld.

De 'bedrijfstak' vraagt zich hardop af of het nog wel mogelijk is om tegelijkertijd én winst te maken én goedkope woningen te blijven bouwen en beheren. Tot voor kort ontleenden corporaties hun bestaansrecht aan het huisvesten van groepen als jongeren, ouderen, gehandicapten, mensen met lage inkomens en asielzoekers. Daarvoor kregen ze van de overheid geld. Nu die steun grotendeels wegvalt, weten veel commercieel ingestelde corporaties het wel. Zij willen het liefst hun bezit te gelde maken door bijvoorbeeld bepaalde delen van hun bezit te verkopen, of de huren van bepaalde populaire complexen te verhogen. Dat beleid wordt verdedigd door te stellen dat goedkope huizen leeg komen door dure huizen te bouwen, de zogenoemde doorstroming.

● *Corporaties willen meer doen dan alleen goedkope huizen bouwen.*
Archieffoto: PETER ROOZEN

De kaalheid voorbij

DOOR KARIN SWIERS

DEN HAAG – Weg met alle pruiken, toupetjes, crèmes, haarlotions en transplantaties. Na eeuwen zoeken is eindelijk hèt middel tegen kaalheid en haaruitval ontdekt. Professor Allan Bertel Lassus (56) presenteerde gistermiddag op de Finse ambassade het nieuwe wondermiddel Viviscal. Pillen gebaseerd op de proteïne van diepzeevis uit de Atlantische Oceaan. Puur natuur, zeer prijzig en binnen enkele weken verkrijgbaar bij apotheker en drogist.

Alles wat ook maar enigszins de achterdocht had kunnen opwekken was vermeden in het steriele zaaltje. Geen reclamemateriaal, geen aardige presentjes, geen swingende verkooppresentatie. Professor Lassus had niets van een handige commerciële jongen, maar des te meer van een aandoenlijke wetenschapper. De man begon keurig met een uitleg over haar, hoofdhuid, hormonen en erfelijke eigenschappen. De ziekte Alopecia kwam uitgebreid aan bod, want daar lijden nogal wat mensen aan, met kale plekken of algeheel haarverlies tot gevolg. Hij voerde ook aan dat steeds meer vrouwen kaal worden en hij poneerde voorzichtig dat dat vast te maken had met de vervuiling. Ook meende hij dat er bij de bestrijding van kaalheid tot nu toe in de verkeerde richting was gezocht.

Uitvoerig berichtte hij over de testen die hij had uitgevoerd met het voedingssupplement Viviscal op het Centrum voor Dermatologisch Onderzoek ARS-Medicina te Helsinki. Onderzoeken die in vooraanstaande Engelse en Franse medische tijdschriften

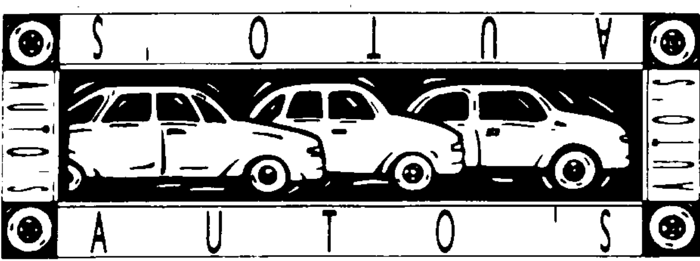

zijn gepubliceerd. Hoewel niemand precies weet wat het middel doet, zijn de resultaten indrukwekkend. Twintig mannen met een gemiddelde leeftijd van 25 jaar slikten dagelijks twee pillen. Na het drie jaar vormen van steeds grotere kale plekken vanwege de ziekte Alopecia stopte de haaruitval en nam de haargroei in acht maanden met 40 procent toe. Maar liefst 95 procent werd volledig genezen verklaard. Dia's lieten zien hoe de hoofdhuid niet langer door het haar schemerde.

Na goede resultaten bij jonge mannen vond Lassus het tijd voor een onderzoek naar mannen van middelbare leeftijd. Dertig vertegers, gemiddeld zo'n elf jaar in het bezit van grote kale plekken op hun hoofd, hadden ook baat bij Viviscal-pillen, -lotion en -shampoo. Het 'kaalopppervlak' was van 39 procent naar 9 procent gezakt. Twintig patiënten kregen hun haar voor meer dan 75 procent terug. Bij zes Alopecia-lijders sloeg het middel niet aan, maar dat lag volgens de professor aan het feit dat ze rookten.

Een volgende studie, onder mannen en vrouwen, wordt komend voorjaar gepubliceerd. Bij ruim 80 procent kwam ook hier het haar weer volledig terug, aldus de professor. Hij liet een dia zien van een bijna kale patiënt en wees naar een blonde man in de zaal. „U mag het haar er bij hem proberen af te trekken." Een dia van een kale vrouw van 36 jaar volgt. „Tien jaar geleden na de scheiding kaal geworden, heel tragisch allemaal, maar nu heeft ze weer haar en is ze opnieuw getrouwd." Lassus wijst nog een keer bescheiden op het feit dat juichende statistieken niet zoveel zeggen en dat het bij middel bij iedereen anders uit kan pakken. „Toch durf ik te beweren dat bij zeventig tot tachtig procent van de mensen het haar terugkomt."

Cees van Wegen, directeur van de Zwolse importeur Tendem, verklaarde dat hij de pillen al drie weken slikt. Maar er was nog weinig te zien aan zijn kalende hoofd. „Wij brengen het middel commercieel op de markt voor alle mannen met kale bollen. Alleen moet je het middel zes maanden gebruiken anders is het zinloos. Dat vermelden wij ook op de bijsluiter." Professor Lassus gebruikt zijn vondst niet. Hij heeft de huid op zijn schedel uitgebreid onderzocht en constateerde dat er geen hoop meer was. „Ik zie er al 37 jaar zo uit, ik wil niet meer terug, daar zouden mijn patiënten maar van schrikken." Mevrouw Prästbacka slikt wel Viviscal, alweer zo'n drie maanden. Ze trekt de pruik van haar hoofd. Stilte en vervolgens applaus. Tussen wat witte donshaartjes komen zwarte haartjes op. De professor raakt het zwarte plekje voorzichtig aan. Dat zijn nieuwe, zegt hij verheugd. Ze glimlacht.

Diversen

Autocentrum P. VEENSTRA: Nissan 100 NX veel extra's '91 ƒ 24.750,-; Opel Kadett 1.3 S GL 3-drs. '88 ƒ 11.900,-; Opel Kadett 1.4i '90 ƒ 14.900,-; Mazda 1.8 LX 626 stationcar t. '89 ƒ 14.900,-; Mazda 323 1.3 GLX 4-drs. '92 ƒ 21.750,-; Mazda 323 LX '88 ƒ 10.500,-; Suzuki Swift 1.3 GL, bwj. '90, ƒ 13.900,-; Mazda 323 GLX F coupe bwj. 91 ƒ 22.900,-; Ford Sierra 1.8 CL 4-drs. '89 ƒ 10.900,-; Volvo 340 GL 5-drs. '85 ƒ 4.250,-; Suzuki Swift 1.3 GL 4-drs. '92 ƒ 19.250,-; Suzuki Alto '90 ƒ 8.900,-; VW Golf 1.6 CL '86 ƒ 6.750,-; Mazda 2200 E diesel '93 ƒ 22.000,- incl. btw. Bovaggarantie, inruil, financiering. Autocentrum P. Veenstra, Valkenburgerweg 13, Voerendaal. Tel. 045-752999.

LUCAR automobielen. Duizenden guldens goedkoper! Keuze uit plm. 100 auto's, meeste auto's 1e eig. Mercedes 190 E 5x '84-'89; Mercedes 230 D 3x '89-'91; 300 E 2x '87 '90 v.a. ƒ 19.750,-; 300 D; 190 D '89 zilver combi; Opel Omega Combi '90; Opel Omega Combi '88; VW Passat Combi '91 zwart; VW Passat '88 rood; BMW 320i 4x '85-'90 vanaf ƒ 3.750,-; Opel Kadett 5x GSi combi Sedan v.a. ƒ 4.750,-; VW Golf GTi zwart '88 alle extra's ƒ 10.750,-; VW Golf GTi 3x '87-'90; VW Golf diesel '89-'91 vanaf ƒ 11.750,-; Escort XR3i 4x '85-'90 v.a. ƒ 3.950,-; Honda CRX '92 zwart; CRX '89 zilver; Peugeot 205 GTi 2x '88-'90 v.a. ƒ 10.750,-; Nissan Sunny 4x '87-'92 v.a. ƒ 4.750,-; Nissan Micra 3x v.a. ƒ 2.950,-; Opel Vectra v.a. ƒ 13.750,-; Porsche 4x 924 944 911 '84 v.a. ƒ 7.750,-; Volvo 740 Combi diesel '90; Volvo combi 87; cabrio 5x o.a. VW Escort, BMW, Porsche. Bestel + combibus + 9-persoons v.a. ƒ 2.750,-. Div. motoren aan dumpprijzen. Plm. 10 inruilauto's o.a. Suzuki Alto '88, Daihatsu, Nissan Micra, Opel Corsa enz. Inkoop à contant. Volle garantie en alle keuringen, alle reparaties. Lucar, Holzstr. 67, Kerkrade. Tel. 045-456963.

TOPPRIJZEN! Met spoed voor export gevraagd bestel, combi, personenauto's, ook schade Lucar Kerkrade. Telef. 045-456963.

Auto Kaldenborn bet. de HOOGSTE prijs voor uw auto!! Ook Lada's 045-411572.

Alfa

Te koop ALFA 33 1.7 IE, bwj. '91, APK 5-'95, ƒ 14.900,-. Inr. goedk. auto mog. ☎ 045-232784.

Alfa ROMEO 33 1.3 S, groenmet., 91, nw. model, i.z.g.st., electr. ramen, get. glas, onderh.boek aanw., ƒ 14.000,-. Tel. 045-719066.

Te koop mooie ALFA 33 i.z.g.st., kl. rood, bwj. eind '87, div. extra's, zien is kopen. Tel. 045-426088.

Te k. ALFA Romeo 33 1.5 QV, bwj. 6-'85, geen roest, kleur rood, APK 4-'95, i.z.g.st., electr. ramen, lm velg., sportstoelen, etc., ƒ 3.495,-. 046-752562 na 17.00 uur.

Alfa 33 1.7 IE '92 ƒ 19.500,-; Alfa 164 TS '91, ƒ 21.500,-, gar. en inr. Auto ENGELBERT. Tel. 04458-2918.

ALFA 164 TSS 5-'90, i.z.g.st., rood, pr.n.o.t.k. Tel. 045-753673.

Te k. ALFA 164 3.0 V6 zwart, bwj. eind '90, veel extra's, vr. pr. ƒ 22.500,-. 043-641321.

Te koop ALFA Romeo Spider 2.0 L, kl. rood, nw. linnen dak, i.z.g.st., lage km.st. met alle onderh. boekjes, ƒ 21.000,-. Tel. 04405-1569.

Audi

AUDI 100, 5 cyl. Diesel, '83, revisiemotor, i.z.g.st. Kissel 42, Heerlen.

Te k. AUDI 80, bwj. '87, nw. model, rood, i.z.g.st., vr.pr. ƒ 10.500,-. Tel. 045-753787.

AUDI 80 1.8 S, bwj. '89, vele extra's, o.a. lm-vlgn., bumpers in kl., alarm enz. Auto is perf., inr. mog., ƒ 18.000,-. Tel. 045-322003, na 17.00 u.

Heel veel mooie Audi's! AUDICENTRUM v.d. Akker, al 15 jaar de grootste en goedkoopste van Nederland! 040-541488.

Te koop AUDI 80 2.6E, 6 cyl., bwj. okt. '93, 8.000 km, i.nw. st., compleet met alle extr., radio/cd, plus event. telef., pr. n.o.t.k. Telef. 045-443847.

AUDI 80, bwj. 12-'85, mooie auto, vr.pr. ƒ 5.750,-. Tel. 045-326818.

Te k. AUDI 80 '79, i.g.st., APK 4-'95, t.e.a.b. Tel. 045-271661.

Te k. AUDI 80 1600 D, bwj. '88, blauwmet. Brandstr. 53, Schaesberg. 045-311912

Te k. AUDI 80 2.0 met ABS, bwj. '94, z.g.a.nw., vr.pr. ƒ 14.000,- onder nw.pr. 045-320538.

Te koop AUDI 80 18S LPG, bwj. '87, extra's, sportvlgn. verl., alarm, radio/cass. ƒ 13.500,-. 045-418722.

Austin

Te koop MINI 1000, bwj. '84, APK, in zeer goede staat, ƒ 1.900,-. Tel. 045-317675.

Te k. Austin MINI 1000 E, bwj. '83, i.g.st., APK 3-'95, vr.pr. ƒ 1.950,-. 045-245011.

Te k. MINI Mayfair, bwj. '83, i.z.g.st., APK 4-'95, pr. ƒ 2.850,-. 045-221497.

BMW

Te koop BMW 316, bwj. '87, mooie auto, beigemetallic met trekhaak, ƒ 11.000,-. Tel. 04704-3651.

BMW 316 M3-uitvoering, zwartmetallic, alle acc., bwj. '87, schitterende auto, ƒ 13.750,-. Suzuki Bos Heerlen BV, 045-724545.

Te koop zeer mooie BMW 323i, bwj. '83, 5-bak, verlaagd, geh. org. uitbouw, schuif.kanteldak, vaste pr. ƒ 7.000,-. ☎ 04405-3487.

Te koop BMW 316i, kl. lagunegroen, bwj. 7-90, vr.pr. ƒ 17.000,-. Tel. 045-210292.

Te k. weg. omst. BMW 325i cabrio bwj. 89, veel extra's, roodmet., pr.n.o.t.k. Tel. 04492-5076.

BMW 535i bwj. '85, APK 6-'95, kl. rood, verl., div. extra's. 045-259456.

BMW 316i diamantzwart, '93, 17.000 km, div. extra's, ƒ 38.500,-. Tel. 045-271093.

325i '86, alle extra's. Vroedschapstr. 5, Brunssum. Tussen 15.00 en 17.00 uur.

BMW 325 Turbo Diesel, kl. wit, bwj. 3-'92, km.st. 110.000, met veel extra's. Tel. 045-425629.

BMW 318i, bwj. '90, 49.500 km., grijsmetallic, diverse extra's, in nieuw staat. Telef. 046-521827.

Te koop BMW 320i, type Alpina, kl. zwart, div. opties, i.g. st. ƒ 5.500,-. ☎ 045-255092

BMW 316i, bwj. '92, div. luxe acc., 36.700 km., ƒ 33.950,-. Tel. 045-725974.

BMW 320i touring, schuifk. dak, c.v., boardcomp., sportv., Bavaria radio-cass., bijzonder mooi, 89.000 km, bwj. 8-'88, pr. n.o.t.k. Telefoon 046-758273.

BMW 520 24V autom., 1992, groenmetallic, sd, 75.000 km, pr. ƒ 34.700,-. Gar. Rene Geurts, Westerring 29, 3600 Genk (B). Tel. 089-358806.

Te koop BMW 524 Td bwj. 1990, airco, i.z.g.st. 046-511624.

Te k. BMW 316, bwj. '84, 15" verl., schuifk.dak, etc. i.z.g.st. ƒ 5.650,-. Zien is kopen. Keulheide 60, Landgraaf.

BMW 325E '86, 2.7, i.z.g.st., zwartmet., ruil mogelijk. ƒ 12.000,-. Tel. 045-214307.

Te koop BMW 315 bwj. '83. Tel. 045-244256.

BMW 316, bwj. '84, zeer mooi, vr.pr. ƒ 5.250,-. Tel. 045-326818.

BMW 524 TD 1986, goede staat, veel extra's, pr. ƒ 9.500,-. Gar. Rene Geurts, Westerring 29, 3600 Genk (B). Tel. 089-358806.

Een Kanon 323i bwj. '812, met een 323i blok van '87, 5-bak, perf. lop., carrosserie geen lasw., wel spuiten, z. snelle auto tegen hoogste bod. 045-463768.

Half gerestaur. carrossene 323i bwj. '78, laswerk, bijna klaar, tegen hoogste bod. Tev. div. onderdelen te verkrijgen. Tel. 045-463768.

Cabriolet

Alfa SPIDER 2000 Cabrio, bwj. '88, 1 eig., zeer veel opties, nw.st. Tel. 045-275589.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Chevrolet

CORVETTE Coupé 1965, zeer exclusief, rijklare start, snel en betrouwbaar, goede investering, pr. ƒ 43.000,-. Gar. Rene Geurts, Westerring 29, 3600 Genk (B). Tel. 089-358806.

Te koop Chevrolet CORVETTE 5.7i autom., alle extra's, in werk. nw.st., 40.000 km, inr. mog. 13.00-18.00 uur 04754-85730.

CORVETTE F-roof autom., 1973, goede staat, pr. ƒ 27.500,-. Gar. Rene Geurts, Westerring 29, 3600 Genk (B). Tel. 089-358806.

Citroën

EEND 2CV6, type '86, APK 7-'95, i.z.g.st., ƒ 2.800,-. Tel. 045-317675.

Te k. CITROEN ZX 1.6i Aura, bwj. 10-'91, 53.000 km., 1e eigenaar, pr.n.o.t.k. Telef. 045-242068.

CITROËN XM Amb. 2.0i autom., bwj. '90, 1e eig., in perf. staat, div. extra's, vr.pr. ƒ 18.750,-. Tel. 046-377783.

Te k. CITROEN 16 RS automatic, stuurbekr, bwj. '87, vr. pr. ƒ 4.500,-. ☎ 045-323171.

CITROEN BX 1.4 inj. bwj. '90, gas, pr. ƒ 8.950,-. Tel. 04499-3993.

CITROËN BX 1.6 Leader, '86, nwe. APK. Kissel 42, Heerlen.

Te k. CITROEN C 15 E bestelwagen, grijs kent., bwj. '92, ƒ 9.500,-. 045-725143.

Citroën VISA, bwj. '83, ƒ 750,-. Telefoon 045-457643.

Te k. CITROEN AX 14 TRD diesel, zilvermet., 4-drs., bwj. '89, als nw., vr.pr. ƒ 7.750,-, inr. mog. W. de Rijkestraat 11, Landgraaf Kakert.

CITROEN AX TGE inj., als nieuw, 30.000 km, bwj. '92, pr. ƒ 12.500,-. 046-758273.

Te k. CITROEN DS 20, bwj. 1973; DS 21 Pallas inj. bwj. 1971; 2x D Super bwj. 1969 en 1970; 2x D Special bwj. 1970 en 1972; 2x DS 23 inj. half autom. Pallas. Bagnole, 04754-88669.

Te koop weg. verhuizing naar buitenl. CITROEN Xantia, bwj. 8-94, km.st. 5.000, ƒ 3.500,- onder nw.pr. Tel. 045-451883.

CITROEN AX 1.1 Cabrio, wit, 38.000 km, als nieuw, '89. Tel. 045-750531.

CITROËN-ONDERDELEN, gebruikt en nieuw; in- en verkoop schade Citroën. May Crutzen, 045-752121.

Te koop CITROEN BX 1.6 DRi, LPG, electr. ramen, stuurbekr., deurvergr., auto i.z.g.st., ƒ 3.750,-. Tel. 045-215873 of 210387.

Fa. BAGNOLE: verkoop en inkoop van Citroën ID/DS en SM. Onderdelen nieuw en gebruikt uit voorraad leverbaar. Nu op voorraad RVS uitlaat en elektrische ontsteking. Veerbol ƒ 98,-. Tel. 04754-88669.

Te koop CITROEN BX 1600 TRi, bwj. '88, APK. Achter de Heggen 51, Hulsberg.

Zien is kopen CITROEN BX 1600 RE, bwj. okt. '89, LPG, APK okt. '95, vr.pr. ƒ 8.750,-. Tel. 045-321068.

EEND 2CV6, type '86, APK 7-'95, i.z.g.st., ƒ 2.800,-. Tel. 045-317675.

Chrysler

Daihatsu

Te koop Daihatsu CUORE vr.pr. ƒ 5.250,-. Telef. 045-753621.

DAIHATSU Charade '87, 1e eig. 32.000 km, nw.st. Telef. 04756-2688.

Fiat

Te koop FIAT Ritmo, bwj. '88, APK 7-'95, t.e.a.b. Telef. 04454-64869 of 66176.

Fiat UNO 45 S 33.000 km, bwj. '90, i.z.g.st., 1e eigen., vr.pr. ƒ 10.000,-. Telef. 045-713347.

Fiat PANDA 1000 CL rood, bwj. '86, nw. kopp., APK 9-'95, pr.n.o.t.k. 04450-1479.

Fiat Tempra 1.6 SX, 9-'92, zwart, lm. velgen, 45.000 km, ƒ 21.500,-, gar. en inr. Auto ENGELBERT. 04458-2918.

Fiat UNO 60 S, 5-drs., bwj. eind '86, blauw, nwe banden, i.z.g.st., ƒ 4.250,-. Tel. 045-326663/046-360007.

Fiat TIPO 1.4 Fire, bwj. '89, sportw., bijz. mooi, inr. mog. ƒ 8.950,-. Tel. 045-424128.

FIAT type Uno 45 Silver, 5-bak enz. '88, bijz. mooi ƒ 5.500,-. ☎ 045-424128.

Fiat TIPO 1600i, rood, 4-deurs, '90. Tel. 045-750531.

Fiat UNO SX 1.5 IE, bwj. '88, zeer mooi. Kissel 42, Heerlen.

Ford

Te k. Ford SIERRA stationcar 1.6 CL, bwj. '87, wit, met trekhaak, vr.pr. ƒ 7.500,-. Telef. 045-313309.

Ford ESCORT 1300, bwj. '84, APK 9-'95, i.z.g.st., ƒ 2.500,-. ☎ 045-323178.

Te koop Ford ESCORT, vr. pr. ƒ 2.200,-. Telef. 045-718168.

Te koop Ford TAUNUS 1.6, APK 6-'95, i.z.g.st. vr.pr. ƒ 675,-. Haesenstr. 34, Schaesberg.

Te koop Ford ESCORT 1300, bwj. '84, grijs, APK tot juni '95, vr.pr. ƒ 2.900,-. Telef. 045-424006.

Ford ESCORT Bravo 1.6 L 3-drs., aut. m. schuifd., groenmetall., bwj. '84, i.z.g.st., 57.000 km. Tel. 045-464254.

Te k. Ford MUSTANG 6 cyl., bwj. '81, tev. BMW 323i bwj. '79. Tel. 046-749073.

Ford FIESTA 1.4i '89, 67.000 km, div. extra's, ƒ 11.800,-. Tel. 045-754044.

Te k. Ford FIESTA, nieuw model, bwj. '89, inr. mog., pr. n.o.t.k. ☎ 04492-5132.

Te koop Ford ESCORT diesel, bwj. '86, ƒ 3.500,-. Telef. 045-228726.

FIESTA type 1.1 L Festival '86, bijzonder mooi, ƒ 5.250,-. Tel. 045-424128.

Te k. Ford FIESTA, bwj. '85, pr. ƒ 4.750,-. Telefoon 045-316311.

Ford ESCORT 1.6 Bravo, 1984, APK okt. '95, zonnedak, trekh., vr.pr. ƒ 4.250,-. Telefoon 04750-24602.

Te koop Ford FIESTA met APK, kl. geel, vr.pr. ƒ 1.050,-. Tel. 045-708674.

Escort 1.6i 3-drs., schuifd., bl.met. 38.000 km, '88 z. mooi; Ford Orion 1.4 GL bwj. '87, nwe. banden, ƒ 7.750,-. Kissel 42, Heerlen.

Te k. met parkeerschade Ford SCORPIO 2.9 GL, automaat '89, ƒ 7.950,-. Locht 17, Kerkrade.

Ford Escort 1.6 CLX, 16V, bouwjr. 12-'92, 60.000 km, ƒ 21.900,-, gar. en inr. Auto ENGELBERT. 04458-2918.

Te koop Ford CAPRI bwj. '73, pr. n.o.t.k. inr. Fiat 500 mog. Telef. 045-321263.

Te koop Ford FIESTA 1300 bwj. '85, rood, ƒ 3.850,-. Telef. 045-320296.

Te koop Ford ESCORT 1.1, bwj. '84, APK, ƒ 2.950,-, i.z.g.st., geen roest. Tel. 045-228726.

Honda

Te k. Honda ACCORD aut., bwj. '81, APK 6-10-'95, vr.pr. ƒ 850,-. ☎ 045-714987.

Te koop Honda CIVIC aut., APK 4-'95, goedlopend, ƒ 250,-. Tel. 045-724154.

ALFA ROMEO		**MITSUBISHI**	
33 16V 1990	ƒ 17.750,-	Lancer 1.5 GLX 1989	ƒ 15.750,-
164 TS 1992	ƒ 27.500,-	L 200 4-Wheel Drive 1991	ƒ 29.750,-
164 V6 1989	ƒ 21.500,-	**NISSAN**	
75 1.6 I.E 1991	ƒ 15.750,-	300 ZX 1984	ƒ 14.000,-
AUDI		Sunny 1990	ƒ 14.750,-
100 2.3 S cil. 1991	ƒ 32.500,-	**OPEL**	
CHRYSLER		Manta 1.8 1988	ƒ 9.750,-
Voyager 3.0 automaat model '92	ƒ 38.750,-	Kadett 1.4i combi 1990	ƒ 14.750,-
CITROEN		Omega 2.0 automaat 1990	ƒ 19.000,-
AX K-WAY 1989	ƒ 9.750,-	Vectra 1.7 TD Diesel 1991	ƒ 21.750,-
XM LPG 1991	ƒ 21.750,-	**PEUGEOT**	
BX Cannes 1990	ƒ 12.500,-	205 GTI 1986	ƒ 10.750,-
DAIHATSU		**PORSCHE**	
Charade GT Ti Turbo 1987	ƒ 9.750,-	924 1981	ƒ 7.500,-
DAIMLER		**SAAB**	
3.6 alle acc. 1988	ƒ 29.750,-	9000i 2.3 16V 1990	ƒ 27.500,-
FIAT		**SUBARU**	
Uno 45 I.E 1990	ƒ 9.750,-	Justy 1988	ƒ 8.750,-
Panda 1000 CL I.E 1991	ƒ 9.750,-	**SUZUKI**	
Tempra 2.0 I.E 1991	ƒ 17.500,-	Vitara 4-Wheel Drive 1989	ƒ 18.750,-
FORD		Samurai Cabrio 1986	ƒ 11.750,-
Scorpio 2.9 I GL automaat 1990	ƒ 19.750,-	Swift 1.3 1990	ƒ 9.750,-
Escort 1.6 Cabrio 1985	ƒ 15.500,-	**TOYOTA**	
Sierra 1.6 Combi 1989	ƒ 14.000,-	Celica 1.6 ST 1988	ƒ 15.750,-
Orion Diesel 1991	ƒ 18.750,-	Corolla 1990	ƒ 16.750,-
Fiesta 1.1 Fun uitv. 1993	ƒ 18.750,-	**VOLKSWAGEN**	
HONDA		Passat GTi 2.0 16V 1989	ƒ 22.500,-
Accord Aerodeck 2.0 EX 1986	ƒ 9.750,-	Passat Variant 1992	ƒ 27.000,-
MAZDA		Golf Cabrio 1983	ƒ 21.750,-
626 Comp. GLX 1991	ƒ 19.750,-	Golf automaat 1985	ƒ 7.500,-
626 1.8 LX automaat 1991	ƒ 18.500,-	**VOLVO**	
626 Sedan 1.8 I GLX 16V 1992	ƒ 26.500,-	480 ES 1987	ƒ 14.750,-
MERCEDES		850 GLT 2.5 20V 5 cil. 1992	ƒ 42.500,-
230 E 1990	ƒ 35.500,-		

Te k. autom. HONDA Civic 1300L m. '85, 12V 110.000 km, roodmet., APK 10-'95, ƒ 5.750,-. 045-223742.

Te koop HONDA CRX, bwj. '85, BPM-vrij, ƒ 4.500,-. Telef.: 045-723736.

Te koop HONDA Civic 1500 GL, model '86, in perf. st., vr. pr. ƒ 5.750,-. 045-319160.

Te k. Honda CIVIC 15 GLi 16V, m. '90, 3-deurs, zeldzaam mooi, met onderh.b., ƒ 10.750,-. ☎ 043-254462.

Honda PRELUDE bwj. '83, vaste pr. ƒ 5.000,-. Telef. 045-428517.

Te k. Honda ACCORD EX, bwj. '85, APK 6-'95, vr.pr. ƒ 3.250,-. Tel. 046-519504.

Te koop Honda CIVIC 1400, 16 V, sedan, bwj. '88, goudmet. Huskensweg 50, Heerlen. Telef.: 045-728666.

Te k. Honda CIVIC 1982, weg. sterfgeval, km.st. 76.000 origineel! Wagen werk. in perf. st., APK sept. '95, ƒ 1.000,-. 04405-2117.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Hyundai

Jeep

Te koop DODGE Pick-Up, 4x4, op gas, vr.pr. ƒ 2.250,-. Tel. 045-217330.

Te k. MITSUBISHI Pajero benz., geel kent., bwj. '85, in perf.st., veel extra's, vr.pr. ƒ 11.500,-. Tel. 045-320612.

SUZUKI SJ 410 Cabrio, bwj. '87, in abs. nw.st., geel kent., ƒ 6.850,-. 045-424793.

Lancia

Lada

Van 1e eigen. LADA Samara 1.1, bwj. '90, weinig km., vr.pr. ƒ 6.850,-. 045-227520.

Wij kopen alle LADA'S ook andere auto's. Telefoon 045-423973.

Te k. gevraagd alle type LADA'S voor export van 1984 t/m 1991. Correcte afhandeling. Tel. 077-515511.

Mazda

MAZDA 323 F 1.8i 16V GLX, i.nw.st. 10-'91, km.st. 43.000, 1e eig. Tel. 04405-13700.

MAZDA 626 station, bwj. '90, kl. wit, div. extra's o.a. rack, km. 90.000, vaste pr. ƒ 20.000,-. ☎ 04498-51491.

Te koop MAZDA 626 coupé 2.0i 16V GT, 150 Pk, bouwjaar '88, i.z.g.st., ƒ 10.500,-. Telef. 04754-85336.

Te koop MAZDA 323 F GLX 1e eigen., rood, bwj. '90, 48.000 km, nw.st. ƒ 19.750,-. Tel. 045-462248.

Te k. MAZDA 626 HB 2.0 GLX groenmet., bwj. 11-'88 in uitmunt. st., vr.pr. ƒ 13.950,-. Tel. 045-753187.

Te k. sportwagen MAZDA RX7 Targa, i.z.g.st., bwj. '86, event. inr. mog., ƒ 8.750,-. Tel. 04492-1304.

Te k. MAZDA 626 HB bwj. '93, op gas, ƒ 23.000,-. Tel. 045-225377.

Te koop MAZDA 626 GLX 2.0D, grijsmetall., bwj. '88, pr. ƒ 5.000,-. ☎ 04499-2033.

MAZDA RX7, sportauto, rood, nw. mod. '87, inr. mog. ƒ 15.000,-. Tel. 045-424128.

Te koop i.v.m. verkrijgen bedrijfsauto MAZDA MX3 V6 mei '92, 64.000 km, cd-speler en alarm, pr. n.o.t.k. Telef. 045-455137.

MAZDA 323 HB 1.3 LX '87 blauwmetallic, sunroof, '85. Tel. 045-750531.

MAZDA 626 HB 2.0 12 V '90 GLX, grijsmetallic, bwj. '90. Tel. 045-750531.

Zeer GOEDKOOP Mazda 323 1300cc, bwj. '82, vr.pr. ƒ 1.250,-. Tel. 045-251872.

Te k. MAZDA 323 1.6i GLX AUTOMA. stuurbekr. 27 mnd. Autobedrijf Eussen, Ransdalerstr. 43, Ransdaal. ☎ 04459-1677.

Mercedes

Te k. MERCEDES 300 D, bwj. '81, APK, trekh., automaat, pr.n.o.t.k. Tel. 045-427953.

MERCEDES 190 E, bwj. '85, verlaagd, veel extra's, rood. Tel. 045-215353.

Te k. 300 MERCEDES D automaat, bwj. '84, t.e.a.b. Telefoon 043-637096.

Voor Piccolo's zie verder pagina 12

Chronologie onafhankelijk Mozambique

- 25 juni 1975: De onafhankelijkheid van Mozambique wordt uitgeroepen. De leider van Frelimo, Moises Samora Machel, komt als president aan de macht. Hij verklaart Mozambique's solidariteit met de onafhankelijkheidsbewegingen in buurlanden Zimbabwe en Zuid-Afrika. Frelimo gaat officieel een marxistisch-leninistische koers varen en stelt zich op de lange termijn een socialistisch Mozambique ten doel.
- januari 1976: Renamo, ook bekend als de Nationale Verzetsbeweging van Mozambique (MNR), wordt opgericht met militaire en financiële steun van het Rhodesische regime van premier Ian Smith.
- maart 1976: Samora Machel sluit de grenzen met Rhodesië, dat nog onder koloniaal bewind staat, en stelt economische sancties tegen het land in.
- 17 oktober 1977: Renamo's oprichter en leider Andre Matsangaissa sneuvelt tijdens gevechten en wordt opgevolgd door Dhlakama.
- maart 1980: Met de val van het regime-Smith in Rhodesië komt een eind aan de nooit openlijk verklaarde oorlog tussen Rhodesië en Mozambique. Renamo verliest zijn grote beschermheer en raakt intern verdeeld.
- tweede helft 1981: Zuid-Afrika blaast Renamo met aanzienlijke fondsen en militaire hulp nieuw leven in.
- eind 1981: Renamo verschijnt in de noordelijke provincies Manica en Sofala en pleegt aanslagen op de Beira-spoorlijn.
- begin 1982: Mugabe stuurt troepen voor de bescherming van de 'Beira-corridor'. Beira is na Maputo de grootste stad van Mozambique.
- 16 maart 1984: Mozambique en Zuid-Afrika ondertekenen het Nkomamti-akkoord waarmee zij toezeggen hun respectievelijke steun aan het ANC van Nelson Mandela en aan Renamo stop te zetten.
- september 1984: Mozambique wordt lid van de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF).
- 19 oktober 1986: Samora Machel komt om het leven bij een vliegtuigongeluk in Zuid-Afrika. Chissano volgt hem een maand later op.
- juli 1987: De internationale donorgemeenschap geeft haar fiat aan een economisch herstelprogramma voor Mozambique.
- februari 1989: De oorlog heeft al meer dan een half miljoen slachtoffers geëist.
- juli 1989: Frelimo zweert de marxistisch-leninistische ideologie af.
- 8 juli 1990: De eerste ontmoeting tussen Frelimo en Renamo vindt plaats in het katholieke klooster Sint Egidius in Rome.
- 30 november 1990: Het Mozambikaans parlement keurt de eerste grondwet die voorziet in meer partijen goed.
- 4 oktober 1992: Chissano en Dhlakama ondertekenen in Rome een algemeen vredesakkoord.
- 14 oktober 1992: Een staakt-het-vuren treedt in werking.
- 1 april 1993: Het eerste contingent van de Verenigde Naties wordt in Mozambique gestationeerd.
- 29 juli 1993: Tijdens een nationale conferentie van de twee partijen wordt de eerste versie van de kieswet opgesteld.
- 20 augustus 1993: De eerste topontmoeting tussen Chissano en Dhlakama op Mozambikaans grondgebied vindt plaats.
- 30 november 1993: Er wordt een begin gemaakt met het inkwartieren van de troepen van Renamo en het regeringsleger.
- 10 maart 1994: De demobilisatie van de troepen begint.
- 16-20 augustus 1994: De troepen van de regering en de guerrillabeweging worden officieel ontbonden en er wordt een nieuwe strijdmacht opgezet, die getraind wordt door Portugal en Groot-Brittannië.
- 22 september 1994: De verkiezingscampagne voor de verkiezingen van oktober 1994 gaat van start.
- 26 oktober 1994: Vlak voor de stemlokalen opengaan laat Dhlakama weten niet aan de verkiezingen mee te doen omdat hij ervan uitgaat dat hierbij van fraude sprake zal zijn.
- 28 oktober 1994: Renamo verklaart op de tweede dag van de verkiezingen toch mee te doen.

Ted moet na 32 jaar vechten voor zijn zetel ● Republikein Mitt Romney concurrent

Glans van de Kennedy's is eraf

DOOR HANS DE BRUIJN

BOSTON – Als de zijdeur van de Bostons historische Faneuil Hall opengaat en een gezette, oudere, grijze man naar buiten komt, gaat er een siddering door de vooral vrouwelijke meute achter de dranghekken. Er wordt gegild alsof het om een pop- of filmster gaat. „Heb je hem gezien?," roept een jonge vrouw tegen mij. „Heb je hem gezien? Goed hè?" En zij begint meteen luid: „We want Ted!," wij willen Ted! te schreeuwen.

Maar het onderwerp van haar adoratie, dat zich de toejuichingen graag laat welgevallen, is geen popster. De pafferige, gerimpelde, moeilijk lopende man van 62 is Edward ('Ted') Kennedy. Een naam die al decennia onlosmakelijk verbonden is met het politieke bedrijf in Massachusets, de staat waarin de Kennedy-clan nog steeds een magisch begrip is. Maar er komen barsten in die bewondering en Ted Kennedy is de eerste om dat te voelen.

Bij de Congres-verkiezingen volgende week staat, zoals al vijf keer eerder sinds 1962, zijn zetel in de Senaat op het spel. Maar nooit in zijn lange carrière heeft hij zo moeten vechten voor zijn politieke lijfsbehoud.

Vroeger hoefde Ted nauwelijks campagne te voeren en won steevast met tweederde van de stemmen. Maar nu moet hij alles uit de kast halen om te voorkomen dat een voortijdig eind komt aan de Kennedy-hegemonie.

Zijn Republikeinse uitdager, de 47-jarige zakenman Mitt Romney, legt Kennedy het vuur aan de schenen. Eind september was het nog een nek-aan-nekrace, die beide miljonairs al tien miljoen dollars heeft gekost. Op dit moment is Kennedy's voorsprong weliswaar weer gegroeid, maar de Democraten is de schrik om het hart geslagen. Dat een Kennedy zou kunnen verliezen, kwam bij niemand op. Hij voerde deze zomer zelfs geen campagne, terwijl Romney in de hele staat de boer opging.

De glans is eraf. De naam Kennedy doet niet meer iedereen vol ontzag buigen. De jonge kiezers hebben geen boodschap aan de Kennedy-erfenis. Op de vraag wat hij van 'JFK' vond, antwoordde een jonge kiezer laatst droog: „Een prima film!" Het jonge, energieke imago van de Kennedy's past niet meer bij de oude senator, die slecht uit zijn woorden komt en aan wie steeds duidelijker te zien is dat hij een hard leven geleid heeft.

● *Ted Kennedy moet, tot zijn stomme verbazing, campagne voeren om zijn Senaatszetel te behouden.* Foto: REUTER

„Het is tijd voor verandering," zegt Romney, daarmee inhakend op het thema waarmee Bill Clinton en de Democraten in 1992 de verbeelding aan de macht hoopten te brengen.

Maar in het Huis van Afgevaardigden en de Senaat maken Democraten al dertig jaar de dienst uit en de groeiende afkeer van de kibbelende, besluiteloze politici in Washington treft dan ook vooral de Democraten, van wie Kennedy na Clinton misschien wel de belangrijkste is.

Democratische boegbeelden als Tom Foley, de 'speaker' van het Huis van Afgevaardigden, New Yorks gouverneur Mario Cuomo en Ted Kennedy zitten ineens in de hoek waar de slagen vallen. Kennedy – die zich er als een van de weinige Democraten niet voor schaamt achter de zeer impopulaire Clinton te gaan staan – zal het volgens de koffiedikkijkers deze keer nog wel halen. Maar dan is het ook voorbij, al lijken zoon Ted en neef Mike in zijn voetsporen te willen treden. Massachusets zonder Kennedy's, dat kan ook eigenlijk niet.

Ted heeft nog een trouwe aanhang, vooral onder de arbeidersbevolking in Massachusets. „Ted Kennedy en de Democraten zijn de partij voor de gewone man," zegt staalwerker John Parziale, die het tafereel voor de Faneuil Hall gadeslaat. „Republikeinen zijn voor de rijken." Maar vrachtwagenchauffeur Mark verwoordt wat veel Bostonians voelen: „32 jaar in de Senaat is te lang is.

Het is tijd voor verandering," zegt hij Romney na.

Het eigenaardige is dat de man die het Ted Kennedy zo moeilijk maakt, juist zoveel op de Kennedy's lijkt. Mitt Romney, zoon van een vroegere gouverneur van Michigan, is jong, energiek, knap en heeft een plaatje van een gezin met vijf kinderen. En hij mist zwarte bladzijden in zijn verleden, zoals Teds auto-ongeluk uit 1969 waarbij een vrouwelijke passagier om het leven kwam, zijn drankproblemen, echtscheiding en te wild levende familieleden.

Romney is een investeringsbankier, die fortuin gemaakt heeft. Er zijn verwijten dat hij zijn personeel niet netjes behandelt maar daar houdt het dan ook mee op. Hij is een gematigde Republikein, conservatief op economisch gebied, liberaal op sociaal. Hij is voor legalisering van abortus (hoewel persoonlijk tegen), voor meer rechten voor homo's en tegen vermenging van religie en politiek, al koketteert hij ermee tot de Mormonen te behoren.

Veel duidelijke opvattingen heeft hij echter niet, en in het felle tv-debat van deze avond in Faneuil Hall, moet hij dan ook het onderspit delven tegen de op zijn jarenlange ervaring vertrouwende Kennedy.

Als hij roept dat „persoonlijke (geloofs)overtuigingen in de politiek niet thuishoren," is hoongelach van de Kenney-aanhang zijn deel. Het is Romney misschien ontgaan, maar in Amerika zijn overtuigingen juist cruciaal.

Als Romney vage kreten slaakt over de gezondheidszorg en het ongedaan maken van het begrotingstekort, wordt zijn gebrek aan concrete ideeën en financiële onderbouwing door Kennedy genadeloos afgestraft. Romney gaat er prat op dat hij in ziekenhuizen en onder arme Bostonians heeft gewerkt, maar daarmee win je hier geen zieltjes. Met resultaten wel, en daar beroemt Kennedy zich op. „Als geen ander heb ik banen naar Massachusets gehaald."

Romney vindt dat de overheid zich zo min mogelijk met de burgers moet bemoeien, dat de belastingen omlaag moeten, dat drastisch moet worden bezuinigd. Kennedy is van de school die vindt 'dat de overheid voor mensen iets kan betekenen'. Hij verwerpt het Republikeinse 'laissez-faire', 'alsof wanneer de overheid zich terugtrekt het zorgzame, onzelfzuchtige, gulle particuliere initiatief ineens overal voor zal zorgen', zegt hij cynisch.

Romney is voor de doodstraf (zoals zeventig procent van de inwoners van Massachusets), Kennedy niet. Romney wil de in zijn ogen, en die van veel kiezers, te gulle bijstandsregeling overhoop halen, Kennedy niet. Romney is een succesvolle, selfmade zakenman, terwijl Kennedy, als ware hij van adel, zijn naam en faam geerfd heeft. Toch staat de senator veel dichter bij de kiezers, dan de gladde, koele, emotieloze gouverneurszoon.

Maar hoewel hij een van de meest ervaren senatoren en 'dealmaker' is en veel voor zijn staat kunnen betekenen, lijkt het alsof Massachusets Ted Kennedy moe is. Kennedy is na 32 jaar in de Senaat de belichaming van 'oude' politiek. Letterlijk. Zijn moeilijke motoriek (door een slechte rug) wordt in tv-spots van Romney pijnlijk uitgebuit. Zij laten, vanuit een opzettelijk onflatteuze hoek gefilmd, gewoon een dikke, ouwe, stuntelende man zien.

Natuurlijk kan Kennedy het niet laten zijn tragische familiehistorie aan te halen, alsof dat een excuus is. Als Romney hem verwijt dat hij onrechtmatig geprofiteerd zou hebben van een onroerend-goedhandeltje in Washington, ontploft Kennedy. „Kennedy's gaan niet in de politiek om financieel voordeel te behalen.

Daarvoor heeft mijn familie een te hoge prijs betaald." Een misschien misplaatste, maar zoals altijd effectieve riposte.

De campagne zit vol persoonlijke aanvallen. Kennedy, die zich nooit met dit soort laag-bij-de-grondse dingen heeft hoeven bezig te houden, heeft het er moeilijk mee. Hij beseft nu dat een Kennedy in 1994 niet langer gekozen wordt vanwege zijn naam, maar vanwege zijn kwaliteiten. In 1962 zei zijn tegenstander Edward McCormack al 'dat als hij Edward Moore en niet Edward Moore Kennedy zou heten, hij niets zou betekenen'. Ted won.

Affaire-Varma splijt GroenLinks

Van onze redactie binnenland

DEN HAAG – Geld voor goede doelen dat op duistere wijze is verdwenen, vervalste bonnen, financiële hulp voor illegalen en intimidatie: GroenLinks kampt met een heuse affaire rond het Kamerlid Tara Varma. Voor Wim de Boer, fractievoorzitter van GroenLinks in de Eerste Kamer, is de maat vol. „Varma is in opspraak. Ze doet er verstandig aan haar werk als Kamerlid voorlopig stop te zetten. Omwille van de geloofwaardigheid van GroenLinks en de politiek in het algemeen."

De druk op Varma om haar taken tijdelijk neer te leggen neemt toe. Steeds weer blijkt het Kamerlid betrokken bij dubieuze zaken die haar in een ongunstig daglicht plaatsen. En steeds weer gaat het over geld. Een affaire met een explosieve lading, concluderen betrokkenen. Ruimschoots voldoende om de electoraal toch al gehavende partij verder te verplinteren.

Ook bij de Tweede Kamerfractie dringt dit besef langzaam door. Spoedberaad deze week leidde door afwezigheid van fractievoorzitter Rosenmöller nog niet tot besluiten.

De affaire-Varma achtervolgt GroenLinks. Koud twee weken geleden werd een zware onderzoekscommissie onder leiding van oud-staatssecretaris De Graaf-Nauta ingesteld, om klaarheid te brengen over de rol van Varma bij de verdwenen gelden van het Grenada Komitee en de zoekgeraakte gala-opbrengst voor Zuster Gerda in Frans Guyana. Deze week kreeg de tuchtraad er een nieuwe kwestie bij: Varma's hulp aan een Amsterdams steunpunt voor illegalen. In strijd met de geest van de wet en financieel ondoorzichtig.

Het lopende onderzoek blijkt voor veel GroenLinksers een mooi excuus voor een slot op de mond. Een kwestie van fatsoen, klinkt het steevast. De kampioenen van de openheid bewaren een diep stilzwijgen. Anoniem zijn ze veel loslippiger.

„Het ligt allemaal zo gevoelig," laat een prominent partijlid weten. Varma is immers migrant en vrouw, dus de beschuldigingen van racisme, vreemdelingenhaat of op z'n minst sexisme zijn snel gemaakt.

Het is ook angst voor represailles waarom GroenLinksers de publiciteit mijden. Angst voor de Surinaamse achterban van Varma, een hechte vrienden- en bekendenlobby die zich inmiddels luid en duidelijk in de affaire mengt.

De Boer heeft daar maling aan: „GroenLinks heeft 'integrititeit' en 'betrouwbaarheid' hoog in het vaandel staan. Dat geldt dan ook voor onze eigen Kamerleden. Er klinkt nu zoveel ruis rond Varma dat daar geen helder geluid meer bovenuit komt. Die ruis moet eerst van tafel, voor zij verder kan met haar werk."

● *Tara Varma*

De publiciteit over de Grenada-zaak is nog niet verstomd of de Zuster Gerda-affaire dient zich aan. Ten behoeve van deze zuster, die Surinaamse vluchtelingen helpt in Frans Guyana, organiseerde de Stichting Damsko in 1991 een galafeest. Varma is bestuurslid van de stichting. Zuster Gerda wacht nog steeds op het haar beloofde geld.
Als klap op de vuurpijl komt Varma deze week in het nieuws met haar steunpunt voor illegalen. Al jarenlang helpt zij deze groep mensen, hetgeen op gespannen voet staat met de wet.

Pas onder druk van de aanhoudende negatieve publiciteit en een klemmende oproep door de redactie van het GroenLinks magazine, besluiten Varma en de GroenLinks-fractie tot een onderzoek. Het gebrek aan daadkracht van de partijleiding, eist inmiddels zijn tol. Verkettering en verdeeldheid tieren welig.

Controle op loterijen blijft kwakkelwerk

Van onze redactie binnenland

DEN HAAG – Weer een deuk in het imago van loterijen. Nu is het de Nationale Staatsloterij waar een verstrengeling van belangen wordt vermoed. Het is nog steeds sappelen met een deugdelijke controle op de loterijen. Justitie beloofde beterschap nadat de Nationale Postcode Loterij in 1991 in opspraak raakte. Controles en toezicht werden aangescherpt, maar het heeft weinig geholpen. Justitie wast de handen in onschuld.

Wie controleert nu eigenlijk of loterijen zich wel aan de regels houden, is de vraag aan het ministerie van Justitie. Wel, dat doen de loterijbedrijven zelf, zegt een woordvoerster van Justitie. „Pas als er regels zijn overtreden krijgen wij er weer mee te maken. Dan wordt het een zaak van het Openbaar Ministerie."

Justitie, die de vergunningen voor kansspelen verleent, controleert alleen het financieel jaarverslag. Dit is eenvoudig een kwestie van baten en lasten nalopen, aldus de woordvoerster. Leidraad is de wet op de kansspelen, die bepaalt dat niet meer dan veertig procent van de omzet mag worden besteed aan de organisatie van de loterij zelf. Minstens zestig procent moet gaan naar het doel waarvoor de loterij is ingesteld: welke club krijgt wat, daar houdt het op voor de accountantsdienst van justitie.

Gemakkelijk

Zo gemakkelijk komt bijvoorbeeld de Raad voor de Casinospelen er niet van af, schetst directeur Bernard Polder. „Niet dat we kijken of de vloerbedekking in een casino wat langer mee kan, maar we willen wel weten wat er met de centen gebeurt. Welke contracten zijn afgesloten, welke investeringen zijn er gedaan, welke ondernemingen worden in de arm genomen. We willen weten hoe de zaak reilt en zeilt. Dat gaat toch wat verder dan alleen maar kijken of de boeken kloppen."

Nattigheid

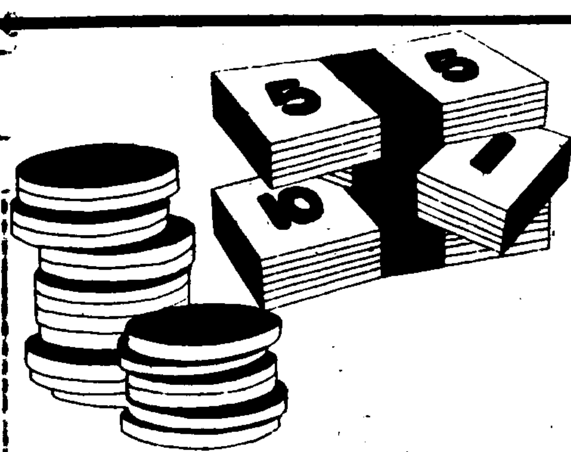
Voor de controle op bedrijfs-economische aangelegenheden verwijst justitie naar het ministerie van Financiën. Op haar beurt verwijst die – in het geval van de Staatsloterij – naar de raad van commissarissen van SENS (Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij). De commissarissen lieten inderdaad door een extern accountantsbureau onderzoek doen naar de positie van directeur Van Gastel. Maar het ministerie voelt kennelijk zoveel nattigheid dat een nader, eigen onderzoek, is aangekondigd.

Iets dergelijks gebeurde ook bij de kwestie met de Postcodeloterij. De commissie Etty onderzocht deze zaak en stelde vast dat er feitelijk niets onoirbaars was gebeurd. Desondanks liet staatssecretaris Kosto het toezicht en de accountantscontrole verscherpen.

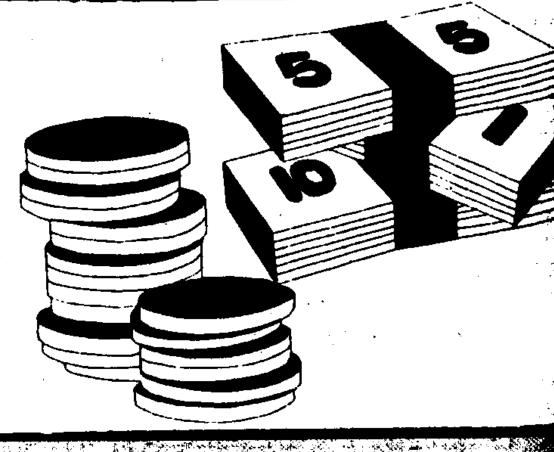
Nog ging het niet op rolletjes. Ondanks die strengere controle – met een speciaal College van Toezicht op de Postcode Loterij – organiseerde de Postcode Loterij onbekommerd een nieuwe loterij voor de televisie, in Henny Huismans Playback Show. Kosto greep eigenhandig in met een verbod, want voor dit spelletje was geen vergunning aangevraagd.

Nederland ontbeert een aparte organisatie voor bedrijfs-economisch toezicht, beaamt Polder van de Raad voor de Casinospelen. Dat geldt voor alle andere kansspelen, spelautomaten, paardenraces. De enige uitzondering is de controle op technische apparatuur (automaten, lotto en loterijmachines), waarmee Nederlands Meetinstituut is belast.

De Tweede Kamer weet dat er meer moet gebeuren. Een wetswijziging is in voorbereiding voor de oprichting van een algemeen College voor Toezicht op de Kansspelen. Uit antwoorden op kamervragen over dit onderwerp bleek al dat er behoefte is aan meer toezicht. Polder: „En dan niet zozeer of het bedrijfs-economisch allemaal in orde is, maar meer hoe je je aan de regeltjes kunt houden. Niet alleen naar de letter, maar ook naar de geest van de wet."

energiebesparing! doet u er iets aan?

onderstaande bedrijven helpen u graag op weg.

Electrotechniek
Conjaerts bv
Grachtstraat 11A
Eys
Tel. 04451-1441
Steeds tot uw dienst

technisch bureau
J. FRISSEN bv
Ontwerpen, leveren, installeren van:
★ centrale verwarming
★ airconditioning
★ sanitair
★ luchtbehandeling
★ piping

Lindelaufergewande 15
6367 AZ Voerendaal
tel. 045 - 750077

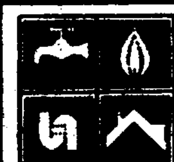
J. Gilissen b.v.
SANITAIR - GAS - WATER - C.V. INSTALLATIE
DAKBEDEKKING
HEERDERWEG 3 - 6267 NH CADIER EN KEER
TEL. 04407-2220 - TELEFAX 04407-2975

Installatiebedrijf
H. Haas
Nieuwstadterweg 8
Sittard
Tel. 046-517607

STORK
We bouwen altijd 'n plus in ...
BIJVOORBEELD:
ENERGIEBESPARING
STORK
INSTALLATIETECHNIEK
HEERLEN B.V.
Sourethweg 7a
6422 PC Heerlen
postbus 323
6400 AH Heerlen
telefoon 045-435435
telefax 045-435400

salemink
zonweringsbedrijf
ROLLUIKEN EN ZONWERING
KUNSTSTOF RAMEN EN DEUREN
DUBBELE BEGLAZING
kantoor - showroom - montagewerkplaats
Wattstraat 20 6372 AL Landgraaf Tel. 045-314132
Fax 045-325667

Installatiebedrijf
MEESSEN
Industrieweg 10a
tel. 04450-2371, telefax 4522
gas-, water-, sanitaire- en c.v.-installaties, complete dakwerken

Fa. Maassen
erkend gas- en watertechnisch installateur
OOK VOOR ONDERHOUD VAN:
- gas- en oliegestookte c.v.-installaties;
- sanitaire installaties;
- ontkalken van leidingen van geiser en boiler;
- ontstoppen van afvoeren;
- het meten van rendementen.

Ha-to Spotgoedkoop!!!
★ Heroal rolluiken in aluminium en pvc
★ Zonneschermen
★ Verticale jalouzieën
Maria Gorettistraat 139, Kerkrade
Tel.: 045-458226

Spouwmuurisolatie

Kampstraat 4, 6163 HG Geleen
telefoon 046-743885

Installatiebedrijf Langohr vof
keukens · badkamers
SHOWROOM
Putbeemden 1a Eygelshoven
Tel. 045 - 46 07 79 Fax 045 - 35 36 48

TECHNISCH BUREAU "GESIT" b.v.
LANDELIJK ERKEND GAS- EN WATERFITTER
Fa. Gesit b.v. specialisten in vernieuwen van c.v.-ketel, combiketels en warmwaterapparaten.
Dealer van: Nefit - Agpo en Radson
Bel nu: 046-741382
Daalstraat 23, Geleen

john LEMMERLIJN
Rijksweg 70, Margraten
tel. 04458-1609
Leveren, installeren en repareren van HR-ketels.
o.a. Radson - Nefit - Vaillant

Schreuders-Ponsen
INSTALLATIEBEDRIJF
Eys
Telefoon (04451) 1587
Centr. verwarming
Speciaal in hoogrendement.
Advies.
Verkoop.
Installatie.

Voor alle dakwerkzaamheden en reparaties

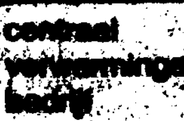

J BOGMAN
A Ge Water 31
Schinveld
tel. 045-258790, fax 045-253636

INSTALLATIEBEDRIJF
J.Swakhoven

- Centrale verwarming
- Gas
- Water
- Electro

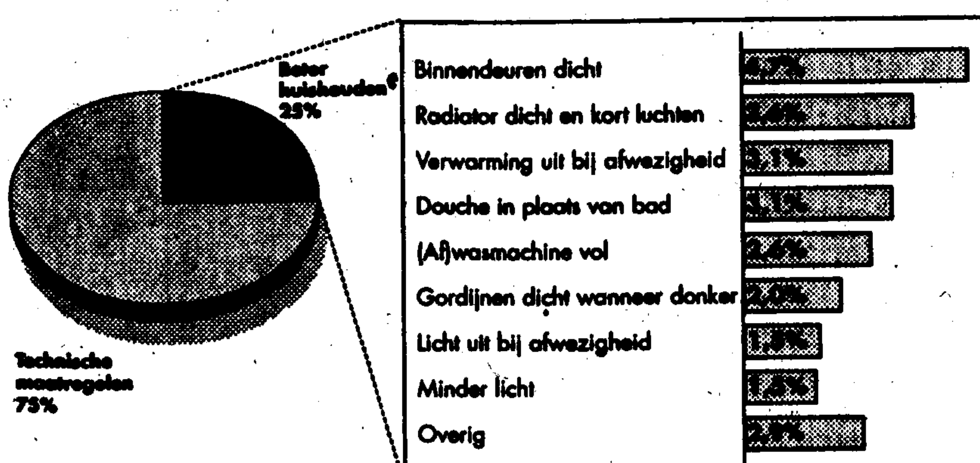

centrale verwarming
gas
water
sanitair
maigray bv

ENERGIEBEDRIJF MEGA LIMBURG :

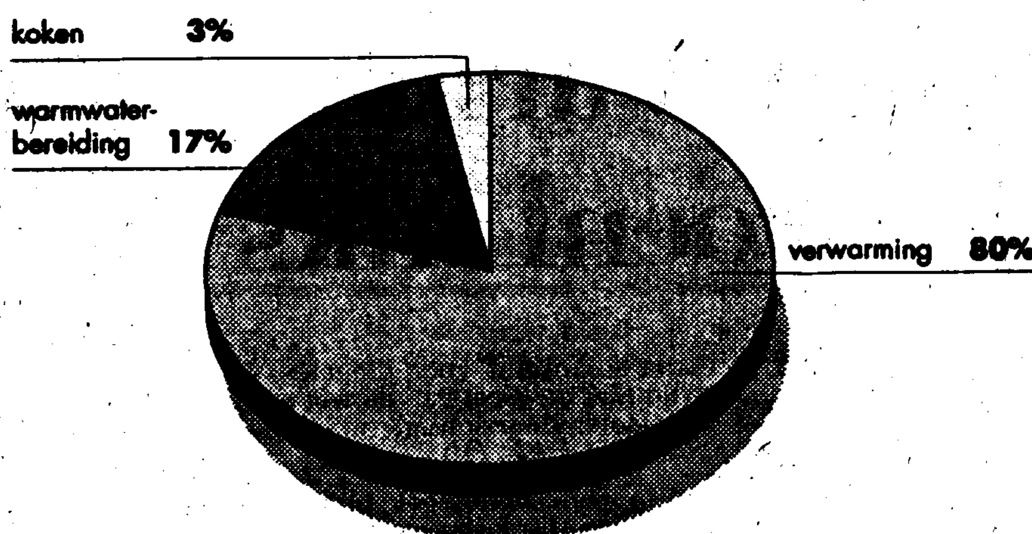
Energie besparen zonder één cent te investeren is mogelijk !!!

U kunt heel veel energie besparen! 25% hiervan kunt u realiseren door u "goed" te gedragen. Dit klinkt misschien ongelofelijk maar het is zo ! Een goed hulpmiddel om dit binnen uw huishouden te bereiken is het meedoen met de bekende actie "Zuinig Stoken - Zuinig Aan", waarvoor u afgelopen week een meterkaart ontvangen hebt. Als u wekelijks uw verbruik in de gaten houdt en dit vergelijkt met de stooktabel, die wekelijks gepubliceerd wordt, gaat u op dingen letten zoals b.v. het dichthouden van deuren, het tijdig sluiten van gordijnen, de thermostaat van de verwarming ruim voor het naar bed gaan lager stellen, etc.etc.etc. U zult er versteld van staan hoe eenvoudig u kunt besparen zonder één cent te investeren.

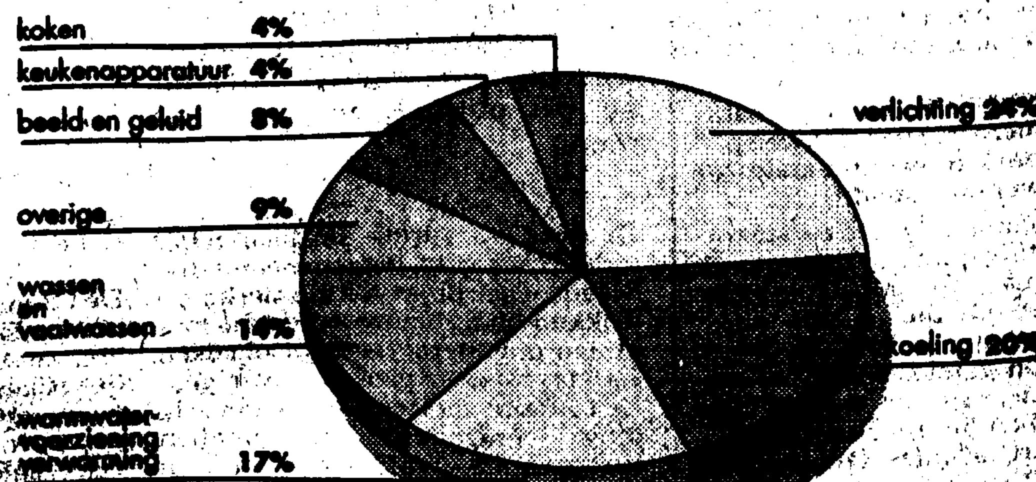

Waarom hamert MEGA LIMBURG zo op energiebesparing, vraagt U zich wellicht af ?
Dat heeft te maken met het milieu.
Ook het energiebedrijf MEGA LIMBURG erkent haar verantwoordelijkheid ten aanzien van het milieu. Het opwekken van elektriciteit en het verbranden van aardgas hebben een directe relatie met het milieu. Hierbij komen namelijk gassen vrij zoals CO_2 (broeikaseffect) en NO_x en SO_2 (verzuring).
Daarbuiten willen wij verspilling tegengaan van de voorraden fossiele brandstoffen (kolen-olie-aardgas), want voordat wij het weten zijn de winbare voorraden uitgeput.

MEGA LIMBURG heeft dan ook voor de huishoudens een doelstelling geformuleerd en wel het jaarlijks terugdringen van CO_2 met maar liefst 229.000.000 kg. (229 kton).
Wij streven ernaar dit in het jaar 2000 te bereiken. Omgerekend betekent dit een verlaging van het gasverbruik met 96,4 miljoen m³ en 80 miljoen kWh elektriciteit.
Dit is niet mis maar alleen kunnen wij dat niet bereiken, daar hebben wij uw hulp bij nodig. Samen kunnen wij ons steentje bijdragen om ons klimaat in de toekomst leefbaar te houden.
Bovendien is dit aantrekkelijk voor uw portemonnee en voor het milieu, en da's toch ook mooi meegenomen.

Buiten uw gedrag kunt u uiteraard nog méér besparen maar dan komen er technische maatregelen om de hoek kijken. Isoleren en het plaatsen van een HR (Hoog-rendement) verwarmingsketel zijn voorbeelden hiervan.
Het aanbrengen van spaarlampen en niet te vergeten een spaardouche zijn eveneens voorbeelden en die vragen slechts een kleine investering met een heel snelle terugverdientijd.

U maakt mij in ieder geval gelukkig als u meedoet.

De energiespeurder
van MEGA LIMBURG

Militaire terreinwinst overtuigt Bosniërs

Van onze redactie buitenland

DEN HAAG – Sommige Europese regeringen zullen niet blij zijn met het nieuws dat het Bosnische regeringsleger deze week aanzienlijke militaire successen heeft geboekt, meent Muhamed Sacirbey, de gedreven ambassadeur van Bosnië-Hercegovina bij de Verenigde Naties.

„Achter gesloten deuren onderstreepten bemiddelaars de kracht van anderen. Het is een cynische kijk op Bosnië, die hen goed uitkwam. Ze konden ons onder druk zetten om akkoord te gaan met een vredesakkoord, of dat nou eerlijk of oneerlijk was."
Sacirbey koestert weinig illusies over de oprechtheid van sommige landen die zeggen een oplossing te zoeken voor het bloedvergieten in zijn land. Hun verzet tegen opheffing van het wapenembargo zou mede voortkomen uit de angst dat de Bosniërs zich aan de onderhandelingstafel minder snel de wet zullen laten voorschrijven. Zonder landen bij naam te noemen, is duidelijk dat de VN-ambassadeur doelt op Frankrijk en met name Groot-Brittannië.

Uit de recente militaire terreinwinst put Sacirbey hoop: onderhandelen op basis van militaire kracht. Het waren immers dezelfde westerse diplomaten die hem vorig jaar verzekerden dat de beste diplomatie voortkomt uit successen op het slagveld. „Ik hoop dat die wijsheid nu in ons voordeel werkt."

De Bosnische VN-ambassadeur heeft een bekend gezicht gekregen. Sinds televisiejournaals dankbaar gebruik maken van zijn scherpe uitspraken, vooral na de talloze vergaderingen van de Veiligheidsraad, wordt Sacirbey steeds vaker op straat herkend. Dat is ook het geval in Nederland, waar hij regelmatig op bezoek is, onder meer wegens de rechtszaken die zijn regering bij het Internationaal Gerechtshof in Den Haag heeft aangespannen tegen Servië.

Dezer dagen is Sacirbey in Nederland op uitnodiging van de Atlantische Commissie om zijn licht te laten schijnen over de toekomst van de Navo. Hij spaart de militaire deskundigen zijn kritiek niet: sinds de val van het IJzeren Gordijn heeft Rusland zich met zijn vredesoperaties heel wat besluitvaardiger getoond dan het westerse bondgenootschap.

Sacirbey meent dat de internationale gemeenschap zich laat leiden door de kleinste gemene deler. De zwakste schakel van de ketting bepaalt de snelheid van handelen. „Mensen als VN-commandant Rose onderstrepen de kwetsbaarheid van de VN-vredesmacht. Door de nadruk te leggen op zwakheid vraagt hij om vergeldingsacties van de Serviërs en verhindert hij internationaal optreden."

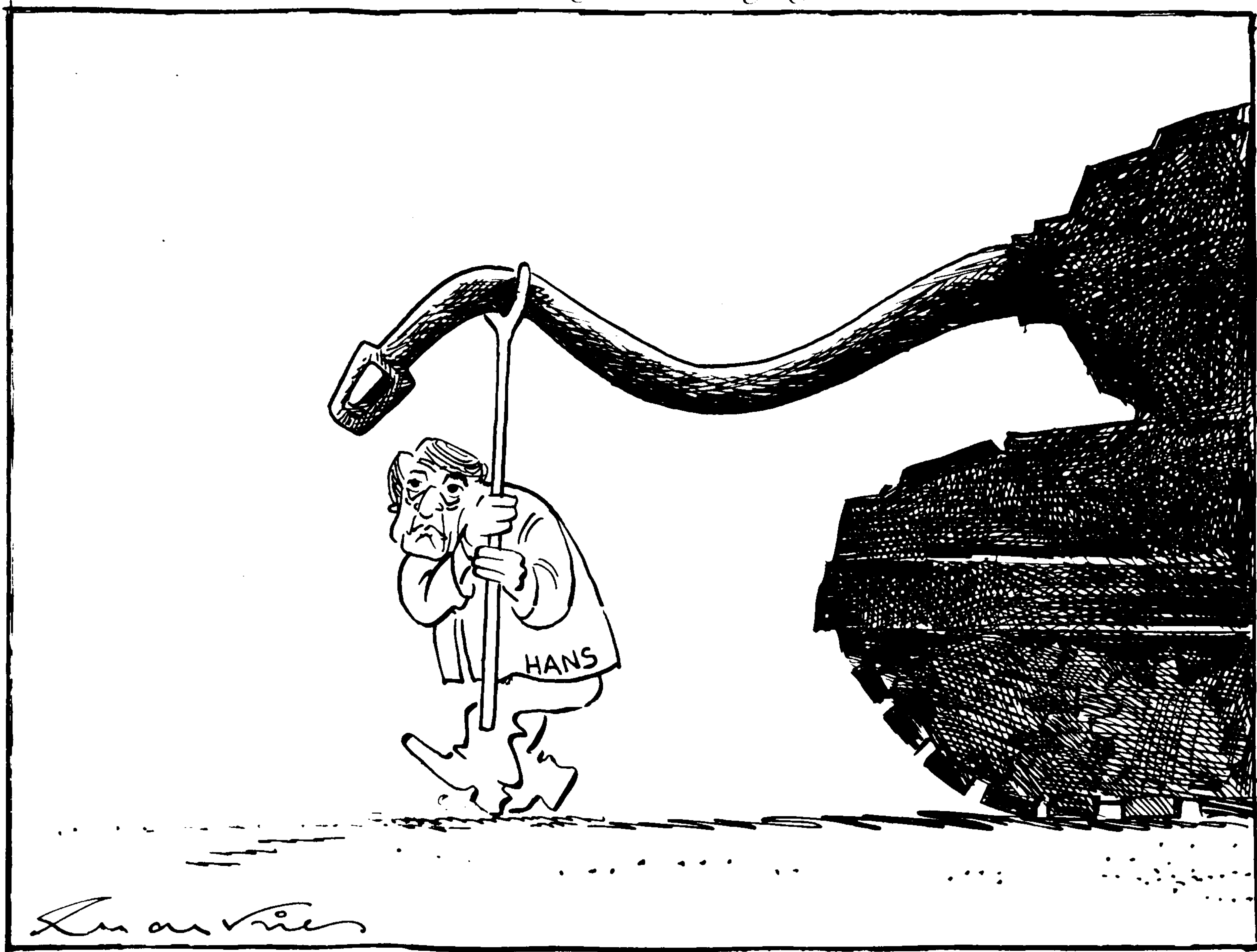
De noodzaak van een hard Navo-optreden staat voor Sacirbey buiten kijf. „De Bosnische Serviërs hebben geen reden het vredesplan te accepteren als ze te weinig onder druk staan, zoals nu het geval is. De internationale gemeenschap kan haar missie alleen afsluiten als ze optreedt tegen degenen die deze oorlog zijn begonnen en het vredesproces blokkeren."
De Serviërs misbruiken volgens Sacirbey de VN-vredesmacht om hun terreinwinst te consolideren. „Unprofor werkt het vredesplan en de Navo tegen. De VN-vredesmacht wil de status quo handhaven, terwijl het vredesplan juist de bestaande situatie wil wijzigen. Dat is een wezenlijke tegenspraak. Na anderhalf jaar zogenaamde samenwerking overleggen de VN en de Navo nog steeds, zonder een duidelijke uitkomst."
„Waarom zijn er twee parallelle commandostructuren, één van de VN en één van de NAVO? Komt het hun soms goed uit? Om een gebrek aan politieke wil te verhullen? Deze situatie zou niet voortduren als de dreiging voor westerse belangen duidelijker was. Nu spreken sommige Europese landen met dubbele tong. Ik raak ervan overtuigd dat zij niet oprecht zijn."
Als de internationale gemeenschap niet bereid is tot een strafexpeditie tegen de Serviërs moet de Bosnische regering wel zelf terugslaan, meent Sacirbey. Met de onschuld ging ook het idealisme verloren.

De Bosnische VN-ambassadeur wijst erop dat de internationale contactgroep van vijf landen opheffing van het wapenembargo in het vooruitzicht had gesteld, mochten de Bosnische Serviërs hun vredesplan weigeren. Dat zij hun dreigement nu niet waarmaken, sterkt Sacirbey in zijn wrok. „We zijn duidelijk niet overtuigd van de goede wil van verschillende leden van de contactgroep. Het lijkt wel alsof wij de enige zijn die werkelijk in het plan geloven."

De militaire terreinwinst bij Bihac sterkt het geloof van de Bosnische regering in eigen kunnen. „Onze militairen zijn sterker geworden. Sommige moslim-soldaten worden gedreven door hun geloof, dat ze in zekere zin hebben herontdekt. De Serviërs zijn juist in verwarring, ze kampen met een gebrek aan motivatie. Sommigen hadden erop gerekend dat de oorlog snel voorbij zou zijn. Anderen moeten niets hebben van de fascistische politiek van etnische zuiverheid, ze zijn meegesleept in de oorlog omdat ze zich toevallig aan de verkeerde kant van de lijn bevonden."

• *Muhamed Sacirbey*

Verzet tegen bezuinigingen

Bolkestein en de Postbus-51-maatschappij

DOOR PETER DE VRIES

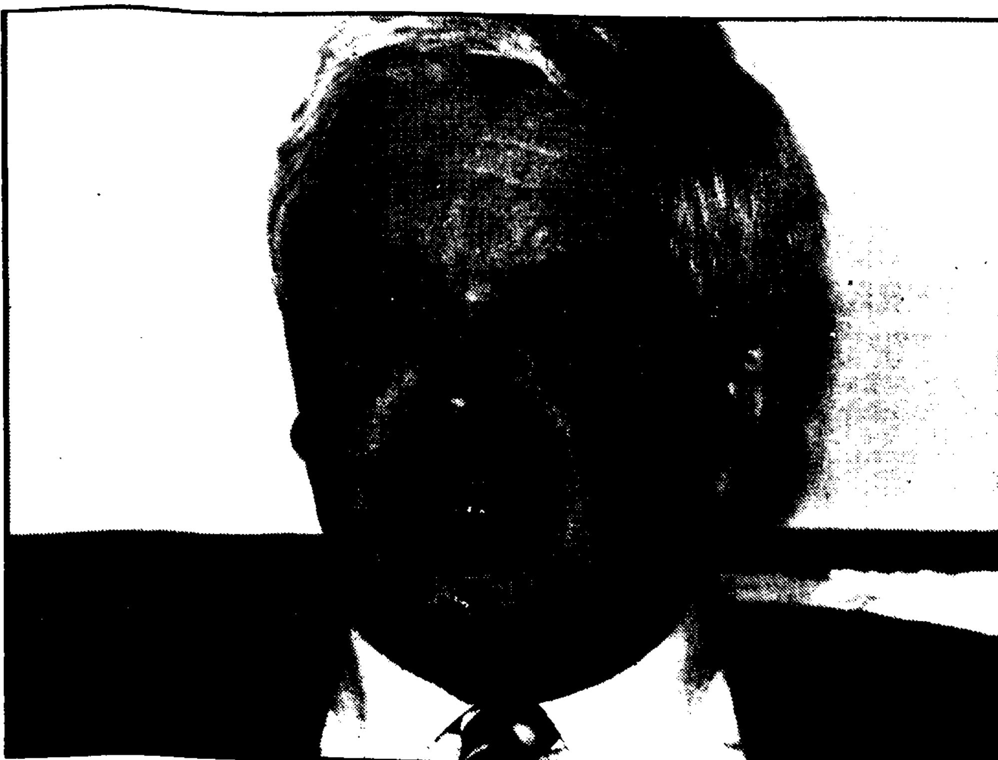
DEN HAAG – 'Een beter milieu begint bij jezelf' en 'leuker kunnen we het niet maken, wel makkelijker'. Twee slagzinnen waarmee de overheid dag in dag uit ons, burgers, maant tot goed gedrag of wegwijs probeert te maken in het doolhof van (belasting)regeltjes. Hoe fraai bedoeld ook, de overvloedige overheidsinformatie is vaak betuttelend of schiet haar doel voorbij. De oproep van VVD-leider Bolkestein deze week om de Haagse voorlichtingsbudgetten te halveren, was dan ook niet meer dan logisch. Maar verkeerde timing zorgde ervoor dat het Binnenhof,

toch al niet geneigd naar dit soort boodschappen te luisteren, Bolkestein dit keer makkelijk kon negeren.
In zekere zin is de Postbus-51-samenleving die Den Haag dagelijks op de televisie presenteert, een perfecte afspiegeling van de Nederlandse overheid. Aan de ene kant toont het hoe in dit land elk verschijnsel nauwkeurig wordt onderzocht door wetenschappers en gespecialiseerde bureaus. Dagelijks scheiden ministeries als Sociale Zaken stapels dikke rapporten af over hoogst belangwekkende fenomenen als de arbeidsomstandigheden in de kassenbouw en de opvoeding van baby's tot jongens en meisjes. Het toont hoe nauwgezet en tot in de kleinste details de samenleving worden gevolgd. Aan die taak komt, getuige de traditionele oproep tot een vervolgonderzoek, nooit een einde. Of de kennis echt wat oplevert en leidt tot een betere wereld, kan overigens lichtelijk betwijfeld worden.

Door middel van een gestage stroom foldertjes probeert Den Haag ons daarnaast dagelijks uit te leggen wat we precies moeten doen en laten bij het invullen van ons belastingformulier of het aanvragen van huursubsidie. Dat is nuttig. Wie ooit te maken heeft gehad met de gruwelen van de ambtenarij in één van de ons omringende landen, weet dat daar nooit wat wordt uitgelegd en telt op het Nederlandse postkantoor de zegeningen van de Postbus-51-maatschappij. Toch is dat onvoldoende om het kolossale bedrag van ruim 660 miljoen gulden dat Den Haag jaarlijks aan voorlichting uitgeeft, te rechtvaardigen.

Een groot deel van de voorlichtingsbudgetten gaat namelijk op aan volstrekt nutteloze zaken. Twee categorieën vallen daarbij op. Allereerst is er de permanente stroom persberichten die de ministeries dagelijks verspreiden. Zoals vlak voor het schrijven van dit artikel de uitnodiging voor de presentatie van 'de resultaten van een veelomvattende enquête naar de kennis, het imago en de waardering van Rijkswaterstaat'. Het zijn dure

• *Frits Bolkestein*

mededelingen met een hoog gooi-maar-in-mijn-pet-gehalte.

„Vele tientallen voorlichters in dienst van departementen lijken een dagelijks quotum te moeten halen en geven soms non-informatie. Gewichtige en dure voorlichtingspresentaties door de overheid roepen terecht kritische reacties op," becommentarieërde Bolkestein maandag scherp het doordraaiende copieer-circuit van het Binnenhof.

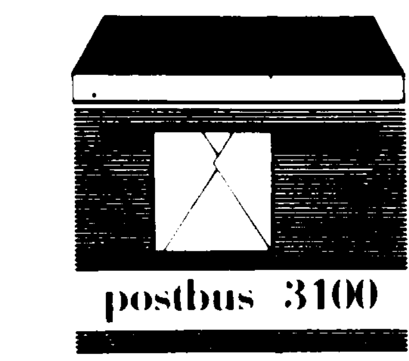
In zijn analyse kapittelde Bolkestein overigens ook de pers, die te weinig eigen onderzoek doet, oppervlakkig is en te weinig het vastgelopen debat vlot trekt. Zij ligt wat dat betreft in eenzelfde ziekbed.
In de categorie nutteloze overheidsvoorlichting vallen ook de vermaningen en zedenmeesterij waarmee Den Haag haar onderdanen bestookt. 'Denk na, stop Aids', 'De auto kan best een dagje zonder U'. Zeker, maar helpt dat opgeheven vingertje? In een in 1991 uitgebracht rapport (want alles wordt immers onderzocht) veegde de Rekenkamer al de vloer aan met dit voorlichtingsbeleid: ineffectief. Burgers laten hun gedrag er nauwelijks door beïnvloeden.

Met de aanbevelingen uit het, conform de traditie uitgevoerde vervolgonderzoek, gebeurde vervolgens weinig: binnenkort wordt slechts de aanbeveling overgenomen een 06-informatienummer van de gezamenlijke departementen te starten. Zo draait de mallemolen van Den Haag als allesweter of moralist al maar sneller.

Van de door Bolkestein gewenste halvering van de voorlichtingsbudgetten, en het als gevolg daarvan ontslaan van tientallen departementale informatie-ambtenaren, zal dan ook niets terecht komen. Bolkestein is dan wel leider van een regeringspartij geworden, maar dat betekent nog niet dat hij in een handomdraai zijn opvattingen kan realiseren. Dat ligt mede aan zijn stijl van opereren.

Zijn aanval op de Postbus-51-machinerie kwam namelijk slechts enkele weken nadat de Tweede Kamer opnieuw de begroting van Algemene Zaken, waaronder de overheidscampagnes vallen, had goedgekeurd. De timing van de VVD-leider, een essentiëel onderdeel van het politieke vak, was dan ook opmerkelijk verkeerd. Of was ze juist heel goed gekozen? Tegenover de moraliserende en regelende overheid speelt Bolkestein graag de intellectuele en pragmatische politicus. Als voorman van een regeringspartij is die spagaat moeilijker vol te houden: een scherpe analyse lanceren op een moment dat ze op de Binnenhofse agenda nog terzake doet, verplicht een regeringspartij immers tot daden. En dat kan meer kapot maken dan de VVD lief is.

lezers schrijven

• Mgr. Wiertz

Hier een reactie op de brief van H. Bost van 18 oktober jl. Niet de bisschop, maar Bost rijdt mijns inziens een scheve schaats! We leven niet van statistieken, maar van geloofsinhoud en menselijk pogen. Getallen maken minder indruk dan bescheiden, doordachte overweging, die óók nog kennis van zaken eist. De bisschop voldoet aan deze criteria. Hij is er van overtuigd dat consequent beleven van gedane geloften, vollediger is voor kerk en wereld (die overigens niet van elkaar te scheiden zijn) dan al dat 'water bij de wijn doen'. Zelfs bij goede wijn is 'waterigheid' smaakbedervend.
Vervolgens: de wereld (onze wereld) van het geloof is niet irreëel, maar bovennatuurlijk; en deze is zeer, zeer wezenlijk; en dus reëel, zij het onstoffelijk. Op deze wereld, op deze werkelijkheid nu, is Gods schepping gebaseerd. Ze beleeft seksueel, menselijk beleven, volgens Gods geboden vanzelf; tot instandhouding van het menselijk geslacht! Dat is iets geheel anders dan het 'gebruiken' van 'organen en driften', zoals tegenwoordig veel geproclameerd wordt. We weten allen, dat het ongeremd, onjuist gebruiken hiervan niet bepaald het verwekken van nageslacht tot gevolg heeft. Dit alles moet immers in dienst staan van Gods scheppingplan! En we zien allen wat daarvan terecht gekomen is. Vrijwillige onthouding, omwille juist van het Godsrijk, staat hiermee in verband. Zij is geestelijk heel vruchtbaar voor de kerk, voor ons mensen dus; en het directe, wonderlijke resultaat van Gods liefde en diepe genadevolle inwerking! Zo is het! Om dit te begrijpen is veel geloof plus eenvoud nodig en een door de genade verlicht verstand. Daarom is religieus leven zo belangrijk! Het komt me tenslotte voor dat het niet erg intelligent is als de heer Bost meent op deze wijze de bisschop meent te kunnen en te mogen benaderen. Het lijkt me ondeskundig en onbescheiden.

GELEEN **J. Cremers-van de Sloot**
(Door redactie ingekort)

• Goede doelen

Over het artikel in uw blad van zaterdag 22-10-94 op pagina 13 'Limburgers geven minder geld aan goede doelen' wil ik het volgende opmerken. Op de eerste plaats vind ik het ongehoord dat een onderzoeksbureau als Mediad in dit soort zaken wordt betrokken. Nog maar enkele weken geleden bracht de Nederlandse bevolking inclusief het bedrijfsleven, ruim zeventig miljoen gulden bij elkaar voor Rwanda. Onder die gulle gevers waren ook Limburgers.
Ronduit schandalig vind ik dat men in procenten kan uitleggen wie niets, wie wel, wie veel en wie weinig gaf. Over privacy in onze Nederlandse samenleving gesproken!
Ik vind het onverteerbaar dat dit soort zaken op een dergelijke manier aan de kaak worden gesteld, terwijl iedere belastingbetaler reeds bijdraagt aan de ontwikkelingshulp. Men schijnt dan met de extraatjes niet content te zijn. Aan mijn voordeur geen gecollecteer meer, niet voor Hart- of Nierstichting, noch voor Bangladesh of Somalië; ook niet voor Foster Parents Plan, niets maar dan ook niets meer!

HEERLEN **H.J. Vestjens**
(Door redactie ingekort)

• Gedoogzone

Met stijgende verbazing las ik in het Limburgs Dagblad dat de gemeente Heerlen voornemens is de prostitutiegedoogzone van de wijk Zeswegen te verplaatsen naar De Koumen. Mocht de gemeente al iets geleerd hebben van de heftige reacties van de bewoners van Zeswegen op de aanwezigheid van een gedoogzone in de nabijheid van een woonwijk, dan moet dit toch wel zijn dat een dergelijke situatie een onacceptabele overlast in de betreffende wijk veroorzaakt. Het is daarom onbegrijpelijk dat de gemeente verplaatsing van de gedoogzone naar De Koumen (en dus naar een nabijgelegen andere wijk, Rennemig) ook maar als een oplossing overweegt. Dit kan er toch alleen maar toe leiden dat de onacceptabele situatie die nu bestaat in de wijk Zeswegen, verplaatst wordt naar de wijk Rennemig, met als gevolg dat het woonklimaat in een nu nog relatief rustige andere Heerlense buitenwijk ook verpest zal worden. De aangekondigde oplossing kan dan ook nauwelijks het door de burgemeester beloofde 'permanente' karakter hebben. In plaats van het instellen van een gedoogzone, zou de gemeente de oplossing misschien beter kunnen zoeken in een hardere aanpak. Dit recentelijk ingezette nieuwe beleid heeft er, in ieder geval in het centrum, toe bijgedragen dat de overlast voor de burger zichtbaar vermindert.

HEERLEN **H. van Eijk**

• Incasso

Zonder de verzekerden in kennis te stellen van de gewijzigde incassodata stuurt de nieuw gevormde CZ Groep herinneringen-aanmaningen naar haar leden. De betalingen van september worden namelijk als vooruitbetaling voor de maand oktober geboekt. Zodoende dient men voor september nog te betalen. Achterafbetalingen, zoals die tot nu toe plaats vonden, zijn dus plots gewijzigd in vooruitbetalingen. Normaal dient mijns inziens betaling na of gelijktijdig met geleverd goed of dienst te geschieden. In plaats van 12 betalingen voor dit jaar, dient men nu 13 keer te betalen. Immers de betaling voor januari 1995 moet voor 31 december '94 plaatsvinden. Tel uit de rentewinst. Met voorbijgaan van de financiële situatie van weduwen, bijstandsgerechtigden en aow'ers, wordt hier op een vlegelachtige, grove wijze gehandeld. De vreugdevolle pamfletten ter gelegenheid van de jongste fusie in de zorgverzekering ten spijt, met berichten over nog méér zorg en nog méér service, constateer ik het tegendeel. Grote machtsconcentraties zijn eens te meer gebleken niet klantvriendelijk en in 't belang van de individuele burger te zijn. Tevens blijkt hieruit het gevaar dat automatische incasso's inhouden. Men kan dan namelijk ongebreideld incasseren wanneer men wil.

SITTARD **F.P. Penders**

• Bolkestein

Eindelijk eens een politicus die zijn mond durft open te doen. VVD'er Bolkestein durft nu eens te zeggen wat zeer veel burgers denken; dat er zeer veel asielzoekers in ons land leven, hetgeen elke maand veel geld kost, te betalen door aow- en ww'ers. En dan praten we maar over een klein gedeelte van de werkelijke kosten. Vraagt u zich nog af waarom er zoveel ingeleverd moet worden door de Nederlandse burgers? Wel u leest nu dan het antwoord en luistert u maar goed naar Bolkestein. Die zegt af en toe wat de andere politici angstvallig verzwijgen.

HEERLEN **J. Peters**
(Door redactie ingekort)

• AKO-prijs

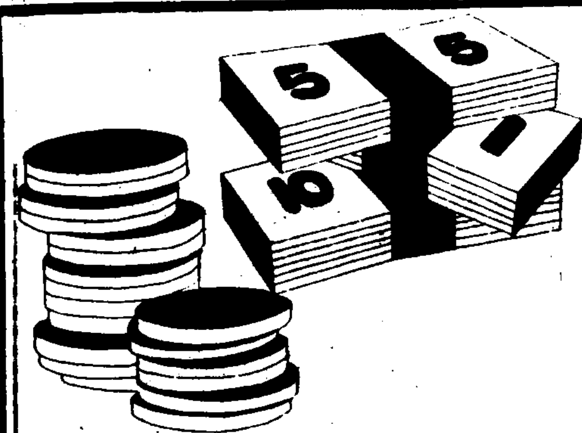
Dit jaar werd de AKO-literatuurprijs uitgereikt in de uitzending van 's lands beste interviewster, Sonja Barend. Heel democratisch werd besloten wie deze prijs mocht ontvangen, dit om literatuur uit het elitaire circuit te halen. Dit is mijns inziens een geheel verkeerde benadering. 'Het volk' leest geen literatuur, het volk leest Privé, Voetbal International en – voor wat betreft de romantische dames – de 'Bouquet'-reeks. De enige manier die mensen uit alle lagen ertoe zou kunnen brengen de 'betere' boeken te gaan lezen is zorgen voor een grotere toegankelijkheid . Niet voor wat de inhoud van de werken betreft, als wel wat de prijs van literaire werken betreft. Over het algemeen koopt naar mijn stellige overtuiging enkel iemand die boven modaal verdient en een gedegen opleiding achter de rug heeft literatuur. De opleiding is, hoewel een bepaalde niet uit te wissen factor, niet van allesovertreffend belang. Schrijver dezes heeft het vwo beëindigd en studeert momenteel aan de RL, maar zelfs op het vwo – toch het hoogste middelbaar onderwijs – is de aandacht voor literatuur niet genoeg. Want waarin verschillen boeken van Y. Keuls of van Kroonenberg of Meinkema zich nu van de Bouquet-reeks? Wel, ze 'sieren' menige lijst en dat terwijl het doel van literatuuronderwijs toch behoort te zijn leerlingen te wijzen op andere dan de reeds alom bekende vormen van schrijverij. Dat leerlingen dergelijke boeken met genoegen lezen is hun goed recht, maar het getuigt volgens mij niet van een 'groot-hoek'-blik op wat Nederlandstalige literatuur inhoudt. Nee, niet alleen Mulisch, Reve en Hermans zijn literatoren, hoewel ze dé schrijvers van Nederland zijn, ook anderen verdienen waardering, mits het niveau hoog is. Daar gaat het vaak mis.

LANDGRAAF **S.R.E. Pijls**
(Door redactie ingekort)

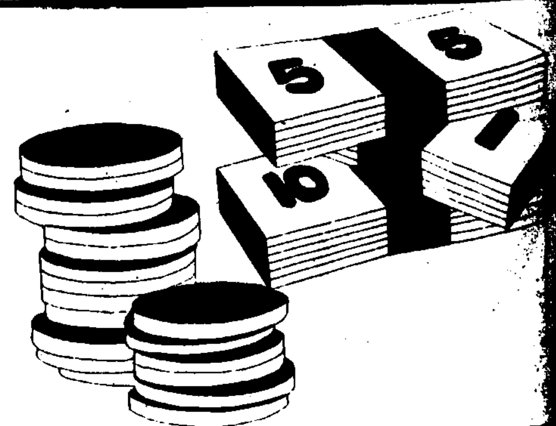
• Sterallures

Nu de PvdA de grootste partij is krijgt zij sterallures. Nee, mits ten zij, maar toch nu ja. Zij gaat dus zwabberen. Maar wij laten ons niet belabberen. Dag Wim, Felix en Thijs. Vliegveld Beek is en blijft onrendabel en kost alleen maar geld. Als de zwabberbaan er komt kost dit ook nog heel veel mensen hun slaapgenot. Minister Jorritsma wil zo graag iets voor Limburg doen. Wij wachten al jaren op de treinverbinding Heerlen-Aken en een goede treinverbinding Venlo-Duitsland.

BRUNSSUM
Tonia Thuis-Lousten

energiebesparing! doet u er iets aan?

onderstaande bedrijven helpen u graag op weg.

Comfortabel wonen met minder energie

U wilt graag comfortabel wonen, zonder daarvoor te veel te moeten betalen. Dat kan door gas, water en elektriciteit verstandig te gebruiken en door de juiste energiebesparende voorzieningen in huis aan te brengen.

Dat hoeft niet duur te zijn. Al met kleine maatregelen, zoals het verstandig tochtvrij maken van uw huis, zijn tientallen guldens per jaar te besparen. Bovendien spaart minder energieverbruik ook het milieu. Energiebesparing kan heel eenvoudig zijn: 's avonds de verwarming een graadje lager zetten kost ons niets. Maar de aanschaf van een nieuwe verwarmingsketel kan een fikse hap uit het huishoudbudget betekenen. Er moet dan flink geïnvesteerd worden: de kost komt voor de baat. Het energiebedrijf helpt u daarbij: voor een flink aantal energiebesparende maatregelen kunt u subsidie krijgen. Ook kunt u verwarmings- en warmwatertoestellen bij uw energiebedrijf voor een aantrekkelijk maandbedrag huren. Daarnaast zijn er tal van leasemogelijkheden.

Op deze pagina passeren energiebesparende maatregelen de revue, die weinig geld kosten en al snel rendement opleveren, zoals leidingisolatie, tochtwering en het isoleren van een schuin dak. Deze werkzaamheden kunt u zelf uitvoeren. De benodigde materialen vindt u onder meer bij de bouwmarkten, waar meestal ook handige instructies of kluswijzers beschikbaar zijn. Vraag zo nodig een gespecialiseerd isolatiebedrijf om advies als u twijfelt of u de werkzaamheden in eigen beheer kunt uitvoeren. Men zal u met deskundig advies graag terzijde staan.

Lichtpuntjes

In een doorsnee gezin is de verlichting beslist niet de grootste energiepost. Toch heeft het geen zin lampen te laten branden in ruimten waar niemand is. Per slot van rekening helpen ook de kleine beetjes.

Een paar tips voor in huis: het is een fabel dat het aan en uit doen van 'TL'-buizen extra veel stroom kost. De grens ligt bij zeven minuten. Kom je binnen die tijd in een vertrek met tl-verlichting terug, dan kun je de lamp(en) beter laten branden.

De muren

Een kwart van de warmte in huis gaat door ongeïsoleerde muren naar buiten. Het is de moeite waard om die warmte binnen te houden. Spouwmuurvulling is de voordeligste isolatiemethode. Het vullen van de spouw is goedkoop en in een paar jaar terugverdiend. Bovendien is het onzichtbaar weggewerkt en heeft u er geen onderhoud aan. Het aanbrengen geeft nauwelijks overlast. Uit milieu-oogpunt staat spouwmuurvulling bovenaan, want u bespaart onmiddellijk veel energie. Spouwmuurisolatie dient te worden uitgevoerd door een erkend isolatiebedrijf en komt in aanmerking voor subsidie. Een folder over de subsidiemogelijkheden is bij het energiebedrijf verkrijgbaar.

Metaalnijverheid wil cao die niets kost

Van onze redactie economie

DEN HAAG - De Industriebond FNV is furieus over de cao-voorstellen van de werkgevers in de kleinmetaal (FWM). De voorstellen staan volstrekt buiten de realiteit, aldus een woordvoerder. De werkgevers willen een tweejarige cao die per saldo niets mag kosten.

In de overeenkomst moet wat de FWM betreft sterk de nadruk liggen op verdere flexibiliteit van de werknemers. Oudere werknemers moeten gaan verdienen in overeenstemming met hun arbeidsprestatie. Tevens moet in de cao een forse prikkel tegen ziek thuisblijven komen te staan.

Met deze toonzetting worden de onderhandelingen een harde dobber", zegt de Industriebond FNV. De bond is de grote tegenspeler van de werkgeversorganisatie FWM. De onderhandelingen moeten komend voorjaar tot een nieuwe cao voor de bedrijven in de metaalnijverheid moet leiden. Het gaat om bij voorbeeld garagebedrijven en cv-installateurs. Er werken bijna 300.000 mensen in 30.000 bedrijven van de „kleinmetaal".

Volgens werkgeversonderhandelaar B. Vonk is verdere kostenmatiging de komende jaren noodzakelijk om de rendementen te verbeteren en om werk te kunnen behouden. Hij vond de aflopende cao „achteraf te duur" als je deze afzet tegen de ontwikkeling van de werkgelegenheid. Een tweejarig contract biedt de bedrijfstak de mogelijkheid in rust in te spelen op veranderingen die voor de deur staan.

De werkgevers willen bij elke ziekmelding de eerste dag niet uitbetalen („wachtdag"). Gedurende de eerste zes weken ziekte willen zij de uitkering bovendien maar tot 90 procent aanvullen. Adv-dagen die toevallig tijdens een ziekte vallen, willen zij schrappen. Werknemers moeten bovendien op adv-dagen cursussen volgen als de werkgever dat wil.

De FWM stelt ook voor de zaterdag als „normale" werkdag (dus zonder de gebruikelijke toeslagen) in te roosteren en om 5 mei (Bevrijdingsdag) als vrije dag te schrappen „nu blijkt dat 5 mei niet algemeen als een verplichte vrije dag is ingevoerd". De 5e mei als vrije dag is al jaren stevig verankerd in de cao. De wens dat te veranderen, doet de bond af met „waarin een grote bedrijfstak klein kan zijn."

De werkgevers willen de huidige vut handhaven in 1995, zij het tegen iets lagere uitkeringspercentages.

Een studie moet leiden tot ineenvlechting van vut- en pensioenregeling vanaf 1996, waarbij flexibele pensionering tot de mogelijkheden moet behoren.

Om de arbeidsdeelname van oudere werknemers uit te breiden, stellen de werkgevers een specifiek ouderenbeleid voor, „waarbij het voor werkgevers aantrekkelijk is mensen vast te houden en voor werknemers om te blijven werken."

De werkgevers vinden dat de vergroting van de arbeidsdeelname van ouderen alleen een kans maakt, als ze in andere, minder zware functies terecht kunnen komen. De ondernemer maakt dan extra kosten en moet dus ook de vrijheid hebben de beloning aan te passen aan de produktiviteit en niet aan de leeftijd. Met andere woorden, ouderen gaan minder verdienen.

Vooral over dit voorstel is de Industriebond FNV woedend. „Het staat bovendien haaks op de wens van werkgevers om de kennis en ervaring van oudere werknemer te behouden voor de bedrijfstak. Moeten ze daar voor worden gestraft in hun inkomen", zo vraagt de vakbondswoordvoerder zich af?

De bond rondt binnenkort een ledenraadpleging af over de inzet van werknemerskant in de onderhandelingen.

munt uit

● Vliegvelden

Zes luchtvaartmaatschappijen, waaronder de KLM, willen dat er in de Europese Unie een einde komt aan de situatie waarbij één bedrijf het monopolie heeft op de grondafhandeling op een luchthaven. Volgens hen kan er anders geen sprake zijn van echte concurrentie. De oproep is gericht aan de Europese Commissie, die werkt aan een voorstel om orde op zaken te brengen in de grondafhandeling. Daarbij gaat het om de afhandeling van passagiers en bagage, het lossen, laden en schoonmaken van toestellen en het onderhoud daarvan. De maatschappijen vrezen echter dat Brussel zoveel ontheffingen zal toelaten dat de regelgeving een lege huls blijft.

● Frans Maas

Transporteur Frans Maas in Venlo neemt het beheer op zich van het nieuwe Europese distributiecentrum van Rubbermaid, Amerikaans producent van kunststof huishoudelijke artikelen. Het centrum, waar twintig mensen komen te werken, komt in het Luxemburgse plaatsje Differdange. Frans Maas gaat ook het transport voor Rubbermaid verzorgen.

● Inflatie

Vooral gepensioneerden en huishoudens die van een uitkering moesten rondkomen zijn er in 1993 op achteruit gegaan doordat de prijzen sterker stegen dan de inkomens. Dat blijkt uit CBS-cijfers. In 1993 was het gemiddelde besteedbare inkomen 43.500 gulden. Dat was 1,3 procent meer dan in 1992, maar de consumentenprijzen namen toe met 2,6 procent. De bestedingsmogelijkheden namen dus met 1,3 procent af, dat is 600 gulden.

● WSW

Hoewel er eigenlijk geen geld voor is, blijft de vut in de sociale werkvoorziening (80.000 werknemers) tot 1 juni 1995 op 60 jaar. Dat is overeengekomen in onderhandelingen ter voorbereiding van de cao-besprekingen. Volgens het oude contract zou op 1 januari 61 weer de leeftijd van uittreden worden.

Schade door fraude binnen bedrijven neemt toe

Verduistering bij kwart bedrijven

Van onze redactie economie

DEN HAAG - De fraude binnen bedrijven neemt toe. Eén op de vier Nederlandse ondernemingen heeft de afgelopen drie jaar te maken gehad met interne verduistering van geld of goederen. Deze bedrijven werden gemiddeld vier keer met fraude geconfronteerd, met een gemiddelde schade per geval van 30.000 gulden. Dat concludeert KPMG Forensic Accounting uit een jaarlijks onderzoek onder bijna 300 Nederlandse bedrijven.

Vooral het knoeien met declaraties blijkt populair. Het is verantwoordelijk voor 22 procent van het totale schadebedrag door interne fraude. Bij twintig procent van de schade gaat het om het verduisteren van geld, bij dertien procent om diefstal van goederen. Valse facturen, inkopen voor privé-gebruik, geknoei met bank- en giroformulieren en fraude met credit-cards en geldautomaten zijn ook geen onbekende fenomenen bij de onderzochte bedrijven.

Niet alleen het aantal gevallen van intern gesjoemel neemt toe (van 23 tot 27 procent), ook de schade die het oplevert wordt groter. Binnen de 300 onderzochte bedrijven bedroeg de totale schade 9 miljoen gulden, 6,5 miljoen meer dan een jaar eerder. Vertaald naar alle ondernemingen met meer dan twintig werknemers in ons land zou dat neerkomen op een totaal fraudebedrag van ongeveer een miljard gulden, tegen 270 miljoen gulden in 1993. Het totale aantal fraudegevallen zou gestegen zijn van 25.000 naar 33.000, in 9000 bedrijven. De detailhandel, horeca en de reparatie-branche hebben een iets hoger fraude-percentage.

Volgens KPMG wordt de helft van de fraudegevallen gepleegd door het eigen personeel. Het management van de bedrijven neemt eenderde van het geknoei voor zijn rekening, 17 procent van de fraudes is afkomstig van 'derden'. Fraude wordt meestal (in 65 procent van de gevallen) ontdekt via interne controles. Een kwart kwam door toeval aan het licht, in dertien procent van de zaken was het een anonieme tip die tot de ontdekking leidde.

De getroffen bedrijven reageren vaak door de fraude intern bekend te maken en de fraudeur op staande voet te ontslaan. Zo hopen ze een voorbeeld te stellen. De bereidheid van de fraudeur om vrijwillig op te stappen blijkt overigens af te nemen, van 21 procent van de gevallen naar 12 procent. KPMG noemt het vreemd dat ook de bereidheid van de bedrijven om aangifte te doen bij de politie terugloopt. Vorig jaar werd de sterke arm in één op de drie gevallen ingeschakeld, nu nog maar in een kwart van de zaken.

Volgens KPMG realiseren steeds meer bedrijven zich dat fraude een belangrijk probleem vormt. Ruim driekwart van de ondervraagde ondernemingen denkt dat, tegen 67 procent een jaar eerder.

Drie op de vier onderzochte bedrijven werken aan het verbeteren van hun interne controle of zijn van plan dit te doen. Volgens KPMG kunnen de bedrijven nog veel alerter worden op fraude. Bij één op zes door fraude getroffen bedrijven waren er signalen dat er iets niet in de haak was, maar zowel het personeel als management deed er niets mee.

● *Onderzoeker dr.ir. B.J. Lommerts (links) en directeur ir. E. van Andel, directeur van de centrale onderzoeksafdeling van Akzo Nobel, bij de proefopstelling waar Akzo's nieuwste vezel wordt gemaakt.* Foto: CEES MOOIJ

Akzo Nobel ontwikkelt weer nieuwe vezel

DOOR JOHAN BOSVELD

ARNHEM – 'Bingo' moet dr. ir. Bert Jan Lommerts enkele jaren geleden hebben geroepen in het centrale onderzoekslaboratorium van Akzo Nobel in Arnhem. Na jarenlang onderzoek kon hij de mogelijke ontwikkeling van een geheel nieuwe Akzo Nobel-vezel voorspellen. Naast de bekende vezels als rayon en aramide, moet de nieuwste loot aan de vezelstam polyketon worden: gemaakt van polymeer, en met eigenschappen die de interessant zijn voor uiteenlopende toepassingen.

Akzo Nobel gaat ervan uit dat polyketon in de eerste plaats aantrekkelijk is voor de fabricage van autobanden. Als versterking voor banden wordt tegenwoordig meestal rayon, polyester en polyamide gebruikt. De Arnhemse chemiereus speelt daarbij een niet onaanzienlijke rol als producent. De zes grootste bandenfabrikanten, die samen 80 procent van de wereldmarkt bedienen, betrekken hun versterkingsmaterialen van Akzo Nobel.

Maar de ontwikkeling van autobanden staat niet stil. Fabrikanten als Michelin, Goodyear en Vredestein hebben blijvende behoefte aan nieuwe samenstellingen om banden sterker en veiliger te maken. Aan het rubber voor de band valt nog wel het een en ander te veranderen, maar ook aan de versterkende materialen die de band zijn levensduur geven.

Akzo Nobel richt zich al tientallen jaren op het ontwikkelen van versterkende materialen voor allerlei toepassingen. Zo worden rayon en polyamide gebruikt in kleding, terwijl het veel sterkere (en ook veel duurdere) aramide wordt toegepast in bijvoorbeeld de vliegtuigindustrie. Polyamide en ook het nieuw te ontwikkelen polyketon hebben het voordeel dat de produktie vrij eenvoudig en zeer goedkoop kan zijn.

Bij elke vinding moet echter voorop staan dat het op de een of andere manier bruikbaar is voor de markten die worden bediend. Als zo'n 'uitvinding' commercieel te maken is, kan de onderzoeker zijn werk geslaagd noemen en kan het bedrijf aan de feitelijke fabrikage van een nieuw produkt gaan denken. Zover is het met polyketon nog niet. Er moet nog heel wat onderzoek worden uitgevoerd om te bezien of het produkt inderdaad interessant is voor de markt.

En dan nog zal Akzo Nobel niet zelf een fabriek gaan bouwen voor de produktie van het nieuwe polymeer, de grondstof voor het nieuwe vezel. Willen ze polyketon-garen op de markt brengen dan zal daarvoor een speciale fabriek voor polymeren moeten worden gebouwd. Van Andel: „Shell moet die fabriek bouwen; daar beschikt men over de techniek. Eigenlijk is het heel simpel: Shell brengt het polymeer op de markt, wij het garen en Michelin de banden."

Vierkante kunststof melkfles

MAASDAM – In de Hoeksche Waard test de Melkunie een nieuwe, vierkante kunststof melkfles. Als de fles, gemaakt van polycarbonaat en voorzien van een klikdop, aan de hoge verwachtingen voldoet, doet de Melkunie in het hele land alle glazen flessen de deur uit.

„Onze keus is op deze fles gevallen, omdat hij meer milieuvoordelen blijkt te bieden dan de huidige lichtgewicht glazen melkfles", zegt woordvoerder B. Kalksma van de Melkunie. „De flessen zijn onbreekbaar en lichter. Bovendien kunnen er door de vierkante vorm meer in een krat. De fles is ook minstens net zo vaak te gebruiken als de glazen fles, al zal in de praktijk nog moeten blijken hoe vaak. Daarom testen we deze nu uit. En we willen natuurlijk ook weten wat de consument ervan vindt."

Kunststof was voor melflessen tot voor kort onbruikbaar. PET-flessen (polyethyleen tereftalaat) kunnen niet tegen temperaturen boven de 60 graden Celsius, terwijl het reinigen van melkflessen bij ten minste 80 graden moet gebeuren. „Polycarbonaat kende die beperkingen tot voor kort ook, maar de Oostenrijkse fabrikant Greiner is nu met een fles op de markt gekomen, die de temperatuur en de gebruikte reinigingsmiddelen wel aan kan", aldus Kalksma.

Als de fles een succes blijkt, zal de Melkunie er 4 tot 5 miljoen moeten aanschaffen. Op het ogenblik verkoopt de Melkunie ongeveer 80 miljoen liter melk per jaar in flessen en in achtvoudige in kartonnen pakken. Kalksma verwacht echter dat het aandeel flessemelk met de nieuwe fles zal stijgen, „Omdat de vierkante vorm het ook thuis makkelijker maakt de melk in de koelkast op te bergen." Melk in de fles blijft ook dan nog wat duurder dan melk in het pak. Kalksma: „Hergebruik eist nu eenmaal een extra behandeling. De flessen moeten worden opgehaald en schoongemaakt. De nieuwe fles is zelf ook iets duurder dan een glazen fles."

Positief

AMSTERDAM – De Amsterdamse effectenbeurs reageerde gisteren positief op de groeicijfers van de Amerikaanse economie. De dollarkoers steeg, Wall Street deed goede zaken en de handel op het Damrak bleef zeker niet achter. Vooral de chemie- en oliefondsen lieten goede resultaten zien. De Amsterdamse EOE-index eindigde uiteindelijk op 409,05 punt, dik 1 procent (5,18 punt) hoger dan bij het slot op donderdag.

De goede resultaten kwamen enigszins onverwacht. „Als je aan het begin van de week had gezegd dat de EOE-index rond de 410 zou schommelen, dan had iedereen op de beurs in een deuk gelegen," zo zei een handelaar gistermiddag.

De Amerikaanse groeicijfers waren met een percentage van 3,4 hoog, maar leiden desondanks niet tot een hogere inflatie, zo verwachten analisten. Een mogelijke renteverhoging blijft daardoor uit. „Alles valt eigenlijk op zijn plaats," zo omschreef een handelaar het effect van deze „Amerikaanse groei zonder inflatie" op het koersverloop.

Rond 16.00 uur brak de EOE-index zelfs nog door de 410 heen, maar vlak voor het weekeinde besloot een aantal beleggers de posities te verkleinen. De eindstand van ruim 409 kon de meeste handelaren echter ook bekoren.

Goede resultaten boekten onder meer Koninklijke Olie en de chemiefondsen Akzo en DSM. Koninklijke Olie sloot f 5,60 hoger op f 195,20. Akzo boekte f 4,90 winst op f 207,50 en DSM f 1,10 op f 147,80. Van de hoofdfondsen sprongen verder KLM en Philips in het oog met een winst van boven de 3 procent. Op de Ajax-gezinde beursvloer circuleerde zelfs nog de grap dat het aandeel Philips profiteerde van het ontslag van de weinig succesvolle PSV-trainer De Mos.

Hoofdfondsen

Hoofdfondsen	v.k.	sk
ABN Amro Hold.	58,30	59,20
Aegon	107,40	104,80
Ahold	48,80	49,10
Akzo Nobel	202,60	207,50
Bols Wes. c.	33,20	32,70
CSM cert.	69,30	68,90
Dordtsche Petr.	195,50	201,70
DSM	146,70	147,80
Elsevier	16,90	17,10
Fokker cert.	15,80	15,80
Fortis Amev cert.	69,50	70,60
Gist-Broc. cert.	45,00	44,80
Heineken	241,90	245,00
Hoogovens nrc	76,00	76,40
Hunter Douglas	73,50	73,50
ING c.	77,10	78,10
KLM	45,30	46,70
Kon. KNP BT	49,90	50,00
Kon. Olie	189,60	195,20
KPN	52,70	53,00
Nedlloyd	54,80	55,10
Océ-v.d.Gr.	74,70	74,60
Pakhoed cert.	44,90	45,30
Philips	52,50	54,10
Polygram	73,40	75,30
Stork	45,20	45,40
Unilever cert.	197,70	199,90
Van Ommeren nrc	45,70	45,60
Ver.Bezit VNU	175,60	177,00
Wolters-Kluwer	121,40	121,50

Avondkoersen Amsterdam

Ahold	49,10 (49,10)
Hoogovens	76,40 (76,40)
KON. KNP BT	50,00 (50,00)
Philips	54,20-54,30 (54,10)

Binnenl. aandelen

Aalberts Ind	80,10	80,00
ABN Amro pref.	57,00	58,00
ABN AmroHld.prf.c.	6,18	6,22
ACF-Holding	36,50	36,30
Ahrend Groep c.	158,00	157,00
Alanheri	37,20	37,30
Ant. Verff.	426,00b	430,00
ARTU Biologicals	3,80	3,80
Asd Options Tr.	21,00	21,50f
Asd. Rubber	2,55e	2,55e
Atag Hold. cert.	112,00a	111,00
Athlon Groep	69,80	69,80
Athlon Groep nrc	67,10	67,00a
Aut.Ind.R'dam	124,00	123,00
Ballast Nedam c.	74,70e	73,40
BAM Groep	99,80	99,50
Batenburg	150,00	150,00
Beers	190,00	191,00
Begemann Groep	34,40	35,00
Belindo	280,00	280,00
Besouw Hold.	32,60	32,60
Blydenst.-Will.	26,60	26,60
Boer De Winkelb.	70,00	70,00
Borsumy Wehry	27,60	27,80
Boskalis cert.	37,00	37,30
Braat Beheer	25,00	24,90
Breevast	9,20	9,20f
Burgman-Heybroek	1480,00	1480,00
Calvé-Delft cert.	1380,00	1379,00
Calvé-Delft pref	890,00	890,00
Cap Volmac	23,50f	23,60
Ceteco Hold.	42,70	41,00
Cindu Intern.	102,50	102,50
Claimindo	278,50	278,50
Content Beheer	28,20	28,90
Credit LBN	39,00	39,60
Crown v.G. cert.	136,40	138,00
CSM	69,30	69,60
De Drie Electr.	15,50	15,50
Delft Instrum.	23,60	23,70
DICO Intern.	69,40	69,40
Dorp-Groep	32,60	33,40
Draka Holding	39,70	39,70
Econosto	21,90	21,90
EHCO KLM Kleding	35,50	35,50
EMBA	195,00	195,00
Eriks Holding	114,80	115,30
Flexovit Int.	84,00	84,00
Frans Maas cert.	53,00	53,60
Free Record Shop	28,20	28,50
Fugro cert.	33,80	33,80
Gamma Holding	92,50	93,50
Gamma pref.	5,70	5,80
Garzarelli $	10,00	-
Gelderse Pap.	86,30	86,30
Getronics	52,20	51,50
Geveke	34,00	34,00
Giessen-de N.	58,00	58,00
Gouda Vuurvast	70,00	70,00
Goudsmit	29,70	29,70
Groenendijk	29,50	29,60
Grolsch cert.	53,50	53,80f
Grontmij	61,00	61,20
GTI-Holding	158,00	158,00
Hagemeyer	134,00	134,00
HAL Trust B	16,20	16,20
HAL Trust Unit	16,20f	16,20
HBG	279,00	279,50
Heijmans	58,80e	59,40
Heineken Hold. A	219,00f	220,00
Helvoet Holding	28,00	28,00
Hes Beheer c.	19,50	19,50f
Hoek's Mach.	78,20	78,20
Holl. Colours	85,00	85,00
Holl. Ind. Mij	68,50	68,50
Holl.Sea S.	0,36	0,36
Hoop Eff.bank	7,70	7,50
Hunter D.pref.	1,90	1,90
IHC Caland	41,90f	41,80
ING	7,10	7,12
Inter/View Eur.	6,50	6,50
Internat.Muell.	91,80	92,50
Kühne+Heitz	36,40	36,40
Kas-Associatie	63,80	63,40
KBB	103,00	105,00
Kempen & Co	14,30	14,20e
Klene Holding	134,90	134,90
Kon. Sphinx	54,00	54,40e
Kon.KNP BT c.pref.	7,57e	7,58
Kondor Wessels	44,60	44,60
Koppelpoort	417,00	417,00
Krasnapolsky	147,00	147,00
Landré & Gl.	47,20	47,60
LCI Comput.Gr.	3,70	3,90e
M.Enim OB-cert.	85,00	87,80
Macintosh	43,70	43,90
Management Share	1,40	1,40
Maxwell Petr.	194,50	205,00
Moeara Enim	1625,00	1658,00
Moolen Holding	43,80	44,20
Mulder Boskoop	35,50	35,50
Multihouse	2,20e	2,20e
Naeff	500,00a	495,00
NAGRON	89,10	89,10
Nat. Inv. Bank	128,60	128,70
NBM-Amstelland	18,30	18,30
Ned.Part.Mij	51,10	51,10
Ned.Springst.	6550,00	6550,00
NEDAP	58,60	58,70
Nedcon Groep	35,20	35,00
Nedschroef Hold.	73,80	73,80
Neways Electr.	11,10	11,10
Nijv.-Ten Cate	82,50	82,20
NKF Holding	216,00	218,00
Norit	19,40	19,70
Nutricia VB cert	88,00	89,80
OPG cert.	42,80	42,70
Orco Bank cert.	60,50	60,50
Ordina Beheer	20,70	21,00
OTRA	282,00	283,00
P & C Groep	91,00	91,50
Philips Electr. d'95	0,10	-
Pie Medical	8,40	8,40
Pirelli Tyre	12,00f	11,70
Polynorm	182,60	182,50
Porc. Fles	23,20	23,30
Randstad	86,50	86,70e
Reesink	117,00	117,00
Rood Testhouse	3,30e	3,30e
Rothmans Int.	3,98	4,00
Roto Smeets Boer	40,80	40,80
Samas Groep	57,30	57,30
Sarakreek	4,60	4,60
Schuitema	1895,00	1895,00
Schuttersveld	42,10	42,50
Simac Techniek	18,00	17,70
Sligro Beheer	86,90	86,80
Smit Intern.	41,50	41,50
Smit Trafo c.	45,00	45,10
St.Bankiers c.	18,00	18,50
Stad Rotterdam c.	36,90	36,50
Telegraaf De	188,00	189,50
Textielgr.Twente	74,00	75,00
Tulip Computers	17,30f	17,30
Tw.Kabel Holding	194,00	194,00
Ubbink	59,40	59,30
Union	25,10	25,10
Vereenigde Glas	556,00a	556,00a
Vilenzo	43,20	43,00
Volker Stevin	86,00	86,10
Vredestein	13,60	13,80
Wegener	116,00	118,00
Welna	49,80	49,80
West Inv.F. wb	62,50a	62,50a
West Invest F.	11,30	11,30
Weweler	32,20	32,30
Wolff, Handelmij	59,80	59,80
Wolters Kluwer	485,00	485,00
Wyers	25,00	25,00

Beleggingsinstellingen

A'dam EOE Ind. F.	438,50	444,00
ABF	112,50	112,50
ABN Amro A.in F	82,50	82,60
ABN Amro Aand.F.	94,40	95,30
ABN Amro Amer.F.	69,60	70,30
ABN Amro Eur. F.	84,00	84,50
ABN Amro Far E.F.	75,00	76,10
ABN Amro L.Gr.F.	182,60	182,60
ABN Amro Neth.F.	115,50	115,90
ABN Amro Obl.Grf.	199,10	199,40
ABN Amro rent.div	154,80	154,90
Aegon Aandelenf.	44,70	45,00
Aegon Spaarplus	5,20	5,20
Aldollar BF $	30,60	30,60
Alg.Fondsenbez.	244,30	245,00
Alliance Fund	7,50	-
Alrenta	228,30	228,50
Amvabel	87,80	87,90
Asian Cap.F.$	62,00	61,90
Asian Select. F.	102,20	103,50
Asian Tigers F.	109,30	110,00
ASN Aandelenf.	50,80	51,40
Austria Global	1220,00	1220,00
Austro Hung. F.	7,30	7,30
AXA Aand.Int.	76,50	76,50
AXA E&L Belegg.1	91,20	92,30
AXA E&L Belegg.2	92,20	92,70
AXA E&L Belegg.3	117,60	117,60
AXA E&L Belegg.4	85,90	86,40
AXA E&L Kap.Rente	118,00	118,20
AXA Obl.Ned.	76,30	76,40
Bemco RentSel.	62,10	62,40
Bever Holding	4,70	4,70
Biogrond Belegg.	10,60	10,60
CL Aandelenfonds	94,20	94,40
CL Liq.Groeifonds	102,30	102,50
CL Obl.Dividendf.	103,40	103,50
CL Obl.Waardef.	121,70	122,30
Comm.Argeus F.	86,60	86,60
Comm.Benacus F.	89,20	89,20
Comm.Cea F.	91,40	91,40
CuMPreferent F.	106,10	105,00
Delta Ll.Dollarf.	51,40	51,60
Delta Lloyd ECU	54,20	54,40
Delta Lloyd Inv.	38,20	38,60
Delta Lloyd Mix	71,80	72,10
Delta Lloyd Rent	58,80	60,20
Donau Fonds	29,30	28,70
DP America Gr.F.	35,60	35,80
EGF Investm.	158,00	158,00
EMF Rentefonds	82,80	82,90
EMS Growth Fund	103,00	102,70
EMS Income Fund	91,20	91,20
EMS Offsh. Fund	100,50	100,50
Eng-Holl.Bel.T1	10,60	-
Eng-Holl.Bel.Tr.	20,00	-
Envir.Growth F.	39,80	39,70
Esmeralda part.	36,90	37,00
Eur.Ass. Trust	8,30	8,30
Euro Growth Fund	61,10	60,70
Euro Spain Fund	8,20	8,20
Far East Sel.F.	80,20	80,00
GAF Am.Liq.F. ecu	1,49	1,49
GAF Am.Obl.F. ecu	1,74	1,74
GAF Bfr.Liq.F. bfr	1054,70	1054,80
GAF DM Liq.F. ecu	1,60	1,60
GAF DM Obl.F. ecu	1,56	1,56
GAF Eng.Aandf. ecu	2,06	2,08
GAF Eng.Liqf.ecu	1,24	1,24
GAF Eng.Oblf.ecu	1,30	1,31
GAF Eur.Aandf.ecu	2,19	2,21
GAF Eur.Oblf.ecu	2,18	2,19
GAF Gl.Managf.ecu	2,46	2,48
GAF Jap.Aandf.ecu	1,14	1,14
GAF Jap.Liqf.ecu	1,61	1,61
GAF Jap.Oblf.ecu	1,72	1,72
GAF N-Am. Aandf.ecu	2,20	2,21
GAF	3,18	3,20
V.Oost.Aandf.ecu		
German City Est.	32,40	32,40
Gim Global	55,50	55,90
Groeigarant	1,35	1,36
Holl. Eur. Fund	58,50	58,50
Holl. Obl.Fonds	129,50	131,00
Holl. Pac. Fund	137,00	136,90
Holl. Sel.Fonds	97,00	97,80
Holland Fund	88,50	88,90
Hooge Huys Hypf.	126,00	126,00
INB Bnk Verre Oost.	45,60	45,80
ING Bnk Dutch F.	60,40	60,80
ING Bnk Geldm.F.	61,11	61,11
ING Bnk Glob.F.	52,40	52,80
ING Bnk Oblig.F.	32,80	32,80
ING Bnk Rentegr.F	128,50	128,50
ING Bnk Spaard.F.	103,72	103,73
Interbonds	488,00	488,00
Intereffekt 500	27,50	27,30
Intereffekt wt	28,50	28,50
Intereffekt Yen Value	80,00	80,20
Investa part.	80,00	80,00
IS Himal.Fund $	17,10	17,40
Jade Fonds	214,00	214,00
Jap.Ind.Alpha F.	7550,00	-
Jap.Sect.Rat.Yen	5420,00	-
Japan Fund	18,80	19,00
Korea Pac.Tr. $	13,60	13,70b
Latin Am.Eq.F.	97,30	98,70
Leveraged Cap	59,60	60,00
Liquirent	54,55	54,55
Mal.Capital F.$	16,10	16,10
Mees Obl.Div.F.	114,20	114,50
Mexico Income F.	19,50	19,50
Mondibel	76,20	76,30
Nat.Res.Fund	77,50	77,60
New Asia Fund	10,20	10,20
Nomura Warr. F.	0,15	0,21
OAMF Rentefonds	11,25	11,45
Obam. Belegg.	305,00	306,00
Ohra Aand.F.	62,80	63,30
Ohra Liq.Grf.	54,10	54,10
Ohra Obl.Df.	54,50	54,40
Ohra Obl.Grf	55,00	54,90
Ohra Onr.G.F.	58,80	58,80
Ohra Totaal F.	57,60	57,70
Orange Fund	27,80	28,00
Pac.Dimensions	31,00	-
Pac.Prop.Sec.F.	44,60	44,80e
Pierson Rente	128,00	128,00
Pitcher	45,20	45,20
Postb.Aandelenf.	56,30	56,50
Postb.Beleggf.	57,00	57,20
Postb.Obl.f.	48,90	49,00
Postb.Verm.gr.f.	59,80	59,80
Rentalent Bel.	168,20	168,20
Rentotaal NV	38,30	38,30
RG Aand.Mixfund	59,50	59,50
RG America F.	136,20	137,00
RG Divirent F.	53,60	53,70
RG Europe F.	123,20	123,70
RG Florente F.	129,10	129,10
RG Hollands Bezit	95,80	96,70
RG Nettorente F.	105,20	105,20
RG Obl.Mixfund	61,00	61,00
RG Pacific F.	141,50	141,70
RG Rente Mixfund	63,50	63,50
Robeco	111,80	112,40
Rodamco	51,20	51,30
Rodamco Ret.Ned.	99,50	99,50
Rodin Prop.$	68,00	-
Rolinco	114,50	114,80
Rolinco cum.p	91,20	91,20
Rorento	81,90	82,00
Schrod.Int.Pr.F	28,30	28,30
Sci/Tech $	15,00	15,00
Suez Gr.Fund	50,70	50,70
Suez Liq.Grf.	200,50	200,60
Technology Fund	16,30	16,30
Tokyo Pac.Hold.	256,00	255,90
Tolsteeg. Beleggmij	345,00	345,00
Trans Eur.Fund	88,20	89,00
Transpac.F.	355,00	355,00
Uni-Invest	18,90	18,90
Unico Inv.Fund	69,20	69,00
Unifonds DM	31,50	31,50
Vaste Waard.Ned	54,20	54,20
VastNed	104,50	104,60
VHS Onr. Mij	4,70e	4,70e
VIB NV	45,40	45,10f
VSB Aand.F.	97,70	99,10
VSB Mix Fund	60,90	60,80
VSB Obl.Groeif.	107,70	107,80
VSB Rente Fonds	99,70	99,90
WBO Intern.	67,90	68,00
Wereldhave NV	92,30	93,00e
World Prop.F.	69,50	69,50
ZOM Florida F. $	32,80	32,80
Zonnespectrum	8,95	9,00

Parallelmarkt

IPNA 3 nrc	340,00a	338,00a
Melle, van nrc	110,50	110,20
Pan Pac. Winkel	3,90b	3,90b

Wall Street

	27/10	28/10
allied signal	34 3/8	34 5/8
amer.brands	35 7/8	35 1/8
amer.tel.tel	53 1/8	54 7/8
amoco corp	61 5/8	63 1/8
asarco inc.	30 3/4	31 1/4
bethl. steel	18 3/8	18 7/8
boeing co	43 5/8	43 3/4
can.pacific	16 1/8	16 1/8
chevron	44 3/4	45 1/2
chiquita	12 3/8	12 1/2
chrysler	46 7/8	47 3/4
citicorp	46 5/8	47
cons.edison	24 5/8	25 1/8
digit.equipm.	30 1/4	31 1/4
dupont nemours	59 3/8	60 1/4
eastman kodak	48 7/8	48 1/2
exxon corp	62	62 5/8
ford motor	29	29 1/2
gen. electric	48 1/8	49 1/4
gen. motors	40 1/8	40 1/4
goodyear	33 7/8	34 5/8
hewlett-pack.	95 7/8	97 3/4
int. bus.mach.	74 1/8	76 1/8
int. tel.tel.	84 5/8	-
klm airlines	27 3/8	27 7/8
mcdonnell	125 3/8	141 1/4
merck co.	35 1/2	36
mobil oil	85	86
omega financ.	24 1/2	25 1/2
philips	31 3/4	32 1/8
royal dutch	114 1/4	116 1/2
sears roebuck	46 7/8	48 3/8
sfe-south.pac.	15 1/4	15 1/2
texaco inc.	64 3/8	64 5/8
travelers	33 5/8	34 1/2
united techn.	60 3/4	62 3/4
westinghouse	13 5/8	14 1/8
whitman corp	16 3/8	16 5/8
woolworth	15 1/4	15 1/2

Advieskoersen

amerik.dollar	1,610	1,730
austr.dollar	1,18	1,30
belg.frank (100)	5,28	5,58
canad.dollar	1,175	1,295
deense kroon (100)	27,10	29,60
duitse mark (100)	109,45	113,45
engelse pond	2,60	2,85
finse mark (100)	35,20	37,70
franse frank (100)	31,10	33,85
griekse dr. (100)	0,63	0,80
hongkong dlr.(100)	18,50	22,50
ierse pond	2,55	2,80
ital.lire (10.000)	9,90	11,60
jap.yen (10.000)	169,00	175,00
noorse kroon (100)	24,20	26,70
oost.schill. (100)	15,62	16,12
port.escudo (100)	0,98	1,16
spaanse pes. (100)	1,25	1,41
turkse lira (100)	0,0033	0,0060
zuid.afr.rand	0,40	0,55
zweedse kr. (100)	22,10	24,60
zwits.fr. (100)	131,25	135,75

Wisselmarkt

amerik.dollar	1,67675-1,67925
antill.gulden	0,9275-0,9575
austr.dollar	1,2430-1,2530
belg.frank (100)	5,4450-5,4500
canad.dollar	1,24175-1,24425
deense kroon (100)	28,635-28,685
duitse mark (100)	112,0750-112,1250
engelse pond	2,7450-2,7500
franse frank (100)	32,725-32,775
griekse dr. (100)	0,6775-0,7775
hongk.dollar (100)	21,6250-21,8750
ierse pond	2,7045-2,7145
ital.lire (10.000)	10,945-10,995
jap.yen (10.000)	173,200-173,300
nwzeel.dollar	1,0290-1,0390
noorse kroon (100)	25,765-25,815
oostenr.sch. (100)	15,9225-15,9325
port. escudos (100)	1,0780-1,1180
spaanse pes. (100)	1,3420-1,3520
zweedse kr. (100)	23,525-23,575
zwits.frank (100)	134,225-134,275
e.c.u.	2,1345-2,1395

Indexen

CBS-koersindex	270,60	274,80
EOE-index	403,87	409,05
Dow Jones	+55,52	3930,67

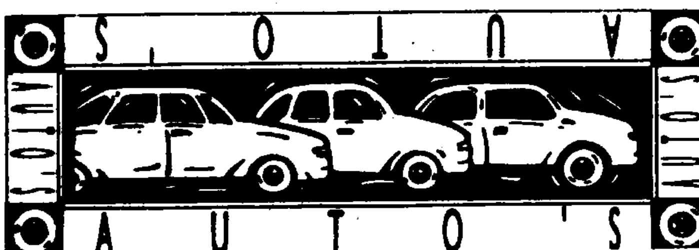
Optiebeurs

	serie		omzet	v.k.	s.k.
abn amro	c jan	60,00	500	1,90	2,60
abn amro	c jan	62,50	342	1,10	1,40
abn amro	c jan	65,00	755	0,60	0,80
abn amro	p jan	57,50	572	1,70	1,40
abn amro	p jan	60,00	533	3,00	2,60
ah	c jan	50,00	471	1,40	1,40
akzo	c nov	205,00	348	3,10	5,30
akzo	c nov	210,00	520	1,60	3,00
akzo	c nov	215,00	420	0,80	1,60
akzo	c jan	200,00	704	9,60	13,00
akzo	p jan	200,00	422	6,70	4,50
bsw	c apr	35,00	1094	1,70	1,60
bsw	p apr	32,50	1112	1,70	1,70
els	c apr	19,00	650	0,60a	0,50
eoe	c nov	400,00	419	8,50	12,30
eoe	c nov	405,00	647	5,70	8,70
eoe	c nov	410,00	1167	3,50	5,80
eoe	c nov	415,00	2081	1,90	3,70
eoe	c nov	420,00	1069	1,00	1,90
eoe	p nov	385,00	493	0,90a	0,50a
eoe	p nov	390,00	343	1,30	0,60b
eoe	p nov	395,00	1048	2,30	1,10
eoe	p nov	400,00	1513	3,70	1,90
eoe	p nov	405,00	1023	5,60	3,10
eoe	p jan	400,00	419	8,00	6,00
nedl	c jan	50,00	341	6,80	7,50
nedl	c jan	60,00	507	2,30	2,40
nedl	c jan	65,00	635	1,20	1,10
nut	c nov	90,00	323	3,20	4,40
nut	c nov	95,00	642	1,90	2,00
nut	c feb	90,00	394	7,00	8,20
nut	c feb	95,00	1009	5,50	6,20a
nut	p nov	85,00	637	2,50	1,60
nut	p feb	80,00	634	3,00	2,90
olie	c nov	195,00	494	1,30	3,40
olie	c jan	190,00	345	6,70b	10,20
olie	c jan	195,00	401	4,50	7,10
olie	c jan	200,00	581	2,80	4,70
olie	p jan	190,00	332	5,60	3,00
phil	c nov	52,50	485	1,60	2,50
phil	c nov	55,00	1377	0,70	1,10
phil	c jan	55,00	532	1,90	2,40
phil	c apr	60,00	529	1,50	2,10
phil	p jan	55,00	514	4,10	3,00b
top5	c nov	750,00	346	7,60b	17,50a
top5	c nov	760,00	696	4,70	12,00
top5	c nov	770,00	531	2,60	7,30
unil	c jan	200,00	541	5,70	7,00
unil	c jan	210,00	424	2,40	3,00
x048	c nov	-	810	1,21	0,72a

Goud en zilver

Amsterdam - Prijzen van 14.00 uur.
Goud onbewerkt 20,680-21,280, vorige 20,740-21,340, bewerkt 22,880 laten, vorige 22,940 laten.
Zilver onbewerkt 255-325, vorige 250-320, bewerkt 370 laten, vorige 360 laten.

a=laten	g=bieden+ex.div.
b=bieden	h=laten+ex.div.
c=ex-claim	k=gedaan+h
d=ex-dividend	l=gedaan+g
e=gedaan+bieden	vk=slotkoers vorige dag
f=gedaan+laten	sk=slotkoers gisteren

Mercedes

Mercedes 300 CE 1987
Mercedes 190 E, 1986
Mercedes 190 D, 1986
Mercedes 300 SL, 1986
Mercedes 300 E, 1986
Mercedes 200, 1985
Mercedes 450 SLC 1979
Pontiac Firebird 1994.
Valkenier
Mercedes Occasions
Koningswinkelstraat 53, Valkenburg.
☎ 04406-12289 of 06-52951736.

MB C180 esprit
bwj. 09-'93 15.721 km
Almadine roodmetal, zeer compl. nw. staat.
SMEETS
Wijngaardsweg 55 Heerlen, 045-754575

Van part. MB 230 E 11-'88, km.st. 119.000, airco, autom., rad./cass., el. buitenspiegel, orthopedische best. stoel, ABS etc. 045-457643.

Te k. MERCEDES 280 CE bwj. '84, zeer mooi, geen BPM, vr.pr. ƒ 10.250,-. Tel. 045-420119.

Te koop MERCEDES Benz 190 D bwj. '87. Tel. 043-436354.

MERCEDES type 123, 240 diesel bwj. '79, vr.pr. ƒ 5.000,-. 045-443650.

230 E automaat, airco, bwj. 6-'86, APK 10-'95. Tel. 04450-3822.

Te koop MERCEDES 190 E, '85, 16 V uitgeb., BBS, verl., centr. vergr., alarm, sportstuur, stereo, vr.pr. ƒ 15.500,-, inr. diesel mog. 045-742880 / 06-53276050.

Mitsubishi

Te koop Mitsubishi PAJERO 2400 TD 1985; LM-velgen met nwe. banden voor Toyota Camry. Nw. Holsterweg 45, Posterholt. Telef. 04742-1312.

Mitsubishi LANCER 1.5 GLi, roodmetal., bwj. 7-'90, trekh. 045-259714, na 18.00 uur.

Mitsubishi TREDIA 4-drs., zeer mooi, bwj. '84, vr.pr. ƒ 2.400,-. Tel. 045-320123.

Te k. Mitsubishi COLT '80, opknapper, mot. perfect, 68.000 km, prijs n.o.t.k. Tel. 046-371248.

Te k. MITSUBISHI Colt 1.8 diesel, bwjr. '85, APK 5-'95, i. g.st., vr.pr. ƒ 2.750,-. ☎ 046-749074, b.g.g. 046-334068, tussen 18.00-20.00 uur.

Mitsubishi COLT 1200 EL, rood, '85. Tel. 045-750531.

Nissan/Datsun

NISSAN
DEALER
Nissan Garage Schoenmakers
Limbrichterweg 78, Sittard.
Tel. 046-51 28 14.

Jurgen Autocentrum
Langheckweg 36, Kerkrade.
Tel. 045-452570

Nissan Micra, bwj. 11-'93, 2.500 km., metallic, nw.pr. ƒ 25.595,- nu ƒ 19.995,-. Suzuki BOS Heerlen BV, 045-724545

Te koop Nissan PRIMERA spacewagon 2.0i, bwj. '91, i. z.g.st., vr.pr. ƒ 23.900,-. Telef. 045-413643.

NISSAN 300 ZX bwj. '86, Klimaanl., mit Gebrauchtwagen-Garantie, DM 9.900. Zabka, VW/Audi Händler, Alsdorf/Aachen. Tel. 02404/550857 oder 550858. Fax: 02404-550860.

SUNNY 1.3 station, grijs kent., '84, APK 8-'95, vr.pr. ƒ 1.250,-. Tel. 045-742880 / 06-53276050.

Oldtimers

Te koop MINI oldtimer bwj. '73, vr.pr. ƒ 2.000,-. APK 9-8-'95. Telef. 045-713236.

Te koop Ford CAPRI bwj. '73, pr, n.o.t.k. inr. Fiat 500 mog. Telef. 045-321263.

CADILLAC Seville '76, geheel gerest., schitt. auto, v.v. alle extra's, o.a. airco, lederen bekled. enz. Tax.rapp. ter inz. 04492-2044.

OLDTIMER-VERZEKERINGEN nu al vanaf ƒ 80,- WA per jaar. Ass.kantoor Jac. Stel, telef. 045-721866.

Te koop FIAT 500 L, bwj. '71, APK gek. okt. '95, ƒ 4.500,-. ☎ 045-443438.

Openings-aanbieding!
APK-KEURING (Voor alle merken)
49,50 incl. BTW
Geldig tot en met woensdag 30 november.
SEAT Auto Aarts
Benzenraderweg 295, Heerlen
telefoon: 045-41 25 45

Opel

OPEL
DEALER
Göttgens Sittard
Haspelsestraat 20
Rijksweg Noord 27
Tel. 046-51 65 65.

Welling Autobedrijf BV
Haefland 2, Brunssum
Tel. 045-25 77 00.

10x
Opel Corsa 1.5 diesel Swing 3- en 5-drs. bwj. '89/'90.
Prijzen v.a. ƒ 6.450,- tot ƒ 9.850,-. Autobedrijf Schaepkens, Klimmen.
Tel. 04405-2896.

CORSA 1.4i Swing '94; Vectra 1.6i GL '93; Vectra 2.0i GL automaat '89; Kadett '86 t/m '89 div. types; Escort 1.3 '87; Ascona 1.6S HB '86. Met Bovaggarantie. Denneman Automobielbedrijf, Raadhuisstr.107, Hulsberg.

Te koop KADETT E, '85, wit, nette auto, ƒ 4.950,-. Martens Auto BV, Kerkstr. '92, Landgraaf. 045-314096.

Te koop Opel CORSA 1.4i automaat, bwj. 12-'93, 5-drs, stuurbekr., schuifdak, centr. vergr., electr. ramen, pr.n.o.t.k. Telef. 045-317435.

Te k. Opel ASCONA 1.6 S, HB, bwj. '82, APK 3-'95, ƒ 1.000,-. Tel. 045-319487.

Te k. Opel KADETT, bwj. '83, APK, i.z.g.st. vr.pr. ƒ 2.150,-. Tel. 045-325773.

Te koop Opel KADETT 1.3 S GT m. '86, zeer mooi, ƒ 5.750,-. Tel. 045-423750.

Te koop Opel KADETT stationcar, 5-drs., bwj. 9-'89, donkergrijs, dakrailing, trekhaak, zeer mooi, ƒ 12.750,-. Telef. 045-423750.

Te koop Opel KADETT 1.3 S, i.z.g.st., mod. '88, km. st. 80.000, vr.pr. ƒ 7.950,-. Ridderweg 18, Heerlerbaan, 045-410744.

KADETT 1.7 LS stationcar D., bwj. '89, APK, wit, i.z.g. st., ƒ 13.850,-. 045-414525.

CORSA 12 S, rood, '88, nw. st. Kissel 42, Heerlen.

Te k. Opel CORSA TR 1.2 S, bwj. '84, i.z.g.st., APK 7-'95, vr.pr. ƒ 3.750,-. 045-225141.

Te koop Opel KADETT 1300, 4-drs., 5-gang, sunroof, bwj. '89. Tel. 045-324067.

Opel KADETT 1.6i bwj. '91, 86.000 km, in nw.st., ƒ 13.750,-. 045-455778.

Te k. Opel KADETT 1.3 S, bwj. '87, kl. rood, vr.pr. ƒ 6.250,-. Tel. 045-312384.

Te k. Opel KADETT GSi 4-drs., bwj. '86, vr.pr. ƒ 7.350,-. Tel. 045-228763.

Te koop Opel VECTRA 1.6i, bwj. '89, vr.pr. ƒ 13.900,-. Telef. 045-325180.

Opel KADETT bwj. '86, 13S, kl. rood, div. extra's, i.z.g.st. Tel. 04498-57287.

Opel Omega 3000i, 180 PK, '88, 17 inch. Borbet. Auto ENGELBERT. 04458-2918.

Opel Kadett 1.6i GT '90, 60.000 km, nieuwst., zwart, ƒ 14.900,-. Auto ENGELBERT. Tel. 04458-2918.

Te koop Opel CORSA GSi, bwj. 11-'88. Tel. 045-723366.

KADETT D 13 S autom., st. bekr., bwj. '83, pr. ƒ 1.950,-. Tel. 045-416342.

Te koop Opel KADETT D bwj. '82, ƒ 900,-. Tel. 045-429652.

Te koop Opel KADETT 1700 diesel, bwj. '89, 5-drs, blauwmetall., km.st. 125.000, pr.n.o.t.k. Telef. 04405-3473.

Opel KADETT Sedan 1.4i Sport '90, veel extra's, vr.pr. ƒ 12.750,-. 045-453251.

GÖTTGENS BEEK BV
Weth. Sangersstraat 1, 046-375858
De kop is eraf

		Nw.pr.	Voor
Corsa 1.2i 3-deurs	1994	ƒ 25.980,-	ƒ 21.950,-
Astra 1.4i 3-deurs	1994	ƒ 31.940,-	ƒ 27.950,-
Astra 1.4i 3-deurs	1993	ƒ 31.940,-	ƒ 24.950,-

Te koop Opel KADETT '85, zeer mooi. Op de Knip 63, Kerkrade-Terwinselen.

Te koop Opel KADETT 1800 GSi, bwj. '86, sportwielen, alarm, i.pr.st. ƒ 8.750,-. Telefoon 04407-2788.

Opel SENATOR 2.5i autom., 11-'89, goede staat, pr. ƒ 27.700,-. Gar. Rene Geurts, Westerring 29, B-3600 Genk (B). Tel. 00-32.89358806.

Opel KADETT 1.3 S, 4-drs., 100%, bwj. m. 1988 ƒ 6.750,-. 045-423480.

Opel REKORD, bwj. '79, APK 7-'95, ƒ 450,-. Tel. 04405-2704.

Te k. Opel KADETT bwj. '81, APK 8-'95, pr. ƒ 1.500,-. Tel. 04499-4529.

Te k. Opel CORSA, bwj. '86, i.nw.st. ƒ 4.500,-. Tel. 04498-54483.

Opel OMEGA 2.0i Trav., statiowagon, nov. '92, 46.000 km, 1 jr. ANWB gar., ƒ 32.500,-. 045-351205.

Te k. KADETT GSi 2.0 veel extra's, bwj '87, zeldz. mooi, ƒ 10.500,-. 045-723807.

Te koop Opel KADETT 1.8 GT Sedan, bwj. '89, rood, i.z. g.st., inr. mog. 045-257898.

Te k. zeldzame mooie en zeer goed onderhouden Opel KADETT 2 ltr. GSI, 3-drs., zwart, bwj. '87, veel extra's, financ. mog. Maastrichterlaan 105, Ubach o. Worms (Landgraaf).

KADETT type 1.3 LS Hatchback, automaat, '86, als nw. ƒ 5.500,-. 045-424128.

KADETT type 1.3 LS Hatchback, '86, sportw. enz. ƒ 5.750,-. 045-424128.

Te koop Opel KADETT C, bwj. '77, APK 6-'95, ƒ 675,-. Tel. 04450-3208.

Te koop Opel ASCONA 16S, i.z.g.st., ƒ 1.250,-. Telef. 045-228726.

Opel KADETT 2.0 GSi bwj. '88, APK, 2-drs., blauwmet. leer int., sportwielen enz. ƒ 11.750,-. Tel. 045-320457.

Te k. Opel KADETT 1.4i Expression bwj. '91, zwartmet. Briandstr. 53 Schaesberg. Tel. 045-311912.

Opel OMEGA 1800 S, grijsmetallic, sunroof, bwj. '88. Tel. 045-750531.

SCHADE-AUTO Kadett 1.7 D LS bwj. 10-'90, 85.000 km, schuifd., lichte rijdbare schade, ƒ 5.950,- ex BPM. Kissel 42, Heerlen.

Vandaag bent U van harte welkom op onze
OPEN DAG
van 09.00 - 16.00 uur
i.v.m. ons 20-jarig bestaan en onze nieuwbouw
Autosloperij, bergings- en takelbedrijf
JOEP WOLTERS
Sportstraat 14, Kerkrade-W., 045-411480

Opel CORSA, bwj. '85. Tel. 045-255304.

Te k. Opel ASCONA, bwj. '81, APK 6-'95, i.z.g.st., trekh., ƒ 900,-. 045-423361.?

Te koop Opel VECTRA, bwj. 11-'89, 5-drs. Hatchback, zwartmet., extra's: org. Opel uitb. pakket Lm-velgen, ƒ 17.000,-. Tel. 04404-1680.

Te k. Opel KADETT 1.3, bwj. '80, APK '95, trekhaak, i.g. st., ƒ 500,-. 04492-6116.

Te k. Opel KADETT Sedan 1.6i, bwj. '88, pr. ƒ 10.000,-. Telefoon 045-319699.

Te k. Opel OMEGA 2.0i, bwj. '91, centr. vergr., stuurbekr., sportv., diamantzw., LPG, pr. ƒ 14.750,-. ☎ 046-526923.

Te koop Opel KADETT 16S, LPG, bwj. '82, APK-gek., ƒ 1.500,-. Tel. 045-720667.

Te koop Opel KADETT, bwj. '84, 5-drs., aut., vr.pr. ƒ 2.450,-. Tel.: 046-580118.

VECTRA 1.6I, 1-'91. Autobedr. Eussen, Ransdalerstr. 43, Ransdaal. ☎ 04459-1677.

Peugeot

Peugeot 205 Gentry
1.9 GTi, bwj. 12-'92, beigeleder, rookzilvermetallic, 28.000km.
SMEETS
Rijksweg Nrd. 125, Geleen.
☎ 046-757575.

PEUGEOT 205 XR, rood, type '88, i.z.g.st., vr.pr. ƒ 6.250,-. Tel. 046-338284 / 379723.

Te k. PEUGEOT 309, kleur bordeaux, bwj. '87, APK 10-'95, 3-deurs, vr.pr. ƒ 7.500,-. Telef. 045-225161.

Peugeot 309 1.4 Alura '88, wit 79.000 km, ƒ 7.250,-. Auto ENGELBERT. Telef. 04458-2918.

PEUGEOT 205 GRD, bwj. '91, 5-drs., zwart, RDW gek., i.z.g.st. Tel. 045-253155.

Werkelijk zeer mooie PEUGEOT 205 XE 1.1, '88, 75.000 km, i.pr.st., pr. ƒ 8.000,-. ☎ 046-580510.

PEUGEOT 305, bwj. '83, ƒ 1.000,-. Tel. 045-720549.

PEUGEOT 405 GLi 1.6, bwj. '90, mooie auto, LPG, ƒ 12.500,-. Tel. 046-752708.

Te koop PEUGEOT 305, bwj. '83, i.z.g.st., ƒ 2.650,-. Tel. 045-257898.

Te koop Peugeot 205 CJ CABRIO, bwj. '88, 44.000 km, pr. ƒ 14.900,-. Zonder kent., incl. sportv. en brede nwe. band. 04455-1325.

PEUGEOT 205 GL, 1988, 36.000 km., pr. n.o.t.k. Telefoon 045-323831.

PEUGEOT 305 S, gas, juli '85, div. extra's. ƒ 1.750,-. Telefoon: 045-740609.

Pontiac

Te k. Pontiac SUNBIRD, bwj. '81, automaat, goudmetallic, APK 10-'95, i.g.st., vr.pr. ƒ 1.250,-. ☎ 045-313206.

Zeldzaam mooie Pontiac FIERO GT V 6, bwj. '87, 1e lak, 1e eig. Tel. 045-275589.

Porsche

Part. biedt te koop aan PORSCHE 944 S bwj. '82, sportwielen, elec. ruiten, getint glas, nwe. APK, in staat van nieuw, pr. ƒ 13.500,-. Italiëlaan 120, Heerlen. Telef. 045-323178.

Te k. van part. PORSCHE 928 S, type II, bwj. '85, 184.000 Ned. km's, kl. donkerroodmet., vol-leder zwart inter. (optie), alle extra's, vr. pr. ƒ 26.500,-. Inl. 04748-3096 of 04750-21685.

Te k. PORSCHE 924 Targa, type '83, i.g.st., vr.pr. ƒ 5.500,-. Tel. 045-719907.

Renault

RENAULT
DEALER
Autobedrijf Kerres
Kerkrade. Tel. 045-45 24 24.
Heerlen. Tel. 045-23 09 99.

Auto Bex Sittard
Tunnelstraat 2A
Tel. 046-51 96 64.

Te k. RENAULT 25, bwj. '85, i.z.g.st., met trekh., open dak, ƒ 4.500,-. ☎ 04450-1765.

Te k. RENAULT 5 TL, bwj. '85, APK 9-'95, 5-bak, radio, i.z.g.st., vaste pr. ƒ 4.000,-. Tel. 046-583799.

Te k. RENAULT Clio 16V, bwj. '91, blauwmet., 75.000 km, i.z.g.st. v. onderh., vaste pr. ƒ 25.500,-. Tel. 04754-88428/04754-81925.

RENAULT R 9, 4-deurs, bwj. '83, APK '95, kl. wit, i.z.g.st., ƒ 1.750,-. ☎ 045-323178.

Zeer GOEDKOOP Renault RENAULT 18 GTL stationcar, bwj. '83, vr.pr. ƒ 1.750,-. Telef. 045-251872.

Te k. RENAULT 25 TXE '91, 1e eig., stuurbekr., elektr. slotvergr. + ramen + stoelen, -metal. - sprt.velgen, PLG, get. glas, boordcomp., radio, i.z.g.st. 045-754088.

Perfekte RENAULT 19 TXE, '89, el. dak, ramen, sloten, magn. velgen, trekh., 3-drs., metal.bl., get. glas, vr.pr. ƒ 15.750,-. Cannerweg 227, Maastricht. 043-251936.

Te k. Renault TRAFFIC D bestelbus, 1985, ƒ 2.500,-. 046-332458/331907.

Wegens sterfgeval te koop RENAULT 9 automaat, bwj. '83, blauwmetall., ƒ 2.500,-. 046-333158 b.g.g. 336549.

Te k. RENAULT 25 T.D., bwj. 9-'87, 158.000 km., kl. wit, vr. pr. ƒ 7.250,-. 04754-89117.

RENAULT Clio RT, bwj. '92, 16V look, inr. bespreekb., ƒ 17.500,-. 045-427289.

RENAULT 25 TX, blauwmetallic, schuifdak, '90. Tel. 045-750531.

Te koop RENAULT 5, weinig KM, vr.pr. ƒ 1.900,-. Telef. 045-718168.

Bruidsm./Gel.kled.
T.k. Zijden TROUW-JAPON maat 42-44, nooit gedr., pr. ƒ 1500,-. 083

Rover

ROVER
DEALER
Autobedrijf Balt BV
Kasteellaan 1, Heerlen.
Tel. 045-72 15 41.

Seat

SEAT Volkswagen Groep
DEALER
Autosport Brouns BV
Schelsberg 175, Heerlen
Tel. 045-72 55 07.

IBIZA 1.5 Crono 1990, zwart, ƒ 12.500,-. 045-412545.

Bestelwagentje grijs kenteken SEAT Terra Van diesel, bwj. 18-6-'92, 1e eig., km.st. 26.000, i.st.v.nw., ƒ 7.500,-. Telef. 045-223090.

Seat IBIZA 12GL bwj. ... nwe APK, als nieuw zo ... ƒ 4.950,-. Tel. 045-223090.

MARBELLA black 23.000 km; Marbella '89, APK. Kissel 42, Heerlen.

TOLEDO 1.8 CL 1992, ... met., ƒ 24.500,-. 412545.

MARBELLA Sport rood, ƒ 10.500,-. 412545.

Seat IBIZA 12 LS, bwj. in perf.st., 5-versn., APK '95, vr.pr. ƒ 3.500,- (koop) 04492-4534.

Seat MARBELLA GL, mooie auto, '89. Tel. 750531.

Vanavond 20.30 u
Blauwtje moet...
KRO Kijk Wie-e-...
Nederland 1

Simca

Te koop Simca MA... Ranchc, bwj. '78, APK '94, ƒ 1.750,-. Valkengerweg 75C, Wijlre. 04450-3208.

Subaru

Subaru Justy, bwj. '94, metallic, km.st. 2.300, nw.pr. ƒ 20.600,- nu ƒ 15.5... Suzuki BOS Heerlen BV, 045-724545.

Legacy 2.2 GX 4 WD ... E10 4 WD 7 pers. bus; Justy 1.0 '85 + 1.2 '93; Jumbo '88; Ford Sierra CL '89; VW Passat stat. '87. Autobedrijf EU... Ransdalerstr. 43, Ransdaal. Telef. 04459-1677.

Suzuki

SUZUKI
DEALER
Suzuki HLM officieel dealer
Rijksweg Zuid 212, Sittard
Tel. 046-52 12 15.

Te koop Suzuki ALTO, ... i.z.g.st., vraagpr. ƒ 2... Tel. 045-250400.

Voor Piccolo's zie verder pagina 22

Super Limburgs Dagblad Bingo

BINGO

Gratis kans op de auto bij aankoop van uw Bingo kaarten

306 XN

Vergunning voor Limburgs Dagblad Bingo is verleend door de Staatssecretaris van Justitie onder no. L.O. 940-0081-0096.94

Prijswinnaars spelronde 8

M. Langehuizen	Ailbertuslaan 124	Kerkrade	ƒ 2000,-
M. Deckers	Dillegaard 279	Heerlen	ƒ 2000,-
G. Spanjer	Sleutelbloem 3	Brunssum	ƒ 2000,-
G. Sangen	Kloosterstraat 15	Hoensbroek	ƒ 500,-
M. Houben	Unescostraat 67	Heerlen	ƒ 500,-
M. Penders	Hoofdstraat 410	Hoensbroek	ƒ 500,-
M. Houben	Caumerweg 66	Heerlen	ƒ 250,-
A. Aerts	dr.Plesmanstraat 5	Heerlen	ƒ 250,-
B. Lange	Berkenstraat 20	Brunssum	ƒ 250,-
A. Bindels	Bolderik 2	Gulpen	ƒ 100,-
A. Huver	Houtbaan 27	Landgraaf	ƒ 100,-
M. Snellen	Emmaplein 4	Hoensbroek	ƒ 100,-
A. Theunisse	In de Winkel 23	Schinveld	ƒ 100,-
H. Suykerbuyk	Veestraat 99	Sittard	ƒ 100,-
N. Walczak	Debetslaan 35	Landgraaf	ƒ 100,-
T. Hanssen	Brunssummerweg 74	Landgraaf	ƒ 100,-
N. de Jong	Op de Knip 125	Kerkrade	ƒ 100,-
M. Peters	Kupstraat 36	Spaubeek	ƒ 100,-
A. Wante	Diezestraat 9	Heerlen	ƒ 100,-
A. Engelen	Keizerstraat 19	Heerlen	ƒ 50,-
J. Snellaert	v.L.Stirumstraat 65	Heerlen	ƒ 50,-
F. Engelen	Ringoven 73	Landgraaf	ƒ 50,-
J. Schlangen	Erensteinerstraat 58	Kerkrade	ƒ 50,-
M. Lambrichs	Schoolsteeg 3	Meers	ƒ 50,-
T. Huyten	Curacaostraat 5	Landgraaf	ƒ 50,-
L. Aarts	Hoofdstraat 290	Landgraaf	ƒ 50,-
M. v.Megen	Hoolstraat 43	Voerendaal	ƒ 50,-
J. Franssen	Narcisstraat 31	Kerkrade	ƒ 50,-
T. Wiltenhorst	Zonnestraat 36	Brunssum	ƒ 50,-
C. Beckers	Vrijherenberg 13	Heerlen	ƒ 50,-
R. Arents	Trichterweg 100	Brunssum	ƒ 25,-
G. Arissen	Gebrookerplein 167	Hoensbroek	ƒ 25,-
K. Simons	Ons Limburgstraat 64	Kerkrade	ƒ 25,-
M. Hanssen	K.Doormanstraat 67	Landgraaf	ƒ 25,-
J. Schaufeli	Meinweidestraat 20	Kerkrade	ƒ 25,-
J. Drescher	Zonstraat 136	Kerkrade	ƒ 25,-
H. Brauers	Selfenierstraat 10	Vaals	ƒ 25,-
M. Krewinkel	Gladiolenstraat 133	Kerkrade	ƒ 25,-
H. v.Mourik	J.Catsstraat 3	Brunssum	ƒ 25,-
J. Kool	Kempken 128	Heerlen	ƒ 25,-
I. Leon	R.Visscherstraat 16	Heerlen	ƒ 25,-
A. Wulterkens	Looiwinkelstraat 66	Spaubeek	ƒ 25,-
M. Lambrichs	Schoolsteeg 3	Meers	ƒ 25,-
J. Rosenboom	Palestinastraat 240	Heerlen	ƒ 25,-
L. Smeets	Brandstraat 115	Simpelveld	ƒ 25,-
A. Timmers	Raccordement	Maastricht	ƒ 25,-
J. Smolders	Fossielenerf 488	Heerlen	ƒ 25,-
M. Wagner	Esdoornstraat 62	Landgraaf	ƒ 25,-
M. Struver	Heiveldstraat 23	Kerkrade	ƒ 25,-
M. Moro	Ericastraat 74 a	Sittard	ƒ 25,-
G. Reyntjens	Past.Savelberghstraat 10	Brunssum	ƒ 25,-
J. v.d.Heuvel	Churchillstraat 35	Brunssum	ƒ 25,-

● Kitty en Math Spanjer hebben wat bedenktijd nodig over de besteding van de tweeduizend gulden. Hoofd pr- en promotie Karel van Knippenberg reikte de prijzen uit. Foto: CHRISTA HALBESMA

● Katie Langehuizen koopt een nieuw tv-toestel. Foto: CHRISTA HALBESMA

● Mia en Jo Deckers in Heerlen kunnen denken aan een nieuw bankstel. Foto: CHRISTA HALBESMA

Laatste uitreikingen in Heerlen, Kerkrade en Brunssum

'Hartstikke bedankt!'

HEERLEN – Acht ronden zitten er op. Volgende week de finale van het Limburgs Dagblad-bingospel. De SUPERPRIJS waarop alle deelnemers van dit jaar een kans maken. U kreeg immers bij aankoop van uw strippen ook die extra kaarten. Goed opletten vanaf maandag als de nummers weer gepubliceerd worden. Geldprijzen van vijfduizend gulden zijn natuurlijk prachtig; maar het winnen van een gloednieuwe auto is uiteraard andere koek.

Terug naar afgelopen donderdag. Een gure herfstdag die toch nog wat zonneschijn bracht voor Mia en Jo Deckers in Heerlen. Want het echtpaar was een van de drie winnaars in deze laatste ronde. Drie keer BINGO komt natuurlijk niet altijd voor. En vijfduizend gulden delen door drie levert geen rond getal op. Vandaar dat de drie winnaars verrast werden met elk tweeduizend gulden.

Mia en Jo aan de Dillegaard waren er blij mee. „Hartstikke bedankt", straalde Mia. Zij had niet meer dan een paar tientjes verwacht. Een mooi bedrag dat er zeker toe zal bijdragen om het nieuwe bankstel eerder aan te schaffen dan misschien wel de bedoeling was.

Katie Langenhuizen in Kerkrade zette grote ogen op van ongeloof. 'Whauuuw!'. Tweeduizend gulden die Katie met trillende handen natelde. Echtgenoot Wim kon het al evenmin bevatten. Katie gewonnen? Dat kon niet waar zijn. Altijd meegespeeld en nooit een cent teruggezien. Nu dan toch in de prijzen!

Ook aan de Ailbertuslaan stond 'n wens al enige tijd op het verlanglijstje. Een nieuw televisietoestel. Het oude exemplaar begint een beetje amechtig te worden. Of Katie en Wim direct naar de winkel gesneld zijn weten we niet.

In Brunssum speet het Kitty Spanjer dat het spel afgelopen was. „Ik vond het leuk om elke ochtend in alle rust de nummers aan te strepen", vertelde zij in haar gezellige woonkamer aan de Sleutelbloem. Nog aardiger vond zij de gewonnen tweeduizend gulden.

Math Spanjer, veel voetballiefhebbers kennen deze oud-middenvelder van Limburgia nog wel, nam van de gelegenheid gebruik om te vragen naar een krant uit 1952 of 1953. Toen stonden cartoons afgedrukt met tien bekende Limburgse sportmensen zoals Jef Lataster, Reinier Barwasser en Math Z... Misschien weet iemand het juiste jaartal, want dan is het makkelijker het bewuste exemplaar op te duikelen.

Nog even over die prachtige Peugeot 306 XN. Deze SUPERPRIJS zetten wij volgende week gratis voor uw deur. Het zou kunnen gebeuren dat er, net als deze week, meerdere prijswinnaars zijn. De auto gaan we in die situatie niet in stukken zagen, dat begrijpt u. Wat we dan wel doen is de tegenwaarde in geld keurig verdelen. Eerlijk toch?

imburgs agblad egionaal

aterdag 29 oktober 1994 — Pagina 13

itgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. - Postbus 3100, 6401 DP Heerlen - Telefoon 045-739911 - Hoofdredacteur Ron Brown

Gemeente wijst aanbod schikking in zaak Thissen af

Curator wegenbouwer dagvaardt Brunssum

DOOR JAN HENSELS

BRUNSSUM - De curator van het failliete Wegenbouwbedrijf Brunssum daagt de gemeente Brunssum voor de rechter. De curator vindt dat de gemeente schuld draagt aan het faillissement van de wegenbouwer.

Nu de gemeente Brunssum deze week besloten heeft niet in te gaan op het schikkingsvoorstel van de curator, heeft deze laten weten een civiele procedure voor de rechtbank in Maastricht te beginnen. Afhankelijk van de uitspraak zal de curator een schadeclaim bij de gemeente Brunssum indienen.

De kwestie staat bekend als de zaak Thissen. T. Thissen van Wegenbouwbedrijf Brunssum ging vorig jaar failliet nadat de gemeente hem in 1992 had uitgesloten van werk. De gemeente ging over tot uitsluiting van de plaatselijke aannemer na uitlatingen van Thissen over vermeende corruptie van ambtenaren en bestuurders in Brunssum. Hoewel het college later terugkwam op de uitsluiting kreeg Thissen nauwelijks nog opdrachten en moest hij vorig jaar de deuren sluiten.

Curator Prickartz meent dat de gemeente wel degelijk onrechtmatig heeft gehandeld richting Wegenbouwbedrijf Brunssum. Zo is Thissen volgens Prickartz nooit officieel op de hoogte gebracht van de uitsluiting. Ook noemt de curator het gegeven dat het college de uitsluiting introk maar daar in de praktijk geen opdrachten tegenover stelde. Bovendien is de curator van mening dat er te weinig grond was voor de gemeente om de plaatselijke wegenbouwer van werk uit te sluiten.

Volgens een woordvoerder van de gemeente valt Brunssum niets onrechtmatigs te verwijten. Om die reden heeft het college deze week besloten niet in te gaan op het aanbod van de curator om een gerechtelijke procedure af te kopen. B en W hebben dat besluit genomen na overleg met advocaat mr. F. Thuis.

De verwachting is dat in de loop van het volgend jaar duidelijk wordt of de gemeente Brunssum onrechtmatig heeft gehandeld in de zaak Thissen.

Uitstel zaak school voor hoogbegaafden

SITTARD/MAASMECHELEN - De rechtszaak tegen mevrouw E. van Schaik van het instituut voor hoogbegaafden is drie weken uitgesteld. Gisteren zou de zaak voor het vredegerecht in Maasmechelen worden behandeld, maar Van Schaik of een vertegenwoordiger kwam niet opdagen. De zaak komt nu voor op 18 november.

De rechtszaak was aangespannen door E. Brouckx, verhuurder van het kantoorpand aan de Rijksweg in het Lanakense kerkdorp Rekem. Hij eist de verbreking van het huurcontract, omdat Van Schaik nog over vijf maanden huur moet betalen. Ook de verhuurder van het internaatsgebouw, Jeugddorp Molenberg in Rekem, heeft een rechtszaak aangekondigd omdat Van Schaik daar ook nog geen huur heeft betaald. De verkoper van een pand aan de Rijksweg heeft de koopsom nog niet binnen en zou ook juridische stappen overwegen. Intussen weigert de school ieder commentaar.

Nieuwe directeur personeelszaken speelt sleutelrol

Ruzie Sevenstern en COR NedCar bijgelegd

BORN - De ruzie tussen president ir. Frans Sevenstern en de centrale ondernemingsraad (COR) van NedCar in Born is bijgelegd. Ruim een half jaar is er wegens een vertrouwenscrisis geen overleg geweest. De nieuwe directeur personeelszaken, Ger van der Bruggen, heeft de breuk kunnen lijmen.

Als nieuwkomer bij NedCar was Van der Bruggen, niet besmet met een verleden in een van beide vechtende kampen, de uitgelezen persoon om de NedCar-top en de COR weer bij elkaar aan tafel te brengen. Dat heeft wel veel praten en discussiëren gekost.

De vertrouwensbreuk ontstond destijds door het plotselinge vertrek van produktiedirecteur Jacques Huberts. Een officiële reden voor dat vertrek is nooit gegeven. In de wandelgangen viel echter te beluisteren dat hij het slachtoffer was geworden van een machtsstrijd met zijn hoogste baas. Voor zijn vertrek liet Huberts een zwartboek achter waarin hij de top van het bedrijf ervan beschuldigde op te grote voet te leven. Later bleek uit een accountantsonderzoek dat weinig onrechtmatigs in de top is voorgevallen.

De Bornse ondernemingsraad toonde zich echter voordien al solidair met Huberts en zegde schriftelijk het vertrouwen op in Sevenstern. In de (overkoepelende) Centrale Ondernemingsraad ontstond daarover een heftig dispuut, waardoor de positie van COR-voorzitter Gerard Kortenoeven wankelde. Voorlopig blijft Kortenoeven aan, werd vorige week besloten. Volgens Van der Bruggen zijn nu alle knelpunten van tafel. Wel is afgesproken dat op termijn wordt bekeken of de overlegstructuur bij NedCar de meest passende is.

Verandering

Tijdens een eerste overlegvergadering na het bijleggen van de ruzie heeft de COR het licht op groen gezet voor een verandering van de organisatiestructuur. De afdelingen die het meest bij de produktie betrokken zijn, moeten vanaf 1 december veel intensiever gaan samenwerken. Verder is afgesproken dat de Bornse ondernemingsraad een belangrijk stempel mag drukken op de benoeming van de definitieve opvolger van Jacques Huberts als produktiedirecteur. Nu neemt Pieter de Bruin die taak waar.

Ook de langverwachte afslanking gaat door. Aanvankelijk had NedCar 210 indirecte personeelsleden willen wegsturen. Maar de COR heeft door de interne ruzie de kwestie zo lang laten liggen, dat inmiddels door natuurlijk verloop al een deel van de afslanking pijnloos is gerealiseerd.

Bij het bedrijf werken nu ongeveer 4200 mensen. Er zijn nog 110 indirecte personeelsleden te veel. Volgens directeur personeelszaken Van der Bruggen is het niet nodig voor hen collectief ontslag aan te vragen. Hij wil een 'zwarte maandag' waarop de namen van alle ontslagen mensen bekend worden, voorkomen. Met de vakbonden is afgesproken dat werknemers voor wie er geen passend werk meer is, individueel gebruik kunnen maken van eerder afgesproken speciale vertrekregelingen.

Ronald Borgers van de vakbond Unie BLHP toonde zich gisteren ingenomen met de afspraken.

Opvang in 'Landsrade'

● *Mevrouw Bröcheler van bungalowpark 'Landsrade' zegt de commotie over de tijdelijke komst van asielzoekers niet te begrijpen. Zij ziet geen verschil met gewone vakantiegasten.* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Komst vijftig asielzoekers verrast burgemeester Gulpen

Van onze verslaggever

GULPEN - Burgemeester Jos Som van Gulpen is verontwaardigd over het feit dat het ministerie van Justitie hem op geen enkele wijze op de hoogte heeft gesteld van de tijdelijke komst van vijftig asielzoekers naar zijn gemeente. Zelfs gisteren had hij taal noch teken van de verantwoordelijke minister vernomen.

De asielzoekers arriveren maandag al om hun intrek te nemen in het bungalowpark 'Landsrade' van de familie Bröcheler.

Som laat het er niet bij zitten. Een protestbrief naar het ministerie is in de maak. „Zo ga je niet met elkaar om. Wij moeten elkaar serieus nemen én als zodanig ook handelen," zo ventileert de burgemeester zijn ongenoegen.

Gulpen vindt dat overleg vooraf bij het onderbrengen van asielzoekers noodzakelijk is. Er zullen toch afspraken gemaakt moeten worden over opvang en begeleiding. Of het bungalowpark Landsrade nu wel de meest geschikte plek is wordt betwijfeld. De voormalige boerderij, die verbouwd is tot appartementencomplex en uitgebreid met vakantiehuisjes, ligt bijna geïsoleerd in de verste uithoek van de gemeente. Voor de asielzoekers valt er niets te beleven, behalve een wandeling door het bos. Een busverbinding met de meer bewoonde wereld is er niet.

Burgemeester Som zal ondanks het ontstane ongenoegen de komst van de asielzoekers accepteren en proberen de groep zo goed mogelijk op te vangen. Welke gevolgen de komst heeft voor zijn gemeente kan hij nog niet beoordelen.

Wat hij over de asielzoekers weet is hem op de valreep door Bröcheler meegedeeld. Op zijn beurt heeft hij de gemeenteraad geïnformeerd. Opvang in Landsrade zou noodzakelijk zijn omdat opvangcentra op Schiphol en in Rijsbergen vol zitten. Daarom werden eerder in de week ook al honderdvijftig asielzoekers in de Noordlimburgse plaatsen IJsselsteijn en Sevenum ondergebracht.

Mevrouw Bröcheler van 'Landsrade' zegt de consternatie niet te begrijpen. Of nu gewone vakantiegasten dan wel asielzoekers komen logeren maakt haar niet uit. „Als een ander gezelschap van zeventig personen hier tegelijk naar toe komt maakt men toch ook geen ophef," laat zij weten. Volgens haar gaat het om een zeer kort verblijf, hooguit een paar weken. Zij spreekt van asielzoekers die 'helemaal gescreend' zijn en snel elders woonruimte krijgen.

Volgens burgemeester Som is de rechtstreeks tussen Justitie en Bröcheler gesloten overeenkomst bedoeld voor één maand. „Maar die kan verlengd worden."

Nedcar weert bezoek wegens nieuwe auto's

Van onze verslaggever

BORN - De autofabriek Nedcar gaat per 1 november voor een jaar dicht voor bezoekers. Rondleidingen door het bedrijf zijn dan uit den boze, omdat het bedrijf de nieuwe modellen van de merken Volvo en Mitsubishi geheim wil houden tot de officiële presentatie op de markt.

Bezoekers zouden details over de nieuwe types te vroeg naar buiten kunnen brengen, zo vreest de bedrijfsleiding. Een groot deel van de bedrijfsruimte is gereserveerd voor de fabricage van de nieuwe modellen van Volvo en Mitsubishi. Binnenkort worden de eerste proefauto's gemaakt.

Elk jaar krijgen tienduizend mensen een georganiseerde rondleiding door de bedrijfshallen van Nedcar.

Voor de fabricage van de nieuwe auto's is het fabriekscomplex in Born uitgebreid en verbouwd. De produktiecapaciteit wordt verdubbeld naar circa 200.000 auto's per jaar.

Winkeldief drie keer aangehouden

HEERLEN - Een Heerlense winkeldief werd afgelopen donderdag in een tijdsbestek van vijf uur liefst drie keer aangehouden. De 26-jarige man, een drugsverslaafde, stal in drie winkels achtereenvolgens een pantalon, een hemd en twee pennen. De waarde van de totale buit bedroeg 120 gulden. Ook na zijn derde arrestatie werd de Heerlenaar op vrije voeten gesteld.

Vrienden knippen man bijna oor af

ALSDORF - De Duitse politie heeft drie mannen uit Alsdorf gearresteerd wegens poging tot moord, zware mishandeling en afpersing. Hun slachtoffer, een 36-jarige kennis, moest levensgevaarlijk gewond in het ziekenhuis worden opgenomen. Het slachtoffer werd geschopt en geslagen, waarna zijn schedel werd kaalgeschoren. Vervolgens werd met een schaar ook nog een oor grotendeels van zijn hoofd geknipt omdat de man weigerde de pincode van zijn creditcard te geven. Toen het slachtoffer probeerde te vluchten, zetten de drie mannen de achtervolging in. Op een veld in de buurt werd de Duitser opnieuw bruut mishandeld.

Nedcar-personeel leert Engels

BORN - Medewerkers van Nedcar volgen massaal lessen Engels binnen het bedrijf. Engels is namelijk de voertaal binnen de autofabriek geworden. De omschakeling naar Engels houdt verband met internationalisering.

Vrouw thuis overvallen

HEERLEN - Drie onbekende mannen hebben donderdagavond een 52-jarige vrouw in haar woning aan de Delfstofweg in de Heerlense wijk Zeswegen overvallen. De daders belden aan en toen het slachtoffer opendeed werd zij door een van de overvallers bij de keel gegrepen. De mannen eisten geld. Toevallig kwam direct daarna een dochter van de vrouw op bezoek, samen met haar man en zoon. Er ontstond een vechtpartij met de overvallers. Een van hen drukte daarbij een pistool tegen het hoofd van de dochter. Hoewel de trekker werd overgehaald, viel er geen schot. Uiteindelijk konden de overvallers naar buiten worden gewerkt.

Politie arresteert drie Duitsers

VAALS - De politie heeft gistermorgen om kwart over drie in Vaals een aantal inwoners van Berlijn opgepakt die bewapend waren. De drie mannen, twee van 25 en een van 28 jaar oud werden op de Maastrichterlaan aangehouden. Ze hadden traangaswapens en stiletto's bij zich, alsook verdovende middelen. Het bleek dat het trio al vaker met justitie in aanraking was geweest, onder meer in verband met autodiefstallen.

Parkeermeters opengemaakt

KERKRADE - De geldkluisjes van diverse parkeermeters aan de Grupellostraat en de Hoofdstraat in Kerkrade zijn donderdag gekraakt met valse sleutels. Daarbij maakten onbekenden 1500 gulden buit.

Huurder aan haal met computers

SIMPELVELD - De huurder van negentien computers met een waarde van 47.500 gulden heeft deze apparaten niet meer teruggebracht naar het betrokken verhuurbedrijf in Simpelveld. Uit politie-onderzoek is gebleken dat de man, een 35-jarige inwoner van de gemeente, de apparaten voor 650 gulden heeft doorverkocht aan een Kerkradenaar (40). Deze verkocht de spullen op zijn beurt weer voor 850 gulden. Van de computers zijn er inmiddels twee terecht. De Simpelveldenaar is beboet voor verduistering, de Kerkradenaar voor heling. Ook is proces-verbaal opgemaakt tegen een 18-jarige Kerkradenaar. Hij had geprobeerd enkele verduisterde computers te verkopen aan personeel van een Landgraafse basisschool.

Regels voor stort en landingsbaan

SCHINNEN - Europarlementariër Nel van Dijk (GroenLinks) wil van Brussel weten of er Europese regels zijn over de afstand tussen een afvalstortplaats en een luchthaven. Ze vraagt dit naar aanleiding van berichten over het risico van vuilnisplaatsen die vogels aantrekken. De dieren kunnen in botsing komen met landende of opstijgende vliegtuigen. Zo zou de afstand tussen de regionale stortplaats en de toekomstige landingsbaan op Maastricht-Aken Airport te klein zijn.

o/z

Een beetje.
Sterven doe je niet ineens
maar af en toe een beetje
en alle beetjes die je stierf
't is vreemd, maar die vergeet je.
Het is je dikwijls zelf ontgaan.
Je zegt: „Ik ben wat moe"
maar op een keer dan ben je
aan je laatste beetje toe ...

Heden is na een kortstondige ziekte, voorzien van de h. sacramenten der zieken, in de gezegende leeftijd van 90 jaar, van ons heengegaan

Jeanne van Dijk-van Eijs

weduwe van

Willem van Dijk

Uit aller naam:
Heerlen: **W. Godding**
T. Godding-Leuven

Heerlen, 27 oktober 1994
Douvenrade 1
Corr.adres: Huyn van Rodenbroeckstraat 61
6413 AN Heerlen

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op dinsdag 1 november om 14.00 uur in de aula van het uitvaartcentrum Dela in Heerlen, Grasbroekerweg 20.
Samenkomst alhier vanaf 13.40 uur.
Geen condoléances.
Vigilieviering in de kapel van Huize Douvenrade vindt plaats heden, zaterdag 29 oktober, om 17.00 uur.
De dierbare overledene is opgebaard in voornoemd uitvaartcentrum. Gelegenheid tot rouwbezoek zondag van 17.00 tot 18.00 uur, maandag van 18.00 tot 19.00 uur.

Na een leven dat gekenmerkt werd door eenvoud, goedheid, bezorgdheid, eerlijkheid en liefde, is plotseling van ons heengegaan mijn zorgzame man, onze vader, schoonvader, opa, broer, schoonbroer, oom en neef

Antonius Frederikus Veldhuizen

echtgenoot van

Agnes Elisabeth Henriette Becker

Hij overleed in de leeftijd van 72 jaar, voorzien van de h. sacramenten der zieken.

Heerlen: **A.E.H. Veldhuizen-Becker**
Heerlen: **Rene Veldhuizen**
Leny Kohlen
Diana, Daisy, Mark
Kerkrade: **Hans Veldhuizen**
Marion Veldhuizen-Aretz
Lianne, Maurice
Heerlen: **Manfred Veldhuizen**
Mayke Christiaanse
Familie Veldhuizen
Familie Becker

6413 GX Heerlen, 26 oktober 1994
Lambertusstraat 3

Overeenkomstig de wens van de overledene heeft de uitvaart in besloten kring plaatsgevonden.

Dankbetuiging

Uw blijken van medeleven en warme belangstelling bij de ziekte, het overlijden en afscheidnemen van mijn lieve man, vader en opa

Theo Vogels

waren voor ons een grote steun en troost. Hiervoor willen wij u hartelijk danken.

Jetta Vogels-Dortu
kinderen en kleinkinderen

Schinnen, oktober 1994

De plechtige zeswekendienst zal worden gehouden op zondag 30 oktober om 15.00 uur in de dekenale kerk van de Heilige Dionysius te Schinnen.

---

† **Wim Thewessem,** 70 jaar, echtgenoot van Rosalie Op den Kamp, Smeetsstraat 29, 6171 VA Stein. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op maandag 31 oktober a.s. om 10.30 uur in de St.-Jozefkerk te Kerensheide-Stein, waarna aansluitend de crematie in het crematorium Nedermaas te Geleen.

Met diepe droefheid, maar dankbaar voor de fijne jaren die wij samen met hem mochten beleven, geven wij kennis dat na een langdurige ziekte toch nog onverwacht van ons is heengegaan mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

Frans Smits

echtgenoot van

Winnie Smits-Kon

Hij overleed in de leeftijd van 75 jaar, voorzien van het h. oliesel.

Nieuwerkerk a/d IJssel: **B.F. Smits-Kon**
Noordwijkerhout: **Hedy Smits**
Nieuwerkerk a/d IJssel: **Toon Smits**
Winnie
Smits-de Jong
Patricia
Claudia
Nancy
Jane
Brunssum: **Harry Smits**
Anita van Dijk
Amsterdam: **Ben Smits**
Mariëlle Poismans
Familie Smits
Familie Kon

Brunssum, 27 oktober 1994
Corr.adres: Platanendreef 21
6444 DE Brunssum

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op dinsdag 1 november a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Cornelius te Heerlen-Heerlerheide, waarna aansluitend de begrafenis zal plaatsvinden op de begraafplaats aldaar.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
Het rozenkransgebed tot intentie van onze dierbare overledene zal gebeden worden op maandag 31 oktober om 18.45 uur, aansluitend avondmis in voornoemde parochiekerk.
Gelegenheid tot afscheidnemen in het mortuarium van het St. Gregoriusziekenhuis te Brunssum, dagelijks van 17.30 tot 18.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

---

†

Heden is na een kortstondige ziekte, gesterkt door het h. sacrament der zieken, op 71-jarige leeftijd van ons heengegaan in het Maaslandziekenhuis te Sittard, onze dierbare broer, schoonbroer, opa, oom en neef

Jaak Brouwers

levensgezel van

Lènke van den Bergh

Grevenbicht: **F.H. van den Bergh**
Spijkenisse: **T. Hulsmans**
R. Hulsmans-van Bommel
Mariska
Grevenbicht: **L. Ruber-Hulsmans**
Th. Ruber
Bart, Linda
Born: **B. Bours-Brouwers**
N. Bours †
en kinderen
Grevenbicht: **L. Demandt-Brouwers †**
A. Demandt
en kinderen
Grevenbicht: **W. Brouwers**
L. Brouwers-Lebens
en kinderen
Berg a/d Maas: **H. Brouwers**
J. Brouwers-van de Bongard †
en kinderen
M.C. Brouwers-Spaetgens
Familie Brouwers
Familie van den Bergh

6127 BS Grevenbicht, 28 oktober 1994
Wilhelminalaan 31

De uitvaartdienst zal plaatshebben op dinsdag 1 november a.s. om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Catharina te Papenhoven-Grevenbicht, waarna de crematie zal plaatsvinden in het crematorium Nedermaas, Vouershof 1 te Geleen.
Gelegenheid tot schriftelijk condoleren in de kerk vanaf 10.00 uur.
Wij gedenken de overledene bijzonder in de avonddienst van maandag 31 oktober om 19.00 uur in voornoemde kerk.
Hij is opgebaard in het Maaslandmortuarium, Heinseweg te Sittard. Bezoek dagelijks van 17.30 tot 18.15 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten hebben ontvangen gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving voor Puth

Dankbaar voor alles wat zij voor ons heeft betekend, geven wij u met droefheid kennis dat heden, in haar eigen vertrouwde omgeving, van ons is heengegaan mijn dierbare vrouw, onze zorgzame moeder, schoonmoeder, lieve oma, dochter, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Mia Gorissen

echtgenote van

Dick Steenland

Voorzien van het h. sacrament der zieken overleed zij op 65-jarige leeftijd.

Puth: **Dick Steenland**
Puth: **Leo en Marlies**
Sander, Vera
Schimmert: **Frans**
Puth: **Kees en Patricia**
Robin
Geleen: **Nol en Enny**
Bram, Monique
Maastricht: **Sil en Astrid**
Jobbe
Geleen: **Jan**
Puth: **Els**
Danny
Amstenrade: **mevr. S. Gorissen-Stevens**
Familie Gorissen
Familie Steenland

6155 KN Puth, 28 oktober 1994
Kerkweg 66a

De plechtige eucharistieviering zal plaatshebben dinsdag 1 november a.s. om 10.30 uur in de parochiekerk H. Petrus Canisius te Puth, gevolgd door de begrafenis op het parochiekerkhof aldaar.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren vanaf 10.00 uur.
Tot intentie van de dierbare overledene zal een avondmis worden opgedragen maandag 31 oktober om 19.00 uur in voornoemde kerk.
De overledene is opgebaard in de rouwkapel van het Maaslandziekenhuis, Barbarastraat 1 te Geleen, alwaar gelegenheid tot bezoek dagelijks van 17.30 tot 18.30 uur.

Enige en algemene kennisgeving

†

Heden overleed tot onze diepe droefheid, toch nog onverwacht, voorzien van het h. sacrament der zieken, in de leeftijd van 76 jaar, mijn dierbare echtgenoot, onze goede en zorgzame vader en schoonvader, lieve opa, broer, schoonbroer, oom en neef

Leo Kuijpers

echtgenoot van

Maria Hilse

Kerkrade: **M. Kuijpers-Hilse**
Löhne: **C. Krüger-Kuijpers**
H. Krüger
Alexandra
Familie Kuijpers
Familie Hilse

Heerlen, Hamboskliniek, 28 oktober 1994
Corr.adres: 6462 VA Kerkrade
Huize Vroenhof, kamer 3

De crematieplechtigheid zal plaatsvinden op dinsdag 1 november 1994 om 10.30 uur in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.
Bijeenkomst in de ontvanghal van het crematorium vanaf 10.15 uur.
Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven, is er geen condoleren.

Dankbetuiging

Daar het ons onmogelijk is een ieder persoonlijk te bedanken voor de vele blijken van medeleven die wij mochten ontvangen na het overlijden en de crematie van mijn dierbare man, onze vader, schoonvader, groot- en overgrootvader

Jan van Wamel

betuigen wij u hiermede onze oprechte dank.

Mevr. C. van Wamel-de Bruin
kinderen, kleinkinderen en achterkleinkind

Heerlen, oktober 1994.

---

† **Ton Lamerikx,** 34 jaar, echtgenoot van Ria Kuijpers, Pimpelmeesehof 18, 6005 JK Weert. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden heden, zaterdag 29 oktober om 11.00 uur in de parochiekerk van De Verrezen Christus te Moesel-Weert.

† **Christina Veldkamp,** 93 jaar, weduwe van Peter van Boven, Huize Roncalli. Corr.adres: Kast. Aerwinckelstraat 2a, 6043 XW Roermond. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden maandag 31 oktober om 11.30 uur in de H. Hartkerk te Roermond.

† **Maria Willems,** 81 jaar, echtgenote van Herman Roubroeks, Hoofdstraat 7, 6061 CA Posterholt. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden dinsdag 1 november om 10.30 uur in de St. Matthiaskerk te Posterholt.

† **Christiaan Velter,** 79 jaar, echtgenoot van Anna Joosten, Doonweg 3, 6097 CX Heel. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden maandag 31 oktober om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Stephanus te Heel.

Enige en algemene kennisgeving

†

Vandaag is geheel onverwacht in de leeftijd van 79 jaar overleden, onze broer, schoonbroer, oom en neef, de heer

Petrus Hubertus Franciscus Meertens

In dankbare herinnering:
Familie Meertens

Vaals, 26 oktober 1994
Corr.adres: F. Noteborn-Meertens
Schaapsdijkweg 4
5913 GM Venlo

De crematie zal in besloten familiekring plaatsvinden op maandag 31 oktober a.s. om 15.30 uur in het crematorium Imstenrade, Imstenraderweg 10 te Heerlen.

Met droefheid hebben we kennis genomen van het overlijden van ons erebestuurslid

Casper Baumans

Bestuur en leden
R.K.V.V. Vijlen

---

† **Nettie Geurds,** 59 jaar, echtgenote van Eugene Huydts, Frankenstraat 116, Maastricht. De uitvaartdienst vindt plaats op maandag 31 oktober om 11.00 uur in de parochiekerk van O.L. Vrouw van Lourdes te WVV-Maastricht.

† **Martin Baltussen,** 81 jaar, weduwnaar van Netta Gregoire, Verpleegkliniek De Zeven Bronnen, Maastricht. De uitvaartdienst vindt plaats heden, zaterdag 29 oktober om 11.30 uur in de parochiekerk van St. Antonius van Padua te Scharn-Maastricht.

† **Sophie Goovaerts-Kraft,** 59 jaar, weduwe van Leo Goovaerts, Paltsstraat 18, Maastricht. De uitvaartdienst heeft in besloten kring plaatsgevonden.

† **Ludovicus Jacobus (Jack) Martin,** 87 jaar, weduwnaar van Hubertine Anne Léonie Penders. Corr.adres: Redemptielaan 74, Maastricht. De uitvaartdienst vindt plaats heden, zaterdag 29 oktober om 10.30 uur in de basiliek van St. Servaas te Maastricht.

---

†

Na veel liefdevolle jaren van samenzijn is op 25 oktober plotseling van ons heengegaan mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader en grootvader

Frans Dreuw

echtgenoot van

Finy Dreuw

Landgraaf: **Finy Dreuw**
Amersfoort: **Riet en Hans Hueber-Dreuw**
Pannerden: **Jo en Julia Dreuw-Politiek**
Afra en Jeroen

6374 VP Landgraaf
Maastrichterlaan 155

Overeenkomstig zijn wens zal de crematieplechtigheid in stilte plaatsvinden.

Rectificatie

In de overlijdensadvertentie van

Nicolaas Josephus van de Vondervoort

van gisteren 28 oktober is de adressering abusievelijk onjuist vermeld.
Dit moet zijn:
Brunssum, Hendrik van Veldekestraat 13.
Corr.-adres: Salmansleen 3,
6171 SN Stein.

Dankbetuiging

Voor de warme belangstelling, brieven, telefoontjes en vooral de persoonlijke bezoekjes aan

Huub

tijdens zijn ziekte willen we iedereen van harte danken.
Uw medeleven was overweldigend en is ons tot grote steun geweest.

Lies Kleintjens-Palmen
kinderen en kleinkinderen
Familie Kleintjens
Familie Palmen

OVERLEDEN

† **Eleonora Strijbos,** 81 jaar, St. Louis 8, Weert. Corr.adres: A. van Dooren, Hattem 54, 6041 SE Roermond. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden maandag 31 oktober om 11.00 uur in de dekenale kerk van de H. Martinus te Weert.

Vervolg van pagina 1

Bestuur PvdA kiest voor 'uiterste zorgvuldigheid'

DEN HAAG/BRUNSSUM – Op basis van een aantal 'verkennende gesprekken' met Riem, die daarbij – conform de partijregels – gesecondeerd werd door een door hemzelf aangezocht partijlid in de persoon van burgemeester Bert Janssen van Landgraaf, heeft het PvdA-hoofdbestuur besloten om voorlopig 'geen stappen te ondernemen' tegen de gewezen burgemeester, deputé en provinciaal lijsttrekker. Dat heeft woordvoerder Hans Prakke van het landelijk PvdA-bestuur gisteren bevestigd. „Het partijbestuur zal pas na het rechterlijk vonnis een oordeel uitspreken," benadrukt Prakke. Zowel Riem als het gewestbestuur van de PvdA-Limburg zijn gisteren schriftelijk in kennis gesteld van het besluit. Het vonnis van de Maastrichtse rechtbank wordt in de loop van april 1995 verwacht.

Aan de vertrouwelijke gesprekken over de royementskwestie heeft, behalve Riem en Landgraafs burgemeester Bert Janssen, ook gewestvoorzitter Ad Weijermars van de PvdA-Limburg deelgenomen. Het landelijk bestuur werd daarbij vertegenwoordigd door secretaris A. Brouwer, juriste en in het dagelijks leven burgemeester van Amersfoort.

Het feit dat de PvdA als eerste politieke partij 'ethische gedragscodes' voor haar bestuurders heeft ingevoerd en Riem op grond van de zware beschuldigingen inmiddels ontslagen is als burgemeester van Brunssum, betekent volgens het PvdA-hoofdbestuur nog niet dat Riem om die reden op voorhand moet worden geroyeerd. Prakke beaamt dat de partij in deze precaire kwestie 'uiterste zorgvuldigheid' wil betrachten. „Daarom zal eerst de rechter moeten spreken. Zolang dat niet is gebeurd, heeft ook Riem het voordeel van de twijfel."

Een belangrijke rol in het besluit speelt echter ook het feit dat Riem de PvdA-top te kennen heeft gegeven dat hij de partij niet vrijwillig de rug zal toekeren omdat hij nog steeds overtuigd is van zijn onschuld. Sinds zijn aftreden als burgemeester werd er binnen de PvdA-Limburg rekening mee gehouden dat Riem de partij eigener beweging zou verlaten.

Vliegen boven DSM gruwel voor directie

Vervolg van pagina 1

GELEEN – Volgens deze DSM-medewerker loosde het vliegtuig de brandstof toen het tussen de SP-fabrieken en de Mauritsdeponie vloog. Het ging om een tankvliegtuig van het type Boeing 707. Hij rook na ongeveer een kwartier duidelijk een kerosinelucht. Diezelfde dag hebben ook twee inwoners van Stein een klacht ingediend bij de milieuklachtentelefoon van DSM.

Het vliegen boven het bedrijfsterrein van DSM heeft uit veiligheidsoverwegingen al niet de voorkeur van de directie van het bedrijf. Perschef A. Spierts van DSM: „Laat staan dat er kerosine geloosd wordt boven het industrieterrein." Hij laat weten dat er op 14 oktober een gesprek met de Awacs-leiding heeft plaatsgevonden dat bevredigend verlopen is.

Bij de Awacsbasis was gisteren niemand bereikbaar voor commentaar. Naar aanleiding van klachten van inwoners van Brunssum en Onderbanken heeft de Awacscommissie vorige week het ministerie van Vrom gevraagd een onderzoek in te stellen naar kerosinelozingen van Awacstoestellen en de mogelijk nadelige gevolgen ervan.

commentaar

Herverdeling

De gemeente Groningen krijgt er jaarlijks 64 miljoen gulden bij, terwijl Maastricht en Heerlen respectievelijk 26 en 16 miljoen gulden kwijtraken. Dat is, zo hebben de rekenmeesters van de beide Limburgse steden berekend, het uiteindelijke rampzalige resultaat van de door de Raad voor de Gemeentefinanciën voorgestelde herverdeling van het Gemeentefonds.

Dat die herverdeling er zou moeten komen, is tien jaar geleden al op landelijk niveau afgesproken. Er zou een rechtvaardiger verdeling van de rijkspot voor de gemeenten moeten komen. Daar was iedereen het wel over eens.

Nieuwe criteria moesten voor die rechtvaardigheid zorgen. Gemeenten met een centrumfunctie en een zwakke sociale structuur zouden meer geld moeten krijgen. Kassa voor Heerlen en Maastricht, zou je denken. Die verwachting werd gevoed doordat het rijk alvast een aardig financieel voorschot gaf op de te verwachten extra gelden. Nee, dat kon niet mis gaan, want de werkloosheid in Heerlen is toch weer opgelopen tot zo'n twintig procent?

De werkelijkheid is anders. Heerlen en Maastricht, en zij niet alleen, moeten stevig bloeden. Beide steden hebben laten onderzoeken hoe dat kan. De conclusie: de nieuwe criteria zijn volgens de ingeschakelde onderzoekers minstens even willekeurig en selectief als de oude.

Of dat echt zo is, moet binnenkort de Tweede Kamer maar beoordelen. Los daarvan kan het nooit de bedoeling zijn dat een herverdeling een dergelijke omvang krijgt. Steden als Maastricht en Heerlen vrezen aan de bedelstaf te geraken en hun burgers met nog hogere lasten te moeten opzadelen, terwijl Groningen bij wijze van spreken de hemel in kan bouwen. Wat is de zin van een dergelijke drastische herverdeling als de getroffen gemeenten vervolgens de artikel 12-status moeten aanvragen om extra bijdragen van het rijk te krijgen? De Raad voor de Gemeentefinanciën moest toch juist nieuwe artikel 12-aanvragen voorkomen? Hopelijk worden die vragen ook in Den Haag gesteld.

T.S.

Bisschoppen stellen dialoog en geduld centraal

Synode laat vraag over religieuze vrouw open

DOOR REN ROOSJEN

ROME – Over de toekomstige positie van religieuze vrouwen heeft de Bisschoppensynode in Rome nog geen absolute duidelijkheid verschaft. De tweede belangrijke conclusie blijft dat de synode geen geboden of verboden voor religieuzen heeft willen vastleggen. De bisschoppen hebben wel opgeroepen tot communio, met name is de oecumenische dialoog. Gisteren is een gezamenlijke verklaring van de 244 deelnemende bisschoppen openbaar gemaakt die de titel heeft van 'Boodschap aan het volk'.

Die boodschap is een globale aanduiding van de 55 propositio's (voorstellen) die naar Paus Johannes Paulus II gaan. Ze worden nooit officieel bekendgemaakt om de paus niet voor de voeten te lopen bij zijn beleidskeuzen. Bovendien zou de paus zich achteraf voor de wereld punt voor punt moeten verantwoorden.

De wereldpers verzamelde zich gisteren in de Sala Stampa van Vaticaanstad, waar vertegenwoordigers van de synoderaad de boodschap toelichtten. Meer literair dan theologisch, want welke nieuwe echte gezichtspunten te verwachten zijn, is gisteren niet helder naar voren gekomen. Het woord is aan de paus die over een jaar met een afsluitend document zal komen.

Geduld

Communio, dialoog en geduld waren gisteren de sleutelwoorden. De synode is een koorzang van dankbaarheid, bemoediging en erkenning. Leven met elkaar in alle delen van de wereld. Het Godgewijde leven vormt daarbij het hart van de kerk. Over de positie van religieuze vrouwen is gesteld dat ze fakkeldragers zijn van de heiligheid van de kerk door helemaal op Christus gericht te zijn, door een gebedsleven en door een voorbeden voor de wereld. Hun taken liggen binnen de pastorale zorg, de katholieke opvoeding, zorg voor zieken, armen en eenzamen. Daarin openbaart zich de moederlijke ziel van de kerk. Maria is hun tot voorbeeld.

In het totaal van zeven paragrafen die de boodschap telt, blijkt ook de stem van mgr. Frans Wiertz niet ondergesneeuwd. Wie zich geroepen voelt tot een Godgewijd leven, probeert op een persoonlijke roep van de Vader te antwoorden. Wiertz benadrukte daarbij de drie evangelische deugden: gehoorzaamheid, armoede en zuiverheid. Dat is ook in de tekst van de gezamenlijke bisschoppen terug te vinden.

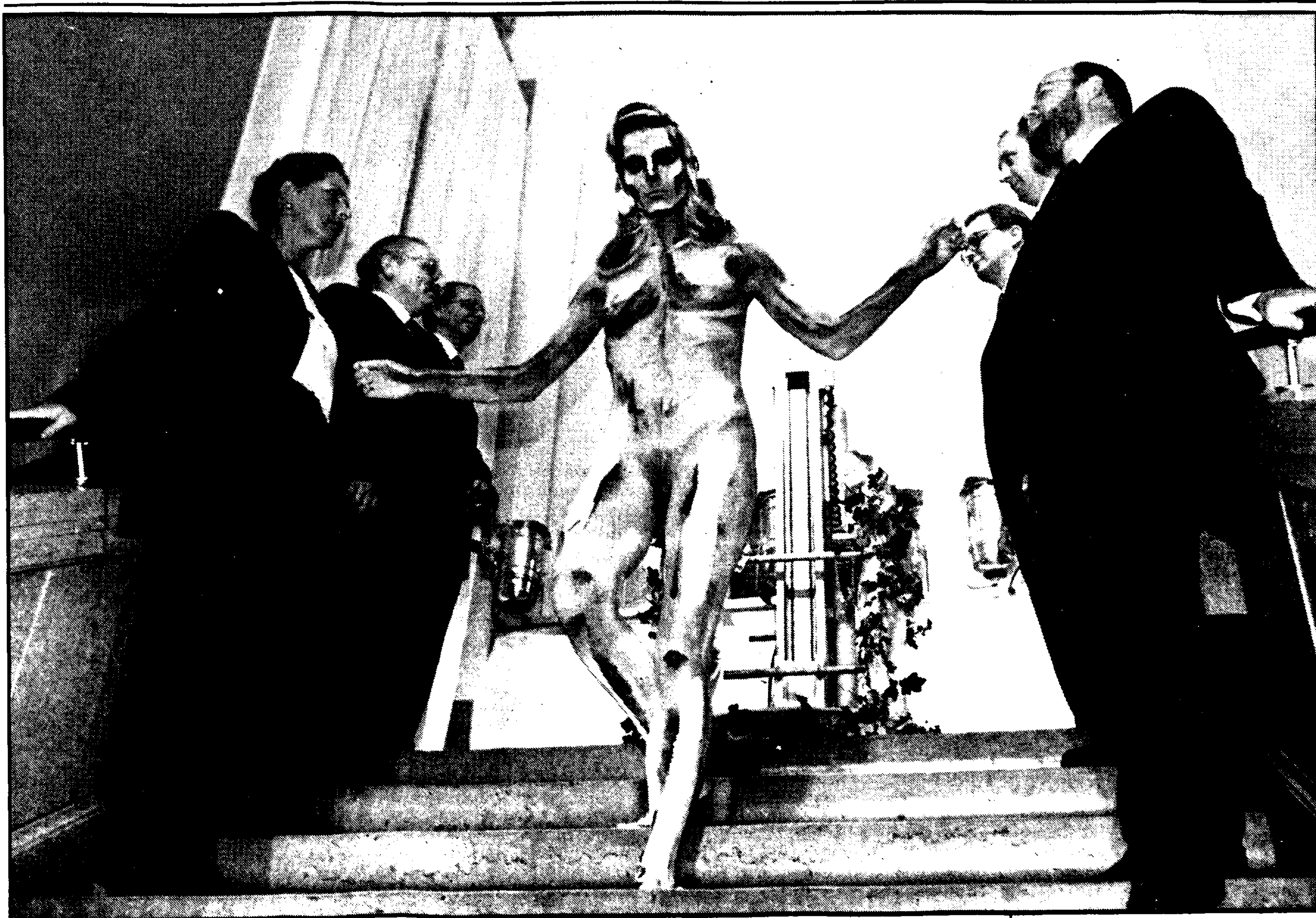
Daarin staat verder dat religieuzen, mannen of vrouwen het profetisch antwoord zijn voor mensen die het evangelie niet kennen of die zich daarvan hebben afgewend. De verschillende charismen van religieuzen en groeperingen verklaren de bisschoppen uit een eindeloze Goddelijke liefde.

Hoop

Ook hebben de bisschoppen de hoop uitgesproken dat de katholieke kerken in de Oostblok-landen opbloeien, met een waardevolle erfenis van orden.

Paus Johannes Paulus II zal vandaag een mis opdragen in de St.Pieter ter afsluiting van de synode die een maand lang geduurd heeft.

Vrouwe Justitia

● *Vrouwe Justitia is gisteren vertrokken van de Minderbroedersberg in Maastricht naar het Annadalcomplex. Symbolisch wel te verstaan, want voorlopig werd het vertrek alleen nog in de vorm van een laser-show geëffectueerd. Volgende week vrijdag wordt daadwerkelijk begonnen met het overbrengen van alle rechtbank- en parketdiensten naar het nieuwe Annadalcomplex. Gisteren verzamelden zich honderden medewerkers, advocaten en andere diensten voor een groot slotfeest in de historische ruimten. Rechtbankpresident mr. P. Broekhoven hield een afscheidsrede en de leden van het managementsteam zongen een afscheidslied.*
Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Staten laten Greweldinger niet struikelen over 'zootje'

Deputé blijft op de been in spoeddebat Symbiose

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Gedeputeerde Riet Greweldinger (CDA) is gisteren niet gestruikeld over de politiek hoog opgelaaide Symbiose-affaire. Ondanks zware kritiek van vooral de VVD en de oppositiepartijen D66, PNL en GroenLinks op de schemerige en chaotische gang van zaken rond de miljoenenbouw van het provinciale welzijnsinstituut, bleef de deputé in het spoeddebat van de Statencommissie Welzijn verrassend gemakkelijk overeind. Ook nadat zij tot verbazing van de Staten halverwege de vergadering liet weten dat Symbiose haar toekomstige onderkomen in Sittard vrijwel zeker niet zal kopen maar huren.

Dat laatste heeft tot direct gevolg dat de bouw van het welzijnscomplex op geen enkele manier openbaar hoeft te worden aanbesteed, de onlangs drastisch aangescherpte provinciale voorschriften ten spijt. Overigens had het eerder deze week afgeronde onafhankelijk onderzoek door een Brabants advokatenkantoor al geconcludeerd dat Symbiose ook bij aankoop van het kantoor juridisch niet tot een openbare aanbesteding kan worden verplicht. „Als u zegt: dat is een leemte in onze regelgeving, dan geef ik dat onmiddellijk toe. Maar het is nu eenmaal niet anders. We kunnen de betrokken partijen hooguit dringend verzoeken om het project openbaar aan te besteden," zo bekende Greweldinger. Dat laatste zal overigens, op last van een brede Statenmeerdeheid, gebeuren.

In een korte toelichting voorafgaand aan het debat ('om misverstanden te voorkomen') biechtte de deputé onmiddellijk op dat de realisatie van het Symbiose-complex 'heel anders is gelopen dan wij hadden verwacht'. „En dat is buitengewoon jammer." Maar anders dan verwacht, slaagde Greweldinger er al vrij snel in om de grootste angel uit het met de nodige politieke spanning omgeven debat te halen. Zij overtuigde de Statenfracties ervan dat het Symbiose-bestuur projectontwikkelaar MBO-Ruijters nog geen definitieve opdracht heeft gegeven voor de bouw van het – op grond van de bestaande afspraken – circa tien miljoen gulden-de kostende kantoor. „Dat ligt zwart op wit vast." Ook bevestigde de deputé met klem dat de veelbesproken schadeclaim (van drie ton), waarmee MBO had gedreigd wanneer de opdracht onverhoopt aan zijn neus voorbij zou gaan, definitief van tafel is.

Overeenkomst

Maar van een 'totale vrijblijvendheid' tussen Symbiose en MBO-Ruijters is volgens Greweldinger evenmin sprake. „Uiteraard niet. Symbiose tracht met MBO-Ruijters tot een overeenkomst te komen. Feitelijk is er dus sprake van een *pre-contractuele* verhouding, waarbij de partijen nagaan of zij tot een overeenkomst kunnen komen." Greweldinger beaamde vervolgens grif dat MBO-Ruijters wel degelijk een vergoeding kan en zal eisen voor de gemaakte kosten, onder meer voor het – aan bureau Berenschot uitbestede – onderzoek naar de technische kwaliteitseisen waaraan de nieuwbouw zal moeten voldoen. „Ruijters is op verzoek van Symbiose aan het werk en maakt daarvoor kosten. Dan is het niet meer dan logisch dat die later vergoed moeten worden als Ruijters uiteindelijk afvalt."

Niettemin spuiden alle fracties zware kritiek op de uiterst mistige gang van zaken rond de nu al jarenlang slepende planontwikkeling voor het Symbiose-complex. „Het lijkt wel of elk antwoord weer nieuwe vragen oproept. Wanneer ik dat hele Symbiose-dossier doorspit, bekruipt me sterk het gevoel: wat een zootje is dit. De uitkomsten van het extern onderzoek noem ik onthullend," aldus fractiewoordvoerder M. Peters van GroenLinks.

Haar VVD-collega Jan Peeters zag inmiddels niet één, maar twee schadeclaims van MBO-Ruijters opdoemen en sprak van een 'jojo-spelletje' waarbij GS steeds op het verkeerde moment aan de touwtjes trokken'. Ook Irene Havermans (PvdA) constateerde een pijnlijke opeenstapeling van 'blunders, fouten en verwarring van alle kanten'. Greweldinger slaagde er echter in de Staten voorlopig te kalmeren met haar plechtige belofte dat het college alle ontwikkelingen rond Symbiose voortaan 'als een bok op de haverkist zal volgen'.

'Verwerking is melkkoe van de gemeenten'

Bedrijven boos over stijgen afvaltarieven

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Het bedrijfsleven is boos op de gemeenten in hun rol als beheerders van de regionale stortplaatsen. Die drijven volgens de Zuidlimburgse Kamer van Koophandel de prijs van het storten van afval op.

Afvalverwerking Limburg (AVL) maakte gisteren bekend dat per 1 januari de tarieven flink omhoog gaan. Storten gaat 136 gulden kosten, composteren 135 gulden per ton. Nu moet voor beide verwerkingsmogelijkheden nog maar 89 gulden worden betaald. De grootste prijsverhoging wordt veroorzaakt door een milieutoeslag van dertig gulden per ton die het rijk per 1 januari wil invoeren.

De Kamer van Koophandel is opmerkelijk snel met zijn reactie. Het eigen orgaan Kamerkrant verscheen woensdag al en daarin hekelt KvK-secretaris Peter Haane de rol van de gemeenten. Voor AVL heeft hij lof. „AVL is er in korte tijd in geslaagd de kosten die zij maakt inzichtelijk te maken. Echter de kosten van AVL (40 miljoen) bedragen slechts een kwart van de totale kosten van de afvalverwerking. Dat betekent dat er nog 120 miljoen overblijft."

Haane laat er geen twijfel over bestaan waar dat geld volgens hem naar toe gaat. „Voornamelijk naar de beheerders van de stortplaatsen, de gemeenten dus. De afvalverwerking is verworden tot de melkkoe van de gemeentelijke overheid," concludeert Haane.

Overigens staat nog niet vast dat de milieutoeslag daadwerkelijk per 1 januari wordt ingevoerd. Als het kabinet daar niet in slaagt, stijgen de tarieven minder.

Daar zijn veel gemeenten tegen. Ze moeten ook op 1 januari alle afval gescheiden gaan ophalen. Dat kost extra geld.

Ridderorde voor De Bie

HEERLEN – Johan de Bie, als directeur van het Technisch College in Heerlen belast met het beroepsbegeleidend onderwijs, is gisteren benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Hij ontving de koninklijke onderscheiding uit handen van burgemeester Jef Pleumeekers. De Bie maakt gebuik van de vutregeling. Hij was van 1977 tot nu (adjunct-)directeur van de Streekschool voor Beroepsbegeleidend Onderwijs, die in 1992 opging in het Technisch College. Hij was ook bestuurslid van voetbalclub Weltania, voorzitter van het wielercomité Welten, voorzitter van carnavalsvereniging de Vlavréters en van het kerkelijk zangkoor St.Joseph Welten.

● *Ridder Johan de Bie.*

Geen kwart miljoen subsidie voor voorbereidingen

Provincie kiest voor publieke regionale tv

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Het provinciebestuur wil geen commerciële, maar een publieke regionale tv-omroep. De provinciale radiozender Omroep Limburg zou ook de tv-programma's moeten gaan verzorgen. Vooralsnog willen Gedeputeerde Staten echter niet aan Omroep Limburg de gevraagde kwart miljoen gulden subsidie geven om regionale tv voor te bereiden.

Aanvankelijk was het de bedoeling dat Omroep Limburg samen met de koepel van lokale tv-omroepen in deze provincie, de stichting Interlokale Televisie Limburg (ITL) in 1995 zou beginnen met regionale tv. Beide organisaties konden het na bijna een jaar praten echter niet eens worden. Het provinciebestuur heeft nu gekozen voor Omroep Limburg.
ITL vroeg gedeputeerde G. Kockelkorn (PvdA) nog te bemiddelen, maar dat vinden GS 'niet zinvol', omdat Omroep Limburg niet meer met ITL wil samenwerken in een regionale tv-zender.

Omdat Provinciale Staten eerder hebben besloten dat de provincie niet aan de exploitatie van regionale radio en tv wil betalen, hebben Provinciale Staten het subsidieverzoek van Omroep Limburg afgewezen. Het geld moet, zo vindt het provinciebestuur, komen uit de omroepbijdragen, reclame en sponsoring en uit een verhoging van de kabeltarieven.

Het probleem daarbij is dat de provincie daarover niets te zeggen heeft. Wettelijk mag de provinciale opslag op de omroepbijdrage niet aan regionale tv besteed worden. De gezamenlijke provincies willen daarom dat de rijksoverheid de wet aanpast. Ook mag 'radiogeld' niet worden besteed aan tv. Dat betekent dat de huidige reclame-inkomsten van Omroep Limburg evenmin uitkomst bieden. Tenslotte beslissen de exploitanten van de Limburgse kabelnetten zelfstandig over hun tarieven, dus bieden ook die geen soelaas.

Omroep Limburg reageert gematigd enthousiast. „De eerste principiële stap is gezet," zegt bestuursvoorzitter F. Fey.

Brief Clinton voor leerlingen school Meerssen

MEERSSEN – De leerlingen van groep 6/7 van de Gansbeekschool in Meerssen hebben een persoonlijke brief van de Amerikaanse president Bill Clinton gekregen. Hij bedankt de schoolkinderen daarin voor een zelfgemaakt boek dat ze hem toestuurden ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van de bevrijding.
Dat boek bestaat uit tekeningen, brieven en een groepsfoto van de klas. Clinton blijkt de geste wel op prijs te hebben gesteld. In de brief zegt hij dat de bewoners van Meerssen vijftig jaar geleden hun huizen en hun harten openden voor de Amerikaanse soldaten om hen te helpen de overwinning te behalen. „Jullie vriendelijkheid, gecombineerd met hun moed bracht de vonk die de fakkel van de vrijheid weer deed oplichten. Deze nu vijftig jaar oude band tussen onze twee landen houdt ook een verplichting in om nog steeds te bouwen aan een betere wereld. Aan jonge mensen zoals jullie is de taak om in de toekomst aan vrede te werken. Samen kunnen we bouwen aan meer samenwerking en vertrouwen tussen alle landen." Zo schrijft Clinton aan de Meerssense schoolkinderen.
De brief met het simpele briefhoofd 'The White House' Washington, is met enige verbazing op school ontvangen. Ze hadden daar nooit gedacht dat Bill Clinton persoonlijk zou terugschrijven. Alle leerlingen van groep 6/7 hebben inmiddels een kopie van de brief gekregen. Het origineel wordt met zorg bewaard in het schoolarchief.

Kettingbotsing

● Een kettingbotsing heeft gistermiddag op de A12 (Den Haag-Utrecht) bij Bodegraven voor een verkeerschaos gezorgd. Aan het eind van de middag stond er een file van dertien kilometer. Tot het eind van de avondspits was het verkeer gestremd. Bij de kettingbotsing waren drie vrachtwagens en achttien personenauto's betrokken. Een vrouw werd zwaar gewond. Ze is in kritieke toestand naar een ziekenhuis gebracht. Twee vrachtwagenchauffeurs raakten licht gewond. De ravage was enorm.
De oorzaak staat nog niet vast, maar de politie houdt rekening met de verblindende werking van de felle zon op het natte wegdek. Foto: ANP

GS: wel studie naar brandbaar bedrijfsafval

Geen uitstel van bouw afvaloven

MAASTRICHT – Gedeputeerde Staten van Limburg willen de bouw van een afvalverbrander in Maasbracht niet uitstellen. De voorbereidingen moeten doorgaan omdat in 1998 geen afval meer gestort mag worden. Als dan geen afvaloven beschikbaar is krijgt Limburg te maken met extreme stijgingen van de afvaltarieven.

Dit zeggen Gedeputeerde Staten in een brief die gisteren gestuurd is naar de leden van de Vaste Statencommissie Milieu, Verkeer en Waterstaat.
Reden voor de brief is dat er onduidelijkheid was ontstaan over het besluitvormingsproces rond de geplande afvalverbrandingsinstallatie. Op dit moment wordt door de nv Afvalverbranding Zuid-Nederland (AZN), die behalve in Moerdijk ook in Maasbracht een afvaloven wil bouwen, een startnotitie gemaakt voor de nog op te stellen inrichtings-milieu-effectenrapportage (mer) voor de oven in Maasbracht. Deze startnotitie wordt binnenkort aan de commissie voorgelegd. De afronding van de mer-procedure wordt niet verwacht voor het najaar 1995.
„Hoewel dit traject nog zeker meer dan een jaar zal vergen, achten we het ongewenst om zoals door sommigen is gesuggereerd te besluiten tot uitstel. Dat kunnen wij ons niet permitteren", zeggen GS in het vooruitzicht van het stortverbod met ingang van 1998.
GS wijzen er op dat in het landelijk afval overleg orgaan (AOO) voor het jaar 2005 5,4 miljoen ton brandbaar afval wordt voorspeld. Daarbinnen past volgens GS nog altijd de uitbreiding van de verbrandingscapaciteit.
Wel geven GS toe dat er nadere studies door het AOO zijn gestart naar de vraag op welke manier met name brandbaar bedrijfsafval naar de afvalverbrandingsinstallaties geleid kan worden. Daar bestaan nog grote onzekerheden over. De studies richten zich onder andere op de vraag of de provincies wat bedrijfsafval betreft zelfvoorzienend moeten zijn, of dat dit per afvalregio (bijvoorbeeld Zuid-Nederland) of zelfs landelijk geregeld moet worden.
Op grond van deze studies kunnen betere voorspellingen worden gedaan wat betreft nieuw te bouwen, uit te breiden of het uit het gebruik nemen van afvalovens. Ook deze studies moeten eind 1995 zijn afgerond.

Architectuurprijs voor Düsseldorf

Van onze verslaggever

DÜSSELDORF – De stad Düsseldorf heeft een internationale architectuurprijs gekregen voor de eind vorig jaar geopende Rijnoevertunnel. Het gaat om een driejaarlijkse prijs van het Waterfront Center in Washington, een instituut dat initiatieven ondersteunt op het gebied van bouwen aan het water. Het project in Düsseldorf werd gekozen uit 99 inzendingen.
De Rijnoevertunnel werd gegraven om een einde te maken aan de verkeersdrukte in het centrum van Düsseldorf. Het verkeer wordt nu onder de stadskern doorgeleid. De tunnel is twee kilometer lang en er werd bijna vier jaar aan gebouwd. De totale kosten bedroegen zeshonderd miljoen gulden.
Bovenop de tunnel is een boulevard aangelegd met winkels, restaurants, cafés en een wandelpark.

Mantzprijs voor Rineke Dijkstra

SITTARD – Rineke Dijkstra uit Amsterdam heeft de Werner Mantzprijs voor fotografie 1994 gewonnen. De in 1959 in Sittard geboren fotografe ontving de prijs van 20.000 gulden gistermiddag uit handen van deputé Ger Kockelkorn in het Nederlands Fotomuseum Het Domein in Sittard. Het is voor de tweede keer dat deze naar de Duitse fotograaf Werner Mantz genoemde prijs wordt uitgereikt.

Rineke Dijkstra's serie 'Strandportretten' overtuigde de jury – Wolfgang Becker van het Ludwigforum in Aken, Georges Vercheval van het Musée de la Photographie in Charleroi en Hripsimé Visser van het Stedelijk Museum Amsterdam – door beeldende visie, fotografische kwaliteit en inhoudelijke zeggingskracht.

Forse eisen voor belastingontduiking

Zakenman vergokte tonnen

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Waar alcohol- en vooral gokverslaving toe kunnen leiden, weet Pierre C. (42) uit Cadier en Keer als geen ander. Eens de bezitter van een florerend lamellenbedrijf, probeert C. nu tonnen aan achterstallige inkomsten- en vermogensbelasting bijeen te brengen. Een zware opgave waar gisteren nog een stevige eis van officier van justitie mr. H. van Atteveld aan toe werd gevoegd.
Dertig maanden gevangenisstraf, waarvan tien voorwaardelijk, vroeg Van Atteveld voor het jarenlang ontduiken van belasting en het betalen van zwarte lonen. Tegen vader C. (64), die jarenlang geprobeerd heeft de gaten in het door de verslaafde zoon verwaarloosde bedrijf te dichten, vroeg hij twaalf maanden, waarvan vier voorwaardelijk.
C. sr. werd vooral verweten dat hij ondanks een wao-uitkering volop heeft gewerkt en daarvoor ook vergoedingen in de vorm van een goedkope auto en vakantiereizen heeft genoten. „De gemeenschap betaalde omdat hij niet meer kon werken, maar hij kon wel degelijk werken en dat verwijt ik hem het meeste," aldus de officier, die aangaf ver onder de normale eisen te blijven.

„Mijn vader mag niet de dupe worden van mijn verslaving," snikte C. gisteren voor de rechtbank. Hij bekende jarenlang soms wel tot 25 mille per maand aan het bedrijf te hebben onttrokken om te gokken. Daarom ook moesten veel inkomsten niet geboekt worden en werden de medewerkers zwart betaald.

Vader C. die met lede ogen de ontwikkelingen had gevolgd, nam op een gegeven moment het heft in handen. De rechtbank ging uitvoerig op de door de Fiod blootgelegde cijfers die aangaven dat C. sr. jarenlang geld van het bedrijf had gebruikt voor de huishouding. Hijzelf ontkende dat. „Ik stopte gaten en betaalde leveranciers rechtstreeks. Daarom is er ook weinig terug te vinden," gaf hij aan.

De fiscus heeft van het bedrijf nog onverzegen tot jaar mogelijk zeven ton te vorderen en van Pierre C. zelf nog bijna drie ton, maar er is inmiddels overleg met de belastinginspecteur gaf raadsman mr. Römkens toe. Vader C. moet 92.000 gulden terugbetalen aan het Sociaal Fonds Bouwnijverheid en de wao-uitkering is sinds de Fiod in juli 1992 het bedrijf binnenviel stopgezet. „Ik zit bijna aan de grond," zuchtte C. sr.

De rechtbank doet over veertien dagen uitspraak.

'Mensen stappen te snel in het huwelijksbootje'

HEERLEN – „Er moet meer voorlichting komen voor mensen die gaan trouwen. Ze beseffen nog steeds onvoldoende dat het huwelijk een contract is en dat de gevolgen heel ingrijpend zijn als het tot een scheiding komt," zegt secretaris A. Weber-Prins van de Stichting Organisatie Gescheiden Mensen (SOGM).

Een op de drie huwelijken strandt. „Mensen zouden eigenlijk altijd op huwelijkse voorwaarden moeten trouwen. Dan zeggen ze 'we hebben toch niets', maar tijdens een huwelijk bouw je dingen op. Zakelijk gezien zou ieder persoon zijn eigen inbreng op zijn naam moeten hebben. Jonge mensen stappen onvoorbereid het huwelijk in. Ze beseffen te weinig wat de consequenties zijn als je uit elkaar gaat. Dat de alimentatieplicht jaren duurt en dat je als toeziend voogd niets te vertellen hebt over je kinderen. Daar denken ze niet aan op hun huwelijksdag."

De SOGM bestaat 25 jaar. Ze gedenkt dat vandaag in Den Haag met een symposium zonder toeters of bellen. Er is weinig reden voor feest, meent Weber. „Het is juist jammer dat het nog nodig is mensen bij te staan bij echtscheidingen. Er komen zóveel problemen bij om de hoek kijken. De regelgeving wordt steeds ingewikkelder."

Een groepje mannen richtte in 1969 de stichting op. Zij vonden het onredelijk dat mannen na een relatief kort huwelijk levenslang alimentatie moesten betalen. Ook wilden ze dat de toeziend voogd meer rechten zou krijgen. In die tijd was een echtscheiding nog niet mogelijk zonder dat een van de partners de schuld op zich nam. Sinds 1971 is duurzame ontwrichting van het huwelijk voldoende grond voor een scheiding. De stichting richt zich sinds '73 ook op vrouwen.

Praktisch

De organisatie is geen gezellige contactvereniging, maar geeft praktische voorlichting. Per jaar komen er zo'n 2000 telefoontjes binnen, vertelt Weber. Drie kwart van de bellers is man. De vragen gaan vooral over juridische zaken.

Vaak zijn de verhalen schrijnend, beaamt ze. „Laatst nog had ik een jongeman aan de lijn. Zijn ex-vrouw en kind wilden verhuizen naar het buitenland. 'Kan ik hier iets tegen doen', vroeg hij. Nee dus." De meeste vragen gaan over alimentatiekwesties. Mensen uit lagere inkomensgroepen kampen vooral met problemen rond de afspraken over de omgang met de kinderen. „De kinderomgang is een bijna onoplosbaar probleem. Als de moeder haatgevoelens heeft, dan is dit haar grootste wapen tegen de vader."

Na lange discussie is dit jaar het allereerste doel van de stichting, limitering van de alimentatieduur, bereikt. De stichting is eigenlijk voor een limiet van vijf jaar, maar dat is volgens Weber onhaalbaar. „Wij komen op voor de zogeheten alimentatie-veteranen. Mensen die al twintig jaar of langer alimentatie betalen." Er zitten volgens haar veel mazen in de wetgeving. „Daarvan moeten mensen goed op de hoogte zijn. Zo moet de man stopzetting van de alimentatie vragen, maar als de vrouw, ook na twaalf jaar, aan kan tonen dat ze niet zonder de alimenatie kan, dan kan de rechter de alimentatieduur verlengen. De rechter is in feite machtiger dan de wet."

Rechter

De organisatie vindt dat rechters wat dit betreft op één lijn zouden moeten zitten. „Nu zitten er in de uitspraken teveel verschillen. Daar krijgen we veel klachten over." Ook komen er klachten over de verhaalsplicht bij de bijstandswet. Die houdt in dat gemeenten sinds 1992 een deel van de bijstandsuitkering van de ene ex-partner moeten terughalen bij de andere.

Het belangrijkste doel van de SOGM is nu verandering van de voogdij over kinderen. „Het toeziend voogdijschap moet eruit. Een toeziend voogd heeft eigenlijk geen rechten. Ouders moeten ouders blijven. Het moet niet zo zijn dat de één alle macht heeft en de ander niets."

Al riep de SOGM in 1980 nog ludiek op tot een huwelijksboycot, ageren tegen het huwelijk doet de organisatie niet. „We zijn niet tegen het huwelijk, maar mensen zouden alleen beter op de hoogte moeten zijn van de gevolgen van de wetgeving."

„De overlevingskans van de kerk is hier in het geding." Krachtige taal van de Roermondse bisschop Frans Wiertz tijdens de bisschoppensynode over het gewijd leven, deze maand in Rome. Wiertz is de inbreng van de Nederlandse Bisschoppen Conferentie. In het centrum van de wereldkerk heeft hij over het belang van religieuzen geen misverstand laten bestaan. „Ze moeten het gezicht van God laten zien. En het moet duidelijk zijn waar ze hun kracht vandaan halen."

Met zijn blik naar de Nederlandse kerkprovincie heeft Wiertz voor religieuzen een nieuwe deur geopend. Wat hem betreft mogen ze zelfs als toehoorder aanschuiven bij de vergaderingen van de Bisschoppen Conferentie. De synode in Rome is er geen van geboden en verboden. Niet verwonderlijk, want 'religieus zijn en blijven' is tegenwoordig iets uitzonderlijks. Wiertz is bezorgd maar tegelijk hoopvol, leert een ontmoeting in het Nederlands College aan de Via Ercole Roma.

Bisschop Wiertz koestert nieuwe contacten in Rome

'Pijn in de kerk kan ook geboortepijn zijn'

DOOR RENÉ ROOSJEN

ROME – Voor de synode hebben 244 bisschoppen, 75 toehoorders en 20 helpers de hele maand oktober uitgetrokken. Er wordt niet voor de religieuzen gedacht, maar met hen. Sterker: ze vormen een meerderheid van tweederde.

De kamer in het Nederlands College waar normaal de kardinaal verblijft, is nu het domein van Wiertz. De agenda is propvol. Tussen de afspraken worstelt Wiertz zich door een stapel van synodetoespraken. Vijf kilo papier. Daarnaast leest en studeert hij werken als 'A Biography' van John Newman, een bisschop die in zijn werken op zoek is naar de ruimte voor het eigen geweten. Carlo Mario Martini (hooggenoteerd op de lijst van toekomstige pauskandidaten) die bijzonder oog heeft voor de moderne tijd, is voor Wiertz evenzeer leesvoer.

„Openbarend en verfrissend zijn de vele contacten met collega's. Je verbreedt je horizon." Limburgse zaken heeft hij voor een maand achter zich gelaten. Hoe daar de temperatuur is, ziet hij in november weer.

Collega

De synode en alles wat daar omheen speelt, wil Wiertz tot in de finesses meemaken. Niet in de laatste plaats de informele contacten, want dan hoor je echt wat zich in de wereld afspeelt. Een bisschop uit Ghana klampt Wiertz aan om eens te komen praten. „De een na de ander volgt. Een collega uit de Filippijnen legt uit waarom hij een verband heeft om zijn hand. Blijkt dat hij in zijn land betrokken was bij een ongeval. De chauffeur van de tegenligger is door zijn baas ter plekke doodgeschoten."

„Een bisschop uit Boeroendi is bang om naar zijn land terug te gaan. Amper in Rome hoort hij dat in zijn woonplaats net zeventig mensen zijn vermoord. En zo gaat het maar door. De Koreaanse bisschop Kang heeft weer en ander verhaal: dat in zijn land nauwelijks priesters en religieuzen zijn, maar dat er wel en vitale lekenkerk bestaat. De intentie ligt bij de mensen die het geloof willen doorgeven, met vooral het gezin als plaats van overdracht. Het ene moment praat je met een Koreaan, dan weer met een Cubaan of een Rus."

De contacten brengen Wiertz tot de conclusie dat het belangrijk is om over de eigen grenzen heen te kijken. Hij herhaalt: „Je verbreedt je horizon. Je merkt dat de kerk leeft met knallen, stoten en met pijn. Maar pijn in de kerk kan ook geboortepijn zijn, een begin van nieuw leven."

Keuze

Een nieuw leven ook voor religieuzen? „De kerk heeft behoefte aan het getuigen van deze heiligheid. Religieuzen kunnen door een radicale keuze voor een leven in gehoorzaamheid, armoede in zuiverheid, de geloofwaardigheid in de kerk versterken. Van hart tot hart. Van gezicht tot gezicht. De aanstekelijkheid. De kerk kan niet zonder religieuzen, maar ook omgekeerd."

● *Bisschop Wiertz drukt in Rome de hand van de Paus.* Foto: AP

De cijfers liegen er echter niet om. De wereldkerk telt 1,1 miljoen religieuzen. In Nederland is het aantal religieuzen in ruim dertig jaar tot 58 procent afgenomen (van 45.431 tot 19.009, volgens een studie van dr. M. van Hemert OFM uit '92). Daarbij spelen nog twee aspecten: vergrijzing; en een verschuiving van actief naar contemplatief (gebed). Heel anders is het beeld in Azië en de Derde Wereld, waar sprake is van een enorme groei. Maar de balans is per saldo nog negatief.

Over noodzakelijk nieuwe impulsen voor het religieuze leven hier, tret Wiertz de kern met een enkel woord: „Je moet het gewoon willen om die radicale keuze te maken. Ik denk dan tegelijk aan de parabel van de rijke jongeling die toch niet gelukkig was."

Hoopvol is Wiertz als hij naar de vitaliteit elders kijkt: „Neem India dat 80.000 jonge zusters telt. Nederland laat anders zien: in '60 nog 33.763 zusters, tegenover 14.172 twee jaar terug. Dat kan keren wanneer vrouwen en mannen kiezen voor die radicale navolging: eenwording met de Vader. Het zoeken naar God. Een herijking begint aan de bron."

De cijfers over religieuzen geven aan dat de vrouwen een belangrijk aandeel hebben. Dat heeft zich ook vertaald in de aanwezigheid van vrouwen tijdens de synode: 59 van de 348 deelnemers.

Boek

Over die verschuiving van de westerse wereld naar onder meer Azië en de Derde Wereldlanden maakt ook paus Johannes Paulus II gewag in zijn pas verschenen boek 'Over de drempel van de hoop'. Wiertz heeft het boek al op zijn repertoire.

„Geen van de grote problemen die ons mensen raken blijven onbesproken. Het boek heeft grote katechetische waarde. Het geeft rust en vertrouwen en verduidelijkt ook heel goed de positie van de kerk ten opzichte van andere wereldreligies en bijvoorbeeld sektevorming. In twee woorden een boek over de historische boodschap: 'Vreest niet!'"

Heeft Wiertz ook persoonlijk met de paus gesproken? „Met onze gespreksgroep hebben we een diner met de paus gehad. Een normale lunch. Tijdens de dis komen verschillende thema's aan de orde. Tafelgesprekken, over het hart van de eigen streek en het bisdom. Je zit niet tegenover elkaar als Sinterklazen..."

„Over het verloop van de synode is de paus al voldoende geïnformeerd. Hij woont alle zittingen bij. Met zijn gezondheid gaat het goed. Alleen het lopen wil niet zo best. Maar hij ziet er verder gezond uit en hij eet en drinkt goed."

De chauffeur van Wiertz stapt binnen om te melden dat de auto klaar staat voor vertrek richting Vaticaan. De vraag naar een reactie op het pas verschenen rapport van de commissie dialoog staat nog open. Het is een commissie die begin dit jaar door de Bischoppen Conferentie is geïnstalleerd met als opdracht de mogelijkheden te onderzoeken om de dialoog binnen de roomskatholieke kerkgemeenschap te verbeteren. „Het rapport verscheen tijdens mijn verblijf in Rome. Ik moet het nog bestuderen. In december wordt het door de Bisschoppen Conferentie besproken."

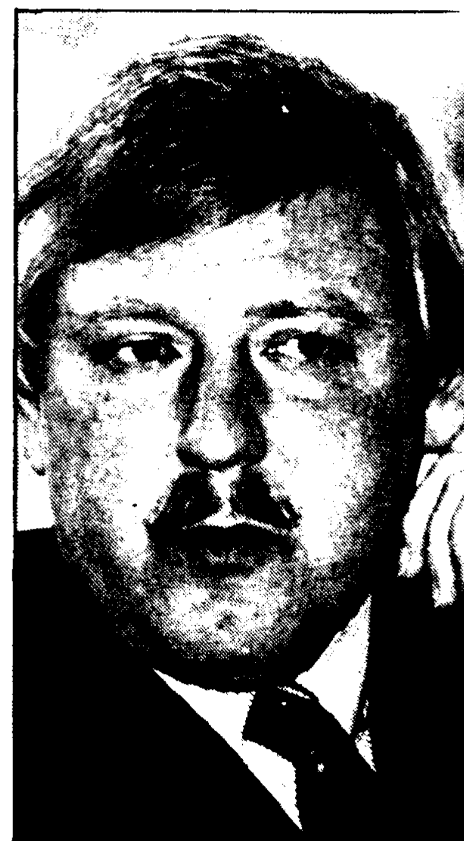
De belangrijkste aanbevelingen van de commissie dialoog zijn: presentie, informeel contact, communicatie, niet allerlei nieuwe structuren opbouwen. Wiertz: „Die zouden van mij kunnen zijn. Ze zijn me uit het hart gegrepen..."

'Rekening houden met vervelende ontdekkingen'

Provincie houdt hart vast bij oude storten

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Er zijn tot nu toe 650 oude stortplaatsen in Limburg bekend, maar of daarmee het beeld compleet is, blijft nog maar de vraag. Het provinciebestuur vreest dat het er nog wel eens veel meer kunnen worden en heeft de gemeenten gisteren om hulp gevraagd bij de zoektocht. De provincie verzoekt de gemeenten vooral informatie te verschaffen over de stoffen die gestort zijn.

● *Jan Tindemans*

Dit bleek gisteren tijdens een workshop over bodemsanering voor de Limburgse gemeenten in het provinciehuis te Maastricht. Gedeputeerde drs. Jan Tindemans benadrukte tijdens de workshop dat de samenwerking tussen provincie en gemeenten bij de aanpak van bodemsanering flink moet verbeteren. Nu is volgens hem te zeer sprake van enrichtingsverkeer.

„Natuurlijk moet aan verplichtingen worden voldaan. Maar de daarbij behorende informatie-uitwisseling zal in hoofdzaak in een situatie van overleg plaats moeten vinden. Daarin kunnen gemeenten waardevolle informatie die niet direct op papier of in archieven te achterhalen valt, aan de provincie meedelen", zei de milieugedeputeerde.

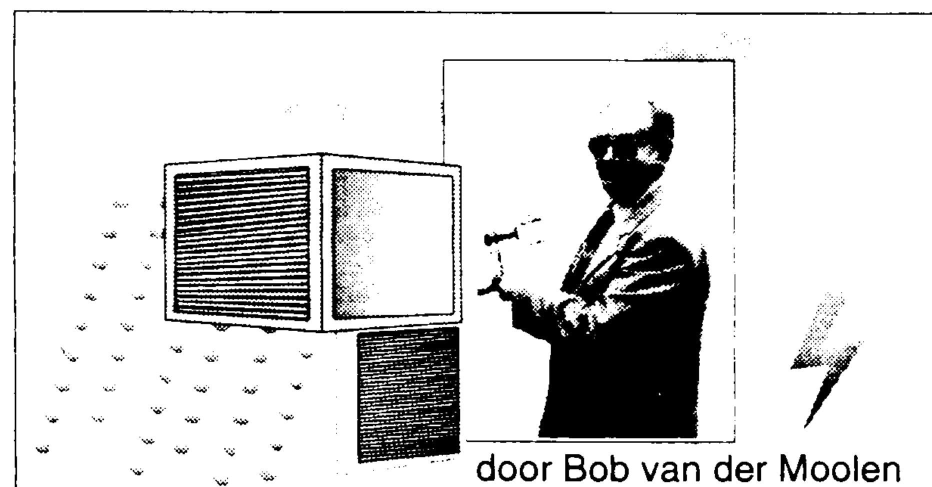
Volgens hem kan de provincie op haar beurt dan duidelijk maken waarom een bepaalde strategie wordt gevolgd.

Grindplassen

Als voorbeeld stelde hij dat dergelijke informatie-overdracht nodig is in het onderzoek naar de milieuhygiënische effecten van voormalige stortplaatsen. De voorbereidingen daartoe zijn begin dit jaar begonnen. Het gaat om in totaal 650 stortplaatsen, veelal opgevulde zandgroeven zoals in Echt en met mijnsteen en puin gedempte grindplassen in Midden-Limburg.

„Of dit alle voormalige stortplaatsen zijn weten we niet eens met zekerheid. De gemeenten zijn daarvan in de meeste gevallen beter op de hoogte en weten ze ook meestal exact te lokaliseren", aldus Tindemans die er in dit kader op wees dat vroeger elke gemeente zijn eigen stortplaats had. „We moeten er rekening mee houden dat we nog vervelende ontdekkingen zullen doen," zo hield hij zijn gehoor voor.

limburgs weerhoekje

door Bob van der Moolen

Natte voetenweer

Niet zelden volgen de meteorologische ontwikkelingen elkaar in een dusdanig hoog tempo op dat de verwachtingen al achterhaald zijn voordat de drukinkt is opgedroogd. Iets dergelijks speelde zich het vorige weekend af. De Westeuropese weercomputers voorspelden flink wat neerslag met plaatselijk meer dan 20 mm: een verwachting waaraan de dienstdoende meteorologen niet twijfelden. De storing die eerst erg belangrijk leek, trok (te) snel weg en het bijbehorende neerslaggebied stelde vrijwel niets voor. De regen voerde overigens wel stof mee van Noordafrikaanse oorsprong. Nadat de neerslag was opgedroogd bleek dat er een dun laagje 'Saharazand' was achtergebleven. Met name op pas gewassen auto's en voorwerpen met een blinkende ondergrond was de chocolade-kleurige stof goed zichtbaar. Op thermisch gebied zondag eveneens onverwachte maar zeker niet minder interessante ontwikkelingen.

Ook hier waren de computers het spoor min of meer bijster omdat zij maxima tot hooguit 12 à 13 graden hadden ingeschat. Wat geschiedde: midden in de nacht werd het tijdelijk erg zacht (bijna 17 graden) een waarde die maandag nauwelijks verbeterd werd. Integendeel, tijdens een regenbui daalde het kwik onder de 12 graden, zodat de (temperatuur)rollen tegendraads liepen: in de nacht het maximum en overdag het minimum binnen één etmaal. Het verhaal van deze dagen toont aan, dat de 'vertaling' van de weercomputermodellen nog lang niet optimaal is. De vraag is of meteorologen nog iets moeten toevoegen aan de computerverwachtingen. Het antwoord daarop is ja, want alleen deze wetenschapper zal het 'computerproduct' kunnen vertalen. Hoe goed de computervoorspellingen niet op een lijn zitten, zal hij 'de' beslissing moeten nemen. Per slot van rekening kunnen weercomputers niet praten en denken; zij rekenen slechts.

Verhoogde neerslagactiviteit

Als gevolg van de warme zomer heeft het zeewater nog altijd een hoge temperatuur. Koudere lucht wordt boven zee in de onderste luchtlagen opgewarmd, met een sterke buienvorming als resultaat. Het negatieve gevolg ondervindt nu vooral de kuststreek. Op tal van plaatsen is deze week daar op één dag tweemaal zoveel neerslag afgetapt als in Limburg in de hele maand oktober tot nu toe! In Noord-Holland is plaatselijk al meer dan 100 mm afgetapt maar in het zuidoosten van Limburg nauwelijks 25 mm. De weerkaarten (de modellen zitten nu op één lijn) bieden helaas weinig hoop voor komend weekeinde: Pluvius regeert waardoor de paraplu veel uren dienst moet doen. De temperaturen vertonen een stijgende tendens na het weekeinde.

Het weer in 1994

In deze rubriek wordt periodiek aandacht besteed over het weer in 1994 vanaf januari. Alle gegevens zijn volledig en kan een 'tussenbalans' over de periode januari t/m september worden opgemaakt. Uit de vergelijkingen met voorgaande jaren blijkt dat de trend van hoge gemiddelde etmaaltemperaturen van de laatste jaren ook in 1994 wordt voortgezet. Daarentegen is de totale hoeveelheid neerslag vrijwel normaal.

Periode januari/september	normaal	1990	1991	1992	1993	1994
gem.etmaaltemperatuur	10.5	12.4	11.2	12.3	11.8	12.3
warme dagen	79	99	105	116	103	111
zomerse dagen	24	51	40	56	43	50
tropische dagen	4	13	13	11	3	22
neerslag in mm	593	516	434	574	605	578

weerspreuk *'Is de herfst in oktober klaar vroeg is de winter daar'*

Uitgangspositie van traditionele vervoerders te kwetsbaar

'Openbare aanbesteding van busvervoer alsnog staken'

Van onze redactie economie

MAASTRICHT – De experimenten rond het openbaar aanbesteden van busvervoer in westelijk Zuid-Limburg en in Zeeland, moeten alsnog afgeblazen worden. „Het is een wild experiment waarmee meteen gekapt moet worden," luidden de woorden die bijvoorbeeld Ton Kaper, voorzitter van de belangenvereniging Koninklijk Nederlands Vervoer (KNV-OV) gisteren sprak tijdens een congres over internationale concurrentie in het openbaar busvervoer in het kader van de Autobus RAI in het Mecc in Maastricht.

Ook de Vervoersbond FNV heeft gisteren met klem herhaald dat de voorbereidingen voor het experiment noodzakelijk gestaakt moeten worden. Om dat doel te bereiken, bezoekt de vervoersbond vandaag zelfs Kamerleden thuis. „De behandeling van de begroting van Verkeer en Waterstaat op 8, 9 en 10 november is hét politieke moment om in te grijpen," zegt een woordvoerder.

Volgens de huidige planning maakt de minister op 25 november bekend aan wie de komende vier jaar lang het busvervoer in een klein gebied in Zeeland en in een klein gebied in Zuid-Limburg wordt toegekend. In Zeeland gaat het om een deel van Noord-Beveland en in Zuid-Limburg betreft het trajecten tussen Maastricht, Margraten, Mechelen, Valkenburg en Eijsden. Daar moet, wat de minister betreft, vooral een betere kwaliteit aan vervoer geboden worden tegen eenzelfde, niet noodzakelijkerwijs goedkoper tarief. Aan het busbedrijf dat met 4,7 miljoen gulden subsidie van Verkeer en Waterstaat het beste plan opstelt, wordt het vervoer in Zuid-Limburg uiteindelijk gegund.

De KNV-OV vindt dat de voorbereidingen voor het experiment gestopt moeten worden aangezien traditionele vervoerders, zoals het VSL, te kwetsbaar zijn. „Ze zullen de tijd moeten krijgen weerbaar te worden." Kwetsbaarheid zijn de traditionele busondernemingen volgens Kaper bijvoorbeeld omdat de geen eigen vermogen (mogen) hebben, vaak een minder succesvol personeelsbeleid hebben moeten voeren (Kaper klaagde in dat verband over aanname van veel sociaal zwakkeren), afhankelijk zijn van één opdrachtgever en vroeger zelfs bijvoorbeeld voorgeschreven kregen welk materiaal ze moesten aanschaffen. Kaper benadrukte pertinent tegenstander te zijn van het experiment, maar desalniettemin voorstander te zijn van een goede concurrentie en dus openbare aanbesteding. Maar dan wel op termijn.

● *De Amerikaanse busdirecteur Van der Aa die vaste voet aan de grond wil krijgen in Nederland.* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Andere inschrijvers voor het project in Zuid-Limburg zijn Stadsbus Maastricht bv, De Valk Tours bv uit Valkenburg en personenvervoer Nederland bv. Maar ook het Amerikaanse bedrijf Vancom is in de race. Het bedrijf, gevestigd in Chicago, wil 'de beste vervoerder van Nederland worden', niet noodzakelijkerwijs 'de grootste', zo zei directeur Terry L. van der Aa die deelnam aan het gisteren gehouden congres.

Van der Aa, die zijn 'roots' heeft in Nederland, is overigens 'in gesprek' met het Groninger vervoerbedrijf voor een eventuele reorganisatie.

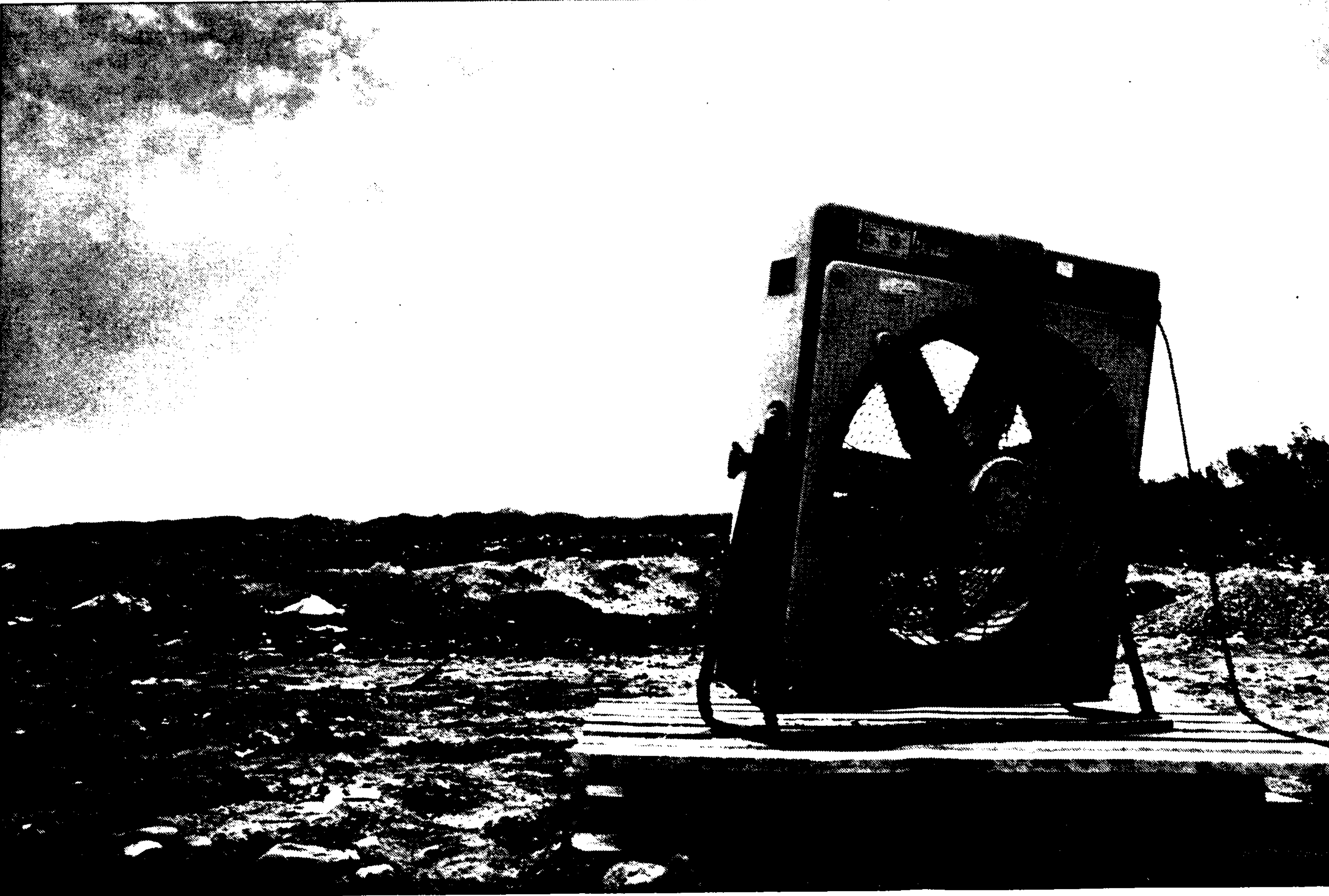
Het bedrijf blijkt, volgens eerdere publicaties, bijzonder goed ingevoerd te zijn in Nederland en de Nederlandse kanalen in de openbaar vervoersector goed te kennen. Het vervoerbedrijf begon in 1925 met een buslijn en is inmiddels uitgegroeid tot een van de grootste particuliere vervoerders. Het bedrijf vervoert zestig miljoen reizigers per jaar in zeventien staten en gebruikt daarvoor gewone bussen, carpoolbussen en schoolbussen. Van der Aa beweert dertig procent goedkoper te zijn dan de huidige Nederlandse exploitanten. Amerikaanse bussen zullen natuurlijk niet de oversteek maken. Bussen wil Van der Aa in Nederland huren, leasen of kopen. Vancom heeft eerder gezegd in kleine gemeenten te willen beginnen en daarna vaste grond aan voet te willen krijgen in Nederland en de rest van Europa. Of Vancoms Van der Aa daarin succesvol blijkt te zijn, hangt mede af van de beslissing wie op 25 november als 'winnaar' uit de bus komt.

De stank van regionale stortplaatsen is soms niet te harden. De beheerder in Schinnen heeft van alles geprobeerd om de overlast voor de omwonenden te verminderen. Besproeien met parfum, bedekken met schuim en zelfs de nieuwe ventilatoren kunnen de stank niet helemaal verdrijven. Nieuwste middel in de strijd wordt een afzuigsysteem en dat moet de definitieve oplossing zijn. Voor een blokkade van het stort lieten omwonenden laatst verstek gaan, maar dat wil absoluut niet zeggen dat de actiebereidheid verdwenen is.

in het nieuws

Omwonenden stort Schinnen worden gek van stank

'Het lijkt soms alsof ik op de vuilnishoop slaap'

● *Ventilatoren lijken succesvol in de strijd tegen de stank rond de stortplaats in Schinnen.* Foto: PETER ROOZEN

DOOR KATJA KREUKELS

SCHINNEN – Stankoverlast is in Schinnen een groot probleem sinds de stortplaats een paar jaar geleden uit zijn voegen is gebarsten. Het vuilnis van Noord-Limburg en Maastricht moest van de ene op de andere dag naar de afvalberg in Schinnen, omdat de stortplaatsen ter plekke de rotzooi niet meer konden verwerken.

„Zo'n plotselinge uitbreiding heeft een hele hoop flexibiliteit van ons gevraagd. We hadden geen tijd om goede voorzorgsmaatregelen te nemen. Het moest allemaal snel gebeuren, waardoor we het extra vuilnis niet meteen konden verwerken," vertelt Jaap Drost, directeur van het stort in Schinnen.

De klachtenlijn staat dan ook regelmatig roodgloeiend bij de afdeling afvalverwerking van het Streekgewest Westelijke Mijnstreek. De bewoners van de Nutherweg, Nagelbeek en Hegge worden gek van de stank.

De Milieugroep Schinnen heeft van alles gedaan om iets aan de problemen te doen. Blokkades van de stortplaats en protestbrieven aan de provincie hebben tot grote spijt van de voorzitter van de milieugroep, Nol Simons, weinig resultaat gehad. De actiegroep is nu van plan om juridische stappen te zetten.

Het bestuur van de afvalberging heeft wel enige pogingen gedaan om de vieze lucht te verdrijven, maar die mochten niet baten. Het parfum dat ze over het vuilnis hebben gespoten, stonk volgens de omwonenden nog erger dan het afval. De schuimlaag veroorzaakte een te hoog sulfaatgehalte in de riolering, waardoor de stank via de riolering de huizen binnen kwam. En een helicopter boven het stort laten vliegen om met zijn propellors de stank te verdrijven, is een vrij kostbare zaak.

De dertien ventilatoren die onlangs op het grof vuil zijn geplaatst, dragen wel hun steentje bij aan de strijd tegen de stank, maar volgens bedrijfsleider Lei Heyboer van het stort is dit niet het Ei van Columbus.

„De ventilatoren helpen een beetje, maar lang niet genoeg. Het is ook niet makkelijk om per jaar 500.000 ton afval te verwerken van huishoudens en bedrijven. Het nieuwe afzuigsysteem dat we hebben geplaatst, is een stap in de goede richting. Via grote pompen worden de afvalgassen verdreven. Een definitief gasontrekkingssysteem zal worden geïnstalleerd als het vuilnis allemaal op één gelijke hoogte is. Dit zal waarschijnlijk volgend jaar zijn."

Ondertussen blijven de inwoners van Schinnen in de stank zitten. Zeker nú, in de herfst, is de overlast heel groot, want door mist en weinig wind blijven de dampen in de lucht hangen.

De 85-jarige Habets die op de Nutherweg woont in Schinnen vindt het een schande. „Ik rot hier helemaal weg, dus binnenkort pak ik mijn spullen en dan rot ik op. Ze beloven je van alles, maar ze doen niks en wat heeft het nu voor een zin om een helicopter boven het vuilnis te laten vliegen."

Sonja Bouwens woont al negen jaar samen met haar man in Nagelbeek en ze verlangt duidelijk naar wat meer frisse lucht. „Bij zuidwestenwind is het hier prijs. Als ik het raam op mijn slaapkamer open zet, heb ik het gevoel dat ik op het stort slaap. Het is iets van de laatste jaren, maar het duurt nu al veel te lang. Ik kan absoluut niet aan die rottende lucht wennen."

Sonja is zelf actief geweest in de milieugroep, maar door de komst van een kind heeft ze hier geen tijd meer voor. Dat de laatste blokkade van de actiegroep is afgelast, wijt ze vooral aan een slechte organisatie.

„Niemand wist er iets vanaf. Ze hebben het gewoon niet goed bekendgemaakt en daar komt ook nog bij dat veel mensen op vakantie waren. Dit wil natuurlijk niet zeggen dat we geen last meer hebben van de stank. Ik denk ook dat sommige bewoners, vooral oudere mensen, een beetje moedeloos worden van al die loze beloftes."

Marie-Jose Otten woont al 20 jaar in Nagelbeek en is inderdaad moedeloos van alle acties die volgens haar nog niks hebben opgeleverd. Zij ziet totaal geen vooruitgang. „De meeste tijd stinkt het hier. Als je in de zomer buiten wil barbecuen kun je het eten beter meteen in de magnetron gooien, want het smaakt gewoon niet meer door de stank. Het is afschuwelijk, in de zomer moet je je huis ook potdicht houden. Een soort broeikaseffect, maar nog altijd beter dan die stank."

Catharina Huntjens woont in Nagelbeek, Patricia Tummers op de Nutherweg. Ze schamen zich allebei voor de plek waar ze wonen. Catharina: „Ik word misselijk van die vuilnislucht en ik kan vaak niet eens de was buiten hangen, omdat dan mijn kleren gaan stinken."

Patricia: „Visite is soms echt verbaasd dat het hier zo stinkt, maar die zure geur is geen 24 uur per dag. Het vrachtverkeer wel, daar word ik pas echt gek van. Die vuilniswagens hobbelen over de nieuwe verkeersdrempels, verliezen vuilnis en dat komt dan bij mij in de tuin terecht."

Ondanks de problemen, willen de meesten niet weg uit Schinnen. „Ik laat me toch niet door het stort verdrijven. Ik ben gehecht aan mijn huis en overal is er er wel iets anders," zegt Marie-Jose Otten vastbesloten. Mevrouw Huntjens laat ook haar woning niet in de steek: „Als ik het echt niet meer uithoud dan ga ik naar mijn oudste zus in Stein, want de stank van DSM is nog altijd minder dan die van het stort."

Sonja Bouwens heeft wel plannen gehad om te verhuizen, maar ze is bang dat ze door de ongunstige ligging het huis toch niet voor een goede prijs kan verkopen. „Je bent machteloos, maar ik probeer er voorlopig het beste van te maken. Als het echt stinkt, gaat hier de ventilator aan en dan plakken we alle ramen en deuren helemaal af."

Bedrijfsleider Heyboer woont zelf in Guttecoven, tussen Sittard en Born, maar hij zou ook voor zijn werk in Schinnen willen wonen. „Ik begrijp de woede van de mensen best, maar wij vechten echt tegen de stank. Hun onbegrip bewijst hoe machteloos wij zijn. Ik zie mijn werk hier als een plicht tegenover de samenleving. De bewoners kunnen me zelfs 's nachts uit bed bellen als ze gek worden van het stort."

Heyboer loopt trots over de vuilnisbelt om het hele proces van afvalverwerking te laten zien. „Vroeger klaagden de mensen minder, de tijden zijn veranderd. Deze stortplaats bestaat in het jaar 2000 nog steeds. Wij breiden het stort zelfs helemaal uit tot aan Spaubeek. De wereld verandert gelukkig wel. Het scheiden van afval is nu en in de toekomst een absolute noodzaak om tot hergebruik te komen. Door efficiënt recyclen van glas, papier en groente-, fruit- en tuinafval zal een overbelaste storthoop minder snel voorkomen. Uiteindelijk zal alles wel tot rust komen."

'Mijn cliënt sprong een gat in de lucht in zijn Sittardse cel'

Raadsman dient revisieverzoek in

● *Abdella B. en Archour S. (links) voor de rechter in Maastricht. Geheel rechts raadsman Hiddema.* Tekening: KAREL GERRITS

Vervolg van pagina 1

MAASTRICHT/ECHT – De nu 24-jarige uit Maaseik afkomstige S. werd eveneens tot achttien jaar cel veroordeeld. Zowel bij de rechtbank in Roermond als het hof in Den Bosch werd hij beschouwd als de hoofddader van de gruwelijke moorden. Hij zou Sonja hebben gedood omdat zij er achter was gekomend dat hij getrouwd was. S. heeft steeds ontkend het initiatief te hebben genomen. Hij gaf wel toe dat, toen Esther Grispen in haar woning aan de Wijnstraat in Echt het ontzielde lichaam van haar vriendin Sonja vond, hij B. heeft geholpen dit meisje tot zwijgen te brengen.

Abdellah B. heeft kort geleden de bekentenis in aanwezigheid van Ruysink en een reclasseringsambtenaar in zijn Amsterdamse cel getekend. „Achour sprong in zijn cel in de Geerhorst in Sittard een gat in de lucht," zei gisteren zijn raadsman mr. Th. Hiddema. Hij heeft inmiddels een revisieverzoek gedeponeerd bij de Hoge Raad. Hij verwacht dat de strafzaak over enkele maanden tegen S. kan worden heropend bij waarschijnlijk het hof in Arnhem. „Wanneer die moord niet bewezen is, scheelt dat zeker jaren," aldus Hiddema.

De dubbele moord in oktober 1990 schokte Echt. Na weken intensief speuren werden de beide uit Maaseik afkomstige Marokkanen, vaste bezoekers van horeca-gelegenheden in Echt, gearresteerd. Na korte tijd volgde een volledige bekentenis, maar niet in details, want ook voor de rechters bleven beide mannen elkaar op cruciale punten tegenspreken. Met name wie het initiatief had genomen op die fatale nacht in oktober. In de nu afgelegde verklaring geeft B. toe dat hij zijn vriend om meerdere redenen heeft gedwongen mee te helpen om 'een einde aan het leven van Sonja te maken'.

Hiddema: „S. heeft dat steeds beweerd, maar niemand wilde hem geloven. Toch heb ik altijd gezegd dat gezien de getuigenverklaringen en de feiten het niet logisch was dat Achour zijn ex-vriendin wilde doden. Daar was de sfeer toen hij met haar en B. disco Majestic verliet die avond niet naar. Het is voor hem en mij een opluchting dat die stellingen nu zijn bevestigd. Met dank overigens aan mijn collega Ruysink, die ook steeds van mening is geweest dat de visie van Achour wel eens de juiste kon zijn."

Abdellah B. verkeerde in een crisis toen hij besloot Sonja Hartmann te wurgen. Niet alleen was hij waarschijnlijk verliefd op het meisje van zijn vriend, hij was ook jaloers op diens successen en leed onder zijn eigen onmacht contact te leggen met jonge vrouwen. Hij verkeerde ook in gewetensnood ten aanzien van zijn eigen geloof. Een vorm van godsdienstwaan. Aanwijzingen voor een explosieve gemoedstoestand zijn ook te vinden in de roddels die B. zelf verspreidde. Het staat vast dat hij zelf Sonja Hartmann heeft verteld dat Achour al getrouwd was en op het punt stond vader te worden. „Mogelijk hoopte hij zo zelf de plaats van Achour in te nemen. Toen het meisje hem liet merken daar niets voor te voelen, heeft hij zijn besluit genomen," denkt Hiddema opnieuw, zoals ook al in zijn pleidooi in 1992.

Foto

Uit de politiedossiers blijkt dat in de woning van B. in Maaseik bij een huiszoeking het telefoonnummer van Sonja Hartmann en een foto van Esther Grispen werd gevonden. B. hield vol dat hij daar niets van af wist.

Hiddema: „Opvallend bij de rechtszittingen was ook dat Abdellah steeds herhaalde dat hij geen Nederlands verstond en zo ook een onderzoek van de psychiaters kon ontlopen. De man was een wandelende tijdbom en dat is de meisjes uiteindelijk noodlottig geworden."

De bekentenis van Abdellah B. die basis moet worden van een revisieproces is geschreven in redelijk Nederlands.

Henny Aboikonie ziet weer sprankje hoop

DOOR JOLANDE VAN DER GRAAF

VENLO – Huilend van blijdschap heeft de onlangs uit Nederland gezette en in Venlo woonachtige Surinamer Henny Aboikonie (39) vanuit Paramaribo gereageerd op de onverwachte steun van voorzitter Klaus Hansch van het Europees Parlement en de drie Nederlandse Europarlementariers Janssen van Raay, Pex en Van Bladel. „Ik heb weer een beetje hoop; er zijn in Nederland nog mensen die om me geven," zegt de oud-strijder van het Junglecommando, nu de Europese volksvertegenwoordigers bij de Nederlandse regering hebben aangedrongen op zijn onmiddellijke terugkeer.

De ex-informant van het Haagse justitiële opsporingsteam CoPa noemt de situatie in Suriname gespannen. Hij zou voortdurend worden geconfronteerd met indirecte bedreigingen. „Alle Surinamers die ik tot nu toe heb ontmoet, vertellen dat aanhangers van Bouterse (ex-legerleider, red.) me kapot zullen maken, omdat ik de Nederlandse inlichtingendienst heb geïnformeerd over de drugshandel en de decembermoorden in Suriname. Ronnie Brunswijk (vroegere leider van het Junglecommando, red.) en zijn jongens proberen me te helpen. Zelfs door Nederlandse vakantiegangers, die me van foto's in de krant herkennnen, word ik gewaarschuwd. Ik leef onder constante spanning."

Bij zijn aankomst op vliegveld Adolf Pengel, vorige week vrijdag, is Aboikonie's paspoort in beslag genomen. Het reisdocument zou inmiddels bij de Militaire Politie in Paramaribo liggen. „Maar daar durf ik echt niet heen," vervolgt Aboikonie, „want dan word ik gepakt."

Henny Aboikonie, die bijna acht jaar in Nederland werd gedoogd en hier een Nederlandse vrouw en vier kinderen moest achterlaten, is vertrokken naar het Surinaamse binnenland en wil zich daar schuilhouden. „Ik hoop dat ik terug mag van Nederland en dat me voor die tijd niets zal overkomen," zegt hij vlak voor zijn vertrek. In een brief aan de Surinaamse president Venetiaan heeft Hänsch gevraagd om bescherming van Aboikonie, tot hij op het vliegtuig naar Nederland stapt.

Den Haag heeft nog niet gereageerd op het officiële verzoek van Hänsch aan de ministers Sorgdrager (Justitie) en Van Mierlo (Buitenlandse Zaken) om Aboikonie in 'veilige haven' de behandeling van zijn zaak bij twee Europese mensenrechtencommissies en de asielprocedure bij de Raad van State te laten afwachten. Een woordvoerder van Justitie meldt dat Sorgdrager het verzoek eerst met haar staatssecretaris Schmitz wil bespreken. Ook Buitenlandse Zaken wilde nog niet op de inmenging van het Europees Parlement reageren.

Europarlementariër Jim Janssen van Raay (CDA) heeft de Nederlandse regering maandag gewaarschuwd. „Aboikonie geniet nu de bescherming van het Europees Parlement. Als hem iets overkomt, breekt hier in Straatsburg een rel uit en krijgt Nederland een ongekend hoge rekening gepresenteerd: die van misdadig gedrag en schending van de mensenrechten."

Zijn partijgenoot in de Tweede Kamer De Hoop Scheffer, die van tevoren niet van de actie van Janssen van Raay en Peter Pex (ook CDA) op de hoogte is gesteld, ziet geen redenen om anders over de uitzetting te denken. „De Nederlandse regering heeft correct gehandeld."

bioscopen

● **HEERLEN**

Royal: True Lies, dag. (beh. za) 18 en 21 uur, zo ook om 15 uur, za ook 14, 16.45, 19.45 en 22.45 uur. **Rivoli:** The mask, dag. 19.15 en 21.15 uur, za en zo ook om 14 en 16 uur, za ook 23.30 uur, wo 14 uur. **Maxim:** Duimelijntje, za-zo 13.45 uur, wo 14 uur. Forrest gump, dag. (beh. zat) 17.45 en 20.30 uur, zo ook om 15.15 uur, za 16, 19.30 en 22.30 uur.

H5: The Specialist, dag. 14 en 18 en 20.30 uur. Za extra om 23.15. Baby's Day Out, dag. 14.30 en 18.30 uur, za, zo en wo ook om 16.30 uur. Speed, dag. 21 uur, za ook 23.30 uur. The flintstones, dag. 14.15 18.45 uur, za, zo wo ook 16.15 uur. Clear and present danger, dag. 20.45 uur. De aristokatten, za, zo, wo 14.30, 16.30 uur. Color of night, dag. 18.30 en 21.15 uur, do, vr, ma, di ook om 14.30 uur. When a man loves a woman, dag. 14.30, 18.30 en 21 uur, (beh. do niet om 21 uur). Sneak preview, do 21 uur, za 23.30 uur.

● **LANDGRAAF**

True lies, do t/m wo 20 uur, Four Weddings and a Funeral, vr en za 23 uur. Free Willy, zo 18 uur.

● **MAASTRICHT**

MGM: Forrest Gump, dag. 14 17 18.30 uur. True lies, dag. 13 15.45 21.30 en 00.15 uur. When a man loves a woman, dag. 18.45 21.30 uur. I love trouble, dag. 16 18.45 uur. Color of night, dag. 21.30 en 00.15 uur. Priscilla queen of the desert, dag. 13.15 en 18.45 uur. Four weddings and a funeral, dag. 16 en 21.30 uur. The mask, dag. 13.15 16 18.45 en 21.30 00.15 uur. Jungle jack, dag. 13.15 en 16 uur. Duimelijntje, dag. 13.15 uur.

Ciné-K: 06, dag. 21 uur.
Cinema-Palace: The Specialist, dag 18.30 en 21.30 uur. Za zo wo ook om 14.30 uur. Baby's day out, dag. 18.30 en za zo wo ook 14.30 uur. Speed, dag. 21 uur.. The flintstones, dag. 18.30 uur. Clear and present danger, dag. 21. uur. De aristokatten, za, zo en wo 14.30 uur. Sneak preview, ma 21 uur.
Lumière: Lady bird lady bird, dag. 20 uur. Il gattopardo, dag. 20.30 uur. Die todliche maria, do t/m zo en di t/m wo 22 uur.

● **GELEEN**

Roxy: The mask, dag. 20.30 uur, za, zo en wo ook 14 en 20.30 uur. Speed, dag. 20.30 uur. Duimelijntje, za zo en wo 14 uur.

● **SITTARD**

Forum: The Specialist, dag. 20.30 uur, za zo en wo 14 uur. True Lies, dag. 20.30 uur. The flintstones, za zo en wo 14 uur.

● **ECHT**

Royal: The Specialist, do t/m di 20.30 uur. the Mask, do t/m di om 20.30 uur, zo ook 14.30 uur. The flintstones, zo 14.30 uur.

● **ROERMOND**

Royal: True lies, do t/m wo 20.30 uur, zo ook 16.30 uur. **Royaline:** The mask, do t/m wo 20.30 uur, zo ook 16.30 uur. The flintstones, dag. 14.30 uur. De aristokatten, dag. 14.30 uur,

in de theaters

● **HEERLEN**

za. 29/10: toneel: Triekeltrak met Het spook van Canterville (20.30 uur).
za. 29/10: muziek: Midland Big Band.
zo. 23/10: muziek: educatief concert m.m.v. Hub Nickel (12 uur).
di. 1/11: opera: Les Contes d'Hoffmann door Opera van Krakau.
wo. 2/11: muziek: Les Percussions de Guinee.

● **KERKRADE**

za. 29/10: muziek: Flairck met Kamers.
zo. 30/10: toneel: Limburgs Jeugd Toneel (14.30).
zo. 30/10: muziek: Amsterdamse Bach Solisten.

● **SITTARD**

za. 29/10: show: Karin Bloemen met La Bloemen.
zo. 30/10: muziek: Berdien Stenberg.

● **MAASTRICHT**

za. 29/10: muziek: LSO met Stabat Mater van Dvorak.
zo. 30/10: familie-opera: De Thuiskomst van Odysseus.
zo. 30/10: muziek: Nationaal Jeugd Orkest en Enrico Pace, piano.
ma. 31/10: muziek: The Nylons.
di. 1/11: muziek: Russisch Staats Symphonie Orkest o.l.v. Evgeni Svetlanov.
wo. 2/11: cabaret: Hans Liberg.

● **ROERMOND**

za. 29/10: musical: Chess door Koninklijk Ballet van Vlaanderen.
di. 1/11: cabaret/literair: Remco Campert en Jan Mulder.
wo. 2/11: jeugdtheater: Het Appeltje mert Olleke Bolleke.

● **WEERT**

di. 1/11: muziek: theaterconcert Marlies Helder.

Alle voorstellingen beginnen om 20 uur tenzij anders aangegeven. In Maastricht beginnen de voorstellingen om 20.15 uur.

Jo Heiligers neemt afscheid van gemeente

Hoge onderscheiding secretaris Heerlen

Van onze verslaggever

HEERLEN – Gemeentesecretaris Jo Heiligers (59) is gisteren bij zijn afscheid van de gemeente benoemd tot officier in de Orde van Oranje-Nassau. Burgemeester Jef Pleumeekers speldde Heiligers tijdens een bijzondere raadsvergadering ter gelegenheid van het vertrek van de gemeentesecretaris de versierselen op.
Heiligers kwam in 1954 in dienst bij de gemeente Heerlen. Hij klom geleidelijk op en voltooide tijdens zijn dienstverband ook nog een universitaire opleiding (rechtswetenschappen). In 1980 werd Heiligers benoemd tot derde loco-secretaris. Per 1 januari 1983 tenslotte, een jaar na de gemeentelijke herindeling, werd hij door de gemeenteraad aangewezen als de hoogste gemeentelijke ambtenaar: secretaris.
Ook op het maatschappelijk vlak is Heiligers actief geweest. Hij was onder meer bestuurslid van het kerkbestuur en de RK Lagere Scholen in Schimmert. Een kwart eeuw was Heiligers bestuurslid en voorzitter van mavo Op de Bies in Schimmert. Van 1969 tot 1993 was hij ook bestuurslid van het algemeen bestuur van de Vereniging voor Middelbaar Onderwijs in Limburg.
Momenteel is de gewezen gemeente-ambtenaar nog lid van de beroepscommissie van de KNVB Afdeling Limburg, waarvan hij 15 jaar voorzitter was. Hij was ook lange tijd trainer van de A-jeugd bij de Voetbalclub Schimmert.

● Officier Jo Heiligers.

Geen referendum belastingverhoging

ONDERBANKEN – Burgemeester en wethouders van Onderbanken willen geen referendum houden over belastingverhoging en subsidieverlaging in de gemeente. Raadslid Wilma Sliwa-Buysers van coalitiepartij Democraten Onderbanken had tijdens de begrotingsvergadering om zo'n referendum gevraagd om onder de bevolking een breed draagvlak te krijgen betreffende de belastingdruk.
Het college vindt dat er in de raad genoeg gediscussieerd kan worden over de hoogte van belastingen en subsidies en ziet het als een taak van het gemeentebestuur om daarover een visie te ontwikkelen. B en W zijn wel voorstander van een raadplegend referendum waarbij burgers hun invloed kunnen uitoefenen. Binnenkort komt het college met een nota waarin uitgebreid op zo'n volksraadpleging wordt ingegaan.

GBBL: schoolzwemmen opnieuw invoeren

LANDGRAAF – De fractie GBBL (Gezamenlijke Burger Belangen Landgraaf) wil het schoolzwemmen opnieuw invoeren. De partij stelt voor de kosten, in het verleden jaarlijks zo'n 2 ton, gedeeltelijk te verhalen op de ouders of de scholen. In Landgraaf werd het schoolzwemmen in 1992 afgeschaft uit bezuinigingsoverwegingen.

GBBL trekt de legitimiteit van dit besluit niet in twijfel, maar acht het wel raadzaam de beslissing te heroverwegen. „Schoolzwemmen kan worden gezien als een vorm van gezondheidspreventie, een taak die we als gemeente te vervullen hebben," aldus de fractie in haar algemene beschouwingen op de begroting '95. De partij wil ook weten hoeveel Landgraaf daadwerkelijk heeft bespaard met de maatregel.
Als bijkomend voordeel voor het opnieuw invoeren van het zwemonderwijs, noemt de fractie een mogelijke stijging van het exploitatieresultaat van het Landgraafse zwembad In de Bende.

Overigens dringt de fractie erop aan dat de gemeente Landgraaf spoedig om tafel gaat zitten met omliggende gemeenten, om het aanbod van zwembaden- en voorzieningen op elkaar af te stemmen.

Postbode

● *Uit een fietstas van een postbode in Eygelshoven was woensdag een postbundel gestolen, zo meldden wij naar aanleiding van een bericht van de politie. Niet getreurd, want alles is terecht, reageert iemand van de PTT in Kerkrade, die meldt dit ook aan de politie te hebben doorgegeven. „De postbode heeft zelfs aangebeld bij de mensen voor wie de post bestemd was en zijn excuses aangeboden voor de late bezorging," aldus de postman. U mag zelf uitmaken of dit onder de categorie 'goed nieuws' of de categorie 'reclame' thuishoort.*

Hulsbesjes

● *'De Hulsbesjes', het jeugdkoor uit Hulsberg, is zaterdag te zien in het programma Telekids van RTL-4. Voor dit optreden moeten de jongens en meisjes al heel vroeg uit de veren, namelijk om kwart voor vijf. Het live-programma duurt van acht tot twaalf uur. Enkele kinderen hebben al voorbereidend werk gedaan. Zo is een werkstuk gecreëerd en hebben sommigen geoefend voor de Mega-Blubber-Power-Race. Deze unieke belevenis wordt de Hulsbesjes aangeboden bij gelegenheid van hun 25-jarig bestaan. Voor de kinderen wordt het ongetwijfeld een onvergetelijke dag en alle fans wensen we veel kijkplezier.*

Politiek

● *Wie geïnteresseerd is in politiek kan zaterdag zijn hart ophalen. Een samenvatting van het Heerlense begrotingsdebat is dan te zien op het informatiekanaal van de Heerlense kabel en dat van de CAI-Hoensbroek. Tussen 19 en 20 uur kunt U er voor gaan zitten. De uitzending wordt zondagochtend tussen 11 en 12 uur herhaald, maar dan ligt u misschien nog op een oor. Overigens zendt ook Onderbanken de begrotingsvergadering van de raad uit en wel aanstaande maandag om 19 uur. Dit programma is te ontvangen via kanaal 47+ van de lokale omroep.*

Politiek 2

● *Natuurlijk is politiek zo betrekkelijk als het leven zelf. Een lezer plaatste ons in deze tijden van politiek (begrotings)geweld in de diverse gemeenteraden weer met beide benen op de grond. 'Aan de redactie dorpspolitiek', zo stond op de envelop te lezen. Een kwestie van interpretatie, inderdaad.*

Afscheid

● *Afscheid nemen van een mens dat je dierbaar is, valt niet mee. Rosemarie Georgi, die op dit moment in Terwinselen woont, bracht het stervingsproces van haar moeder in beeld in werken van zwart pastelkrijt. Haar tekeningen zijn zaterdag 29 oktober vanaf 15 uur te zien in de de doopkapel van de parochiekerk Terwinselen. De expositie is tot 20 november elke zaterdag (14-19 uur) en zondag (12-17 uur) geopend.*

Papier

● *Soms kan het voorkomen dat mensen uit verstrooidheid iets raars doen: een net-getypte brief van een collega in de prullemand gooien bijvoorbeeld. Blijft natuurlijk niets anders over dan je oprechte excusses aanbieden en de brief opnieuw typen, natuurlijk.*

Mogelijk huisvesting Sociale Dienst en kleine cultuur

Heerlen wil leegstand Raadhuisplein aanpakken

Van onze verslaggever

HEERLEN – De gemeente Heerlen wil een halt toeroepen aan de desolate toestand van het Raadhuisplein. Ze bekijkt of de Sociale Dienst en kleine culturele instellingen onderdak kunnen krijgen in drie leegstaande panden.

Heerlen bekijkt momenteel of de Sociale Dienst ondergebracht kan worden in het voormalige V&D-pand naast het stadhuis. De Sociale Dienst zou dan de benedenverdiepingen van de ambtenarentoren kunnen bezetten.
Het is de gemeente Heerlen al langer een doorn in het oog dat het oude V&D-pand nog steeds leeg staat. Ze heeft de eigenaar al aangeschreven snel maatregelen te nemen tegen de ontstane verpaupering van het gebouw.

De Sociale Dienst zit in een veel te krap gebouw aan de Rector Driessenweg en moet dringend een beter onderkomen krijgen. Aanvankelijk werd bekeken of de dienst samen met het Arbeidsbureau naar nieuwbouw in de Stationstraat zou kunnen verhuizen.
Gezien de aangekondigde rijksbezuinigingen op de arbeidsvoorziening is de verhuizing van het Arbeidsbureau naar verluidt niet meer aan de orde. De gemeente heeft haar aandacht daarom nu verlegd naar het Raadhuisplein.

De gemeente heeft ook weer interesse in het Hema-pand aan hetzelfde plein. Dat zou aanvankelijk verbouwd wordt tot een groot poolbiljartcentrum, maar dat plan is mislukt. Een extern bureau onderzoekt nu samen met de gemeente de mogelijkheden om er de kleine cultuur onder te brengen.
Bij dat onderzoek wordt ook een derde leegstaande gebouw, het voormalige C&A-gebouw aan de Dr. Poelsstraat betrokken.

In 1990 was het Hemagebouw voorzien als Muzisch Centrum, maar dat culturele verzamelgebow kwam er niet. Het Hemagebouw was veel te duur, zo redeneerde de gemeente in 1992.

Fietsster aangereden

HEERLEN – Een veertigjarige fietsster uit Heerlen is donderdagavond gewond geraakt bij een aanrijding op het kruispunt Benzenraderweg-Burg. Gijzelslaan in Heerlen. De vrouw werd aangereden door een auto die haar geen voorrang verleende en na de botsing doorreed. De politie zoekt getuigen van de aanrijding. De Heerlense liep kneuzingen op.

Lampendief energiebewust

BRUNSSUM – Ook dieven worden milieubewust. Dit concludeert de politie uit de diefstal van twee spaarlampen woensdagnacht in Brunssum. De lampen werden ontvreemd uit tuinen aan de Meteoorstraat. De dader heeft behoedzaam de bollen van de verlichting losgeschroefd en vervolgens de energiezuinige lampen meegenomen.

Vrouw dronken achter stuur

KERKRADE – Een 43-jarige vrouw uit Eygelshoven botste donderdagavond rond kwart voor elf op de Laurastraat met haar wagen tegen een geparkeerde auto. De vrouw reed bovendien zonder licht. Volgens de politie was de Kerkraadse zo dronken dat ze nauwelijks uit haar woorden kon komen. Ze was bovendien niet in staat de blaastest te ondergaan. Een bloedproef, afgenomen door een arts, wees uit dat de vrouw inderdaad te diep in het glaasje had gekeken. Ze is beboet.

Belgen met drugs

KERKRADE – Drie Belgen in de leeftijd van 20, 27 en 28 jaar zijn op de Hertogenlaan in Kerkrade aangehouden met 37 gram cocaïne. De drugs waren verstopt in de auto van het trio. Ze zijn ingesloten.

Les zonder leerboekjes

● *Jasmijn (l) 'kan haar verhaal kwijt', Luuk, Jamie en Hilde (r) luisteren.* Foto: CHRISTA HALBESMA

Aardrijkskunde, spelling en biologie rond een cavia

DOOR BENTI BANACH

HEERLEN – Nog altijd zullen er mensen zijn die denken dat ze bij de Freinetschool op de tafels dansen. En daar stuur je je kind toch niet naar toe, zal menig ouder denken. Niet dat ze op Zeswegen geen gekke en dolle dingen in de klas doen, „maar je moet wel het verhaal erachter kennen," zegt Mariet, lerares van het eerste uur.

Heerlen heeft de enige Freinet-school in Limburg, een basisschool die nauwelijks met leerboeken werkt. Al tien jaar lang wordt er iedere dag geïmproviseerd om zo veel mogelijk aan te sluiten bij de belevingswereld van het kind. Zondag 30 oktober houdt de school op Zeswegen open dag van 14 tot 17 uur naar aanleiding van dit jubileum.

ontmoeting op zaterdag

Dat verhaal begint in 1920 als de jonge Franse pedagoog Celestine Freinet ontdekt dat leerlingen weinig belangstelling tonen voor zijn leerstof. Meester Celestine merkt dat zijn pupillen wel opletten tijdens uitstapjes en de verhaaltjes die daarover in de klas worden verteld. Hij richt het onderwijs hierop in en haalt vervolgens een drukpers naar school. Daarmee kunnen kinderen hun verhaaltjes drukken en communiceren. Met elkaar, maar ook met andere scholen. En 74 jaar later heet het nog altijd: „Wij gaan uit van de belevingswereld van het kind zelf." Dit weekeinde viert deze basisschool in Heerlen zijn tienjarig bestaan.

In het Freinet-onderwijs staan ervaringen en ontdekkingen van kinderen centraal. Deze werken de scholieren uit tot een zogeheten vrije tekst, die vervolgens vanuit diverse invalshoeken kan worden behandeld: spelling, tekenen, drukken. „Een kind kan hier altijd zijn verhaal kwijt," zegt moeder Marlies.

Dat begint al 's ochtends in de les. Het meisje Lavinia is voor deze dag als voorzitter aangewezen. Ze probeert orde te houden en begint de dag volgens een vast ritueel. „Wij feliciteren...," ze houdt even haar adem in, kijkt om zich heen, „...Daniël." De jongen mag iets leuks vertellen: „Ik vind het leuk dat we thuis een nieuwe keuken krijgen. Van hout." „Is het aanrecht ook van hout?," vraagt een klasgenootje meer automatisch dan geïnteresseerd. Tot slot vraag Daniël: „Wil er iemand nog iets vragen of zeggen?" Na het rondje 'feliciteren' in de klas volgt 'kritiseren', bedoeld om de kinderen hun grieven te laten ventileren. Lavinia vertelt zelf over de verzwikte enkel van haar vader tijdens het voetballen.
Freinetscholen wordt vaak een structuurloosheid verweten. Ten onrechte, vindt Mariet. „Freinet, dat klinkt als 'vrij', denken ze dan. Maar de structuur is er wel. De kinderen bepalen die voor een deel zelf door onderling afspraken te maken en zelf een voorzitter te kiezen."
Het Freinet-verhaal in Heerlen begon tien jaar geleden. In het nog frisse en trotse Zeswegen was er naast een r.k.-school ruimte voor een nieuwe openbare basisschool. Enkele ouders die hun kroost bewuster wilden opvoeden, gingen de boer op in Nederland om te kijken wat er op dat gebied te halen viel. Jenaplan, Montessori, de Vrije School, gewoon openbaar onderwijs en de Freinet-school werden onder de loep gelegd.
„Freinet vonden we de meest nuchtere en realistische school. Er wordt niks verbloemd," zegt Hélene, moeder van inmiddels vier Freinet-kinderen. Het traditionele basisonderwijs vinden de ouders te star. Vader Jan: „Daar staat alles vast, het klassikaal volgen van lessen volgens leerboekjes, het systeem van zittenblijven." Onder de tafeltjes van één tot en met tien komen ook de Freinet-leerlingen niet uit, maar verder worden lesboeken en geijkte methodes nauwelijks gebruikt. Met als gevolg dat op de Freinet-school resultaten minder snel meetbaar zijn. Een punt van kritiek van vele ouders.
De argwaan jegens de school gaat verder. Moeder Hélene vertelt het verhaal van een vader die zijn kind snel op een traditionele school deed, toen hij hoorde dat er op de Freinet-school geen biologie en aardrijkskunde werd gegeven. „Natuurlijk hebben we hier biologie en aardrijkskunde, alleen wordt dat anders genoemd. Als wij bijvoorbeeld een les biologie over dierensporen in de sneeuw willen geven, dan trekken we de sneeuw in." In tegenstelling tot het traditionele onderwijs, volgens Hélene. „Krijgen ze les over dierensporen uit een boek, terwijl de sneeuw drie weken geleden is verdwenen! 'Het paste toen niet in het lesprogramma,' zeggen ze dan."

Je cavia meenemen naar school kan eveneens uitgroeien tot een biologieles. „Maar als je ook kijkt naar waar het dier vandaan komt, heb je tegelijk aardrijkskunde. Of je kijkt naar de spelling van 'cavia'. Bijna alle dingen komen zo toch aan bod en bovendien, kinderen pikken het veel vlugger op," aldus Hélene. Onderwijzeres Hilde onderstreept dat het leerrendement op een Freinet-school heel hoog is, „omdat je uitgaat van de belevingswereld en het tempo van het kind. Dat werkt effectiever dan droog leren uit een boekje."
Ondanks de grote mate van improvisatie kan de school daarom voldoen aan het volwaardige lespakket dat het ministerie aan alle basisscholen voorschrijft.

Zo veel variatie vereist een grote flexibiliteit van de leerkrachten. Hilde: „Zonder motivatie hou je het niet vol. Je werkt hier veel intensiever, je kunt je niet vasthouden aan het lesboek en de volgende pagina omslaan. Het kost veel energie, maar je haalt er tevens meer voldoening uit."

Na tien jaar Freinet-onderwijs in Heerlen, een huidig leerlingenaantal van iets meer dan honderd, erkenning van de gemeente Heerlen en van vele ouders, („hoewel we nog altijd veel moeten uitleggen,"), is de school op Zeswegen nog altijd de enige in zijn soort in heel Limburg. Waarom zijn er niet meer? Freinetonderwijs is nog altijd weinig bekend, menen de leerkrachten. „En je bent afhankelijk van een groep gemotiveerde ouders."

CDA steunt gedoogzone

HEERLEN – De Heerlense CDA-fractie steunt onverkort de instelling van een gedoogzone, zoals die in het collegeprogramma is vastgelegd.
Tijdens de begrotingsbehandeling stelden de christendemocraten dat bij de aanwijzing van een concrete lokatie de belangen van de omgeving 'bepalend' zouden zijn.
Maar dat betekent volgens fractievoorzitter Ed Prickartz niet dat het CDA zich een vrijbrief verschaft om straks onder druk van burgerprotesten 'nee' te kunnen zeggen.
„We vinden dat na inspraak van de betrokkenen zeer zorgvuldig gewikt en gewogen moet worden over de lokatiebepaling. Hun belangen zijn daarbij mede bepalend," nuanceert Prickartz.
Hij merkt wel op dat na het instellen van de gedoogzone vrij snel een evaluatie moet volgen. „Zodat we snel kunnen vaststellen of de gedoogzone de overlast ook daadwerkelijk vermindert."

Peuterspeelzalen tegen bezuiniging

VOERENDAAL – De drie peuterspeelzalen in de gemeente Voerendaal vinden een bezuiniging van 24 mille op de subsidie van het peuterspeelzaalwerk funest. „Het zal leiden tot sluiting van de peuterspeelzalen," schrijven de gezamenlijke instellingen in een brief aan de gemeenteraad.
Verder vragen de briefschrijvers zich af waarom juist op het peuterspeelzaalwerk wordt bezuinigd. „Wij worden er eenzijdig uitgelicht ten opzichte van andere gesubsidieerde verenigingen en instellingen. Er is sprake van ongelijke behandeling."
Het plan van de gemeente om in de loop van volgend jaar de huurprijzen van alle gemeentelijke accommodaties ter discussie te stellen, valt bij de besturen van de peuterspeelzalen eveneens slecht.
In de antwoorden op de algemene beschouwingen van de fracties adviseert het college om voor 1995 af te zien van de bezuiniging bij het peuterspeelzaalwerk en de kwestie te betrekken in de nota accommodatiebeleid.

Bestuur buurthuis Klimmen dreigt met opstappen

VOERENDAAL – Het bestuur van gemeenschapshuis Klimmen legt zijn functie neer als de gemeenteraad van Voerendaal besluit de kosten van WSW-beheerders in rekening te brengen van de gemeenschapshuizen.
Dit is gebleken uit het overleg dat de gemeente heeft gehad met de betrokken besturen van de gemeenschapshuizen. Het bestuur van gemeenschapshuis Ransdaal stelt zich volgens het college wel positief op en toont begrip voor de omstandigheden.
In het kader van de bezuinigingen wil het college de lasten van alle WSW-beheerders op de gemeenschapshuizen verhalen. Na opmerkingen van diverse fracties heeft het college nu het voorstel enigszins gewijzigd.
In 1995 dient volgens het college gemeenschapshuis Klimmen één beheerder over te nemen en in 1996 moeten alle beheerders bij de gemeenschapshuizen worden ondergebracht.
De wijziging van het collegevoorstel is afkomstig van de PvdA, gesteund door de Democraten Voerendaal. Het CDA vraagt het college de plaatsing van banenpoolers bij de gemeenschapshuizen te bekijken. Volgens de oppositiepartij AGB moeten de lasten bij de gemeente blijven.

Brandstichting

KERKRADE – De brand in de woning aan de Prof. Cobbenhagenstraat in Kerkrade donderdagavond is vermoedelijk aangestoken. De schade is nog niet bekend. De recherche stelt een onderzoek in naar ware toedracht.

Limburgs Dagblad
REGIONALE EDITIE
Wnd-chef regioredactie
Joos Philippens
KANTOREN
Heerlen
Hoofdkantoor, In de Cramer 37, 6411 RS Heerlen, tel: 045 - 739911, fax: 045 - 739264.
Kerkrade
Rayonkantoor, Markt 42, 6461 ED Kerkrade, tel: 045 - 452932, fax: 045 - 455506.
Brunssum
Rayonkantoor, Rumpenerstraat 81, 6443 CC Brunssum, tel: 045 - 256363, fax: 045 - 259056.

GEBRUIK JE HERSENS.

BEL 06-8689* VOOR EEN GRATIS INFORMATIEPAKKET.

*20 cent per minuut.

Aan de Rijksuniversiteit Limburg studeer je volgens een uniek onderwijssysteem: de probleemgestuurde onderwijsmethode.

Je werkt in kleine groepen, waarin telkens een probleem tot de bodem wordt uitgespit. Kenmerkend voor Maastricht is verder de internationale oriëntatie. Die vind je terug in de mogelijkheid om een deel van je studietijd in het buitenland door te brengen.

Daarnaast zul je merken dat je in Maastricht samenwerkt met veel studenten uit het buitenland.

Studeren in Maastricht is niet makkelijk. Maar je hebt wel de zekerheid van een opleiding die aansluit bij de praktijk van je toekomstige beroep.

VANAF SEPTEMBER 1995 DRIE NIEUWE MOGELIJKHEDEN!

Psychologie. Onderscheidend voor de studie Psychologie in Maastricht is dat de basis van het programma wordt gevormd door de biologische psychologie en de cognitieve psychologie. Binnen elk van deze stromingen hebben zich de laatste jaren revolutionaire veranderingen voltrokken.

Fiscale economie. Deze nieuwe studie van de faculteit Economie heeft een zwaar juridisch accent. In Maastricht heeft de studie bovendien een sterk internationaal karakter, waarbij extra aandacht wordt gegeven aan het internationale recht van de directe belastingen.

European Law School. Met deze studie van de faculteit Rechten speelt Maastricht in op de groeiende vraag naar internationaal geschoolde juristen. Als afgestudeerde heb je een extra kans op de internationale arbeidsmarkt door je kennis van het Nederlands recht in combinatie met Europees en internationaal recht.

JE BENT WELKOM OP DE VOORLICHTINGSDAGEN.

Om je uitgebreid te informeren organiseert de Rijksuniversiteit Limburg voorlichtingsdagen op 17, 19 en 26 november en op 3 december. Welke studie op welke dag aan de beurt is, hoor je als je even 06-8689 belt. We sturen je dan meteen een gratis informatiepakket.

De studies van Maastricht: Cultuur- en Wetenschapsstudies • Economie • Econometrie • Fiscale economie • Internationale bedrijfskunde • Geneeskunde • Gezondheidswetenschappen • Milieugezondheidkunde • Kennistechnologie • Nederlands recht • Fiscaal recht • European Law School • Psychologie

Rijksuniversiteit Limburg | Maastricht

CURSUSSEN, OPLEIDINGEN

Hogeschool Maastricht

OPEN DAGEN

Namen van Gerets en Hiddink genoemd als opvolgers De Mos

Rijvers 'even' terug bij PSV

DOOR HENRI VAN DER STEEN

EINDHOVEN – De dag na PSV-Ajax had Aad de Mos nog om het vertrouwen van het bestuur gevraagd. Voorzitter Maeyer kon hem dat niet meer geven. Gisteren viel het doek definitief voor De Mos: de trainer werd eerloos ontslagen. Kees Rijvers zit vanaf vanavond ad interim op de bank bij PSV. Minder dan het ontslag van De Mos was de naam van zijn -tijdelijke- opvolger een verrassing. Voorzitter Bill Maeyer: „We hebben gekozen voor een interim-periode. We hebben Rijvers gebeld en hij kwam de toe omdat het slechts om een tijdelijke zaak gaat. Hij heeft heel loyaal gezegd: 'Ik kom helpen' en daar zijn we uiteraard heel blij mee."

Rijvers, de afgelopen jaren internationaal scout van PSV, is in elk opzicht een interessante keuze. Maeyer: „Ik weet het, Rijvers is 68, dat is dan het risico. Het ligt ook absoluut in de bedoeling dat het een tijdelijke zaak is, al zal het heel moeilijk worden een geschikte opvolger voor De Mos te vinden. Echt alle goeie trainers zijn er maar heel weinig." De 'tijdelijke' functie van Rijvers kon dus wel eens een langdurige zaak worden.

De nieuwe oude trainer van PSV was zelf niet om een reactie worden gevraagd; hij was gisteren op weg naar zijn huis op Ile d'Oléron aan de westkust van Frankrijk naar Eindhoven. In de nacht van donderdag op vrijdag was besloten De Mos te ontslaan, gistermorgen werd deze daarover ingelicht en daarna pas was contact gezocht met Rijvers. Maeyer: „Om een uur of negen heb ik De Mos gebeld. We hebben een uurtje gesproken. Hij heeft het rustig opgenomen. In de beste mogelijke sfeer hebben we afscheid genomen."

De coach struikelde uiteraard niet direct over de twee nederlagen van Ajax en Willem II van deze week. Maeyer: „Het ging om de ontwikkeling van de laatste vijf maanden. Die was onvoldoende en we hadden niet het vertrouwen dat het snel anders zou worden. Natuurlijk hebben we ook gehoord hoe de supporters er over dachten. Die hebben een duidelijke stem gehad in onze beslissing, maar geen doorslaggevende stem."

Ten huize van penningmeester Van Raaij werd afgelopen donderdag bij een borrel tot het ontslag van De Mos en de aanstelling van Rijvers besloten. Van Raaij vertelde gisteren niet de indruk te hebben dat Rijvers nog aast op een 'echte' job als hoofdtrainer. „Ik denk dat hij die ambitie inmiddels achter zich heeft gelaten. Bovendien wil hij per se in Frankrijk blijven wonen, alleen voor een tijdelijke zaak wil hij wel even overkomen."

Geduld

Ook Van Raaij weet niet zo snel wie de definitieve opvolger van De Mos moet worden. „De besten zitten vast, dus is het misschien wel goed geduld te hebben, rustig te wachten op de ontwikkelingen. Daarom zijn we ook zo blij dat Rijvers kan inspringen, dat geeft ons de tijd. En Rijvers zal op zijn beurt van ons ook de tijd krijgen", aldus Van Raaij die daarmee toch de mogelijkheid open liet dat Rijvers langer dan enkele maanden hoofdtrainer blijft.

Zeer waarschijnlijk zal PSV echter geduldig op zoek gaan naar een nieuwe coach. Bill Maeyer vertelde gisteren dat er aantal kandidaten is en dat Hiddink één van hen is. Tégen Hiddink spreekt dat deze indertijd op onprettige wijze uit Eindhoven verdwenen is. Maar dat gold dus ook voor Rijvers...

Maeyer noch Van Raaij zeggen mee te laten wegen dat de supporters van PSV liefst een trainer zien met 'een Brabantse inslag'. Bij het bestuur van PSV is bekend dat het de grote wens van Willem van Hanegem is ooit nog eens PSV te trainen. Dat geldt echter ook voor Jan Reker en Arie Haan. Van Raaij: „De nieuwe man moet in elk geval deugen als persoon en hij moet bij de club passen. Of zijn reputatie perfect is of niet, dat maakt niet zo veel uit."

Reputatie

Van één kandidaat kan gezegd worden dat hij zeker aan beide eisen voldoet: hij is een 'goede persoon' en hij past bij de club. De man in kwestie, Eric Gerets, heeft bovendien inmiddels een reputatie na zijn goede prestaties in het vorig seizoen met Club Luik en dit jaar met Lierse SK. Gerets heeft echter ook een nadeel: hij heeft niet het hoogste trainersdiploma.

Voorlopig is echter het woord aan Cornelis Bernardus Rijvers, op 25 mei 1926 geboren te Princenhage bij Breda en op 28 december aanstaande 45 jaar getrouwd met Annie Reynaars . Coach nummer vier in vier jaar tijd. Vanavond debuteert Rijvers op de bank in het Philips-stadion voor de thuiswedstrijd tegen FC Groningen. De achterstand van PSV op Ajax bedraagt vijf punten, maar Rijvers heeft nog maximaal 26 wedstrijden om de schade te herstellen.

● *PSV kiest voor 'oude glorie'. De 68-jarige trainer is tijdelijk terug op het oude nest.*

Archieffoto: LD

Aad de Mos: vaak ontslagen, maar ook prijzen

EINDHOVEN – Twee rode draden lopen door de carrière van Aad de Mos, de gisteren bij PSV weggestuurde trainer: hij won vrijwel overal prijzen en werd vrijwel continu weggestuurd. De Mos had de technische leiding bij vier grote clubs. Bij Ajax, bij KV Mechelen, Anderlecht en PSV. In drie van de vier gevallen is hij vroegtijdig ontslagen. Bij Ajax in 1985, zeven jaar later bij Anderlecht. In beide gevallen vertrok hij in de maand mei, vlak voor het einde van het seizoen. Daarnaast heeft De Mos veel gewonnen. Landstitels bij zowel Ajax, Mechelen als Anderlecht. Met Mechelen won hij ook nog de Europacup voor bekerwinnaars, door in de finale te winnen van zijn oude club Ajax.

Jan Wouters: 'Concentreren op Groningen'

EINDHOVEN – De spelers van PSV hebben gisterochtend besloten niet te lang stil te staan bij het vertrek van trainer Aad de Mos. „We spelen dit weekend tegen FC Groningen. Daar moeten we ons op richten," zei Jan Wouters, aanvoerder en woordvoerder in de affaire. Wouters: „De jongens hebben zakelijk gereageerd om de mededeling. Voor ons is het nu over en uit. We bespreken er niet te veel aandacht aan. Het is belangrijk dat we ons concentreren op de volgende wedstrijd. Die moeten we winnen."

Zaalvoetbalderby eindigt gelijk

HEERLEN – In de eredivisie van de zaalvoetbalcompetitie leed H. Meyers zijn zesde nederlaag op rij. Regerend kampioen Schoenenreus won met 5-4. In de eerste divisie C eindigde de derby tussen Bouwfonds en Haantjes gelijk: 6-6. Tien minuten voor tijd leidden de gasten nog met 1-6. Maar door vijf treffers van Richard van de Heuvel kwam Bouwfonds nog langszij. In de tweede ronde van de landelijke beker won KK Limburg Druk verrassend bij eerste divisionist Lucullus. Door deze winst bekeren nog drie Limburgse clubs verder: Graus Bouw, H. Meyers en Limburg Druk.

Maradona mag trainer worden

BUENOS AIRES – Tot tranen geroerd was Diego Armando Maradona. Zijn verhouding met de wereldvoetbalfederatie (Fifa) was vol haat. Daar kwam nu plotseling een vleugje liefde bij. Maradona, voor het leven verketterd als voetballer, kreeg toestemming trainer te worden. „Ditmaal heeft de Fifa humaner gehandeld dan ik verwachtte," zei Maradona voor de Argentijnse televisie. De oud-vedette vertoonde bij het wereldkampioenschap in de Verenigde Staten zijn laatste kunststukjes en werdeven vervolgens wegens dopegebruik door de achterdeur. Dit keer kan hij aan de slag bij eerste-divisieclub Deportivo Mandiyu.

Herbert rijdt laatste twee Grand Prix' voor Benetton

Verstappen aan de kant

Van onze sportredactie

ENSTONE – Jos Verstappen verschijnt niet aan de start in de Grote Prijzen van Japan en Australië. De Limburgse formule 1-coureur wordt in de laatste twee races vervangen door Johnny Herbert.

Officieel heeft Benetton-teambaas Flavio Briatore tot deze maatregel besloten omdat Verstappen nog niet volledig genezen is van een nekblessure. In werkelijkheid wil de Italiaan in de spannende eindfase van de strijd om het wereldkampioenschap liever gebruik maken van een in 61 formule 1-races gepokt en gemazelde rijder als Herbert dan de nog onervaren Verstappen.

Zoals bekend is Benetton nog op twee fronten in de weer om de wereldtitel. Eerste rijder Michael Schumacher is de grootste kanshebber om dit jaar voor het eerst het wereldkampioenschap naar zich toe te trekken. Daarnaast kan Benetton ook nog de titel van de constructeurs behalen. Met Johnny Herbert aan de zijde van Verstappen denkt Briatore sterker voor de dag te komen tegen Schumachers naaste WK-belager Damon Hill en diens Williams-team. Bij de Engelse renstal werd net als bij Benetton ook onlangs de tweede rijder vervangen. Williams geeft voor de laatste races de voorkeur aan exwereldkampioen Nigel Mansell boven de talentvolle David Coulthard.

Verstappen reageerde teleurgesteld op het bericht van Briatore, maar kon wel begrip opbrengen voor de beslissing. „Er staan ontzettend veel belangen op het spel," aldus de Montfortenaar. „Natuurlijk zou ik graag rijden, maar Briatore wil zo weinig mogelijk aan het toeval overlaten. Ik heb dit jaar tien races kunnen rijden. Dat is meer dan verwacht. Bovendien heb ik voor volgend jaar een contract als tweede rijder bij Benetton. Ik kan nu de hele winter in alle rust trainen voor komend seizoen. Dan kom ik sterker aan de start dan dit jaar, toen ik eigenlijk tamelijk onvoorbereid voor de leeuwen werd gegooid."

Johnny Herbert is blij de kans te krijgen om in een echte topauto aan de start te verschijnen. „Een prachtige kans," zei de Engelsman, die de laatste dagen meerdere keren een Benetton-Ford testte. „Bovendien kan ik veel ervaring opdoen, iets waar ook mijn nieuwe team voor volgend jaar Ligier (eigendom van Benetton-teambaas Briatore, red.) van kan profiteren." Pikant detail is dat Herbert in 1989 in de formule 1 debuteerde in een Benetton, maar na vijf races op een zijspoor werd gezet en vervangen door de Italiaan Emanuelle Pirro. Overigens wordt de plaats van Herbert bij Ligier tijdens de laatste twee races ingenomen door Franck Lagorce, kersvers Europees kampioen formule 3000.

Schumacher

Michael Schumacher heeft gisteren aan alle speculaties rond zijn persoon een einde gemaakt door te verkondigen definitief ook in 1995 voor Benetton te rijden. De laatste dagen ging het gerucht dat de Duitser zou overstappen naar McLaren, dat gisteren bekend maakte volgend jaar in zee te gaan met Mercedes als leverancier van motoren. Schumacher is een product uit de Mercedes-opleiding; vandaar de link met McLaren. Aannemelijk is wel dat Schumacher in 1996 de overstap zal maken naar McLaren-Mercedes.

● *Ronald Hamming, de nieuwe aanwinst van Fortuna.* Foto: ERMINDO ARMINO

Spits FC Groningen al lang op verlanglijstje

Fortuna haalt Ronald Hamming

DOOR HANS STRAUS

SITTARD – Fortuna heeft overeenstemming bereikt met de 21-jarige Ronald Hamming en diens huidige club FC Groningen over een transfer naar de Sittardse eerste divisieclub. De in Zeegse bij Assen geboren Hamming tekent komende week een contract voor twee jaar. Hamming wordt nog gekeurd door de medische staf van Fortuna, maar de verwachting is dat die keuring -ondanks de lichte knieblessure die de nieuwe aanwinst heeft- een positieve uitkomst zal hebben. De clubleiding hoopt Hamming op zaterdag 5 november in de thuiswedstrijd tegen Cambuur aan het eigen publiek te kunnen presenteren. Met de transfer is een bedrag van 200.000 gulden gemoeid.

Aanvaller Hamming speelde twee seizoenen voor FC Groningen en zat steeds dicht tegen een basisplaats aan. Hamming scoorde zeven maal in negentien wedstrijden en kwam tot nu toe drie keer voor Jong Oranje uit. De veelzijdige spits staat al enige tijd op het verlanglijstje van Fortuna Sittard.

Manager Jacques Opgenoord: „Ronald is voor ons vooral een versterking in de breedte. Als veelzijdige aanvaller kan hij in de spits en achter de aanvallers ingezet worden en dat is een belangrijke kwaliteit. Met een jonge ploeg als de onze zul je toch blessures en schorsingen gaan krijgen", die met een te smalle selectie niet opgevangen kunnen worden. Met Hamming erbij kunnen we onze speelstijl ook dan handhaven als er personele problemen komen. Op die manier bouwen we een stuk stabiliteit in," aldus Opgenoord.

Een uitbreiding van de selectie dus, en geen motie van wantrouwen aan het adres van de huidige spitsen Van der Weert en Vroomans. „Absoluut niet, die jongens doen het uitstekend, maar een te smalle selectie kan je gaan opbreken. De lijn die we nu vasthebben, willen we graag aanhouden en daar past de aankoop van Hamming perfect in, vooral omdat hij zo veelzijdig is. Bovendien diende de gelegenheid hem te kopen zich nu aan, want Groningen kan het geld goed gebruiken. We hebben hem lang gevolgd, dus hebben we onze kans nu gegrepen."

Fortunatrainer Pim Verbeek werkte ooit met Hamming bij FC Groningen en toonde zich zeer tevreden met de nieuwe aanwinst. „Zeker weten, want de kwaliteiten die Hamming in zich combineert, heeft verder niemand in de selectie."

Bekerwinst Heaters

TILBURG – De Geleense ijshockeyclub Hatulek/Heaters behaalde in Tilburg tegen Couwenberg Trappers een 4-3 (1-1; 0-2; 3-0) zege in de strijd om de nationale beker. In de eerste periode bleven beide partijen in evenwicht en werden aan beide kanten diverse opgelegde kansen gemist. In de tweede periode, waarin Marcel Houben na een vechtpartij van het ijs werd gestuurd door scheidsrechter Engelsman, liep de bekerhouder uit naar een 3-1 voorsprong. De Heaters kwamen echter in de laatste periode terug. Uiteindelijk pakten de Limburgers zelfs de zege, door in de laatste twintig minuten drie maal te scoren. Vijf minuten voor tijd stuurde scheidsrechter Engelsman opnieuw een Heater-speler van het ijs. Dit maal Eimers, de zege kwam echter niet meer in gevaar. Voor de Geleense doelpunten zorgden Eimers, Kiegger en Atkinson. Morgenavond spelen de Heaters om 18.30 uur het tweede bekerduel, thuis tegen Eindhoven.

Kunststoters uitgeschakeld

HEERLEN – Het Limburgse kwartet bestaande uit Holka, Renkens, Hendriksen en Janssen, dat deelneemt aan de kwalificatiewedstrijden voor het Europese kampioenschap biljarten artistiek is uitgeschakeld. Hendriksen, Renkens en Janssen kwamen feilloos door de voorkwalificaties, maar daarna was het over. Ger Holka, die in zijn poule won van zijn leerling Renkens, verloor later op de dag van de Fransman Miller. Arno Hendriksen uit Susteren wist vrijdag een partij met 2-1 te winnen van Eickholt, maar moest de vlag met 2-1 strijken tegen Coeynet. Mark Janssen verloor beide partijen met 2-0 van respectievelijk Luyseng en Coeugnet.

Vanderlijde bij afscheid geridderd

SITTARD – Arnold Vanderlijde is bij zijn officiele afscheid als bokser benoemd tot ridder in de orde van Oranje Nassau. Staatssecretaris Erica Terpstra van sport reikte de 31-jarige Sittardenaar de versierselen gisteravond uit tijdens een afscheidsfeest in de Sittardse Stadsschouwburg. Vanderlijde startte zijn bokscarrière in 1978. Als amateur bokste hij 254 partijen. Hij won 233 keer, verloor twintig partijen en bokste eenmaal onbeslist. Vanderlijde kwam bij de Olympische Spelen van Barcelona voor de laatste maal in de ring. Hij veroverde in de Catalaanse hoofdstad voor de derde keer olympisch brons. Hij had dat eerder gedaan in Los Angeles (1984) en Seoel (1988). Vanderlijde werd driemaal Europees kampioen in het zwaargewicht in 1987 (Turijn), 1989 (Athene) en 1991 (Göteborg). In 1985 veroverde hij bij het EK in Boedapest brons.

Bij de strijd om de wereldtitels versperde Felix Savon de Nederlander altijd de weg naar goud. Bij het WK in Reno (1986) en Sydney (1991) verloor Vanderlijde in de finale op punten van de Cubaan. In 1989 bij de wereldtitelstrijd in Moskou kwamen de twee finalisten van Reno door een ongelukkige loting elkaar reeds in de eerste ronde tegen. Vanderlijde verloor toen door interventie van de scheidsrechter. Arnold Vanderlijde werd acht keer Nederlands kampioen in het zwaar- en super-zwaargewicht.

Loodvergiftiging speelt LeMond nog altijd parten

PHILADELPHIA – Een grondig onderzoek bij een specialist in Philadelphia heeft Greg Lemond duidelijk gemaakt, dat zijn mindere goede uitslagen in de voorbije seizoenen nog altijd het gevolg zijn van het jachtongeval uit 1987. De Amerikaanse wielerprof, die drie keer de Tour en twee keer het wereldkampioenschap won, kampt met een loodvergiftiging. In zijn lichaam zitten nog altijd hagelbolletjes van toen.

„Het belet de aanmaak van ATP, een molecuul dat zuurstof moet overbrengen naar de spiercellen," aldus LeMond. „Het loodgehalte in het lichaam wordt vijf of zes jaar na een ongeval altijd groter." LeMond (33) weet nog niet of hij zijn wielerloopbaan voortzet. De kans daarop is klein.

sport kort

● VOLLEYBAL – In Sao Paolo zijn bij het WK trouwen twee kwartfinales afgewerkt. Cuba versloeg Duitsland met 3-0. De setstanden van de eenzijdige partij luidden: 15-9, 15-5, 15-5. Brazilie versloeg Japan eveneens met 3-0, via de setstanden 15-10, 17-15, 15-7.

● TAFELTENNIS – De Nederlandse tafeltennissers hebben zich geplaatst voor de play-offs. Daarin is promotie naar de Superliga te verdienen. De ploeg van bondscoach Engel won in Veldhoven met 4-2 van Griekenland. Met twee overwinningen, eerder won Nederland met 4-2 in Kroatie, is de plaats in de play-offs zeker.

● ZESDAAGSE – De tweede nacht van de Zesdaagse in Dortmund kende voor 11.000 toeschouwers om 22.00 uur gisteravond de volgende tussenstand: 1. Aitken/O'Grady (175 punten), 2. Baffi Lombardi (99), 3. Risi Betschart (70) op 1 ronde, 4. Freuler/De Wolf (58) op 1 ronde, 5. De Wilde/Schmidt (38) op 2 ronden, 6. Carrara/Madsen (86) op 3 ronden, 7. Van Bon Korvers (75) op 3 ronden, 8. Pieters/Teutenberg (59) op 3 ronden.

AUTO'S AUTO'S

Suzuki

Suzuki Bos Heerlen BV.
Zondag 30 oktober
Koopzondag.
Tel. 045-724545.

Suzuki ALTO GL, 4-deurs, wit, 60.000 km, bwj. '86. Tel. 045-750531.

Suzuki VITARA JLX 1992, gr kent., 31.000 km, zw.metal., c.v., alarm, st.bekr., elek. ruit. spieg., uitb., alu velgen, ƒ 27.000,-. 045-460990.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Suzuki-dealer BOS Heerlen BV biedt aan: 2x Suzuki Swift 1.0 GL, v.a. bwj. '92 v.a. ƒ 360,- p.m.; 1x Suzuki Swift 1.3 GL, bwj. '91, v.a. ƒ 360,- p.m. 1x Suzuki Swift GTi, bwj. '91, v.a. ƒ 440,- p.m.; 1x Suzuki Vitara Cabrio, bwj. '93, v.a. ƒ 560,- p.m.; 1x Suzuki Samurai, bwj. '90, v.a. ƒ 300,- p.m.; 4x Suzuki Alto v.a. bwj. '86, v.a. ƒ 125,- p.m.; ☎ 045-724545.

Te koop SUZUKI Jeep SJ 410, nov. '84, 3-drs, APK tot nov. '95, geel kenteken, i.z.g. st., vr.pr. ƒ 5.750,-. Dorpsstr. 19, Bingelrade.

Toyota

TOYOTA

DEALER

Swentibold Officieel agent
Oude Rijksweg Noord 54.
Susteren. Tel. 04499-3300.

Mengelers BV
OFFICIEEL DEALER VOOR ZUID-LIMBURG
Klasse Occasions
Oirsbeek tel. 04492-1814
Schaesberg tel. 045-318888
Sittard tel. 046-521000

Toyota STARLET 13 XLi 12V, 5-drs., nw. mod. '92, zeldz. mooi, schadevrij, km.stand 46.000, kl. grijsmet. ƒ 13.750,-. ☎ 043-254462.

Te k. Toyota COROLLA diesel bwj. '85, APK 10-'95, vr. pr. ƒ 2.800,-. 045-713236.

Toyota Mengelers Oirsbeek.
Wij ruilen ook uw motor in.
Kom kijken naar onze grote keuze First Class Occasions.
Provinciale Weg Zuid 91, Oirsbeek.

Toyota Mengelers Oirsbeek.
Wij ruilen nog steeds Landcruiser hard-top en Hi-lux 4x4 dubbele cabine in.
Kom kijken naar onze grote keuze First Class Occasions.
Provinciale Weg Zuid 91, Oirsbeek.

Toyota Camry 2.2 GL
bwj. 03-'92. 76.514 km, do. groenmetal., alarm, LM-velgen, nieuw staat.

SMEETS
Rijksweg Nrd 125, Geleen.
☎ 046-757575.

Te koop Toyota STARLET, bwj. '83, APK, ƒ 850,- Telef. 045-225171.

Toyota CAMRY turbo diesel bwj. 1988, i.z.g.st. 046-511624.

TOYOTA MR II T-roof, 16" velgen, Postert tuning, 1991, goede staat, veel extra's, pr. ƒ 31.900,-. Gar. Rene Geurts, Westerring 29, Genk (B). Tel. 089-358806.

Toyota STARLET 12 Vilise, bwj. '88, R.D.W.-gek., nwe. banden, i.st.v.nw. ƒ 6.950,-. Telef. 045-223090.

Te koop Toyota TERCEL bwj. '81, APK 8-'95, pr ƒ 1.500,-. 04498-51927.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Te koop Toyota COROLLA 16 XL Hatchback 16V, bwj. '88, km.stand 61.000, i.z.g. st., ƒ 11.750,-, event. inruil mog. Tel. 045-246059.

Te k. Toyota COROLLA liftback, sept. '81, motor. + mech. perf., APK tot 10-10-'95, vaste pr. ƒ 1.000,-. Tel. 046-753287, na 15.00 uur.

Volkswagen

NIEUW Golf Variant combi 1.8 CL, 75 Pk. 10 mnd. oud, garantie, zwartmet., c.v., afdekzeil voor laadruimte, dakrailing, trekh., alu-vlgn., 195/50/15, winterbanden, Philips radio, 16.000 km., nw. pr. ƒ 43.000,- nu ƒ 34.000,-. Tel. 045-326599.

Te koop VW GOLF GTi, bwj. '84, nw. model, antraciet, veel extra's, ƒ 7.250,-. Telef. 04498-51556.

VW GOLF GTi, bwj. 5-'83, paarsmetal., cabr.vlgn., verl., schuifd., get.gl., boardcomp., bumpers + spiegels in kleur. Zien is kopen. 04754-86157.

Weg. omstand. te k. 2 VW PICK-UP'S waarvan 1 dubb. cabine, bwj. '78-'80. Te bevr. Bergstr. 123, Sweikhuizen.

Te k. VW GOLF 14i GT, uitvoering, kl. groen, bwj. '92, na 18.00 uur 045-728436.

Te koop VW BUS (militair), bwj. '79, i.z.g.st., nwe motor, 4 nwe banden + winterband., vr.pr. ƒ 1.500,-. 045-458098.

Te k. VW GOLF Variant 1.8, 90 pk, India-roodmet. jan. '94. Tel. 04454-62800.

Nieuw! Te koop weg. omst. VW GOLF 1.6 Atlanta, bwj. 20-7-'94, div. extra's, km.st. 8.500. Tel. 045-311013.

VW Golf Diesel 3x vanaf ƒ 1.250,-. Auto ENGELBERT. Tel. 04458-2918.

Te koop SCIROCCO nw. model, kl. zilver, GTS, 1.6 5-gang. 045-454584.

Te koop zwarte VW PASSAT 1.8i CL, LPG, sportv., trekh., achterspoiler, schuif/kanteld., bwj. 11-'90, auto is in nw.st., vr.pr. ƒ 15.950,-. Telefoon 045-421306.

Te koop VW POLO, bwj. '83, vr.pr. ƒ 2.200,-. Telef. 04493-3855.

GOLF Pasadena 1.6 1991, rood, ƒ 19.750,-. Tel. 045-412545.

GOLF CL diesel 1991, wit, ƒ 16.950,-. Tel. 045-412545.

JETTA 1.6 Pacific 1991, ƒ 18.500,-. 045-412545.

Te koop VW GOLF II 1.6 GL, bwj. '84, APK 4-'95, ƒ 4.400,-. Schanserweg 3, Landgraaf (Nieuwenhagen).

GOLF Diesel bwj. '85, APK dec. '95, vr.pr. ƒ 4.950,-. Kasteelln. 39, Heerlen.

Te k. VW GOLF GTi 16V, kl. antraciet, orig. schuifdak, ƒ 11.000,-. ☎ 04499-2391.

Te koop VW GOLF 1.6, '83, APK 6-'95, schuifdak, 5-bak, trekhaak, vr.pr. ƒ 2.250,-. 045-742880/06-53276050.

VW SCIROCCO GTX 1800, 5-bak, bwj. '84, nw. model, alle extra's, ƒ 5.500,-. Telef. 045-723232 b.g.g. 313194.

Polo COUPÉ, bwj. '88, rood, div. extra's, zuinig 1:15, pr. ƒ 9.750,-. ☎ 045-252439.

VW GOLF 1.8 CL, '93, 1e eig., 31.000 km. Div. extra's, ƒ 27.500,-. ☎ 046-516678.

Te koop GOLF GTi, bwj. '86, groen, schuifdak, sportvelgen, evt. inr. mog. Telef. 045-221658.

Te koop VW PASSAT, bwj. '91, LPG, roodmet., div. acc. o.a. ABS, inruil mogelijk. Telefoon: 04746-2856.

Te koop VW KARMAN Ghia Cabrio, bwj. '70, moet opgeknapt worden. Tel. 045-218030.

Moet weg VW JETTA D bwj. '86, bl.metal. nwe. APK, vaste pr. ƒ 5.000,-. Telef. 04407-3046 / 045-311521.

Te koop GOLF I bwj. '83, APK 1-'95, i.z.g.st. vr.pr. ƒ 2.950,-. 045-721988.

GOLF GTi '83, wit, schuifd., zeer mooi, nwe. APK. Kissel 42, Heerlen.

VW KEVER 1.3 rood, bwj. '83, i.g.st., 80 Watt audio-install., ƒ 3.250,-. 045-311612.

Volvo

VOLVO

DEALER

Autobedrijf Volvo Klijn
Strijthagenweg 123
Kerkrade. Tel. 045-45 80 00.

Automaat V DAF 66, geheel gerestaureerd, mech. 100%, ƒ 1.500,-. Mgr. Feronstr. 74, Heerlen. Telef. 045-217861.

Te koop van part. VOLVO 360, bwj. '84, nieuwe banden e.d., APK 7-'95, vr.pr. ƒ 1.750,-. Tel. 04492-3636.

VOLVO 440 GLT 1.7 kat., blauwmet., bwj. 10-'89, 38.000 km, APK 10-'95, ƒ 18.500,-. Tel. 045-710569.

VOLVO 440 autom., 1991, goede staat, veel extra's, pr. ƒ 16.300,-. Gar. Rene Geurts, Westerring 29, Genk (B). Tel. 089-358806.

VOLVO GLE bwj. 11-'93, 11.000 km, kl. rood. Tel. 04493-1415.

Te koop VOLVO 340 DL automaat, kl. grijs, pr.n.o.t.k. Schoolstr. 29, Bocholtz.

Te koop Volvo STATION LPG, '82, nwe. motor, zeer goed onderh. ƒ 4.750,-. Telef. 045-753509.

VOLVO 740 GL, bl. met., mrt. '89, zonnedak, trekhaak, pr.n.o.t.k. 04498-51937.

Sloopauto's

Te koop gevraagd sloop- en SCHADE-AUTO'S. Autosloperij Marxer. ☎045-720418.

Te koop gevr. SLOOP- en schade auto's, tev. in- en verkoop gebr. auto-onderd. A. Körfer. ☎ 045-229045.

Te koop gevr. schade- en oude sloopauto's. Tev. onderd. Autosloperij K. KÖRFER, 045-227377, Industriestr. 7, Hoensbroek.

RAPIE vraagt loop- sloop- en schadeauto's, met vrijwaringsbewijs. Locht 70, Kerkrade. ☎ 045-423423.

Te k. gevr. SCHADE- sloop- en loopauto's, en verkoop gebr. auto-onderdelen. Joep Wolters. Telef. 045-411480.

Aanhangwagens

AANHANGWAGENS en alle losse onderdelen. Jo Knops, Rijksweg-Zuid 195, Sittard. Tel. 046-512718.

DASSEN, aanhangwagens fabr., verk., verh., onderd., rep. ☎ 045-455088/452501.

Sterk aanhangwagens direct af fabriek voordeliger in vele maten en modellen leverbaar, tev. grote sortering gebr. aanhangwagens o.a. bagage. Inl. Thei Stet bv. AANHANGWAGEN Centrum Eindhoven 040-482945

AANHANGER 200x80x30 cm, ƒ 250,-. ☎ 045-258390.

Kipper 2000 kg, tandem, 4 mnd. oud. VENTER Trailers, Wijngaardsweg 54a, Heerlen. Tel. 045-219475.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Bedrijfswagens

Interham-Bedrijfswagens
jonge gebruikte bestelwagens.
VW Transporter '92 - Mazda E 2200 '91
Ford Transit '90 - Iveco 80/18 '92
Tel. 06-52979103 of 045-229582.

Te k. CITROËN C 15 E bestelwagen, grijs kent., bwj. '92, ƒ 9.500,-. 045-725143.

SEAT Terra, wit, '88, zeer mooi; Fiat Ducato 280 verl. en verh. '90 nw.st.; Ford Transit 100D, chas.cab.'84 nw. gesp., ideaal voor camperopbouw. Kissel 42, Heerlen. ☎ 045-725667

VRACHTWAGEN met haakarmsysteem en 4 containerbak, ƒ 16.000,- excl. Besko, Haefland 36A, Brunssum. Tel. 045-259604.

Ford CARGO 811, bwj. '84, oprij-auto. Tel. 043-646233.

Te koop MAZDA bus type E2200, gesloten bestel, diesel, bwj. nov. '88, vraagprijs ƒ 8.500,-. Tel. 04498-58898 of 57156.

CITROËN C 25 diesel wit, stuurbekr. 3e zitpl., zijschuifdeur, bwj. 1992, pr. ƒ 18.500,- ex BTW. Autobedr. Sondagh, De Koumen 34-36, Hoensbroek. Tel. 045-223300.

Auto onderdelen en accessoires

In- en verkoop schade-auto's
Autodemontage Deumens
Verkoop gebruikte en nieuwe onderdelen van alle recente merken auto's. Tevens nieuwe trekhaken.
Haefland 20 (industrieterrein) Brunssum, 045-254482.
Geopend dag. v. 9.00-18.00 uur, zaterdags 9.00-15.00 uur.

Ink./verk. goede gebr. AUTOBANDEN. Passartweg 39, Heerlen. ☎ 045-222675.

Te koop div. ONDERDELEN voor Golf II-GTi-GTi 16V: uitlaten compleet, z.g.a.nw.; benzinepompen; brede bumpers, ook per stuk; cockpits 16 V compl.; versnellingsbakken GTi-GTi 16V, aandrijfassen-startmotors-dynamo's; interieurs GTi compleet; veel ander onderdelen en accessoires. Telef. 04499-4932, b.g.g. 06-53.176225.

Te koop 15" LM-VELGEN met banden, 4 en 5 gaats. Tel. 045-722741.

Te k. Opel KADETT bwj. '78, ook als losse onderdelen, tev. onderdelen Kadett '74 t/m '77 en Ford Fiësta '78. Tel. 045-443680.

Te koop van Ford ESCORT '84, 5 deuren en compleet interieur. Tel. 045-230320.

(Brom)fietsen

Collectie '95 van diverse merken reeds te bewonderen in onze vernieuwde showroom REKERS Brunssum, tel. 045-252361.

Enorme korting op overjarige FIETSEN. Rekers, Brunssum. Tel. 045-252361.

Groot aantal gebruikte FIETSEN. Rekers, Brunssum, tel. 045-252361.

Te koop BROMSCOOTER automaat electr. start, bwj. '93, nw.st., vaste prijs ƒ 2.600,-. Tel. 04750-21770.

Te k. VESPA Ciao, bwj. '92, met sterwielen. Kasteellaan 2a, Meezenbroek/Heerlen.

Te koop PEUGEOT ST 50 L bromscooter autom. elec. start, geh. compl. incl. helm, in nw.st. bwj. '90, vr.pr. ƒ 1.750,-. 045-214258.

Te koop gevraagd loop- sloop-schade scooters, brom- en SNORFIETSEN (defekt geen bezwaar). Telefoon 045-214258.

Te koop Gilera SNORBROMMER, bouwjr. '93. Tel. 045-708605.

Te koop Honda VISION Scooter, bwj. '91, met verz., pr. ƒ 1.500,-. ☎ 045-724729.

Te koop VESPA Grillo, vr.pr. ƒ 750,-. Telef. 045-222722.

Motoren en scooters

Winterstalling voor uw motor
in verwarmd en electronisch beveiligd pand
voor ƒ 35,- per mnd. tot 1 maart.
DREAM'S MOTORVERHUUR, Jongmansweg 39, Heerlen.
Telef. 045-214942/06-52759767/045-210575.

SUZUKI Intruder 750, bwj. '90, zeer interessante prijs. Tel. 04750-11228.

Te koop MOTORBANDEN tegen scherpe prijzen. Bandenspecialist Abel, Reeweg 143, Landgraaf. ☎ 045-314027.

Te koop HONDA Transalp bwj. 3-'94, km.st. 6.600. Telef. 045-275556.

Te koop SUZUKI GS 850 GN, bwj. '79, ƒ 5.950,-. Telef. 045-321677.

Hond SUPER Magna 700cc, super compleet, alle acc., bwj. '87, rood, 045-227546.

Te k. SUZUKI 550 GS bwj. '86, ƒ 4.950,-. Locht 17, Kerkrade.

Te koop KAWASAKI GPZ 1000 bwj. '86, in nw.st., 19.000 km, vr.pr. ƒ 9.750,-. Tel. 045-223396.

SUZUKI GS 850 G bwj. '79, i.z.g.st., racekuip, dubb. kopl., nwe. banden en accu, ƒ 3.950,-. 045-319450.

Te k. KAWASAKI GPX 600R '91, 6.500 km. 045-224089.

Te k. DUCATI 600 SSC, bwj. m.'94, 1½ jr. fabrieksgar., plm. 8.500 km., vr.pr. ƒ 14.500,-. 04406-16714.

Te k. MZ met zijspan in onderdelen ingevoerd, ƒ 900,-. Tel. 045-217330.

Te k. HONDA XR 600 R, m. '91, 3.000 km., z.g.a.nw., vr. pr. ƒ 7.400,-. 045-321414.

Te k. SUZUKI GS 850 G, i.z.g.st., met Krauser kofferset, bwj. '81, 59.000 km., vr.pr. ƒ 3.500,-. 043-254576.

Moet weg KAWA Z1000 bwj. '81, vr.pr. ƒ 3.500,-. Tel. 045-461166.

Te koop Yamaha VIRAGO 1000cc, bwj. '85, in pr.st., ƒ 10.500,-. ☎ 045-255070.

Te k. HONDA CBR 1000 F rood, bwj. '89, model '90, grote beurt, banden, remb. vern., met alarm, vr.pr. ƒ 13.450,-. Tel. 045-454612.

Te koop Honda MAGNA V30, bwj. eind '85, in nw.st., pr. ƒ 5.750,-. ☎ 045-724729.

SEMI-RACER! GSX 400X '87, uitzonderlijk mooi, ƒ 5.500,-. Tel. 045-722671.

Te koop KAWASAKI KL 250, bwj. '84, i.g.st., ƒ 1.000,-. Telefoon 045-410223.

Te koop spl.nwe. Oeral ZIJSPAN Combinatie, pr. ƒ 4.250,-. Tel.: 046-580118.

Te koop R 35, prijs ƒ 2.250,-. Telefoon: 046-580118.

SCOOTER Suzuki, CS 125, wit, model '88, in perf. st. Telefoon: 046-338320.

Zeer mooie OLDTIMER BMW R50/2, bwj. '68, vr.pr. ƒ 9.000,-. Tel. 045-414601.

Te koop YAMAHA FZR 1000 bwj. '93, 11.000 km, Devil-uitlaat, alarm, ƒ 21.500,-. 043-644780.

Te koop als nieuw YAMAHA Radian bwj. '86, pr. ƒ 5.750,-. Tel. 045-712105.

Te koop HONDA CBR600, FII, bwj. '91, km.st. 15.000, zwart/paars/grijs, in abs. nw. st., vr.pr. ƒ 11.500,-. Telef. 045-721532 b.g.g. 225229.

HONDA typ CBR 600 F, '88, rood/zilver, geweldig mooi, ƒ 7.950,-. ☎ 045-727820

Moet weg SUZUKI GSX 750 R, bwj. '89, 16.000 km, nwe banden, kettingset, vr.pr. ƒ 11.350,-. Tel. 045-423630.

Vakantie

Zeilen/Boten

Polyester BOOT Placom 40 PK, i.z.g.st. vr.pr. ƒ 9.900,-. 045-445182 na 17.00 uur.

Caravans/tenten

CHATEAU & HOMECAR
Nu onze ex-verhuur-caravans in de aanbieding met duizenden guldens korting.
RALON, Brommelen 58A, GEULLE. Tel. 043-645079.

CARAVAN- en botenstalling aangeb.: Gronsveld, Stationsstr. 44. ☎ 04408-1251.

HOBBY 350 '91; 400 '92; 420 '92; 440 '94; 460 '88, '90, '94; 520 '90; Bürstner 340 '91; 420 '87; Caravelair 415 '91; Dethleffs 395 '94; Home Car Rally GTi '88; Wilk 400 ƒ 2.900,-. ☎ 04498-54390.

Naseizoen OPRUIMING caravan, voortenten. 50 Modellen op show sterk afgeprijsd. Diverse voortenten bijna ½ prijs. Ned. grootste en voordeligste adres. Theo Stet BV Eindhoven. Bel 040-482945.

Laatste kans t/m 31-10 1994: groot AKTIE-FESTIJN Jamet Vouwwagens 1995, nu tot ƒ 1.261,- voordeel. Hans Stassar, De Koumen 148, Hoenbroek. Tel. 045-224200 (naast van Melick Partyservice).

STA-CARAVANS. De grootste keus v. Ned., nw. en gebr. Alle merken, inr. en fin. mog. De Bergjes caravans, Schaapsbrug 2a, Roggel (L). Tel. 04749-5079.

WINTERSTALLING voor caravans en boten (afgesloten, bewaakt terrein). Tel. 04492-5089.

Uw eigen CARAVANSTALLING. Een speciaal ontworpen caravanhoes van oerdegelijk materiaal, beschermd uw caravan tegen schadelijke invloeden. Naseizoens opruiming van diverse caravans en kampeerbenodigheden o.a. dakschuif en terrasluifels, slaapzakken, porta potty camping toilets, koelboxen, tv-antennes, etc. etc. Pak nu uw voordeel bij de echte vakhandel. De Olde Caravan, Dr. Nolenslaan 141, ind. park Nrd. Sittard. Tel. 046-513634.

Nieuw bij DE OLDE Car... van Sittard. Fendt caravan... Officiële dealer voor Lim... burg, van deze oerdegelijk... perfect afgewerkte caravan... Een caravan die voor het... die perfectie, duurzaamheid... comfort en kwaliteit eist... Tevens dealer van de Ne... derlands meest populair... Beyerland, Sprinter-Vitesse... Quartz en Award caravans... met een unieke uitstraling in... opbouw en interieur. Een... uitgebreide keuze in ge... bruikte caravans en vouw... wagens en nog enkele... nieuwe ex-verhuur en... showcaravans, zeer aan... trekkelijk geprijst. (Belangrijk... Koop vooral bij de officiële... dealer i.v.m. een vakkundige... nazorg, van garantie, repa... ratie etc. etc. Wenst u kwali... teit en vakkennis dan is uw... adres: De Olde Caravan, Dr. Nolenslaan 141, ind.park... Nrd. Sittard. 046-513634.

Caravan EIFELLAND, '78, showr. cond., veel acc., nw. voortent '94, Bovag-keuring, zr. mooi. Tel. 04454-62185.

Te koop BUNGALOWTENT, complete uitrusting, i.z.g.st. en draagbare TV, koopje! 04492-4420.

Te koop 3-pers. CARAVAN met voort., bwj. '77, vr.pr. ƒ 750,-.Tel. 045-273353.

HOBBY caravans 370 '91; 400 '86, '90; 430 '88, '89; '91; 440 nieuw; 455 '94; 460 '90; 495 '86, '93; 390 ...; Bürstner 385 '85; Sterkenman, R.v.Gelrestr. 45, Nieuwstadt. 04498-54664.

Zwitserland

Luxe APPARTEMENT te huur in jan./febr. '95, voor 2 pers., (max. 3), in Alp de Shaux / Villars Grijon Zw. Vlak bij Piste ski-oord. Inl. 045-455934 of 043-250205

Oostenrijk

Seefeld/Tirol
Te h. in centrum 2 pers. appartement. ☎ 043-215817.

België

ARDENNEN, Houffalize.
Te huur Villa 8-16 pers., TV. Chalets 4-6/4-8 pers., TV.
Telefoon 00-32.61288157 of 289478.

Div. Buitenland

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

Kerst of Nieuwjaar
Sfeervolle Kerst en/of Nieuwjaarsreizen naar het Reuzengebergte (8 dgn. ƒ 595,-), Wenen (7 dgn. ƒ 795,-), Costa Valencia (13 dgn. ƒ 925,-) en Cote d'Azur (9 dgn. ƒ 835,-). ALLE REIZEN MET TENMINSTE COMFORT CLASS TOURINGCARS.
Kristal Vakanties.
076-131491 en 04103-4500.

Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RESULTAAT! Bel: 045-719966.

(Huis)dieren

Te koop PONY 4 jr., plm 1.20 mtr. hoog, bereden en betuigd (2-span), lief voor kinderen. Tel. 045-250701.

Weg. invaliditeit goed tehuis gezocht voor mijn BOOMER hond, reu, 5 jr., houdt van wandelen en kinderen. Bellen v.a.20.00 in het weekend v.a. 11.30 uur 045-728272.

Te koop zwarte BOUVIER reu, met stamb., 8 mnd. oud. Tel. 04744-1677.

Te k. 7 weken oude bastaard COLLIES, ƒ 75,-. Telefoon 04755-1696.

Te k. BERNER-SENNEN PUPS met stamb. van HD vrije ouders. 08866-2483.

Voor Piccolo's zie verder pagina 24

Björkman ook actief in Aken

AKEN – Met de komst op het laatste moment van de Zweed Jonas Björkman is nu ook de titelverdediger van de Küppers Kölsch Cup aanwezig in Aken. De winnaars van 1991, Alexander Mronz, en 1992, Martin Damm, hadden zich al eerder ingeschreven zodat alle winnaars tot nu toe in deze vierde uitgave aanwezig zijn. Ze behoren ook tot de geplaatste spelers van dit toernooi. Bjorkman is de nieuwe nummer 1 van de plaatsingslijst met zijn vijftigste stek op de wereldranglijst. Ook voor het dubbelspel is het een interessante deelnemer. Hij staat met zijn vaste partner Jan Apell op dit moment zesde op de dubbelwereldranglijst, één plaats boven Tom Nijssen en Cyril Suk.

Bond ontbindt elftal Ethiopië

ADDIS ABEBA – Het nationale elftal van Ethiopië is ontbonden. De voetbalbond besloot tot deze drasse maatregel door de slechte resultaten van de afgelopen jaren. De voetbalbond zoekt nieuwe, gemotiveerde internationals. Een technisch comité leidt de speurtocht. Voor de eerstvolgende kwalificatiewedstrijd in de strijd om het Afrikaans kampioenschap moet de renovatie zijn voltooid. Op 11 november is Egypte, in Caïro, de tegenstander.

Tongeren opent cross-criterium

KERKRADE – Het atletiekcross-seizoen staat weer voor de deur. Vandaag opent Tongeren het vierde Limburgse cross-criterium, waarin ook de Abdijcross van Kerkrade (zondag 29 januari) is opgenomen. De totale cyclus bestaat uit zeven wedstrijden, hoofdzakelijk in Belgisch Limburg. Wie in aanmerking wil komen voor het eindklassement dient aan minimaal vijf wedstrijden deel te nemen. De vijf beste klasseringen tellen voor de eindlijst. De prijzenpot bevat een bedrag van 8000 gulden en wordt verdeeld over vier categorieën. De BBL-veldloop van Tongeren begint morgen om 13.00 uur.

Kickboksgala in Brunssum

BRUNSSUM – De Bruna-sporthal in Brunssum staat vandaag volledig in het teken van het Thai-kickboksen. Hoofdschotel van het vechtsportgala vormt de partij tussen Colet Kruisbergen en Malika Adhach om de Nederlandse titel. Het betreft een partij in de klasse tot 66 kilo. Dit gevecht begint om middernacht. De titelstrijd wordt voorafgegaan door semi-contactwedstrijden (11.00 uur), de Open Limburgse jeugdkampioenschappen Thai-kickboksen (14.00 uur) en een internationaal gala (20.00 uur) met deelname uit Nederland, België en Duitsland.

Edwards vier jaar geschorst

MONTE CARLO – De internationale atletiekfederatie (IAAF) heeft de Britse kogelstoter Paul Edwards voor vier jaar geschorst. Edwards werd in augustus betrapt op het gebruik van spierversterkende middelen. Bij twee dopingcontroles werden sporen van anabole steroïden in de urine van de atleet aangetroffen. Op ten minste twee overtredingen van de IAAF-wetten staat een schorsing voor het leven. „Maar het resultaat van de eerste controle is niet aan Edwards bekendgemaakt. Daaarom worden de eerste controles als één beschouwd. Daarop staat vier jaar schorsing," aldus woordvoerder Christopher Winner van de IAAF.

sport in cijfers

GOLF
Sotogrande. Volvo Masters. **Stand na tweede ronde**: 1. Langer 133 slagen, 2. Montgomerie 134, 3. Jimenez 135, 4. Ballesteros 136, 5. Woosnam 137.

TENNIS
Essen. Vrouwen, 350.000 gulden. Kwartfinales: Medvedeva - Schultz 6-3 7-5.

Bayern en Barcelona azen nog steeds op spits Inter Milan

Jacht op Bergkamp open

MILAAN – Bayern München en Barcelona blijven hopen op de komst van Dennis Bergkamp. De Duitse kampioen wil binnenkort opnieuw met Internazionale om de tafel gaan zitten, terwijl Barcelona eventueel bereid zou zijn Romario in de onderhandelingen te betrekken. Voorzitter Pellegrini van Inter heeft de contacten met beide clubs bevestigd.

Bayern München, dat afgelopen week met een zware delegatie de Lombardijnse hoofdstad aandeed, kreeg maandag van vice-voorzitter Tavecchio te horen dat Bergkamp de club niet mag verlaten voor twaalf miljoen marken. Toekomstig voorzitter Franz Beckenbauer liet weten dat Bayern geen enkele haast heeft met het aantrekken van een spits. De club scoort nogal moeilijk, zegt bestuurslid Karlheinz Rummenigge: „Vooral door het feit dat we wel degelijk hebben onderhandeld en door de opmerking dat twaalf miljoen te laag is heeft ons ervan overtuigd dat er mogelijkheden zijn Bergkamp op korte termijn over te nemen."

Barcelona kan niet meegaan in de financiële strijd, maar biedt Romario aan. Volgens trainer Cruijff vormt Bergkamp, die onder hem bij Ajax debuteerde in 1986, de oplossing voor de problemen van Barcelona. De landskampioen van Spanje komt slechts moeizaam tot winst.

Pellegrini is wel bereid tot handelen. Niet alleen omdat Bergkamp en Jonk niet brengen wat de veeleisende Italianen hadden verwacht. De president verkeert tevens in financiële nood en dient voor de recente verschijnen. Hij wordt verdacht van het betalen van smeergeld. Als derde geïnteresseerde club in de diensten van de Nederlandse international blijft de naam van Manchester United circuleren. De verwachting is dat Inter Bergkamp zal laten gaan voor een bedrag tussen achttien en twintig miljoen gulden.

● *Dennis Bergkamp (rechts) heeft bij Inter nog steeds niet weten te overtuigen.* Archieffoto: LD

Bergkamp en Jonk beleven moeilijke tijden in Milaan, onder meer door blessures van lies en rug. Na dat de ploeg voor de beker tot twee keer toe won van rivaal AC, zonder het Nederlandse duo wel te verstaan, zijn de voormalige ajacieden niet meer zeker van een basisplaats. Jonk zit zondag tegen Reggiana vrijwel zeker op de tribune. Voor de positie als tweede spits schijnt trainer Bianchi te twijfelen tussen Bergkamp en Delvechhio. De laatste, jeugdspeler, viel woensdag positief op.

Sinds de Italiaanse kranten afgelopen week de salarissen van het duo publiceerden, heeft ook de publieke opinie zich tegen de Nederlanders gekeerd. Met de pers was dat al het geval. Bergkamp ontvangt volgens de media dertien miljoen gulden in drie jaar. Jonk moet het doen met zeven miljoen. De kranten hebben ook nog eens de transfersommen afgedrukt. Ajax zou ruim een jaar geleden 21,8 miljoen hebben ontvangen voor Bergkamp en 13,7 miljoen voor zijn aangever.

Bergkamp zelf wil niets van een eventuele transfer weten. De spits wil zijn karwei in Milaan afmaken. „Ik wil hier slagen," aldus Bergkamp. „Zolang dat niet het geval is, denk ik niet aan een transfer."

● *MVV kan weer beschikken over Richard Roelofsen (rechts).* Foto: WIDDERSHOVEN

VVV zonder De Laat ● Fortunees Van Bommel vraagteken

Roelofsen inzetbaar bij MVV

MAASTRICHT – Vrijwel vanaf de start van het seizoen mist MVV-trainer Sef Vergoossen wekelijks een of meerdere basisspelers. Met de uitwedstrijd tegen FC Twente voor de boeg heeft hij daarentegen ook goed nieuws te melden. Richard Roelofsen is morgenmiddag namelijk inzetbaar.

De KNVB heeft bepaald, dat hij zijn straf naar aanleiding van de gebeurtenissen tegen FC Utrecht, toen hij na twee gele kaarten rood kreeg en scheidsrechter Temmink iets minder vriendelijk toesprak, al heeft ondergaan. MVV zelf zette hem immers reeds één duel aan de kant.

„Ik moet onze directeur Ron Weijzen een compliment maken voor zijn betoog bij de Commissie van Beroep van de KNVB," aldus Vergoossen.

Voor het overige heeft de MVV-trainer een hele lijst van spelers waarover hij zondag niet kan beschikken. „Behalve de geschorste Straal zijn Thal, Hofman, Maes, Scheepers en Haeldermans door blessures verhinderd. Achter de inzetbaarheid van Benneker en Knarren moet ik voorlopig nog een vraagteken zetten," aldus de oefenmeester. Roberto Lanckohr en Rob Delahaye spelen, maar zijn ook licht gekwetst.

Fortuna

Trainer Pim Verbeek kent amper zorgen voor het thuisduel van Fortuna Sittard tegen AZ, vanavond om 20.00 uur in De Baandert. Alleen achter het meespelen van Mark van Bommel staat een klein vraagteken.

Hij kampt met een lichte dijbeenblessure. Van Bommel heeft om die reden ook niet gespeeld in het Oranje-elftal onder achttien jaar, dat afgelopen woensdag in Zweden in actie kwam. De koploper krijgt met AZ een van de betere clubs van de eerste divisie op bezoek. „Een heel goed elftal," vindt Verbeek, die waakt voor onderschatting van de Noordhollandse tegenstander.

VVV

Marco de Laat is niet beschikbaar voor de uitwedstrijd van VVV tegen TOP. De linkerspits raakte tegen Fortuna aan zijn enkel geblesseerd. Hij liet deze week alle trainingen aan zich voorbij gaan. Zijn vervanger wordt Geert Braem.

Ook Dogan Corneille en Ivo Cattenstart zijn weer aan de selectie toegevoegd. Trainer Reynierse laat de posities in het elftal verder ongewijzigd. Hij hoopt dat de ploeg revanche op zichzelf neemt na de teleurstellende prestatie tegen Fortuna.

Verdwenen corrupte voetballer in Praag

Van onze sportredactie

PRAAG – Michal Vana, de Tsjechische voetballer waarnaar door Interpol wordt gezocht, zit in Praag. De Tsjechische regering is niet van plan hem aan de autoriteiten in Singapore over te leveren, degenen die om zijn opsporing via Interpol hebben gevraagd. In zijn vaderland wil Vana weer betaald voetbal gaan spelen.

Vana wordt er in Singapore van beschuldigd voor 250.000 dollar de uitslagen van wedstrijden te hebben gemanipuleerd. De Tsjech (31) speelde tot 1990 voor Dukla Praag. Daarna vertrok hij, eerst naar Maleisië, daarna speelde Vana bij de Lions Singapore.

Vana stelt dat hij alleen geld heeft gezet op het winnen van wedstrijden door zijn eigen club, Lions. Na zijn arrestatie in Singapore werd hij op borgtocht vrijgelaten. Na drie bezoeken bij de rechter, besloot Vana te vluchten.

Per boot bereikte hij een niet nader genoemd land in de regio. Daar kocht hij een valse pas. Per vliegtuig bereikte hij via Singapore (bij de tussenlading had Vana zich vermomd) en Frankfurt, Wenen. Van daar af per auto zijn geboorteland. In de Oostenrijkse hoofdstad kreeg hij van de Tsjechische ambassade een nieuwe pas nadat hij daar vertelde zijn oude te zijn verloren.

SV Meerssen moet winnen

Van onze correspondent
HENK SPORKEN

HEERLEN – Meerssen ontvangt morgen in de hoofdklasse C het laaggeklasseerde Longa en wil via een zege in het spoor blijven van koploper Panningen. De Noordlimburgers kunnen reeds vanavond een feestje bouwen indien ze thuis tegen Wilhelmina'08 een punt behalen (aanvang 19.30 uur). Dan zijn ze zeker van de eerste periodetitel.

Lindenheuvel-Venray is een derby met tegengestelde belangen. Lindenheuvel wil ook in de achtste wedstrijd ongeslagen blijven, terwijl de gasten op een degradatieplaats vertoeven en deze zo snel mogelijk willen verlaten.

In 1F valt de beslissing dit weekeinde nog niet, want het duel tussen RKONS en SVN dat onlangs werd afgelast, moet te zijner tijd nog worden ingehaald. Zeer belangrijk voor de kompositie zijn de confrontaties Eijsden-SVN en Waubach-RKONS. RKONS-trainer Mick Vliegen wil perse een punt uit Waubach meenemen, omdat in dat geval het reeds gememoreerde inhaalduel tegen SVN beslissend wordt voor de eerste periodetitel. Rob Hutting (Waubach) mist Vulic en Snijders.

Overige toppers: Standaard-Heerlen; Haslou-RVU; Heerlen Sportclub'25-Keer; Centrum Boys-Hopel; SVH'39-Susteren.

Becker klopt rivaal Stich

STOCKHOLM – Met een zege op rivaal Michael Stich heeft Boris Becker zich geplaatst voor de halve finales van het tennistoernooi in Stockholm. Hij zorgde tevens voor ongewisheid bij Stich, die door de nederlaag nog lang niet zeker is van deelname aan de lucratieve ATP-finale in Frankfurt. Becker had behoorlijk veel plezier na de 7-6, 6-3 zege op zijn landgenoot.

Keelkampers ontslaat coach

NUTH – Zaalvoetbalclub Keelkampers Limburg Druk heeft de verbintenis met coach Ben Kessen verbroken. De club is momenteel hekkesluiter in de landelijke tweede divisie F. De spelersgroep heeft het vertrouwen in de coach opgezegd waarna het bestuur de verbintenis heeft ontbonden. Ton Fischer heeft de voorzittershamer neergelegd vanwege bovenstaande gebeurtenis.

Programma betaald voetbal

eredivisie

Vandaag 19.30 uur
Dordrecht'90-GA Eagles
PSV-FC Groningen
Morgen 14.30 uur
Feyenoord-Volendam
NEC-Ajax
RKC-FC Utrecht
FC Twente-MVV
Vitesse-Willem II
Dinsdag 20.00 uur
Roda JC-PSV

Ajax	8	7	1	0	15	27 - 4
Roda JC	9	5	4	0	14	19 - 7
FC Twente	8	4	4	0	12	19 - 13
Feyenoord	8	4	3	1	11	16 - 7
PSV	8	4	2	2	10	20 - 13
FC Utrecht	8	4	2	2	10	14 - 11
MVV	9	4	2	3	10	17 - 13
Willem II	9	4	2	3	10	14 - 11
NAC	9	2	4	3	8	14 - 18
Vitesse	9	2	4	3	8	7 - 13
Sparta	10	3	2	5	8	14 - 15
Heerenveen	10	4	0	6	8	13 - 25
Groningen	9	2	3	4	7	14 - 15
Volendam	9	1	5	3	7	7 - 11
NEC	8	2	2	4	6	10 - 13
RKC	9	1	3	5	5	10 - 18
GA Eagles	9	1	3	5	5	8 - 23
Dordr.'90	9	0	4	5	4	5 - 18

eerste divisie

FC Zwolle-Emmen 4-0
Vandaag 19.30 uur
Cambuur-Excelsior
Fortuna-AZ (20.00 uur)
Graafschap-Haarlem
Heracles-Den Bosch
Telstar-Eindhoven
TOP Oss-VVV
Veendam-RBC
Morgen 14.30 uur
Den Haag-Helmond Sport

Fortuna S.	9	6	2	1	14	20 - 6
VVV	9	5	3	1	13	26 - 15
Cambuur L	9	5	2	2	12	13 - 9
FC Zwolle	10	4	4	2	12	18 - 12
TOP	9	5	1	3	11	16 - 9
RBC	9	5	1	3	11	13 - 12
Helm.Sport	9	5	1	3	11	18 - 20
AZ	9	3	4	2	10	12 - 8
Graafschap	9	4	2	3	10	19 - 17
Den Haag	9	4	1	4	9	19 - 16
Heracles	9	4	1	4	9	14 - 11
Excelsior	9	4	1	4	9	19 - 19
Emmen	10	2	5	3	9	14 - 17
Veendam	9	2	3	4	7	13 - 17
Haarlem	9	2	3	4	7	17 - 22
Den Bosch	9	1	2	6	4	12 - 24
Telstar	9	1	2	6	4	11 - 23
Eindhoven	9	0	2	7	2	2 - 19

VVV 1e periodekampioen

buitenland

BELGIE
Vandaag 20.00 uur
Sint Truiden-Lierse
Charleroi-Lommel
Standard Luik-Ekeren
RWDM-Cercle Brugge
KV Mechelen-Aalst
Morgen 15.00 uur
Oostende-AA Gent
Seraing-Club Luik
Club Brugge-Beveren
Antwerp-Anderlecht

DUITSLAND
Karlsruhe-Uerdingen 2-1
Bochum-Kaiserslautern 0-2
Vandaag 15.30 uur
Dresden-Dortmund
Bayern München-Stuttgart
Mönchengladbach-1860 München
Freiburg-Köln
Bremen-Frankfurt
Leverkusen-Schalke
Morgen 18.00 uur
Duisburg-Hamburg

fc twente-mvv

Morgen 14.30 uur
Scheidsrechter Jol
FC Twente (opstelling): Boschker, Zwijnenberg, Hoogma, Van Halst, Karnebeek, Bosvelt, Boerebach, Ter Avest, Vurens, Mols, Ellerman.
MVV (selectie): Van Duijnhoven, Van Grinsven, Van As, Benneker(?), Sanders, Van Wissen, Delahaye, Joordens, Lanckohr, Libregts, Reijners, Salamat, Visser, Balarabe, Knarren(?), Roelofsen.

fortuna-az

Vandaag 20.00 uur
Scheidsrechter Blom
Fortuna Sittard (opstelling): Van Zwam, Ricksen, Rayer, Vergoossen, Loontjens, Boessen, Losada, Lee, Van Bommel (?), Vroomans, Van der Weert.
AZ (opstelling): Tuinenburg, Snijders, Wijker, Den Turk, Buskermolen, Van Ophuizen, Durmusoglu, Coolen, Dekker, Mutsaers, Van Dam.

top-vvv

Vandaag 19.30 uur
Scheidsrechter Schaap
TOP (opstelling): Koopman, Konigs, MacDonals, Nortan, Hesp, De Jong, Arends, Haatrecht, Waterink, Nijhuis, Schaap.
VVV: Roox, Smits, Polman, Spee, Corneille, Verberne, Driessen, Van der Meer, Knippenberg, Sibon, Braem.

sport op tv

VANDAAG
17.30-18.02 Dld 1: Sportschau
18.10-18.40 RTL 4: Sport: Duits voetbal.
18.40-18.48 Ned 2: Sportjournaal.
18.45-19.10 RTL +: Sport.
19.10-19.50 Dld 1: Sportschau.
19.30-20.00 BRT 1: Sport.
22.15-23.35 Dld 2: Das Aktuelle Sport Studio.
22.16-23.01 Ned 3: Studio Sport.
22.40-23.00 BRT 1: Sport.
23.00-23.15 BRT 1: Sport.

MORGEN
12.10-13.40 Ned 2: TV Sport.
12.30-13.00 BRT 1: Sport.
12.50-17.00 Dld 1: Sport extra, met o.a. tennis (WTA-toernooi van Essen, finale enkelspel) en paardesport (Int. concours hippique vanuit Stuttgart).
13.00-13.30 RTL 5: Sport, auto- en motorsport, samenvatting.
17.10-18.15 Dld 2: Die Sport-Reportage: 2e Bundesliga-voetbal, Bundesliga-basketball (Leverkusen-Berlijn), skien (vooruitblik op het komende seizoen).
18.10-18.40 RTL 5: Sport: Engels voetbal.
18.10-18.40 Dld 1: Sportschau.
18.35-20.00 Ned 1: Studio Sport.
18.45-19.10 RTL +: Sport.
19.30-20.00 BRT 1: Sport.
19.50-19.58 Dld 1: Sportschau-Telegramm.
21.55-22.05 Dld 2: Sport am Sonntag: Bundesliga-voetbal (MSV Duisburg-Hamburger SV).
22.15-23.05 Ned 2: Studio Europa, met beelden van de Italiaanse en Spaanse voetbalcompetitie.
22.40-23.00 BRT 1: Sport.

sportprijsvraag

HEERLEN – **Lucky Ten**, van gisteren 18 - 19 - 21 - 23 - 25 - 27 - 28 - 33 - 35 - 41 - 44 - 47 - 50 - 56 - 59 - 67 - 73 - 76 - 79 - 80.

(Huis)dieren

4-jarige Arabische volbloedhengst te koop. Braaf, verkeersmak, veel uitstraling, goede gangen, stokmaat 151 cm. Moeder Braidy, bekend van Endurance Sport. Te bevr. Huis. 070-3945851. kant.: 070-3999995.

De grootste KENNEL van Limburg. Alle jonge rashondjes. Meer dan 60 rassen plus gar. en tatoeage. Kl. America, Th.Watsonln 34 Achel(B) 09-3211644489 Zond. open maand. gesl.

Boemers, maltezers, YORKS., west. h.w. terr., tekkels, Tib. terr., Shi-Tzu's, poedels, Jack Russels. Walem 11A Schin op Geul. 04459-1237 3097

Te k. Amer Canadees witte HERDERPUPS uit keurfok. Inl. 045-245603.

Te k. jonge Engelse gladharige FOXTERRIERS met stamboom. Tel. 04742-2209.

Te koop Jack RUSSEL-PUPS, kortbenig, gladharig, 3-kleurig. Tel.: 04766-2368.

Te k. wegens omstandigh. kleine YORKSHIRETERRIER, reu, 14 maanden oud. 046-757430.

Te k. uit gedipl. KENNEL pups van Maltezers, Yorkshires, West Higland White-terriers, Huskies en leuke bastaardhonden. Met goede gar. regeling. Lochterweg 8, Budel Schoot. 04958-91851 ook zondag open.

Te koop witblonde BOUVIERS, iets aparts. Telef. 045-321696.

Te koop prachtige DALMATIER pups, zeer mooi getekend, ingeent en ontw., hd-vrij. Tel. 08866-3151.

Te k. Perzische POESJES met stamboom. Tel. 046-337967.

Te koop gevraagd HONDEREN. Tel. 045-427171.

Te koop mooie lieve blonde BOUVIER, 16 maanden, ingeënt. Tel. 045-259794.

Te k. Duitse HERDERPUPS, goed karakter, kl. wolfsgrauw en zwart geel, met stamboom. ☎ 045-751157

Te koop Duitse STAANDERS, ingeënt en ontwormd. Tel. 04744-2366 b.g.g. 1734.

Te koop KONIJNEN. Tel. 045-321953.

Te k. blonde BOUVIER-PUPS, ingeënt en ontwormd. Telefoon 04925-1342.

Te koop Tervuerense HERDERPUPS met stamb., 7 wkn. oud, pr. ƒ 650,-. Tel. 045-313817.

Perzische KITTENS, shaded silver en Chinchilla, wit, met stamb. ☎ 04492-5372.

BERNER-SENNENPUPS te k. van HD-vrije ouders met stamb., ingeënt, ontw. Tel. 04254-2709.

Te k. AQUARIUM met thermo pl. pomp, 60x30x30 cm, pr. ƒ 125,-. Tel. 045-227520.

Te k. 3½-jarige HAFLINGER ruin, met stamboom. Telef. 045-422491 na 12.00 u.

ƒ 250,- BELONING voor event. tip of terugbezorging van Tijgerpoes. 045-725260.

Opleidingen

Ooit eraan gedacht om als zelfstandig visagist(e) te werken? New Line start regelmatig beroepsopleidingen

VISAGIE

Bel nu vrijblijvend voor een gratis brochure. ☎ 046-524433.

ANWB & Bovag erkende Verkeersschool WISCHMANN & ZN voor al uw rijbewijzen en chauffeursdiploma's. Europaweg Zuid 340, Landgraaf, telefoon 045-321721. Rij-opleiding kan in 8 dagen of in 9 weken.

Autorijden uw leukste hobby? Rijden met moderne simulator ook? Lijkt ANTISLIP-INSTRUCTEUR u een heel fijn beroep? Haal dit diploma dan in twee maanden! Bel tot 21.00 uur De Kaderschool: 04998-99425 of 043-259550.

Binnenkort start de opleiding tot EXAMINATOR in het verkeer. Aan deze exclusieve opleiding kunnen slechts een selectief beperkt aantal cursisten deelnemen. Voor informatie en studiegids kunt u bellen naar De Kaderschool: 04998-99425 of 043-259550.

VERKEERSDOCENT is een nieuw beroep met toekomst. Wilt u voor de klas? Heeft u al wat ervaring met lesgeven? Haal dan het Kaderschool-diploma! Vraag info en studiegids. Bel 04998-99425 of 043-259550

Verkeersschool- en Chauffeursopleidingen CORDEWENER, start spoedcursus ADR Tankwagen en Stukgoed 3 december 1994, CCV-B cursus start 5 november 1994. Bel voor info 043-646489.

Baby en Kleuter

Te k. KINDERWAGEN Bebeconfort Turbo, 1½ jaar oud, ƒ 350,-; Maxi Cosi autozitje ƒ 75,-; wipstoeltje ƒ 50,-. ☎ 04454-66402.

Te k. KINDERWAGEN 3-1, pr. ƒ 150,-. Tel. 045-227520.

Rijles

ANWB Autorijleskampen

De ANWB organiseert een unieke rij-opleiding. Afhankelijk van de duur van de test, duurt de opleiding tussen de 8 en 14 dagen inclusief het CBR-examen. Meer weten bel nu de ANWB: 06-8991161.

Huwelijk/Kennismaking

Rustige sport. ongebonden leraar, 60 jr., zoekt gezonde, vrije VROUW met niveau. Br. o.nr. B-06108, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen

Zachtaardige man, 36 jr. met vaste baan. Houdt v. gezellig. thuis, zkt. lieve trouwe VROUW tussen 25 en 45 jr. v. duurzame relatie op te bouwen. Br.o.nr B-06116, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen

Aantrekkelijke Russische DAMES v.a. 20 jr. z.k.m. serieuze partner. Gratis fotobrochure. Maak 'n vrijbl. afspraak 045-461648.

Rustige JONGEMAN 32 jr. z.k.m. nette j.vrouw, leeft + uiterlijk onbelangrijk. Br.o.nr. B-06117, Limburgs Dagblad, Pb. 2610, 6401 DC Heerlen.

Goeduitz. HEER, 62 jr., z.k.m. leuke charm. vrouw voor duurz. rel. Br. m. foto o.nr. B-06118, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen

Man, 57 jr. zkt. lieve, eenv. VROUW met zacht kar., afk. en huidkl. niet belangr. Br.o.nr. B-06124, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen

Goeduitz. vr. 57 jr. wed., onafh., zkt. langs deze ons. p.w. een leuke en gezonde MAN met niveau, plm. 1.80 gr, beetje gezet tot 59 jr. spreekt deze advert. u aan dan reageren liefst met foto Br.o.nr. B-06125, L.D., Pb. 2610, 6401 DC Heerlen

Ik heet ALONA, 23 jr., Russin, spreek Engels zkt. betrouwb. zelfst. man, om te trouwen. Tel. 045-323991.

Heer 63 jr. zoekt v. vaste rel. 'n lieve VRIENDIN tot 62 jr. Br.o.nr. B-06131 L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Aantr. taboeloze BI-VROUW (37 jr) zkt. vrolijke + opgewekte bi-vriendin (25-55 jr.) v. langdur., fantasievolle, warme, erotische rel. Pb. 4075, 6202 RB M'tricht.

Vrouw 30 jr. in rolstoel, geh. afhankel., zkt. begripvolle sterke MAN tot 35 jr. voor vriendschap, liefde en sex. Br.o.nr. B-06133, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Wed. 52 jr. zkt. ser. kennismak., liefst met grote HEER. Br.o.nr. B-06136, L.D., Postb. 2610, 6401 DC Hrln.

MAN (45) met kind (13), vaste baan zkt. lieve, eerlijke vrouw. Geen uitgaanstype. Vaste relatie niet uitgesloten. Br.m. ev. foto o.nr. B-06137, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

MAN 43 jr. vaste baan i.b.v. huis z.k.m. vrouw 35-45 jr. Br.o.nr. B-06139, L.D., P.b. 2610, 6401 DC Heerlen.

Kapper/Cosm.

SCHOONHEIDS-massageped.- stoelen, beursmod. Tel. 04923-66561.

NAGELSTYLISTE heeft nog plaats. O.a. verzorging van kunstnagels, pedicure en manicure. Telef. 045-312261, na 19.00 uur.

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Huwelijksbureaus

Mens en Relatie

vindt ook voor u een passende partner.
Persl. bem.: al 10 jr. hoogste slagingspercentage
Bel voor vrijblijvende info:
Heerlen e.o. 045-726539, mevr. Luchtman
Roermond e.o. 04750-15534 mevr. Nabarro
GRATIS BROCHURE: postbus 5050, 6401 GB Heerlen,
Postbus 525, 6040 AM Roermond.
Erkend AVR, een branchevereniging met vertrouwen van het Ministerie van WVC!
* Kerstreis Londen/bridge/wandel/tennis *

MARJA SCHIKS

Partner Consult

Adviesbureau voor partnerkeuze in Zuid-Nederland, voor het Acad., HBO en goed MBO-niveau.

U hebt het druk, vrienden en hobby's, maar mist die ene partner. Gebaseerd op uw wensen en mijn ervaring, mijn intuïtie en kennis over mijn cliënten, houd ik een persoonlijke zoektocht, namens u, naar een passende partner. Informatie: 043-255448, Postbus 272, 6200 AG Maastricht. Erkend Alg. Ver. Relatiebureaus.

CUPIDO brengt u bij elkaar! Indien gewenst reeds binnen 1 week uw eerste contact. Vraag gratis en vrijblijvend de folder aan: 03451-11486 (automatisch) of 03451-31364 (telefoniste). 24 uur per dag, 7 dagen per week. Cupido: erkend, voordelig en één van Nederlands grootste relatie-organisaties.

Mode Totaal

Jeansbroek ƒ 79.95
Jeanshemd ƒ 69,95
Totaal ƒ 149,90
Nu samen bij
Roto: ƒ 100,-.
Bautserweg 8, Heerlerbaan

Te k. excl. DAMESMODE maat 36-42 van o.a. Sheila de Vries, Marc Cain, Karl Lagerfeld enz., weinig gedragen, aantrekkelijke prijzen. A.V. Tel. 045-427383.

I.v.m. overname zaak partij prachtige DAMESKLEDING te koop (winterkoll. plm 250 st.) Br.o.nr. B-06140, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Bel de Vakman

UW GEVELS WEER ALS NIEUW.
Stralen zonder stof en zonder water van alle soorten baksteen, natuursteen, beton, staal enz.
Eventueel voegen en/of impregneren.
Likabo BV. Tel. 043-635253.

NEW LOOK BV Landgraaf. Gevelreiniging, uitkappen, voegen, steigerverhuur. Tel. 045-312154. Fax 323452.

Hans LIPS voor timmer-, dak en zinkwerk met garantie. Vraag vrijbl. advies/offerte. Bel 045-453818.

Riet- en BIEZENSTOELEN, vernieuwen ƒ 50,- per stuk, met garantie. Telefoon 043-435761 b.g.g. 646919.

Ervaren vakman biedt zich aan voor straatwerk o.a. opritten, sierbestrating. Ook voor uw gehele tuinaanleg, zeer SCHERPE prijzen. Gratis offerte: 045-323178.

Voor al uw WAND- en vloertegelwerk. Bel dan ☎ 045-227028.

APK, autopoetsbeurten, wassingen, onderhoudsbeurten, koppelingen, banden en uitlaten voor scherpe prijzen. Bel ons: Autoservices GOOIKER, Apollolaan 154, Heerlen. Telef. 045-740041 b.g.g. 751632.

INSTALLATEUR biedt zich aan voor alle voorkomende werkzaamheden betreffende de gas, water, sanitair evt. loodgieterswerkzaamheden. Telef. 046-743252.

STUCADOOR kan nog werkzaamheden aannemen. ☎ 045-460805.

Uw SCHOORSTEEN vegen per kanaal ƒ 75,- incl. BTW. Tel. 045-325783.

LOODGIETER voor badkamer, keuken, riolering, C.V. Vrijbl. prijsopg. 045-352044.

Zonnebank/-hemel

Spectaculair lage prijzen bij de grootste zonne- vakspecialist in de regio GOERGEN zonnehemels. Alles met 3 jr. voll. garantie. Rijksweg-N. 97, Sittard, 046-583002 (t.o. ziekenhuis).

Computers

CPC Kerkrade, COMPUTERS nieuw en gebruikt. Niersprinkstr. 61. Tel. 045-351588.

Te koop: 386SX40 / 486DX2 / IBM notebook 350C Thinkpad. Tel. 045-424378.

Te k. AMIGA 3000, 6 Mb, 270 Mb HD, 1 ext. TD, Scsi, 1942 Mon., digitizer, 100 disks. Tel. 045-410607.

Te koop 386 SX 40 2MB int., 130 MB HD, kleurenmonitor en software, ƒ 1.300,-. Telef. 045-221545.

TV/Video

KLEUREN TV grote sortering vanaf ƒ 65,-. Radio/TV van Voorst, Ganzeweide 48 Heerlerheide. ☎ 045-213879.

Goede KLEUREN-TV'S met garantie, grote sort. v.a. ƒ 95,-. TV-occasioncentrum Geel, meer dan 30 jaar. Grasbroekerweg 25, Heerlen. Tel. 045-724760.

Kleuren TV's 12-16 kan. v.a. ƒ 60,- met afst.bed. v.a. ƒ 125,-, met txt v.a. ƒ 250,- o.a. Philips/Blaupunkt. Radio/TV FRANK BV, Bokstr. 33 H'heide. ☎ 045-213432.

Muziek

Kom vrijblijvend in onze zaak. De nieuwe E-Piano's
CLP 155 en CLP 153
De nieuwe lijn van de Yamaha. Ook de
PSR 6000.
Jacobs Music bv
ALLES OP MUZIEKGEBIED
Kerstraat 111a-b, Brunssum. Tel. 045-252615.
Donderdag koopavond

Een fijne hobby voor de lange wintermaanden: speel KEYBOARD of electronisch orgel. Lessen gegeven door gediplomeerd leraar. Inl. 045-322813.

Te koop complete BASINSTALLATIE, prijs ƒ 1.000,-. Telefoon 046-755852.

Te koop ORGEL merk Hohner Symphonie D 19, z.g.a. nw. Tel. 04451-1514.

"Oberkrainer- en dansorkest De Mergelländer Buben zoekt een geëngageerd TROMPETTIST voor optredens in binnen- en buitenland. Uw telefonische reakties: 04406-16347 of 045-750076"

Te koop DRUMSTEL Tamaswingstar, Zildjijan / Tosco bekkens, olievellen Evans, i. z.g.st. koopjes! ☎ 04492-4420

Te koop ORGEL ƒ 250,- i.g. st. Tel. 045-223378.

Erv. TOETSENIST en gitarist met zang zkn. aansl. bij comm. orkest. 045-414521.

Alesis type SR16 DRUM-COMPUTER en Roland A880 midipatch-mixer. Tel. 045-425091.

Te koop 2 BASSBOXEN merk JBL, 1 jr. oud. Na 10.00 uur 046-522591.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Huish. artikelen

Te koop luxe AANBOUW-KEUKEN met inb.app., 4.00x2.80 mtr. 045-312261.

Te koop INBOUWKOELKAST nieuw Philips, ƒ 695,-. Telef. 046-745230.

KOELKAST v.d. horeca gesch., 4-drs., vr.pr. ƒ 750,-. TEl. 045-323171.

IJSK. gasf. ƒ 95,-; wasaut. ƒ 175,-; diepvr. ƒ 175,-; wasdr. ƒ 175,-. 045-725595.

Kunst en Antiek

Het vertrouwde adres
1.000 antieke klokken
2.000 oude schilderijen, alle prijsklassen. CARPE DIEM, Markt 26, Meerssen. Tel. 043-642173/648278. Geopend zaterdag 10-17 uur of op afspraak.
1 november ALLERHEILIGEN gehele dag geopend.

De grootste keuze en de beste kwaliteit in ANTIEK vindt U alleen bij: Wijshoff Antiques, Amstenraderweg 9, Hoensbroek. Tel. 045-211976, geopend dond., vrijd. en zat.

De mooiste grenen en eiken keus volgens VT-WONEN en Ariadne vindt u bij Interart Antiek Simpelveld. Irmstraat 64. Telef. 045-443161. Eigen restauratie en logerij. Maandag gesloten, donderdag koopavond.

Te koop antiek massief noten KAST jugendstil 2.10 x 0.90 ƒ 1.000,-. Hertogenln. 183, K'rade, tel. 045-451165.

Te koop antieke Breughelse KAST. Tel. 046-335210.

Komt U eens vrijblijvend kijken naar onze enorme collectie ANTIEK o.a.: kasten, tafels, stoelen, klokken, brons, koper, tin enz. Wim Scheepers, Panheelderweg 28, Heel. Tel. 04747-1593. Iedere dag geopend.

Te koop antiek KLEINGOED. Tel. 043-649039.

Te k. TOILETTAFEL, orig. Engels antiek, mahonie, iets aparts, pr. ƒ 750,-. Telef. 04750-28594.

Antiek SIMONS gespecialiseerd in noten, grenen, eiken antieke meubelen, lampen, klokken enz. Dorpstraat 45A, Nuth (in het centrum t.o. kerk). ☎ 045-243437. Een begrip voor de regio!

Braderieën/Markten

Snuffelmarkt Mecc Maastricht
Zaterdag 5 november 9-17.00 u.
Zondag 6 november 10-17.00 u.
Huur een kraam ƒ 45,- p.d. Bel 01640-57521.

Antiekbeurs
Gangelt
Duitsland
30 en 31 okt. en 1 nov. 1994 dagelijks v. 12.00-18.00 uur. Mieden
Tel. 00.49-24542693.

Te huur DRAAIMOLEN etc. m. toezicht, concur. prijs. Mevr. A. Gillissen-Vleugels. Tel. 045-315378.

Zo. 30 okt. van 10-18 uur ROMMELMARKT te Voerendaal in Laurentiushuis aan de kerk. 045-324112.

Carnaval

Ontwerp en uitvoering van EXCLUSIEVE maatkleding. Voor Carnavalsgroepen, Prinsen, Raden van Elf en Tanzmariechen. Voor avondgala- en theaterkleding. Uitvoering ook naar eigen ontwerp. Lumen Enterprises telef. 04405-3985.

Diversen

Verwijderen van
Tatoeages
zonder littekens.
Lasercentrum Heerlen.
Op de Nobel 9 (tijdel. Nobelstr. 25). Tel. 045-741997.

Is VEILIGHEID te koop? Jazeker! Uw winkel/woning compl. beveiligd incl. meldkamer Uneto nu ƒ 1.395,-. Wij drukken elke offerte. Landel. 24 uur service. 06-53172874.

Vriendelijke dame gezocht om tegen redelijke prijs vriendelijke dame uit Den Haag enige weekenden te HUISVESTEN. Telefoon 070-3457492.

Te koop Miele WASMACHINE en kantelpoort, i. z.g.st. Tel. 045-410754.

Te k. LOKETAUTOMATEN, 12 stuks, kleur zwart/roze, prijs n.o.t.k. Telef. 045-274078 na 17.00 u.

Te koop gevr.

Wij betalen de hoogste prijs voor al uw oude METALEN. Gebr. Swinkels, Beitel 74, Heerlen. 045-422025.

NERTSMANTEL, zwart of d. bruin, grote maat. Tel. 045-742928 na 18.00 uur.

Gevr. KLEUREN-TV'S, video's, magnetrons, videocamera, wasautomaat, ladendiepvries, stereotoren en stofzuiger. 04406-12875.

Gevr. 2e hands KOFFERS versleten geen bezwaar. Theater Sirkel. 046-525574.

Rob Ehrens: „Je hebt goede paarden nodig om te kunnen presteren'

Terug naar de top

WEERT – „Het gaat de goede kant op." Springruiter Rob Ehrens is in opperbeste stemming. Hij beschikt over uitstekende paarden en is weer volop in de race om aansluiting te krijgen bij de top. Zijn verrichtingen in verschillende internationale evenementen zijn het bewijs. Bovendien, hij heeft in springstal De IJzeren Man een prima werkklimaat, practisch op loopafstand van zijn huis. „Ruiters hebben goede paarden nodig om te kunnen presteren," zegt hij. „In de voorbije jaren heb ik daarover weliswaar niet te klagen gehad, maar nú is het toch beter."

De maanden waarin hij dagelijks pendelde tussen zijn vroegere woonplaats Kerkrade en Weert behoren tot het verleden. Hetzelfde geldt voor de jaren waarin hij, als zelfstandige, in de manege bij Bemelmans in Vaesrade werkzaam is geweest.
Het ondernemerschap is hij trouwens met de terugkeer naar zijn vroegere baas Arie Gordijn niet kwijtgeraakt. Kwestie van goede afspraken en wederzijds respect.

Zes jaar

„Ik ben destijds al zes jaar bij hem in dienst geweest," kijkt Ehrens even terug. „Fijne jaren, maar op een gegeven moment

door WIEL VERHEESEN

kwamen meningsverschillen. Zoiets kan gebeuren. Je hoeft daar geen drama van te maken."

Rob Ehrens vertrok. Zonder wrok. „Waarom zou ik ook? Zonder hem en mijn werkgever Van Lin uit een nóg vroegere periode had ik nooit bereikt wat ik uiteindelijk allemaal realiseerde."
In maart vorig jaar kwamen weer contacten met Arie Gordijn tot stand. Het begon allemaal tijdens Indoor Brabant. Niet lang daarna was de band van vroeger weer hersteld.

„Ik vond het een hele eer, dat men mij gevraagd had om terug te keren. Het was ook een bewijs, dat er altijd respect voor elkaar had bestaan. Of ik fout gehandeld had om destijds de vertrekken? Spijt van mijn beslissing heb ik nooit gehad. Ik wilde op eigen benen staan. Dat doe ik nu nog. Daarnaast is het zo, dat ieder mens fouten maakt. Iemand die over zichzelf het tegendeel durft te beweren weet niet wat hij zegt. Een fout is niet rampzalig, zeker niet wanneer je er van leert."

Peesblessure

Dante is momenteel het beste paard waarover Rob Ehrens (die morgen zijn 37ste verjaardag viert) beschikt. Jammer alleen, dat het door een hardnekkige peesblessure enige tijd uit de running is. „Ongeveer een half jaar is het dier niet in beeld geweest. Gegarandeerd zullen ze in de toekomst nog veel van deze merrie horen."

Hij durft er, bij wijze van spreken, zijn handen voor in het vuur te steken. Alhoewel, in topsport is de marge tussen succes en nederlaag héél klein. Rob Ehrens spreekt uit ervaring. Eén ding staat desondanks vast. Wat hij in zijn glorieperiode allemaal gepresteerd heeft, neemt niemand hem meer af.

In het begin van de jaren tachtig behaalde hij op de Europese kampioenschappen in München brons met de onvergetelijke Koh-I-Nor. Een fantastische combinatie vormde hij ook met Sunrise. De Grote Prijs van Hickstead behoort tot de vele overwinningen. Oscar Drum, Surprise, Topaz, noem maar op. Allemaal paarden, die met Rob Ehrens foutloos over de hoogste hindernissen sprongen.

Topjaar

Zijn topjaar was 1988. Aan prijzengeld sleepte hij toen om en nabij vierhonderdduizend gulden in de wacht. Een groot deel hiervan werd veroverd in wedstrijden uit het wereldbekercircuit. Helsinki was één daarvan. Goed voor vijfennegentigduizend gulden. Amsterdam volgde. Eerste prijs vijfenzeventig mille.

Niet onaardig, ook al was uiteraard een kostenplaatje er aan verbonden zoals reis, verblijf en stalling van de paarden. Daarnaast was het ook nog zo, dat Rob Ehrens als werknemer op het podium kwam. Met andere woorden, het geld kwam niet op de eigen bankrekening terecht. Los van een (eventueel) premiestelsel hebben springruiters in loondienst gewoon hun salaris.

Wat het prijzengeld betreft is ook in de ruitersport het een en ander veranderd. In 1981, toen Ehrens aan de andere kant van de Atlantische Oceaan, in Calgary, een belangrijke rol vertolkte werd zijn prestaties gehonoreerd met vierentwintigduizend piek.

Prijs

Acht jaar later was dezelfde prijs verhoogd tot een ton. „Maar toen legde een ander er op beslag."

Calgary, Aken, Hickstead, etcetera, hebben naam en faam in de ruiterwereld. Hij kent de toernooivelden als zijn broekzak. Als topsporter is hij door heel Europa en vaak andere werelddelen getrokken.

● *Rob Ehrens en de vijfjarige merrie Heidefeld, een van de vele paarden waarover de naar De IJzeren Man in Weert teruggekeerde springruiter de beschikking heeft.* Foto: JEROEN KUIT

Deelnemer aan de Olympische Spelen is hij ook geweest, ofschoon hij aan het evenement in Seoel, zes jaar geleden, niet de prettigste herinneringen bewaart. Er was deining, er waren communicatiestoornissen en opeens was er buiten zijn schuld zelfs een heuse dopingaffaire.
Procedurefouten in het onderzoek stelden Ehrens weliswaar in staat om te starten, maar alles bij elkaar was hij blij dat het verblijf in Zuid-Korea tot het verleden behoorde. Het kan niet alle dagen zondag zijn.
Hij hoeft in dit verband ook nog maar te denken aan een ongeluk in de herfst van 1991. Tijdens een televisie-opname maakte hij een val waarbij hij zijn enkel zodanig verwondde, dat hij enige tijd alleen met behulp van een kruk kon lopen. Hij moest daardoor te elfder ure zelfs afzien van deelname aan Jumping Indoor Maastricht, hetgeen voor een Limburgse ruiter van zijn niveau een extra pijnlijke aangelegenheid was.

Medewerking

„Toen ik een paar jaar geleden in Vaesrade aan de slag ging had ik over medewerking niet te klagen."
Optiebeurs steunde hem twee jaar. De hotelketen Golden Tulip deed dat anderhalf jaar. „Mijn stalletje draaide goed, maar echt meedoen op het hoogste niveau was toch iets anders. Ik zei al eerder, dat je om te presteren een goed paard moet hebben. De ene helft van de combinatie kan niet zonder de andere."

Bij zijn terugkeer in „De IJzeren Man" waren Wunderknabe en Papillon de paarden waarmee Ehrens aan de slag ging. Dante kwam er bij.
„Papillon kreeg last van een verouderde peesblessure. Pech, maar niets aan te doen. Ik heb nog enkele keren met het paard deelgenomen aan internationale wedstrijden. Op een gegeven moment ging het echter niet meer. Papillon is uit de sportwereld verdwenen. Niet uit de dekdienst."

Wunderknabe kon in de grote springwedstrijden niet meer aan de verwachtingen voldoen. Desondanks leverde hij de laatste tijd toch nog af en toe verdienstelijk werk. „Maar niet meer in het echte grote werk."

Volbloed

De paarden waarmee Rob Ehrens nú uitstekend voor de dag komt zijn Macho-KB en Jonggor's Stolen Thunder, een veertienjarige Australische volbloed. „Weet je wat bij Macho de letters KB betekenen? De K staat voor Cees Klaver, de B voor de gebroeders De Bruin. Met die mensen heb ik al jaren een uitstekende verstandhouding. Mijn hoofdsponsor is Jongen Bouwbedrijf. De overeenkomst heeft een duur van drie jaar en eindigt pas einde 1996. Zo'n sponsoring (Ehrens heeft nog enkele co-sponsors, red.) geeft een fijn gevoel."

Investeringen betekenen dat men vertrouwen in je heeft. „Zolang ik in een dergelijke situatie kan werken blijft sport mijn passie. Lesgeven is dan als het ware een bijkomstigheid voor mij."

Overigens, als de uit Slek/Echt afkomstige springruiter straks ('maar dat kan nog heel lang duren') niet meer op de deelnemerslijst van grote toernooien voorkomt, zal de familienaam niet uit de wedstrijdsport zijn verdwenen. Zoon Robbert (8) heeft immers al kennisgemaakt met de hippische wereld. Als pony-ruitertje, uiteraard.

Materiaal

„Het aantal paarden waarover ik de beschikking heb is groot," aldus Rob Ehrens. „Van John Geurt heb ik er een gekregen, dat internationaal aan de bak kan. Daarnaast is er nog aankomend materiaal. Kortom, ik voel mij happy." Hij geeft de vijfjarige merrie Heidefeld een goedkeurend klapje.

„In de voorbije zomer heb ik weliswaar nog niet de allerbeste uitslagen behaald, ik kreeg wél steeds meer het gevoel, dat het nog maar een kwestie van tijd zou zijn."
Dat laatste is duidelijk gebleken. AnderhaLve maand geleden behoorde hij tot de ploeg die in het Oostenrijkse Linz de landenwedstrijd won. „Iets fantastisch, zo'n wedstrijd." Hij is ook naar Turkije geweest waar hij in Ankara een keer tweede en onder andere een keer vijfde werd.

Programma

Vanaf volgende week begint een druk programma. „Eerst Jumping Amsterdam, daarna Zuidlaren. Vandaaruit ga ik naar Berlijn, vervolgens Maastricht en dan Frankfurt. Het is half december als aan deze reeks een einde komt."

Over Maastricht gesproken. Het evenement in het MECC, dat op 25 november begint, is met één wedstrijddag ingekort en duurt nu nog „slechts" drie dagen. Toch is zoiets nog altijd beter dan de realiteit uit het oog verliezen. Kijk maar naar de Wereldruiterspelen in Den Haag, die het grootste sportevenement in ons land sedert de Olympische Spelen van 1928 hadden moeten worden. Het tekort bedraagt vele miljoenen guldens!

Financiën

Rob Ehrens: „Wat Maastricht betreft is de interesse van publiek en ruiters zeker niet verminderd, financieel wordt het voor organisatoren steeds moeilijker om het benodigde geld bij elkaar te krijgen. Heeft te maken met de economie. Anderzijds doet de ruitersport het nog altijd met beduidend minder poen dan, bijvoorbeeld, de tenniswereld. Wij krijgen bij een overwinning in een Grote Prijs een geldbedrag en een Volvo. Beslist de moeite waard, maar bijna niets in vergelijking met toptennis."

Sampras, Stich, Becker, Agassi, Ivanisevic, enzovoort halen voor dergelijke honoreringen hun schouders op. „Ze doen maar," zegt Ehrens. „Het verandert niets aan mijn optimisme én ambitie."

'Auto met chauffeur staat nu klaar'

De snelle opmars van Jacco Eltingh

Van onze sportredactie

ZWOLLE – Het leven als wereldtopper in het tenniscircus went snel. Als Jacco Eltingh tegenwoordig zijn hotelkamer verlaat tijdens een toernooi hoeft hij niet meer op vervoer te wachten. Dan staat er altijd wel een auto met chauffeur klaar. De kamers die hij krijgt zijn ook mooier dan vroeger. Of het prettig is? „Tuurlijk."

Overigens, hij hoeft geen gratis etage voor zijn hele gevolg (zoals McEnroe) of een volledige ingerichte fitnessruimte (zoals Lendl). „Daar ben ik het type niet voor. Bovendien is dat nog een andere categorie."

Top vijf bedoelt hij. Misschien komt het er nog van. Maar voorlopig is Jacco Eltingh dik tevreden met zijn stipnotering op plaats zesentwintig van de wereldranglijst.

Trainen

Hij was even een paar dagen in Nederland. Trainen. Vorige week Hongkong, volgende week weer Parijs (Bercy), waar alleen plaats is voor 's werelds allerbeste tennisspelers. Daar hoort de geboren en getogen tennisser uit Heerde, tegenwoordig Monegask, sinds een paar maanden bij.

Het ging snel afgelopen maanden. Vijf maanden terug stond hij nog 96, nu 70 plaatsen hoger. En is hij ineens echte top. Het wennen valt mee. Omdat hij toch ook alweer bijna een jaar wereldkampioen in het dubbelspel is en als zodanig al behoorlijk wat respect ontmoette.

„Maar natuurlijk verandert er wel wat. Je kunt meer eisen. Zeker op de kleinere toernooien. Je bent toch één van de trekpleisters. Anders dachten ze altijd: die tekent toch wel in. Nu kun je er een slaatje uit slaan."

Startgeld. Simpel. De behandeling is beter, dat ook. Luxere kamers. En je kunt discussiëren over wanneer je wilt spelen: maandag of dinsdag.
„Het is anders. Maar in de grote toernooien stel ik natuurlijk ook nog niks voor. In Parijs liggen ze echt niet wakker van Eltingh. Daar is de hele wereldtop aanwezig. Aan de andere kant verdienen we daar weer respect als dubbel."

Grotere naam

„Bij de buitenwereld begon de verandering eigenlijk vorig jaar al. Vanaf het moment dat we wereldkampioen werden en sportploeg van het jaar. Daar kwamen de winst in het dubbelspel in de Australian Open, het Davis Cupsucces in Spanje, de Davis Cupwedstrijd tegen Amerika en de dubbeltitel in de US Open nog bij."

„Ik kan me nu nergens meer vertonen zonder dat ik herkend word. Natuurlijk ben ik nog geen Krajicek. Krajicek is in Nederland toch nog steeds een grotere naam dan Eltingh. Terecht. Hij heeft top tien gestaan. En gewoon nog steeds meer gepresteerd dan ik. Maar ik ben wel zo ver dat ik met hem kan wedijveren."
Zakelijk is het leven ook aantrekkelijker geworden. Meer verdienen ja. „Je bent interessanter. Een heleboel dingen laat ik doen door Advantage. Hotels regelen, dat soort dingen. Geld niet. Dat doe ik zelf. Dat hou ik graag in eigen hand. Als het fout gaat, kan ik alleen mezelf iets verwijten. Ik doe geen gekke dingen. Zet alles netjes op de bank, of zet het heel safe weg. Ik heb wel belegd, maar dat doe ik niet meer.

Als ik het nu wegzet dan is het heel safe: lage risico's, weliswaar ook laag rendement, maar wel zekerheid. Ik heb geen tijd meer om te beleggen of zo. Ik ga nu wel wat onroerend goed kopen in het buitenland. Zuid-Afrika of Australië. Kaapstad, de Gold Coast. Twee plaatsen op de wereld van een ander niveau. Zo mooi."

● *Jacco Eltingh: „De Nederlandse maatschappij is gebaseerd op nivellering."* Foto: EPA

Wat hij verdiend heeft is geen geheim. „Ik geloof dat het deze week negentien keer in de kranten heeft gestaan. Mensen vinden dat blijkbaar interessant. Ik weet het zelf niet eens precies: dit jaar ongeveer 750.000 dollar denk ik. In de afgelopen vier jaar ongeveer 1.9 miljoen dollar. Alleen is er in Nederland zoveel jaloezie, daar word ik wel eens moe van. De Nederlandse maatschappij is gebaseerd op nivellering. Iedereen moet vooral zoveel mogelijk gelijk zijn."

Bewuste keuzes

Eltingh heeft altijd gezegd dat '94, '95, '96 en '97 zijn jaren om te oogsten zouden worden.
„Dan moest ik in de kracht van mijn leven zijn. Degenen die mij niet zo goed kennen hebben daar altijd moeite mee gehad. Ik deed altijd alles op mijn eigen manier. Desnoods alleen. Wist al heel jong wat ik wilde en hoe. Heb heel jong bewuste keuzes gemaakt. Altijd zelf, altijd mijn eigen gevoel gevolgd. Dat werd me niet altijd in dank afgenomen. Ik had mijn mondje nooit op de verkeerde plaats en in mijn koppie zit het ook redelijk goed. Dus was dat nogal snel en voor behoorlijk wat mensen aanleiding om te zeggen dat ik een beetje arrogant was. Maar ik heb zelf altijd geweten waarvoor ik alles deed. Daar blijk ik toch aardig gelijk in te krijgen. Niet dat het me daarom te doen is geweest. Maar het is wel prettige genoegdoening voor al die dingen die iedereen in mijn omgeving zich heeft moeten laten welgevallen."

Op zijn twaalfde het huis uit: iedereen verklaarde hem voor gek. En zijn ouders ook.
„Nu ben ik 24 en verklaar ik iedereen voor gek. Een decaan op de middelbare school werkte me altijd tegen: dat is toch geen beroep, vond hij. Ik heb het tegendeel toch aardig bewezen."

Hoe ver hij kan komen heeft hij nooit gezegd. Zal hij ook nu niet doen. „Ik heb wel altijd geweten: in het koppie zit het goed en fysiek zit er meer in dan mijn ranking aangeeft. Twee jaar geleden in Australië heb ik dat ook al eens geroepen. Ik wist dat het goed zat met me, ook al daalde m'n ranking. Maar toen zei ik: ik ben sterker dan ooit en speel goed. Wat zei iedereen toen? 'Typisch Eltingh, altijd zo positief'. Het gaat me niet om mijn gelijk: maar ik heb gewoon nooit loze kreten geslaakt. Ze zijn altijd uitgekomen."

Geld

Of hij wel eens aan geld denkt op de baan? Die ene slag die vijftigduizend dollar kan opleveren? Never.

„Ik weet niet eens meer wat het rondegeld is. Als we al ergens naar kijken, dan is het naar de punten voor de wereldranglijst. Als ik nu ergens aan denk op de baan, dan is het dat ik ze lekker sta te raken."

Op dit moment lukt alles, kan hij alles. „Natuurlijk ben ik nu in de luxe omstandigheid dat ik zo kan denken. Dat ik alleen nog tennis omdat ik het leuk vind. Ik ben eerlijk. Als ik nu nog stond te ploeteren had ik geen zin meer."

In slipstream van grote Jos

Twee jaar geleden pronkte Limburg met drie piepjonge autocoureurs in 'pole position'. Jos Verstappen uit Montfort, Maastrichtenaar Phil Bastiaans en Robert Valkenburg uit Linne. Kroonprinsen, voorbestemd voor het walhalla van de snelheid. Jos Verstappen beklom de troon. Robert Valkenburg stopte. Phil Bastiaans dook onder in de anonimiteit van de rondjesdraaierij op Zandvoort.

Toch is toerwagenspecialist Bastiaans in het circuit van gewiekste dealers en snorrende pitspoezen een gewilde partij. „Je krijgt niet zomaar een BMW M3 van tweeëneenhalve ton in race-uitvoering onder de kont." Een hele truc voor een broekje van de middelbare detailhandelschool. „Ik ben niet zo'n harde als Jos Verstappen, maar als ik instap, gaat het verstand evengoed op nul. Dan denk je niet: voorzichtig, meteen breekt mijn spiegeltje eraf."

Phil Bastiaans rijdt liever in 'gewone' wagens, omdat hij ze 'puurder en mooier vindt dan de bolides van de formule 1 met die open wielen'. Bovendien haalt ook een BMW vlotweg tweehonderddertig per uur. „Knap hard, dus zal het ooit wel misgaan."

● *Vierentwintig Uur van Francorchamps. Tussenstop in de oogverblindende wereld van de racerij. Phil Bastiaans: „Het was mijn mooiste weekeinde."*
Foto: DIRK VAN VUURE

MAASTRICHT - Halverwege de trap naar zijn kot waarschuwt hij: „Ik ben een Pietje secuur." Daarna stijgt hij verder. Het slaap/studeerkamertje blinkt op essentiële onderdelen uit in afwijkingen die enig lichtelijk neurotisch gedrag verraden. Gespreid bedje, glimmende fitnesshalters binnen handbereik naast het akelig precies opgeruimde bureau, posters achter glas – niet zomaar met punaises tegen de muur geflanst – en een rits petten, kennelijk volgens strikt ritueel uitgestald in Le Mans-opstelling.

Het piekfijne privé-hok, tweehoog onder de pannen, koestert hij als een soort psychologische pit. Een beter milieu begint bij jezelf. Dat moet, want soms is het afgrijselijk. „Als je hoort hoe ze op Zandvoort over Jos Verstappen praten... Ze wensen hem het liefst in de grindbak." Of in de vangrail. „Het is een wereld vol afgunst." Autosport, gezellige jongens.

Phil Bastiaans, jeugdpuistjes, koud eenentwintig en al een massa acnes op de carrosserie van de ontvelde ziel. Een hoogvlieger in het laagvliegen.

Hij geeft een nummertje striptease weg ('Ik ben eigenlijk veel te lief'), trekt zijn racepak aan en omvat met devoot gebaar de polychrome helm. De schoenen vergeet hij. Blootsvoets zweeft hij gelijk een fakir door het trappenhuis naar de parterre. „Als ik de helm op heb, besef ik niet meer wat er wel of niet kan gebeuren." Een oliefilm op het netvlies en het nul-positieve bloed geïnjecteerd met adrenaline. Merkwaardige metamorfose.

Vier jaar geleden ging hij als een straaljager van start. Op de A2 tussen Maastricht en Eijsden haalde hij tweehonderdzeventig km/h. Goedemorgen.

Roes

In kleermakerszit op het hoogpolig tapijt kijkt hij naar de video van de laatste race in Zandvoort. Dan is hij even niet van deze planeet. Hij probeert uit te leggen waarom de roes zich telkens van hem meester maakt als hij ook maar iets ontwaart dat op een auto lijkt. „Het is...euh..." De geur van benzine, rubber en asfalt? De nacht voor de race 'doet hij geen oog dicht', wringt hij zich tussen de lakens in de vreemdste bochten, maar een 'obsessie wordt het nooit van zijn leven'.

door **HARRY MURÉ**

Zeggen ze allemaal, de maniakken van de sekte van de snelheid. Hij glimlacht, opent de mond en zwijgt. De pook spookt door de dampen van het brein.

Scheuren in de zuigwind van Jos Verstappen. „Ho ho, dat is een fabeltje. Altijd dezelfde vraag, 'jij wordt zeker de tweede Verstappen?' Maar Jos en ik doen twee heel verschillende dingen. Formule 1, daar heb ik nooit over nagedacht. Ik rijd liever in échte auto's." Toerwagens, rondtollen op Zandvoort. „Gewoon tweehonderddertig per uur op het rechte stuk. Niet zo hard."

Remdruk

Hij stond pas één keer op zijn kop. De remdruk was weggevallen, 'ik kon niet meer weg, iemand reed over me heen'. Gigantische puinhoop en toch 'alleen maar wat pijn aan mijn been'. Bij een volgende crash gaat het gegarandeerd mis. Bevestigend knikje, het staat in de sterren. Phil verkoopt 'em een pil.

In zijn eerste seizoen werd hij regelrecht vierde in het Beneluxjuniorkampioenschap van de Renault Clio Cup. Zesde plaats algemeen. „Ik was nog zeventien, geen rijbewijs, mocht daarom niet meedoen in Belgie. Drie wedstrijden gemist. Die eindklassering was dus heel goed."

Daarna Citroën AX Cup, Nederlands kampioenschap, twaalf exhibities, tweede plaats. Op Francorchamps stoof hij de cracks voorbij, 'simpel remmend op zestig meter voor de bocht'. Jos Verstappen in de Marlboro-torpedo, Phil Bastiaans in zijn Citroëntje. Het volk in extase over die twee waanzinnige 'Hollandais'. Vanaf dat moment namen ze beiden een andere afslag.

Jos verkoos de formule van de 'grote wereld'. Phil verdween naar de staart van de file, af en toe een berichtje in de krant, want van dat gerausj op Zandvoort met x-klassen rare auto's snapt de gemiddelde fanaat geen barst. Gierend gedoe, zat hard, maar autosport? Snuivend – wegens een opkomend griepje: „De bedragen die Alfa Romeo in de toerwagens stopt, zijn best vergelijkbaar met het budget van Benetton in de formule 1. Een team runnen kost algauw drie miljoen per seizoen."

Auto Geusselt, de chiquere occasions. De racerij is een familiekwaal. Bastiaans senior reed ook toerwagens. Oom Pie Theunissen was elf jaar geleden Nederlands rallykampioen, als navigator van Henk Vossen. Veel schiet je met zo'n stamboom niet op, 'je moet het zelf afdwingen'. Om in een puike auto te rijden heb je een prima kruiwagen nodig.

Heeft hij nooit gehad. „Hier, een auto van tweeëneenhalve ton, stap maar in, dat zeggen ze niet vlug." Toch koerste hij in de beste equipe van Nederland. Hij is 'geen brokkenpiloot' en beweegt zich 'redelijk schadevrij' over het circuit. Het 'jongetje Bastiaans'.

Met opgetrokken knieën op de ouderlijke bank: „Er zijn genoeg managers en coaches die me benaderen, maar die lui willen ook geld aan je verdienen." Hij houdt ze intuïtief buiten de deur. „Jos Verstappen heeft het geluk gehad dat Huub Rothengatter" – ex-formule 1 – „zich over hem ontfermde. Huub doet het alleen omdat Jos super rijdt."

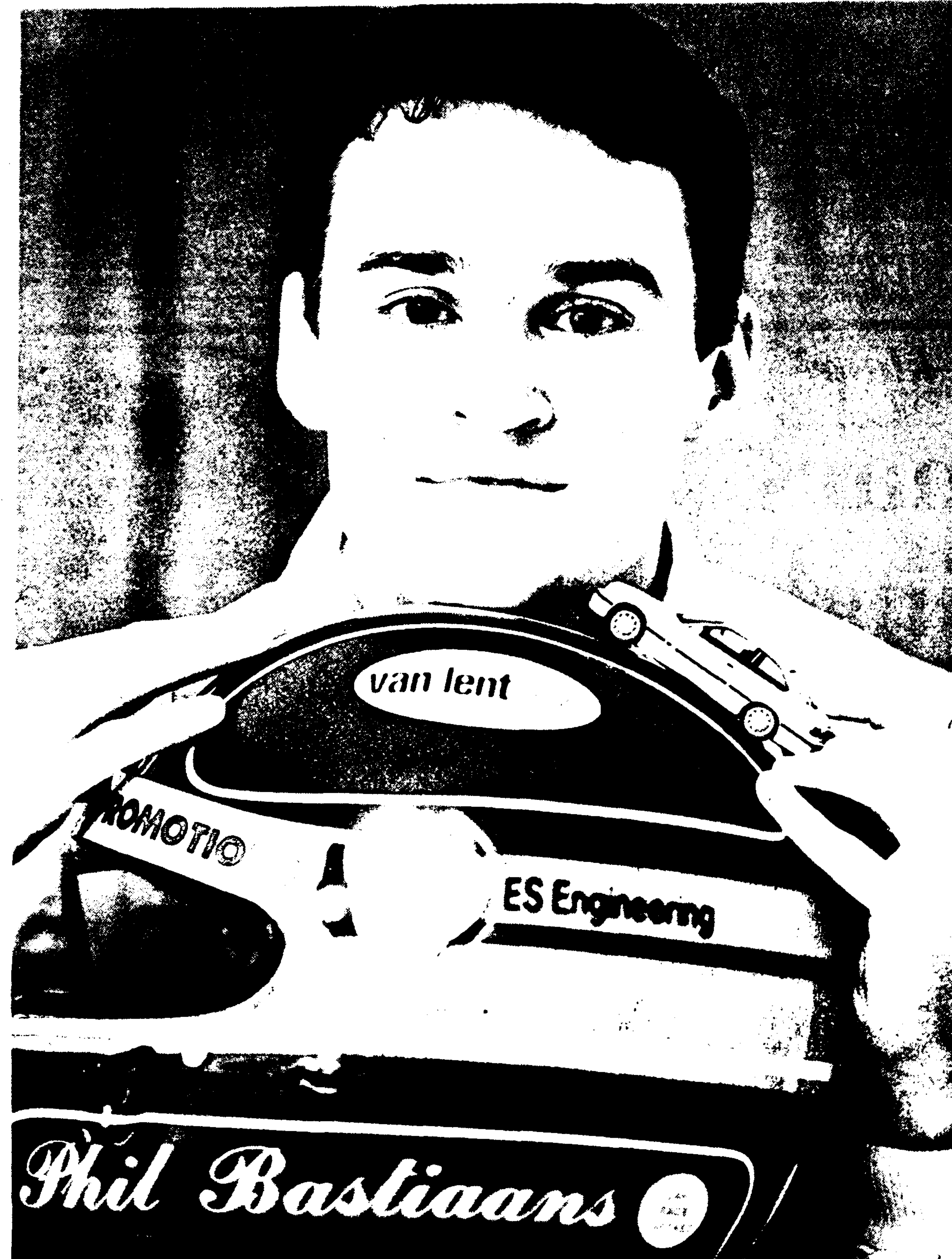
BMW

In een wip naar de formule 1. Ook de carrière van Bastiaans vertoonde ongeremde neigingen. Een talentenjacht op Zandvoort beviel zo goed dat hij werd beroepen in het BMW Dealer-team van de stinkend rijke papierfabrikant Ben Huisman. Nederlands kampioenschap voor produktiewagens tot twee liter. Drie stuks BMW 320 Coupé. Cor Euser, de nationale opperkoetsier van het métier, en Patrick Huisman, zoon van de gefortuneerde papa, kregen automatisch het beste materiaal onder de kont.

Bastiaans als derde man in de reservewagen, 'met stalorder' rijden in dienst van het koningskoppel. „Ik was even snel, maar moest me telkens op commando laten terugvallen." Hij mocht er 'nooit vol tegenaan, het is allemaal politiek'.

Het eindklassement was bij voorbaat geregeld: 1. Euser, 2. Huisman, 5. Bastiaans, ondanks alle handicaps.

Hij denkt na, zinkt weg in gepeins en springt plotseling overeind.

● *Phil Bastiaans: „Ze zeggen dat ik te aardig ben."* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Even kijken of het kofiezetapparaat werkt. Terug op de bank wacht hij geduldig op de onvermijdelijke vraag. Waarom heeft hij de aansluiting met Verstappen gemist? Zeker voor het rode stoplicht blijven staan. „De formule 1 is toch iets gevaarlijker. Toerwagens zijn zuiverder en grilliger van karakter. Het begint al bij de wegligging. Die is bij ons veel slechter. Een kunst om dat te beheersen."

Start

Het schort ook soms aan de mentale wegligging. „Ze zeggen dat ik te aardig ben." Hij mist de meedogenloosheid van Verstappen. „Iedereen denkt: het is zitten en sturen, maar de capriolen die je uithaalt... Ik ben sterk veranderd, in de auto, anders win je geen race. Rijden ze je zó van de baan af." Hij is beroemd om zijn start. „Als het licht op groen gaat, ben ik weg." De engel van de Tarzanbocht. Desnoods buitenom.

Eind vorig seizoen kwam er de klad in. BMW stapte over naar een hogere klasse, boven de twee liter. Met de M3, 'de snelste, maar ook veel duurder'. Phil viel uit de boot, er was nog slechts een budget voor twee rijders. Op advies van de grote Cor Euser werd hij geparkeerd bij Rover Nederland. Gave testritten in de winter, Bastiaans wederom haantje de voorste. Niks aan de hand, totdat hij in de eerste de beste race van de baan werd gereden door Toon van de Haterd, nota bene zijn eigen ploegmakker.

Toon was kampioen van Nederland. „Hij kon het niet verkroppen dat hij een teamgenoot kreeg die sneller was. Op Zandvoort bumperde hij me finaal in de vernieling." Het groentje van het Vrijthof hield het nog vijf races vol, won zowaar twee keer en hield het voor gezien. „De auto ging altijd kapot, mijn persoonlijke sponsors vonden het maar niets." Ruzie in de tent, Rover kon hem de pot op.

Francorchamps

Contractbreuk, Bastiaans uitgerangeerd, weggemaaid in de vakbladen. In de Vierentwintig Uur van Francorchamps was hij weer triomfantelijk present. Dutch Racing Promotions stuurde hem de baan op met een BMW, samen met Donald Molenaar en Duncan Huisman, de zoveelste telg van de gladde papierproducent. Het jongste trio uit de historie van het spektakel van Spa. Snelste trainingstijd. Bastiaans vanaf de start twee uur aan kop. Versnellingsbak in de soep. „Tot 's nachts lagen we derde in onze klasse. Uitgevallen met pech. Toch een hoop publiciteit gehad."

Het was zijn 'schoonste weekeinde,' maar na dat eenmalige etmaal 'stond ik weer gewoon op straat'. Geen gebrek aan financiële aandrijfriemen, hij heeft 'al vier jaar dezelfde sponsors'. ES Engineering, Supergas, Remako (van de onvermijdelijke Ben Huisman) en Michel Oprey, in natuursteen en keien van talenten. De motorische mecenas uit Ohé en Laak die ook Jos Verstappen de hand boven het hoofd hield.

Ongeduldig schuivend: „Zonder auto ben je nergens. Als het te lang duurt, verliezen de sponsors hun interesse." Dankzij de ronkende escapades in de Ardennen inviteerde Dutch Racing Promotions hem voor de slotreeks van het Nederlands kampioenschap. Terug bij het BMW Dealer-team, alsnog aan het stuur van de dikke M3. Subiet in pole position, 'maar de teamorders bleven'.

Voorrang

Hetzelfde liedje: verplicht voorrang verlenen. Drie wedstrijden, vierde plaats, uitgevallen en vorige week eindelijk een overwinning, nadat de heren Euser en Huisman elkaar nu eens onderling van de baan hadden geramd.

Seizoen fini, verloren jaar, ondanks Francorchamps en die uitsmijter op Zandvoort. Hooguit 'weer veel geleerd'. Hij heeft er geen notie van wat volgt. BMW trekt zich terug uit de Nederlandse wedstrijden, 'maar Ben Huisman gaat door met een ander merk. Ik heb goede hoop dat het lukt'. In afwachting van het verlossende telefoontje is het duimendraaien geblazen. School afmaken, wat extra aandacht voor Marieke, zijn vriendin die hockey speelt. Af en toe een babbeltje met Jos Verstappen.

Zwaar

Veertien dagen geleden kwamen ze elkaar tegen bij Michel Oprey. „Ik denk dat Jos het nu ook best zwaar heeft. Dat merk je aan hem. Hij zegt: 'De formule 1 is ook niet zoals het op televisie uitziet'. Toch formidabel wat hij presteert, ik gun het hem. Hij was in de kart al veel beter dan ik."

Phil Bastiaans, verstrikt in de chicanes van het circuit en het fata morgana van mach 1 op vier wielen. „Misschien vind ik het wereldje super. De glamour, de pitspoezen, de bonzen, het is toch vrij exclusief, al ben ik niet zo'n patser. Als je even niet uitkijkt, schieten ze je in de rug."

Accordeoniste maakt furore in herfst van haar leven

Diep in haar hart wilde ze eigenlijk altijd al artieste worden. Drie jaar geleden werd ze ontdekt, zoals dat heet. En dat was niks te vroeg, want Annie Vergeer is inmiddels 86. Dan heb je nu eenmaal het grootste deel van je carrière achter de rug in plaats van voor de boeg. Maar beter laat dan nooit. Op haar oude dag maakt Maastrichtse Annie toch nog furore. Met haar onafscheidelijke accordeon speelt ze tot in de verre omgeving complete bejaardentehuizen plat. Alleen op verzoek trouwens. Annie heeft haar trots. „Ze moeten me vragen. Ik ga zelf niet lopen zeuren of ik een keertje mag optreden. Daar voel ik me te goed voor."

● *Annie Vergeer zet met haar accordeon elk bejaardenhuis op stelten. Thuis is papegaai Coco haar grootste fan.* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

door

FRANK SEUNTJENS

Wie weet was Annie Vergeer wel een wereldberoemd violiste geworden. Als bakvis kreeg ze een hele poos privéles. Van een Franse leraar die al meteen diep onder de indruk raakte van Annie's muzikale talent. „Très bien, très bien", mompelde hij altijd als Annie de snaren beroerde. En hij voorspelde haar een gouden toekomst.

Maar van de ene op de andere dag was de Fransman plotseling verdwenen. Annie weet nog steeds niet waarom en waarheen. Er kwam een andere leraar, maar dat klikte van geen kant. „Die vent sloeg me op mijn vingers als het hem niet beviel." Annie kan er nu nog kwaad om worden. Na een paar lessen was voor haar de maat vol. Een viool heeft ze nooit meer aangeraakt.

Annie kocht een accordeon en ook daar kon ze uitstekend mee over weg. Eigenlijk is het onbegrijpelijk dat haar muzikale gaven voor het grote publiek zo lang onopgemerkt zijn gebleven.

Als Annie thuis haar trekzak, een rode Royal Standard, te voorschijn haalt, kun je wat beleven. Haar drie papegaaien, Lorre, Coco en Bea, gaan er in hun kooi eens goed voor zitten. Hondje Chico, een kruising tussen een pekinees en 'een rol prikkeldraad', komt er voor uit zijn mandje.

„Let op," zegt Annie terwijl ze de accordeon op schoot legt. Even later vullen de klanken van *En datte we toffe jongens zijn* de kamer, gevolgd door *Omdat het zo lekker is* en *Ja mijn schat, we worden ouder.* De potpourri valt zeer in de smaak bij het beestenspul. De papegaaien dansen op hun stok en Chico beweegt ritmisch zijn gedeukte kopje.

Annie weet van geen ophouden meer. Het bezoek moet raden welk nummer ze speelt. Ze lacht trots als we *Que sera, sera* ('m'n lievelingslied') en *De nach is nog zoe laank* herkennen. Als toegift tovert Annie nog een wals en een foxtrot uit haar accordeon. We moeten dit keer de titels schuldig blijven, maar dat is geen wonder. „Eigen composities," straalt Annie. Ze moet er nog een naam voor bedenken.

'Zonder accordeon zou ik sterven van verdriet'

Papegaai Coco zet het plotseling op een krijsen en fladdert opgewonden door zijn kooi. „Hij wil eruit," deelt Annie ons vermoeden. Ze maakt het deurtje open en Coco strijkt neer op haar schouder.

„Ha, Piet Schrijvers," begroet hij de verslaggever. Dan informeert hij bij Annie: „Waar is opa?" Opa blijkt Annie's overleden man. Sinds 1988 is ze weduwe. Voor de fotograaf heeft de papegaai ook nog een vriendelijk woord: „Verrek maar." Daarna doet Coco er het zwijgen toe.

Annie niet. Zij vertelt honderduit. Over vroeger toen ze als dienstmeisje een rijksdaalder per week verdiende, over haar gelukkige huwelijk, maar vooral over haar accordeon. *Le piano du pauvre* is haar kostbaarste bezit. Elke avond zeult Annie het loodzware ding mee naar boven waar ze het onder haar bed verstopt. Ze is doodsbang dat inbrekers met haar trekzak aan de haal gaan. „Ik zou sterven van verdriet."

En iedere morgen sjouwt ze de accordeon ook weer trouw naar beneden. Er gaat geen dag voorbij of Annie neemt het instrument ter hand. Oefening baart immers kunst. Ze breidt haar repertoire gestaag uit. Daarbij komt haar absolute gehoor prima van pas. „Als ik op de radio een aardig melodietje hoor, pak ik de accordeon en probeer het na te spelen. Meestal lukt dat al de eerste keer."

De eer Annie te hebben ontdekt, komt toe aan de voorzitter van de bejaardenbond van Oud-Caberg. Hij hoorde haar bij toeval thuis tussen de schuifdeuren musiceren en stond perplex. Een week later maakte Annie haar debuut op een bejaardenmiddag. Het was een doorslaand succes. De ouden van dagen gingen compleet uit hun dak. Het leek wel een jongerensociëteit. Over Annie's optreden werd nog dagen lang gesproken. Haar doorbraak was een feit.

'Een artieste moet er altijd verzorgd uitzien'

Plotsklaps begon het uitnodigingen te regenen. Bejaardentehuizen in Maastricht en omgeving stonden in de rij om Annie te contracteren. Door haar gage hoefden ze zich in ieder geval niet af te laten schrikken. Annie wil er geen cent voor hebben. Voor een peperkoek of een pakje wafels brengt ze een hele middag of avond vertier. „Ik vind het zelf veel te leuk."
Als Annie optreedt, staat ze er altijd piekfijn op. Ze draagt steevast een blauwe pantalon en een bonte bloes. Bovendien brengt ze voor elk concert een bezoek aan de kapper. „Een artieste moet er verzorgd uitzien, want alle ogen zijn op je gericht."

'Melodietjes op de radio speel ik meteen na'

Het zit Annie dan ook helemaal niet lekker dat de krant haar min of meer heeft overvallen. Ze wil niet op de foto voordat ze zich heeft omgekleed. Een buurvrouw wordt erbij gehaald om haar kapsel te fatsoeneren. Maar met het resultaat is ze niet echt tevreden. „Ik lijk wel de vliegende non," zegt ze na een kritische blik in de spiegel.

Toch poseert Annie gewillig en met engelengeduld. De fotograaf trekt gordijnen open en dicht en schuift met meubilair en papegaaienkooien. Annie vindt het allemaal best. Ze schrikt alleen even van de afmetingen van de lens. „U gaat toch niet op me schieten..."

Als Annie speciaal voor de foto's de accordeon nog eens omhangt, vlijt Coco zich weer op haar schouder. *Och, waat höb iech gelök, miene vogel is trök,* speelt Annie spontaan. Een nummer van Beppie Kraft, de Maastrichtse volkszangeres en Annie's grote idool. Beppie Kraft heeft maar weinig liedjes gezongen die Annie niet feilloos uit haar trekzak haalt. Haar publiek is er dol op. Dan is het gegarandeerd inhaken en meedeinen.

Annie's hartewens is dan ook om ooit samen met Beppie Kraft een bejaardenhuis op stelten te mogen zetten.

Maar dan moet Beppie haar wel vragen...

DE LIMBURGSE m/v PERSONEELSGIDS

secretaresse/telefoniste

funktie
- verzorgen telefoon- en fax verkeer
- beheer secretariaat
- geautomatiseerde verwerking van alle correspondentie

gevraagd
- vooropleiding op mbo-niveau met ervaring
- kennis van de moderne talen
- ervaring in automatisering (WP 5.1/6.0, dBase, Lotus 123)

produktieleider

funktie
- leiding geven aan totale produktieproces
- inplanning montageploegen
- voorraadbeheer en inkoop
- urenverantwoording en nacalculatie

gevraagd
- vooropleiding op hbo-niveau
- kennis van produktie- organisatie en -processen
- ervaring in automatisering (WP 5.1/6.0, dBase, Lotus 123)
- ervaring in een soortgelijke branche strekt zeer tot aanbeveling
- leeftijd 35 tot 40 jaar

geboden (geldt voor beide funkties)
- een gerenommeerd bedrijf, dat dynamisch aan de weg timmert
- een relatief platte, no-nonsence organisatie
- prettige, collegiale omgangsvormen
- een goed pakket arbeidsvoorwaarden

Stuur vóór 8 november uw sollicitatiebrief, voorzien van c.v. naar Klinkers Interieurconcept bv, t.a.v. F.J.H.M. Schepers, Bedrijfsleider, Burg. Visschersstraat 141, 6235 EB Ulestraten.
Een psychologische test kan deel uit maken van de sollicitatieprocedure.

klinkers interieurconcept

Jaap van Rennes
H.G.C. Exploitatie-maatschappij b.v.
Beekstraat 13
6301 HV Valkenburg

Horeca Food
Non Food
Vers groepen en apparatuur

Van Rennes voor Horeca vraagt voor directe indiensttreding:

MEDEWERKER VERSAFDELING A.G.F. (M/V)

[illegible] 18 jaar
[illegible] per week.

Kennis op het gebied van a.g.f. is een vereiste.

[illegible]
HGC J. van Rennes [illegible] bv
t.a.v. dhr. P. [illegible]
Beekstraat 13,
6301 HV Valkenburg.
o.v.v. op enveloppe „sollicitatie a.g.f."

Per 1 januari 1995 zoeken wij een

orthopedisch-instrumentmaker m/v
(full-time)

Wij bieden:
- zelfstandig werk op het gebied van prothesen en orthesetechniek;
- omgang met patiënten/paskamerwerk;
- goede werksfeer.

Belangstellenden wordt verzocht binnen 10 dagen hun schriftelijke sollicitatie te richten aan:

Orthopedie Instituut Genreith & Schoenen
t.a.v. dhr. G. Schoenen,
[illegible]

Arvin-Cheswick B.V.

Arvin-Cheswick B.V. is een dochteronderneming van Arvin Industries Inc, een Amerikaanse multinational en een van 's werelds grootste toeleveranciers van de automobielindustrie. Het concern maakt deel uit van de Fortune 500. Wij maken deel uit van de Europese divisie van Arvin en ontwerpen en produceren uitlaatsystemen en catalysatoren.

De R&D-afdeling is gelegen op het industrieterrein „Roerstreek Heide", Industrieweg 5, Roermond.
In Warton, Engeland, ligt de hoofdvestiging voor research en development, waar naast uitlaatsysteemontwikkeling ook de ontwikkeling van CAD en CAE plaatsvindt.

Voor de Nederlandse R&D satellite zoeken wij op korte termijn een

⋆ tekenaar-constructeur M/V.

U gaat deel uitmaken van een team medewerkers op het ontwikkelingscentrum. Uw taken zijn door middel van CAD, zowel 2- als 3D tekenen en construeren van uitlaatsystemen en componenten.
Daarnaast, in nauwe samenwerking met Warton, volgen en implementeren van CAE-ontwikkelingen t.b.v. de Nederlandse satellite.

Gevraagd wordt:
- ⋆ opleiding HTS wtb;
- ⋆ ervaring met 2D en 3D CAD (bij voorkeur Medusa 2D, CADDS 5);
- ⋆ ervaring met FEA (patran);
- ⋆ beheersing van de Engelse en Duitse taal;
- ⋆ zelfstandigheid en een analytisch vermogen;
- ⋆ leeftijd ±30 jaar.

Wat biedt Arvin-Cheswick u:
- ⋆ een functie binnen een organisatie met korte communicatielijnen, waar medewerkers centraal staan met hun inzet en vakbekwaamheid;
- ⋆ een goede salariëring, studiefaciliteiten en opname in het bedrijfspensioenfonds.

Bent u geïnteresseerd, dan zien we uw brief gaarne binnen 10 dagen tegemoet.

Arvin-Cheswick B.V.,
postbus 206,
6040 AE Roermond, tel. 04750-29041.

Mobil Plastics Europe Kerkrade bv

EMPLOYEE RELATIONS MANAGER

Mobil Plastics Europe Kerkrade bv maakt deel uit van de Films Divisie van Mobil Chemical, een onderdeel van Mobil Corporation. Mobil Plastics Europe produceert en verkoopt flexibele verpakkingen. Mobil Plastics Europe heeft verkoopkantoren in 9 Europese landen en produktielokaties in Virton (B), Brindisi (I) en Kerkrade. Het Europese hoofdkantoor [illegible] in Luxem[illegible] [illegible]rade [illegible] Europe een Employee Relations Manager m/v.

Uw verantwoordelijkheid is duidelijk: alle personeelszaken. U ontwikkelt en bepaalt mede het personeelsbeleid, dat zich tevens uitstrekt over gebieden als training/opleiding, sociale zaken en veiligheid. Voorop staat uw (motiverende) aandacht voor de mensen binnen de Mobil-plant en de vanzelfsprekendheid waarmee u al uw activiteiten koppelt aan de ondernemingsdoelstellingen.
U heeft de leiding over enkele medewerkers van de afdeling Employee Relations en Safety, Training en Security. U bent lid van de staf en rapporteert als managementteamlid direct aan de plantmanager.
Kortom, u bepaalt, ontwikkelt, opereert zelfstandig en als teamworker, doet veel zelf, begeleidt, luistert, adviseert, voert uit en grijpt actief uw verantwoordelijkheid; waar nodig stemt u af met het hoofdkantoor.

PROFIEL
Zonder meer bent u mens- en [illegible]gericht. [illegible]

Mobil®

- voldoende kennis van sociale wetgeving en regelingen, OR, ARBO etc.
- communiceert (en rapporteert) in het Engels
- u woont in de regio of bent bereid [illegible]

GEÏNTERESSEERD?

BEL 040-120030

voor een sollicitatieformulier (vraag naar [illegible] of Natalie Marchand).

De sollicitatieprocedure wordt begeleid door AMO/Van Overveld, Postbus 40, 5600 AA Eindhoven.
Van Overveld - opgericht in 1956 - werkt volgens de AMO Select® Methode, maakt deel uit van de Adviesgroep voor Mens & Organisatie (AMO) en heeft intensieve werkrelaties met gelijkgestemde Belgische en Duitse adviesbureaus voor werving en selectie.

TESTEN & BEOORDELEN - WERVEN - ARBEIDSMARKTCOMMUNICATIE - POTENTIEELBEPALEN - SELEKTIEADVIEZEN

AMO VAN OVERVELD
psychologie & bedrijfskunde

Waterschap Roer en Overmaas

Bij de afdeling Algemene technische zaken en investeringen zijn vacatures ontstaan voor de functies van:

A. Projectleider m/v
(vac. nr. 9405)

Taken:
- het voorbereiden, begeleiden en uitvoeren van waterschapswerken;
- het technisch en financieel toetsen van door externe bureaus opgestelde plannen;
- het bewaken van de voortgang van uit te voeren werken;
- het verzorgen van de technische, administratieve, financiële en technisch/juridische aspecten van met de projecten verband houdende aangelegenheden.

B. Medewerker grondzaken m/v
(vac. nr. 9406)

Taken:
- het verwerven van gronden ten behoeve van door het waterschap te realiseren projecten;
- het onderhandelen over en afsluiten van overeenkomsten tot vestiging van zakelijke rechten;
- het verrichten van schadetaxaties met betrekking tot onder meer gebouwen en opstanden, inkomensschade, gewassenschade en het terzake afsluiten van overeenkomsten.

C. Ecologisch medewerker m/v
(vac. nr. 9407)

Taken:
- het op het terrein van natuur, landschap en milieu adviseren over en ondersteunen van de uitvoering van waterschapswerken en het beheer en onderhoud in het kader van de waterhuishouding;
- het verrichten en begeleiden van praktijkgericht onderzoek;
- het ondersteunen van werkzaamheden in het kader van waterbeheersplannen.

Eisen:
Voor de 3 bovengenoemde functies gelden de volgende eisen:
- **een voor de functie relevante opleiding op tenminste hbo-niveau;**
- **ervaring in de betreffende of soortgelijke werkzaamheden strekt tot aanbeveling;**
- **goede schriftelijke en mondelinge uitdrukkingsvaardigheden.**

Salaris:
Het salaris is afhankelijk van de leeftijd, opleiding en ervaring en bedraagt voor alle functies maximaal ƒ 6.007,– bruto per maand (schaal 10).

Nadere inlichtingen over de functies van projectleider en medewerker grondzaken kunnen worden verkregen bij de heer ing. J. In den Kleef, hoofd van de afdeling Algemene technische zaken en investeringen. Inlichtingen over de functie van ecologisch medewerker kunnen worden verkregen bij de heer ir. H. Sinkering, hoofd van de afdeling Planning en onderzoek. Beiden zijn telefonisch bereikbaar onder nummer 046-517343.

Sollicitaties dienen binnen 2 weken na het verschijnen van dit blad gezonden te worden aan het dagelijks bestuur van het waterschap Roer en Overmaas, Postbus 185, 6130 AD Sittard onder vermelding van het vacaturenummer op brief en enveloppe.

Limburgse Jagers lossen Luchtmobiele Brigrade in Bosnië af

Het roemruchte regiment Limburgse Jagers gaat naar Bosnië. Ter aflossing van de Luchtmobiele Brigade. Tot juni volgend jaar hebben de Jagers de tijd om zich voor te bereiden op hun vredestaak. Dan immers staat de wisseling van de wacht op de Balkan gepland. Deze week nam een bataljon van het regiment deel aan de grote gezamenlijke Navo Oostblok-oefening Coöperative Spirit op de Veluwe. Militairen uit vijf Navo-landen, zes voormalige Oostblok-landen en het tot nu toe neutrale Zweden trainden vier dagen lang onder supervisie van Afcent hoe ze samen een humanitaire opdracht als die in Bosnië moeten volbrengen. Deze oefening - die dagelijks zo'n vijftig (televisie)journalisten van over de hele wereld trok - wordt in Navo-kringen vanwege de samenwerking met de voormalige erfvijand een historisch feit genoemd. Maar ook op een ander gebied is er sprake van een cultuuromslag in defensie-kringen. De militairen leren tegenwoordig niet meer hun wapens te gebruiken, maar bovenal hun mond.

● *Taalpro[illegible] [illegible] het voor Oost[illegible] [illegible] niet eenvoudig om de [illegible] te begrijpen*

Vrede als beroep

'Food, food, food'. De Bosnische burgers schreeuwen getergd door honger en oorlog om voedsel. Ze staan op het punt een controlepost van de vredesmacht in de omgeving van Srebrenica te plunderen. De vijf bewapende Nederlandse militairen dienen dat echter te voorkomen. Met als nadrukkelijke opdracht: geen geweld tegen onschuldige burgers. Ze moeten vooral praten en onderhandelen, de mensen ervan overtuigen dat plunderen geen oplossing biedt. Dramatische taferelen spelen zich af. Huilende Bosniers vallen de militairen om de nek, maar die gaan niet overstag. Het lukt hun uiteindelijk om de mensen met zachte drang en zonder dat er een schot valt te verwijderen.

Dit tafereel speelt zich in werkelijkheid niet af in de heuvels rond Srebrenica, maar op de oer-Nederlandse Veluwe. De rollen worden gespeeld door gelegenheids-acteurs en Nederlandse mariniers. Het is een van de onderdelen van Coöperative Spirit, een oefening in het kader van het Navo-programma *Partnership for Peace* (PfP). Dat is onlangs op hoog politiek niveau tot stand gekomen tussen het Noordatlantisch bondgenootschap en een aantal voormalige Oostblok-landen, die staan te popelen om lid te worden van de westerse alliantie. Voordat een lidmaatschap überhaupt overwogen wordt, is de Navo een partnerschap met deze landen aangegaan.
Aan de oefening nemen deel: Canada (90 militairen), Tsjechië (39), Estland (25), de Verenigde Staten (120), Groot Brittannie (125), Oekraine (35), Zweden (129), Slowakije (30), Polen (30), Litouwen (27), Duitsland (127) en Nederland (75). Opmerkelijk is trouwens de deelname van Zweden. Het land behoort niet tot beide machtsblokken en heeft in de geschiedenis altijd een neutrale rol gehad.

Het is voor het eerst dat op deze wijze een gezamenlijke oefening gehouden wordt. Nou ja, voor het eerst! Ongeveer een maand geleden vond al 'iets dergelijks' plaats in Polen. Maar de Navo vond die oefening nogal 'bescheiden' van opzet en spreekt daarom nu pas van een 'uniek' moment. De aanwezigheid van de meest hoge Navo-functionarissen moet dat onderstrepen. Allereerst is er de opperbevelhebber van de geallieerde strijdkrachten in Centraal-Europa (kort gezegd Afcent-commandant), de Duitse generaal Henning Hansen. Ook de Navo-opperbevelhebber, de Amerikaanse vijfsterren-generaal George A. Joulwan, is er in eigen persoon. Beide generaals zijn in veldtenue gestoken om hun verbondenheid met de 'jongens en meisjes' op de koude heide te benadrukken.

● *De aanwezigheid van de 'hoogwaardigheidsbekleders' moet het belang van de oefening benadrukken (links opperbevelhebber generaal Joulwan, midden secretaris-generaal Willy Claes en rechts minister Voorhoeve).*

Uiteraard niet in gevechtstenue maar wel in gepantserde Mercedes compleet met motorescorte en bodyguards maakt de hooste baas van de Navo zijn opwachting: secretaris-generaal Willy Claes. De voormalige Belgische minister laat de kleumende menigte op de Veluwe overigens een half uur wachten. Maar hij heeft een goede reden: als pas benoemde secretaris-generaal bracht hij eerst even een bliksembezoek aan de koningin.

Proces

Alles toont aan dat de oefening een geregisseerde actie is om een bewustwordingsproces op gang te brengen. Militairen, politici en natuurlijk ook het publiek moeten ervan overtuigd raken dat de toekomst van het leger op het terrein van de humanitaire acties ligt. Mede daarom is er rond Coöperative Spirit een ware publiciteitsmachine in werking gezet. De meeste deelnemende landen hebben schrijvende journalisten en tv-teams uitgenodigd. Technische faciliteiten voor de pers als computers, printers, faxen, telefoons, seinapparatuur en noem maar op zijn ruimschoots voorhanden. Een peloton voorlichters is aanwezig om journalisten naar welk deel van de Veluwe dan ook te begeleiden en van informatie te voorzien.

De aanwezigheid van de vele 'hoogwaardigheidsbekleders' moet mede het 'groeiproces' op gang brengen. De Navo-notabelen benadrukken in hun toespraken en de verklaringen steeds weer dat het belangrijkste wapen van de soldaat niet meer zijn geweer is, maar zijn tact. Of zoals Defensie-minister Joris Voorhoeve het tijdens de officiële slotceremonie op het oefenterrein van De Harskamp tegen de troepen zei: 'Vrede is ons beroep'.

„Het kan dus gebeuren in Bosnie dat je als militair een huilende baby in handen krijgt gestopt door een radeloze moeder. Nou, dan sta je als jonge soldaat met een machinegeweer om je schouder toch mooi in je kogelvrij hemd. Wat doe je dan? Ga er maar eens aan staan," legt een van de vele officieren van het voorlichtingsbureau uit. Hij blijft echter het antwoord op zijn eigen vraag schuldig.

Oefeningen als Cooperative Spirit (volgend jaar zijn er nog vijf gepland ergens in Europa) moeten de militairen leren omgaan met dit soort situaties. De commandant en bedenker van de oefening generaal-majoor J.C. Kosters heeft dan ook tal van dergelijke problemen ingebouwd. Bijna alle legerplaatsen op de Veluwe worden benut. Er zijn 'safe area's' die bewaakt moeten worden, konvooien zijn tegengehouden door een van de vechtende partijen en krijgen opdracht om zonder geweld hun weg voort te zetten, anderen dienen opslagplaatsen te beschermen tegen uitgehongerde burgers etcetera.
Kosters en de zijnen hebben op de Veluwe een burgeroorlog bedacht volgens het Bosnie-concept. De strijdende partijen zijn Gothland en Hinland (lees: de Serviërs en moslims) en ze vechten om de stad R[illegible] (lees: Sarajevo). R[illegible] heeft de hulp ingeroepen van de PfP.

door
MATH WIJNANDS

Behalve het leren omgaan met menselijke probleemsituaties, is Coöperative Spirit ook bedoeld om te bezien of Navo- en voormalige Oostbloklanden militair met elkaar kunnen samenwerken. Want er bestaan nogal wat problemen. Taal, materieel, commandostructuren, kennis en ontwikkeling, niets is op elkaar afgestemd.

Maar na vier dagen zijn de PfP-bazen het roerend met elkaar eens: „Het kan." De gesignaleerde problemen blijken volgens de deskundigen niet onoverkomelijk. Als er al een 'probleem' is, is dat alleen maar de taal. Want de Oosteur[illegible] Engels [illegible] dan [illegible] de [illegible] moet [illegible] geweest [illegible]

De ex[illegible] van de generaals [illegible] afsluitende [illegible] over het succes [illegible] oefening [illegible] overdreven [illegible] 'groot succes' [illegible] soldaten [illegible] lijken perfe[illegible] passen. Op [illegible] oefening [illegible] antwoord generaal-majoor [illegible] Kosters: „Dat [illegible] om samen [illegible] problemen [illegible] samen te werken [illegible] moeten [illegible] ze [illegible] zijn [illegible] Vo[illegible] troepen [illegible] kameraadschap [illegible] elkaar [illegible] samenwerken. [illegible] vorige week [illegible] gehouden [illegible] alle militairen [illegible] moesten [illegible] sportwedstrijd[illegible] gezellige avond [illegible] Nou, het is [illegible] geworden. Oo[illegible] dansten [illegible] Goed, we ha[illegible] beschikbaar [illegible] Maar toch het [illegible] Afcent-commandant [illegible] Hansen [illegible] nauwelijks een [illegible] ontdekken. [illegible] heb is dat [illegible] stap voorwaarts [illegible]

Jagers

Aan de Limburgse [illegible] taak om deze positieve ontwikkelingen [illegible] zetten. In [illegible] worden de [illegible] beroepsmilitairen [illegible] Pantserinfanterie [illegible] Bosnie verwacht [illegible] Infanteriebataljon [illegible] Luchtmobiele [illegible] De opperbevelhebber [illegible] Nederlandse strijd[illegible] generaal Couzy [illegible] week tot dit [illegible] vindt dat alle [illegible] de landmacht [illegible] wel[illegible] aanmerking te [illegible]

Toch is de [illegible] bataljonscommandant [illegible] Van Campen [illegible] voor deelname aan Cooperative Spirit. [illegible] toeval. A[illegible] dat we aan deze [illegible] moesten deelnemen [illegible] volgde pas het [illegible] Bosnie te gaan. Maar [illegible] natuurlijk wel goed [illegible] De Limburgse Jagers [illegible] het grootste deel [illegible] niet-Limburgers [illegible] vormen het [illegible] van de landmacht. Het [illegible] 180 jaar [illegible] provincie opgericht [illegible] garnizoenscommandant [illegible] ook traditie [illegible] commandant [illegible] luitenant-[illegible] en zetel in [illegible] het Maastrichtse [illegible] Limburgse Jagers [illegible] die hoedanigheid [illegible] maar een [illegible] zoals optredens [illegible] herdenkingen [illegible] reunies en [illegible] Bovendien [illegible] weer sinds [illegible] nieuwe militairen van het regiment [illegible] openbaar op het Vrijthof. Wat betreft het 'echte' werk gaat de Limburgse Jagers [illegible] op in de landmacht. Behalve door het [illegible] Pantserinfanterie[illegible] gelegerd in het Duitse [illegible] wordt het regiment [illegible] gevormd door de [illegible] Mechbrigade in Oirschot.

„We gaan ons [illegible] uiteraard [illegible] vredestaak in Bosnie. Het is onze opdracht [illegible] Srebrenica [illegible] te bewaken. [illegible] wat ons te wachten staat [illegible] gaan we binnenkort [illegible] bekijken. We laten het [illegible] op ons afkomen," [illegible] Van Campen.

● *Praten en tactvol onderhandelen met onschuldige burgers (gespeeld door gelegenheidsacteurs): een belangrijke taak van de nieuwe lichting militairen voor de internationale vredesmacht.*

"Vaak ben je adviseur en verkoper tegelijk, maar dat maakt je werk juist zo gevarieerd."

HET NATIONAAL SPAARFONDS ZOEKT ENTHOUSIASTE ADVISEUR (M/V) MET COMMERCIËLE KWALITEITEN

"Mensen enthousiast maken om te gaan sparen, dat is eigenlijk het uitgangspunt bij alles wat ik doe." Omdat steeds meer mensen overtuigd raken van het voordeel van belastingvrij sparen bij het Nationaal Spaarfonds gaat het Nationaal Spaarfonds de buitendienst uitbreiden. Hiervoor zoekt het Nationaal Spaarfonds een enthousiaste verkoopadviseur (tussen de 25 en 35 jaar) met een commerciële instelling en liefst ervaring. Uitbreiding van de buitendienst vindt plaats in het rayon Heerlen, Brunssum, Hoensbroek e.o.

Beschikt u over de volgende kwaliteiten?

Om dit werk succesvol te kunnen doen moet u het nodige in uw mars hebben. Een middelbare schoolopleiding is een vereiste. Daarnaast wegen zaken als enthousiasme, mensenkennis, doorzettings- en incasseringsvermogen en goede contactuele eigenschappen voor ons zwaarder dan ervaring.

Een uitdaging voor verkooptalent met karakter

U krijgt bij het Nationaal Spaarfonds een gedegen opleiding en training. Met die kennis gaat u op pad, gesteund door publiciteits- en voorlichtingscampagnes en, het belangrijkste, een in alle opzichten voortreffelijk produkt. In uw werkindeling bent u vrij, want uw werktijden bepaalt u veelal samen met uw klanten. En dat kan ook 's avonds zijn. Het wonen in het aangegeven werkgebied is een pré. De bereidheid om binnen afzienbare tijd naar het werkgebied te verhuizen is een voorwaarde.

De honorering

Hoeveel belang het Nationaal Spaarfonds aan deze functie hecht, blijkt uit de honorering en de bijkomende emolumenten. Om te beginnen, ontvangt u een basissalaris en provisie, die een duidelijke afspiegeling is van uw eigen inzet. Daarnaast komen vakantiegeld, een 13e maand en een jaarlijks aandeel in de winst. Verder krijgt u de beschikking over een auto van de zaak, een onkostenvergoeding en een premievrij pensioen.

De procedure

Als deze functie u aanspreekt en u bovendien over de benodigde kwaliteiten beschikt, stuur dan uw sollicitatie plus C.V. binnen 14 dagen naar het Nationaal Spaarfonds, t.a.v. de heer W.H.M. Courage, directeur verkoop.

Een psychologisch onderzoek maakt deel uit van de selectieprocedure.

Het Nationaal Spaarfonds maakt deel uit van Delta Lloyd Verzekeringsgroep N.V.. Doelstelling van ons bedrijf is om zoveel mogelijk mensen te helpen tot bezitsvorming te komen. Daarvoor hebben wij verschillende aantrekkelijke spaarvormen. Aantrekkelijk qua rendement, maar ook qua fiscale voordelen.

NATIONAAL Spaarfonds
DE SPAARDOCHTER VAN DELTA LLOYD
N.V. Nationaal Spaarfonds, Postbus 85991, 2508 CR DEN HAAG

Ondercuratelestelling
Rek.nr.:
7006/FA RK 94-1173.
Bij beschikking van de arrondissementsrechtbank te Roermond van 26-10-1994, is onder curatele gesteld: Philippe Jacques Adrienne Antoine Zeguers, geboren te Roermond op 29 maart 1977, wonende te 6041 JS Roermond, Sint Christoffelstraat 20, met benoeming van Johanna Adriana Antonia van de Mosselaer e/v Zeguers, wonende te 6041 JS Roermond, Sint Christoffelstraat 20, tot curator/curatrice en met benoeming van Jules Marie Paul Zeguers, wonende te 6041 JS Roermond, Sint Christoffelstraat 20, tot toeziend curator/curatrice.
Procureur aanvrager:
mr. H. Ewalds.

"Waar vind je een ondernemende baan als Hoofd Bedrijfsvoorlichting of Adviseur Voorlichting?"

Het IMK Limburg, met vestigingen in Venlo, Roermond, Heerlen en Maastricht, is één van de regionale instellingen van het IMK Netwerk. Het onafhankelijke, professionele en landelijk opererend netwerk heeft tot doel het bevorderen van kennisverspreiding en -overdracht aan het midden- en kleinbedrijf (MKB). De 30 medewerkers geven inhoud aan deze doelstelling door middel van voorlichting, advisering en cursussen.

Binnen het managementteam is de vacature ontstaan voor een:

HOOFD BEDRIJFSVOORLICHTING M/V

Hij is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en de realisatie van de activiteiten op het gebied van de bedrijfsvoorlichting, zoals deze ontplooid worden vanuit de hoofdvestiging te Venlo en de overige vestigingen. Hij dient actief invulling aan deze discipline te geven door middel van acquisitie, account-management, relatiebeheer en geeft leiding aan een tiental medewerkers.

Functie-eisen voor deze managementfunctie:
- een afgeronde HBO-opleiding (bedrijfseconomische richting), [illegible] cursussen, zoals bijv. NIMA;
- gedegen ervaring op het vlak van marketing en sales, bij voorkeur [illegible] commerciële dienstverlening;
- ondernemingszin, vermogen enthousiasme over te brengen, dynamiek en flexibiliteit;
- kennis en ervaring met het midden- en kleinbedrijf;
- goede communicatieve, representatieve en schriftelijke vaardigheden;
- leeftijdsindicatie: 30-40 jaar.

[illegible]

"Bij het IMK"

[illegible] 077 [illegible]

Provincie Limburg

[illegible]

Houdt Europees commissaris Hans van den Broek zijn huidige portefeuille in de Europese Commissie? Dat is de grote vraag vandaag in Luxemburg, als de nieuwe voorzitter Jacques Santer zijn nieuwe commissie samenstelt. Het kabinet van PvdA, D66 en VVD heeft uitvoerig gelobbyd voor de CDA'er. Minister Van Mierlo van Buitenlandse Zaken heeft, na het missen van het voorzitterschap van de Commissie, een zware post geclaimd bij Santer. Nederland houdt het liefst de portefeuille Buitenlandse Betrekkingen.

De Brusselse stoelendans

Leon Brittan
(Groot-Brittannië)
Geïndustrialiseerde landen en buitenlandse handel

Neil Kinnock
(Groot-Brittannië)
Verkeer

Hans van den Broek
(Nederland)
Uitbreiding en landen in Midden- en Oost-Europa

Thorvald Stoltenberg
(Noorwegen)
Vis

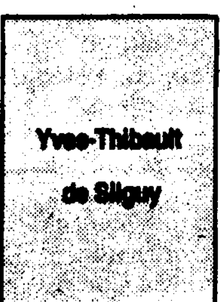
Anita Gradin
(Zweden)
Begroting

Erkki Liikanen
(Finland)
Personeelsbeleid

Padraig Flynn
(Ierland)
Sociale Zaken

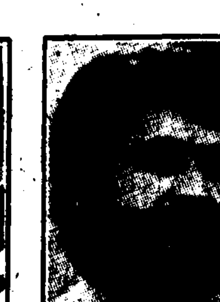

Edith Cresson
(Frankrijk)
Onderzoek en Industrie

Yves-Thibault de Silguy
(Frankrijk)
Economie en Financiën

Joao de Deus Pinheiro
(Portugal)
Ontwikkelingslanden

Marcelino Oreja
(Spanje)
Institutionele hervormingen (1996)

Manuel Marin
(Spanje)
Middellandse Zee, Midden Oosten

Mario Monti
(Italië)
Interne markt en fiscale zaken

Tweede Italiaanse Commissaris
(Italië)
Justitie en binnenlandse zaken

Britt Bjerregaard
(Denemarken)
Milieu

Martin Bangemann
(Duitsland)
Industrie en telecommunicatie

(Monika Wulf-Mathies
(Duitsland)
Regionaal beleid

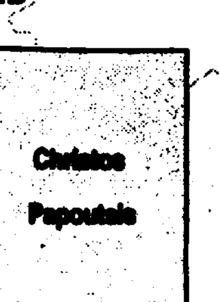
Jacques Santer
(Luxemburg)
Voorzitter

Karel van Miert
(België)
Concurrentie

Frans Fischler
(Oostenrijk)
Landbouw

Christos Papoutsis
(Griekenland)
Energie

LD infographic: A. Backer Leegstra

DOOR ALY KNOL

BRUSSEL – Van oudsher heeft de verdeling van de portefeuilles onder de Europese Commissarissen de bijnaam 'de nacht van de lange messen'. Dit keer zal het er nog feller aan toe gaan dan Europa al was gewend.

De nieuwe voorzitter van de Europese Commissie, de Luxemburger Jacques Santer, die in januari de Fransman Jacques Delors opvolgt, moet niet minder dan 21 mannen en vrouwen tevreden stellen, waar dat er tot nu toe 17 waren. Onzeker is echter of al die 21 uiteindelijk wel in Brussel zullen aantreden.

Finland en Oostenrijk zijn geen vraagtekens meer. Zij worden op 1 januari leden van de Europese Unie. De Zweden en de Noren kunnen echter alsnog bij hun referenda in november hun kandidaten voor Brussel terugfluiten. Om hen wat Euro-gezinder te stellen, kan Santer in de verleiding komen de Scandinaviërs aantrekkelijke portefeuilles toe te bedelen. Als ze zich daar echter niet door laten overtuigen, stort het hele kaartenhuis weer ineen.

Hoe moeilijk het is om alle EU-landen tevreden te stellen, bleek twee jaar geleden. Als gevolg van het Verdrag van Maastricht was het toen nodig om een portefeuille voor het gemeenschappelijk buitenland- en veiligheidsbeleid van de EU in het leven te roepen voor de nieuwe Nederlandse commissaris Hans van den Broek. Dat draaide uit op een schaamteloze competentiestrijd met de Britse commissaris Sir Leon Brittan voor Buitenlandse Handelsbetrekkingen en de Spanjaard Manuel Marin voor Ontwikkelingssamenwerking. Het ziet er naar uit dat Van den Broeks portefeuille ook nu op het Luxemburgse kasteeltje Senningen het mikpunt van vele aanvallen wordt, van zowel zittende als nieuwe commissarissen. Maar de regering in Den Haag heeft Santer duidelijk gemaakt dat de portefeuille van Van den Broek niet teveel mag worden uitgekleed, anders hoeft Nederland hem niet meer. Het wordt voor de nieuwe voorzitter één van de hardste noten om te kraken.

Marin staat nog steeds op zijn strepen. Dat liet hij vorige week nog eens blijken, toen hij een EU-programma voor samenwerking met de Middenlandse-Zeelanden presenteerde. Maar ook de zittende Portugese commissaris Joao de Deus Pinheiro wil hogerop. Deze voormalige minister van Buitenlandse Zaken speelt thans met de portefeuille 'betrekkingen met het Europees Parlement' een ondergeschikte rol. Ook hij eist een stuk van de buitenlandse koek.

Brittan op zijn beurt zou zijn oog hebben laten vallen op de landen in Midden- en Oost-Europa, waarvan enkelen waarschijnlijk rond de eeuwwisseling tot de EU zullen toetreden. Tot nu toe was het Van den Broek die de uitbreiding (met Finland, Noorwegen, Oostenrijk en Zweden) bestierde én de politieke betrekkingen met het Oosten onderhield.

Tenslotte hebben ook enkele commissarissen-in-spe interesse getoond voor Van den Broeks operatiegebied, onder wie de socialistische ex-premier van Frankrijk Edith Cresson. Bij dit gevecht zal, aldus een Euro-veteraan, slechts één motto gelden: „Macht krijg je niet, die moet je veroveren."

Het is voor Santer een complicerende factor dat de EU-landen stuk voor stuk ambitieuze mensen afvaardigen, die zich niet laten afschepen met een minderwaardige post. Weliswaar moeten de commissarissen zweren dat zij het algemeen belang van de Unie dienen en geen instructies van hun eigen regeringen aanvaarden. In de praktijk wil iedereen echter een post waarmee zijn of haar land de meeste eer kan inleggen.

Zo krijgt Frankrijk het hoe dan ook al moeilijk in de nieuwe Europese Commissie, nu het na twaalf jaar het belangrijke voorzitterschap verliest. Santer zal zowel Mitterrands oogappel Cresson tegemoet moeten komen als de Franse conservatief Yves-Thibault de Silguy.

Italië heeft de benoeming van zijn kandidaten voor de commissie deze week tot het laatste moment uitgesteld om Santer onder zo groot mogelijke druk te zetten om Rome prestigieuze portefeuilles te geven. En ook de nieuwe lidstaten van de EU rekenen op een eervolle posten als Landbouw (wellicht Oostenrijk) en Milieu (mogelijk Zweden).

Behalve met dit soort nationale ambities heeft Santer ook met politieke wensen rekening te houden. Zo heeft de Duitse bondskanselier Helmut Kohl samen met de christendemocratische fractievoorzitter in het Europees Parlement Wilfried Martens volgens Finse kranten de regering in Helsinki onder druk gezet om een conservatief voor Brussel aan te wijzen. Kohl en Martens vonden dat de Europese Commissie – waarvoor al negen socialistische kandidaten zijn benoemd – te rood dreigde te worden. In ruil voor een benoeming naar zijn wil, drong Kohl er bij zijn politieke vriend Santer op aan Finland een hoogst welkome nieuwe portefeuille zoals Telecommunicatie toe te schuiven.

Op het Senningen-kasteeltje zullen vandaag hoe dan ook oude portefeuilles uit elkaar worden gerafeld en nieuwe geschapen. Zo is er al sprake van een commissaris voor een nieuw directoraat Justitie en Politie en van een commissaris '1996', die de voorbereidingen moet treffen voor de Intergouvernementele Conferentie over twee jaar, die de taken en bevoegdheden binnen de Europese Unie opnieuw moet verdelen.

Overal in Europa zijn de messen geslepen. Slechts één ding staat vast: de nieuwe Europese Commissie zal meer vrouwen tellen dan die ene van nu. Behalve Frankrijk hebben ook Denemarken, Zweden en Duitsland vrouwelijke kandidaten aangewezen.

ander-zijds

Lubbers

DOOR PETER STIEKEMA

Zou Ruud Lubbers ooit, ergens vorig jaar, een kettingbrief hebben verscheurd en niet doorgestuurd aan twintig anderen? Je zou het haast gaan denken als je de hoeveelheid rampspoed in ogenschouw neemt, waarmee hij en het CDA in 1994 zijn geconfronteerd. Na twaalf jaar als premier het paradepaardje van de Nederlandse politiek te zijn geweest, is Lubbers nu niet meer dan een ambteloos burger. Het CDA zit krachteloos en machteloos in de oppositiebankjes om daar het bitter van de politieke zijlijn – de reservebankjes – te mogen smaken.

En wij maar denken dat Lubbers echt iets betekende op al die Eurotops, waar hij de handtas van Margaret Thatcher mocht vasthouden en de wandelstok van Mitterrand. Lubbers was toch de man die de EG, tegenwoordig omgedoopt in EU, het leven redde tijdens de top van Maastricht? Buitengewoon geschikt dus om aan de hand van de groten de Unie te leiden – of in ieder geval te doen alsof – als voorzitter van de Europese Commissie.
Nu blijkt niemand minder dan Helmut Kohl, de Duitse bondskanselier Lubbers in de race om het Europees voorzitterschap twee keer te hebben laten vallen. Had Ruud die kettingbrief ook maar aan Kohl moeten toesturen, in plaats van het ding lamlendig op de stapel papieren in zijn werkkamer in Het Torentje aan het Binnenhof te laten liggen. Je weet toch dat je daar vroeg of laat voor gestraft wordt Ruud? Nou zit je met de gebakken peren – Birnen, bedoel ik.

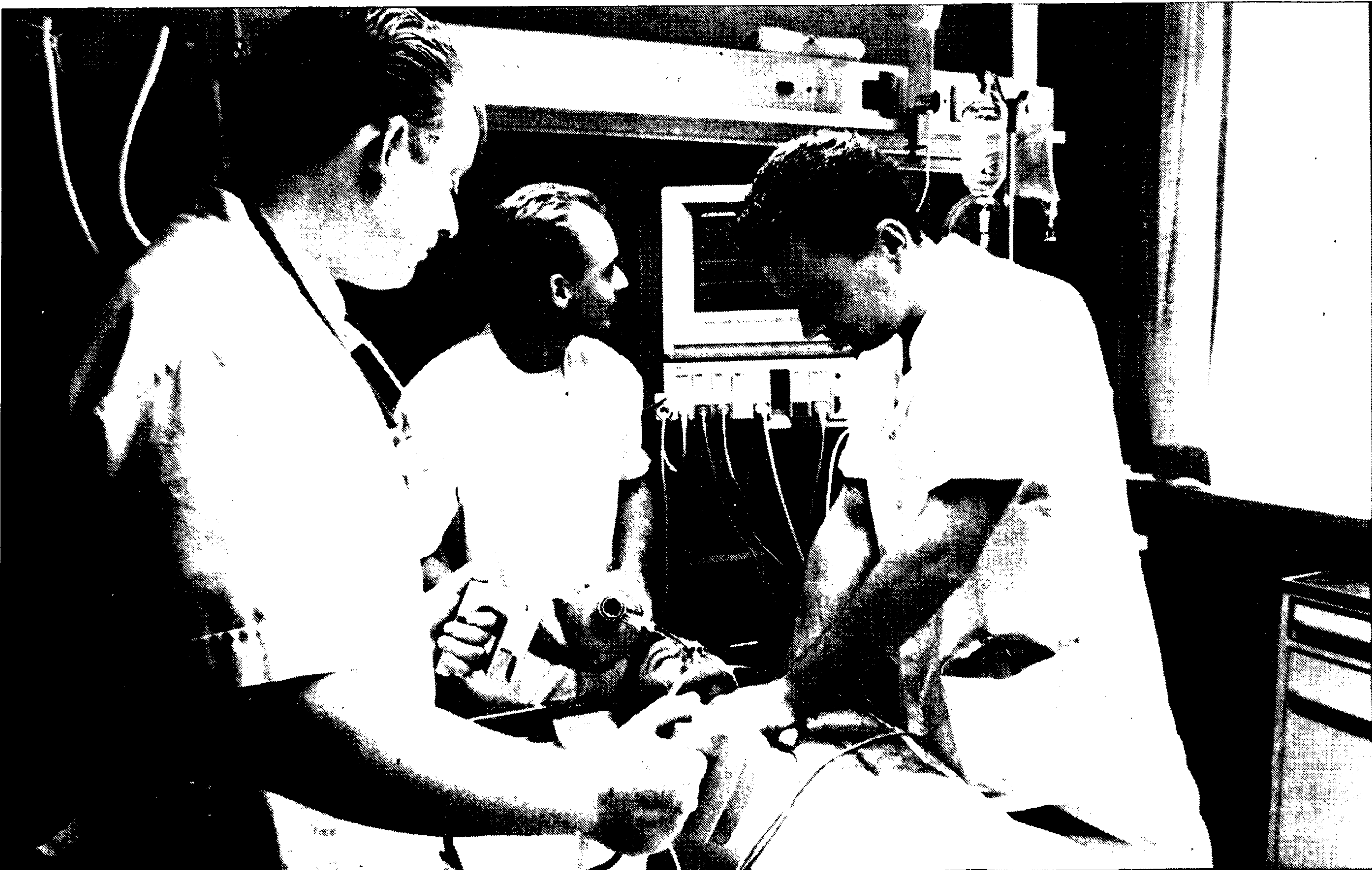
Kohl lustte Lubbers niet meer nadat onze Ruud hem voor de voeten was gaan lopen bij de aanwijzing van Frankfurt aan de Main als vestigingsplaats van de nieuwe Europese Centrale Bank. Kohl claimde Frankfurt als zijn *Mainhattan* terwijl Lubbers hardnekkig voor Amsterdam bleef pleiten. Wij dienden, als het allerbelangrijkste land van de EG toch een aantal grote Europese zetels binnen onze grenzen te halen. Die bank was daarbij wel het minste. Als ik me niet vergis krijgen we nu het verenigingsbouw van de verzamelaars van Europese postzegels in Zwaagwesteinde ter compensatie aangeboden. Of zoiets.

Kohl was alleen in ruil voor een wederdienst bereid Lubbers te steunen in diens race om het voorzitterschap van de Europese Commissie, zo blijkt uit een vorig weekeinde uitgezonden tv-reportage. Aanvankelijk lag deze voorwaarde er niet. Het was zelfs Kohl himself – höchst persönlich – die de Nederlandse oud-premier vorig jaar augustus vroeg zich kandidaat te stellen als opvolger van de Fransman Delors. Maar toen hield Ruud nog netjes de duo-paraplu vast, waaronder Kohl geheel en Lubbers een beetje schuil gingen bij regenbuien tussen de EG-tops door. Een maand later raakte de verhouding tussen de twee ernstig verstoord. Nederland drong aan op Bonn als vestigingsplaats van de Europese Bank, toen Amsterdam '*Nicht im Frage*' kwam. De Duitse Bank is in Frankfurt gevestigd en Lubbers vreesde dat deze organisatie te veel invloed zou krijgen op de andere Europese centrale banken, waardoor van een Europees monetair beleid geen sprake (meer) zou zijn.

Bondskanselier Kohl zag de bemoeienis van Nederland als een inmenging in binnenlandse aangelegenheden. Zeer geïrriteerd liet hij aan oud-staatssecretaris Dankert weten dat Lubbers hoog spel speelde. Zou deze volharden in zijn opstelling, dan zou Kohl op zijn beurt Lubbers niet meer steunen als opvolger van Europees voorzitter Delors. Lubbers wenste niet te zwichten voor de Duitse 'chantage' en stemde tegen Frankfurt. „Ik ben niet te koop voor een bord linzensoep", zou hij hebben gezegd. Desondanks komt de Europese bank toch in Frankfurt en wij krijgen het Europees bureau voor de reparatie van vlaggen in Alblasserdam. De Luxemburger Santer is Kohls nieuwe slippen- en parapludrager, als voorzitter van de Europese Commissie en Lubbers ging af door de zijdeur, de toneeluitgang. Zelfs zijn eigen partij, het CDA, wilde hem niet meer als voorzitter.
Deze week was premier Kok even – vergezeld van Deventer Koek en een Edammerkaasje – voor een kort beleefdheidsbezoek bij Kohl. De *frische Tomaten* had hij thuis gelaten. En nu maar hopen dat Kok die kettingbrief ook al niet per ongeluk verscheurd heeft.

Als gevolg van een ernstige ziekte beleefde de Heerlense kinderarts Joep de Jong op jeugdige leeftijd twee keer een bijna-doodervaring (BDE). De Jong zweefde uit zijn lichaam, ging door een tunnel en kwam terecht in een tuin met lichtende, stralende figuren die met hem speelden. Deze indringende ervaring drukte een stempel op zijn verdere leven. Het staat voor hem als een paal boven water dat er een leven na de dood is en dit probeert hij vorm te geven in zijn dagelijkse bestaan, niet alleen als arts maar ook als vrijwilliger bij de stichting Merkawah, die mensen met een BDE ondersteunt en begeleidt. De Heerlenaar formuleert het eerlijk: onze huidige materialistische geneeskunde kent en erkent de spirituele kant van het leven niet. Toch vindt Joep de Jong het heel belangrijk dat er ten minste geluisterd wordt naar BDE'ers en dat hun verhalen niet met *fake-verklaringen* worden afgedaan. Het zal niet de eerste keer zijn dat iemand hoofdschuddend richting psychiatrie wordt gedirigeerd nadat hij enthousiast over zijn BDE heeft verteld.

'Respecteer iemand die de dood nabij was'

● *Achttien procent van alle gereanimeerde patiënten beleeft een bijna-doodervaring.* Foto: ERMINDO ARMINO

door **PETER HAMANS**

Het is opmerkelijk dat een arts als Joep de Jong zich in het openbaar uitspreekt voor het accepteren van het verschijnsel BDE. Want ook in medische kringen worden de vaak spectaculaire belevenissen van BDE'ers nog maar al te vaak lacherig afgedaan als 'hallucinaties'. De Jong: „Dergelijke opmerkingen zijn dooddoeners. Je plakt een woord op een verklaring, maar niemand weet wat een hallucinatie is. Ik denk dat de medische kennis die we tot nu toe vergaard hebben veel te beperkt is om alles te verklaren."

Bert van Schuijlenburg uit Haren kreeg 26 jaar geleden een slagaderlijke maagbloeding die werd gevolgd door een BDE. Hij gaf les aan zeer moeilijk opvoedbare kinderen en werd gedurende zijn loopbaan met de nadelige gevolgen van het niet accepteren van BDE's geconfronteerd. Van Schuijlenburg heeft er een boek over geschreven ('Waar was de patiënt?') dat speciaal is bedoeld voor toekomstige verpleegkundigen en andere hulpverleners zoals artsen, pastores en psychologen. Want, zo vindt Van Schuijlenburg, mensen die een opleiding volgen voor een hulpverlenend beroep moeten vertrowd worden gemaakt met dit 'randverschijnsel', of men dit nu fijn vindt of niet. Het hoort immers bij het mens-zijn, net zoals respect moet worden opgebracht voor iemand die een BDE achter de rug heeft.

Zijn boek is in feite een zakelijke *round-up* van de stroom (esoterische) literatuur die de laatste jaren op het gebied van buitenzintuiglijke waarneming is verschenen. Overigens kunnen BDE's steeds minder als 'randverschijnsel' worden benoemd. De cijfers liegen er immers niet om. Achttien procent van alle gereanimeerde patiënten beleeft een BDE.

Wat er dan kan gebeuren laat zich als volgt omschrijven. Het slachtoffer stapt als het ware uit zijn eigen lichaam of zweeft erboven en bekijkt vanuit die positie (die vrijwel altijd als uiterst comfortabel wordt ervaren) zijn eigen reanimatie. Hij hoort alles, hij ziet alles en merkt dat hij zich vrij in de ruimte kan bewegen, dwars door muren en deuren heen. Ook heeft hij vaak het gevoel begeleid te worden door iemand of 'iets'. Dikwijls zweven of kruipen BDE'ers door een tunnel met aan het einde daarvan een prachtig licht en zeggen ze naderhand een kijkje te hebben genomen 'aan de andere kant' waar ze werden opgewacht door reeds overleden familieleden en vrienden. Toch 'moesten' ze terug en als ze in hun ziekenhuisbed bij bewustzijn komen, verzuchtten BDE'ers niet zelden tegen de arts: „Hadden jullie me maar 'daar' gelaten."

Vrijwel altijd worden dergelijke opmerkingen door het verplegend personeel niet opgepikt maar als 'logisch' gevolg van koorts of hallucinatie terzijde geschoven. En daar zit volgens Van Schuijlenburg juist de pijn. „De betrokkene stuit op onbegrip, terwijl die ervaring zijn hele leven op de kop zette. Voorbarige conclusies en vooroordelen door onwetendheid kunnen later veel narigheid veroorzaken." Een patiënt die een BDE achter de rug heeft kan vooral herkend worden aan het feit dat hij uitspraken doet over gebeurtenissen die plaatsvonden tijdens zijn bewusteloosheid en die hij in fysiek opzicht onmogelijk heeft kunnen waarnemen.

Mede dank zij de inspanningen van de stichting Merkawah – die in een tiental algemene ziekenhuizen in Nederland systematisch onderzoek verricht naar BDE's – begint ook de gevestigde medische stand steeds meer oor te krijgen voor het dilemma waarvoor een BDE'er zich geplaatst ziet, namelijk erover durven praten of niet. Een van de deskundigen die het onderwerp serieus neemt is dr. Herms Romijn, wetenschappelijk onderzoeker aan het Nederlands Instituut voor Hersenonderzoek. Hij filosofeert over het bestaan van een zogenaamde 'submanifeste zijnsorde' of, eenvoudiger gezegd, een volgende dimensie waarin iemand tijdens een BDE terecht komt. Hierbij is geen enkele zintuiglijke belemmering meer aanwezig want, zo hebben onderzoeken uitgewezen: tijdens een BDE kunnen blinden zien en doven horen. De verhalen die BDE'ers vertellen sterken wetenschappers zoals Romijn in hun overtuiging dat onze waarneembare, driedimensionale wereld integraal deel uitmaakt van de volgende dimensie – die al naar gelang de geloofsovertuiging vertaald kan worden in bijvoorbeeld 'hemel' of 'sfeer'.

Bert van Schuijlenburg wijst op nog een ander risico dat het niet kunnen of willen accepteren van een BDE met zich mee brengt, namelijk het ontstaan van gedragsproblemen bij kinderen. Want wie denkt dat uittredingservaringen alleen bij volwassenen voorkomen, vergist zich schromelijk. Vanaf de eerste dag van de geboorte is dit mogelijk en sprekend is in dit verband de 'tunnelervaring' van een negen maanden oude baby zoals die door dr. Melvin Morse wordt beschreven in 'Nader tot het licht'. Toen hij 3 jaar was begon de kleuter hierover aanwijzingen te geven. Van Schuijlenburg noemt het van het hoogste pedagogische belang dat kinderen bevestigd worden in hun realiteitsbeleving van een BDE. „Iedere poging om deze ervaring te relativeren zal het kind schaden. Voor zichzelf wéét het, dat wat het heeft meegemaakt, écht was. Maar het is onbegonnen werk om tegenover volwassenen, die kennelijk niet willen begrijpen wat het kind wil overbrengen, in de verdediging te gaan."

Consequentie hiervan kan zijn dat het kwetsbare kind moeilijk opvoedbaar wordt en met ontwikkelingsstoornissen onder behandeling komt bij een psycholoog, kinderpsychiater of orthopedagoog. En omdat het op z'n minst onwaarschijnlijk is dat zo'n deskundige een BDE als vertrekpunt voor die behandeling neemt, pleit Van Schuijlenburg ervoor dat met name speltherapeuten op kinderafdelingen van ziekenhuizen zich bekwamen in de aard van BDE's. Maar, benadrukt hij, daarnaast zouden kinderartsen en verpleegkundigen hogere eisen aan zichzelf moeten stellen door actiever te luisteren naar patiëntjes die hun verhaal kwijt moeten. En, stelt Van Schuijlenburg, moet het omgaan met BDE'ers een vast onderdeel worden van het patiëntenbeleid. Tevens is het gewenst dat elk ziekenhuis beschikt over een kontaktpersoon van wie bekend is dat hij openstaat voor deze materie. Hij vindt het trouwens in algemene zin van belang dat met name op kinderafdelingen van academische ziekenhuizen, de afdelingen kindercardiologie en brandwondencentra mensen moeten worden vrijgesteld, niet alléén voor het begeleiden van kinderen met BDE's. „Ook om meer inzicht te krijgen in de spirituele belevingen van ernstig zieke of gewonden kinderen en van kinderen die, soms onuitgesproken, weten dat ze spoedig zullen sterven."

'Waar was de patiënt?', Bert van Schuijlenburg, Uitgeverij Van Gorcum en Comp, Assen, f19,90.

Een volle kerk is dezer dagen een zeldzaamheid. Religieuze instituten spreken de mensen nauwelijks meer aan, zeker niet als deze instellingen ook nog geteisterd worden door conflicten en interne tegenstellingen. De Amsterdamse Westerkerk lijkt zich te onttrekken aan deze teloorgang. Elke week zit het monumentale godshuis in de hoofdstad afgeladen vol met kerkgangers. 'Eventjes bijtanken in de Wester' is al jaren een begrip in Mokum. Bij dominee Nico ter Linden. De 57-jarige predikant trekt met zijn charisma en eenvoudige uitleg van geloofszaken iedere keer weer honderden mensen. Deze week bracht Ter Linden een bezoek aan Roermond en gaf de lezing 'Dromen van een hartelijke kerk'.

Dominee Nico ter Linden pendelt tussen hemel en aarde

'Kerk moet kruising zijn van kathedraal en café'

● *Nico ter Linden: „Geloof is in hoge mate een taalkwestie."* Foto: JEROEN KUIT

door **ROEL WICHE**

„Weet je, een kerk moet eigenlijk een kruising zijn van een kathedraal en een bruin café. De sfeer moet zowel verheven zijn als gezellig. Het is pendelen tussen hemel en aarde."

Aan het woord is de rasprater Nico ter Linden. Zou hij deze opmerking ook gemaakt hebben als hij niet in de beginjaren van zijn loopbaan niet als predikant in de gevangenis van Alkmaar had gewerkt? „In de bajes kwam ik erachter dat ik mijn vak eigenlijk helemaal niet kende," blikt hij terug. „Wat die mannen zeiden, stond in schril contrast met de beleefde taal die kerkmensen gewend zijn. Ik wist er gewoon geen raad mee."

Ter Linden liet zijn hulpeloosheid niet lang woekeren en schreef zich in voor een training pastorale gespreksvoering aan de theologische faculteit van de Katholieke Universiteit Nijmegen. Daar ging een wereld voor hem open. „Ik kwam er achter dat het predikantschap niet alleen een roeping was, maar ook een vak. Het is niet alleen een kwestie van verstand, maar ook van gevoel. Beide moeten op de juiste manier op elkaar afgestemd worden."

Gein

In Nijmegen kwam Ter Linden in aanraking met katholieke coryfeeën als Schillebeeckx, Halkes en Uleyn. De onderdompeling in het roomse erfgoed viel bij de hervormde predikant in goede aarde. „Ik leerde dat je soms moet spelen met het heilige. Niet alles zo strak en volgens de regels. Doe die mijter eens af en maak eens een grap. Gein en genade horen bij elkaar, zoals een oud joods gezegde luidt. God heeft toch zeker ook humor, of niet?"

Na de zesjarige opleiding in Nijmegen met tussendoor nog een jaartje pastorale training in de Verenigde Staten werd Ter Linden in 1976 gevraagd om dominee te worden van de Westerkerk in Amsterdam. Het beeld van een liefhebbende, milde en geestige God dat zich in de geloofsbeleving van Ter Linden gevormd had, sloeg bij de hoofdstedelingen zo goed aan dat de kerk al gauw wekelijks volliep. 'Eventjes op adem komen in de Wester', groeide uit tot een begrip.

Honger

„Kijk, je moet de Westerkerk zien als de laatste post voordat mensen de kerk definitief achter zich laten. Blijkbaar vinden ze hier iets dat ze in andere kerken tevergeefs zoeken. Een gevoel van 'het gaat ook over mij'. Mensen willen zich begrepen voelen. Ze zijn op zoek naar iets, er is een enorme honger naar iemand die hun de weg kan wijzen. Je moet dat zoeken dan ook serieus nemen, peilen waarnaar ze op zoek zijn."

Vooral mensen met een strenge geloofsopvoeding worstelen met hun religieuze gevoelens. Vaak wordt de kerk rancuneus vaarwel gezegd, maar blijft een sluimerend gevoel van heimwee de kop opsteken. Ter Linden: „Mensen komen er tot hun teleurstelling achter dat ze met het badwater ook het kind hebben weggegooid. Ze willen dan wel het kind terug maar het badwater kunnen ze missen als de pest. Laatst kreeg ik nog een telefoontje van een zwaar gereformeerd opgevoede vrouw, wiens enige contact met de kerk mijn stukjes in het dagblad Trouw zijn. Verlangend naar een herstel van de breuk met de kerk, zei ze dat ze wel eens de Westerkerk wilde bezoeken. Ik heb haar dat in eerste instantie afgeraden. Als ze al de eerste geluiden van psalmgezang hoort, komt zeker dat beeld van die autoritaire kerk van vroeger weer bovendrijven. Ga eerst maar eens spelen met het geloof, zei ik haar. Die opmerking doorbrak het krampachtige beeld van God waarmee ze haar leven lang had rondgelopen. Het moeten, het gedwongene was weg. Niet het instituut is het belangrijkste, maar de mens zelf."

Ter Linden denkt dat de kerkbanken leeg blijven doordat veel predikanten en priesters de Bijbel niet op een heldere manier kunnen vertalen naar het gewone volk. Mensen worden niet meer aangesproken door theologische hoogstandjes. „Geloven is in hoge mate een taalkwestie," denkt hij. „Ik moet toch zeker ook in het Mokums kunnen uitleggen wat de maagdelijke geboorte van Maria betekent."

Daarbij is het spreken in beelden heel belangrijk. Geloof staat of valt met symbooltaal. Biologisch gezien is de opstanding van Christus moeilijk uit te leggen. Wie heeft er immers ooit een lijk zien opstaan? Maar als je uitlegt dat de opstanding een symbool is voor de geloofsopvatting dat het leven niet ophoudt bij de dood, wordt het voor veel mensen al wat helderder."

Intimiteit

Na achttien jaar spitsroeden lopen in de Westerkerk krijgt Ter Linden toch langzaam trek in iets anders. „Weet je, elke dorpspredikant hoopt ooit bisschop te worden en elke bisschop wil diep in zijn hart wel weer terug naar dat knusse kerkje op het platteland. Inderdaad, ik mis soms wel eens de intimiteit van een kleine gemeente. Waar je na de mis naar een parochiaan in het hoekje van de kerk loopt, om te vragen of er iets mis is. Daarentegen heeft preken voor een grote menigte natuurlijk ook zijn charme. De vreugde van het getal vergoedt veel."

Een andere plek in het hervormde wereldje ziet Ter Linden niet zo zitten. Meer heil ziet hij in het schrijversschap. „Mijn ideaal is om de hele Bijbel nog eens te kunnen hervertellen in een taal die de mensen aanspreekt," filosofeert hij met een dromerige blik in het luchtledige. „Niet uitleggen, want dan sta je toch weer op hoger niveau dan de lezer. Nee, gewoon in beeldtaal de verhalen navertellen die anders voor een groot deel van de mensen ontoegankelijk blijven. Want laten we wel wezen, welke vader kan tegenwoordig nog de hemelvaart van Christus uitleggen aan zijn zoontje? Die trapt daar met zijn ruimtevaartkennis echt niet meer in. Verwoorden wat het verschil is tussen Cape Kennedy en Cape Jeruzalem, daar gaat het om."

Sony de deur uit en nooit een Japanse auto. Nooit. Zestigers zijn ze nu, maar als kind zaten ze in Jappenkampen; eerst met hun moeder, daarna in hun eentje, met alleen maar andere jongens. Willem Nijholt, acteur, en Goof Huijser, gepensioneerd chef defensiestaf. Herinneringen aan een verleden, dat eind dit jaar te boek wordt gesteld en dat in Nederland slechts met moeite wordt erkend. „Altijd het gevoel van: ze wéten niets, ze begrijpen niets."

● *Goof Huijser: „Dat vergeet je nooit, het genoegen waarmee ze sloegen."* Foto's: GPD

● *Willem Nijholt: „Niets zien, niets horen, niets zeggen, dat kan ik nog steeds vreselijk goed. Onzichtbaar zijn."*

Jongenskampen leven nog altijd voor Nijholt en Huijser

Nooit een Japanse auto

DOOR DICK HOFLAND

Op een strandje in Griekenland zag hij opeens Japanse soldaten uit de zee komen. „Daar lag ik, in zo'n mooie baai, met een vriendinnetje. Ik schrok me rot. Jappen!, riep ik, Jappen! Ik zie Jappen!" Veertig was hij al. Nooit echt last gehad van de oorlog. „Maar toen kreeg ik nachtmerries, zag Japanners uit zee komen, hoorde mijn moeder gillen toen mijn broertje werd weggevoerd. Jantje! Jantje! Ze rende achter die vrachtwagen, haar handen om de laadklep. Tot ze eraf geknuppeld werd. Ik sloot me op in mijn huis, overdag leefde ik met de gordijnen dicht en 's avonds stond ik in een glitterpak op het toneel in Foxtrot."

Willem Nijhot dacht: mijn leven speelt zich af in decors. Ook in de kampen dacht hij altijd: dit spelen we. „Ik zie nog die vrouw, mevrouw Jongbloed, die een hele nacht was afgeranseld omdat ze was ontsnapt en daarna op het kampterrein tentoon werd gesteld, als afschrikking. Met zo'n bamboestok in haar knieholten zat ze daar, voorover, helemaal kapot geslagen, onder de bulten, onder het bloed. En wij moesten daar dan langslopen. Niemand zei iets, niemand bemoeide zich ermee. Je keek, maar in je hoofd ging het constant van: dit bestaat niet echt, dit bestaat niet echt. In de barakken gaf ik ook altijd voorstellingen, ik verzon zelf sprookjes, ik zong soms. Ja, natuurlijk, uit zelfbehoud. Hoe jong je ook bent, dat zit toch allemaal al in je: niet mee bemoeien, doorlopen, niets zeggen, niets zien, onzichtbaar zijn."

De psychiater bij wie hij terecht kwam, „een schat van een man," was de eerste die naar hem luisterde. In Millingen, bij Nijmegen, waar de Nijholts na de oorlog jaren werden opgevangen in een nonnenklooster, keek iedereen vreemd tegen hem aan. „Ge komt uut Indië, waarom zijde ge dan niet sjwart?" Bij die psychiater kwam alles weer tot leven. De afranselingen. „Je moest zelf de stokken zoeken waarmee je dan een knal op je kop kreeg." De stank. „O, die weeë, weeë madenlucht die uit die wc's kwam." De mensen die lagen te sterven en die hij eten moest brengen. „Dan hoopte ik dat ze dood gingen, want dan had ik een extra beetje rijst." De smaak van stijfsel. „Dat kreeg je als ontbijt, stijfsel met water. Je kon het niet door je strot krijgen, maar je deed het, want dan had je tenminste iets warms." De vernederingen. „Omdat iemand was gesnapt moest onze hele barak de bevelen van zo'n Jap opvolgen: Kiotsjké-In de houding! Keré-Buig! Noré-Rechtop! De hele nacht, tot het licht werd, naast je bed: buigen, buigen, buigen, buigen." De Japanse cultuur moest erin geramd. „Ik kan nog tot in het oneindige in het Japans tellen."

Op een dag, hij was bijna een jaar in therapie, ging hij weer op zijn fietsje naar die psychiater. Hij dacht: daar ga ik weer, straks vertel ik dit, dan vraagt hij dat, en dan zeg ik zus. „Ik ken alle vragen, ik weet alle antwoorden." Hij kocht boeken over de kampen, zoveel hij kon vinden. „Anderhalver meter." Maar Sony ging de deur uit. En nooit een Japanse auto. Nooit. Nooit. „Als ik lees dat Amerika probeert de Japanse handel te beperken, dan denk ik: goed zo, goed zo!"

Moeder

Willem Nijholt schuift aan tafel, naast Goof Huyser. Ze kennen elkaar. Niet van vroeger, maar door vroeger. Een acteur en een gepensioneerd generaal. De acteur die ooit beroepsmilitair wilde worden. De generaal die wel jazzpianist had willen worden.

Ze werden geboren in Indonesië, uit Nederlandse ouders. Woonden in Europese wijken, maar gingen naar gemengde scholen. „Het was een héél gelukkige jeugd. Heel beschermd. Net Ot en Sien in Indië." Van de ene dag op de andere veranderde dat. Er stopte een vrachtwagen voor de deur, er sprongen Japanse soldaten uit, en die schreeuwden: dit huis is van ons. De witte Indonesiërs kregen een uur om een koffertje te pakken. Alle waardevolle bezittingen werden ingepikt, foto's werden verscheurd.

Huijser: „Met een pyama en een tandenborstel werden we op een trein gezet. In dichtgespijkerde goederenwagons, op elkaar gepakt. Dagen leken het, dááágen. En dat in die enorme hitte." Nijholt: „Mijn zusje van anderhalf had kinkhoest. Zei een vrouw: kan dat kind niet 'ns ophouden met dat gehoest. Ik hoor het haar nog zeggen. Met die geërgerde stem, langzaam, nadrukkelijk: kan-dat-kind-niet-'ns-op-hou-den. Vreselijk vond ik dat, zó gemeen."

Hun vaders waren al eerder verdwenen. Huijsers vader was burger-ambtenaar en werkte op de grote marinebasis in Soerabaja. De Jappen wilde dat hij meehielp het dok op te blazen. Hij weigerde, vluchtte en belandde via omwegen in Zuid-Afrika. Nijholts vader werd krijgsgevangen genomen. Hij was militair en had geprobeerd bij het uitbreken van de oorlog de Japanners tegen te houden. Nijholt: „Het was de eerste keer dat ik mijn vader hoorde vloeken: Verdomme, ik heb maar één tank om Madura te verdedigen!"

Met hun moeders belandden ze in een vrouwenkamp. Huijser: „Nog vóór 1941, dus nog voor Pearl Harbour, had de Japanse generale staf al een compleet plan uitgewerkt wat ze ging doen met de Europese bevolking in de gebieden die ze zou veroveren. Het was dus allemaal al lang bedacht en in kannen en kruiken, héél systematisch. Je kunt dat vergelijken met de nazi's, al ging het de Duitsers om de systematisch uitroeiing van een speciale groep mensen. De Japanners wilden ons niet uitroeien, maar ons, èn de Indonesiërs, Japaniseren. Japans werd de verplichte taal op scholen, en later ook in de kampen, de Japanse jaartelling werd ingevoerd en we moesten de Japanse keizer vereren. Dat ging rücksichtlos, zonder enig mededogen, óók voor de Indonesiërs. En met een geweldig sadisme waar ik me nog altijd over verbaas, dat me nog altijd schokt als ik er aan terugdenk. Dat vergeet je nooit, het genoegen waarmee ze sloegen."

Stokslagen

De generaal leerde er stoken. Als de beste. „Ik weet alles van hout. De stammen van de kapokboom branden slecht, tenzij ze kurk- en kurkdroog zijn. Dat worden ze alleen door ze vlak naast vuur te zetten. Dus ik stapelde die stammen op naast de ketels waar het eten voor het kamp werd gemaakt." Wie z'n taak slecht uitvoerde, wie fouten maakte, werd gestraft. Met stokslagen. Met weinig rijst. Met hele dagen stilstaan in de gloeiende zon. Ook al was je een kind. Nijholt: „Ik ben een voortreffelijke onkruidwieder. De oudere jongens moesten patjollen, met zo'n hakschop in die harde, droge aarde rammen. De kleinste jongens, zoals ik, deden dat niet, maar die moesten daarna met hun handen elk sprietje uit de grond halen. Als je ook maar één sprietje liet staan, één worteltje maar, dan kreeg je op je flikker. Als ik nu in de tuin bezig ben, dan roei ik dat onkruid nog altijd uit tot op het laatste worteltje. Dat móet er uit. Het móet, het móet."

Met regisseurs heeft hij dat ook. Ze moeten hem leiden, de weg wijzen, zeggen wat ze willen. „Het liefst werk ik met regisseurs die een stuk helemaal voor zich zien, die een plan hebben. Ik kan niet uit de voeten met regisseurs die zeggen: verras me maar. Ik kàn het wel, ik kan ze verrassen tot ze erbij neervallen, maar ik wil het niet. Het is er zó ingehamerd, dat dienstbaar zijn. Ik erger me ook ontzettend als ik iemand op de stoep zie fietsen. Dat mag niet. Luisteren moet je."

Ontzag voor gezag. Maar, merkwaardig, in het leger had hij dat nou juist weer niet. Hij wilde, na de oorlog, bij de marine. Tekende voor zes jaar. Kwam na drie dagen tot de conclusie: dit is het niet. Liep een hoge pief voorbij, die zich woedend omkeerde en galmde: kun jij niet groeten?! Nijholt, met wuivend handje: „Jawel hoor, dahag meneer." Twee dagen zwaar. Daarna sloeg hij een officier de pet van z'n hoofd. „Die man was me zó aan 't jennen." Hij moest naar Nieuwersluis, schaamde zich rot. Zo erg, dat-ie drie maanden bijna niets meer zei. „Ik deed of ik gek was. Bij iedereen die ik tegenkwam schreeuwde ik: pet af! Ik had gesprekken met acht, negen psychiaters om me heen. Ik zei geen woord. Dat hield ik moeiteloos vol. Ja, dat kan ik vreselijk goed. Niets zien, niets horen, niets zeggen. Onzichtbaar zijn. Ik werd met S-5 weggestuurd."

Korrel

Ze kijken elkaar aan, de generaal en de acteur, laten elkaar hun handen zien. Spreiden hun vingers. Had jij dat ook, hierzo, schurft? Ja, natuurlijk, dat had iedereen. En in je liezen? Ja ook. En tussen je tenen? Nee, daar had ik het niet. Maar anderen weer wel. Altijd weer hetzelfde verhaal. Je werd meteen op honger gezet. Eén kopje rijst per dag. Sommigen maakten er een heel ritueel van, dekten het bed als tafel. Met stokjes en naalden als bestek. Je werd zo handig dat je met een naald korrel voor korrel kon eten. Je proefde elke korrel. Ging eerst met je tong over je tanden, likte de naald langzaam af en begon dan aan de tweede korrel. En altijd praten over ijsjes. Die steeds groter werden.

Iedereen had 52 centimeter plek. Wie zich uitstrekte in z'n slaap, kreeg een dauw. Oprotten. Midden in de nacht appèl. Nummer noemen, in het Japans. Soms uren lang. En buigen. Kiotské! Keré! Noré! En weer opeens een vrachtwagen met soldaten. Voor alle jongens van elf jaar en ouder. De Japanners vonden dat een jongen op z'n elfde een man was en daarom naar een apart kamp moest. Weg van zijn moeder. Nijholt: „Ik zag mijn broertje in zo'n vrachtwagen verdwijnen, terwijl mijn moeder er gillend achteraan rende." Huijser: „Na de oorlog kwamen we er achter dat ik in diezelfde vrachtwagen zat."

Tegen het eind van de oorlog, kort voor de bom op Hiroshima, kwam ook Willem Nijholt in zo'n kamp terecht. Los van zijn moeder, die bij de uitdeling van rijst altijd riep: aanstampen! Dan kon er meer in. Tijgerin Nijholt werd ze genoemd. Als hij nu weer eens een mooie rol heeft gespeeld, denkt hij: „O God, wat erg dat mijn moeder me nooit op toneel heeft gezien." Huijser: „Goh, heb jij dat ook? Toen ik afstudeerde aan de KMA, dacht ik: wat vreselijk dat mijn moeder dit niet meer kan meemaken."

Druppels

Het jongenskamp was als het vrouwenkamp. Maar dan zonder je moeder. 's Ochtends stijfelspap, 's avonds een kopje rijst. Sommigen kregen meer. Die gingen op de wc gaan zitten met hun kopje, wachtten tot de planken met eten voorbij kwamen, dede op het juiste moment de wc-deur open, schepten als een schicht met hun kopje een hap eten van de plank en trokken en meteen weer de wc-deur dicht. En Schuieren natuurlijk. De broertjes Schuier waren zo handig, dat ze met een lucifer korrel voor korrel uit de suikerpot halen. Wie na de oorlog vertelde dat-ie ook in het jongenskamp Bangkong had gezeten, maar niet wist wat Schuieren was, die loog. Maar het kamp was ook: afranselingen. Uren in de zon staan. Patjollen. Tot je erbij neerviel. Jongens van elf, twaalf jaar begraven. Met z'n allen wassen bij één kraantje waar alleen druppels uitkwamen. Eindeloze appèls. En buigen. Kiotské! Keré! Noré!

Huijser: „Wat er ook gebeurde, altijd was het: ik hoor er niet bij." Nijholt zag er wel zijn broertje terug. „Dat was voor mij een hoogtepunt. Maar daarna heb ik hem in dat kamp niet meer gezien. Hij leefde daar al volledig zijn eigen leven, had zijn werk, zijn klusjes, wist hoe hij zichzelf in leven moest houden. We hadden elkaar al veertien maanden niet gezien en in die tijd waren we al behoorlijk uit elkaar gegroeid. We wisten niet zo goed raad met elkaar. Hij was een werker, ik was een dromer. Een pater heeft zich daar over me ontfermd, waardoor ik ook in een andere afdeling kwam."

Op een dag, wanneer weten ze niet meer precies, was er geen Japanner meer te zien en stond de poort van het kamp open. Toen gingen ze maar weg. Nijholt: „Ik ben mijn broertje gaan zoeken en zei: we gaan ma zoeken. We zijn gaan lopen, lopen, lopen. Na bijna een dag vonden we haar, in een ziekenhuis. Er was bijna niets meer van haar over, ze was een levend lijk geworden, een oude, verzwakte vrouw. Daarna ben ik met mijn broertje mijn zusje gaan zoeken, want we hoorden dat iemand zich over haar had ontfermd. We zijn weer gaan lopen, en waarachtig, op een gegeven moment zagen we haar spelen. We werden ondergebracht bij Duitse nonnen, die later ook mijn vader hebben opgespoord."

Kapot

Een maand na de Japanse capitulatie overleed Huysers moeder, als gevolg van ondervoeding en tropische ziekten. Nijholt werd met zijn moeder, vader, broertje en zusje op een schip gezet naar Nederland. Huijser belandde in Den Haag, geen slechte plek voor iemand uit Indonesië, vanwege de grote Indische gemeenschap in die stad. Het gezin Nijholt kwam terecht in Millingen, midden in het onbegrip èn het ongeloof. Zijn moeder was tot weinig meer in staat. Zijn vader was een grijze, oude man geworden. Een vreemde. „Het was vaak: ma, ma, die man zegt dat we ons huiswerk moeten maken. Ons hele gezin was ontwricht, kapot."

Dàt doet ze nog het meeste pijn. Huijser: „Ik ben in Den Haag vreselijk goed opgevangen door familie, ik heb met veel uit het verleden leren leven. Maar dat je als kind nooit meer een echt of compleet gezin hebt gehad, dat is een gat in je leven. Dat is nooit meer goed te maken, dat blijft, je hele leven lang." Nijholt: „Nooit meer met z'n allen bij elkaar zitten en naar de sterren kijken." En dat mensen daar dan geen enkel begrip voor hebben, daar zijn ze verbitterd over.

Na de oorlog moesten ze direct naar school. Inhalen. Drie jaar in anderhalf jaar doen. Leren, leren, leren. Geen tijd voor verwerking, geen tijd om anderen duidelijk te maken wat er was gebeurd. Goof Huijser ging naar de HBS-B, waar hij ook toneel speelde. Willem Nijholt móest naar de HBS-B, volgens mensen die het weten konden. Hij wilde veel liever A doen, voor de talen, want daar heeft-ie een perfect gevoel voor, en omdat hij zo graag Nederlands wilde gaan studeren. Elk jaar ging het slechter op die HBS, na drie jaar verliet hij de school, en tekende bij de marine. Dat werd ook niets en op zijn 23e meldde hij zich aan bij de toneelschool. Hij was te oud om toelatingsexamen te mogen doen; de grens lag bij 21 jaar. Hij vertelde zijn hele verhaal aan de directeur. Dat was een jood. Die begreep het. Hij mocht komen.

Lang voelden ze zich ontheemd. En armoedzaaiers. Achttien kilometer op een gammele fiets van ome Bert naar school. Nijholt: „Je kwam eigenlijk ongelegen." Een aardige tante wilde hem verrassen. Ze maakte rijstepap. „Ik zei niets. Je praatte er niet over, omdat ze het hier zo erg hadden gehad. We waren raar, en dachten steeds: ze wéten niets, ze begrijpen niets."

Herinneringen

Ze maakten carrière. Goof Huijser in het leger, Willem Nijholt op het toneel. Maar toch. Altijd die herinneringen, die soms ineens teveel kunnen worden. Nijholt merkte het kortgeleden nog, bij een herdenking. Huijser had een toespraak gehouden, Nijholt had gedichten voorgedragen. Na afloop schoot iedereen hem aan. Goh. Willem, hoe gaat het nu met je, denk je er nog wel eens aan. Heb je die en die nog wel eens terug gezien. Ken je die en die misschien ook? Weet je nog die keer dat we de hele nacht moesten buigen? Hij kon er niet tegen. „Ik voel het nu ook weer. Het komt boven, ik word emotioneel. Daar heb ik moeite mee. Ik wil niet de Jeanne D'Arc van de jongenskampen worden. Bij die herdenking heb ik na afloop ook alleen wat handen geschud, want ik voelde: óóh, ik moet weg. Ik ben in de auto gestapt, Mozartje aan, en weg, weg. Ik wil niet teveel uit balans raken." Twee keer is hij terug geweest naar Indonesië, één keer voor tv-opnamen. Huijser: „Dat was een hele mooie en leuke serie." Nijholt: „Maar getormentéérd dat ik was... Ik liep in een sarong, wilde Indisch zijn. Maar ik was het niet. Dat heb ik nu niet meer. Ik voel me nu veel en veel meer Hollander. Mijn vriend zei pas nog: laten we de komende vakantie naar Indonesië gaan, naar je oude huis gaan kijken, de kampen bekijken waar je hebt gezeten. Ik heb nee gezegd. Ik ga niet. Ik ga niet."

Hij ziet al lang geen Japanse soldaten meer uit zee komen. Maar als hij op straat een groepje Japanners tegenkomt en denkt: die hebben de leeftijd, schrikt-ie nog altijd. Goof Huijser zegt dan nog wel eens: „Daar heb je onze vriendjes," maar Willem Nijholt kan zich soms moeilijk inhouden. Als ze vlakbij zijn, sneert hij dan: Kiotské! Keré! Noré!

Vakantie & Recreatie

NU RUIM 1.700.000 EXEMPLAREN!

RDP Vakantie & Recreatie is Nederlands grootste dagbladcombinatie.
Met een betaalde oplage van ruim 1.700.000 exemplaren, goed voor een bereik van 4,2 miljoen reislustige Nederlanders
Voor informatie en reserveringen: RDP, postbus 2, 1800 AA Alkmaar. Sluitijd woensdag 16.00 uur. Kaderadv. mits gereserveerd donderdag 10.00 uur.

Tel.: 072.196.596, Fax 072.196.484 Advertentiecombinatie van 40 Regionale Dagbladen.

Ameland en Terschelling t.h. bungalows en stacaravans. Ook reservering 1995. Tel.05180-1206 n.o. zondag.

Texel De Koog. ***HOTEL BOSCHRAND, 4-en 5 dgs. arr. luxe kamer d/t + tv. ƒ 229,-/ƒ 299,- HP Inl.:02220-17281.

TERSCHELLING
ieder seiz. een eilandavontuur. W.kend pr.: Finse bung's ƒ 375,- Chalets ƒ 220,- App. va. ƒ 205,- 05620-2948/8981

TEXEL. Hotel Tatenhove Kmr. do.wc/tv. L.o. ƒ 57,50 H.P. ƒ 69,50 02220-17274

Ameland, luxe 4-6 p. bung's en app. Midw. w.kend v.a. ƒ 375,- incl. schoonmaak en lakenset. 05191-54423

TEXEL. De Koog. Luxe 6 p. bung. 02220-17627, b.g.g. 17655. Fax 02220-27174

Natuurlijk Texel
Even lekker er tussen uit...in het aan de bosrand gelegen Hotel /Appartementen De Pelikaan. Vlakbij het strand en Den Burg. Rustig maar met alle comfort.
HOTEL/APPARTEMENTEN De Pelikaan
Info: tel. 02220-17202 • fax 17687
Inpakken... en wegwezen!

Hoe bereikt u in een keer 4,2 miljoen lezers? Bel 072 - 196596

HOGENBOOM Vakantieparken. De beste + goedkoopste. Info + gratis gids 02977-45797, lid ANVR/SGR.

Het GOUDMEER. Ook voor 1995 uw gezellige Fam. camp. Ruime pl. rond zwem- & visvijver: 05160-88281.

HOGENBOOM Vakantieparken. De beste + goed koopste. Info + gratis gids: 02977-45797, lid ANVR/SGR.

BAKKEVEEN. 2-8 p. vrijst. bungalows 20% korting tot de kerst. Gratis Folder 05980-93190 (Kant.uren 050-334708)

Kerstaanbieding, heerlijk bijkomen in het Hunzepark. Gezellige blokhutten van 4-8 p. ƒ 498,- p.w. 0599-12479.

H.C.R. Hotel Adolfs
Unieke arr. HP v.a. ƒ 172,-. Bel voor info 05999-12204

RUST & PRIVACY, vak. bung's op verschillende locaties. 05910-16743.

Hotel-Restaurant ,,'T WAPEN VAN OOTMARSUM'' Een persoonlijke ervaring in huiselijke sfeer. Tel. 05419-91500. Speciale Arrangementen Folder.

HOTEL MOSBEEK te Vasse (Ootmarsum) NOVEMBER-AKTIE Voor info: 05418-80481

OMMEN, 2-15p. bosbung's, Korting midw./week (end). v.a. ƒ 168,-: 05291-52926.

OMMEN, 2-18 p. bos-bung's wk-end/midw: 05722-2776.

GENIETEN OP DE VELUWE! in een luxe appartement o.a. met bubbelb./overd. zwemb. 'De Bosrand' 05788-71343.

MEDEMBLIK bij ijsselmeer Pens. Opperdoes L/O ƒ 35 p.p. Ook app. 02274-5082

U WILT EEN ADVERTENTIE OP DEZE PAGINA? BEL: 072-196596

Duinrell Wassenaar
voor een lekker (ont)spannend weekend

Boek nu uw Super Winterweekend arrangement in een Duingalow en profiteer van vele extra's. Zoals heerlijke diners, het spectaculaire Tikibad, een bezoek aan Madurodam of Omniversum en uw comfortable Duingalow. Voor 4 personen ƒ 469,- voor 6 personen ƒ 569,-. Exclusief schoonmaakkosten + toeristenbelasting. Geldig van 4 november '94 t/m 3 april 1995. Informeer ook naar de speciale Kerst-, Nieuwjaars- en Krokusarrangementen. Informatie/ Reservering: 01751-19314/19212. Fax. 01751-12339

DOE DE DUINRELL DAGEN. DAAR KIKKER JE VAN OP!

BRESKENS, bungalows te huur aan zee, strand en duin. NAPOLEON HOEVE *****01172-3500 Overd. zwembad, reuze glijbaan, cafe rest. tennisbaan.

BADHOTEL RENESSE ****
Reserveer nu! HERFSTAANBIEDING 4 dagen, 3 nachten ƒ 90,- p.p.p.n. incl. 3 overn. met ontbijtbuffet, 3 x diner. Sfeervol en luxe familiehotel in Renesse aan Zee. Speciale kerst en nieuwjaarsarrangementen. Voor info en reservering 01116-2500.

JUBILEUM AANBIEDING 3 dgs arrangement ƒ 129,- HOTEL ASTERIA Venray Folder 04780-11466

T.h. vak.-app. in gerestaureerde 12e eeuwse boerderij in Bocholtz 045-441283.

***VALKENBURG: 3-dgs KUUR ARRANGEMENT *** na 28 okt v.a. ƒ 139,- p.p. L.O. + 3 1/2 uur Thermae 2000 + eigen parking Hotel Hermens. folder Tel. 04406-13020

SCHIN OP GEUL. Hotel De Kroon. KERSTARRANGEMENTEN. Info 04459-1518.

GEZONDHEIDSARR. IN HOTEL ROOLAND ARCEN 2 overn., 2x ontbijt, 2 driegangen-diners en 2 uren relaxen in de weldaad van 35° mineraalwater v.h. kuuroord Thermaalbad Arcen ƒ 192,50 p.p. Ook Beauty en Culinair arr. Mooie bos/duin-wc/tv en telef. Bosrijke omg. met wandel- en fietsroutes. Gratis kl.folder. Tel. 04703-2121

Gulpen, EXCLUSIEVE LANDHUIZEN in parkachtige tuin. 10-30 p. en bung's 2-8 p. Ook w'kend/midwk 04450-1180.

ISLA MARGARITA, schitterend eiland voor de kust van Venezuela. Vlucht inclusief hotel (9 dgn.) vanaf ƒ 1249,-, verlenging mogelijk. Boeiende rondreis door Venezuela vanaf ƒ 2469,-. Bel u voor informatie GoGo TOURS: 010 - 4142599 ANVR/SGR.

Aruba of Curacao 1 wk ƒ 1675,-, 2e wk gratis. Comb. Aruba - Curacao ƒ 1675,- incl. KLM vlucht en bung. Vertr. 21-11, 28-11, 5-12. MADURO TRAVEL 070-3644938 anvr.

CIRCUS ARRANGEMENT

Zaterdag:
- Ontvangst door Pardoes, een Lakei en een Prinses.
- Speciaal circusprogramma in een Efteling lokatie.
- Sfeervol diner met life entertainment.
- Speciaal programma voor de kinderen.
- Wegdromen in een luxueuze kamer van het hotel.

Zondag:
- Een vorstelijk ontbijt.
- Per huifkar door de omgeving met een stop voor de lunch.

Als Pardoes u uitzwaait, heeft uw gezin een onvergetelijk weekend achter de rug.

Prijs vanaf ƒ 188,50 p.p.*
Kinderen 0 jaar gratis
Kinderen 1 t/m 3 jaar ƒ 64,50 p.p.
Kinderen 4 t/m 12 jaar ƒ 137,- p.p.
Aanbieding geldig van 5-11-94 tot 9-4-95 m.u.v. 24 / 25 / 31 december en 1 januari.
*O.b.v. 4 volwassenen

Efteling hotel KAATSHEUVEL
Informeer bij receptie: tel. 04167 - 82000 of via Postbus 18, 5170 AA Kaatsheuvel.

Ga mee op onze avontuurlijke en sportieve rondreis door het diepe zuiden van Tunesie. Na een dagje Tunis hobbelen we met de trein naar een exotische palm-oase. We gaan op visite bij berbers in hun grotwoningen en trekken op een kameel naar een vergeten woestijnfort. We verbazen ons over de fata morgana's boven de eindeloze zoutmeren en komen ervan bij in een uitzonderlijk mooi berggebied. De prijs is bijna nog interessanter: v.a. ƒ 899,- incl. KLM vliegretour, nederlandse reisleiding, alle vervoer per trein, taxi, landRover en lijnbus, alle overnachtingen in hotels, bungalowtjes, nomadentent en bamboehutten. Bel CHARTACTER voor een folder: 030-292474.

Bericht aan onze adverteerders
Denk aan de speciale
RDP-pagina WINTER-VAKANTIE
op zaterdag 5 november a.s.
Sluitdatum woensdag 2 november 16.00 uur.
Reserveer tijdig!
Tel. 072-196596
Fax 072-196484

Een luxe villa aan het water!

- Luxe villa's met comfort en privacy voor zes personen.
- De hoogwaardige villa's zijn goedgekeurd voor permanente bewoning.
- Open verbinding met Eems en Dollard. Ideaal voor watersporters.
- Een park met tal van faciliteiten, zoals golf, tennis, fitness, boutiques, subtropisch zwembad en café/restaurant.
- Een prachtige omgeving. Ongerept natuurschoon en de bruisende stad Groningen binnen 30 autominuten.
- Prijzen al vanaf ƒ 168.500,- excl. BTW. V.O.N.

Informatie: Parc Emslandermeer, telefoon 05993-13444. Openingstijden: Zeven dagen per week van 10.00 tot 17.00 uur.

EMSLANDERMEER Parc Emslandermeer Heuvelweg 1a, 9541 XS Vlagtwedde Telefoon 05993-13444 Fax 05993-13455
Kamminga Makelaars

Internationale Bloemen Vaktentoonstelling Aalsmeer 1994
Geopend voor publiek zaterdag 5 en zondag 6 november van 10.00 - 17.00 uur.
Op zondag 6 november Groenmarkt.
ENTREEPRIJS SLECHTS ƒ 10,-.
Bloemenveiling Aalsmeer (VBA) Legmeerdijk 313, Aalsmeer.

HOTEL HESBORNER KUCKUCK
NEDERLANDS HOTEL IN HET MOOIE SAUERLAND
18 km van Winterberg. Het best geoutilleerde hotel ter plekke. Comf. inger., ANWB AA-erk. hotel beschikt over: 53 k., lift, gr. verw. zwembad, sauna, sol., kegelb., bilj. Uniek gel. a.d. voet v.d. Bollerberg (758), midden i. d. bergen en bossen van HOCH-SAUERLAND. Wij nodigen u uit een plezierige ontsp. vakantie bij ons door te brengen. 7 Dagen van DM 420/525 HP incl. keuzemenu, ontb. sal.buffet. Hoge kind-korting. Oelfestr. 22, D59969 Hallenberg/Hesborn. Tel.:0049-2984 475. NL gespr. Fax 573
VRAAG NAAR ONS SPECIAAL KERSTARRANGEMENT.

ER EVEN LEKKER TUSSENUIT.....
in het gezellige hotel van Bad Bentheim, dichtbij Oldenzaal. Wij bieden u kamers met luxueuze badkamer/ligbad, toilet, KTV, tel. en minibar.
3-dg ARRANGEMENT (2 n) DM175 pp. HP
HOTEL MOZART, Stadtmitte, 48443 Bad Bentheim. Bel 05423-88177 (NL) of 00-49.5922.3128 voor brochure.

Pagina WINTERVAKANTIE zaterdag 5 november a.s. Reserveer tijdig! Tel. 072-196596

Bij Winterberg mooie 2-6 p. app. v.a. ƒ 300,- p.w. Bel RECREA Tel. 05780-13992.

Hotel Grossfeld
Droomvakantie in 't bergstadje net over de grens
Het gezellige familiehotel in Bad Bentheim bij Oldenzaal met zijn heuvelachtige, bosrijke omgeving. Kamers met ligbad, toilet, KTV, mini-bar en telefoon. Zwembad (30°), sauna, solarium, bowling, bar en Konditorei.
Luxe 4-daags arrangement (3 n.) DM 225,- p.p.
Dit arrangement geldt bij aankomst op zondag, maandag of dinsdag. Incl. elke dag gevarieerd ontbijtbuffet en culinair diner. Tevens aantrekkelijke weekend- en andere meerdaagse arrangementen. Hotel Grossfeld, Schloßstraße 6, 48443 Bad Bentheim, Duitsland. Bel 053-353246 (NL) of 0049 5922 828 (D) voor prospectus. Fax 0049 5922 4349.

EGGEGEBIRGE/SAUERLAND
T.h. bungalows v.a. 2 t/m 7 p. in rustig park. Ned. beheer. Wandel- of excursiegebied, ca. 250 km v.a. Arnhem. Spec. korting in mei of sept. Info/doc. C. Hage 05753-2098

Boppard, gezellig Hollands familie-ANWB hotel direkt aan de Rijn. Vier uw kerst of oud & nieuw bij live-muziek in fam.sfeer. Kerst 23-27 dec. DM 375,-. Jaarwisseling 30 dec.-1 jan. DM 200,-. Bel (wij spreken Nederlands) of schrijf ons voor een folder. Fam. A Potharst. HOTEL L'EUROPE*** Mainzerstr. 4 D-56154 Boppard Tel. 0049-6742-8020.

De herfst nu dubbel genieten — net over de grens!
HOTEL AM BERGHANG
Dat andere hotel in Bad Bentheim ! Sfeervol en gastvrij !
Fantastische droomkamers, uitstekende keuken en een prive zwembad, sauna w. pool etc. etc.
Luxe - Midweek - Vakantie | Happy - Weekend
5 dagen, DM 284,- p.p. | 3 dagen, DM 184,- p.p.
Incl. ontbijtbuffet en 4 gangen keuze menu's
Hotel Am Berghang, Postbus 1412, D-48445 Bad Bentheim. Gratis brochure? Bel 00-49-5922-2047 Fax 00-49-5922-4867

WINTERGIDS MET VELE APPARTEMENTEN in de Franse Alpen. Bel nu INTERLUX: 072-183.183.

WINTERGIDS MET VELE VAKANTIEWONINGEN in geheel Oostenrijk. Bel nu INTERLUX: 072-183.183.

De meest komplete en goedkope wintersportvakanties all in v.a. ƒ 815,- 10 dgs busreis H.P. 7 dgn skipas, 6 dgn skiles, 7 dgn skiuitr. en avondprogramma. Dolomieten skisafari v.a. ƒ 995,-, 10 dgs busreis H.P. 7 dgn skipas 6 dgn skibegl., 7 dgn skiuitr. en avondprogramma. Langlaufsafari v.a. ƒ 650,- 10 dgs busreis H.P. 3 1/2 dgn l.l. les, 7 dgn l.l. uitr., 3 l.l. excursies en avondprogramma. Korting eigen auto ƒ 125,-. Groepskorting v.a. 10 pers. Bel voor Gratis gids Joy Tours: 070-3633938. SGR/ANVR

Zillertal + Gerlos Bus-autoreizen Gratis gids 02244-2162 PRO ZELL REIZEN.

HOTEL, met douche en toilet, sneeuwzeker ƒ 385,- p.w. Tel. 08330-15043.

10 DGN. SKIEEN POLEN/TSJECHIE: incl. lift, les, htl vp, grillavond, extra diner bij vertrek, ontbijt bij aankomst. Ned. v.a. ƒ 375,- p.p. Bel Euro 90: 071-548884. Lid SGR.

ALLEEN op wintersport?
Groepsvakanties voor solo-reizigers (25-55 jaar) in Oostenrijk. Aktief en echt leuk! Folder? Bel Cirkel Holland Vakanties: 08348-2300!

Met **EIGEN GROEP** wintersport
Vrienden, families, bedrijven, vereniging, scholen,... Vanaf 15 personen geheel verzorgde skireizen. 5 tot 10-daagse reizen. Groepsprijzen. Vrijplaatsen. Brochure: DUKE TRAVEL B.V. 02274-2273.

WINTERVAKANTIES
Zuid-Tirol: Supersneeuwzeker
Luxe appartement mèt skipas v.a. ƒ 295,- p.p.
Filzmoos: Sportwelt Amadé
HP èn skipas (320 km piste; 120 liften) v.a. ƒ 750,- p.p.
Mauterndorf
Skiërs èn langlaufers (225 km loipen)
Bus + HP v.a. ƒ 655,- p.p.
Reith im Alpbachtal: geselecteerd door de ANWB!
HP + skipas v.a. ƒ 895,- p.p.
Bel voor gratis brochures: Teletravel 01650-55855 SGR/ANVR

!! SNEEUW, SNEEUW, SNEEUW !!
Razendvoordelig skiën in Oostenrijk, Frankrijk en Italië. Bus + app/hp + skipas al v.a. ƒ 299,-! Gratis brochure BIZZ TRAVEL: 050-144255 Lid ANVR/SGR.

Skien in Tsjechie is DUUR doen voor WEINIG geld! Prima 3***hotel, HP, eigen skischool, Royal Class bus enz. v.a. ƒ 200,- p.w.p.p. Bel FUN TRAVELS anvr/sgr 038-600175.

*Rondreis: MEXICO-Guatemala-Belize. 23/30 dgn v.a. ƒ 2995,-. Uitgebreide folder DISCOVER: 020-6854506 SGR

COSTA RICA, schitterende 9 daagse rondreis incl. vlucht en hotels v.a. ƒ 1899,- verlenging aan de Pacificcoast mogelijk. Info GoGo TOURS: 010-4142599 anvr/sgr

Aktieve rondreis Ecuador 27 dgn. ƒ 3195,- incl. vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata. Folder? Djoser 071-126400 Lid SGR.

VAKANTIE?
ANWB-Reisbureau: Thuis in de hele wereld
ANWB

DROOM CRUISES
8 dagen met MS. BALTICA
ƒ 695
Canarische Eilanden Marokko * Madeira
info en folder (ook za/zo)
EURO CRUISES
043-251999

GEWOON MET DE SKILIFT KAN ALTIJD NOG.
VALFRÉJUS FRANKRIJK vanaf 245
1 week, eigen vervoer, logies in appartement en skipas. Per bus v.a. ƒ 428,-; per trein v.a. ƒ 540,-.
ZEER SNEEUWZEKER!
BRECKENRIDGE USA 1073
1 week, incl. retourvlucht, transfers, logies
SKI-AVONTUUR IN DE POEDERSNEEUW VAN COLORADO
Haal de Wintersportbrochure bij de NBBS Reiswinkels of NBBS Reisagenten of bel 071 - 23 20 20.
NBBS REIZEN
EEN GEWONE VAKANTIE KAN ALTIJD NOG.

VAKANTIE?
ANWB-Reisbureau: Thuis in de hele wereld
ANWB

Speciale RDP-pagina WINTERVAKANTIE met steunkleur op zaterdag 5 november a.s. Reserveer tijdig! Tel. 072-196596

GRATIS snowboards en skies testen tijdens onze herfstwintersportreizen naar Val Thorens. Bus + skipas + luxe app. al v.a. ƒ 399,-. Vertrek v.a. 23 okt. 2 x per week. GoGo Tours 010-4142599 SGR/ANVR.

GOEDKOOP skiën in Frankrijk, Italië, Oostenrijk en Tsjechië. Bus + skipas + appartement al v.a. ƒ 299,-. Vraag ook naar onze speciale jongerenreizen. Bel voor gratis brochure GoGo Tours 010-4142599 SGR/ANVR.

AL VANAF ƒ 199,-!! Ned. Ski-Auberge ook groepen, PORTES DU SOLEIL. 7 dgn hp + skipas v.a. ƒ 499,- 070-3502788/06-52718524

GRATIS GIDS '95 + kerstreis 12 dgn. VP hotel***, Salou ƒ 599, Lloret ƒ 659. Boosten busreizen SGR: 045-227777.

FREELINE (ANVR/SGR) Ons mooie nieuwe Benidorm/ Calpo jaarprogramma 94/95 is klaar. Geheel nieuwe opzet met appartementen en hotelreizen. Iedere vrijdag vanaf 28 oktober vertrekken onze robuuste dubbeldekkers naar de zon. Gratis maaltijden aan boord. Nu ook heerlijke rondreizen in het binnenland en na afloop heerlijk uitrusten in 1e klas hotel in Benidorm (Losse pendelbusretour tickets vanaf nu verkrijgbaar bij alle Ned. ANVR reisbuo's). Meer info: 04970-16461.

KERST IN BARCELONA! Boeiende 8-dgse excursiereis v.a. ƒ 649! Rondje Spanje: 12-dgse busreis met o.a. Madrid, Toledo & Barcelona v.a. ƒ 1149! Vertrek 19/12! ANDALUSIE: 8-dgse vliegreis met o.a. Cordoba, Sevilla & Granada v.a. ƒ 1198! Vertrek 13, 20 & 27/12! Gratis reisgids! Bel Speciale Reizen Centrale 050-120100 (24 uur per dag) of 020-6202121 anvr/sgr.

Solmar winter busreizen Benidorm. Voor iets meer dan ƒ 30,- per dag zit u in een heerlijk klimaat, in een goed hotel met lekker eten, goed gevuld buffet. Vertr. 25/11 10/17dgn ƒ 325/ƒ 545, 2/12 10dgn ƒ 325, 20dgn ƒ 625, 9/12 13 dgn ƒ 465, 38dgn ƒ 1599 (incl. kerst), 19/12 17dgn ƒ 947, 2/1 14dgn ƒ 449, 13-20-27/1 10/17dgn ƒ 354/ƒ 579 enz. Bijk.kosten: Royal Class ƒ 40, garatief ƒ 15, adm.kosten ƒ 5. Bel 040-460560 en vraag naar onze gratis folder.

STARBUS officiele lijnbus 4 keer per week Spanje. 020-6241010 (lid SGR).

Hoe bereikt u in een keer 4,2 miljoen lezers? Bel 072 - 196596

GRATIS PRIJSOPGAVE van uw advertentie bel: 072 - 196596 of fax: 072 - 196484

KERST IN ITALIë! 12-dgse busreis langs Rome, Florence & Venetië v.a. ƒ 999, vertrek 22/12! Romantisch Venetië: 8-dgse reis vertrek 22/12 & 27/12 v.a. ƒ 749! 9-dgse busreis met o.a. ROME, Florence & Siena v.a. ƒ 799. Vertrek 21/12 en 27/12! Kerst in ROME & LAZIO: 8-dgse vlieg-excursiereis v.a. ƒ 1199! Gratis reisgids? Bel Speciale Reizen Centrale 050-120100 (24 u. per dag) of 020-6202121 anvr/sgr.

Reisinformatie uit de eerste hand, want we komen er zelf vandaan! AUSTRALIë of NIEUW-ZEELAND vanaf ƒ 2905,- incl. vluchten, 10 dgn auto en 7 nachten motel. In Australië ook 2 binn. vluchten mogelijk. Barron & De Keijzer Travel 010-4780000/020-6258600. Lid SGR.

Avontuurlijke rondreis Kenia 24 dgn. ƒ 3095,- incl. vliegreis, safari etc. Div. vertrekdata. Folder? Djoser 071-126400 Lid SGR.

LAATSTE DAG! LAATSTE KANS!
HANS STASSAR gaat verhuizen en opent zijn deuren weer in '95
Geniet vandaag nog van deze UNIEKE KORTINGEN op het gehele camping assortiment
KORTINGEN 30%-80%
* Vouwwagens uitgesloten
LET OP!! OP=OP
HANS STASSAR leverancier van kampeerplezier
De Koumen 148 HOENSBROEK Tel.: 045 22 42 00 (naast van Melick party service)

PRAAG 8 dgn bus, hotel l.o. ƒ 350,-. Vliegretour ƒ 450,- MEVO Reizen Holten 05725-1547 (lid SGR).

PRAAG-C., pension, km./badk. + bew. parking l/o ƒ 38,- Kam. bij part. l/o v.a. ƒ 28,-. BoB Travel: 02290-39762.

De goedkoopste wintersportreizen naar TSJECHIE met auto of bus. Al v.a. ƒ 115,- p.w. Vraag snel de brochure aan bij GEBO REIZEN 05280-67000/020-6189966.

PRAAG! SRC biedt wekelijks keuze uit verschillende reizen, o.a. 6- en 7-dgse nachtbusreizen v.a. ƒ 279! 7-dgse excursiereis met eigen ***-hotel CAROL v.a. ƒ 599! 4-dgse Lang Weekend Vliegreis v.a. ƒ 599. OOK KERSTREIZEN! Gratis reisgids? Bel Speciale Reizen Centrale 050-120100 (24 u. p/dag) 020-6202121 anvr/sgr

KERSTREIZEN BUDAPEST! Sfeervolle 8-dgse excursiereis incl. leuk kerstpakket, halfpension en excursies v.a. ƒ 799! 7-dgse nachtbusreis v.a. ƒ 549! Gratis reisgids? Bel Speciale Reizen Centrale 050-120100 (24 uur per dag) of 020-6202121 anvr/sgr.

INDIVIDUEEL FLY AND LET DRIVE
Kris kras over SUMATRA, SULAWESI, JAVA, BALI en LOMBOK. Verhuur van prive vervoer incl. gids/chauffeur begeleider met gratis tourprogramma. Prijs v.a. ƒ 85,- p.dag p.minibus. Vliegtickets tegen gereduceerde prijzen. Dagelijks video/info TOUR INFO BURO, Dorpsstr. 44 Holten (ov) Tel.: 05483-61242 of 65007.

Trans-Sulawesi 29 d. ƒ 3395,-. Sumatra 22 d. ƒ 2995,-. Sulawesi + Kl. Sunda.eil. 32 d. ƒ 3395,-. Java-Bali 30 d. ƒ 3095,-. Vietnam 30 d. ƒ 3395,-. Rustig tempo, veel vrijheid, desk. reisleiding, kl. groepen, Singapore Airlines. Info: ARCADIA REIZEN 072-200872 lid SGR.

Kies voor onze verzorgde
OVERWINTERING OP BALI
Profiteer bij ons van de lage dollar! Wij gaan in jan. '95 voor de 6e keer naar BALI. Nederlands gaat mee. Keuze uit 12 parken, elk met eigen gastvrouw/heer. (AANBIEDING 6 WEKEN ƒ 2895,- van 3-31 t/m 13-4 incl. contactpersoon/arts). Dia/info NUNSPEET 5 nov. AKERSLOOT 16 nov. WASSENAAR 18 nov. Reserveren bij OBI (D. v.d. Linde), Vledder. Tel. 05212-1866, fax 05212-1152.

INDIVIDUEEL OVERWINTEREN
4 of 6 weken overwinteren op JAVA of BALI v.a. ƒ 2245,- p.p. op basis v. 2 pers. Keuze uit 6 lokaties. Incl. vliegreis, hotel, ontbijt en transfers. Vertrek elke maandag of woensdag. Inl. TOUR INFO BURO HOLTEN. Tel.: 05483-61242 of 65007.

Avontuurlijke rondreis Sumatra, Java, Bali, Sunda eilanden en Sulawesi 22-34 dgn. v.a. ƒ 2895,- incl. vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata. Folder? Djoser 071-126400 Lid SGR.

24 dg. Java-Bali ƒ 2.825,- /31 dg. Sumatra-Java-Bali ƒ 3.450,-. Volledig verzorgd met RJA. Met Singapore Airlines is 23 dg. ƒ 2990,- /30 dg. ƒ 3650,- in 1995. AHA TOURS 05980-95830 / 045-226743 / 070-3474626.

Speciale pagina WINTERVAKANTIE met steunkleur op zaterdag 5 nov. a.s. Reserveer tijdig! Tel. 072-196596

VAKANTIE?
ANWB-Reisbureau: Thuis in de hele wereld
ANWB

Vietnam 30 dgn. ƒ 3395,- Eigen bus, desk.reisleiding kl. groep, Sing. Airlines ARCADIA 072-200872 SGR.

De Vietnam specialist VIETNAM TRAVEL Tel. 070-3625800.

RUIM 25.000 VAKANTIEWONINGEN EN SPECIALE HOTELARRANGEMENTEN
NU KUNT U REEDS UW VAKANTIEWONING VOOR 1995 RECHTSTREEKS VOORDELIG RESERVEREN
40 GERENOMEERDE DANSK KROFERIE HOTELS tegen SPECIALE VOORDEELPRIJS (tot 1 mei 1995)
2 personen - 3 dagen, dus 2 overnachtingen incl. ontbijt — voor totaal 195,00
Geen reserveringskosten
VRAAG TEGEN PORTOKOSTEN ONS INFO-PAKKET OF HOTEL-INFORMATIE!
D.F.B. DANSK FERIEHUS BOOKINGBURO Hoofdweg 99, 9681 AC Midwolda. Tel. 05975-1416
Onbetwist de Denemarken Specialist

2 dgn LONDEN ƒ 393,-. Leuk htl, ook theaters en diners. Aerotravel 043-640440.

BODRUM, Antalya 1 week v.a. ƒ 795,-, htl. met zwembad. Aerotravel 043-640440.

Avontuurlijke rondreis EGYPTE 15-22 dgn. v.a. ƒ 1495,- incl. vliegreis, hotels, vervoer etc. Div. vertrekdata. Folder? DJOSER 071-126400 Lid SGR.

LAAT CARA-PATIËNTEN NIET STIKKEN
Astma Fonds Giro 55055

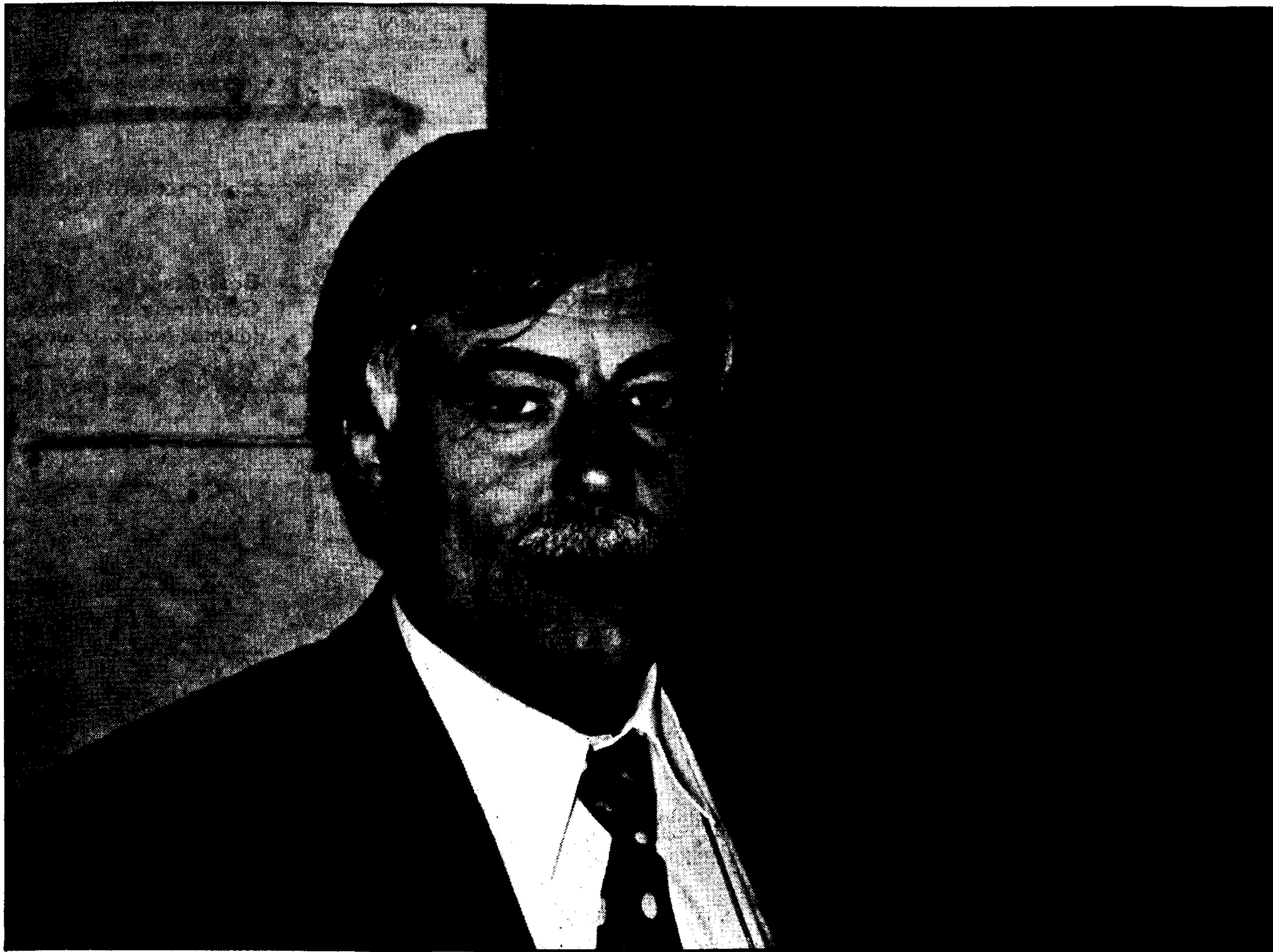
Supervoordelige wintersport boek je op het postkantoor
Bestemmingen: Oostenrijk, Zwitserland, Tsjechië, Italië, Frankrijk, USA
Voor informatie en boeking Postkantoor Heerlen Honigmanstraat 42 tel. 045-711211

Bungalows Kempervennen (Center Parcs)
Nog enkele bungalows vrij tegen onze supervoordelige tarieven.
Midweek 250,-
Weekend 300,-
Week 475,-
Voor boeking en informatie Postkantoor Heerlen Honigmanstraat 42 Tel. 045-711211

Hub Grooten kan gerust een work-a-holic genoemd worden. Amper een dag terug uit Moskou start hij 's morgens om zeven uur alweer de auto om naar Brussel te rijden. Hij heeft dan in vier dagen twintig uur slaap achter de kiezen. De weg naar Europa's zenuwcentrum kan hij langzamerhand dromen. Maar slapen op de snelweg is natuurlijk te gevaarlijk. Om toch geestelijk tot rust te komen, draait hij onderweg bandjes van Maharashi Gandharva Ved. En 's middags in Brussel gebruikt hij de lunch in een zeer rustig Indiaas restaurant. De enige manier om – met zijn hectische tijdsindeling – toch overeind te blijven.

Lobbyist Grooten heeft 'huwelijksbureau' voor Europese bedrijven

Mediterend op zoek naar de geldpotten van de EU

● *Hub Grooten 'graait' in de geldtonnen van de Europese Unie mee voor het Limburgse bedrijfsleven, onder andere in opdracht van de provincie Limburg en het Liof.*

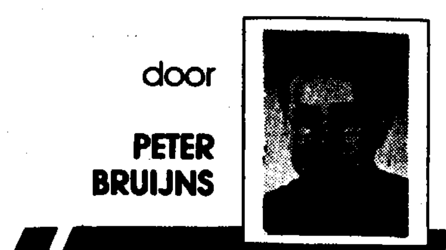
Grooten ('een gewone hardwerkende jongen uit Bocholtz') komt in Brussel een paar keer per maand bij de diverse directoraten-generaal (zeg maar de ministeries) van de Europese Unie over de vloer. De Brusselse ruif is rijk gevuld met subsidies voor internationale technologische samenwerkingsprojecten. Grooten 'hengelt' in die geldtonnen mee voor het Limburgse bedrijfsleven, onder andere in opdracht van de provincie Limburg en het Liof.

De Europese Unie probeert op allerlei manieren de aangesloten landen tot een economische eenheid te smeden. Een van de manieren is het geven van subsidie voor de uitwisseling van technologische kennis en research. Bedrijven die internationaal weten samen te werken bij technische verbeteringen of nieuwe vindingen, kunnen rekenen op royale financiële steun. [illegible]en weet datzelfde bedrijfsleven maar moeilijk de weg te vinden naar de Brusselse instanties en instellingen.

Grooten weet die weg duidelijk wel. Zijn bedrijf, MHP in Valkenburg, heeft een groot data-bestand met relevante informatie over de Brusselse technologieprogramma's. Daarmee helpt hij bedrijven bij het zoeken van een geschikte partner. Grooten: „Met onze computerbestanden zijn we een soort huwelijksbureau voor buitenlandse bedrijven." In zes jaar is MHP uitgegroeid van een eenmansbedrijfje tot een onderneming met twaalf werknemers.

Het specialisme in bemiddeling in Europese technologiesubsidies heeft inmiddels tot erkenning geleid. Nadat hij jarenlang onvermoeibaar langs alle Brusselse bureaus was getrokken, ('dan dachten ze: daar heb je die Grooten weer met z'n koffertje') heeft de EU hem onlangs betrokken bij de evaluatie van vier jaar Brite Euram, een subsidieproject voor de toepassing van 'nieuwe materialen' en nieuwe produktietechnologie. „Nu spelen we in de ere-divisie. Er zijn weinig bedrijven die tegelijk werken voor de provinciale overheid, het bedrijfsleven en voor de Europese Commissie," zegt Grooten tevreden. Maar hij houdt niet van opscheppen: „Ik houd mijn voetjes op de grond."

door **PETER BRUIJNS**

Hub Grooten moet die vrijdagochtend eerst even bij A. Strub op bezoek. Strub is een van de hoogste ambtenaren op het directoraat-generaal voor Industrie en de naaste vertrouweling van EU-commissaris Martin Bangemann. In zijn lange carrière bij de EU heeft Strub zich met name ingezet voor het midden- en kleinbedrijf: „Grote bedrijven kunnen hun eigen zaakjes wel regelen, maar de EU kan het MKB goed helpen bij toegepaste research. Dat hebben de subsidieprogramma's in de afgelopen jaren wel bewezen."

'Business-engineers' of lobbyisten zoals Grooten lopen er in Brussel vier- tot vijfduizend rond, afkomstig van het hele Europese continent. Ze proberen ook allemaal zo vaak mogelijk aan te pappen met de EU-ambtenaren. Grooten heeft echter in de afgelopen jaren vertrouwen opgebouwd. Het toont volgens hem hoe 'open' de Commissie is als je je huiswerk maar goed gedaan hebt: „Met een goed project ben je er altijd welkom. In Brussel kom je tegenwoordig makkelijker binnen dan in de ministeries in Den Haag."

Bij het bezoeken van de Brusselse burelen blijkt dat het met het veel besproken riante leventje van die EU-ambtenaren wel meevalt. In de eeuwig opgebroken hoofdstad van België houdt Strub kantoor in een uitgeleefd donker gangenstelsel met uitzicht op andere kantoren. De aanpak van Grooten spreekt hem zeer aan. Hij prijst de Limburger als een idealist, een man met veel creativiteit, maar ook met veel industrie-ervaring.

Half december start de Europese Commissie met een nieuw, vier jaar durend programma voor technologiesubsidies. Grooten zorgt er voor dat hij nu al uit eerste hand weet aan welke voorwaarden deelnemende bedrijven moeten voldoen. Zijn aanpak om herhaaldelijk bij de EU-ambtenaren over de vloer te komen, heeft de afgelopen jaren zijn uitwerking niet gemist. Uit de cijfers blijkt dat het Limburgse bedrijfsleven gemiddeld meer aan technologieprogramma's van de EU heeft meegedaan dan de rest van Nederland.

Rijk is Grooten er niet mee geworden. Hij heeft weliswaar twaalf man op de loonlijst, maar kweekt zelf de rozen die het Valkenburgse kantoor moeten opfleuren. En de bureaus worden 's zaterdags gepoetst door zijn vrouw: „Altijd de voetjes op de grond houden."

„Het nieuwe vierjarige technologiepropgramma is groter dan het vorige," betoogt een enthousiaste Robert-Jan Smits, stafmedewerker op het directoraat-generaal voor Wetenschappen, Onderzoek en Ontwikkeling in een groot kantoorgebouw een kilometer verderop. De komende vier jaar is er 12,3 miljard Ecu (27 miljard gulden) beschikbaar voor internationale samenwerking op industriële technologie, telematica, transport, biotechnologie, milieu, scholing en opleiding.

Het kaderprogramma is nu dank zij jarenlange inzet van Smits veel toegankelijker geworden voor het midden- en kleinbedrijf. Projecten kunnen voortaan op vier vaste data in het jaar worden ingediend en de aanvraagformulieren zijn sterk vereenvoudigd. Bovendien is de subsidie sneller beschikbaar. Smits denkt dat door alle veranderingen duizenden bedrijven in Europa in theorie bij de projecten betrokken kunnen worden.

„De deelname is voor regionale bedrijven heel belangrijk," betoogt Grooten. Voor de Europese eenheid en voor de sterkte van de economie is het goed dat er na het wegvallen van de grenzen meer wordt samengewerkt en de betrokken bedrijven doen kennis op van de markten in andere landen en leggen mogelijk contacten voor nieuwe opdrachten.

Smits: „Bedrijven die voor de eerste keer op een Europees technologieprogramma inschrijven, doen dat meestal voor het geld. De tweede keer doen ze mee omdat ze veel andere voordelen hebben ontdekt: het opdoen van know-how, het delen van risico's en researchkosten en contacten opdoen voor andere projecten." Na afloop van een project is zeker negentig procent van plan later nog eens mee te doen. Smits: „We krijgen duizenden voorstellen binnen. De echt goede plannen redden het altijd. Dat is ongeveer een op de vijf projecten. Het is wel van essentieel belang dat de bedrijven geen gouden bergen worden beloofd."

Grooten: „Daarom vraag ik bedrijven voortdurend na te denken over hun plannen en kansen. Flauwekulvoorstellen halen het in Brussel nooit. Je moet wel je huiswerk doen. Er valt niks te regelen. Je moet gewoon zelf vechten om de goals voor Limburg binnen te schieten. Je kunt niet zomaar in Brussel bakken geld gaan halen."

Na het bezoek aan Smits rijdt Grooten dwars door het overvolle Brussel naar zijn favoriete Indiase restaurant. Eten en tot rust komen tegelijk, in afwachting van alweer een volgend bezoek aan de zoveelste belangrijke EU-ambtenaar in een volgend overvol kantoorgebouw. Grooten lijkt onvermoeibaar. Zijn geheim? Geen alcohol, twee keer per dag een half uur mediteren en thuis altijd de vogeltjes voeren. En: „Voetjes op de grond."

Lameiren

DOOR ALY KNOL

De oudere Brusselaars hoor je er regelmatig over lamenteren: het 'Bruxellois' is een uitstervende taal. Er zijn nauwelijks nog jongeren te vinden die het spreken. Het is allemaal import-Frans of import-Vlaams, maar Brussels ho maar. Nog een paar jaar, en het is gedaan met het Brussels/Bruxellois.

Een redelijke verklaring daarvoor lijkt te zijn dat het Brussels tamelijk ondoorgrondelijk is, zowel voor Frans- als voor Nederlandstaligen. Dat blijkt mij met enige regelmaat in een cafeetje dat ik wel eens bezoek en waar een oudere mevrouw-ober me op onverstaanbare wijze begroet, bedient en (vermoedelijk) naar mijn gezondheid informeert. Sinds kort ben ik echter ietsje pietsje wijzer inzake het 'lameiren' (babbelen) op zijn Brussels.

Toen een collega onlangs na zestien lange verlovingsjaren alsnog in het huwelijk trad, werd besloten om het 'jonge' paar een verrassingsavondje te bezorgen. Dat gebeurde in het hartje van oud-Brussel, in de Marollenwijk, in een café-restaurant dat naar de prachtige naam 't Werm Woeter' luistert, oftewel het warme water. Kruidenierszaken in de Marollen plachten vroeger, toen voor veel huishoudens een gasaansluiting nog een luxe was, warm water te verkopen om koffie mee te zetten, vandaar.

Tijdens dat verrassingsavondje trad een onvervalst Brussels cabaretgroepje op van drie heren en een piano dat vrij naar het Brussels de Nederlandse gasten ongeveer met deze woorden verwelkomde: 'Neem je kont in je hand en ga zitten, 't is kaas in de valies' (het is in orde).

Het werd een ware spoedcursus in de lokale taal, onder meer dankzij het liedje: 'Zedde na op eemand kwoed (bis), hoo mokte daane den oeit (bis)', ofwel: 'Ben je eens op iemand kwaad, hoe scheld je hem dan uit?' Nou, daar wist de Brusselaar wel raad mee, bleek ons.

Tussen 'sprojtsjessoep' (spruitjessoep) en 'plattekeis' (kwark met een radijsje en een beetje bieslook) kregen we er ferm in het Brussels van langs: polle pansj, voeil krapul, zwietbëzze, zatte kul, dikkenek, dasjtereir, kakmadam, fleske sidol, kwazje, onnuz'len tisj, afgelekte flerenbol, zieverier, voeile poeper, afgezouge stuk kalisj, stuk zjuzjup, sjgramoeilenbak, dikke papzak en wallebak.

Het groepje had voor deze gelegenheid een gestencilde 'vertaling' gemaakt van hun liedje. En zo begrepen we onder meer dat een 'afgelekte flerenbol' een afgelikte vlierbol, een 'afgezouge stuk kalisj' een afgezogen stuk zoethout en een 'sjgramoeilenbak' een aslade is, maar het stencil gaf helaas niet op alle vragen een even bevredigend antwoord.

Want een 'zwietbëzze', zo lazen we, mocht dan wel een zweetbeurs, een 'onnuz'len tisj' een onnozele tist en een 'dasjtereir' een dasjteraar zijn, maar we kregen geen uitsluitsel over wat nu een zweetbeurs, een tist of een dasjteraar is. Ook het feit dat 'kwazje' met kwazje werd vertaald, 'fleske sidol' met flesje sidol en 'wallebak' met wallebak bracht ons niet veel dichter bij het geheim van het Brussels.

Maar mooi klonk het allemaal wel en uiteindelijk hebben we er veel van opgestoken. 'Pee' is een kerel, 'brol' is rommel, 'schampavie' is zoek, 'je koets' is je lichaam en Manneken Pis blijkt een 'zot' te hebben.

MOEDERLIEFDE HET LANGST WERKZAME ANTIDEPRESSIVUM

Hoeveel van de volwassenen, die nu in Nederland rondlopen, waren als kind gewenst? En doet het er iets toe, voor de wijze hoe hun leven gelopen is, of ze als kind gewenst waren of niet? Deze vragen kwamen bij me op toen ik het ziekenhuis verliet na een gesprek met een 30-jarige vrouw, kort nadat ze weer bij bewustzijn was gekomen. Ze had een overdosis tabletten samen met een flinke hoeveelheid alcohol ingenomen, nadat haar echtgenoot had aangekondigd haar te zullen verlaten om met een ander te gaan leven.

denkwijzer

door **RENÉ DIEKSTRA**

In haar afscheidsbrief had ze, op een bijna zakelijke manier vermeld dat ze blijkbaar een van de kinderen was die gewoon niet geboren had moeten worden „omdat er niemand was die, toen ik voor het eerst mijn hoofd de wereld instak, zei: Welkom". „Ik heb nooit gemerkt," voegde ze er in een later geprek aan toe, „dat het feit dat ik er was, voor mijn ouders iets belangrijks, iets positiefs, iets vreugdevols was. Ik heb altijd wel het gevoel gehad dat ik overbodig was, dat ik te veel was. En toen mijn man mij verliet werd ik weer keihard op dat feit gedrukt: anderen hebben mij niet echt nodig, voor hen is het niet echt van belang of ik er ben of niet. Dus waarom zou het dat voor mij wél zijn?"

Enige tijd nadat de behandeling van deze vrouw was afgesloten, gaf ik een cursus over levensloop-psychologie aan een groep oudere collega's, mannen en vrouwen. Een van de opdrachten die ik voor hen bedacht, was het schrijven van een autobiografie; een verslag van hun leven, van de dingen, mensen en gebeurtenissen die daarin een belangrijke rol gespeeld hadden. In geen van die ruim dertig verhalen die ik onder ogen kreeg, werd iets gezegd over de vraag of ze als kind door hun ouders gewenst waren geweest.

Toen ik de groep met dat feit confronteerde, reageerden de meesten met (tot mijn verbazing) de opmerking dat ze zichzelf de vraag 'Was ik gewenst, of niet?' eenvoudig nooit hadden gesteld. Op mijn reactie: „Denken jullie dat het antwoord op die vraag belangrijk is?", was het antwoord algemeen: „Heel belangrijk.".

Toen ik echter vroeg: „Zijn jullie bereid naar je ouders te stappen en ze die vraag te stellen?", was het antwoord heel wat minder uniform. Veel van de cursusdeelnemers voelden er maar bitter weinig voor hun ouders op die manier te confronteren. Sommigen gaven als reden op dat hun ouders geweldig van de vraag zouden schrikken, mogelijk zouden denken dat je als kind aan hun bedoelingen twijfelde en dat het de-verhouding zou kunnen verstoren. Anderen vonden het moeilijk omdat ze onzeker waren over het antwoord dat hun ouders, als ze eerlijk waren, zouden geven; en als het negatief zou zijn, ze dat maar liever niet zouden weten. „Wat heeft het voor zin," zoals een deelnemer zei, „om een illusie te verstoren waar beide kanten goed me kunnen leven?"

Nog weer anderen zeiden dat ze wel wisten hoe het 'eerlijke' antwoord zou moeten luiden en dat het maar beter ongezegd zou kunnen blijven. Want hoe moet je verder met een ouder omgaan als die eenmaal heeft toegegeven dat hij of zij je als kind eigenlijk helemaal niet gewild had.

Om aan alle discussie een einde te maken, vroeg ik aan de groep hoeveel van hen er òf aan twijfelden of ze wel gewenst waren, òf zeker wisten dat ze niet echt gewenst waren. Tot mijn onthutsing stak bijna een derde van de deelnemers zijn of haar hand op. Mogelijk heeft dat iets te maken met hun leeftijd (de meeste deelnemers waren 'babyboomers' – geboren tussen 1945 en 1955 – in betrekkelijk grote, en soms zeer grote, gezinnen) maar ook dan is het bepaald niet te hopen dat het percentage kenmerkend is voor deze leeftijdsgroep in zijn geheel.

Niet te hopen, omdat de gevolgen van het niet gewenst zijn de kinder- en jeugdjaren en ook vele jaren daarna, van levensplezier en gezondheid kunnen beroven. In zijn onvolprezen boek 'Liefhebben: een kunst, een kunde', legt een van de meest invloedrijke denkers op het gebied van geestelijke gezondheid in deze eeuw, Erich Fromm, helder uit waarom. Hij doet dat in een hoofdstuk getiteld: 'De Liefde tussen ouders en kind'. De belangrijkste ervaring die het kind dat zich ontwikkelt van baby naar peuter en kleuter kan opdoen, aldus Fromm, is de ervaring: 'ik word bemind'. Het is de ervaring dat 'mijn ouders, meestal vooral mijn moeder, van mij houdt omdat ik haar kind ben'. Als het goed is – zoals Fromm zegt – heeft het kind niets te doen, opdat de moeder van hem houdt. Haar liefde is onvoorwaardelijk. Het enige wat het kind heeft te doen, is er te zijn, haar kind te zijn.

Maar er is ook een keerzijde aan het feit dat deze liefde niet hoeft te worden verworven, niet hoeft te worden verdiend. Het is niet alleen zo dat ze niet hoeft te worden verdiend, ze kàn ook niet worden verdiend, gewekt of afgedwongen. Deze schaduwzijde werd door een van de deelneemsters aan de cursus als volgt onder woorden gebracht: „Ik heb altijd het gevoel gehad dat wat ik ook deed, hoezeer ik me ook uitsloofde, het niet werkelijk iets uitmaakte voor mijn moeders houding ten opzichte van mij. Dat is nu nog zo. Als ik op bezoek kom, is dat 'gewoon'. Als mijn broer op bezoek komt, wordt hij daarvoor de hemel in geprezen. Als ik een cadeautje meebreng, dan reageert ze alsof ze niets anders had verwacht. Als mijn broer iets meebrengt, en ik zeg 'als', dan heeft ze het er dagen later nog over tegen ieder die het maar wil horen."

Toen ik haar vroeg of ze bereid was te accepteren dat ze op de liefdesladder van haar moeder pas op de derde, vierde, of nog lagere plaats kwam, of dat haar moeder het niet erg had gevonden als ze haar niet als dochter had gehad, werd ze eerst zeer nadenkend, en vervolgens reageerde ze min of meer boos met: „Dan had ze geen kind moeten nemen."

Maar helaas, zo eenvoudig is het niet. Of in ieder geval: wàs het lange tijd niet. Veel van de kinderen die vóór de tijd van anticonceptiva geboren werden, werden niet genomen, ze kwamen eenvoudig.
In gezinnen met een groot aantal kinderen (acht, tien of meer soms) was het zowel praktisch als psychologisch vaak onmogelijk ieder kind even lief te hebben. Zelfs als alle kinderen de ouders even lief waren, zoals dat zo mooi heet. Het risico op emotionele verwaarlozing van sommige kinderen uit de serie – en daarmee het gevoel van deze kinderen niet echt of echt niet bemind te zijn – was daardoor groot.

Een van de momenten waarop dat echt duidelijk wordt, is wanneer een of beide ouders overlijden. Het zijn de emotioneel verwaarloosde kinderen, die op de langere duur daar de meeste moeite mee hebben en de ernstigste klachten ontwikkelen. Voor hen geldt immers dat een diepzittend en voortdurend onbevredigd verlangen om ooit (al was het maar één keer) van de ouder te horen 'Van jou hou ik ook', nu voorgoed onbevredigd zal blijven.

Wat het kind als volwassene in het leven ook heeft bereikt, en hoeveel lof of bewondering dat ook heeft opgeleverd, dat fundamentele verlangen wordt er niet door gestild. Want het is lof of bewondering die men heeft moeten verdienen; die dus voorwaardelijk is. Terwijl – zoals Fromm uiteenzet – de ervaring van onvoorwaardelijke liefde beantwoordt aan een van de diepste verlangens ('Geen overtreding, geen misdaad is mogelijk, waardoor je zou worden beroofd van mijn liefde, altijd zal ik jouw leven, jouw geluk wensen'). Niet alleen van het kind, maar van ieder mens. Als een mens bemind wordt om zijn goede daden, omdat hij het verdient, blijft er altijd onzekerheid achter, blijft de vrees bestaan dat hij de liefde zou kunnen verspelen.

In die zin is zelfs de liefde van de zijde van een partner, hoe intens en langdurig ook, niet of maar ten dele in staat om het ontbreken van moederlijke liefde – die overigens niet per se van een moeder maar ook van een vader zou kunnen komen – te compenseren. Voor wat betreft onvoorwaardelijkheid kan niets met ware moederlijke liefde concurreren. Ze is, zegt Fromm, de voorwaarde tot de liefde voor het leven zelf. Niet alleen het leven zoals we ons dat wensen, of het leven waarvoor we ons inspannen, maar het leven zoals het komt. Het is daarmee het langst werkzame antidepressivum in dit heelal.

CURSUSSEN + OPLEIDINGEN

Ondercuratelestelling
Rek.nr.:
6528/FA RK 94-956.
Bij beschikking van de rondissementsrechtbank Roermond van 26-10-19.. is onder curatele gest.. **Leonardus Marie Pin..** geboren te Venlo op 20 .. 1975, verblijvende in K..derbuitenhuis Huize Sa..berg te Maasbree, .. benoeming van Jacob.. Johannes Marie Ping.. wonende te 5923 CM Ven.. Requesensstraat 1, tot cu..tor/curatrice en met ben..ming van Catharina M.. Wilhelmina Rutjens .. Pingen, wonende te 5.. CM Venlo, Requesensstr.. 1, tot toeziend curator/cu..trice.
Procureur aanvrager: mr. M. Steeghs.

Ondercuratelestelling
Rek.nr.:
5507/FA RK 94-551.
Bij beschikking van de rondissementsrechtbank Roermond van 26-10-19.. is onder curatele geste.. **Gerard Henri Lipperts**, ge..boren te Heerlen op 3 no..vember 1958, verblijvend.. in De Pepijnkliniek.. Echt, met benoeming v.. Jan Hubert Hendrik Li..perts, wonende te 6373 .. Landgraaf, Nieuwstraat 1.. tot curator/curatrice en m.. benoeming van Anna Ma.. Josephina Hoenjet e/v Li..perts, wonende te 6373 .. Landgraaf, Nieuwstraat .. tot toeziend curator/cur..ce.
Procureur aanvrager: mr. H. Hilkens.

Lasers speuren naar veranderingen in klimaat

KNMI houdt van donkere wolken

DOOR RENÉ VLEMS

De gezichten van de KNMI-medewerkers staan tegenwoordig op onweer zodra er geen wolkje meer aan de lucht is. Want op twaalf plaatsen verspreid over Nederland hebben zij enkele weken geleden uiterst geavanceerde de radarsystemen geïnstalleerd die met behulp van laserstralen wolken detecteren en analyseren. De metingen worden over twee jaar in de vorm gegoten van een klimaatmodel dat gebruikt kan worden bij het berekenen van de verwachte temperatuurstijgingen op aarde als gevolg van het broeikaseffect.

De inrichting van de twaalf meetstations sluit naadloos aan op een 'wolken-experiment' dat de Space Shuttle Discovery half september heeft uitgevoerd. Het ruimteveer had dezelfde instrumenten aan boord waarmee de komende jaren op de grond het wolkendek in kaart wordt gebracht. De Discovery werd op verzoek van de Nasa tijdens zijn tien dagen durende trip op de voet gevolgd door het KNMI en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne (RIVM). Door vergelijking van de metingen vanuit de ruimte met de waarnemingen door de Nederlandse grondstations wordt nu onderzocht of ook satellieten gebruik kunnen maken van de lasertechniek voor wolkendetectie. Tot dusver maken die alleen globale foto's van de aardse bewolking.

Over de gehele wereld zijn meteorologen driftig in de weer met verschillende klimaatmodellen in een poging zo exact mogelijk de gevolgen te voorspellen van de onrustbarende toename van de hoeveelheid kooldioxyde in de atmosfeer. De uitkomsten lopen nogal uiteen. De een voorziet een temperatuurstijging van een paar graden, terwijl de ander op een veelvoud daarvan uitkomt.

Over één ding zijn de deskundigen het wel roerend eens: weer en klimaat worden voor een belangrijk deel bepaald door de hoogte en dichtheid van wolken. Als een soort wollig schild in de atmosfeer houden zij niet alleen de zonnestraling tegen, maar ook de warmte die onze planeet uitstraalt. Kortom, wolken spelen een belangrijke rol in de warmtehuishouding van de aarde. Die raakt echter danig verstoord door de stijgende concentraties broeikasgassen in de atmosfeer. En dat zal ongetwijfeld nadelige effecten hebben op het klimaat.

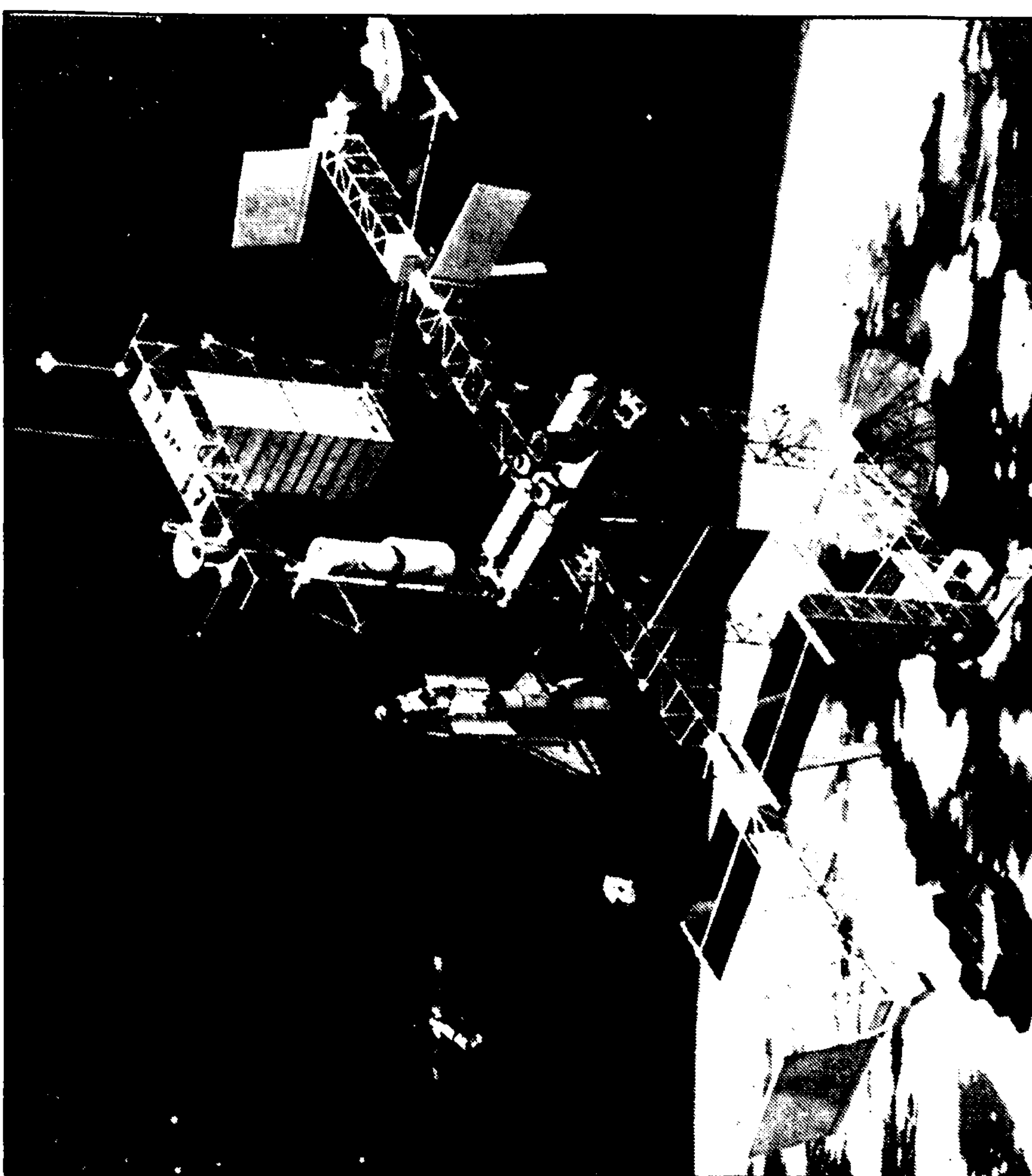
Om meer inzicht te krijgen in dat gecompliceerde proces gebruikt het KNMI een radarsysteem, de zogeheten lidar, die met laserstralen wolken opspoort en daarvan profielen maakt over hoogte, temperatuur en dichtheid. Die gegevens gebruiken de weerrekenmeesters bij het bepalen van de verwachte temperatuurstijgingen. Het KNMI hoopt stilletjes dat het Nederlandse laseronderzoek een klimaatmodel oplevert dat alle meteorologen voortaan als een soort bijbel zullen gebruiken.

Internationaal ruimtestation Alfa komt langzaam van de grond

Europeaan logeert bij Russen boven de aarde

DOOR RENÉ VLEMS

● *Links het Russische ruimtestation Mir, begin dit jaar door de bemanning zelf gefotografeerd. Rechts één van de oude bouwtekeningen van het internationale ruimteproject Alfa, toen nog Freedom geheten.* Foto's GPD

De Europese astronaut Ulf Merbold staat komende week met beide benen weer stevig op de grond. Eventuele calamiteiten buiten beschouwing gelaten, landt de reislustige Duitser donderdag in een Sojoez op aarde. Hij heeft dan als eerste Europeaan een maand gelogeerd bij de Russen in het ruimtevaartstation Mir, dat al meer dan acht jaar permanent bemand trouw zijn baantjes trekt om de aarde op een hoogte van vierhonderd kilometer. De Europese belastingbetaler heeft overigens flink moeten dokken voor de ruimtetrip van Merbold, want de Russen vroegen voor volledig pension 't lieve sommetje van ruim 100 miljoen gulden. Maar het uitzicht was volgens Merbold adembenemend.

Astronaut Merbold, die op de loonlijst staat van de Europese ruimtevaartorganisatie ESA, heeft wel even moeten wennen aan de nogal primitieve werkwijze van de Russen. Vooral tijdens de maandenlange training die de Duitser moest ondergaan in de Sterrenstad, het kosmonauten-trainingscentrum in de buurt van Moskou. „De Russen hebben alle technische bijzonderheden over Mir in hun hoofd of ergens in een computer zitten. Het is niet te geloven, maar er is nauwelijks geschreven informatie beschikbaar. Dat ding draait nu al jaren om de aarde, maar alle details die voor ons van belang zijn, hebben we zo ongeveer via mond-op-mond-beademing moeten bemachtigen," verzuchtte de ESA-astronaut tijdens een persconferentie vlak voor zijn vertrek begin oktober.

Een maand eerder zag het er nog naar uit dat de drie Russen in Mir hun logé moesten afbellen. De automatische piloot van het bevoorradingsruimteveer Progress slaagde er niet in zich vast te koppelen aan het ruimtestation. Het Russische ruimtevaartprogramma, toch al bijna tot op het bot uitgekleed, stond op springen. Het onbemande vrachtveer had 2.600 kilo voedsel aan boord, vers water en wetenschappelijke apparatuur bestemd voor de missie van Merbold. Een reserve-veer was niet beschikbaar, terwijl de bemanning van Mir nog maar voor twee weken te eten had.

Twee pogingen om het ruimteveer aan het station te koppelen mislukten. Toen besloot Mir-commandant Joeri Malentsjenko het heft letterlijk in eigen hand te nemen. Met een soort afstandsbediening, engelengeduld en stalen zenuwen slaagde hij erin de Progress binnen te loodsen. De vluchtleiders in Kaliningrad waren in de wolken met dit nog nooit door Russen vertoonde staaltje kosmische stuurmanskunst.

Merbold werd 4 oktober met twee Russische kosmonauten vanaf de lanceerbasis Baikonoer-Cosodrome met een Sojoez-TM-20 het heelal in geschoten. Twee dagen later vond het rendez-vous met Mir plaats, maar ook nu wilde het niet gelijk klikken. Toen de Sojoez het ruimtestation tot op 150 meter was genaderd, viel plotseling het computersysteem van de automatische piloot uit. En opnieuw moest handenarbeid uitkomst bieden.

Met de komst van Merbold en zijn Russische collega's – gezagvoerder Alexander Viktorenko en de eerste vrouwelijke vluchtingenieur Elena Kondakova – is het aantal bewoners van Mir, Russisch voor 'vrede', gestegen tot zes. Drie van hen zijn rasechte proefkonijnen. Merbold, die bezig is aan zijn derde ruimtemissie, heeft waarschijnlijk nauwelijks tijd gehad om te lummelen, want op zijn programma stond een twintigtal inspannende biofysische tests die hij op zijn eigen lichaam moest uitvoeren om na te gaan hoe de diverse organen reageren op een langdurige periode van gewichtloosheid. Ook heeft de Duitser enkele natuurkundige proeven uitgevoerd.

Elena Kondakova is de derde Russische vrouw in de ruimte. Zij komt pas volgend jaar maart naar huis met een antwoord op de vraag of haar hormonenhuishouding na een verblijf van vijf maanden in de ruimte nog op orde is. Het derde proefkonijn, Valeri Poljakov, zweeft al sinds begin dit jaar rond in Mir en is nog tot maart bezig met het vestigen van een nieuw ruimteduurrecord van veertien maanden. Merbolds reisgenoten Viktorenko en Kondakova lossen gezagvoerder Malentsjenko en Talgar Moesabajev af die donderdag samen met de Duitser naar beneden komen.

De reis van Merbold is de eerste van de twee Euromir-vluchten die voorlopig op de kosmische agenda staan. Medio augustus volgend jaar wordt een Zweedse of weer een Duitse astronaut omhoog geschoten voor een bezoek van 135 dagen aan de Russen. De Amerikanen nemen daarna de fakkel over met tien Shuttle-vluchten naar Mir tussen 1995 en 1997. Met deze missies bereiden de VS en Europa zich voor op de samenwerking in het internationale ruimtestation Alfa (tot vorig jaar Freedom geheten) dat vanaf begin volgende eeuw met een permanente bemanning om de aarde zal draaien.

De deelnemers aan Alfa – de VS, Europa, Rusland, Japan en Canada – zijn vastbesloten om over drie jaar met de bouw van Alfa te beginnen. Met het project zijn astronomische bedragen gemoeid. De ESA komt bijvoorbeeld met 5 miljard gulden over de brug, terwijl de Amerikanen bijna 30 miljard gulden neertellen.

Het hart van Alfa wordt gevormd door de Russische Mir-2 waaraan verschillende modules – onder andere een Europees laboratorium – en reusachtige zonnepanelen voor de stroomvoorziening worden gekoppeld. Het station wordt grotendeels boven de aarde in elkaar gezet. Vrachtruimteveren zullen de onderdelen ter plaatse afleveren. Daarvoor zijn tientallen vluchten nodig. De ruimtevaartafdeling van de Nederlandse vliegtuigbouwer Fokker heeft onlangs toestemming gekregen om voor 400 miljoen gulden een zelfdenkende robotarm te ontwikkelen die in de ruimte moet meehelpen bij het opbouwen.

Overigens is het laatste woord over het internationale ruimtestation nog niet gesproken. De samenwerking hapert nog op vrijwel alle fronten en de meeste landen kampen met ernstige financieringsteekorten. De Russen hebben zelfs helemaal geen rooie cent meer. En dan te bedenken dat alleen al de tientallen bouwtekeningen die de afgelopen tien jaar van Alfa zijn gemaakt, vele miljarden dollars hebben gekost.

Bijbelse diagnoses van een hedendaagse medicus

Mond-op-mond-beademing door de apostel Paulus

DOOR HANS GOOSSEN

De bijbelse wonderen zijn de wereld nog niet uit. Ook na lezing van het boekwerkje 'De dood is in de pot, man Gods!' waarin prof. dr. J. Nater de geneeskundige problemen uit de tijd van het Oude en Nieuwe Testament bekijkt door de bril van de moderne arts, blijven nog tal van wonderlijke genezingen over waarvoor geen medische verklaring te geven valt.

Ook voor de ziekte van Job is nog geen definitieve diagnose gesteld, hoewel dermatoloog Nater zeker zegt te weten dat het nooit de eerder veronderstelde syfilis of lepra kan zijn. En het is nog steeds een raadsel waarom Esau zijn eerstgeboorterecht verkwanselt voor een bordje linzen. De theorie dat Jakobs broer met te lage bloedsuikers kampte – met als symptomen overmatige honger, verwarring en vermoeidheid – , wordt speculatief genoemd, maar een beter alternatief is niet voorhanden.

'De dood is in de pot, man Gods!' is een uiterst lezenswaardig en bij tijd en wijle amusant boekje, al is het natuurlijk de vraag of een gelooofsboek als de bijbel zich leent voor een rationele analyse door een hedendaagse medicus. Daar is ook Nater zich blijkbaar van bewust. Zodra hij zich op 'gevaarlijk terrein' begeeft. In die gevallen geeft hij alleen een overzicht van de visies van (meestal) overleden collega's en laat de lezer in het ongewisse over zijn eigen oordeel.

Bij zijn zoektocht naar het antwoord op de vraag of Jezus genezer was, laat Nater het bij de weergave van niemand minder dan de illustere Albert Schweitzer die in 1911 drie andere medici die Christus grootheids- en vervolgingswaan toedichtten naar het verdomhoekje verwijst. Maar daar blijft het dan ook bij, terwijl de uitgever toch belooft dat Nater op basis van de huidige medische inzichten een nieuw en vaak verrassend oordeel geeft.

Een genezing waar Nater wel raad mee weet is die van de uit het raam van een derde verdieping gevallen jongeling Eutychus die door de apostel Paulus letterlijk nieuw leven ingeblazen wordt.

Volgens Handelingen 20:712 werd Eutychus overvallen door de slaap tijdens een uren durende speech van Paulus. Iedereen verwachtte dat Eutychus zijn val niet zou overleven, 'doch Paulus afgekomen zijnde, viel op hem, en hem omvangende zeide hij: Weest niet beroerd, want zijne Ziel is in hem.' De jongeman overleefde de val inderdaad, maar van een wondergenezing was echter geen sprake, reconstrueert Nater. Volgens hem heeft Paulus waarschijnlijk mond-op-mond-beademing toegepast. De jongeman was niet door de toespraak van Paulus maar door een koolmonoxydevergiftiging in coma geraakt. De apostel kan medisch inzicht niet worden ontzegd: het kunstmatig beademen was de juiste remedie.

De verlamden die na contact met Jezus opstonden en hun bed opnamen, kampten volgens Nater mogelijk met 'functionele stoornissen, een symbolische expressie van een intrapsychisch conflict'. De verlamden simuleerden niet bewust, maar hadden wel de neiging zich aan hun klachten vast te klampen en zich daar op te fixeren, waardoor het steeds moeilijker voor hen werd er vanaf te komen. De 'wondergenezing' was voor hen mogelijk een manier om zonder gezichtsverlies weer te kunnen lopen, oppert Nater. Maar ook in dat geval krijgt Jezus van hem het krediet de mensen genezen te hebben.

Op de doden die weer tot de levenden mochten behoren, is wellicht de diagnose schijndood van toepassing, maar de vlieger gaat niet op voor de beroemde Lazarus. Die lag immers al vier dagen in zijn grafgrot, waar een duidelijke lijklucht hing. Lazarus' lichaam was volgens Johannes 11: 1-44 in staat van ontbinding. Hoe hij dan toch uit de dood opgewekt kon worden, zal waarschijnlijk altijd een levensvraag blijven.

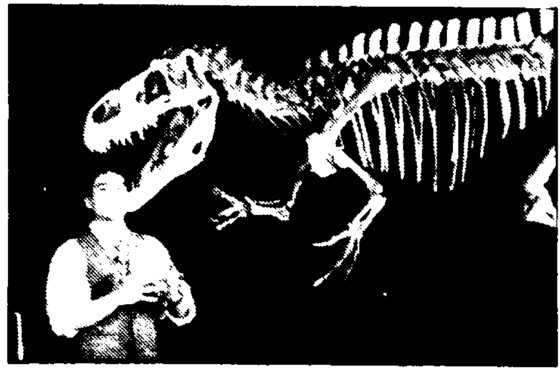
Prof. dr. J.P. Nater, De dood is in de pot, man Gods! Ziekte en genezing in de bijbel. Erasmus Publishing Rotterdam. ISBN 90-5235-066-3. Prijs: 35 gulden.

wetenschap kort

Tarzan en Jane terug in gymles

Hoe vaak gebeurt het niet dat vele gymlessen lang alleen maar een honkbalknuppel wordt gehanteerd, tegen een bal wordt getrapt of aan een rekstok wordt gehangen? Omdat de leraar die ene sport zo leuk vindt? Helemaal fout, vindt bewegingsdeskundige Petrus Bult. Volgens hem ontwikkelen kinderen zich veel beter als ze klimmen, worstelen, rennen en op doelen gooien. Kortom, als zij teruggaan naar het tijdperk van Tarzan en Jane. Tijdens de gymlessen moet de weg naar de prehistorie worden gezocht. Bult promoveerde deze week aan de faculteit Geneeskunde van de rijksuniversiteit Groningen op zijn denkbeelden. Bult beschrijft in zijn studie hoe onze voorouders langdurig en veelzijdig in beweging waren. Klimmen, rennen, zwemmen, jagen, slingeren, al die oefeningen waren noodzakelijk om te overleven. Het contrast met de gymlessen van nu is groot. Bult: „Er wordt nu vaak te eenzijdig bewogen. Kinderen verliezen daardoor het plezier in de sport. En het gaat er juist om dat kinderen leren hun leven lang te bewegen."

Onbekende dino's in Sahara

In de Sahara zijn fossielen van tot dusver onbekende dinosauriërs uit het Krijttijdperk ontdekt. Hun ouderdom wordt geschat op 130 miljoen jaar, zo staat in de jongste uitgave van het Amerikaanse wetenschappelijke blad Science. Eén van de beide dino's, een tweebenige theropode, is het best bewaarde fossiel van een vleeseter dat ooit in Afrika is gevonden. De onderzoeksploeg onder leiding van de Amerikaan Paul Sereno doopte hem Afrovenator abakensis. Hij was van kop tot staartpunt negen meter lang, licht en zeer snel. Het is een verwant van de algemeen verbreide Velociraptor, die in de film Jurassic Park veelvuldig voorkomt. De tweede vondst is een bijna twintig meter lange, vierbenige planteneter. Deze behoort tot een groep sauriërs die, naar men tot dusverre dacht, twintig miljoen jaar eerder was uitgestorven. Het is de enige soort van een breedtandige sauropode met lange nek die het einde van het Juratijdperk overleefde. Met behulp van de vondsten hopen de paleontologen meer inzicht te krijgen in de gevolgen van het uiteenbreken van de continenten op de evolutie van de dinosauriërs. Op de foto geeft een paleontoloog tekst en uitleg bij het skelet van de Afrovenator, de vleesetende 'nieuwe' dino.

Asfalt zonder spoorvorming

Met steun van de olie-multinational Shell hebben scheikundigen van de universiteit van Nottingham een hardere 'toplaag' voor autowegen ontwikkeld. De laag is al getest op een aantal veel bereden wegen in Engeland en Schotland en moet met name het ontstaan van de gevreesde 'sporen' in het asfalt voorkomen. De proeven blijken gunstiger te zijn uitgevallen dan men had gedacht. Zelfs tijdens de warmste dagen van de afgelopen zomer was er op de wegdelen die van de harde toplaag waren voorzien, nauwelijks slijtage of spoorvorming te vinden. Sporen treden op in de vorm van langgerekte groeven die dieper liggen dan de rest van de toplaag. Ze veroorzaken plotselinge koersveranderingen van voertuigen waarvan de wielen in dergelijke groeven verzeild raken. Niet zelden verliezen automobilisten de macht over het stuur door de slingerende beweging van hun voertuig. Daarnaast moeten aan dergelijke wegdelen veel vaker dan normaal dure herstelwerkzaamheden worden verricht, wat weer files en wachttijden tot gevolg heeft. Het nieuwe asfalt zou dergelijke problemen tot een minimum kunnen beperken.

Tombes oude Egyptenaren ontdekt

Archeologen hebben in de buurt van Cairo drie grafkamers uit 2300 vóór Christus met zeer goed bewaarde muurschilderingen ontdekt. Valse deuren dienden om grafrovers te misleiden. Het gaat om tombes van een hogepriester, een priesteres en een bouwmeester. Hun namen zijn volkomen nieuw voor de onderzoekers. De priester, Ka Aper geheten, omschrijft zichzelf als „de welbekende van de farao, de erfelijke prins, het hoofd van de archieven van de farao en opper-opzichter van alle werk bij de piramide van farao Teti." Volgens deskundigen leefde hij tijdens de zesde dynastie van het Oude Koninkrijk, rond 2300 vóór Christus. Uit historisch oogpunt is de vondst van zijn grafwerk het belangrijkst. Ka Apers functie kwam neer op die van 'dorpshoofd'. Die was tot dusverre onbekend. De conterfeitsels op de muren bieden een rijk inzicht in het politieke, sociale en religieuze leven van zijn tijd. De tombe van de priesteres, Najad Pet, is een zeldzaam voorbeeld van een grafwerk dat in de tijd van het Oude Rijk alleen voor een vrouw verrees. De bouwmeester heet Amon Em Emt. Zijn crypte omvat liefst vijf rijk beschilderde kamers.

Kijkje in kraamkamer aardbeving

Na vier jaar heeft de zogeheten continentale diepteboring in Duitsland een diepte van 8.900 meter bereikt. Daarmee is deze boring in een gebied gekomen dat nog nergens ter wereld is verkend. Het ligt in de bedoeling over enkele maanden de tien kilometer te halen. Vanaf 8.550 meter diep wordt de temperatuur zo hoog, dat stenen vervormen en kneedbaar zijn. Het gaat hier om de kraamkamer van aardbevingen. De diepe boring moet kennis opleveren over ondermeer het ontstaan van aardbevingen, die alleen op deze wijze kan worden opgedaan. Bij het Duitse onderzoek staat de vraag naar de spanningen in de aardkorst centraal. Het gaat daarbij zowel om de stevigheid van ondergrondse bouwwerken zoals tunnels en mijnen, als over het ontstaan van aardbevingen. Het onderzoek moet ook meer kennis verschaffen over de krachten die van invloed zijn op de vorming van gebergten en de bewegingen van de continenten. Tot nu toe heeft het onderzoek 582 miljoen mark gekost, ongeveer ƒ 630 miljoen.

Geleerden door ratten besnuffeld

Wetenschappers uit diverse landen gaan meer aandacht besteden aan de bestrijding van muskusratten. Doel is tot afspraken te komen over diervriendelijker vangstmethoden. In Nederland worden jaarlijks circa 400.000 muskusratten gevangen. Dat is noodzakelijk omdat ze dijken en waterkeringen ondergraven. Het vangen gebeurt niet altijd even zachtzinnig. Meestal worden muskusratten bestreden met vallen die de dieren onder water vasthouden, zodat ze na verloop van tijd verdrinken. Momenteel zijn al vallen in ontwikkeling die de ratten veel sneller doden. Deze klemmen, die de luchtpijp van de dieren dichtknijpen, zijn echter nog niet erkend. De studie naar muskusratbestrijding past in het streven om internationale afspraken te maken over dierenvallen. Dierenbeschermers maken al jarenlang bezwaar tegen de wrede wijze waarop dieren in klemmen aan hun einde komen. Daarbij moet met name de bontindustrie het ontgelden.

Dolfijnen hebben mensenoren

Dolfijnen kunnen boven water goed horen. Uit onderzoek blijkt dat zij ongeveer dezelfde gehoorfrequentie (750-3300 Herz) hebben als de mens. Bioloog ir. R. Kastelein, als onderzoeker verbonden aan het Dolfinarium in Harderwijk, is de eerste die de gevoeligheid van het oor van bruinvissen, de kleinste soort dolfijnen, in de lucht testte. Het wetenschappelijk onderzoek hield zich tot nu toe voornamelijk bezig met de gehoorgevoeligheid van deze dieren onder water. De resultaten van het onderzoek zijn volgens Kastelein van belang voor de bescherming van dolfijnen in de natuur tegen storende geluiden, zoals die van schepen, straaljagers en van vliegtuigen die de geluidsbarrière doorbreken. Ook kunnen hulpverleners bij het transport van gestrande dieren rekening houden met de gehoorgevoeligheid van de zeedieren. Dolfijnen hebben hun kop niet altijd onder water. Tijdens snel zwemmen komen sommige soorten dolfijnen vaak uit het water. Er zijn ook dolfijnen die met hun kop boven water paren.

SCORPIO

DE GEKKENLIJN

YAACK - ROBERT WUYTS

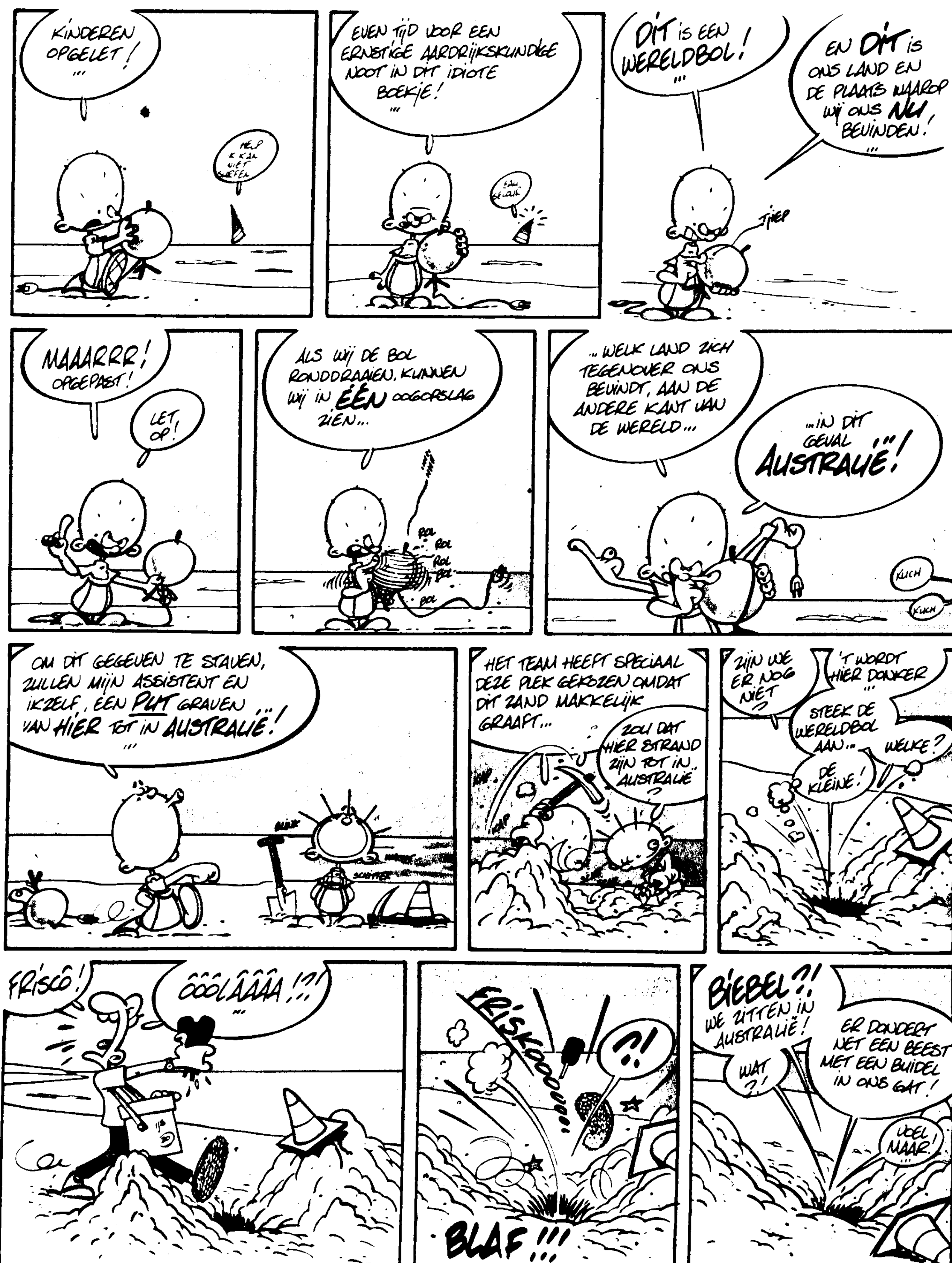

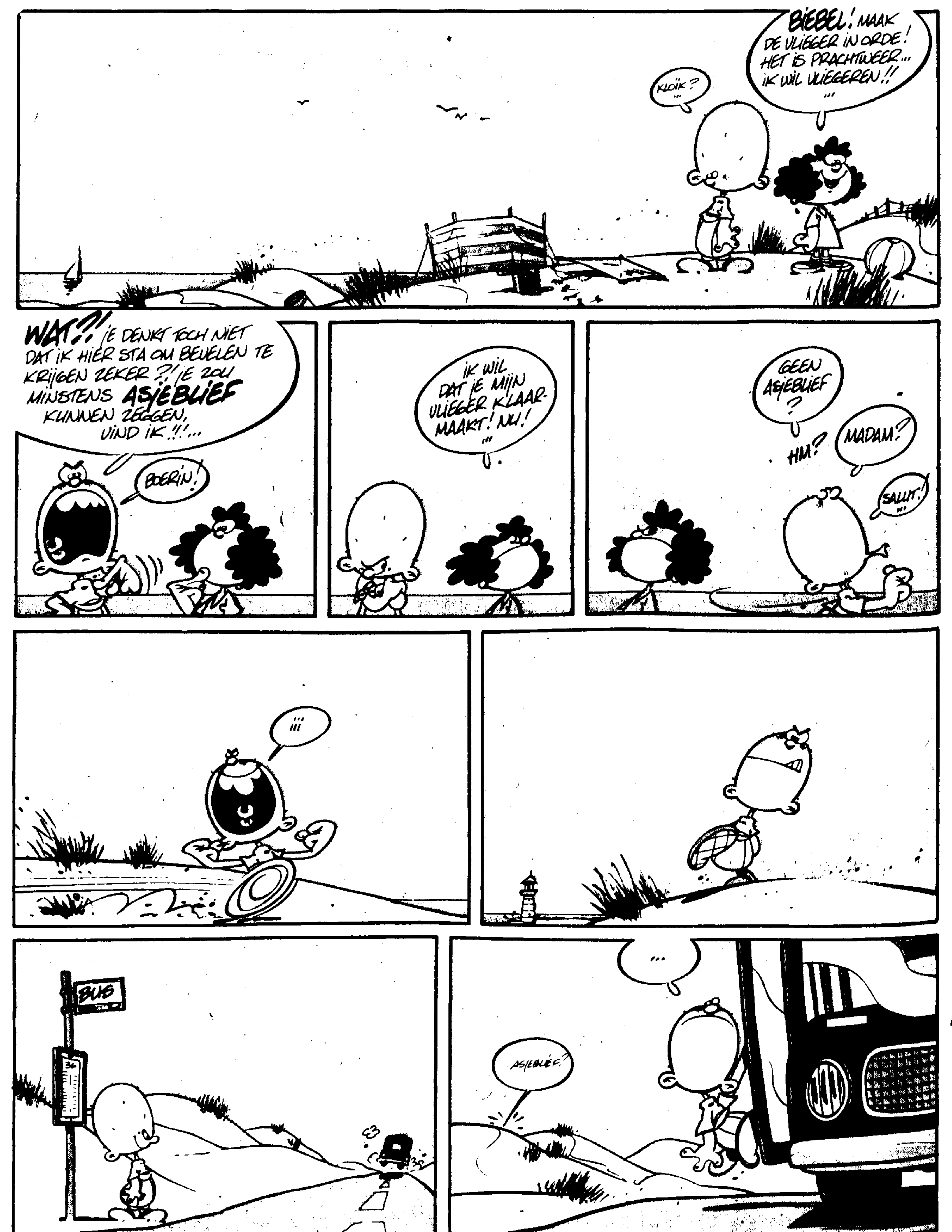

BIEBEL

IKKE

imburgs WOONBLAD

Technohouse

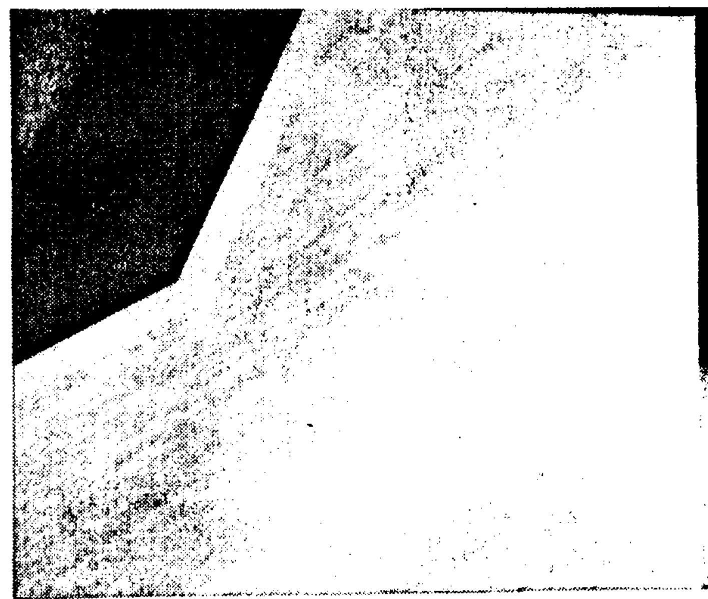
Zaterdag 29 oktober 1994 ● Pagina 39

Industrie en design vinden elkaar in samenwerkingsverband

Technische perfectie in Wijlre

DOOR CATHARIEN ROMIJN

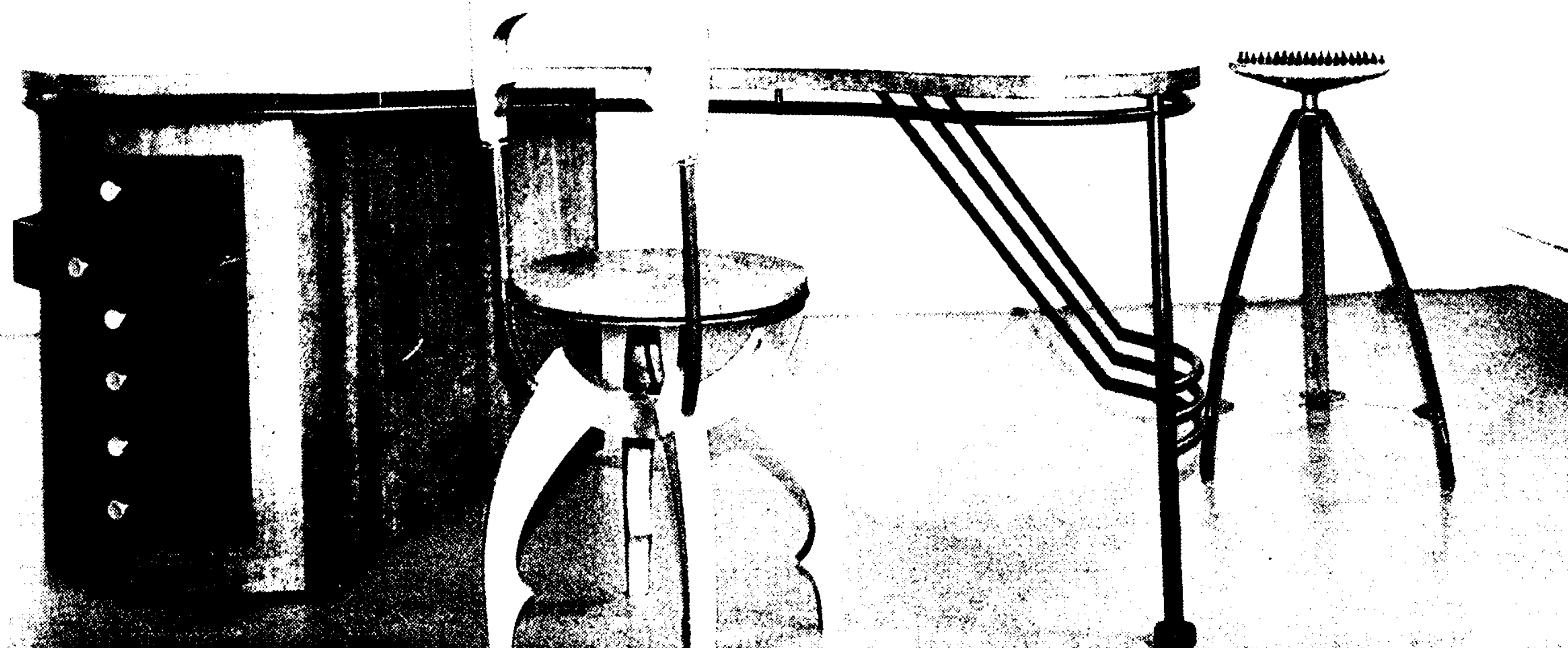

'e ambiance alleen al is een be-'ofte voor de toekomst. De 'aaie bijgebouwen van het 'oormalig koetshuis van kasteel Wijlre. Dit weekeinde dienen ze 'ls expositieruimte voor de stu-'enten van de Hogeschool Ka-'olieke Leergangen Sittard HKLS). Een klein groepje dat 'fstudeert of net klaar is mag 'ier zijn meubels laten zien aan 'nedestudenten, familie, vrien-'en en aan de zakenrelaties van 'erfindustrie Jac Eyck. Docent 'esign Theo Thijssens heeft ze 'orgvuldig geselecteerd. Omdat 'eze uitverkorenen in zijn ogen 'itblinken door hun vakman-'chap en orginaliteit.

'e besloten expositie is een uit-'oeisel van het samenwerkingsver-'and dat de firma Eyck vier jaar 'eleden met de HKLS aanging. 'ohn van Neer, assistent technisch 'nderwijs, en Luc Knoops van het 'edrijf legden toen de eerste con-'acten. Het resultaat was dat de HKLS een spuitcabine en een kleu-'enmengsysteem tegen gereduceer-'de prijs op de kop tikte. En dat de 'irma Eyck materialen leverde voor 'e afwerking van de werkstukken. 'Ook in het hogere echelon werd de 'amenwerking vreugdevol opge-'ikt. Met als uiteindelijke uitkomst 'eze kleine maar fraaie presentatie 'van meubels die straks langs de 'estigingen van Eyck zal trekken. 'Een ding hebben de tentoongestel-'de meubels gemeen; ze zijn alle-'maal tot in de finesses afgewerkt 'met een lak, coating of verfje van Eyck.

Het gevoel voor kunstzinnige uitin-'gen is de werknemers van verfin-'dustrie Eyck met de paplepel inge-'goten. Want de kasteelheer van Wijlre is Jo Eyck, hoofd van vijf vestigingen, hartstochtelijk kunst-verzamerlaar van grote namen als Marlene Dumas, Rene Daniels, Pe-'ter Struycken en Ad Dekkers. En 'mecenas want volgens Jo Eyck heeft de jeugd de toekomst. Reden 'om gastvrij onderdak te bieden aan 'de vormgevers van de toekomst.
In die geest zijn de werknemers van de firma volgens Arno Jacobs opge-'voed. Met een oog voor kunst. Ja-'cobs organiseerde tevens een spe-'ciale informatiemiddag voor zaken-'relaties die afgelopen donderdag 'aan de opening van de expositie 'vooraf ging. Daar werd gesproken 'over verf, vormgeving en de be-'vruchtende werking die industrie 'en design op elkaar kunnen heb-ben. Zo snijdt het mes in de ogen van Jacobs aan twee kanten. Want belangenloos is al die vriendelijkheid natuurlijk niet. De studenten leggen contacten en de firma attendeert zakenrelaties op de talloze mogelijkheden met de produkten van de verfindustrie. Altijd bevordelijk voor de handel en wandel.

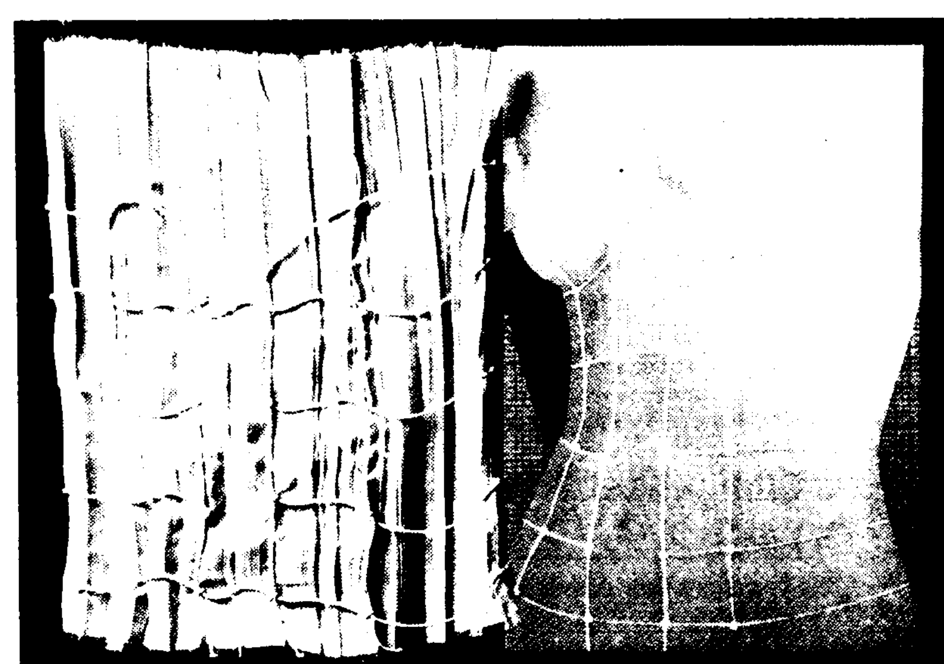

● *Schijn bedriegt bij het imitatie kersenhouten bureau van Frank Schnitzeler. Op de voorgrond een stoel van Bram Hermans.* Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Een van de opvallendste werkstukken die getoond wordt, is een bureau van Frank Schnitzeler. Op het eerste gezicht zou je zweren dat dit een meubel van massief kersenhout is. Maar schijn bedriegt. Met een special coating heeft Schnitzeler de plaat van MDF - de moderne uitvoering van spaanplaat - zo bewerkt dat deze houtimitatie niet van echt is te onderscheiden. Volgens docent Theo Thijssens een staaltje van technische perfectie. Zo bedrieglijk echt lijkt ook de stoel 'Chess' van Benita Vleugels. Vervaardigd van kunststof wekken het materiaal en de afwerking de schijn van graniet.

Andere meubels als de kapstok en kast van Charles Hilkens zijn wel gemaakt van massief hout. Superglad en zijdezacht afgewerkt vallen zij op door hun geraffineerde eenvoud. Dat geldt ook voor de stoel van Bram Hermans en de barkast Santé van beukenfineer en aluminium van Maurice Plum. Hij heeft de binnenkant van de laden afgewerkt met speciale lak, blauwe suède coating. Het blad van het bureau gemaakt door Pim Jeurissen is ook een technisch hoogstandje. Een zwarte afwerking imiteert met een spettereffect leer. Bovendien heeft Jeurissen een cirkel van houtfineer op het blad ingelegd. De expositie toont ook accessoires als de paraplubak van Nicole Opgenooth afgespoten met grijze lak en een kapspiegeltje van Plum.

De opdracht was: maak een ontwerp dat past binnen de bedrijfsfilosofie van firma's als Pastoe en Artifort. Dat ontwerp moest iets eigens behouden en toch een nieuw produkt toevoegen. Docent Theo Thijssens is tevreden en trots op het resultaat. Hij hoopt dat de bedrijven die de expositie te zien krijgen daar net zo over denken. Want stageplaatsen en beter nog banen kunnen de jonge afgestudeerde ontwerpers goed gebruiken.

● *Lijnen die het vrouwenlichaam letterlijk volgen.*

Vrouwelijke vormen

DOOR CATHARIEN ROMIJN

Bij de ontwerpen van haar stoffen is Jacqueline Peeters uitgegaan van het menselijke lichaam. Vooral de vrouwelijke vormen boeien haar in hoge mate. Die vormen zet de Venlose om in textiel waarbij de stofkeuze en de bewerking een hoofdrol spelen.

Drie thema's bepalen haar collectie stoffen voor 1995, speciaal gemaakt voor vrouwen. Allereerst de beweging zoals de verandering bij het uitrekken die zij verbeeldt door kreukaccenten. Bijvoorbeeld de samenvallende plooien van de buik als je zit. Als tweede de vorm uitgedrukt in de bedrukking van de stof en in de soepelheid of juist stijfheid. Licht en donker geven deze delen van vrouwenlichaam weer. En als derde thema de effecten van temperatuur en water op het door haar gebruikte materiaal. Zo staat een vrouw onder de douche model voor een stof geïnspireerd op het water dat van haar lichaam druipt.

Jacqueline Peeters, net afgestudeerd in de richting Mens en Identiteit aan de Akademie Industriële Vormgeving Eindhoven, presenteert haar stoffen dit weekeinde in de Amsterdamse Beurs van Berlage. Ook is daar het werk van haar medestudenten te zien. De hoofden van de acht afstudeerrichtingen hebben de beste resultaten geselecteerd. Uit de categorieën Mens en Arbeid, Informatie, Omgeving, Mobiliteit, Voeding, Vrije Tijd en Wonen is het fraaiste afstudeerwerk in Amsterdam te zien. De ontwerpen variëren van een container voor het inzamelen van afval, een elektrische tweewieler, een multifunctionele buggy, een vaas tot een afzuigkap. Met deze presentatie hopen de docenten de nieuwe ontwerpers en de Akademie op professionele wijze voor het voetlicht te brengen.

● *Kreukaccenten als buikplooien.*

Architectuur met eigen 'smoel'

DOOR MAURICE WILBRINK

Gaan we, ieder voor zich, ons hele leven inrichten op maximaal eigen genot of ligt er nog een taak binnen de gemeenschap? De Veerstichting, ooit opgericht door een groep Leidse studenten, heeft ook dit jaar weer een prestigieus gezelschap uitgenodigd voor haar jaarlijkse congres. 'Solitair Solidair' heette de internationale bijeenkomst die vorige week plaatsvond in Leiden. Een van de sprekers was Jan Hoogstad, architect en stedebouwer.

Waar Jan Hoogstad woont - de torenflat die hij zelf heeft gebouwd, de stenen kantooromgeving die hij mede heeft ontworpen - wordt de mens op zichzelf teruggeworpen. Vooral buiten, als het donker is, en er een snijdende oostenwind staat. Buitengewoon solitair kun je je hier dan voelen, eenzaam en anoniem.

Geen omgeving waar 'gemeenschapszin' of 'verantwoordelijkheidsgevoel' zich aan de mens opdringen, zou je zeggen.
Wat kan de architect Hoogstad met de prangende vragen die deze week door de Leidse Veerstichting worden opgeworpen? Zoals: Kunnen we als moderne geïndividualiseerde burger meer verantwoordelijkheid nemen voor de samenleving?

Jan Hoogstad ziet hier zeker een rol weggelegd voor architecten. Niet dat architecten de samenleving kunnen veranderen, waarschuwt hij, maar enige invloed kunnen ze wel uitoefenen. Hoogstad legt het uit aan de hand van het nieuwe gebouw van het ministerie van VROM in Den Haag, dat hij enkele jaren geleden ontwierp. Wat verwacht u van dit nieuwe gebouw, had hij de opdrachtgevers destijds gevraagd.

Hoogstad: „Ze wilden een eigen identiteit die met het gebouw moest worden uitgedrukt. Een eigen smoel, iets herkenbaars. Dat kom je tegenwoordig heel vaak tegen. Naarmate de wereld groter en ingewikkelder wordt, neemt de behoefte toe toch iets eigens te kunnen uitstralen".

● *Voor Jan Hoogstad is één principe duidelijk: je mag geen gebouw verzinnen waarin mensen via het architectonisch ontwerp, worden gemanipuleerd.*

„Je kunt als architect zoeken naar mogelijkheden die het gevoel van collegialiteit, van samenwerken bevorderen. Zou het gebouw hier iets kunnen bijdragen aan een soort VROM-gevoel?" Hoogstad probeerde ook zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de individuele wensen van de gebruikers: de wens om zelf het raam te kunnen openen, de lichtknop te bedienen, de temperatuur en vochtigheidsgraad te regelen.
„Normale, alledaagse verlangens, die gezien de specifieke omgeving van het gebouw moeilijk te realiseren waren, maar waarvoor ik moeite wilde doen. Op zo'n moment verklaar je je solidair met de gebruikers en niet alleen maar met de top van zo'n organisatie".

Een ander project hoopt Hoogstad ooit een keer te kunnen uitvoeren.

Voor de stad Leiden ontwierp hij een woonwijk waar gestreefd wordt naar zoveel mogelijk individuele vrijheid én naar gemeenschappelijkheid. Hoogstad bedacht een reeks kleine pleintjes, waaraan allerlei soorten woningen door elkaar staan. Kleine, grote, voor éénpersoons huishoudens, voor gezinnen, seniorenwoningen, goedkope, duurdere en dure huizen.
„De bedoeling is de monocultuur te doorbreken van één type woning in een wijk. Dan krijg je een veel rijker gevarieerd stedelijk leven. Beleggers zijn daar tegen, die vrezen dat dure woningen in waarde dalen als er goedkope tussen staan, maar de gemeenschap wint hierbij".

Hoogstad vindt het belangrijk 'iets te hebben' met de mensen voor wie hij een gebouw gaat ontwerpen. „Is het een wereld waar ik bij zou willen horen? Wil ik verantwoordelijk zijn voor de nieuwe ruimte die ik schep, zoals dat ministerie-gebouw? Concreter: kan ik een opdracht voor de bouw van een casino accepteren, als je weet dat zoiets gokverslaving kan stimuleren? Zou ik een wapenfabriek bouwen?"
Over die wapenfabriek is Hoogstad stellig, die wijst hij af. Maar zo'n casino? In Breda heeft de Rotterdamse architect in 1985 een casino gebouwd, waarover hij nog altijd z'n twijfels heeft. „De ene dag denk ik: de architect is niet verantwoordelijk voor het gedrag van de gebruiker van het gebouw. Als je dat wel zou zijn, zou je bij wijze van spreken geen woonhuis meer kunnen neerzetten. Maar de andere dag bedenk ik hoe de verslavingsproblemen toenemen en dat casino's daar een rol in spelen".

Temidden van die twijfels is er voor Hoogstad in ieder geval één principe duidelijk geworden: je mag geen gebouw verzinnen waarin mensen op een bepaalde manier, via het architectonisch ontwerp, worden gemanipuleerd. „Mensen moeten de vrijheid behouden om te beslissen over hun eigen gedrag. In een casino mag je dus wat mij betreft de uitgang van de toiletten niet in het directe zicht plaatsen van de speeltafels. Dan manipuleer je".

Limburgs Dagblad woonpiccolo's

Voor meer informatie zie eerste piccolopagina of bel

045-719966

Onr. goed te koop aangeboden

Woonhuis verkopen ???

Wij kopen Uw woonhuis direkt zelf aan. 100% zekerheid en geen makelaarskosten. Koopwoning Vastgoed '92 b.v. ☎ 040-128897.

Nieuw

is deze service niet

!!!!Hypotheken!!!!

!!!!net even beter!!!!

informatie i.v.m. aan/verkoop van een woonhuis. Hypotheek op maatwerk. Gratis advies incl. bekijken eventueel aan te kopen pand.

Ass. kantoor Van Oppen b.v.

Lindeplein 5, Brunssum. Tel. 045-254543.

Informatie

over 250 koopwoningen in de regio Heerlen vindt u bij VAN DE PAS de makelaar van de koper, bel

045 - 74 16 16

Woonhuis verkopen!!!!

Wij kopen ook uw woning direkt aan voor zeer reële prijs zonder bijkomende kosten. DENIS VASTGOED ☎ 040-129524.

Immobilien GmbH

van Lier-Radermacher

Een betrouwbare naam

met groot verkoopsucces en een 100% correcte werkwijze. Als ook voor u een correct en succesvol verkoopresultaat belangrijk is, dan verkoopt u ook uw huis, zoals al meer dan 1000 tevreden klanten tot heden, via het grootste Duitse Makelaarskantoor voor Nederlandse O.G.

In sommige gevallen direkte aankoop mogelijk.

Ook als uzelf niet wilt verkopen maar een huis weet dat te koop is, belt u ons.

U ontvangt dan na de notariële transportakte voor uw bemiddeling ƒ 250,-.

Om onze klanten te bedanken, verloten wij elk jaar op 30 november fantastische prijzen.

1. prijs: 1 week Gran Canaria voor 2 pers.
2. prijs: 1 weekend in Parijs voor 2 pers.
3. prijs: 4 entreekaarten voor Phantasialand Köln/Brühl en nog veel meer mooie prijzen.

☎ 00-49.24073017

☎ 045-451291

België - ARDENNEN (Lierneux).

Te koop groot grondstuk van 3.680 m2 (talrijke percelen). I.z.g.st. van onderhoud. Zeer veel mogelijkheden. Vraagprijs FB 8.000.000,-. Voor info. en bezichtiging: telef. 00-32.41278145.

Schin op Geul/Walem

Vrijstaand landelijk gel. woonh. Bouwjr. 1968. Perc. 670 m2 met tuin op het zuiden. Ind.: souterain, 2 kelders met gas CV. Beg.gr.: ruime entree/hal, L-vormige woonkamer 33 m2, ruime eetkeuken, bijkeuken, toilet, garage met bergvliering. 1e verd.: overloop, 4 slaapkamers, badkamer met 2e toilet. 2e verd.: ruime zolder met vlizotrap. Vraagprijs ƒ 350.000,- k.k. Te bezicht. na tel. afspraak 04405-2127.

Drieschstraat 56, Heerlen

Royaal in goede staat verkerend centraal gelegen 3-kamer appartement, met eigen parkeerplaats en berging in het souterrain. Vanuit souterrain is het appartement met lift te bereiken. Ind.: royale woonkamer, open keuken, 2 slaapk., separaat betegeld toilet, bergkast, betegelde badkamer met ligbad, v.w., rolluiken, eigen c.v., combi-ketel. Zeer scherpe koopprijs ƒ 124.500,- k.k.

Denis Vastgoed, 040-129524.

Open huis zaterdag 29 oktober van 13.00 tot 15.00 uur te Merkelbeek, Bernhardstraat 3.

Groot halfvrijst. woonhuis met tuin. Was- en hobbyruimte. Kantoor- c.q. praktijkruimte (event. gar.). Moderne, fraai afgewerkte living en open keuken met compl. install., tot. ca.55 m2. 3 Slaapk.: 1 slaapk. is 29 m2 met douchecabine. Badkamer met ligbad en 2e toilet. Vaste trap naar ruime hobbyzolder. Uitst. onderhouden. Goede isolatie Bwj. 1978. Prijs ƒ 249.000,- k.k. 8475.

Inl.: STIENSTRA MAKELAARDIJ BV, telef. 045 - 71 22 55.

Huis verkopen?

Landgraaf

Keurig vrijst. bungalow met grote inpandige garage. Ind.: hal, woonk., eetk., 4 royale slpks, moderne badk. met ligb., gehele pand is onderkelderd, vr.pr. ƒ 319.000,- k.k.

Elsloo

Uitstekend onderh. vrijst. wit woonh. met kelder, garage, siertuin. Ind.: hal, woonk., keuken met aanb. 1e verd., 3 slpks, zeer luxe badk. met ligb., douche, toilet en v.w., zolderverdieping via vlizotrap, vr.pr. ƒ 329.000,- k.k.

Heerlen

Mooi gelegen 1 à 2 persoons terraswoning met berging, eigen parkeerplaats. Speelse indeling en v.v. groot zonneterras, vr.pr. ƒ 142.500,- k.k.

Emile Delarue O.G. ☎ 043-650178.

Hoensbroek, Koestraat 30

Op goede lokatie gelegen halfvrijst. woonhuis met tuin. Indeling: entree/hal, woon/eetkamer met parketvloer, keuken, proviandkelder, toilet, garage met berging/wasruimte. 1e verd.: 3 slaapkamers, badkamer met zitbad en vaste wastafel. Zolderverdieping berging cq hobby/slaapkamer. Woning verkeert in perfecte staat van onderhoud, o.a. HR-ketel '92, kunststof kozijnen, nieuw dak. Vraagprijs ƒ 255.000,- k.k.

Kerkrade, Kwikstaartstraat 21

Halfvrijst. woonhuis met garage. Rustige woonwijk, goed bereikbaar, voor- en achtertuin. Indeling: entree/hal, toilet, woonkamer ca. 30 m2, halfopen keuken. 1e verd.: 3 slaapkamers, badkamer. Zolder-mogelijkheid slaap/hobbykamer. Vraagprijs ƒ 205.000,- k.k.

Algemeen

Wij beschikken momenteel over diverse villa's en landhuizen in de hogere prijsklasse in Zuid-limburg. Uitgebreide informatie wordt U op aanvraag toegezonden.

Wij zoeken voor onze relaties met spoed woningen in elke prijsklasse in geheel Zuid-Limburg!!!

V&H VASTGOED

OIRSBEEK, 04492-1620
MAASTRICHT 043-255070

Heden zaterdag 29-10-'94 Open Huis 15.00-16.00 uur Heerlen, Bloemenstraat 40

Schitterend gelegen in plan "Heerlerheide" (nieuwbouwwijk nabij Kampstraat) groot optimaal geïsoleerd, in 1986 gebouwd, woonhuis met c.v., prachtige maar liefst 25 mtr diepe achtertuin en blijvend vrij uitzicht over plantsoen aan de voorzijde. Ind.: entree, sfeervolle living met tegelvloer en halfopen keuken. 1e Verd.: 3 ruime slpkrs.; complete badkamer met ligbad. 2e Verd.: middels vaste trap naar grote geïsoleerde zolder met diverse mogelijkheden (aankoop garage mogelijk).

Koopprijs ƒ 149.500,- k.k.

Bij 100% hypotheek netto maandlast ca. ƒ 794,-. Inruil woonhuis/appartement mogelijk!!! Koopwoning Vastgoed '92 b.v. 040-128897.

Vrijstaand

Valkenburg (rustig deel). Op ruim 500 m2. Eigen parkeerplaatsen. Zitkamer (40 m2). Woonkeuken. Hobby/werkruimte (60 m2). Verder nog 8 kamers. Veel sanitair. Centr. verwarm. Vr.pr. ƒ 370.000,- k.k.

W. Timmermans

NVM-makelaar/taxateur. Rijksweg 67, Gulpen. Tel. 04450-2182 (Makko Gulpen). Zat. tot 13.00 uur.

Simpelveld, Dorpstraat 4

Vr.pr. ƒ 169.000,- k.k. Zeer mooi woonhuis voor 'n klein gezin, gelegen op 1e en 2e etage. Op beg. gr. kantoor of winkelruimte evt. geschikt te maken als woonappartement. Woonk. 25m2, eiken parket, open haard. Woonkeuken 18m2, eiken aanb. compl. met app. 2e Verd. 2 slaapkamers en luxe badkamer.

VONCKEN MERTENS
MAKELAARDIJ OG/ VERZEKERINGEN EN GELDZAKEN
Rijksweg 9 6271 AB Gulpen
tel.: 04450 -1724/1764 fax.: 04450 -1780

Modern vrijstaand woonhuis centrum:

Sittard, Baandert 88.

Ind.: doorz. woonkmr., open. keuken, bijkeuken, inp. gar., 4 slpkmrs, gr. badk., woonzolder. Inh. 750 m3, hete lucht CV. gehl. huis onderkelderd, overal witte tegelvl. Uitst. onderh., dir. te aanv. Pr. op aanvr. ☎ 04451-1798 b.g.g. 0465-526506.

Te koop in Merkelbeek

Luxueus landhuis met garage en aangelegde tuin. Ind.: ruime hal, toilet, woonk., eetkeuken met luxe inst., tuinkr., kantoor, 4 slaapk., badk. met ligbad, douche, toilet en v.w., vaste trap naar hobbyzolder. Het woonhuis is geheel onderkelderd. Grondopp. ca. 1.090 m2. Inhoud ca. 1.040 m3. Prijs ƒ 475.000,-. Inlichtingen: Makelaardij Fons Heuts b.v. Nuth. Beëdigd taxateur. Tel. 045-244636.

Te k. gevr. modern vrijstaand HUIS, min. 3 slpks, in N'hagen of Ubach over Worms, plm. pr. ƒ 375.000,-. Br.o.nr. B-06121, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

KERKRADE-WEST, te k. moderne bungalow met garage. Telefoon 045-412664.

BUNDE, Kalverhof 10. Voormalige woonboerderij, opp. ca. 475 m2. Pr. ƒ 285.000,- k.k. Telef.: 04409-3131.

MAASTRICHT (Randwijk), Leuvenlaan 63b. Ruim appartement, 2 slaapk., pr. ƒ 160.000,- k.k. Tel. 04409-3131.

SCHINVELD. In de Meigraaf 26. Halfvrijst. woonh. met gr. garage en carport. Mooie ligging in rustige omg. Vr.pr. ƒ 270.000,- k.k. Beckers o.g. Tel. 04492-2447.

SITTARD, nabij centrum te k. zeer goed onderh. halfvrijst. hoekhuis. Br.o.nr. B-06135, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Heerlen

Halfvrijstaand herenhuis met garage en tuin. Woonkamer met keuken, 3 slpks, vaste trap naar zolder evt. hobbyruimte, bwj. '92. Vr.pr. ƒ 260.000,- k.k.

Heerlen-Noord

Tussenligg. woonh. m. garage, ruime woonk., 3 slpks, tuin m. berging, goed onderh. Bwj. 1974. Vr.pr. ƒ 159.000,- k.k.

Kerkrade-Terwinselen

Halfvrijst. woonh. m. garage, bwj. 1978. Ind.: hal, toilet, gr. kamer, keuken, 3 slpks, zolder. Vr.pr. ƒ 210.000,- k.k.

Landgraaf-Moltbos

Op goede stand gelegen vrijstaand landhuis voorzien van alle luxe en hoog afwerkingsniveau. Hogere prijsklasse. Bwjr. 1993. Meer informatie op aanvraag.

KLOPPENBURG
Tel. 045-719907

Uw huis verkopen met behulp van de

echte makelaar

Bel de onroerend goed lijn

046 - 750 000 !

Peters & Partners Geleen

Geen verkoop - Geen kosten

Eysden te koop.

Halfvrijst. woonhuis met carpoort, tuin, prakt. ind., nw. luxe badk., nw. kunststofkozijnen, vr.pr. ƒ 235.000,-. Deckers O.Z. ☎ 04409-4589.

Uw huis VERKOPEN? Verlaagde tarieven. Seegers o.g. 046-525318.

GEEN VERKOOP, GEEN KOSTEN.

Bouwgrond

te koop gevraagd tot 400 m2. Tel. 045-255519.

Wijnandsrade

Perf. onderhouden halfvrijst. woning met gar., ruime L-vorm. woonk., open keuken met licht plav.vloer, 4 slpks., badk. met ligb., douche, toilet en v.w. Geheel geïsoleerd en dubb. begl. Een bezichtiging is beslist de moeite waard! Vraagpr. ƒ 249.000,- k.k. Mak.kantoor Janssen 046-335840.

Valkenburg

Plenkertstraat 72.

Halfvrijstaande villa, inhoud 825 m3, opp. 1.145 m2, bwj. 1935. Souterrain: garage en drie kelders. Parterre: hal, woonkamer ensuite, keuken. Op de verdieping drie slaapkamers en badkamer, vaste trap naar tweede verdieping met twee kamers en zolder. Vraagprijs ƒ 395.000,- k.k. Mr. Cornelis Brorens makelaar o.g. Oranjelaan 211, Geleen. ☎ 046-750318 of 043-644863.

Heerlen, Roggehof 77

Mooi tussengelegen woonh. met mooie tuin met eigen toegang en berging, woonkr. met parket, moderne aanbouwkeuken, 3 slpkrs., badkamer, grote zolder. Kindvriendelijke buurt, school en speelplaats op loopafstand. Prijs ƒ 192.000,- k.k. VSB Projektburo ☎ 045-424790.

Kerkrade, Bleijerheide

Tussengelegen woonhuis met mooie tuin met berging. Woonkr. met tegelvloer en open haard, luxe eiken aanbouwkeuken met apparatuur, 3 slaapkamers, badkamer, ruime zolder, pand v.v. kunststof ramen en deuren. Prijs ƒ 240.000,- k.k. VSB Projektburo. ☎ 045-424790

Kerkrade Bleijerheide

Slakstraat. Nieuw gebouwd vrijstaand woonhuis met kleine tuin en ruime berging, veel privacy, woonkamer, dichte keuken, 3 slaapkrs., ruime zolderkamer 38 m2. Prijs ƒ 263.000,- v.o.n. VSB Projektburo ☎ 045-424790.

Simpelveld, Puntelstraat

Groot halfvrijstaand luxe woonhuis met grote weide ca 2.000 m2, woonkamer, grote aanbouwkeuken met apparatuur, bijkeuken, serre, 3 slaapkamers, grote zolderkamer met dakkapel, garage en carport. Prijs ƒ 297.000,- k.k. VSB Projektburo ☎ 045-424790.

Brunssum

Op het Kepperke 3

Rustig gelegen halfvrijst. woonh. met uitbouw, garage en tuin. Kelder, woonk. met parketvloer, open keuken, slp/studeerkmr., douche. Etage: 3 slaapk., douche, vliering. Ged. kunstst. koz. met dubb. glas, spouwiso., ged. rolluiken. Vraagprijs ƒ 189.000,- k.k.

Geleen-Zuid

Boerhaavestraat 53

Rustig gelegen halfvrijst. woonh. met L-woonk. (ca. 36 m2) met parketvloer, uitbouw + serre, keuken + app., 3 slaapk., badk. + 2e toilet, vaste trap zolder, 4e slaapk. Kelder, verlengde garage (ca. 11 m2) en tuin. Modern sanitair. Ged. dubb. glas + rolluiken. Vraagprijs ƒ 229.000,- k.k.

Hulsberg

Parallelweg Zuid 5

Op goede stand gelegen vrijst. semi-bungalow in carreevorm gebouwd. L-woonk. (opp. ca. 41 m2) keuken, 3 slaapk., een met vaste trap bereikbare grote zolderberging (mogelijkh. voor een of meerdere slaapk.) Ruime tuin (opp. 1.170 m2). C.v.-verwarmde garage. Enkele rolluiken. Vraagprijs ƒ 469.000,- k.k.

Schinnen

Barbarastr. 14

Rustig gelegen goed onderhouden halfvrijst. woonh. met c.v., uitbouw, garage en tuin. Kelder. L-woonk., met parketvloer, keuken, 3 slaapk., badk. met ligb., 2e toilet, v.w., vliering. Geheel v. v. hardhouten koz. met dubb. glas + rolluiken, spouwiso. Vraagprijs ƒ 225.000,- k.k.

Te huur Geleen

Bloemenmarkt 21

Winkelruimte in het souterrain (ca. 195 m2) met kelder/opslagruimte en op begane grond (ca. 164 m2) met verblijfsruimte en toilet. Aanvaarding per 01.01.1995. Huurprijs ƒ 35.000,-/jaar.

ASSURANTIEN EN ONROEREND GOED BV **EUVEKO**

Rijksweg Zuid 1E, Geleen. Tel. 046-749450. Zat. 11.00-13.00 uur.

Te koop gevr. ouder WOONHUIS met tuin (opknappen geen bezwaar). Tel. 046-753367.

Vrijblijvend HYPOTHEEK-OFFERTE v.a. 6½% bij u thuis. Bel voor afspr. Ass. kant. Jac Stel, ☎ 045-721866.

Vooroorlogs WOONHUIS met spoed te koop gevraagd, opknappen geen bezwaar. Telefoon: 040-118001.

Woonhuis met SPOED te koop gevraagd, opknappen geen bezwaar. ☎ 040-114752.

MAASMECHELEN. (België). Riante villa met kantoor, in centrum langs Rijksweg van Maaseik-Lanaken, goede commerc. ligging. Hogere prijsklasse. Tel. 00-32.89-76.00.00.

Met spoed WOONHUIS of flat te koop gevraagd, eventueel met achterstallig onderhoud. 040-129013.

HUIZEN gezocht voor binnen- en buitenlandse kandidaten. Verkoper betaalt geen kosten. Wijman & Partners. 045-728671.

Te k. halfvrijst. woning te MAASMECHELEN. Tel. 00-32.89772946.

Te koop MAASTRICHT, Campagne, zeer goed onderhouden en riant gelegen vrijst. villa. Inl. 043-431640.

HEERLEN. Luxe vrijst. villa, ƒ 810.000,-. Geen makelaar. Br.o.nr. B-06115, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Hrl.

Te koop WOONHUIZEN, Kasteelstr. 50 en 52, Brunssum. Dubb. woonhuis met carpoort en werkplaatsen 7x15 m. Ind.: 1e woonhuis grote woonk., grote achterk., eetk., keuken, w.c., bad. 2e verd.: 3 slpks, douche, bidet, zolder over gehele huis, kelder. 2e woonhuis, vaste trap, 2 grote kamers met w.c. Zolder: 2 slpks, parterre: kantoor en bergruimte, vr.pr. ƒ 200.000,-. Te bevragen tel. 045-271353.

ELSLOO, v. Oldebarneveldstr. 23. Mooie vrijstaande split-level bungalow, ruime woonkamer plm. 60 m2, gr. keuken met apparatuur, 4 slaapk., 2 badk. met 2e toilet, gr. hobbyruimte, bar, inpand. garage en veel berging. Inh. plm. 900 m3. Opp.vl. 878 m2. Vr.pr. ƒ 379.000,- k.k. Tel. 046-379828, ma. t/m vr. na 18.00 uur.

VALKENBURG-Broekhem: hoekwoning, ruime woonk. met open haard, open keuken, geheel onderkeld., 3 slaapk., garage m. werkput, ruime tuin. ƒ 198.000,- k.k. 04406-15030.

BERG A.D. MAAS, Achter de Hegge zijn nog slechts 3 vrijstaande woningen met garage, vaste trap naar zolder. Prijzen v.a. ƒ 251.600,- v.o.n. John Haagmans Verzekeringen 046-526020.

PUTH (Schinnen). Boerenwoonh./garage/werkpl. Vrije ligging, 4 slpks. etc. vr.pr. ƒ 245.000,- k.k. Puth: modern woonhuis, gar. 4 slpks. etc. vr.pr. ƒ 189.000,- k.k. Seegers O.G. ☎ 046-525318.

Te koop gevraagd BOUWGROND omg. Heerlen, min. plm. 15 mtr. breed en plm. 25 mtr. lang. 045-727807.

HEERLEN, Drieschstraat 26, app. met lift, garage en 2 slaapk., ƒ 125.000,-. Wijman & Partners, Heerlen. 045-728671.

LANDGRAAF, Brandhofstraat 23. Kantoor-praktijkwoonhuis met tuin en 7 parkeerpl., nabij markt Schaesberg, ƒ 385.000,-. Inruil bespreekbaar. Wijman & Partners, Heerlen. 045-728671.

HEERLEN, Marie Curiestraat 8. Eengezinswon. In perfecte staat met veel extra's. Na het zien, zult u willen kopen, ƒ 176.000,-. Wijman & Partners, 045-728671.

KERKRADE, Franciscanerstr. 79, winkel-woonhuis met veel ruimte. Pand verkeert i.g.st. van onderh., ƒ 169.000,-. Wijman & Partners, Heerlen. 045-728671.

GELEEN, Tulpenlaan 38, hoekhuis met 3 slaapk., aanbouwkeuken, perc.opp. 350 m2, ƒ 159.000,-. Wijman & Partners, Heerlen. Tel. 045-728671.

LANDGRAAF, Dorpstr. 18, woonhuis met grote garage en veel ruimte, nabij winkelcentrum Op de Kamp, ƒ 225.000,-. Wijman & Partners, Heerlen. 045-728671.

LIMBRICHT/M. van Kessenichstr. 8, vrijst. woonh. leuke ligging, met grote garage, leuke besloten tuin, 3 slpk. grote woonk., aanbouwk. Veel ruimte, ƒ 258.000,- k.k. Tel. 046-742550. Jos Storms O.G. Geleen.

OBBICHT/Vonderstr. 18. Heden Open Huis van 13.00 tot 14.00 uur. Vrijst. woonh. op prima lokatie met veel ruimte, garage, tuin, 3 slpk. grote woonk. witte aanbouwk. badk. ligb. Kom kijken. ƒ 229.000,- k.k. Tel. 046-742550. Jos Storms O. G. Geleen.

STEIN/Sanderboutlaan 11. Heden Open Huis van 14.30 tot 15.30 uur. Vrijst. woonh. met grote tuin, veel ruimte (520 m2 perc.) hobbyruimte c.q. kantoorruimte, aparte garage. Prima ligging. Kom kijken ƒ 298.000,- k.k. Tel. 046-742550. Jos Storms O. G. Geleen.

GELEEN, Dautzenbergstr. 22. Te koop of te huur zeer goed gelegen vrijst. hoekhuis, 4 slpkrs, badk., berging, grote woonk. parketvl., keuken, bijkeuken, 3 kelders, garage, tuin ruim 800 m2. Vr. pr. ƒ 365.000,- k.k. Telef. 046-754200.

Te k. HEERLEN, Schaesbergerweg 74 en 76. Complex met 2 zelfstandige wooneenheden en berging met achtertuin achterom beschikbaar. Beneden wooneenheid is verhuurd. Bovenwooneenheid staat leeg. Begane grond: hal, entreekelder. 1e verd.: woon-zitkamer, keuken, badkamer bad, w.c. Zolderverd.: 3 slpks, c.v. gasruimte. Kostprijs ƒ 135.000,- k.k. Te bevr.: N. en H.E.E. Wolter, Locht 66/68 Kerkrade. Tel. 045-425011.

HEERLEN (centrum), Akerstraat. Zeer luxueus en ruim penthouse met carport, berging en lift. Ind.: ruime hal, woonkr., plm. 50 m2, open haard, 2 slpkrs., allen met parketvloer; toilet met font., marmeren vloer en wand; mod. badkr. met bad, dubb. v.w., bidet, toilet met marmeren vloer en wand; keuken met compl. Rational keukeninr.; 2 dakterrassen (plm. 15 en 20 m2), een m. open haard. Aanv. in overleg. Vraagprijs ƒ 379.000,- k.k. Kramer Makelaardij O.G. Tel. 046-373636.

LANDGRAAF. Rothkranslaan 13. Vrijst. bungalow m. garage. Perc. 587 m2. Vr.pr. ƒ 350.000,- k.k. Beckers o.g. Tel. 04492-2447.

Te huur gevraagd

Te huur gevr. winkel/WOONHUIS, woonhuis met loods of boerderij. Postbus 5164, 6401 GD Heerlen.

Te huur gevr. i.v.m. werk, bij voork. vrijst. woonruimte in dir. omg. ROERMOND. Evt. minder eisen aan comfort, wel graag enige ruimte. Tel. 04709-87628.

Gezin met 1 kind zoekt woonruimte in ZUID-LIMBURG, max. ½ uur rijden van Aken. Huur tot ƒ 1.100,- p.mnd. Tel. 020-6796650.

Stel, fysiotherap., zkt. woonr. m.i.v. 15 dec. in ROERMOND of omg. 058-135188.

Woningruil

Vrijst. eengezinswoning te Vlissingen, 3 slpks. te ruil tegen woonruimte te KERKRADE of omgev. Telef. 01184-31063/16311.

Kamers

Gem. KAMER met c.v. te h. te Valkenburg v. oudere heer of dame. 04406-12875.

Voor kamers en appartementen in SIMPELVELD. Tel. 045-445051.

Te h. in HEERLEN Centrum, per 1 nov. kamer in studentenh. ☎ 045-251634/711007.

Te huur voor werkend persoon NIEUW gestoffeerde en gemeubileerde kamer ƒ 480,- per mnd. all-in. Telef. 045-427711 b.g.g. 219666.

Kamer te huur nabij station/centrum te SITTARD. Telefoon 046-511145.

Gereedsch./machines

KÄRCHER hogedrukreinigers. Voor verkoop en service van het gehele programma vraag uw Kärcherdealer Collé Sittard, Machinehandel b.v., Nusterweg 90. Tel. 046-519980.

Het topmerk van Nederland (Lamet). LAMINAAT parket. Normaal ƒ 100,- per m2, nu ƒ 25,- t/m ƒ 40,- per m2 incl. ondertapijt. Licht beschadigde nieuwe deuren vanaf ƒ 40,-; rollen dakleer v.a. ƒ 20,- t/m ƒ 65,- per rol 10 m2, 2 t/m 4 mm dik; daktrim ƒ 12,50 per 2,5 mtr. l.; Underlayment + O.S.B. platen nu ƒ 47,50; keukenkastdeurtjes; Pakistaanse + echte Perzische tapijten voor spotprijzen enz. enz. Rennemigerveldweg 70A, Heerlen. Tel. 045-729710.

Te koop: HEFTRUCK elec. 1500 kg hefh. 330 cm ƒ 7.500,- excl. BTW; heftruck elec. 1500 kg hefh. 330 cm ƒ 12.500,- excl. BTW; Stapelaar elec. 1500 kg hefh. 330 cm ƒ 5.000,- excl. BTW. Willems Nuth B.V. Daelderweg 21, Nuth. 045-244540.

Div. RUITEN dubbel glas en div. gebr. voor- en achterdeuren. Tel. 04459-2132.

Gratis af te halen: plm. 400 rode MULDEPANNEN. Telefoon 04459-1269.

Te k. plm 70 m2 authentieke brede VLOERPLANKEN, ƒ 3.500,-. Tel. 04492-3089 b.g.g. 04405-1308.

Te koop GARAGEPOORT 2.5 x 2 mtr. pr. ƒ 250,-. Telef. 045-422581.

Te koop Merbau KOZIJN met dubbel glas, 247x137, pr. ƒ 350,-. Tel. 045-227520.

Zonwering

Te koop ROLLUIKEN. Tel. 045-720364.

Bedrijfsruimte

Te huur gevraagd

Winkelpand met opslagruimte

aan doorgaands weg. Br.o.nr. B-06120, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

VOORDELIG te huur 950 m2 bedrijfs- of opslagruimte, in souterrain met laad- en losplaats voor vrachtauto. Beek, Weth.Sangersstr. 47, nabij knooppunt Kerensheide en Makado. ☎ 045-222468.

Te k. op industrieterr. De Berk ECHT, een bedrijfshal, 600 m2 met kantoor, 25 m2 met verharde buitenplaats van 1.600 m2. Alles totaal 2.200 m2, rondom alarm aanwezig. Pand is 2 jr. oud. Eventueel ook te huur. Inlichtingen, ☎ 04754-87455.

Te koop 2 nieuwe DRIJFSHALLEN op [illegible] van plm. 1750 m2, [illegible] De Berk, Echt. 1e hal is [illegible] m2 met buitenterrein plm. 250 m2 geheel is nieuw. 2e hal is 200 m2 kantoor, keuken, toilet, [illegible] warming, alarm e.d. en [illegible] tenterrein van plm. 800 geheel verhard. Pand is [illegible] oud. Ideale panden voor [illegible] leggers, eventueel ook huur. Inlichtingen, 04754-87455.

Onroerend goed te huur aangeboden

Prachtig gelegen 4/5-kamerappartementen v.v. c.v.

op de Heesberg

Gunstig t.o.v. het C-Heerlen. Huurprijs ca. ƒ 725,- p.m. Inl. De Boer Den Hartog Hooft. ☎ 020-5405540.

Te huur

leuke bungalow, living m.o. keuken, 2 slaapk., douche, berging, grote tuin, in bosrijke sunclass bungalowpark, Rekem (België), 5 km van Maastricht.

045-254770.

ZUTENDAAL, 3 luxe nieuwb. app. inger. keuken en badk., 2 slpkmrs. met gar. Ligging aan mooi plein. Inl. 00-32. 89.722001.

Te huur MAASTRICHT, kantoorruimte incl. woonr. en 2 park.pl. tot. opp.: 175m. Huurpr. ƒ 2.950,-. p.m. (incl. serv.k.) Inl. 04458-1983.

RANSDAAL te h. 2-pers. appartement, voorkeur ouderen. Tel. 04459-1667.

KERKRADE, nette rustige gerenov. etagewoning voor 2 pers. ƒ 986,- incl. stookk. Tel. 045-459596.

GARAGEBOXEN te huur of magazijnruimte. Kerkrade-West. Telef. 045-423912.

SUSTEREN, te huur voor werkend stel, benedenwoning, 3 slaapk., ƒ 918,- excl. p.mnd. 04499-2181.

Te huur 1-pers. app. uit zit/slaapk., badk. met [illegible] let en hal. Huur ƒ 555,- [illegible] mnd. all-in. Naast Restaurant Lotus, Kampstr. Schaesberg. 045-325192.

Gevr. woonruimte in HEERLEN (tot ƒ 750,-) voor [illegible] kende j. man. 045-326973.

Te huur 1-pers. gemeubileerd en gestoffeerd APPARTEMENT, all-in [illegible] persoon boven 30 jaar. Brunssum. Tel. 045-25[illegible] na 18.00 uur.

Te huur mooi WOON[illegible] LET te Oirsbeek met [illegible] name van nieuwe vloerbedekking en lamellen. Voorkeur gaat uit naar iets oudere vrijgezel. Br.o.nr. B-06134, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.

Wonen Totaal

Eiken-meubelgroothandel t.o.h. reüniegebouw Geleen

30% goedkoper dan elders

Groenseykerstraat 41B. Tel. 046-747446. Open ma. v. 13.00-18.00 uur; dinsdag-vrijdag v. 09.00-18.00 uur; zaterdag v. 10.00-17.00 uur.

AANBOUWKEUKEN

340x140 cm., met heteluchtoven etc., koopje! 04459-207[illegible]

Vele Rotan eetkamers salons en fauteuils

Zondag geopend (v. 13-18 u.). Alleen dinsdag gesloten.

Roeland's ROTANMEUBELEN

Steenweg 100-I, Rekem-Lanaken. weg: Maasmechelen.....Lanaken

In- en verkoop 2e hands MEUBELEN en antiek. Iedere dag geopend tot 18.00 uur. Voskuilenweg 91, Heerlen. Tel. 045-741708.

Wij spuiten, logen, stralen en repareren uw oude MEUBELS als nieuw in de kleur die u wenst. Wij maken ook meubels op maat. Wessels Meubels, Handelsstr. 9, Sittard, ☎ 046-512981.

Vele antieke MEUBELS in diverse stijlen en houtsoorten. Klassieke verlichting- en decoratie-artikelen. Alpha Valkenburg, Wilhelminalaan 59, ☎ 04406-13874. Iedere dag, maar ook op zondag open.

Te k. ieren DRAAIFAUTEUIL; wijnrek; eetkamertafel; ant. salontafel; seniorenstoel; secretaire; Louis Philip vitrinekast; bidstoel. Telef. 045-[illegible]075 na 18.00 uur.

Te koop eiken EETHOEK met 6 stoelen, vr.pr. ƒ 1.400,-. 04493-1288.

Teakhouten BUFFETKASTJE, ook als bureau te gebruiken, donk. wollen tapijt, 2.25 br. en 3.25 l, iets beschad. Tel. 045-251334.

Modern WANDMEUBEL met vitrine, incl. hallog. verl. zwart gelakt met ingel. kleuren, t.e.a.b. Tel. 045-255556.

Te k. eiken BANKSTEL 3-2-1 zits, bruine skai kussens, pr. ƒ 700,-. Krijgershoek 27, Neerbeek. 046-374105.

Zkt. u 2e hands MEUBELS? Veel keus, ook antiek. Kouvenderstr. 208 H'broek.

Te koop kunstst. KOZIJNEN MD glas, draai/kiep, 174x119, 123x51, 174x118, 174x96, 160x140, 30 min. brandw. deur, binnendeur. 045-319409.

OOSTERS tapijt v. zijde 1.83x1.28. ƒ 500,- en 1.85x1.28 ƒ 250,-. 045-217356.

Te k. 1 jaar oude klassieke WOONKAMERMEUBELS en 1-pers.. sen.bed met 2 nachtkastjes. Kerkstr. 26 Ubachsberg. 04492-3987.

Te k. eiken SECRETAIRE, 4 laden, opbergvakken achter klep, i.z.g.st. ☎ 045-710182.

Te koop GEVRAAGD oude sofa of divan, opknappen geen bezwaar. ☎ 045-323728.

Te koop EETHOEK [illegible] tafel, 4 stoelen, als [illegible] heel apart. Klompenmakersdreef 28, Geleen.

PUYAN Galerie. Venloseweg 23 [illegible] Ophoven-België. Excl. [illegible] zische tapijten. Dir. [illegible] gunstige prijzen o.a. [illegible] 2.00x3.00 ƒ 1.500,- [illegible] pal 2.40x1.70 ƒ 700,-. [illegible] zat. zondag en donderdag van 10.00-17.00 uur.

In en om de tuin

Komo-keur geïmpregneerde TUINPLANKEN, Tuinhuisjes, vlonders [illegible] Houthandel Jos [illegible] Holstraat 43, [illegible] Telef. 04458-1982.

DOMPELPOMPEN [illegible] kelders en vijvers, 7.000 [illegible] per uur, 220 V, ƒ 22[illegible] Knops, Rijksweg Zuid [illegible] Sittard. Tel. 046-51271[illegible]

Druk geïmpregneerde scheidingen, vlonders, planken, tuinhuisjes. Ook in hardhout! Alles maat! IMPREG Tuinhout In de Cramer 18. Heerlen. Bezorgen mog. 045-717733.

CONIFEREN in verschillende soorten, maten en prijzen. Ruime keus in andere planten. Siertuincentrum [illegible] Kursten-Wagemans, [illegible] straat 89, Heiden. 04760-72812.

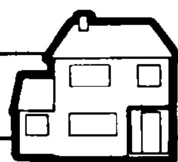
Wees elk blad te vlug af [illegible] Flymo-, Stihl- en Echo [illegible] blazers/zuigers, Toro- [illegible] Kärcher [illegible] Benz- en Viking [illegible] hakselaars. Wij demonstreren u graag bovengenoemde machines op ons [illegible] COLLÉ Sittard Machinehandel b.v., tel. 046-519980.

Kascrysanten; [illegible] ten 3 bossen ƒ 7,50; [illegible] crysanten 10 stuks ƒ 8[illegible] grafstukken vanaf ƒ 17[illegible] KWEKERIJ Persoons [illegible] makers. Haverterstraat [illegible] Koningsbosch. ☎ 04743-23[illegible]

Te k. HAAGCONIFEREN a. ƒ 6,-, 1,00 - 1,20 [illegible] Raadhuisstr. 29, Hulsberg. Telef. 04405-2101.

Te koop gevr. TUINKAS [illegible] 15 m2. Liefst aluminium. Telefoon 045-323728.

Voor Piccolo's zie verder pagina 51

Louis Welhuis waakt over landschap

Specialist in houtwallen vlinderstroken en poelen

Het landschapsadvies- en onderhoudsbedrijf Welhuis in het Twentse Rossum is een van de weinige particuliere ondernemingen in ons land die zich toelegt op natuurbeheer in de meest brede zin. Het verzorgt (achterstallig) onderhoud aan boomwallen, legt vlinderstroken en kikkerpoelen aan, bouwt vleermuiskelders, plaatst afrasteringen van gekloofd eikehout en toegangshekken van overdwars doorgezaagde bomen. Een kleinschalig bedrijf dat vooralsnog leeft bij de gratie van subsidiepotten en welwillende landgoedeigenaren en boeren die de natuur een warm hart toe dragen. Maar toch. Het werkt allengs beter en de waardering groeit. Een bescheiden ondernemer, achter de coulissen van het Twentse landschap weggehaald, aan het woord.

● *Louis Welhuis in het Twentse landschap dat tegelijk zijn hobby en zijn dagelijkse werkterrein vormt.* Foto: HENK OFFENBERG

DOOR JAN TER HAAR

Louis Welhuis uit Rossum, van boerenkomaf, zocht nieuwe bestaansmogelijkheden. Twaalf jaar geleden begon hij een kwekerij en hoveniersbedrijf. Maar in feite lagen z'n interesses helemaal niet zo bij dat 'intensieve groen' en veel meer bij het natuurlijke landschap in het Twentse boerenland. Het was een tijd dat daar van overheidswege ook steeds meer waarde aan werd gehecht.

„Jammer genoeg zijn de laatste 25, 30 jaar veel houtwallen gerooid. En in de houtwallen die zijn blijven staan, is onderhoud achterwege gebleven. Daardoor zijn veel bomen de beplanting op de ondergrond gaan overheersen. Waardevolle struiken zijn weggekwijnd. Dat is nadelig voor zowel de flora als de fauna. Reptielen en kleine zoogdieren vinden daar namelijk hun schuilplaats en vogels kunnen er terecht voor hun voedsel als bessen en andere vruchten. Meidoorn, sleedoorn, kardinaalsmuts, hazelaar en gelderse roos maken zo'n houtwal voor hen aantrekkelijk. In vaktaal spreken we van ecologische verbindingszones waarlangs dieren zich kunnen verplaatsen. Elk landschap heeft zo'n structuur nodig. Ik zeg wel eens dat ik groene wegen aanleg."

„Het probleem is dat het publiek vaak moord en brand schreeuwt als er in een houtwal gekapt wordt. Maar ze begrijpen dan niet dat de vrijkomende stukken van die houtwal vanzelf weer uitlopen. Juist door zware bomen niet alles te laten overheersen, schep je een zo groot mogelijke verscheidenheid. Allerlei oude zaden van planten en struiken krijgen dan weer een kans."

Uit recente onderzoeken is volgens Louis gebleken dat in ons land enkel in Limburg en in Twente nog gebieden zijn met oorspronkelijk materiaal. Zaden van planten en struiken van na de ijstijd hebben zich er ontwikkeld en gehandhaafd. Door achterstallig onderhoud aan houtwallen dreigen ze voorgoed overwoekerd te worden. „Vaak is er niet meer nodig dan enige woeling in de grond wat sowieso gebeurd bij het onderhoud, alsmede dat zonlicht de bodem bereikt. In korte tijd zie je dan zo'n houtwal opfleuren."

Subsidie

Welhuis juicht het toe dat er subsidieregelingen zijn losgekomen om landgoedeigenaren/boeren te stimuleren in het plegen van (achterstallig) onderhoud en het beheer van hun gebieden. Want in feite vormt groen toch vaak een sluitpost. Anno 1994 hebben zowel gemeente-, provincie- als

rijksinstanties de beschikking over geldpotjes. Per stuk zijn ze misschien niet groot en van jaar tot jaar sneuvelt er wellicht een bij bezuinigingen, maar er komen ook weer nieuwe bij waardoor het totaalbedrag gestaag groeit. Nu nog de brug leggen naar landgoedeigenaren/boeren die van die potjes profijt zouden kunnen trekken. Louis Welhuis speelt daar voor Twente een belangrijke rol in.

Zelf van boerenafkomst ontwikkelde hij zich allengs als een tussenpersoon tussen de overheid en boeren/landgoedeigenaren, informeerde en adviseerde hen hoe ze voor zo weinig mogelijk kosten natuurrijke verbeteringen zouden kunnen aanbrengen. Omdat hij dat in z'n eigen groene opleiding had meegekregen, maakte Welhuis ontwerpen en kreeg allengs de gelegenheid die met z'n eigen mensen uit te voeren. Groot is het Landschapsadvies- en Onderhoudbedrijf Welhuis niet. Hoogseizoen vormen de wintermaanden. Louis heeft dan vier tot zes mensen in dienst. In de rustige maanden pleegt hij onderhoud van kikkerpoelen, aanleg van vleermuizenkelders en inventarisatie van landschap waarmee hij nog graag aan de slag zou willen. „Je bent er heel druk mee maar omdat ik het belangrijk werk vind, heb ik dat er best voor over. Het is ook investeren in de toekomst. Je ziet hoe het landschap in Twente steeds belangrijker wordt voor de recreatiesector. Mensen ontdekken hier een rijke verscheidenheid aan natuur die elders vaak verloren is gegaan. Het is zaak dat we met elkaar ook voor dat landschap op de bres blijven staan en het niet laten verloederen."

Minder rumoer in de keuken

DOOR THEA WAMELINK

Zo'n dertig jaar geleden was het machinepark in de huishouding nog vrij beperkt. Een stofzuiger, een wasmachine, een fornuis, nog lang niet overal een koelkast. En de afzuigkap was in de jaren zestig evenmin een algemeen verschijnsel.

Vooral in de keuken is het aantal apparaten in de laatste decennia sterk toegenomen. Iedereen heeft een koelkast, dikwijls in combinatie met een vrieskast. We hebben een afzuigkap met diverse snelheden, een fornuis en/of een magnetron, een afwasmachine, een multifunctionele keukenmachine en een koffiezetter. Sommige van die apparaten functioneren hoorbaar, zij het dat de ene mens zoiets eerder als hinderlijk ervaart dan de andere.

Zodra we geluid 'lawaai' noemen vinden we dat hinderlijk.

Wanneer er een open verbinding is tussen keuken en woonkamer, of wanneer er in de keuken wordt gegeten, zal men het geruisarm werken van apparatuur een belangrijk punt vinden. Fabrikanten leggen zich steeds meer toe op het ontwikkelen van milieuvriendelijke apparaten, die zo weinig mogelijk energie (water, stroom, gas) gebruiken en die bovendien zo min mogelijk geluid produceren.

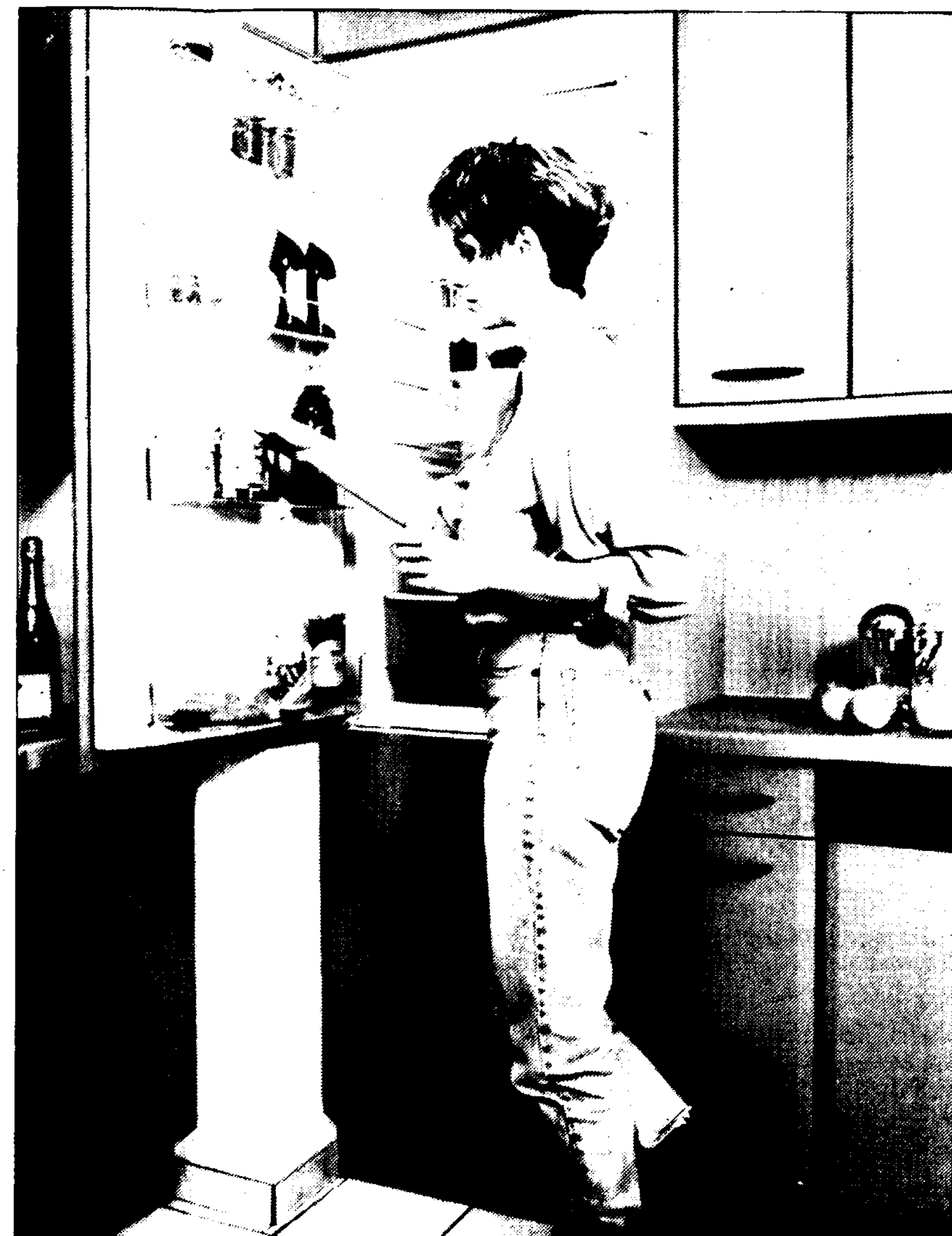
Want geluid is een van de meest storende vormen van milieuvervuiling. Het terugdringen van het aantal decibels of dB(A) heeft in de praktijk echter vaak minder effect dan het treffen van bepaalde maatregelen bij de installatie.

Geluid is een uiterst complex begrip. Het geluidsniveau wordt in zijn absolute waarde gemeten in decibels (dB). Maar afhankelijk van onder meer de ruimte waarin het geluid wordt voortgebracht neemt ons gehoor dit sterker of zwakker waar.

Daarom wordt ook deze factor bij metingen meegenomen en men spreekt dan van geluidsdrukniveau. Dit wordt aangegeven in deB(A), waarbij A staat voor 'aanpassing aan het gehoor'. Het menselijk oor registreert geluiden bovendien volgens logaritmische intervallen, dat wil zeggen dat een geluidstoename van 10 dB(A) wordt ervaren als tweemaal zo hard. Een stofzuiger op 1 meter afstand (70 dB(A)) maakt voor ons gehoor tweemaal zoveel lawaai als een normaal gesprek (60 dB(A)).

Een verschil van 3 dB(A) bijvoorbeeld kunnen we nauwelijks waarnemen. Pas bij 5 dB(A) horen we duidelijk verschil. Een fabrikant van keukenapparatuur mag zich dus pas op de borst kloppen als hij erin slaagt het geluidsniveau van bepaalde apparaten met 5 of meer dB(A) te verlagen.

Ook is er verschil tussen luchtgeluid (praten, zingen) en contactgeluid (waarbij vloeren, muren en buizen in trilling worden gebracht). Lopende bovenburen, sanitaire installaties, koffiemolens en op een muur gemonteerde telefoons, maar ook was- en afwasmachines zijn vaak veroorzakers van contactgeluiden.

● *Inbouwapparatuur in de keuken produceert minder geluid dan vrijstaande apparaten.* Foto: GPD

Over het algemeen kunnen we zeggen dat inbouwpparatuur in de keuken minder geluid produceert dan vrijstaande apparaten. Dit komt onder meer door de isolerende werking van de ombouwkasten. Hoewel dat voor afzuigkappen niet altijd opgaat. Om bij dit apparaat het geluidsniveau te minimaliseren kan men kiezen voor een kap met gescheiden motorhuis of voor een apparaat met twee motoren die elk met half vermogen werken.

In een keuken met gladde, harde oppervlakken, met plavuizen op de vloer en aluminium lamellen voor de ramen wordt elk geluid versterkt, zowel het praten als het zoemen van de koelkast. Gordijnen, zachte vloerbedekking, wandbekleding van vinyl of kurk, een verlaagd plafond en dergelijke maken de keuken stiller.

In een keuken met harde materialen is het verstandig staande apparatuur op rubber steunen te plaatsen en vrij van de wand te houden. Moet een apparaat tegen de muur worden geplaatst, of daarop vast worden bevestigd, dan kan een geluidabsorberende tussenlaag (bijvoorbeeld rubber of vilt) goede diensten bewijzen.

Situeer apparaten bij voorkeur tegen een buiten- of tussenmuur. Bij plaatsing tegen een woningscheidende wand kunt u de buren overlast bezorgen. Vooral als u een (af) wasmachine 's nachts laat draaien.

Aandacht voor een juiste en trillingvrije installatie kan veel ergernis voorkomen. Vraag daarom een deskundige installateur advies. Die weet precies wat er moet gebeuren om geluiden van huishoudelijke apparaten tot een minimum te beperken.

Vergunning moet verleden sparen

Voor bouwactiviteiten op archeologische plekken moeten een vergunning worden aangevraagd. Om zo'n vergunning te krijgen moet de bouwer eerst onderzoeken of uitvoering van zijn plannen geen schade berokkent aan het archeologisch erfgoed. Die aanbeveling staat in het rapport „Het verleden gespaard", dat vorige week aan staatssecretaris Nuis van cultuur is aangeboden. Het onderzoeksbureau DHV in Amersfoort heeft het rapport in opdracht van het ministerie van OCW gemaakt.

In het dichtbevolkte Nederland staan de archeologische belangen flink onder druk. Volgens prof.dr. W. Willems, directeur van de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek, is in de periode 1950-1993 eenderde van het archeologisch erfgoed verdwenen zonder dat de overheid daar weet van had. Archeologische waarden moeten volgens hem dan ook veel eerder bij het ontwikkelen van plannen gaan meewegen.

Volgens de onderzoekers zou er een fonds moeten komen, waaruit de kosten van onderzoeken naar de archeologische waarde van een terrein worden betaald als die redelijkerwijze niet kunnen worden verhaald op de bouwer. DHV laat zich niet uit over de omvang van zo'n fonds.

Het vergunningenstelsel zou ervoor moeten zorgen dat archeologische waarden bijtijds een rol spelen in bestemmingsplannen. Een vergunning zou alleen niet hoeven gelden voor gebieden waarvan is vastgesteld dat er zich geen archeologische vondsten in de bodem bevinden.

Het rapport is gemaakt om inzicht te krijgen in de gevolgen die het Verdrag van Malta heeft voor behoud van archeologisch erfgoed in Nederland. Dat bepaalt onder meer dat archeologische belangen tijdig bij het maken van bouw- en inrichtingsplannen moeten worden betrokken. Ook legt het verdrag het beginsel „de veroorzaker betaalt" vast. Dat betekent dat degene die bouw- of andere activiteiten wil ondernemen, het onderzoek naar de archeologische waarde van de grond moet betalen.

Staatssecretaris Nuis erkent dat er onder de huidige wetgeving wel mogelijkheden zijn om een archeologische toets te verrichten, maar vaak wordt van die mogelijkheid geen gebruik gemaakt. Ook de Monumentenwet biedt onvoldoende houvast om te voorkomen dat er archeologisch erfgoed verdwijnt. De bewindsman gaat de aanbevelingen uit het rapport bespreken met gemeenten, provincies en de andere betrokken ministeries en met vertegenwoordigers van aannemers en projectontwikkelaars. Midden 1995 wil hij zijn definitieve standpunt aan de Tweede Kamer voorleggen.

monsters

DOOR CATHARIEN ROMIJN

Lichtbron

Wie fonkelt in het nieuwe Louvre? In de piramide van staal en glas op het 'grand court' en in de nieuwe Richelieu-vleugel? Het is de Mazdalamp. En wie schittert in La Grande Arche in de supermoderne Franse woonwijk La Défense? Goed geraden opnieuw de Mazdalamp. Deze maand kan de Franse gloeilamp ook de Nederlandse huiskamers verlichten. Want het assortiment wordt hier geïntroduceerd door Splendor Gloeilampenfabrieken in Wijchen.

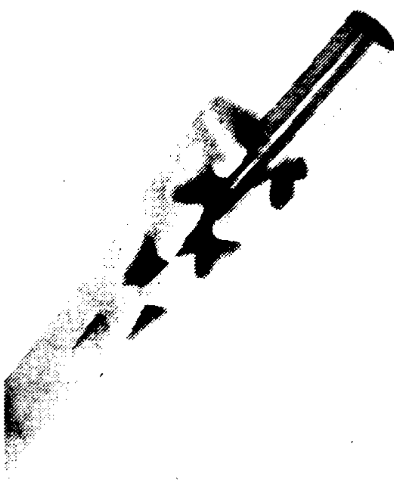

● *De Mazdalamp verlicht ook het Louvre in Parijs*

Vereniging

Om de consument te beschermen tegen slechte, vaak levensgevaarlijke elektrische apparaten is de Vereniging voor Beter Elektrisch Gereedschap opgericht. De nieuwe vereniging, gevestigd in Huizen, zet zich in voor goede voorlichting en veiligheid. Aanleiding vormde een toonaangevende Duitse warentest. Daarin werden de resultaten gepubliceerd van de betrouwbaarheid en kwaliteit van schuurmachines.Hieruit kwam onmiskenbaar naar voren dat goedkoop bij schuurmachines veelal duurkoop is. Vooral apparaten uit het Verre Oosten zijn vaak zeer onveilig. De elektrische bescherming wordt miserabel genoemd. Bovendien voldoet de apparatuur op geen enkele manier aan de vastgestelde beschermingseisen. Misleidend is dat aangegeven staat dat de destbetreffende schuurmachine of boormachine wel aan deze beschermingseisen voldoet.

Om deze malafide praktijken in te dammen is nu de Vereniging voor Beter Elektrisch Gereedschap opgericht. Belangstellenden kunnen zich wenden tot G. Damsma, Huizermaatweg 3c, 1273 NA Huizen, telefoon 02152-59255.

● *De makers van Climasnap beloven een perfecte buisisolatie.*

Isolatie

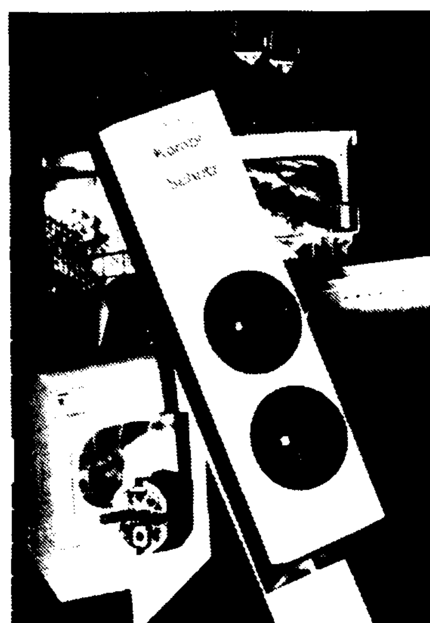
Het nieuwste produkt om leidingen te beschermen tegen de vrieskoude en optimaal te isoleren heet Climasnap. Volgens de makers, NMC Nomadis, is deze buisisolatie van polyethyeenschuim de oplossing voor winterse probleempjes. Het werkt als volgt: plaats de isolatie over de leiding, druk het materiaal even samen en de mantel sluit vanzelf. Aan het hele proces komt geen lijm te pas. Handig, makkelijk en netjes zo belooft Nomandis. Zij zeggen de consument een perfecte isolatie toe en een reductie van het warmteverlies met maar liefst 80 procent. En wie het milieu een warm hart toedraagt zal zeker waarderen dat Climasnap wordt geproduceerd zonder CFK's en HCKF's.

Kombi-regelaar

Vaak gebeurt het op de meest ongelegen momenten: de stoppen slaan door en ineens zit het hele huis zonder licht. Oorzaak: een te zware belasting van een van de electriciteitsgroepen. Niet vreemd als je bedenkt dat in veel huishoudens meer electrische apparatuur wordt gebruikt dan de electro-installatie aan kan.

Met de Eta Kombi-regelaar is dat probleem voorgoed opgelost. Op deze combinatie-aansluitdoos kunnen direct twee 'zware' electrische apparaten worden aangesloten. De doos maakt mogelijk dat deze apparaten probleemloos via eén groep tegelijkertijd kunnen functioneren zonder dat de maximaal toelaatbare belasting wordt overschreden.

De adviesprijs voor de combinatie-aansluitdoos is 115 gulden. De regelaar wordt via de vakhandel geleverd.

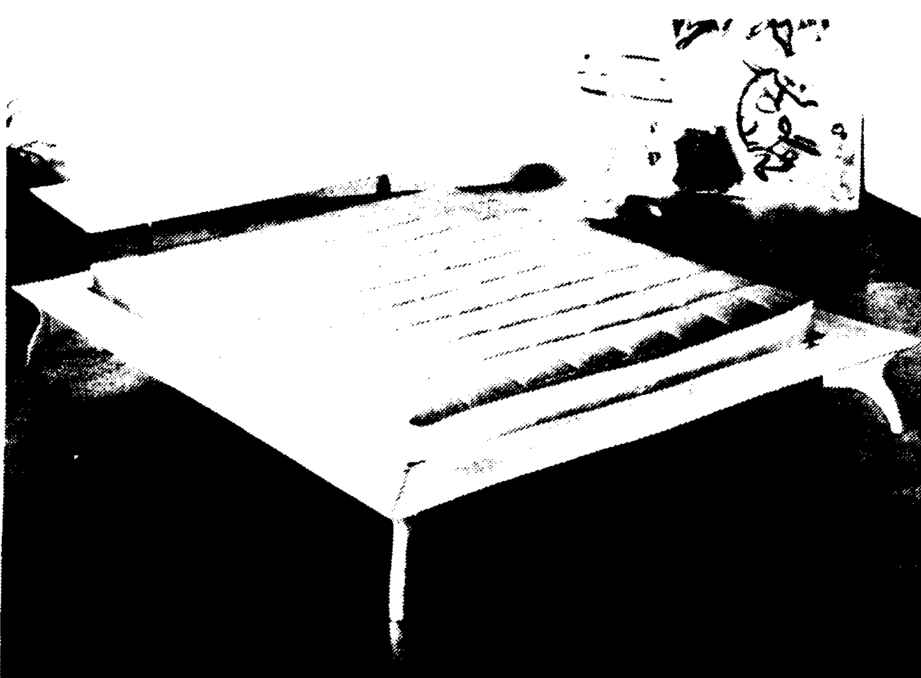

● *De Kombi-regelaar maakt doorslaan van de stoppen door overbelasting onmogelijk.*

Waterbed

Een waterbed is een weldaad voor het lichaam. Het houdt het slapende lijf in balans, knelt geen bloedvaten af, is heerlijk koel in de zomer en behaaglijk in de winter, is hygiënisch en voor mensen met rugklachten de oplossing voor hun problemen. Sinds kort is er een nieuw soort watermatras op de markt de 'softsider'. In tegenstelling tot de 'hardsider', een waterzak die altijd in een ledikant geplaatst moet worden, heeft de 'soft sider' helemaal geen ledikant nodig en kan desgewenst in ieder gewoon bed worden ingebouwd. De Aqualinea Hybride biedt al deze voordelen en zelfs nog meer comfort.

Het materiaal 'Elastilux top' dat in dit waterbed is verwerkt zorgt voor een grotere vormvastheid, meer souplesse en weldadig comfort. Informatie over deze nieuwste 'softsider' kunt u krijgen bij de Aqualinea dealers 02997-4791

● *De nieuwste waterbedden van Aqualinea voor nog meer comfort.*

Kies Livingstone voor wooncomfort en duurzaamheid

Als u plannen heeft voor een aansprekende villa met een hoge mate van luxe en comfort, is Livingstone voor u de goede gesprekspartner. U mag scherpe eisen stellen aan kwaliteit en duurzaamheid binnen uw budget.

Er is keuze uit een scala van villa's, van modern tot klassiek. In alle prijsklassen. Oriënteren begint met de uitgebreide, kleurrijke Huizotheek, die voor u klaar ligt bij Livingstone in Breda 076 - 712 772 of bij de dealer.

Aann.bedr. Coppes B.V., Maastricht, Tel. 043-625995
Aann.bedrijf Ambouw Margraten, Margraten, Tel. 04458-1449
Aann.bedr. v/d Weijden B.V., Gulpen, Tel. 04450-1502

LIVINGSTONE
HET HUISMERK VAN DE BETERE AANNEMER.

SCHINNEN, Veeweg 20

In kindervriendelijke, rustige omg. gel. goed onderhouden halfvrijst. woonhuis, met garage en royale tuin.

Bouwjaar 1986. Ind. beg. grond: hal, toilet, open ... verd.: overloop, 3 slaapkamers, badkam... ...t logeerkamer en cv-inrichting, dak- ... en ged. dubb. beglazing, ruime garage.

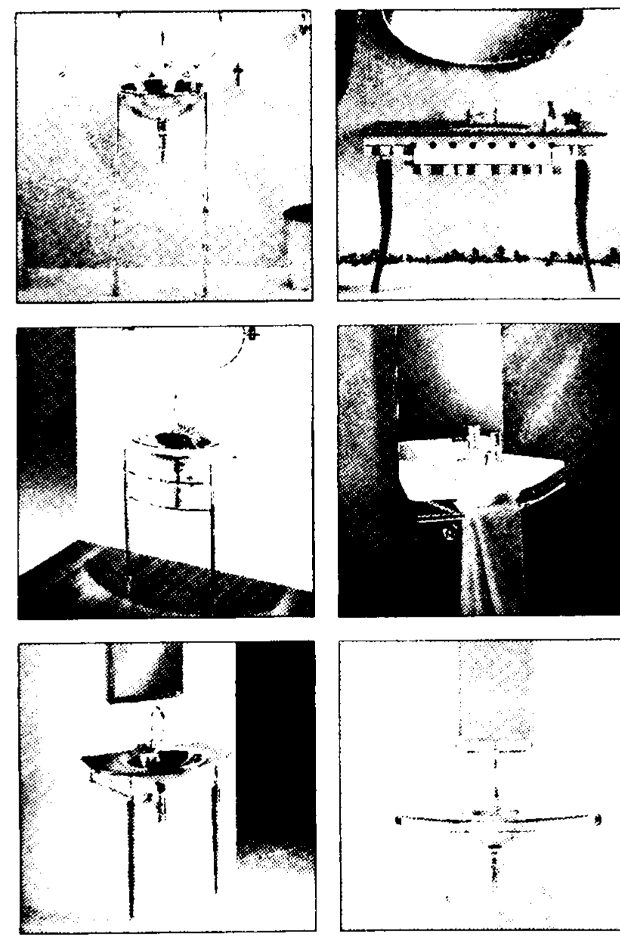
VERKOCHT

Vraagprijs *f* 229.000,- k.k.

Van uw eigen woning veranderen? Dat hoeft geen probleem te zijn. Uw woning verkocht; een nieuwe gezocht.
Het regelen van de hypotheek; een lawine aan aanbiedingen. Ook voor u is een oplossing mogelijk; een direkte en snelle! Het is niet alleen de maandlast die telt.

Verkopen - aankopen - hypotheken - taxaties
Rennemigstraat 20, Heerlerheide
tel. 045 - 233038

Bijzondere wastafels staan schoner!

Clou verkoopt bijzondere wastafels voor de badkamer en voor het toilet. Met bijpassende meubels en accessoires. Uitgevoerd in bijzondere materialen zoals roestvrijstaal, chroom, hout, marmer en glas. Van LineaBeta, Nito, Aurora, Tenda Dorica, Disenia, High Tech, Dimensione, Duravit, Cesame, Arte Linea, Agape, Sicart, Boffi en Rapsel.
Vanaf fl. 320,- tot fl. 8.925,- per stuk.

Clou verkoopt méér bijzondere produkten voor de badkamer. Zoals accessoires en kranen, scheidingswanden en kasten, spiegels en verlichting, tegels en bouwstenen van glas.

Voor afwerking van interieurs met allure.

Stationsstraat 143 6361 BH Nuth telefoon 045 24 56 56
Openingstijden: maandag 14.00 18.00 uur, dinsdag t/m vrijdag 10.00 18.00 uur, zaterdag 10.00 16.00 uur, donderdagavond koopavond 18.00 21.00 uur

---

Zoekt u een huis? Of verkoopt u er juist een?

Nedu Heerlen heeft al 25 jaar een naam in verhuur, koop en ...
van onroerend goed. Ook voor hypotheken en verz...
is Nedu uw betrouwbare tussenpersoon!
Bekkerweg 29 in Heerlen, tel. 045-710909 fax 045-...

NEDU BEHEER · MAKELAARDIJ O.G.
beheer/verhuur · makelaardij · o.g. · taxaties · hypotheken · assurantiën

---

EEN HUIS KOPEN OF VERKOPEN *in Limburg* VIJGEN VRAGEN!!

St. Franciscusweg 16, / Oliemolenstraat 5, Heerlen, tel. 045-711617 — Roermonderstrasse 21 in Aken, tel. 0049-241873066

Vaak verkopen wij huizen die de krant net niet halen. Zoekt u een huis? Laat u vrijblijvend inschrijven. Zie ook onze etalage St.Fransiscusweg 16, Oliemolenstr.5 te Heerlen en Roermonderstrasse 21 in Aken

ONROERENDE ZAKEN

BOCHOLTZ:

STEVENSWEG 7. Perfecte vrijst.semi-bungalow op 635 m2 grond Bj. 75 Ind.:geheel onderkelderd, l-living 45 m2 met parketvloer, serre 15 m2, half open eiken aanbouwkeuken 12 m2, bijkeuken, garage 52 m2. 3 slk.10/16 en 16 m2, badk. ligbad, douche, 2 v.w., 2e toilet. Dub. glas en rolluiken. Zeer veel extra's. **Prijs op aanvraag.**

BRUNSSUM:

VAN GOYENSTR.24. Geheel perfect gerenoveerd halfvrijst. woonhuis met garage. Ind.: geheel onderkelderd, living 36 m2 met open haard,nieuwe tegelvloer, half open aanb. keuken, bijkeuken, 3 slk., 8/12 en 14 m2, luxe nieuwe badkamer. Grote zolder. Gedeelt. rolluiken.Garage is momenteel te gebruiken als bruiningsstudio. Gunstig over te nemen. **Vrpr.f.192.000,-kk.**

KLINGBEMDEN 99. Goed onderhouden halfvrijst. woonhuis met garage en mooie tuin. Woonk. 35 m2 met plavuizen, half open wit essen keuken, 3 slk.:8/12 en 17 m2. **Vrpr.f.229.000,-kk.**

RDR.THIBALDSTR 38. Goed onderh. halfvrijst. woonhuis met garage/carport en tuin. Bj.'80, percopp. 333 m2. Ind.: Kelderkast. l-living 31 m2, open haard en parketvloer, serre 20 m2, half open eiken aanb. keuken 12 m2. 3 slk., 8/12 en 16 m2, badk. ligbad, v.w. en 2de toilet. Zolder 30 m2 met vaste trap. Voorzien van rolluiken en dub. glas. **Vrpr.f.264.000,-kk.**

HEERLEN:

BOKSTR.44. Goed onderh. tussengel. woonhuis met mooi aangelegde tuin. Living 40 m2, nieuwe witte aanb. keuken, bijkeuken 3 ruime slk., 12/16 en 19 m2, badk. met ligbad. Zolder 25 m2 met vlieso-trap. **Vrpr.f.189.000,-kk.**

BUYS BALLOTSTR.1. Halfvrijst. woonhuis met garage op 195 m2 grond. living 30 m2 met o.h., gesl.keuken, 4 slk., badk.. **Vrpr.f.179.000,kk.**

OPEN DAG VAN 11.00 TOT 13.00 UUR

FOSSIELENERF 490. Goed onderh. tussenge. woonhuis met berging en tuin op z/w. Ind.: living 32 m2, gesl. keuken, 3 slk., badk., douche, v.w. en 2e toilet, zolder te bereiken via vlieso-trap. **Vrpr.f.169.000,-kk.**

GANZEWEIDE 64B. Ruim appartement met grote woonkamer en grote keuken, 2 slk.,badkamer. **Vrpr.f.139.500,-kk.**

GELEENSTR.68A. Goed onderhouden appartement (maisonettes woning) met living 30 m2 en balkon 12,5 m2, half open aanbouwkeuken 6 m2, 2 slk, 22 en 20 m2, badk met ligbad, douche, v.w. en 2e toilet. berging.
VRAAGPRIJS FL 259.000,-KK. met garage of **FL 249.000,- KK.**zonder garage.

MERGELSWEG 31. Ruim goed gelegen drive-inn woning met oprit en tuin. Grote woonk., eetkeuken, 3 slk, badk., ligbad, v.w. en 2e toilet **Vrpr.f.167.000,-kk.**

NOBELSTR.44A. In centrum gel. schitterend gerenoveerde bovenwoning met 3 ruime slk, living 38 m2, gesl. SieMatic aanb keuken, dakterras 12 m2, mooie badk. **Vrpr.f.183.000,-kk.**
Parterre kantoorruimte ca. 130 m2 enventueel ook te koop. Totale koopprijs **f. 275.000,-kk.**

ROEBROEKWEG 58. Goed onderh. halfvrijst. woonhuis. Bj. '70, perc. 190 m2. Ind.: kelderkast, living 32 m2, gesl. eiken aanb. keuken met app. 7 m2, ruime garage, tuin op z/w, 3 slk. 8/13 en 14 m2, badk. ligbad, v.w. en 2e toilet. Zolder met vaste trap. slk 15 m2 **Vrpr.f.199.000,-kk.**

HOENSBROEK:

MR.LUTHER KINGLAAN.50. Halfvrijst. woonhuis op 275 m2 grond. Bj.'71. living 34 m2, o.h., gesl. aanb. keuken, garage met oprit plaats voor 3 auto's, tuin op z/w, 3 slk., zolder, slk 12 m2, vaste trap. **Vrpr.f.219.000,-kk.**

SLOT HARENLAAN 25. Schitterende villa in villawijk gelegen. Geschikt voor woonhuis/praktijk. Bj.'73, perc. 1200 m2. Ind.: Sout.: Ruime hal, praktijkruimte 16 m2, tuinkamer 18,5 m2, nieuwe badk. douche, v.w. en toilet, inpandige garage 62 m2. Part.: living 75 m2 met schuifdeuren, kantoor 10 m2, gesl. aanb. keuken 10 m2. Mooi aangelegde tuin op z/w, terrassen 40 en 60 m2, vijverpartij. 1e Verd.: 3 slk., 16/21 en 25 m2, badk., ligbad, 2 v.w. en toilet.
Dit pand moet u zien. **Prijs op aanvraag.**

HULSBERG:

FRANK SMITSSTR.6. Goed onderh. en rustig geleg. halfvrijst. woonhuis. Perc. 273 m2. Ind.: Kelder 8 m2, l-living 28 m2, gesl. eiken aanb. keuken , serre 18 m2, bijkeuken, garage, tuin met terras, 3 slk., 7/12 en 14 m2, badk., ligbad, douche, v.w. en 2e toilet. Voorzien van kunststoffen kozijnen, dubbel glas en rolluiken. **Vrpr.f.263.000,-kk.**

KERKRADE:

ELISAGRACHT 77. Halfvrijst. drive-inn woning. Ind.:l-living 34 m2, gesl. aanb. keuken 20 m2, garage, tuin op z/w, tuinkamer 20 m2, 3 slk., 10/12 en 25 m2, badk., ligbad, v.w. en 2e toilet. Kuststoffen kozijnen en dub. glas. **Vrpr.f.195.000,-kk.**

FREDERIKAGRACHT 5. Goed onderh. tussen geleg. woonhuis, bj'75. Ind.: l-living 40 m2 met plavuizenvloer, half open aanb.keuken, tuin, 3 slk., 10/10 en 18 m2, badk., ligbad, v.w. en 2e toilet, slk. 19 m2. Voorzien van rolluiken. **Vrpr.f.192.000,-kk.**

GRACHTERSTR.59. Tussengel. nieuwbouw woonhuis met garage en tuin. Ind.: l-living 40 m2, gesl. beige aanb. keuken, bijkeuken, 3 slk., 7/9 en 15 m2, badk., ligbad, v.w. en 2e toilet. Dubbel glas en kunststoffen kozijnen. **Vrpr.f.264.000,-kk.**

HEIVELDSTR.85A. Halfvrijst. woonhuis met tuin. Ind.: toilet, living 40 m2, half open keuken 10 m2, serre 17 m2, 3 slk., 8/14/14 m2, badk met ligbad, vaste trap naar zolder. Perc. 325 m2. **Vrpr.f.223.000,-kk.**

NACHTORCHIS 3. Goed geleg. halfvrijst. woonhuis. Bj.'78, perc. 260 m2. Ind.: l-living 40 m2 met open haard en parketvloer, kunststoffen aanb. keuken, garage, 3 slk., 10/10 en 16 m2, badk., ligbad, douche, v.w. en 2e toilet, zolder met vaste trap, slk. 16 m2. **Vrpr.f.247.000,-kk.**

P.POTTERSTR.44. Rustig tussengeleg. patio-bungalow. Perc. 285 m2, bj.'72. Ind.: l-living 38 m2, gesl. eiken aanb. keuken, garage, tuin op z/w, 3 slk. 10/10 en 16 m2, badk., ligbad en v.w. **Vrpr.f.285.000,-kk.**

SERINGENSTR.10. Rustig gelegen halfvrijst. woonhuis. Perc. 184 m2, bj.'75. Ind.: living 32 m2, half open keuken 8 m2, garage, tuin op z/w, 3 slk., 9/12 en 12 m2, badk., ligbad, douche en v.w., zolder met vaste trap 20 m2. Dakisolatie. **Vrpr.f.204.000,-kk.**

LANDGRAAF:

AKKERWINDE 35. Rustig gelegen tussengel. woonhuis. Perc. 150 m2, bj.'76. Ind.: living 40 m2 met tegelvloer, gesl. aanb. keuken 8 m2, garage met carport, tuin op z/w, terras, vijverpartij, 3 slk., 10/14 en 14 m2, badk., ligbad, douche. Zolder 30 m2. Dak- en spouwmuurisolatie. **Vrpr.f.207.000,-kk.**

BERKENPAD 3. Zeer goed onderh. semi-bungalow in bosrijke omgeving, perc. 1500 m2, bj.'69. Ind.: sout. 18 m2, part. living 60 m2 met open vide, parketvloer, open haard, gesl. moderne keuken 12 m2, garage, tuin op z/o met terras en vijver, 3 ruime slk., luxe badk met nieuw sanitair. **Prijs op aanvraag.**

BOSLAAN 3. Perfect onderh. vrijst. bungalow met praktijkruimte in bosrijke omgeving. Bj. ± 1967, perc. 1845 m2. Ind.: Ruime entree, z-vormige living 58 m2 met o.h. en schuifpui naar overdekt terras, gesl. witte SieMatic aanb.keuken met app. 16 m2, bijkeuken 6 m2. Inpandige garage voor 2 auto's., rondom tuin en tuinhuisje, 4 ruime slk, badk., ligbad, douche, v.w. 2e badk., douche en toilet. Praktijkruimte met seperate-ingang 70 m2. **Prijs op aanvraag.**

BRIKKEBEKKER 104. Goed gelegen tussengel./geschakeld woonhuis. Perc. 277 m2, bj.'79. Ind.: living 28 m2 met parketvloer, gesl. aanb. keuken 16 m2, garage, tuin op z/w, serre 18 m2, berging, 3 slk. 8/13 en 13 m2, badk., ligbad, douche, v.w en 2e toilet, zolder met vaste trap, slk 20 m2. **Vrpr.f.234.000,-kk.**

DR.NOLENSTR.40. Vrijst. landhuis op rustige lokatie. Bj.'90, perc. 723 m2. Ind.: l-living 45 m2, tegelvloer, vloerverw., gesl. kunststoffen aanb. keuken met app. 10 m2, studeerk. 11 m2, garage met zolder, tuin op zuiden, vijverpartij. 1e Verd.: 5 slk., 10/10/11/11 en 18 m2, badk., ligbad, 2 v.w., 2e toilet en bidet. Aparte douche. Dub. glas. **Prijs op aanvraag.**

EIJKHAGENLAAN 25.perfect onderh. vrijst. landhuis in bosrijke omgeving op 660 m2 grond. Bj.'70. Ind.: souterrain 25 m2, l-living 38 m2 met open haard, gesl. aanb. keuken 10 m2, bijkeuken, garage, stalling voor caravan, tuin onder architectuur aangelegd, 4 slk., 8/10/11 en 14 m2, badk., douche, 2 v.w. en 2e toilet, zolder 16 m2 met vaste trap, slk. 16 m2. Dubbel glas, dakisolatie. **Vrpr.f.414.000,-kk.**

KANTSTR.3B. Mooi geleg. tussengel. woonhuis. Perc. 243 m2. Ind.: kelder 13 m2, living 35 m2 met open haard, gesl. eiken aanb. keuken, badk., douche en v.w., serre, wintertuin, tuinhuisje, 3 slk., 6/18 en 18 m2, zolder 48 m2. Dubbel. glas en kunststoffen kozijnen. **Vrpr.f.179.000,-kk.**

MAASTRICHTERWEG 72. Zeer royaal in bosrijke en rustige omgeving split-level woning met garage. Kelder 12 m2, woonk. 27 m2 met balkon met vaste trap gesl. eiken aanb. keuken 22 m2, garage 18 m2, mooi aangelegde siertuin van ± 180 m2, 4 slk. 8/10/12 en 20 m2, badk. ligbad, douche, v.w. en 2e toilet.**Dit pand moet u van binnen zien hoe groot het is.** **Vrpr.f.239.000,-kk.**

MOLTBOS 9. Goed gesitueerd en representatief onderh. vrijst. landhuis met panoramisch uitzicht. Bj.'91, perc. 684 m2. Ind.: ruime hal, marmerenvloer, living 50 m2, parketvloer, open haard, wintertuin, atelier met zolder, half open aanb. keuken, dub. garage, mooi aangelegde tuin, 3 ruime slk., compleet sanitair, zolder 20 m2, vlieso-trap. Dubbel glas en rolluiken.
Dit pand moet u van binnen zien!! **Prijs op aanvraag.**

Uw huis verkopen? Vijgen vragen!!!
't Loont zich
Heerlen, 045-711617
Aken, 0049-241873066
Regio Sittard/Geleen
04498-51891

PASWEG.33. Goed onderh. halfvrijst. herenhuis. Bj.'41, perc.295 m2. Ind.: kelder 24 m2. living 40 m2, inbouwhaard, 2 muurkasten, parketvloer, keuken 10 m2, bijkeuken, garage, tuin op z/w. 3 Slk. 7/16 en 18 m2, badk., ligbad, v.w. en 2de toilet. Zolder 60 m2, vaste trap, mogelijkheid voor 2 kamers. Voorzien van kunststoffen kozijnen en dub. glas, achterzijde rolluiken. **Prijs op aanvraag.**

PASWEG 55. Vrijst. woonhuis met garage op 330 m2 grond. Ind.:kelder, living 40 m2, serre 20 m2, gesl. keuken,3 slk. waarvan 2 met balkon, badkamer met ligbad, tuin op z/w. **Vrpr.f.224.000,-kk.**

LEMIERS/VAALS:

RIJKSWEG 34. Halfvrijst. woonhuis met garage, living 28 m2, eetkamer 16 m2, open keuken 10 m2, badk. met ligbad, tuin op z/w., 3 slk., 8/10 en 12 m2. **Vrpr.f.260.000,-kk.**

RANSDAAL:

OPSCHEUMER 4. Geheel gerenoveerd landelijk gelegen vakwerkboerderij. Bj.'79, perc. 515 m2. Ind.: sout.: kelder 12 m2. Part.: hal 15 m2, l-living 38 m2, open haard, tegelvloer, gesl. eiken aanb. keuken 12 m2, zithoek 8 m2, bijkeuken 8 m2, garage met zolder, tuin op z/w, terras 48 m2, blokhut. 1e Verd.: 3 slk., 7/13 en 20 m2, open vide, badk., ligbad, douche, 2 v.w. en 2e toilet. Voorzien van rolluiken. **Vrpr.f.475.000,-kk.**

PUTH-SCHINNEN:

MARGRIETSTR.48. Uitstekend geleg. goed onderhouden halfvrijst. woonhuis. L-living met open haard, moderne aanb.keuken met app, vrije tuin op het zuiden, 4 slk., badk. met ligbad, zolder en grote garage. **Vrpr.f.239.000,-kk.**

In **Puth-Schinnen** kunnen wij een schitterend vrij en landelijk boeren woonhuis aanbieden met 2 bouwkavels. Perc. 1260 m2. Ind.: sout.: kelder 6 en 12 m2. Part.: living 37 m2, o.h. en Noorse lei. Gesl. aanb. keuken met div. app. 14 m2, bijkeuken 30 m2. Schuur 35 m2, zolders 24 en 50 m2, open vide, kantoor 12 m2, tuin op z/w, berging, terras. 1e Verd.: 4 slk. 12/12. 14 en 16 m2, badk., ligbad, douche, v.w. en 2e toilet. 2e Verd.: zolder 60 m2 met vlieso-trap. 3/4 van carre boerderij met gesloten binnenplaats, incl. zeer grote schuur. Het onderpand is compleet gerenoveerd en gemoderniseerd. **Prijs op aanvaag.**

SCHINVELD:

JULIANASTR.9. Halfvrijst. woonhuis met Café. Perc. 675 m2, bj.'78. Ind.: kelder 30 m2, living 30 m2 met open haard en tegelvloer, keuken, 3 slk., badk., douche, v.w. en toilet. Café 150 m2 met. Makkelijk om te bouwen tot bungalow. **Vrpr.f.159.000,-kk.**

PR.KENNEDYSTR.51. Goed onderh. vrijst. woonhuis, perc. 393 m2, bj.'75. Ind.: geheel onderkelderd, l-living 60 m2 met tegelvloer, open keuken, garage 40 m2, tuin op z/w, 4 slk., 7,5/12/14 en 20 m2, badk., ligbad, douche, v.w. en 2e toilet. Zolder 60 m2 om te bouwen tot slk. **Vrpr.f.339.000,-kk.**

SIMPELVELD:

In Simpelveld kunnen wij u een riant gelegen semi-bungalow met prachtig uitzicht aanbieden op ± 2500 m2 met bouwterrein.Sout.: garage plaats voor 2 auto's, slk. 13 m2, doucheruimte, hobbyk. 12 m2. Part.: gr. hal, living ± 56 m2 met open inbouw haard, serre met open haard 8 m2, gesl. aanb. keuken 12 m2, 3 slk., 9/10 en 15 m2, badk. met 2e toilet. 1e Verd.: zolder, blokhut met zolder 50 m2, schitterende tuin op z/w, terras 45 m2. Gehele pand is voorzien van parketvloeren, ged. rolluiken en dubbel glas. **Prijs op aanvraag.**

STRAMPROY:

In de bossen van Stramproy kunnen wij u een schitterend gelegen landgoed wat uitermate geschikt is voor dubbele bewoning. Het object is totaal vrij gelegen op een grondopp. van 17000 m2. **Inl. op aanvraag.**

SWEIKHUIZEN:

BERGSTR.102. Perfect gerenoveerd vrijst. landhuis op 1460 m2 grond, bj.'40. Ind.: kelder 18 m2, l-living 44 m2 met open haard, gesl. witte aanb. keuken, tuin op z/w, tuinkamer 18 m2, slk met douche 18 m2. 1e Verd.: 3 slk., 4/14 en 14 m2, terras, badk., ligbad, 2 v.w. en 2e toilet. Voorzien van dubbel glas en kunststoffen kozijnen. **Vrpr.f.489.000,-kk.**

UBACH OVER WORMS:

BURG. BECKERSTR.5. Halfvrijst. woonhuis. Bj.'54, perc. 266 m2. Living 34 m2 naar achteren uitgebouwd. Grote zit/eetkeuken 20 m2, garage, 3 slk., badk., ligbad, douche, v.w. en 2e toilet. **Vrpr.f.179.000,-kk.**

CH.FREHENSTR.38A. Goed onderh. vrijstaand. woonhuis met grote garage. Bj.'78, perc. 260 m2. Ind.: Kelderkast, living 32 m2, half open eiken keuken, tuin op z/w, 3 slk., 8/12 en 16 m2, badk. ligbad, v.w. en 2e toilet. Zolder met vlieso-trap. **Vrpr.f.245.000,-kk.**

SELMA KUIJPERSTR.5. Goed onderh. tussengel. woonhuis met carport en tuin op z/w. Bj.'78. Ind.: living 35 m2, gesl. eiken aanb. keuken 8 m2, berging, 3 slk., 10/12 en 16 m2, badk., ligbad, douche, v.w. en 2e toilet, zolder 15 m2. **Vrpr.f.183.000,-kk.**

TROEREBERG 28. Mooi gelegen halfvrijst. woonhuis met tuin op z/w. Bj.'80. Ind.: l-living 30 m2 met tegelvloer, half open keuken, berging, 3 slk., 6/10 en 12,5 m2, bergkast, badk. met ligbad, v.w. en 2e toilet. Zolder 28 m2 met vaste trap. Gedeelt. rolluiken. **Vrpr.f.196.000,-kk.**

VLIEGENPOEL 2. Perfect onderh. vrijst. lamdhuis. Bj. 1990, perc. 430 m2. Ind.: ruime living, marmerenvloer, o.h., schuifdeuren, gesl. aanb. keuken, bijkeuken, garage, mooi aangelegde tuin. 3 slk. 14/16 en 17 m2, zolder met vaste trap, 4de slk. 16 m2. Voorzien van vloerverwarming en dub. glas. **Vrpr.f.450.000,-kk.**

URMOND:

SCHOORWEG 10. Perfect onderh. vrijst. bungalow met mooi aangel. tuin. Ind.: souterrain 40 m2 met kantoorruimte en provisieruimte. Part. l-living 84 m2 met dubbele o.h., tegel- en parketvloer, half open eiken aanb. keuken 12 m2, 2 ruime slk, badk., ligbad, v.w., 2e toilet en bidet. Nieuw dak. **Vrpr.f.549.000,-kk.**

VALKENBURG:

In **Valkenburg** kunnen wij u een riant, perfect onderh. landhuis op 540 m2 grond, **te koop of te huur aanbieden.** Voorzien van alle comfort. Ind.: souterrain 2 aparte ruimtes, toilet, douche en provisiekelder, hal, l-living, moderne luxe open keuken, ruime tuin op zuiden, 5 slk., badk., ligbad, douche v.w. en toilet. Voorzien van dak-, muur-, en vloerisolatie en dubbel glas. Bestemming kantoor/praktijk en wonen.
U moet zien hoe groot dit pand is. **Vrpr.f.479.000,-kk.**

TRIANON 32. Mooi gelegen zeer ruime maisonettes woning, bj. '74. Ind.: woonk. 32 m2, eetk. 16 m2, balkon 4 m2, open witte aanb. keuken 8 m2. 3 slk., 14/16 en 16 m2, badk., ligbad, douche, v.w. en 2e toilet. **Vrpr.f.214.000,-kk.**

IN DE REGIO SITTARD, GELEEN EN BORN ZOEKEN WIJ VOOR POTENTIELE KLANTEN DIVERSE WOONHUIZEN IN DE PRIJSKLASSE VAN Fl. 200.000,= - Fl. 600.000,= K.K.

VOERENDAAL:

WINTHAGEN 13. Landelijk en rustig gel. schitterend gerestaureerde boerderij op 3770 m2 grond.Ind.:gewelfde kelder 12 m2, entree, garderobe,toilet, eiken mooie aanbouwkeuken 12 m2, woonk.1 met open haard en plavuizen, woonk.2 met kachel beide met vloerverwarming, c.v.-ruimte, 3 slk.:12/12 en 14 m2 met open vide, badkamer met ligbad, douche, 2 v.w. en 2e toilet. Tuin op zuid met 30 m2 terras, weiland 2000 m2 met stal voor 2 paarden. Grotendeels gerestaureerd met orginele bouwmaterialen. **Inl.op aanvraag.**

WIJNANDSRADE:

KONINGSGRAVEN 3. Royaal rustig gel. vrijst.landhuis. Perc. 1155 m2. Grote garage 52 m2, geheel onderkelderd, woonk. 55 m2, o.h. en schuifdeuren naar buitenterras 60 m2. Grote aanbouwkeuken, 3 slk., logeerkamer. Zolder 100 m2, mogelijkheid voor meerdere kamers. **Prijs op aanvraag.**

VERKOCHT VERKOCHT VERKOCHT

KISSEL	HEERLEN
GROENENDAAL	LANDGRAAF
VOGELZANKWEG	UBACH OVER WORMS
GULICKSESTR.	SITTARD
OP DE HEUGDEN	LANDGRAAF
HEERLERBAAN	HEERLEN
VERDISTR.	LANDGRAAF
BREUSTERWEIDE	EIJSDEN
WINTERSTR.	HEERLEN
BOSCHSTR.	BRUNSSUM
UNOSTR.	HULSBERG
GOUVERNEURSTR.	HEERLEN
VALERIUSHOF	MAASTRICHT
ROGGEHOF	HEERLEN
DR.JONGENEELSTR.	HEERLEN
KOUVENDERSTR.	HOENSBROEK
KASPERENSTR.	KERKRADE
ST.ROCHUSSTR.	KERKRADE
HEIGANK	LANDGRAAF

VERKOCHT VERKOCHT VERKOCHT

BEDRIJFSONROERENDE ZAKEN

TE HUUR HEERLEN:

KAMPSTR.23. Perfect onderh. halfvrijst. woonhuis. Geheel gestoffeerd incl. lamellen, woonk.22 m2, laminaat, open keuken, mooie tuin, garage, 3 slk., badk., zolder met vlieso-trap. **Huurpr.f.1.400,-p.m.**

Wij kunnen u in het centrum van Heerlen 90 m2 winkelruimte te huur aanbieden. **Inl. op aanvraag.**

KERKRADE:

KLARENANSTELERWEG. Luxe kantoren van 200 tot 1000 m2. Prijs slechts fl. 137,= m2 gestoffeerd. **Inl. op aanvraag**

BELEGGINGSPANDEN HEERLEN:

Winkel met 3 appartementen huuropbrengst 46.000,= netto p.j. **Vrpr.f.398.000,=kk.**
Karakteristiek zeer groot herenhuis huuropbrengst 44.000,= p.j. **Vrpr.f.410.000,=kk.**
Dubbel woonhuis ingericht in 4 appartementen, huuropbrengst 40.000,= p.j. **Vrpr.f.320.000,=kk.**

ACHTER DE NAAM VIJGEN STAAT : PERFECT VERKOPEN!!
HYPOTHEEK/FINANCIERING? VIJGEN VRAGEN!!

TE KOOP

Landgraaf
Abdissenlaan 62. Halfvrijst. woonhuis, berging, garage en grote tuin (op zuiden). Bwjr. ca. 1960. Ind.: b.g.: hal/entree, toilet, woonkamer met tegelvloer, schouw, schuifpui naar terras, open keuken. Verd.: overloop, 3 ruime slaapkamers, badkamer met douchecabine en vaste wastafel. Zolder bereikbaar via vliezotrap. Berging en garage. Grote voorraadkelder. Het huis is rondom voorzien van nieuwe kunstst. kozijnen met dubb. beglazing. Fraaie tuin. Verd. voorzien van rolluiken. Koopprijs ƒ 179.000,- k.k.

Hoensbroek
Dr. W. Dreesstraat 6. Uitstekend onderhouden halfvrijst. woonhuis. Bwjr. 1991. Ind.: hal/entree, toilet, woonkamer, halfopen keuken. Verd.: 3 slaapkamers, badkamer met douche en vaste wastafel. Zolder bereikbaar via vliezotrap. Tuin op zuiden. Eventueel overname subsidie mogelijk. Koopprijs ƒ 174.000,- k.k.

Brunssum
Op gen Hoes 50. Gr. tussenl. woonhuis. Parterre: inp. gar., 2 slaapkamers., badk. met douche/v.w./w.a., toilet, berging. Tuin. B.g.: grote woonk., open keuken, zonneterras. Verd.: grote slaapkamer, badk. met ligbad/toilet/v.w. Ged. rolluiken. Koopprijs ƒ 169.000,- k.k.

HORSCH VASTGOED
LANDGRAAF
Hoofdstraat 45
tel. 045-315170

JOHANNES XXIII-SINGEL 45 TE HEERLEN

De notarissen MR. M.H.J.M. TOMLOW en MR. P.J.N.T. ZEESTRATEN te Heerlen, zullen op donderdag 1 december 1994 om 15.00 uur in het openbaar ex art. 3:268 van het Burgerlijk Wetboek, in de Tulip Inn te Heerlen, Wilhelminaplein 17, bij opbod en afslag verkopen:

GEMEENTE HEERLEN: LANDHUIS MET VERDERE AANHORIGHEDEN, ONDERGROND EN TUIN, staande en gelegen te Heerlen, Johannes XXIII-singel 45, kadastraal bekend als gemeente Heerlen sectie K nummers 2478, 2481 en 2862, in totaal groot 11 aren 86 centiaren.

Indeling (voor zover bekend):
souterrain: garage voor twee auto's, doorloop met badcel en toilet, portaal, twee kamers gescheiden door kastenwand, cv-ruimte annex wasruimte;
begane grond: hal met garderoberuimte en toilet, living (ongeveer 75 vierkante meter), open keuken;
verdieping: drie slaapkamers en badkamer met ligbad, bidet, wastafel en toilet.

Het pand is te aanvaarden na betaling der koopprijs welke uiterlijk 12 januari 1995 dient te worden voldaan.

Tot 16 november om 17.00 uur kan schriftelijk een onderhands bod op voormelde registergoederen worden uitgebracht bij voornoemde notarissen.

Van toepassing zijn de Algemene Veiling Voorwaarden voor Executieveilingen 1993, voor zover daarvan niet bij de bijzondere voorwaarden is afgeweken.
De AVV en bijzondere voorwaarden liggen ter inzage bij voornoemde notarissen.

Bezichtiging: na afspraak.
Voor nadere inlichtingen en afspraken: kantoor notarissen Tomlow en Zeestraten, Akerstraat 77, 6417 BJ Heerlen, tel. 045-717044.

SITTARD
Notaris Mr. Wim Nelissen te Sittard

zal op woensdag 30 november 1994, 's middags om 3 uur in ORANJE HOTEL SITTARD, Rijksweg Zuid 23 te Sittard, op grond van rechterlijk vonnis, in het openbaar bij opbod en afslag in één zitting verkopen, overeenkomstig de Algemene Veilingvoorwaarden voor Executieveilingen 1993:

het appartementsrecht bestaande uit: de woning op de eerste verdieping ingang op de begane grond en kelder in het souterrain, met verder toebehoren, gelegen aan de Bernhardlaan 1, te Sittard, kadastraal bekend als gemeente Sittard, sectie C nummer 3793 A 4, uitmakende een een/tweede gedeelte in de gemeenschap, ten tijde van de splitsing genummerd C 3771, geheel groot 4 are 29 centiare.
Indeling onder voorbehoud: entree, keuken, grote woonkamer, grote slaapkamer, kelder 5 bij 10 meter in souterrain.

Schriftelijke biedingen kunnen tot 14 dagen voor de datum van veiling (uiterlijk 15 november 1994) worden uitgebracht bij de notaris. Slechts op verzoek van de executant of geëxecuteerde kan de president van de Rechtbank te Maastricht bepalen dat de koop onderhands zal geschieden. Dit geschiedt op grond van een aan de President ter goedkeuring voorgelegde koopovereenkomst gebaseerd op een bieding.

Betaling van de kosten om tot veiling te geraken, overdrachtsbelasting, het notarieel honorarium, kadastrale rechten, buitengerechtelijke incassokosten ad ƒ 2.000,- en BTW uiterlijk 8 december 1994. Betaling van de waarborgsom of stellen bankgarantie ten bedrage van 10% van de koopsom op verzoek van verkoper uiterlijk de vijfde dag nadat daarom is verzocht. Betaling koopsom, royementskosten en verrekening baten en lasten uiterlijk op 11 januari 1995.
Nadere informatie kan worden verstrekt door notaris mr. Wim Nelissen, Wilhelminastraat 53 te Sittard, tel. 046-517373.

Te koop gevraagd

Binnen onze relatiekring is de vraag naar woonhuizen met een verkoopwaarde tussen de ƒ. 200.000,- en ƒ 300.000,- sterk toegenomen. Biedt u een pand in deze prijsklasse te koop aan, laat het ons weten. Wordt onverhoopt uw pand via onze bemiddeling niet verkocht, dan betaalt u ook geen kosten.

RUIJTERS
Ruijters Makelaardij B.V. - Sittard Maastricht Heerlen
6131 AL Sittard · Rijksweg Zd 35 · Tel. 046 - 595151

PAUL SIMONS
MAKELAARDIJ BV
ASSURANTIËN·TAXATIES
HYPOTHEKEN·FINANCIËN
EUROPAWEG ZUID 214 UBACH OVER WORMS

Ubach over Worms
In kindvriendelijke buurt gel. uitst. verbeterd en uitgeb. woonh. met berg. en tuin. Ind.: kelder, ruime woonk., aparte eethoek, open keuk. met luxe install., 3 slaapk., badk. met douche, zolder (vliezotrap). Vraagprijs: ƒ 175.000,- k.k.

Schaesberg
Rustig gel. halfvrijst. woonh. met berg. en grote tuin. Ind.: kelder, keuk. met install., ruime woonk., moderne badk., 2 ruime slpk. Pand is zéér goed onderhouden. Vraagprijs ƒ 178.000,- k.k.

Schaesberg
Rustig gel. souterrainwoning met inpand. ruime gar. en tuin. Ind.: hal, L-woonk., open keuk. met stand. install., 3 slaapk., badk. met ligbad, zolder (vliezotrap). Vraagprijs ƒ 179.000,- k.k.

Ubach over Worms
Goed gel. halfvr. woonh. met gar. Ind.: L-woonk., open keuk., 2 slaapk., ruime badk., zolder (vaste trap, 3e slaapk mogelijk). Pand is luxe afgewerkt. Vraagprijs ƒ 218.000,- k.k.

Hoensbroek
Ruim halfvr. woonh. met gar. en tuin. Ind.: ruime woonk., keuk. met eiken install., 3 slaapk., badk. en zolder (vaste trap) met 4e slaapk. Vraagprijs: ƒ 229.000,- k.k.

Brunssum
Op perfecte stand gel. uitst. onderh. halfvr. woonh. met gr. garage en tuin. Ind.: prov.kelder, ruime L-woonk., uitgeb. keuk. met install., bijkeuk., toilet, 3 slaapk., badk. met ligbad, toilet, zolder (vliezotrap). Vraagprijs ƒ 275.000,- k.k.

Op zaterdag is ons kantoor geopend van 10.00 tot 13.00 uur.

NVM
045-318182

NEDU MAKELAARDIJ
"De makelaar in tevredenheid"
BEHEER/VERHUUR O.G. · MAKELAARDIJ · TAXATIES · HYPOTHEKEN · ASSURANTIEN

TE KOOP

HOENSBROEK:
"Uitstekend gelegen, kwalitatief hoogwaardig vrijstaand herenhuis met garage!"
Ind. hal, woonk. keuken, 3 slaapk., ruime badk. m. ligb. douche v.w. en 2e toilet, 2e verd. bereikb. via vaste trap m. mogelijkh. voor 4e slpk. Optimaal geïsoleerd, voll. dubb. begl. Alle ramen/kozijnen hardh. Bwjr. 1989. Aanv. direkt. **Vraagpr. f 235.000,- k.k.**

HEERLEN:
Perfekt verzorgd woonhuis met flinke achtertuin!"
Ind. kelder, L-vormige woonk., woon/eetkeuken, berging, 2 slaapk. badk. m. douche, v.w. en aan- en afv. w.a., zolder (momenteel niet bereikbaar). Vrijwel alle ramen/kozijnen kunststof m. dubb. beglazing en voorz. v. roll. Aanv. in overl. **Prijs f 125.000,- k.k.**

LANDGRAAF:
Vrijstaande bungalow op een perceel van 1007 m2!"
Ind. sout.; gar. prov. kelder, kelder. Beg. grond: hal, woonk. m. open haard, dichte keuken (4.50 x 3.15) m. app., 2/3 slaapk. badk. m. ligb. douche, 2e toilet en v.w. Alle ramen/kozijnen en kunststof en ged. dubb. begl. Geïsoleerd. Achterzijde grenst aan bosje! Aanv. in overl. **Prijs f 307.500,- k.k.**

VOORNEMENS EEN HUIS TE KOPEN?
AANGEZIEN WIJ VOLLEDIG ONAFHANKELIJK ZIJN KUNNEN WIJ VOOR U, ONGEACHT BIJ WELKE GELDGEVER, EEN HYPOTHEEK VERZORGEN DIE GEHEEL AANGEPAST IS AAN UW SPECIFIEKE WENSEN. BEL GERUST EENS VOOR EEN VRIJBLIJVEND GESPREK. U WORDT ER ALTIJD WIJZER VAN!

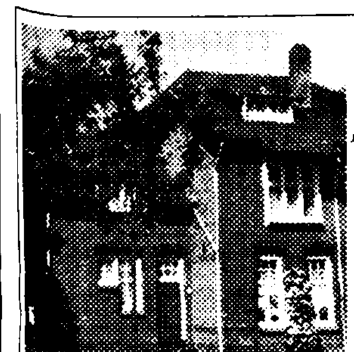
LANDGRAAF:
"Op 1e stand gelegen bungalow met 4 slaapkamers!"
Ind. hal, ruime L-vormige woonk., keuken m. app., bijkeuken, 4 slaapk., badk. m. ligb. v.w. en 2e toilet, separate douche, zolder. Geïsoleerd. Nieuw dak 1993. Bwjr. 1977. Perc. opp. 605 m2. Aanv. desgewenst op korte termijn. **Prijs f 325.000,- k.k.**
VERKOCHT

HULSBERG:
"Uitstekend gelegen halfvrijstaand woonhuis!"
Ind. hal, woonk., dichte keuken m. app. hobby-kamer (5.70 x 3.00) gar. 3 slaapk., badk. zolder. Ged. kunststof ramen/kozijnen m. dubb. begl. en roll. Perc. opp. 314 m2. Perfekt onderhouden! Geen bebouwing a.d. voorzijde. Aanv. in overl. **Vraagpr. f 235.000,- k.k.**

BEKKERWEG 29, HEERLEN
TEL. 045-710909
Maandag t/m vrijdag van 8.30-17.30 uur, kantoor op zaterdag geopend van 9.00-13.00 uur

Pickée, van huis uit aktief !

BRUNSSUM: Groot halfvrijst. herenhuis m. c.v.-gas, gar. berging en gr. tuin. Dub.begl. Roll. **Een pand dat u beslist van binnen moet zien. Ind. o.a.:** Prov. - kelder, ruime woonk. met openhaard, eetkeuken met keukeninstall. Bijkeuken, gar. en berging. 3 slpks., ruime badk. m. o.a. ligb. en douche. Vaste trap naar zolder. Zolderkamer. **Prijs: ƒ 294.000,- k.k.**

BRUNSSUM: Gr. Halfvrijst. herenhuis m. gaskachels, gar. berging en grote tuin. **Een pand dat u beslist van binnen moet zien. Ind. o.a.:** Prov. kelder, woonk., eetkeuken met keukeninstal., bijkeuken. **1e Verd.:** 3 grote slaapks., doucheruimte. Vaste trap naar 2e verd., zolderkamer. Aanv. direct. **Prijs: ƒ 259.000,- k.k.**

HEERLEN: Vrijst. woonh. m. c.v.-gas, gar. en tuin. Rustig en blijvend goed gel. Muren en dak geisol., dub. begl. Roll. Goed onderh. **Ind. o.a.:** Ruime woonk. (ca. 48 m2) m. leistenen vloer, openhaard, keuken m. compl. keukeninstal., bijkeuken. **1e Verd.:** 3 ruime slpks., badk. m. o.a. ligb., douche en toilet. **2e Verd.:** 2 slpks. Berging. **Prijs: ƒ 377.000,- k.k.**

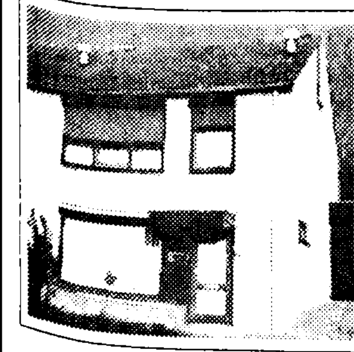

HEERLEN - WELTEN: Geschakeld herenhuis m. c.v.-gas, gar. en tuin. Rustig gel. Optim. geisol. Uitst. onderh. **Ind. o.a.:** Ruime L-vorm. woonk. keuken m. compl. keukeninstal. m. app. **1e Verd.:** 3 slpks., grote bergruimte, badk. **2e Verd.:** Vaste trap, grote hobbyruimte (mogelijkh. 4e slpk). **Een pand dat u beslist van binnen moet zien. Prijs: ƒ 289.000,- k.k.**

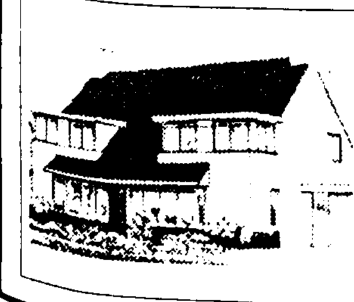

HEERLEN - WELTEN: Vrijst. villa m. c.v.-gas, gar. en prachtige tuin (tot. ca. 1200 m2). Geh. gerenov. Goedonderhouden. **Ind. o.a.:** Woonk. met parket en open haard, eetk. met parket, eetkeuken met moderne keukeninstall. en app. **1e Verd.:** 4 slaapks., badk. **2e Verd.:** 2 slpks. en zolder. Dub. beglaz. **Prijs op aanvraag.**

HEERLEN: Goed onderh. woonh. m. c.v.-gas, berging, gar. en tuin. Ged. dubb. begl. Roll. **Ind. o.a.:** woonk., keuken m. keukeninstal. **1e Verd.:** 3 slpks., badk. m. o.a. douche en 2e toilet. **2e Verd.:** vliezotrap, zolder- ruimte. **Prijs: ƒ 149.000,- k.k.**

Onze 35 jarige ervaring zorgt voor een snelle verkoop!
Daarom zijn wij steeds op zoek naar panden in alle prijsklassen. Belt u eens voor een vrijblijvende afspraak.

HOENSBROEK: Halfvrijst. woonh. m. c.v.-gas, ruime inp. gar. en tuin. Ged. dub. begl. Roll. **Sout:** prov. kelder, berg- en wasruimte, gar.. **Ind. o.a.:** L-vorm. woonk. m. parket, keuken (dicht), 4 slaapks., badk. m. o.a. ligb. en toilet. Zolder. **Prijs: ƒ 249.000,- k.k.**

HOENSBROEK: Halfvrijst. woonh. m. c.v.-gas, gar. en mooie tuin. Blijvend rustig gel. aan de buitenr. v.h. centrum. Dak geisol. Roll. Goed onderh. **Ind. o.a.:** Ruime woonk. (ca. 38 m2), openhaard, leistenen vloer. Keukeninstal. m. app., 4 slpks., badk. Zolder (vaste trap). **Prijs: ƒ 229.000,- k.k.**

KERKRADE - EYGELSHOVEN: Een in aanb. zijnde woning m. c.v.-gas, gar. en tuin. Muren en dak geisol. **Ind. o.a.:** L-vorm. woonk. keuken, 3 slpks., bet. badk. m. ligb. en 2e toilet. Vaste trap naar ruime zolderberging. Aanv. direct. **Prijs: ƒ 235.000,- k.k.**

KERKRADE-TERWINSELEN: Goed onderh. halfvrijst. woonh. m. c.v.-gas, gar., berging en tuin. Rustig en blijvend goed gel. Dub. begl., hardhouten koz., muren en dak geisol. **Ind.:** prov. kelder, L-vorm. woonkeuken (ca. 43 m2 met parket, keuken m. keukeninstal. en app. 3 slpks., bet. badk. vliering. Aanv. direct. **Prijs: ƒ 225.000,- k.k.**

KERKRADE-EIJGELSHOVEN: Goed onderh. woonh. m. c.v.-gas, bergingen en tuin. Ged. kunstst. kozijn. Dubb. begl. Dak is geisol. **Ind. o.a.:** Prov. kelder, woonk., ruime keuken m. kunstst. keukeninstal. en app.. Bet. badk. m. ligb. en douche. **1e Verd.:** 2 slaapks., **2e Verd.:** Vaste trap. 1 Slpk. Zolderberging. **Een pand dat u beslist van binnen moet zien.** Achterom bereikbaar. **Prijs: ƒ. 195.000,- k.k.**

LANDGRAAF - NIEUWENHAGEN: Ouder woonh. m. inpandige gar., div. bergingen en tuin. Ged. kunstst. koz. m. dubb. begl. **Ind. o.a.: 1e Verd.:** woonk., keuken, werkkamer, slaap/logeer-kamer, douche-ruimte. **2e Verd.:** 3 slaapks., zolderberging. **Prijs: ƒ 189.000,- k.k.**

LANDGRAAF - NIEUWENHAGEN: Goed onderh. woonh. m. c.v.-gas, bergingen en tuin. **Ind. o.a.:** Prov.kelder, ruime L-vorm. woonk. m. parket. Luxe uitgevoerde keukeninstal. m. app., **1e Verd.:** 3 Slpks., bet. doucher. m. v.w. **2e Verd.:** Vaste trap. Zolderberging. Aanv. direct. Pand is achterom bereikbaar. **Prijs: ƒ 155.000,- k.k.**

LANDGRAAF - NIEUWENHAGEN: Goed gel. type vrijst. woonh. m. c.v.-gas, gar., berging en grote tuin. **Ind. o.a.:** prov.- kelder, woonk., keuken. **1e Verd.:** 3 slpks., badk. **2e Verd.:** vaste trap, 2 slpks. en bergruimten. **Prijs: ƒ 247.000,- k.k. Een pand dat u beslist van binnen moet zien.**

LANDGRAAF - NIEUWENHAGEN: Vrijst. bungalow met c.v.-gas, gar., div. en rondom tuin. **Ind. o.a.:** Royale hal, L- vormige woonk., openhaard, keuken m. keukeninstal. 3 Slpks. en badkamer. **Prijs: ƒ 349.000,- k.k.**

LANDGRAAF - SCHAESBERG: Halfvrijst. woonh. m. c.v.-gas, gar. en tuin. Rustig gel. Uitst. onderh. Dub. begl. **Ind. o.a.:** Woonk. m. openhaard, eetkeuken m. moderne keukeninstal. m. app., 3 slpks., Ruime badk. m. o.a. ligb. douche, toiletruimte, zolderruimte. **Prijs: ƒ 219.000,- k.k.**

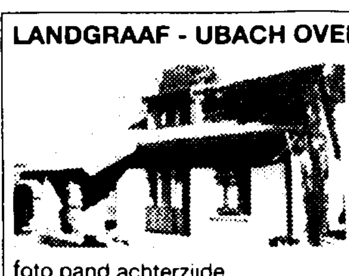

LANDGRAAF - SCHAESBERG: Nabij draf- en renbaan. Rustig gel. halfvrijst. woonh. m. c.v.- gas, tuin en gar. Ged. dub. begl. Muren en dak geisol. Roll. **Ind. o.a.:** woonk. keuken 3 slpks., bet. badk. en zolderberging. **Prijs: ƒ 199.500,- k.k.**

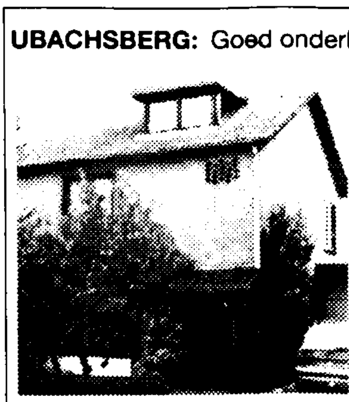
LANDGRAAF - UBACH OVER WORMS: Goed onderh. halfvrijst. semi-bungalow met c.v.-gas, ruime gar. (2 auto's) en fraaie tuin (meer dan 50 m. diep). Tot. opp. ca. 1.170 m2. Ged. dubb. begl. **Ind. o.a.: Souterr.,** 2 slpks., bet. badk. m. ligb. en 2e toilet. **Parterre:** Royale hal, woonk m. tegelvl. ruime keuken. bijkeuken en 1 slaapk. **Een pand dat u beslist van binnen moet zien. Prijs: ƒ 359.000,- k.k.**

NVM

Taxaties, makelaardij o.g., NVM Hypotheekshop
Heerlenseweg 22, 6371 HS Landgraaf
045 - 326767
Maandag t/m vrijdag van 8.30 tot 17.30 uur, 's Zaterdags van 9.00 tot 15.00 uur. (Verder volgens afspraak)

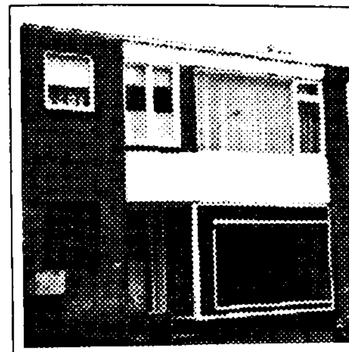

LANDGRAAF - UBACH OVER WORMS: Goed onderh. woonh. m. gas-kachel, berging en tuin. Kunstst. koz. m. dub. begl. Roll. **Ind.:** Prov. kelder, woon-eetk., keuken m. keukeninstal., 3 slpks., badk. m. ligb. **1e Verd.:** 2 slpks., **2e Verd.:** Vlizotrap. Zolderberging. Pand is achterom bereikbaar. **Prijs: ƒ 145.000,- k.k.**

LANDGRAAF - UBACH OVER WORMS: Vrijst. landh. type m. c.v. en rondom tuin. Landelijk gel. Muren en dak zijn geisol. Ged. dub. begl. **Ind. o.a.:** L-vorm. woonk. (ca. 45 m2), keuken (dicht), badk. 3 slpks. **Een pand dat u beslist van binnen moet zien. Prijs: ƒ 289.000,- k.k.**
foto pand achterzijde

UBACHSBERG: Goed onderh. halfvrijst. woonh. m. c.v.- gas, gar. en tuin. Blijvend goed gel. Dak geisol. Dubb. begl. **Ind. o.a. sout.:** Geh. onderkelderd. **Part.:** Ruime woonk. (ca. 45 m2), parketvl., openhaard. Woonkeuken m. compl. keukeninstal. **1e Verd.:** 3 slpks., bet. badk. m. douche. **2e Verd.:** vaste trap. 2 Zolderk. **Een pand dat u beslist van binnen moet zien. Prijs: ƒ. 292.500,- k.k.**

ZUID - OOST - LIMBURG Uniek gel. prachtig landhuis, met weilanden, paardestallen en zwembad, aan de rand van de stad in een landelijke rustige omg. **Prijs: ƒ. 1.300.000,- k.k.**

BEDRIJFSPANDEN

HEERLEN: Winkelpand m. bovenw. c.v.-gas en gar. Gel. in goede woonwijk. **Ind. o.a.:** Winkel ca. 60 m2). **Bovenwoning:** Woonk., keuken, 3 slpks., doucheruimte. Ged. dub. begl. **Prijs: ƒ 229.000,- k.k.**

KERKRADE - CENTRUM: Kantoor- en/of winkelruimte. Uitst. gel. Goed bereikbaar en herkenbaar. Tot. opp. ca. 230 m2. Ook te splitsen in 2 zelfst. eenh. Goed afwerkingsniveau. **Prijs: ƒ 425.000,- k.k.**

TE HUUR

HEERLEN - WELTEN - CENTRUM: TE HUUR. Winkel/kantoor ca. 40 m2 met magazijn ca. 11 m2. **Sout:** Magazijnr. **Bovenwoning:** Ruime L-vormige woonk. Luxe moderne keukeninstal. met app. Gr. dakterras ca. 23 m2. 3 Slaapks., luxe badk. **Huurprijs: ƒ 2.200,- p. mnd.**

Pickée
makelaardij bv

buiten b nnen

Vrieheide ligt vrij en ruim, met alle voorzieningen in de buurt. En letterlijk nabij de heide. Want deze moderne en vriendelijke wijk grenst aan de Brunssummerheide. Een uniek natuurgebied, waar u echt op adem komt. Ervaar de ruimte en proef hoe dat woont. Wanneer het u maar uitkomt. Op werkdagen of in het weekend.

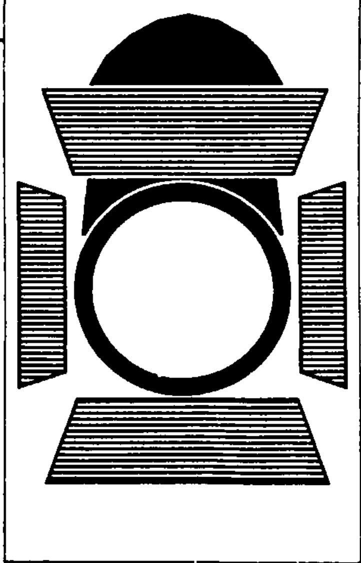
3 Verdiepingen eigen woonruimte. Op de begane grond een hal, berging en een ruime werkkamer. Fijne woonkamer, flinke keuken, 3 slaap kamers en badkamer. Deels geïsoleerd en voorzien van dubbele beglazing. En óók nog een behoorlijke tuin en 2 balkons.

Voor maar ƒ 790,00 per maand!
(exclusief servicekosten)
U wrijft uw ogen uit als u onze modelwoning ziet. In Vrieheide-de Stack, gemeente Heerlen. Vul de bon vandaag nog in of bel voor een afspraak.

Wij maken tijd voor u.

Stuur mij vrijblijvend de gratis brochure over Vrieheide-de Stack.
Naam: ....
Adres: ....
Postcode: ....
Plaats: ....
Telefoon: ....
Uitknippen en opsturen naar: ABC Vastgoedbeheer Akerstraat 23, 6411 GW Heerlen
Of bellen onder tel.nr. 045-712040

ABC Vastgoedbeheer
Akerstraat 23, 6411 GW Heerlen.

'Een natuurtalent dat zich kan inleven in teksten'

Pierre Kartner producer Limburgse Anita Lespoir

DOOR ELS SMIT

BREDA/HOENSBROEK – Vooralsnog weet de wereld niet veel meer van haar dan: 'M'n pa en ma zeggen nee' en dat ze de voorkeur geeft aan 'Een man met een snor'. Dat althans zijn de titels waarmee de Limburgse zangeres Anita Lespoir zich presenteert onder de vleugels van Pierre Kartner, die in haar gelooft. Zoals hij ooit – en niet ten onterechte – geloofde in Corry en De Rekels, in Hanny. „Een natuurtalentje," zegt Pierre.

Eigenlijk verwonderlijk. Per slot van rekening is Anita al tien jaar bezig, verdiende haar sporen met optredens in Duitsland en België. De wals, de tango, de Engelse wals, feestnummers, ballades: ze heeft ze uitgeprobeerd en het goede ervan behouden. Maar ja, door iemand als Pierre Kartner onder de arm te worden genomen. Als die je paspoort zou kunnen zijn tot een toekomst die wellicht naar De Top zou kunnen leiden...

Repertoire

Pierre Kartner is nu even weg. En met die goeroe weg praat het een stuk gemakkelijker. Over de dingen die ze in het verleden heeft gedaan. Bijvoorbeeld over het repertoire dat ze heeft opgebouwd. Over dat zij, in tegenstelling tot menig ander jong ding dat in de showbizz wil, een manager heeft getroffen die niet kiest voor de snelle weg van een bliksemcarrière.

Anita niet. Die heeft – 'en dat beschouw ik als een geschenk' – Annemie Bertels uit Hoensbroek als manager getroffen. Die zei: 'We gaan het langzaam en solide opbouwen'. Zodat ze na talentenjachten was gevrijwaard voor het niet-nakomen van beloften van mensen die iets in haar zagen, haar gouden bergen in het vooruitzicht stelden en vervolgens niets van zich lieten horen.

● *Anita Lespoir: „Geen bezwaar om in een muzikale top terecht te komen."* Foto: GPD

„Ik heb het allemaal gezien, ik heb genoeg meegemaakt." Ze heeft voor een artiest, eentje die niet zonder de Soundmix Show of op een andere gelikte manier opeens aan De Top of wat er voor doorgaat, is gekomen, een ouderwetse leerschool gehad. Het omkleden in kleine lokaaltjes, als er al lokaaltjes waren. De koelkelders die de plaatselijke exploitanten wel geschikt vonden als kleedkamer. De kinderen die weliswaar de privé-ruimte respecteerden, maar die via het raam aan andere kinderen konden melden: 'Nu staat ze in haar blote kont'.

Ze heeft het kunnen bolwerken, ze heeft dat ook gewild. „Ik heb heel veel ervaring, met publiek, met het vak. Ik heb de kans gehad om met andere artiesten op te treden en te zien hoe zij het vak uitoefenen. Zo heb ik gezongen met Freddy Breck, met Dennie Christian."

Dat is de manier om te beginnen. Anita's antwoord op de vraag waarom ze al die energie investeert: „Ik zou er geen bezwaar tegen hebben wanneer ik als het zo uitkomt toch een beetje in De Top zou kunnen komen zitten."

Emoties

Pierre Kartner, even terug van drukke bezigheden, wil graag ook een duit in het zakje doen. Pierre: „Ze kan zich inleven in teksten. Ik heb gemerkt dat als het om een gevoelige tekst gaat, ze zich helemaal inleeft. Meer dan dat, dat de tekst haar persoonlijk aanspreekt en dat ze op het zelfde moment het vermogen heeft die emotie te laten doorklinken in wat ze zingt. Dat kunnen niet veel mensen. We kunnen allemaal voelen, allemaal emoties doormaken, verdriet hebben, vrolijk zijn. Maar we kunnen niet allemaal die emotie vertalen in de vertolking van een lied."

„Dat kan zij wel. Nu zingt ze nog, althans op de single die is uitgebracht, dat niets-aan-de hand-repertoire. Maar op de cd, die op punt van verschijnen staat, zingt ze een heel gevarieerd genre, waaronder een ballade. Die is zo mooi, dat ik denk dat die heel veel mensen aanspreekt, maar dat-ie bovendien aantoont waar Anita's kracht in de toekomst ligt."

Het is even afwachten waar een en ander toe leidt. Wel is duidelijk dat ze qua karakter en staat van dienst veel in zich heeft om het in de showbizz te redden.

Bovendien heeft ze een gezin, een man en ouders achter zich die haar steunen. Die weten van haar ambities en van haar kunnen. Haar man is vrachtwagenchauffeur.

Anita: „Gek hè, vroeger zag ik het programma 'Op volle toeren' en daarin traden giganten op. En steeds – het klinkt raar als je dat tegen anderen vertelt – had ik het idee: Ik krijg ooit in goede zin met die mensen te maken."

'Theater is eigenlijk één grote kijkdoos'

Berdien Stenberg komt met jubileumshow naar Sittard

● *Berdien Stenberg: „Tegenwoordig maak ik zelf uit wat ik zeg en wat ik speel."* Foto: GPD

DOOR KATJA KREUKELS

SITTARD – Kleine meisjes worden groot. De jongedame met de toverfluit en een strik op haar achterwerk is in twaalfeneenhalf jaar een rijpe muzikante geworden. Ze is nuchter genoeg om met beide benen op de grond te staan, maar tegelijkertijd blijft ze gefascineerd door de veelzijdigheid van uiteenlopende klanken.

Liefhebbers kunnen zondag in de Sittardse stadsschouwburg samen met Berdien Stenberg de legendarische Orient Express instappen. Een reis van Londen naar Istanbul met liefde, avontuur en misdaad. Haar jubileumshow 'In het spoor van de Orient Express' is gestoken in een theatraal jasje.

Als kind van twaalf was de kleine Berdien al helemaal geobsedeerd door theater. Deze voorliefde krijgt nu voor het eerst gestalte, omdat de fluitiste tijdens dit feestelijke concert zal dansen en toneelspelen. Geen cabaret, maar een nieuwe formule met haar fluitspel op de voorgrond van het decor.

„Theater is eigenlijk één grote kijkdoos. Ik vind dat ik mezelf heel erg beperk met een statige en droge voorstelling. Deze nieuwe ingrediënten moeten ervoor zorgen dat mijn muziek meer tot de verbeelding gaat spreken. Echt heerlijk om te doen," vertelt de jubilerende Berdien.

Het muzikale meisje dat altijd werd betutteld en geleefd door haar platenmaatschappij en managers, is nu haar eigen weg ingeslagen. Berdien vindt dat ze zich in muzikaal opzicht goed heeft ontwikkeld. Ze heeft nu de behoefte om in haar voorstellingen meer van zichzelf te laten zien.

Een zelfbewuster imago? „Ja, vroeger moest ik zeggen, dat ik gebakken aardappels lekkerder vond dan gekookte. Tegenwoordig maak ik zelf uit wat ik zeg en wat ik speel."

Limburg heeft voor de fluitiste, net als België, 'iets speciaals'. En dan niet alleen omdat haar broer in Landgraaf is getrouwd met een Française en de tweede uitvoering van haar jubileumconcert in Sittard plaatsvindt. Nee, Limburg betekent voor Berdien vooral gezelligheid. „Ik zak heel graag af naar het zuiden omdat ik graag dialect hoor. En dan die gemoedelijkheid van de mensen... Limburgers gaan tenminste écht uit! Aan het slot van een voorstelling genieten ze na."

De muzikante gaat een druk jaar tegemoet. Naast haar jubileumconcerten reist ze in november naar het Verre Oosten en volgend jaar naar Canada. Een hardwerkende vrouw, maar ook een moeder van twee kinderen. Een kwestie van goed plannen, vindt ze zelf.

Tussen de bedrijven door blijft ze knutselen en puzzelen met klanken en noten. Een kadootje heeft ze al. Over twee weken komt haar jubileum-cd uit: 'Berdiens Choise'. Zelf heeft ze nog genoeg dromen, wensen, creativiteit en pit om de volgende twaalfeneenhalf jaar voor een hoop muziek te zorgen.

Maastrichtenaar Etienne Borgers debuteert met cd

MAASTRICHT – Luisterliedjes in het Maastrichts dialect. Etienne Borgers maakt hiermee zijn cd-debuut. Op dit eerste album, simpel genaamd 'Etienne Borgers', ontwijkt de 31-jarige Maastrichtse zanger meteen het veilige pad van folkloristische clichés. Borgers heeft in liedjes als Libelle, Mien leefste, Zjaloes, Sjoen Wäörd, Stumm en Es Iech Noe Doed Moot Goon, zijn eigen weg gevonden. Hij geeft Limburgse muziek niet alleen een nieuwe, maar vooral een persoonlijke gestalte.

Samen met Ernst Reichrath werkte Borgers aan teksten, die onderwerpen raken waar de luisteraar zichzelf in kan herkennen. Geen 'Sturm und Drang', geen mijmeringen, maar op een directe en intieme manier zingt hij over de liefde, moeder/zoon-relaties, jaloezie, eerlijkheid, dood en vriendschap.

Componist en producer Gregor Theelen (29) heeft het project muzikaal ondersteund. In samenwerking met bekende studiomuzikanten en leden van het Metropole Orkest heeft het driemanschap Borgers, Reichrath en Theelen een stijl ontwikkeld, die het dichtst in de buurt van het moderne chanson komt.

Etienne Borgers leerde in 1992 Gregor Theelen kennen en samen maakten zij toen plannen voor een Limburgstalige cd.

Ernst Reichrath werd benaderd met de vraag of hij teksten wilde schrijven. Etienne viel maart 1993 in de prijzen tijdens het Chanson Concours van de Academie Française. Tv-presentator Hans van Wilgenburg en zangeres Liesbeth List waren toen als juryleden erg gecharmeerd van de kwaliteiten van de zanger. In de herfst van het afgelopen jaar speelde Borgers een hoofdrol in de musical 'Det had ger gedruimp' van Frans Boermans en Gregor Theelen.

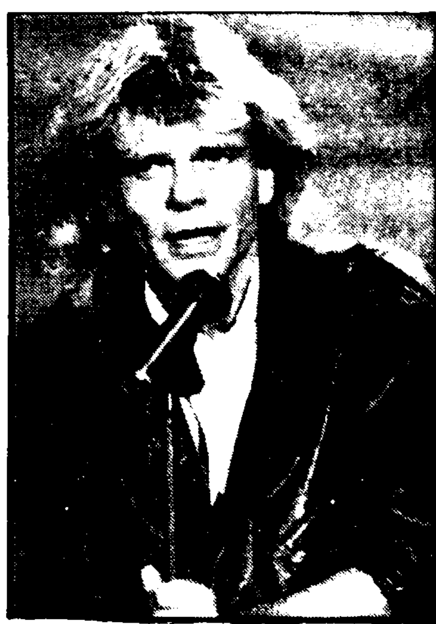
Etienne Borgers, die vandaag de hele dag op de platenafdeling van V & D in Maastricht aanwezig is om zijn debuut-cd te signeren, heeft inmiddels een begeleidingsband opgericht waarmee hij samen met regisseur Hans Spin werkt aan een avondvullend theaterprogramma.

made in GERMANY

onder redactie van Harrie Cremers

Muziek voor de kersttijd

Zullen we het vandaag dan eens hebben over de naderende kersttijd? In Duitsland beginnen de rekken in de cd-zaken weer goed vol te raken met traditionele, maar ook met eigentijdse kerstliedjes en muziekjes. Op de valreep naar november is het er natuurlijk weer de periode van het jaar voor. Het gaat per slot van rekening niet alleen om die beide kerstdagen, maar zeker ook om de zogeheten 'Vorweihnachtliche Zeit'. Zo is het dinsdag in Duitsland Allerheiligen (Nederland heeft die gedenkdag afgeschaft, maar de buren – ook in België en vele andere landen – houden die feestdag nog in ere) en daarna volgen Volkstrauertag (13 november), Buss- und Bettag (16 november) en Totensonntag (20 november) met nadien, vanaf 27 november, vier adventszondagen. Op het album Christmas Eve presenteren wereldsterren als *James Last* en *Engelbert (Humperdinck)* klassieke kerstliedjes als White Christmas en Betlehem. De 'happy sound' van de bekende orkestleider met zang van de al even beroemde Engelbert is een geslaagde muzikale combinatie. Een gelegenheidsalbum (Polydor 521 015-2). Blijven nog we even bij traditionele kerstliedjes als Kling Glöckchen klingeling, Vom Himmel hoch, Ihr Kinderlein kommet en Stille Nacht heilige Nacht. Op het album Das goldene Weihnachtswunschkonzert der Chöre zijn die terug te vinden in uitvoeringen door de *Wiener Sängerknaben, Regensburger Domspatzen, Montanara Chor* en *Tölzer Knabenchor.*

● *Matthias Reim*

Niet alleen bekend standaardrepertoire, maar ook eigentijdse kerstliedjes staan op de cd Klingende Adventszeit met zanger en tv-presentator *Michael Schanze* en het Kinderkoor van de Sing- und Musikschule Veitshochheim. Een aardig nummer is bijvoorbeeld Weihnachtslied für uns Alle. En wie na al die jaren eens een ander kerstgeluid wil horen doet er goed aan om de cd *Zeit für Gefühle* in huis te halen. Daarop zijn artiesten te horen als *Udo Lindenberg, Matthias Reim, Howard Carpendale, Veronika Fischer* en *Petra Zieger*. Het betreft Engelse nummers in een Duitse versie die we kennen van Chris Norman, Nazareth, Katrina & The Waves en andere. Tot de muzikale hoogtepunten in kerstsfeer behoort behalve Jason Everlys 'After Loving You' ook het gloednieuwe nummer 'Stop the war, it's christmas' van de Berlijnse formatie She's China. De hier aangekondigde kerst-cd's zijn overigens maar een greep uit de tientallen albums die op de markt komen.

Zilveren jubileum Bläck Fööss

● *De Bläck Fööss*

Even een knipoogje naar de *Bläck Fööss*. De bekende Keulse groep geeft volgende week zondag 6 november een avondvullende show *(Let op het tijdstip: vanaf 19.00 uur)* in de Rodahal van Kerkrade. Het is een optreden dat je zeker niet mag misssen want de zes leden van de groep zul je voorlopig niet meer zo snel terugzien in onze contreien. De Bläck Fööss bestaan in 1995 namelijk 25 jaar. Een zilveren jubileum dat voor Tommy Engel, Hartmut Priess, Erry Stoklosa, Bömmel Lückerath, Peter Schütten en Willy Schnitzler zeker niet onopgemerkt voorbij zal gaan. Reken maar dat televisie en radio uitgebreid aandacht zullen besteden aan de vele hits, die al lang niet meer op twee handen (Wat zeggen we? Twintig handen!) vallen te tellen. Katrin, Männer, Bye bye my love, Meiers Kättche (ming eetste Frundin), Hoesmeister Kaczmarek, 't Kackleed, Dat Wasser von Kolle, Achterbahn, Lück wie ich un du, Frankreich Frankreich en Polteraovend in der Elsasstroas. Allemaal nummers die De Bläck Fööss bij hun vorige bezoek aan Kerkrade lieten horen. Op zondag 6 november, wanneer de groep door Hubert Geulen en Hans Krasovec opnieuw naar de Rodahal van Kerkrade wordt gehaald, komen daar nog nog eens liedjes bij uit hun recente cd Rheinhotel. Nogmaals herhalen dat dit concert om 19.00 uur begint. Kaarten zijn verkrijgbaar bij alle kantoren van het Limburgs Dagblad.

Driehonderdste ZDF-Hitparade

● *Chris & Claudia Roberts*

Feest bij de ZDF-Hitparade. Aanstaande donderdag krijgt de kijker via Duitsland 2 tussen 20.15 en 21.15 uur de driehonderdste aflevering op zijn scherm. Reden om een klein feestje te bouwen met presentator Uwe Hübner, die voor deze speciale gelegenheid ook zijn voorgangers Viktor Worms en Dieter Thomas Heck heeft uitgenodigd. Maar voor de kijker draait het ook na 25 jaar ZDF-Hitparade natuurlijk allemaal om de artiesten die de revue passeren. Per fax stuurde het ZDF ons gisteren een lijstje.

G.G. Anderson – Memories of Love; *Kristina Bach* – Avanti Avanti; *Petra Frey & Andy Borg* – Zusammen gehn; *Claudia Jung & Richard Clayderman* – Je t'aime mon amour; *Gwen* – Du bist mein Freund; *Nicole* – Am liebsten mit Dir; *Stefan Raab* – Böörti, Böörti Vogts; *Matthias Reim* – Im Himmel geht es weiter; *Claudia & Chris Roberts* – Traumluftballon; *Edward Simoni* – Über den Anden. Speciale gasten zijn donderdag in de ZDF-Hitparade *Mekado* (Together in Blue Jeans) en *All 4 One* (So much in Love).

Agenda

Wáár en wanneer zijn Duitstalige artiesten onderweg in de Benelux en het aangrenzende Duitsland? Onze agenda.

OKTOBER
- 31 *Karel Gott*, Antwerpen, Koningin Elisabethzaal.

NOVEMBER
- 6 *Bläck Fööss*, Kerkrade, Rodahal, 19.00 uur. Kaarten: kantoren Limburgs Dagblad.
- 11 *Howard Carpendale*, Aken-Eilendorf, Zaaltheater Geulen, tel. 00-49-241-551250.
- 12 *Markus Wendorf*, Hamont (B), Zaal Posthoorn.
- 19 *Zillertaler Schürzenjäger*, Kerkrade, Rodahal.

Reacties op *Made in Germany met Harrie Cremers* blijven welkom op ons vertrouwde adres: rtv/showpagina-redactie Limburgs Dagblad, Postbus 3100, 6401 DP Heerlen. Faxen kun je óók (dag en nacht!) op nummer 045-739264. Prettig weekeinde!

Nederland 1

Avro/KRO
07.00 Tekst-tv.
10.00 PC Zakelijk en creatief.
10.30 Zakendoen met telematica. Afl.: Toekomst.
11.00 Tekst-tv.
15.12 Nieuws voor doven en slechthorenden.
15.19 Het zakmes. Nederlandse jeugdfilm.
Met Mees heeft per ongeluk het mooie, kostbare zakmes van zijn vriendje Tim in zijn zak gestopt en hij wil het terug brengen, maar Tim is net verhuisd en Mees weet niet waar naar toe. Hij begint een grote zoektocht.
16.50 Kijk, de bijbel. Verhalen uit de bijbel, voorgelezen door Martine van Os.
17.00 Cinekid Gala 1994. Rechtstreekse uitzending met de afsluiting van het jeugdfilmfestival Cinekid.
18.02 Festival Mix. Compilatie uit KRO's Tekenfilmfestival en de Droomshow.
18.20 Topscore met Ted de Braak. Woordspel.
18.48 (TT) De legende van de bokkerijders. 13-delige jeugdserie. Na de diefstal van het goud wordt de pastoor gevangen genomen. Martien voelt zich erg schuldig.
Afl. 2: Onschuld.
19.19 (TT) Waku Waku. Dierenquiz.
20.00 (TT) Journaal.
20.24 NOS-Weeroverzicht.
20.29 Wie-o-wie. Programma over de verrassende wereld achter de kleine advertentie.
21.19 Brandpunt. Actualiteiten.
21.55 (TT) Paradijsvogels. Serie portretten van unieke en kleurrijke mensen. Afl. 4: Kippen en hanen.
22.25 Karel. Talkshow.
23.10 The untouchables. Amerikaanse serie.
Capone is vastbesloten de kindermoordenaar te vinden en gaat op zoek naar de zwerver die op de verschillende plaatsen des misdrijfs is gezien. Ondertussen wordt Ness gearresteerd.
00.01-00.06 Journaal.

Nederland 2

EO
07.00 Alles kits. Kindermagazine.
07.25 Professor Poopsnagle. Australische jeugdserie. Afl. 8. Herh.
07.52 De grote kunstroof. Animatieserie. Aansl.: De droomshow. Spel.
08.44 Woef. Engelse jeugdserie.
09.06 Cartoon club. Tekenfilm.
09.36 Topscore met Ted de Braak.
10.01 Prettig weekend. Uitgaanstips.
10.26 Filmspot. Filmrubriek.
10.54 Onwijs. Jongerenprogramma.
11.20 Het elfde uur. Talkshow. Herh.
12.10 Galg en rad. Workshop met ouders en kinderen over opvoeden.
12.50 Peter. Korte sketch. Herh.
12.56 Lied.
13.00 Journaal.
13.07 Van gewest tot gewest. Herh.
13.32 Fitariek. Maandelijks magazine.
14.02 Fifty fifty. Serie. Herh.
14.47 (TT) Vrouw-zijn. Herh.
15.07 Ik weet het beter. Herh.
15.32 (TT) Het zevende venster.
16.00 (TT) Journaal.
16.09 Little girl on the farm. Tekenfilmserie. Afl. 1: Op doorreis. Herh.
16.30 (TT) Het zevende venster.
17.00 Danger Bay. Canadese jeugdserie. Afl.: De otterval.
17.25 Onwijs. Over meningen en vooroordelen. Afl. 5: Werk.
17.58 (TT) 2 Vandaag.
18.00 (TT) Journaal.
18.15 (TT) Actualiteiten.
18.40 (TT) Sportjournaal.
18.48 Wekelijkse lottotrekking.
18.51 (TT) Hoofdpunten uit het nieuws gevolgd door het weer.
19.00 Little house on the prairie. Familieserie. Afl.: Herinneringen (2).
19.52 De dood van een Ku-Kluxleider. Portret.
20.22 De laatste carrière. Afl. 5.
20.54 De plattelandsdokter. Afl. 8.
21.24 Galg en rad. Workshop met ouders. Afl. 5: Kind en televisie.
22.10 Tijdsein. Actualiteitenrubriek.
22.43 Morgen gebeurt het. Afl. 7.
23.08 Fifty-fifty. Serie gesprekken. Vandaag: Jan des Bouvrie.
23.53 Lied.
23.58 Journaal.
00.03-00.08 Nieuws voor doven.

Nederland 3

Vara
08.53-09.00 en 12.00-12.07 Nieuws voor doven en slechthorenden.
16.55 De ronde van Witteman. Praatprogramma. Thema: Obsessies.
17.40 De kleine wijzer. Kinderquiz.
18.10 De Fabeltjeskrant. Serie.
18.15 Sesamstraat. Afl.: Insekten.
18.30 (TT) Jeugdjournaal.
18.45 (TT) ZaterdagavondLINGO.
19.13 (TT) Oppassen!!!! Nederlandse comedyserie.
Nadat Simone een interview heeft gegeven voor de tv, gaat ze met Victor gezellig uit eten, omdat ze elkaar zo weinig gezien hebben de laatste tijd. Maar als ze tijdens het eten vertelt dat het interview ging over dat ingeslapen zooitje in Brussel, wordt het ineens een stuk minder gezellig! Afl. 7: Het interview.
19.43 (TT) Twaalf steden, dertien ongelukken. Serie gedramatiseerde verhalen naar waargebeurde ongelukken.
Lydia is een vitale tachtiger die nog zeer wel in staat is haar eigen boontjes te doppen. Als haar vriendin in het bejaardentehuis beroofd wordt, weet ze dan ook onmiddellijk wat haar te doen staat.
Afl. 7: Vriendendienst (Gorinchem).
20.15 De schreew van de Leeuw. Show met Paul de Leeuw.
21.05 Sonja op zaterdag. Talkshow.
21.54 Trekking dagelijkse lotto.
22.00 (TT) Journaal.
22.16 (TT) Studio sport.
23.01 (TT) Nova. Actualiteiten.
23.31 (TT) De wereld van Boudewijn Büch. Serie reisreportages. Vandaag: Paraguay.
00.05 Kinderen van de Hemelse Vrede (Children of the dragon). Australisch-Engelse miniserie.
Will Flint krijgt bij zijn zoektocht naar professor Hsu hulp van twee mooie dames. De dochter van één van hen neemt deel aan de protesten tegen het regime. Afl. 2.
01.43-01.48 Museumschatten. Prof. Henk van Os, directeur van het Rijksmuseum, geeft achtergronden bij voorwerpen uit Nederlandse musea.

RTL4

06.30 Hei elei kuck elei. Luxemburgs programma.
07.00 Telekids. Kinderprogramma.
12.00 Now or never. Programma.
13.00 Soundmixshow. Showprogramma. Herh.
14.25 His name was King (Lo chiamavano King). Italiaanse western uit 1971 van Don Reynolds.
Met Klaus Kinsky, Anne Puskin e.a.
16.05 Jenny Jones. Amerikaanse talkshow.
17.00 Disney Festival. Jeugdprogramma.
18.00 Zes uur nieuws.
18.10 Eigen huis & tuin. Informatief programma.
19.00 Denktank. Quiz.
19.30 Half acht nieuws.
19.50 Weer.
20.00 Geef nooit op! Programma waarin hartewensen van kinderen in vervulling gaan.
21.00 Moppentoppers. Finale van dit showprogramma waarin zeven van Nederlands beste moppentappers de kans krijgen hun beste grappen te vertellen. Onder de finalisten is ook de Middenlimburgse buutteredner Peter Vaessen uit Beegden.
22.30 Muziekspecial: Joe Cocker - Have a little faith. Rockymentary over de legendarische popzanger Joe Cocker.
Ray Charles, Rita Coolidge, Tom Jones, Jennifer Warnes, Eric Clapton en vele anderen praten over hun muziekcollega Joe Cocker. Vader Harol Cocker en broer Vic vertellen over Joe's jeugd en Joe Cocker zelf licht uitgebreid toe, hoe en waarom zijn leven op een bepaalde manier is verlopen. Dit alles wordt afgewisseld met veel muziek. Nummers als With a little help from my friends, You win again, Feeling alright, You are so beautiful, Up where we belong en Unchain my heart zullen in deze unieke Rockymentary niet ontbreken.
23.30 Nieuws en weer.
23.45 Carrie. Amerikaanse horrorfilm uit 1976 van Brian DePalma.
Met Sissy Spacek, John Travolta e.a.
01.30 Nachtprogramma.

RTL5

17.15 De gouden koets.
17.45 Beavis & Butt-head. Amerikaanse cartoon.
18.10 Sport: Duits voetbal.
18.40 De Rabo top 40. Overzicht.
19.20 Passengers. Serie over jeugdcultuur in de gehele wereld.
20.15 Desperado. Eerste aflevering van de vijfdelige Amerikaanse westernserie.
Johnny Ballard terroriseert een klein mijnstadje. Vrienden van Duell McCall, de boer malloy en diens dochter Nora, komen in conflict met Ballard. Omdat er belangrijke grondstoffen in de bodem van zijn landgoed zitten, dwingt Ballard malloy zijn terrein af te staan. Als McCall en Nora, die inmiddels smoorverliefd zijn, bij de boerderij van haar vader aankomen, zijn ze net op tijd.
22.00 Twilight zone. Amerikaanse dramaserie
22.25 Nieuwsflits. Kort nieuws.
22.30 Jonathan Ross presents. Engelse talkshow.
23.00 Playboy late night. Erotisch magazine.
23.30 Five days. Engelse thriller uit 1954 van Montgomery Tully.
Met Dane Clark, Paul Carpenter, Thea Gregory, Cecile Chevreau e.a.
James Nevill is directeur van een industrieel bedrijf en heeft de onderneming succesvol gemaakt. Hij wordt door iedereen gerespecteerd, met uitzondering van Hyson die jaloers is op de successen van zijn collega. Nevill krijgt een tegenslag te verwerken als hij een belangrijke financier van een project niet kan opsporen. Hij sluit een grote levensverzekering af en wil zich laten vermoorden. Hij vraagt zijn vriend Paul het vonnis uit te voeren en betaalt hem daarvoor een flinke som geld. Als hij de moord binnen vijf dagen uitvoert, komt er nog eens een bedrag overheen. De geldschieter komt echter weer opdagen en Nevill is uit de problemen. Hij moet Paul vinden, voordat deze zijn opdracht op Nevill kan uitvoeren.
00.45 Hei elei, kuck elei aktuell.
01.15 Nachtprogramma.

Duitsland 1

07.35 Babar. Tekenfilmserie.
08.00 Floris Zapp Zarapp. Magazine.
08.30 Prinz Eisenherz. Tekenfilm.
08.55 Donky. Tekenfilmserie.
09.00 heute.
09.03 Käpt'n Bläubär Club. Afl. 57.
10.00 heute.
10.03 Jagd um die Welt: Schnappt Carmen Sandiego! Kinderquiz.
10.30 Metro - das schnelle Magazin.
11.00 heute.
11.03 Diane. Amerikaanse speelfilm uit 1955. Met Lana Turner e.a.
12.55 Presseschau.
13.00 heute.
13.05 Europamagazin.
13.30 Toonga. Documentaire over een dorpje in India.
14.00 Europäische Konigshäuser. Over het Belgische koningshuis.
15.00 Kinderquatsch mit Michael.
15.30 Weltreisen. Serie.
De Chinese stad Quingdao is een voormalige kolonie van Duitsland.
16.00 Tagesschau.
16.05 Disney-Club. Kindermagazine.
17.30 Sportschau. Sportprogramma.
18.02 Heute abend im Ersten.
18.03 Tagesschau-Telegramm.
18.04 ARD-Wetterschau.
18.10 ARD vor acht. Air Albatros.
19.04 Tagesschau-Telegramm.
19.10 Sportschau, sportprogramma met Bundesliga-voetbal.
19.50 Ziehung der Lottozahlen.
20.00 (TT) Tagesschau.
20.15 (TT) Tootsie. Amerikaanse speelfilm uit 1982. Met Dustin Hoffman e.a.
22.10 Tagesthemen.
22.30 (TT) Das Wort zum Sonntag.
22.35 Schmidteinander.
Gasten: Mr.Bean alias Rowan Atkinson en Charles Brown en band.
23.35 Nichts als Ärger mit dem Typ (Outrageous fortune). Amer. speelfilm uit 1987. Met Bette Midler e.a.
01.10 Chronik der Wende. Documentaireserie. Afl.: 30. Oktober '89.
01.25 Tagesschau.
01.35 Ohne Filter extra. Live muziekprogramma.
Vandaag een special rond zanger Al Jarreau, m.m.v. Steve Gadd e.a.
02.35-02.40 Zuschauen - Entspannen - Nachdenken. Im Steinbruch. Afl.: Stummwerden.

Duitsland 2

08.00 Nachbarn in Europa. Actualiteiten in Grieks/Turks/Italiaans.
09.00 heute.
09.03 EURO. Europees magazine.
09.45 Tele Gym. Ochtendgymnastiek.
10.00 heute.
10.03 Warten in einer blühenden Landschaft. Reportage.
10.35 ARD-Ratgeber: Reise. Vandaag o.a. korte vakanties in het subtropisch zwemparadijs, reizen naar Amerika en overwinteren in het Zonnige Zuiden.
11.00 heute.
11.03 Querkopf. Quiz voor kinderen.
11.30 Die Bockreiter. 13-delige jeugdserie. Herh.
12.20 Geschichten von der Strasse. Verkeerstips voor kinderen.
12.25 Tao Tao. Tekenfilmserie.
12.50 Pingu. Poppenserie.
12.55 Presseschau.
13.00 heute.
13.05 Diese Woche. Weekoverzicht.
13.30 Lockruf des Goldes. Afl. 3.
14.40 Reiselust. Vandaag: Patagonië.
15.20 Dr. Mag. Jongerenmagazine.
15.45 X-Base. Live jongerenmag..
16.15 Klassentreffen. Vandaag: Ingrid van Bergen.
16.58 Anders fernsehen 3sat.
17.00 heute.
17.05 Länderspiegel. Regionaal magazine.
17.45 moment mal. Progr.-overzicht.
17.55 (TT) Die Schwarzwaldklinik. Duitse doktersserie. Afl.: Die Entführung.
19.00 heute.
19.20 Weerbericht.
19.25 Rainer Hunold: Wie Pech und Schwefel. 6-delige Duitse serie. Afl. 4: Kamerad wider Willen.
20.15 Wetten dass? Amusementsprogramma. Vanuit Duisburg. Met als gasten o.a. Tom Gerhard, Adriano Celentano en Shirley MacLaine.
22.00 heute-journal.
22.15 Das aktuelle Sport-Studio.
23.35 heute.
23.40 Die MondSchein-Show. Late-night show. Met om 00.40 Das Beste aus Disco '77 met o.a. Ilja Richter, Smokie, Boney M.
01.40-03.00 Das Geheimnis der 7 goldenen Nadeln (Golden needles). Amerikaanse speelfilm uit 1974.

Duitsland 3 West

09.00 Sehen statt hören. **09.30** Fern-Universität im Dritten. **10.00** Cursus Russisch. **10.30** Cursus Engels voor gevorderden. **11.00** Emelya und der Zauberfisch. Jeugdfilm. **12.30** Cursus wiskunde. **13.00** Sport extra. Met Tennis: Damestoern. Nokia Masters. **17.00** Chronik der Wende. Afl.: 29. Oktober 1989. **17.15** Sport im Westen. **17.30** Rückblende. Afl.: Vor 35 Jahren. **17.45** Lulu und Themba. Afl. 6. **18.15** Der Indianerkrieg in Mexiko. Reportage over de strijd tussen de indianen, die opkomen voor hun rechten, en de regering van Mexico. **18.45** Aktuelle Stunde. **19.15** Hier und Heute unterwegs. **19.45** Bewegung im Meer. Afl. 2. **20.15** Keplers Traum. Opera van Battistelli. **21.00** Spanische Klaviermusik. **22.07** WDR aktuell. **22.20** Wir töten, was wir lieben. Documentaireserie over de handel in beschermde dier- en plantesoorten. **23.05** Mitternachtsspitzen. **00.15** Comedy Express. Amusementsprogr. **00.40** Nachrichten. **00.45-08.15** Nachtprogrammering. Met: Tagesschau vor 20 Jahren.

Duitsland 3 SWF

09.00 Eisenbahnromantik. Serie. **09.30** Eisenbahnromantik. Afl.: Wuppertals Bahnen. **10.00** Serie over Spanje. Afl. 6: Sevilla. **10.30** Sehen statt Hören. **11.00** Cursussen. **13.00** Sport 3 extra. Tennis: WTA Toern. in Essen, halve finale enkelspel. **17.00** Telejournal. **17.50** Träume unterm Hammer. **18.50** Frau macht Kirche. Reportage over het verbod van de katholieke kerk op vrouwelijke priesters. **19.20** Landesschau Kultur. Regionaal cultureel magazine. **19.50** Landesschau aktuell. **20.00** Tagesschau. **20.15** Im land des Adlers. 8-delige natuurfilmserie over Noord-Amerika. Afl. 4: Ein Meer aus Gras. **21.00** Menschen und Strassen. Serie documentaires. De Straat van Gibraltar vormt de scheiding tussen het rijke Europa en het arme Afrika. **21.45** Südwest aktuell. **21.50** Jetzt schlägt's Richling. Satire. **22.00** Schauplatz der Geschichte: Chicago. **23.30** Literaturclub. **00.45** Schlussnachrichten. **01.00** Non-Stop-Fernsehen.

RTL Television

05.10 Tekenfilmseries. **07.55** Comix. Gev. jeugdmagazine. **08.20** Tekenfilmseries. **08.45** Toby Terrier. Amer. jeugdserie. **09.20** Tekenfilmseries. **11.55** Power Rangers. **12.20** Alle lieben Julia. Afl.: Sportsfreunde. **12.50** Major Dad. **13.20** The fresh prince of Bel-Air. **13.50** Full House. **14.20** Step by step. **14.50** Knight Rider. **15.45** The A-Team. **16.45** Beverly Hills, 90210. **17.45** Melrose Place. **18.45** RTL aktuell. **19.10** Aber Hallo! Spelprogr. **20.15** Columbo: Candidate for crime. Amer. misdaadfilm uit 1973. **22.05** Wie bitte?! Talkshow. **23.05** Gottschalk. Late-night-show. **00.00** RTL Samstag Nacht. Amusementsprogr. **01.00** Vanishing son - The Klansman. Amer. actiefilm uit 1993. **02.30** Two-minute warning. Amer. thriller uit 1976. **04.30** Beverly Hills, 90210. Amer. serie. Herh. **05.20** Tekenfilmserie.

SAT 1

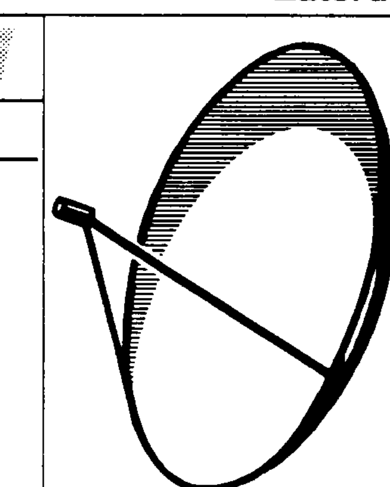
05.50 DROPS! Spelprogr. **06.15** alles capito?! **06.45** Tekenfilmseries. **10.15** jump ran - Sat.1 - Basketball. Vooruitblik op het nieuwe NBA-seizoen. **11.00** Soapdish. Amer. komedie uit 1991. **Bij deelname van DUITSE TENNISSERS aan de halve finales van het ATP-toern. om: 12.55** live ran- Tennis. Rechtstreeks verslag van de halve finales in het ATP-toern. in Stockholm. Bij GEEN deelname van Duitse tennissers aan de halve finale van het ATP-toern.: **12.55** Willy Bogners Feuer und Eis. Duitse actiefilm. **14.30** The national health. Engelse komedie uit 1972. Aansl.: TopNEWS. **16.20** Riskier' was! **16.50** Geh aufs Ganze! **17.45** Sat.1 Newsmagazin. **17.55** Das Millionenspiel. **18.00** Voetbalmagazine met Bundesliga-voetbal, 11e speeldag. **19.30** Glücksrad. **20.15** Ruf der Wälder. Oostenrijkse speelfilm uit 1965. Aansl.: TopNEWS. **21.55** Mann-o-Mann. Aansl.: TopNEWS. **23.00** Emanuelle geht nach Cannes. Frans-Engelse erotische speelfilm uit 1983. **00.20** Hot resort. Amer. komedie uit 1985. **01.55** Fresh Frames. Filmmagazine. **02.55** Ruf der Wälder. Oostenrijkse speelfilm. Herh. **04.25** Voetbalmagazine. Herh.

België/TV 1

09.00 Eddy en Freddy's filmspaghetti. Met: Tom en Tim. Animatie.
09.05 en 09.15 Kleutermagazine.
09.30 The animals of Farthing Wood. tekenfilmserie. Afl. 5.
09.55 Eddy en Freddy. Animatie.
10.00 Het slimme kanaal.
10.25 en 10.40 Bienvenue en France. Afl. 9 en 10.
10.55 Groen licht. Automagazine.
11.15 Personal Upgrade 2.1. Afl. 10.
11.45 Waterzuivering.
12.00 Affiche. Kunstmagazine.
12.45 Regionale televisie.
13.00 Schooltelevisie. Afl. 18.
13.10 Politieke instellingen. Afl. 2.
14.00 Wereldoriëntatie. Afl. 3.
14.20 Koekeloere. Wereldoriëntatie.
14.40 Huisje, boompje, beestje.
15.55 Paradise Beach. Strandsoap.
17.30 The Good life. Afl. 9.
18.00 Journaal.
18.10 1000 seconden. Kookmag.
18.40 Vlaanderen vakantieland.
19.25 Paardenkoersen.
19.30 Journaal en sport.
20.00 Nelson's column. Comedy.
20.30 Journey to Knock. Engelse komische tv-film uit 1991.
21.55 The Brittas Empire. Afl. 16.
22.25 Het beste uit Tartufo.
22.40 Vandaag.
23.00 Sport op zaterdag.
23.15-00.43 Nachtfilm: Betrayal of the dove. Amer. thriller uit 1992.

België/TV 2

18.00 Tik Tak. Afl. 302.
18.05 Musti.
18.10 Sleutel. Actualiteitenmagazine.
18.35 Magic, magic. Goochelshow.
18.45 Vlaanderen vakantieland.
19.30 Journaal en sport.
20.00 Affiche. Kunstmagazine.
20.25 Passage. Praatprogramma.
21.22 Vuurvogel. Celloconcert.
21.55 La soledad de America Latina. Tekst van Gabriel Marquez.
22.40 Binnenskamers. Vioolsonate nr. 3 in c opus 45 van Grieg.
23.06 De dans ontsprongen. 1. Répétition. 2. Obscure temptations.
23.20-00.06 Vuurvogel-Jazz. Belga Jazz 1994: Chick Corea.

RTBF/La Une

10.00 Tribune économique et sociale. **10.30** La pensée socialiste. **11.00** Ciao Italia. **11.30** Deutsch mit Victor. **12.00** Vivre à Bruxelles. **12.25** Objectif Europe. **13.00** Nieuws. **13.15** Bon weekend. **13.50** ■ Le vieil homme et l'enfant. Franse komedie uit 1966. **15.30** J'aime la tele. Afl. 6: Les sports. **16.10** Coup de film. **16.40** Ici Bla-Bla. **16.50** The fresh prince of Bel Air. Afl. 27. **17.15** Luna park. **17.50** Beverly Hills, 90210. Afl. 8. **18.40** Genies en herbe. **19.30** Nieuws. **20.05** Le jardin extraordinaire. **20.45** Perry Mason: The case of the musical murder. Amer. misdaadfilm. **22.25** Contacts. **22.35** Match 1. **23.35-23.45** Laatste nieuws.

SPORTS 21

15.58 Théatre Wallon: Annette. Toneelstuk in dialect. **17.33** Reflets: Images d'ailleurs. **18.26** Azimuts. **18.57** Ici Bla-bla. **19.26** en **22.22**Paardenkoersen. **19.30** Zie RTBF La Une. **20.02** Talkie walkie. Afl. 5. **20.56** Cheval passion. **21.24** Bolides. **22.00** Laatste nieuws. **22.27-23.33** Zie RTBF La Une.

TV 5

06.00 Ochtendprogr. **12.00** Nieuwsflits. **12.05** Quelle histoire. **12.30** Correspondance. **12.40** Intern. weerbericht. **12.45** Zwitsers nieuws. **13.05** Horizons. **13.45** 7 jours en Afrique. **14.00** Reflets images d'ailleurs. Magazine. **15.00** Memoires d'exploits. Vandaag over Belgische topwielrenners van weleer. **16.00** Nieuws. **16.10** Genies en herbes. **16.45** Les debrouillards. Magazine. **17.15** Francofolies. **17.45** Questions pour un champion. Quiz. **18.15** Visions d'Amerique. **18.30** Nieuws. **19.00** C'est tout Coffe. **19.25** La météo des cinq continents. **19.30** Zwitsers nieuws. **20.00** Les grands proces. Afl.: Ginette Couture-Marchand. **20.55** La météo des cinq continents. **21.00** Nieuws. Met intern. weerbericht. **21.40** Perdu de vue. **23.40** Michel Rivard. **00.40** Nieuws. **01.00** Bon week-end. **01.30** Le monde est à vous. Herh. **03.00** Reflets images d'ailleurs. Herh. **04.00** L'enjeu international. **04.30** Les rendez-vous de l'entreprise. Herh. **04.50** A bon entendeur. Herh. **05.10** Objectif Europe **05.40** Autant savoir. Herh.

RAI UNO

06.00 Ochtendprogr. **13.30** Nieuws. **13.55** TG1 tre minuti di. **14.00** Linea blu. Vervolg. **14.45** Parlementaire rubriek. **15.15** L'amico di legno. Serie. **15.45** Cartoons Disney. **17.45** Agenda. **18.00** Nieuws. **18.20** Il meglio di Piu sani piu' belli. **19.35** Parola e vita. **19.50** Che tempo fa. **20.00** Nieuws en sport. **20.40** Scommettiamo che. **23.05** Nieuws. **23.15** Speciale TG1. **00.05** Nieuws. **00.10** Che tempo fa. **00.15** Filmrubriek. **00.20** Uno più uno ancora. **00.30** Intervista. Speelfilm uit 1987 van Federico Fellini. **02.15** Da l'amore é: Turandot. Aansl.: nachtprogr..

BBC 1

08.00 Lassie. Serie. **08.25** Nieuws. **08.30** Pingu. Tekenfilmserie. **08.35** Happy birthday. Kinderprogr. **08.45** Tekenfilmseries. **09.30** The new adventures of Superman. Amer. sf-serie. **10.15** Live and kicking. Gev. kindermagazine. **13.15** Sportprogr. met om: 13.20 Football focus, voetbalmagazine met een vooruitblik op een week Eur. topvoetbal en een vooruitblik op de FA Carling Premiership-wedstrijden van vandaag; 13.50 Nieuws; 13.55 Autosport; 14.20 Paardenkoersen vanaf Ascot ; 14.40 Golf: derde ronde van de Volvo Masters; 15.00 en 15.35 Paardenkoersen, vervolg; 15.15 en 15.50 Golf, vervolg; **17.40** Final score, voetbaluitslagen. **18.15** Nieuws. **18.25** Reg. nieuws. **18.30** Steve Wright's people show. **19.10** Bruce Forsyth's generation game. **20.10** Noel's house party. **21.00** Casualty. Ziekenhuisserie. **21.50** Nieuws en sport. **22.10** Another 48 hrs. Amer. aktiefilm uit 1990. **23.40** Match of the day. Voetbalmagazine met samenvattingen van de vandaag gespeelde wedstrijden in de FA Carling premiership. **00.45** The Danny Baker Show. Talkshow. **01.30** Busting. Amer misdaadfilm uit 1973.

BBC 2

08.50 Open University. **13.25** ■ One, two, three. Amer. speelfilm uit 1961. **15.10** Timewatch. Veteranen vertellen over de rol van de koopvaardijvloot tijdens WO II. **16.00** Bard on the box Henry V. Engelse speelfilm uit 1945 1500. **18.15** Saturday week. TOTP2. **19.00** en **19.45**Saturday week: Late again en What the papers say. **20.00** Nieuws en sport. **20.15** Assignment. Na het opheffen van het economisch embargo tegen Vietnam doen veel Amerikanen daar zaken. **21.00** Tales from Berlin: Walking the wall. Documentaire. **22.30** Performance. Message for posterity. Tv-spel. **00.10** Have I got news for you. **00.40** Last word. Discussieprogr. **01.25** Ich will doch nur dass du mich liebst. Duitse tv-film uit 1976. **03.10-03.40** Fast forward. Australische comedyshow. (slot).

Eurosport

08.30 Step aerobics. **09.00** Golf. Volvo Masters. 2e ronde. **11.00** Worstelen. Vanuit de VS. **12.00** Boksen. **13.00** Motorsport. WK, seizoenoverzicht. **14.00** Volleybal. WK voor dames. **15.00** Golf. 3e ronde. **17.00** en **18.00** Tennis. WTA Toern. vanuit Essen. Halve finales. **20.00** Superbike. WK. **21.00** Trekkertrek. EK. **22.00** Boksen. **00.00** Vechtsporten. Magazine. **01.00-02.00** International motorsports.

NBC

05.30 NBC News. **06.00** Business insiders. **06.30** NBC News. **07.00** The McLaughlin Group. Discussieprogr. **07.30** Hello Austria, hello Vienna. **08.00** ITN World news. **08.30** Europa journal. **09.00** Videofashion! **09.30** Entertainment X-press. **10.00** The best of Rolonda. Talkshow. **11.00** Super shop. **12.00** NBC News magazine. **13.00** Today. **14.00** Go intern. motorsport **14.58** ITN World news headlines. **15.00** Sport on NBC Super Channel. Vandaag: Volvo PGA European Golf. **16.00** Wheel to wheel. **17.00** AVP Beach Volley Ball. **18.00** ITN News. **18.30** American College Football. Rechtstreeks verslag van de wedstrijd Notre Dame - Navy. **22.00** ITN World news. **22.30** (TT) The tonight show. **23.30** (TT) Talkin' jazz. **00.00** The initiation. Amer. horrorfilm uit 1984. **01.30** Dateline. **02.00** The best of real personal. **03.00** The best of Rivera live. **04.00** Dateline. **05.00** Equal time.

MTV

07.00 MTV's B-Ball Weekend. **08.30** Rock 'N' Jock B-Ball Jam. **09.30** The best of most wanted. **10.30** The zig & zag show. **11.00** The big picture. **11.30** Hit list UK. **13.30** First look. **14.00** B-Ball Weekend. **16.00** Slam 'N' Jam Wrap. **17.00** Dance. **18.00** The big picture. **18.30** News weekend edition. **19.00** European top 20 countdown. **21.00** Rap unplugged. **22.00** The soul of MTV. **23.00** First look. **23.30** The zig & zag show. **00.00** Yo! Raps. **02.00** The best of most wanted. **03.00** Chill out zone. **04.00-07.00** Night videos.

CNN

24 uur per dag nieuws, met om:. 06.30 Diplomatic licence. **07.30** World business this week. **08.30** Earth matters. **09.30** Style. **10.30** Science and technology. **11.30** Travel guide. **12.30** Healthworks. **13.30** Money week. **14.30** Pinnacle. **15.00** Larry King live. **16.30** Global view. **17.00** Earth matters. **17.30** Your money. **18.30** Evans and Novak. **19.30** Newsmaker Saturday. **20.00** World business this week. **20.30** Science and technology. **21.30** Style. **22.30** Futurewatch. **23.00** Inside business. **23.30** Showbiz this week. **00.00** The world today. **00.30** Diplomatic licence. **01.00** Pinnacle. **01.30** Travel guide. **02.00** Prime news. **03.00** Larry King Weekend. **05.00** Both sides ... with Jesse Jackson. **05.30** Capital gang.

TV FILMS VIDEO

Duitsland 1
11.03 uur - Diane - (1955-USA) Fraai aangekleed historisch drama van David Miller. Lana Turner speelt Diane de Poitiers, de minnares van de koning van Frankrijk rond 1500.

Nederland 1
15.19 uur - Het Zakmes - (1992-NL) Dubbelbekroonde jeugdfilm van Ben Sombogaart met Olivier Tuinier en Genio de Groot. Een jongetje is ontroostbaar als zijn vriendje verhuist, maar hij heeft zijn zakmes nog.

Duitsland 1
20.15 uur - Tootsie - (1982-USA) Meesterlijke komedie van Sydney Pollack waarin Dustin Hoffman een werkloze acteur speelt die uit pure frustratie gaat solliciteren op vrouwenrollen, wat te goed lukt.

België/TV 1
23.15 uur - Betrayal of the Dove - (1992-USA) Thriller van Hamilton Strathford. Na een scheiding lijkt Helen Slater de ware gevonden te hebben. Verder met: Billy Zane en Kelly Lebrock.

RTL5
23.20 uur - Five Days - (1954-GB) Dane Clark sluit een hoge levensverzekering af om zijn bedrijf van de ondergang te redden. Als zijn overlijden geregeld is komt er plots veel geld binnen. Thriller van Montgomery Tully.

Duitsland 1
23.35 uur - Outrageous Fortune - (1986-USA) Leuke komedie van Arthur Hiller waarin Bette Midler en Shelley Long ontdekken dat ze dezelfde minnaar hebben. Samen besluiten ze hem te grazen te nemen.

RTL4
23.45 uur - Carrie - (1976-USA) Bloedstollende thriller van Brian de Palma met Sissy Spacek en John Travolta. Spacek woont bij een godsdienstwaanzinnige moeder en op school wordt ze gepest. De wraak komt telekinetisch.

NBC
24.00 uur - The Initiation - (1984-USA) Sinds haar jeugd wordt Vera Miles gekweld door nachtmerries. Hypnotherapie heeft onverwacht gruwelijke gevolgen. Horror van Larry Stewart.

RTL Television
01.00 uur - Vanishing Son - The Klansman - (1993-USA) Twee Chinese broers zijn hun land ontvlucht en krijgen in Amerika te maken met de Ku Klux Klan, die gelukkig niet zo sterk is in karate. Regie: John Nicolella.

● *In de meesterlijke Amerikaanse komedie 'Tootsie' verkleedt Dustin Hoffman (links) zich met succes als vrouw, nadat hij als toneelspeler nergens aan de bak komt. Rechts de jonge toneelspeelster Geena Davis. (Duitsland 1 - 20.15 uur).*

Duitsland 2
01.40 uur - Golden Needles - (1974-USA) Avontureniilm van Robert Clouse over een gouden beeld met naalden die de eeuwige jeugd kunnen geven. Mooie plaatjes, wat saai verhaal en goed spel van o.a. Joe Don Baker.

RTL Television
02.30 uur - Two-Minute Warning - (1976-USA) Een psychopatische moordenaar wil in een stadion de president vermoorden, en als dat mislukt koelt hij zijn woede op de toeschouwers. Thriller van Larry Peerce met Charlton Heston.

radio

Radio 1
Elk heel uur en om 7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 16,30, 17.30 en 18.30 nieuws
7.07 Tros Nieuwsshow 11.05 Tros Kamerbreed. 12.07 Tros Aktua. 14.05 Langs de lijn, sport en muziek. 17.04 Tijdsein. 18.10 Echo. 19.04 Het geding. 20.02 Langs de lijn, sport en muziek. 23.07 Met het oog op morgen. 0.04 Easy listening. 2.02 Avro Nachtdienst. 6.02-7.00 Van-nacht naar morgen.

Radio 2
Elk heel uur nieuws.
7.04 Intro. 9.04 De tweede ronde. 12.04 Spijkers met koppen 14.04 Uitgelicht. 16.04 Terug naar de toekomst. 17.04 Ophef en vertier. 19.04 Voor wie niet kijken wil. 22.04 Podium van de Nederlandse lichte muziek. 23.04-24.00 The Bands.

Radio 3
Elk heel uur nieuws.
6.04 Ook goeiemorgen. 8.04 Goud van oud. 10.04 D'Rob of d'ronder. 12.04 Evers in het wild. 14.04 Mega top 50. 17.04 Rinkeldekinkel. 18.04 De Avondspits. 19.04 Rave radio. 20.04 Leidsekade live. 22.04 Het verhaal van de popmuziek. 23.04 Twee meter de avond in. 0.04 Outlaw radio. 2.02-6.00 Oh, wat een nacht.

Radio 4
Om 7.00, 8.00, 13.00, 18.00 en 20.00 nieuws.
7.02 Wakker worden 8.04 Fiori musicali. 9.00 Toppers van toen klassiek. 10.00 Caroline. 11.00 Het zondagochtendconcert: Radio Filh Ork. met piano ca 12.35 Platenzaak. 14.00 Middagconcert. Leben ohne Weihnacht, cyclus van G Kantscheli. 16.00 De Nederlandse musici. Pianomuz. 17.00 Het witte doek. 18.02 Folio 1: Scatcetera. 19.00 Folio 1: Ritmosaic. 19.30 Het avondconcert: Euryanthe, opera van Von Weber. Orch. of the Age of Enlightenment o.l.v. Mark Elder met sol. 22.30 Folio 2: Greatest hits. 0.00-1.00 Vier na middernacht.

Radio 5
Elk heel uur t/m 18.00 en 23.00 nieuws.
6.45-6.50 Mededelingenrubriek met uitgebreid weerbericht en scheepvaartberichten. 7.05 Opo doro. 8.08 Zeggus 8.30 Ronduitmagazine. 8.55 Waterstanden. 9.02 Vrouw-zijn. 10.02 De muzikale fruitmand. 11.02 Het interview. 12.02 Meer dan een lied alleen. 12.44 EO-Metterdaad. 12.45 Vragen naar de weg. 13.10 De verandering. 13.56 EO-Metterdaad. 14.02 Start. 14.30 NOS Taal. 15.02 De schrijftafel. 16.02 Faros. 17.10 Radio uit. 17.45 Zeverde Dagsadventisten. 18.02 De wereld zingt Gods lof. 18.54 Tekst en uitleg. 19.00 Homonos. 19.30 Nieuws in het Turks. 19.40 Nieuws in het Marokkaans. 19.50 Nieuws in het Chinees. 20.02 Reformatieherdenking. 21.24 EO-Metterdaad. 21.25 Reflector. 22.00 Een ontmoeting. 23.07-24.00 Met het oog op morgen.

Omroep Limburg
Elk heel uur ANP-nieuws.
09.00 Postbus 94 met Ria van Grinsven. 10.00 Het Ei van St Joost, dialect en volkscultuur. Presentatie: Lei Meisen. 11.00 De Onderstroom, kunstmagazine 12.00 Omroep Limburg Klassiek. 13.00 (Inter)nationale actualiteiten. 13.30 Musica Sacra. 14.00 Limburg Express, jongerenprogramma. De Beste Tien met Eugene Baak. 14.30 De Agenda. 15.00 Walkie Talkie, jongerenmagazine. 15.40 Live! Concert 16.00 Hubert on the Air, kwaliteitspop, rhythm & blues en soul. 17.00 Regionaal nieuws 17.05. Vrij Spel. Limburgs popmagazine. 18.00 (inter)nationale aktualiteiten. 19.00-22.30 Sport op zaterdag.

BRTN/Radio 2
6.00 Nieuws. 6.05 Vroege vogels (6.30, 7.00, 7.30 nieuws). 8.00 Nieuws. 8.10 Ochtendkuren. 10.00 Nieuws. 10.03 De zoete inval, radiokwis met Luc Appermont. 11.30 Vlaamse top tien. 12.00 Top 30. De nationale hitparade met Guy de Vynck (om 13.00 nieuws). 14.00 Radio Rijswijck. Swingend entertainment voor iedereen. 17.00 Nieuws. 17.05 De ketting, telefoonspel met Martin de Jonghe (18.00 nieuws). 20.00 Cupido Een romantisch programma met vlinders in de buik. 22.00 Nieuws en lotto-uitslagen. 22.10 De Stem Muziekprogramma. 23.30-6.00 Nachtradio met elk uur nieuws.

België/BRF
Nieuws t/m 20.00 op elk heel uur (behalve om 13.00 en 18.00) en om 6.30, 12.30 en 18.30
6.05 Radiofrühstück (6.15 Wort in den Tag; 6.45 Horergrusslotterie; 7.15 Agenda; 7.30 Regionalnachrichten; 8.30 Presseschau) 9.05 Regionalnachrichten 9.10 Hitwelle. Oldies, Gags & neue Scheiben 12.00 Musik à la carte 13.00 Presseschau 13.05 Internationale Hitparade 16.05 BRF-Mobil 18.00 Regionalnachrichten 18.40 Forum - Das Kulturmagazin 20.05-20.30 Freie Tribüne Philosophie und Ethik.

Happy RTL Radio
Nieuws op elk heel uur
8.00 Jan van de Putte 10.00 Jan de Hoop 12.00 Ron Bisschop 16.00 Luc van Rooij. 20.00 Late Rock. 00.00-08.00 RTL Night Rock.

WDR 4
4.05 Radiowecker. 6.00 Nieuws 6.05 Morgenmelodie 8.00 Nieuws. 8.05 Zum Tage 8.07 In unserem Alter. 8.55 Morgenandacht 9.00 Nieuws. 9.05 Der Musikpavillon (10.00 nieuws) 12.00 Nieuws 12.05 Pop-Report. Overzicht Duitse hitparade (om 14.00 nieuws en economisch praatje) 15.00 Bonbon, voor de kinderen 15.05 Cafe Carlton (16.00 nieuws). 17.00 Der Tag um Fünf, aansl. Funf Uhr Tee (18.00 Nieuws; 18.05 Auf ein Wort). 19.00 Nieuws 19.05 Musik für gross und klein (19.30 Ohrenbär, voor kinderen) 20.00 Nieuws 20.05 Das Samstagskonzert. 22.00 Nieuws. 22.05 Musik zum traumen 22.30-04.05 ARD-Nachtexpress

UW HUIS VERKOCHT SNEL EN GOED VIA AQUINA!

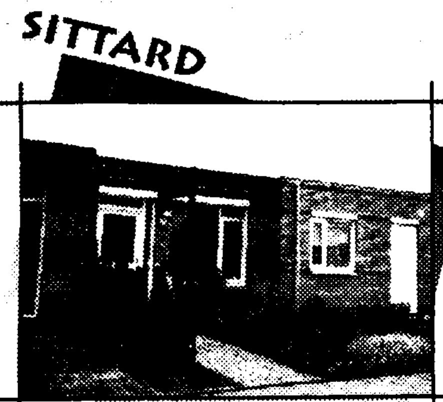

SUSTEREN

(DIETEREN). CORNELIUSHOF 27
Rustig gelegen halfvr. herenhuis met fraaie tuin. Ind.: kelder (bar/hobbyruimte). Hal, toilet, gar., royale L-vorm. living met noorse leisteenvloer, keuken m. luxe install. met app., tuin m. betegeld terras en veel privacy. 1e verd.: 2 slaapks (3e mogelijk), luxe badkamer. 2e verd.: zolderberging.
Bwjr. 1976. Aanv. in overleg.
Prijs ƒ 248.000,— k.k.

SITTARD

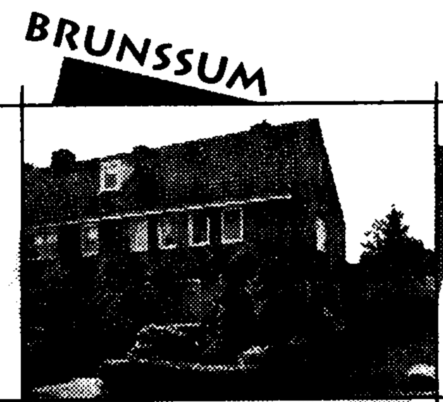
HAAG SITTARD. EDISONSTRAAT 3
Moderne bungalow met c.v. en patiotuin. Ind: hal, ruime woonkamer, open keuken met install en eetbar, bet. badkamer met douche, v.w. en toilet, 2 slaapkamers, inpandige berging, houten tuinberging, tuin met terras (op zuiden).
Bwjr. 1989. Aanv in overleg.
Prijs ƒ. 169.000,— k.k.

VOERENDAAL

EYNATTENSTRAAT 5
Zeer gunstig gel. halfvrijst. woonhuis met dubbele garage en c.v. Ind: 2 kelders, hal m plavuiz, toilet, woonkamer met ged. sierpleister, keuken met aanbouwinstall, tuin met veel privacy. 1e Verd: overloop, 4 slaapkamers, toilet, luxe badkamer met ligbad. 2e Verd. vliering. Perc. 330 m2.
Bwjr. ca. 1964. Aanv. direkt.
Prijs ƒ 235.000,— k.k.

BRUNSSUM

PR. BEATRIXSTRAAT 7
Hoekwoning m c.v., deels gesloten carport en tuin. Ind o.a: provisiekelder. Beg. gr: hal, woonk m inbouwhaard, dichte keuken m inrichting en app, terras, tuin, berging en carport. 1e Verd: 3 slaapks en badk m kort bad en v.w. 2e Verd: via vaste trap: zolder m bergruimte en slaapk. Perc. opp. 355 m2.
Aanv. ca mei 1995
Prijs ƒ 225.000,— k.k.

LANDGRAAF

LEENDERVELD - MUHLENBERGSTR. 11
Aan plantsoen gelegen fraai vrijstaand herenhuis. Ind.: hal, toilet, L-vorm. living met tegelvloer, ruime keuken met tegelvloer en luxe witte keuken install. met app., waskeuken, garage, fraaie tuin met terras en vijverpartij Z/W. 1e verd: overloop, 3 slaapkamers, luxe witte badkamer met ligbad, douche, v.w., toilet. 2e verd: hobbykamer, berging. Bwjr. 1992, 425 m2, isolatie, hardhout enz. Aanv. in overleg.
Prijs ƒ. 358.000,— k.k.

MET SPOED GEZOCHT!

aquina — NVM MAKELAAR

Makelaardij O.G., Taxaties, Hypotheek-adviescentrum
L. AQUINA en E. WEERTS
Ruys de Beerenbroucklaan 28, Heerlen
Oók zaterdags van 10.00 tot 13.00 uur.
045-715566

VORMGEV. PETER DEN BOL

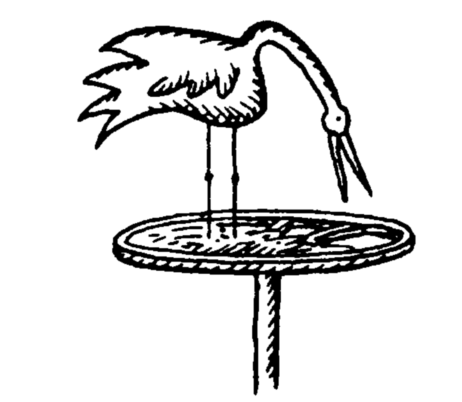
LET OP!!!
NU OOK IN LANDGRAAF
DE DEURENEXPERT

OPENING a.s. maandag 31 oktober 1994 om 16.00 uur.

De specialist op het gebied van deuren en toebehoren.

Stelt u prijs op een vakkundig advies en een professionele montage, dan is de deurenexpert het adres waar u beslist niet omheen kunt.

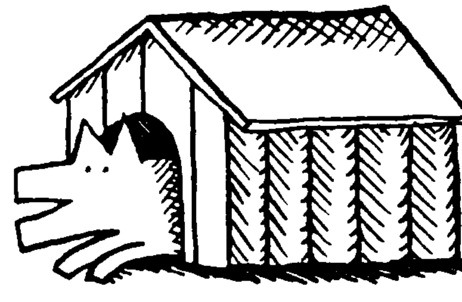
Bezoek onze showroom in:
GELEEN; Rijksweg-Centrum 8, 046-754551
of
LANDGRAAF: Heerlenseweg 18, 045-312360

BOVENWONING OF BUNGALOW.

Wat u ook op het oog hebt, voor een echt persoonlijk hypotheekadvies is De Hypotheker het juiste adres. Deskundig, onafhankelijk en kosteloos. Bij de autoriteit met meer dan 70 vestigingen in Nederland.

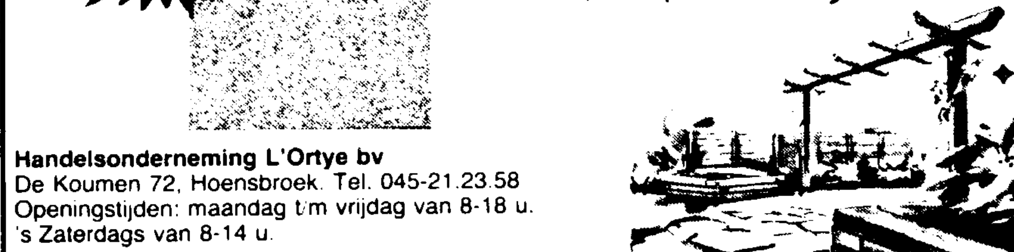

Samen met u kiest hij uit het aanbod van vrijwel alle financiële instellingen de hypotheek die het beste bij uw persoonlijke situatie past. En die sluit hij natuurlijk ook voor u af.

VOOR EEN HYPOTHEEK GA JE NAAR DE HYPOTHEKER.

Heerlen, Bongerd 22, 045 - 741454.
Maastricht, Markt 28, 043 - 255252.
Sittard, Linde 18, 046 - 525252.

SIERBESTRATING EN TUINDECORATIE

Tevens voor u in voorraad: zand, grind, maaskeien, teelaarde, tuinhuisjes, bielsen, pergola's, vijvers en vijvermaterialen.

SPECIALE AANBIEDING

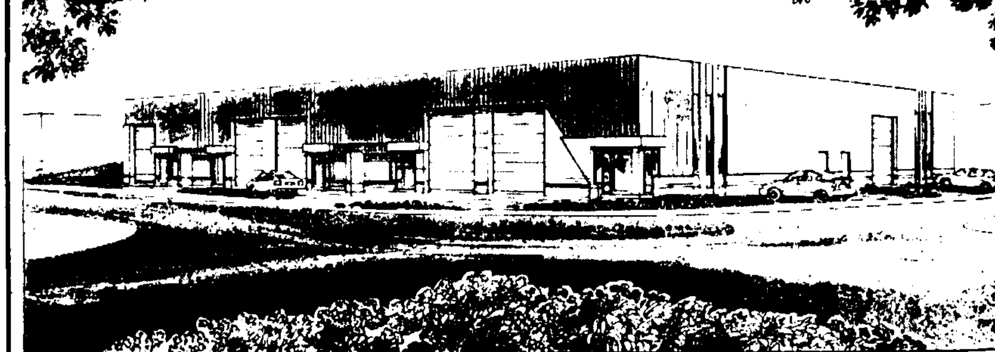
Geslepen en gestraalde marmer-tegels
in div. kleuren en motieven
40x40x4 cm.
normaal 10,27 nu p.st. **8,75**

Handelsonderneming L'Ortye bv
De Koumen 72, Hoensbroek. Tel. 045-21.23.58
Openingstijden: maandag t/m vrijdag van 8-18 u.
's Zaterdags van 8-14 u.

Alleen achter een goede naam staat NVM.

TE HUUR TE LANDGRAAF

BEDRIJFSRUIMTES
Voor inlichtingen: RIKSEN
Edisonstraat 9
6372 AK Landgraaf
Tel.: 045-316222
Fax.: 045-321896

● BESTAANDE BOUW ● BESTAANDE BOUW ● BESTAANDE BOUW ● BESTAANDE BOUW ●

Beter wonen begint met Stienstra

Stienstra heeft een zeer uitgebreid huizenaanbod in elke prijsklasse in heel Zuid-Limburg. In deze aanbieding is slechts een beperkt aantal genoemd. Vindt u het huis van uw keuze niet of zoekt u in een andere regio? Vraag gratis ons huizenmagazine aan of maak uw wensen aan ons kenbaar.

KLIMMEN H
Markant herenhuis (zichtlocatie) met royale gar. Tuin. Kelder. L-vorm. woonk. ca. 59 m². Gezellige eetkeuken met moderne install. Bijkeuken. 3 ruime slaapk. Badk. met douche. Vaste trap naar grote bergzolder. In 1992 geh. gerenoveerd. Grotendeels dubb. begl., kunstst. koz. en roll.

Prijs ƒ 398.000,-- k.k. 8780

BOCHOLTZ H
Centrum. Hoekwoning met binnenpl. Kelder. Woonk. en-suite. Eetk. Keuken. Badk. met ligb. en toilet. Verd.: 3 slaapk. Dakterras. Zolder.

Prijs ƒ 169.000,-- k.k. 8698

BOCHOLTZ H
Rustig gel. vrijst. woonhuis met gar. Tuin. Royale hal. Woonk. Gesl. keuken met eiken install. 3 slaapk. Bet. badk. met ligb. en 2e toilet. Zolder. Dak vernieuwd in 1984. Kunstst. koz., dubb. begl. en roll.
Prijs ƒ 325.000,-- k.k. 8607

BRUNSSUM H
Gezellig woonhuis met tuin. Berging. Mogelijkh. voor gar. Kelder. Woonk. met kurkvl. Gesl. keuken met eiken install. Badk. met ligb. Bijkeuken. 3 slaapk. Bergzolder. Roll.
Prijs ƒ 145.000,-- k.k. 8837

BRUNSSUM H
Klingbemden. Aan woonerf gel. modern woonhuis met carport. Tuin. Inpand. berging. Ruime doorzonwoonk. Half open keuken met kunstst. install. en plav. vl. Vide. 3 royale slaapk. Badk. met ligb. Goede isol.

Prijs ƒ 189.500,-- k.k. 8163

BRUNSSUM H
Rustig gel. vrijst. woonhuis met klassieke afwerking. Gar. Tuin. Div. kelderruimtes, geschikt voor meerdere doeleinden. Living en open keuken met luxe install. incl. app., tot. ca. 58 m². Bijkeuken. 3 grote slaapk. Hobbyk. Badk. met ligb., douche en 2e toilet. Bwjr. 1980.
Prijs ƒ 349.000,-- k.k. 7742

BRUNSSUM H
In jonge omgeving gel. gerieflijk woonhuis met zonnige tuin. Carport. Berging. Doorzonwoonk. met laminaatvl. Half open keuken. 3 slaapk. Badk. Royale hobbyzolder.
Prijs ƒ 158.000,-- k.k. 7834

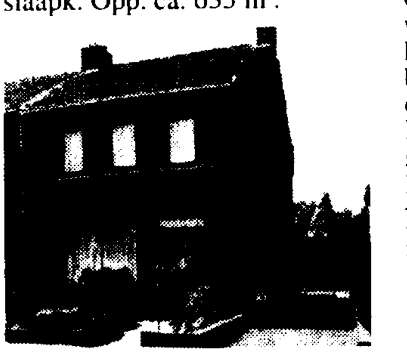
BRUNSSUM H
Op gen Hoes. Royaal halfvrijst. woonhuis met tuin. Berging. 1e verd.: Woonk. ca. 45 m² met parketvl. en schuifpui naar terras ca. 18 m². Gesl. keuken met compl. install. 2e verd.: 2 slaapk. Badk. met ligb., dubb. v.w. en 2e toilet.
Prijs ƒ 159.000,-- k.k. 8555

BRUNSSUM H
Groot halfvrijst. herenhuis met authentiek karakter. Tuin. Bergingen. Mogelijkh. voor gar. Provisiekelder. L-vorm. woonk. met sep. eetkeuken, tot. ca. 65 m². Bijkeuken. 4 slaapk. Badk. met ligb. Vaste trap naar zolder. Bwjr. 1938.
Prijs ƒ 215.000,-- k.k. 8667

BRUNSSUM H
Geh. gerenoveerd halfvrijst. woonhuis met gar. Tuin. Provisiekelder. Doorzonwoonk. en grote woonkeuken met moderne aanbouwcomb., tot. ca. 58 m². Bijkeuken. 3 slaapk. Badk. met ligb. en 2e toilet. Kunstst. koz.
Prijs ƒ 189.500,-- k.k. 8760

GELEEN H
Royaal halfvrijst. winkel/woonhuis met gar. Provisiekelder. Winkel ca. 50 m². 2 opslagruimtes. Keuken en toilet. 1e verd.: Keuken. 2 royale slaapk. Badk. met douche en toilet. Vaste trap naar 2e verd. met 2 royale slaapk. Keuken. Badk. met douche en toilet.
Prijs ƒ 189.500,-- k.k. 8573

BRUNSSUM H
Aan plantsoen gel. woonhuis met riante, parkachtige tuin. Grote gar. Kelder. Woonk. Serre. Gesl. keuken met aanbouwcomb. 3 slaapk. Badk. Vaste trap naar zolder met 4e slaapk. Opp. ca. 635 m².

Prijs ƒ 210.000,-- k.k. 8530

HEERLEN H
Drive-in woning met dubb. gar. Berging. Gezellige woonk. met eiken parketvl. en half open keuken met install., tot. ca. 30 m². 2 slaapk. Geh. bet. badk. met ligb. en sep. douche. Dubb. begl.
Prijs ƒ 155.000,-- k.k. 8600

HEERLEN H
Molenberg. Nabij scholen en winkels gel. halfvrijst. woonhuis met tuin. Buitenberging. Provisiekelder. Woonk. Keuken. 3 slaapk. Badk. Vaste trap naar zolder.
Prijs ƒ 129.500,-- k.k. 8662

BRUNSSUM H
Langeberg. Vooroorlogs woonhuis met gar. Tuin. Berging. Provisiekelder. Doorzonwoonk. Keuken. 3 slaapk. Badk. met zitb./douche. Roll.
Prijs ƒ 155.000,-- k.k. 8638

HEERLEN H
Centrum. Ruim appartement gel. op 2e verd. met berging in sout. L-vorm. woonk. ca. 28 m². Gesl. keuken met moderne install. 2 slaapk. Geh. bet. badk. met douche en toilet. 2 balkons.
Prijs ƒ 115.000,-- k.k. 8820

HEERLEN H
Welten. Goed onderhouden drive-in woning. Tuin met deels vrij uitzicht. Sfeervolle woonk. ca. 33 m². Eetkeuken met install. en toegang tot balkon. 4 royale slaapk. Ged. bet. badk. met ligb. en 2e toilet.
Prijs ƒ 169.000,-- k.k 8755

HEERLEN H
Heerlerbaan. Nabij recreatiegebied gel. woonhuis. Sout.: Provisiekelder. Part.: Voormalige winkelruimte ca. 24 m². Woonk. Keuken. Bijkeuken. 1e verd.: Woonk. ca. 28 m². Keuken. 2e verd.: 3 slaapk. Bergzolder.
Prijs ƒ 159.000,-- k.k. 8735

HEERLEN H
Centrum. Op loopafstand van winkelcentrum gel., goed onderhouden maisonnette. Part.: Sep. berging. 1e verd.: Woonk. en open keuken, tot. ca. 38 m². Ruim balkon. Onderverd.: 2 slaapk. Badk. Berging.
Prijs ƒ 165.000,-- k.k. 8848

DOENRADE H
Woonhuis met royale tuin ca. 25 m. diep. Kelder. L-vorm. woonk. en open keuken met witte install., tot. ca. 45 m². Extra woon- c.q. kantoorruimte ca. 28 m². Berging/wasruimte. 3 royale slaapk. Badk. met ligb., douche en 2e toilet. Bergzolder. Uitst. onderhouden.
Prijs ƒ 379.000,-- k.k. 8806

HULSBERG M
Uitst. gel. royaal halfvrijst. woonhuis met grote gar. Tuin ca. 19 m. diep met terras en opt. privacy. Sfeervolle wijnkelder. L-vorm. living met open haard, tuink. en luxe open keuken, tot. ca. 59 m². Bijkeuken. 3 slaapk. Luxe moderne badk. met ligb. en 2e toilet. Hobby-/bergzolder. Therm. begl. en/of roll. Spouw- en dakisol. Goed onderhouden. Opp. ca. 350 m². Bwjr. 1974.
Prijs ƒ 279.000,-- k.k. 8863

HEERLEN H
Grasbroek. Ruim woonhuis met tuin. Kelder met 5 ruimtes. Berging. Ruime hal. Sfeervolle, L-vorm. woonk. met plav. vl. Half open keuken met witte install. 2 slaapk. Badk. met ligb. Ged. dubb. begl. en roll. Goed onderhouden. Opp. ca. 137 m². Bwjr. ca. 1950.
Prijs ƒ 159.500,-- k.k. 8426

HEERLEN H
Appartement gel. op 2e verd. met berging in sout. Eigen parkeergelegenh. Woonk. Open keuken met functionele install. 2 slaapk. Badk. Balkon aan voor- en achterzijde.
Prijs ƒ 115.000,-- k.k. 8818

HEERLEN H
Heerlerheide. Royaal karakteristiek woonhuis met diepe tuin ca. 35 m². Tuinberging. Provisiekelder. Woonk. met parketvl. Grote eetkeuken met compl. install. Bijkeuken. 1e verd.: 2 slaapk. Luxe, bet. badk. met ligb. en 2e toilet. 2e verd.: Royale 3e slaapk. Ged. roll.
Prijs ƒ 159.000,-- k.k. 8496

HEERLEN H
Woonhuis met carport. Tuin. Berging. Provisiekelder. Woonk. Half open keuken met luxe install. 3 slaapk. Badk. Vaste trap naar zolderverd. met mogelijkh. voor 4e slaapk.
Prijs ƒ 167.500,-- k.k. 8817

HEERLEN H
Maria Christinawijk. Ruim woonhuis met gar. Grote tuin. Geh. onderkelderd, 4 ruimten. Grote woonk. ca. 36 m² met open haard. Keuken. 4 slaapk. Badk. met 2e toilet. Ruime bergzolder. Dient gerenoveerd te worden.
Prijs ƒ 129.000,-- k.k. 8830

KERKRADE H
Bleijerheide. Woonhuis met tuin ca. 50 m. diep. Voorraadkelder. Living ca. 34 m². Gesl. keuken met compl. install. Bijkeuken. 2 slaapk. Badk. met douche en 2e toilet. Vaste trap naar 2e verd. met 2 slaapk. Bergzolder. Grotendeels roll.
Prijs ƒ 185.000,-- k.k. 8420

HOENSBROEK H
Halfvrijst. woonhuis met carport. Besl. tuin met 2 buitenbergingen. Kelder. L-vorm. woonk. en open keuken met compl. install., tot. ca. 31 m². Hobbyk. 3 slaapk. Badk. met douche. Kunstst. koz., dubb. begl. en roll.
Prijs ƒ 165.000,-- k.k. 8822

HOENSBROEK H
In kindervriendelijke omgeving gel. drive-in woning met inpand. gar. ca. 32 m². Tuin ca. 10 m. diep. 1e verd.: L-vorm. woonk. en open keuken met eenvoudige install., tot. ca. 38 m². 2e verd.: 3 slaapk. Badk. met douche. Uitst. onderhouden.
Prijs ƒ 179.000,-- k.k. 8651

HULSBERG M
Uitst., tegenover plantsoen gel. vrijst. woonhuis met grote, inpand. gar. Mooie, onder architectuur aangelegde tuin. Royale hal. L-vorm. woonk. met parketvl., open haard en open keuken met luxe, moderne aanbouwcomb., tot. ca. 53 m². Bijkeuken. 4 ruime slaapk. met parketvl. Luxe badk. met ligb., dubb. v.w. en 2e toilet. Zolderberging. Uitst. mat. gebruik. Uitst. onderhouden. Goede isol. Opp. ca. 382 m². Bwjr. 1975.
Prijs ƒ 365.000,-- k.k. 8852

KERKRADE H
Gracht. Uitst. onderhouden woonhuis met tuin. Living ca. 30 m². Leef-/eetkeuken ca. 24 m² met compl. install. 3 slaapk. Badk. met ligb. en 2e toilet.
Prijs ƒ 179.000,-- k.k. 8534

KERKRADE H
West. Uitst. onderhouden woonhuis met tuin ca. 35 m. diep. Sout.: Voorraadkelder. Hobbyruimte ca. 50 m². Part.: Multifunctionele ruimte ca. 120 m², momenteel in gebruik als gar. 1e verd.: Living ca. 40 m² met open haard. Gesl. keuken met luxe install. Dakterras ca. 35 m². Badk. met douche en toilet. 2e verd.: 3 slaapk. Badk. met ligb. en toilet. Mogelijkh. voor 4e slaapk. Hardh. koz. Grotendeels roll. Bwjr. 1964.
Prijs ƒ 295.000,-- k.k. 8803

KERKRADE H
Vink. Uitst. onderhouden woonhuis. Living ca. 32 m². Keuken met kunstst. install. 3 slaapk. Badk. met zitb. en 2e toilet. Bergzolder. Goede isol. Bwjr. 1982.
Prijs ƒ 179.500,-- k.k. 8398

KERKRADE H
Bleijerheide. Uitst. onderhouden halfvrijst. woonhuis met tuin. Tuinhuis. Gar. met zadeldak. Living en tuink. tot. ca. 55 m². Keuken met luxe install. Hobbyruimte. 3 slaapk. Badk. met douche en 2e toilet. Vaste trap naar 2e verd. met 4e slaapk. Roll. Ged. dubb. begl. Dit pand moet U beslist van binnen zien.
Prijs ƒ 275.000,-- k.k. 8245

KERRKADE H
Bleijerheide. Appartement gel. op 1e verd. Sep. berging. Living ca. 30 m². Keuken met kunstst. install. Balkon. 2 slaapk. Badk. met douche. Ged. roll.
Prijs ƒ 138.000,-- k.k. 8829

KERKRADE H
West. Rustig gel. halfvrijst. woonhuis met gar. Tuin. Berging. Living ca. 35 m². Keuken met kunstst. install. 3 slaapk. Badk. met douche. Hobbyzolder. Bwjr. 1988.
Prijs ƒ 189.500,-- k.k. 8834

KLIMMEN H
Bungalow met schitterend uitzicht over lager gel. wandelpark. Gar. Tuin. 3 ruimten in sout., geschikt voor div. doeleinden. Living ca. 48 m² met open haard. Gesl. eetkeuken met moderne install. 3 slaapk. Badk. met ligb.
Prijs ƒ 435.000,-- k.k. 8427

KERKRADE H
Centrum. In aanbouw aan het Old Hickoryplein appartement gel. op 4e verd. Woonk. ca. 41 m², incl. open keuken. Balkon. 2 slaapk. Badk. met ligb en douche. Berging. Opt. isol.
Prijs ƒ 252.000,-- v.o.n. 10094010

SCHAESBERG H
Rustig en centraal gel. royaal, modern herenhuis met gar. Tuin. Kelder. Living ca. 42 m². Gesl. keuken met install. Bijkeuken. 3 grote slaapk. Badk. met ligb., douche en toilet. Hardh. koz.
Prijs ƒ 324.500,-- k.k. 8740

NIEUWENHAGEN H
Uitst. gel. halfvrijst. woonhuis met dubb. gar. Royale hal. Living ca. 34 m² met schuifpui. Gesl. keuken met install. 3 slaapk. Badk. met ligb. en toilet. Grotendeels roll en kunstst./alum. koz.
Prijs ƒ 209.500,-- k.k. 8828

PUTH H
Landelijk gel. karakteristiek halfvrijst. woonhuis met tuin. Berging. Kelder. Woonk. ca. 40 m² met parketvl. Keuken met licht eiken install. Studeerk. 3 slaapk. Dakterras. Luxe badk. met ligb., douche en 2e toilet. Zolder met mogelijkh. voor 4e slaapk. Recentelijk geh. gerenoveerd. Mogelijkh. voor ged. verhuur met aparte ingang.
Prijs ƒ 209.000,-- k.k. 8449

SCHAESBERG H
Uitst. gel. royaal halfvrijst. woonhuis met gar. Tuin. Living ca. 40 m² met plav. vl. Semi-open keuken met luxe install. Royale serre ca. 20 m². Hobbyruimte. 3 slaapk. Luxe badk. met ligb., douche en toilet. Zolder. Grotendeels roll.
Prijs ƒ 279.000,-- k.k. 8811

SCHAESBERG H
Uitst. gel. woonhuis met gar. Royale oprit. Tuin. Kelder. Living, tuink. en keuken met luxe install., tot. ca. 58 m². 3 slaapk. Badk. met douche. Zolder. Kunstst. koz., dubb. begl. en roll. Uitst. onderhouden.
Prijs ƒ 219.500,-- k.k. 8683

SCHAESBERG H
Uitst., nabij recreatiegebied en centrum gel. modern halfvrijst. woonhuis met tuin. Gar. met zolder. Living en serre met plav. vl., tot. ca. 54 m². Keuken met kunstst. install. 4 slaapk. Badk. met ligb. Hardh. koz. Ged. dubb. begl.
Prijs ƒ 245.000,-- k.k. 8835

VILT M
Goed gel. halfvrijst. woonhuis, geschikt voor meerdere doeleinden. Tuin. Gar. Royale oprit. Div. stallen. Grote opslagruimte/stal ca. 275 m². Kelder. Woonk. ca. 27 m² met open haard. Gesl. eetkeuken. 4 slaapk. Badk. met douche. Vaste trap naar zolder.
Prijs ƒ 309.000,-- k.k. 8816

STIENSTRA MAKELAARDIJ B.V.

Maandag t/m vrijdag geopend van 9.00-21.00 uur.
Zaterdag van 9.00-18.00 uur.
Aken: maandag t/m vrijdag van 9.00-13.00 en 14.00-18.00 uur.
Zaterdag van 9.00-14.00 uur.

Voor inlichtingen

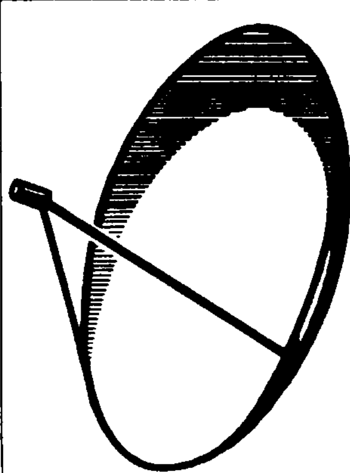
H: kantoor Heerlen, Tel.: 045-712255*
Kruisstraat 56, 6411 BW Heerlen.

M: kantoor Maastricht, Tel.: 043-616263*
Aubeldomein 17, 6229 EB Maastricht.

Kantoor Aken, Tel.: 0049-241-407540*
Jesuitenstraße 2, 52062 Aken.

Gaarne vrijblijvend informatie over woning
nr. ....
Naam: ....
Straat: ....
Postcode/plaats: ....
Telefoon: ....
❍ **Stuur mij gratis huizenmagazine nr. 207**
In ongefrankeerde envelope zenden aan:
Stienstra Makelaardij BV,
Antwoordnummer 40, 6400 VB Heerlen.

LD 29 10 94

Nederland 1

KRO/Avro/Ikon
07.00 Tekst-tv.
10.30 Eucharistieviering. Vanuit de kerk van de H. Familie te Rotterdam.
11.25 Tekst-tv.
11.59 NMO-special. Reportage.
12.29 Diváli. Reportage over het Hindoe lichtfeest.
13.00 Fryslan is te lyts.
13.30-13.37 en 15.52 Nieuws voor doven en slechthorenden.
16.00 (TT) Dienst voor doven en horenden. Kerkdienst vanuit de Eben Haëzerkerk te Nijkerkerveen.
16.58 Wilde ganzen.
17.02 Nacht van de romantiek. Romantisch spektakel vanuit het Concertgebouw in Amsterdam, met klassieke muziek, dans en poëzie.
17.57 Hap. Culinair spelprogramma.
18.10 Kookgek. Culinair magazine.
18.25 Socutera. Stel, het is je eigen vel, korte film van de Nederlandse Brandwonden Stichting.
18.35 (TT) Studio Sport. Sportprogramma.
20.00 (TT) Journaal.
20.13 Ook dat nog. Satirisch consumentemagazine. Presentatie: Aad van den Heuvel, Sylvia Millecam, Hans Böhm, Bavo Galama en Gregor Frenkel Frank.
21.02 Brandpunt. Actualiteiten.
21.40 Nationale actie Rwanda: 3 maanden later. Reportage over de resultaten van de grote tv-actie voor Rwanda.
22.46 KRO detectives: The chief. Engelse detectiveserie.
In Eastland is een internationale neonazibijeenkomst georganiseerd, precies een jaar nadat een Indiase jongen door skinheads werd doodgeslagen. Cade laat een politieman infiltreren bij de neo-nazi's, maar die komen erachter dat er een lek is.
23.41 Leven voor de dood. 5-delige serie over mensen die ooit een zelfmoordpoging deden.
Afl. 5/slot: Het verhaal van Sjoerd.
00.02 Nachtgedachten. De stad bekeken door een schilder. Vandaag: Over de stad, van Marc Chagall.
00.09-00.14 Journaal.

Nederland 2

Veronica/Tros
11.00 (TT) Dromen. Afl.: Wat is een droom?
11.30 TV Sport. Gevarieerd en actueel sportmagazine.
12.00 Journaal.
12.10 TV Sport. Vervolg.
13.40 Veronica sunday music presents. Muziekdocumentaire.
Vandaag: Konkombe, zwarte muziek in Nigeria.
14.30 Veronica sunday music presents. Muziekdocumentaire.
Afl.: Isaac Steiner: From Baroque until today (2).
15.00 Veronica sunday music presents: Jazz. Muziekdocumentaire. Vandaag: The Loung Lizards Quintet.
16.00 (TT) Journaal.
16.08 Schrijven van gedichten en verhalen. Afl.: Is schrijven een vak?
16.40 The world of survival. Natuurfilmserie. Afl.: Acrobatische toeren.
17.05 Eric Clapton. Videoclips.
17.20 NJOY, 45:000 classical frames. 2-delige documentaire over het Nationaal Jeugd Orkest. Afl. 2.
17.40 (TT) Knoop in je zakdoek. Afl.: Ziek zijn, beter worden. Herh.
18.00 Journaal.
18.10 Aquarelleren. Informatie.
18.15 12 en verder ... Kinderen in de basisvorming.
18.45 In de ban van de roos. Afl.: Rozen voor de toekomst.
19.15 (TT) Houden van huisdieren. Afl.: Aanschaf van een huisdier.
19.45 In de wetenschap. Afl.: Zand, zee en software.
20.00 Eric Clapton plays the blues: From the cradle - The tour preview. Muzikaal portret van Eric Clapton t.g.v. zijn wereldtournee die op 3 oktober van start is gegaan.
21.00 (TT) De geld maakt gelukkig show. Amusementsprogramma rond de Postcode loterij.
22.15 (TT) Studio sport. Sportprogramma met de Italiaanse en Spaanse voetbalcompetitie.
23.05 De geheimen van het DNA. Afl.: Kinderen op bestelling.
23.55 Journaal.
00.00-00.05 Nieuws voor doven.

Nederland 3

Vpro/NOS
08.53 Nieuws voor doven en slechthorenden.
09.00 Villa Achterwerk. Met:
09.00 Ot en Bilotte. Kleuterprogram.
09.25 Pingu. Animatieserie.
09.30 Madelief - Met de poppen gooien. Jeugdserie. Afl. 5.
09.40 Purno de Purno. Animatieserie. Afl. 6. Herh.
09.52 De bruikleners (The borrowers). Engelse serie.
10.21 Mijn vader is politie. 6-delige documentaireserie. Afl. 5: Fotografe.
10.36 Rembo en Rembo. Jeugdprogramma.
11.00 Reiziger in muziek. Muziekprogramma.
12.00 Journaal.
12.05 Het Capitool. Discussie o.l.v. Maartje van Weegen, Charles Groenhuijsen, Henk van Hoorn of Fred Verbakel.
12.50 Binnenland. Multicultureel magazine.
13.30 NOS Opera-matinee: L'incoronazione di Poppea. Opera van Monteverdi, uitgevoerd door de Nederlandse Opere en Les Talents Liriques o.l.v. Christophe Rousset.
Solisten: Cynthia Haymon, Brigitte Balleys, Ning Liang e.a.
17.00 De plantage. Interviews en discussies over kunst en cultuur.
17.55 Open deur tv. Een programma waarin de kijker zich kan laten bekijken.
18.15 Sesamstraat. Afl.: Winnen.
18.30 Duckman. Animatieserie.
18.57 Noorderlicht. Wetenschappelijk programma.
19.28 Loladamusica. Popprogramma. Vandaag: Het literaire festival Crossing Boarder in Den Haag.
20.00 (TT) Journaal.
20.15 Lopende zaken. Reportage.
20.47 Absolutely fabulous. Engelse comedyserie.
21.22 Thema: De val van de muur. Thema-avond over de val van de Berlijnse Muur, vijf jaar geleden.
23.03-23.31 Kamerconcerten. 6-delige serie kamerconcerten. Vandaag: Duo voor viool en cello. Afl. 6/slot.

RTL4

06.30 Hei elei kuck elei. Luxemburgs programma.
07.00 Telekids cartoon express. Kinderprogramma.
11.00 Teleteens. Jeugdprogramma.
14.30 The many adventures of Winnie the Pooh. Amerikaanse Disney-tekenfilm van Wolfgang Reitherman en John Lounsbery.
In een groot bos speelt een klein en dik beertje, Winnie the Pooh. Z'n maagje rammelt en dus gaat hij op zoek naar honing. Winnie klimt hoog in een boom, maar terwijl hij bij een bijennest probeert te komen, breekt de tak waarop hij zit en Winnie valt naar beneden recht in een doornstruik.
Ondertussen komt Robin, die in een ander deel van het bos woont, tot de ontdekking dat de pessimistische Eeyore, een aapje, zijn staart weer eens is verloren.
16.05 Jenny Jones. Amerikaanse talkshow.
17.00 Gezond & wel. Magazine.
17.30 Koken met sterren. Kooktalkshow.
18.00 Zes uur nieuws & weer.
18.10 Film & videonieuws.
18.40 Hotel. Amerikaanse serie.
19.30 Half acht nieuws.
19.45 Full house. Amerikaanse comedy.
20.15 Baywatch. Amerikaanse serie.
21.10 Liefde op het eerste gezicht. Spelprogramma.
21.50 Jambers. Belgische documentaireserie: 'Vrouwen en alcoholisme'.
Drinkende vrouwen worden in België vaak als zielig en afstotend ervaren. Drinken is een onvrouwelijke bezigheid. Jambers interviewt vrouwen die openlijk over hun drankprobleem durven praten.
22.45 Diagnosis murder. Amerikaanse detectiveserie.
23.30 Nieuws en weer.
23.45 Tropical heat. Amerikaanse serie. Afl.: Double time. Herh.
00.40 The Oprah Winfrey show. Amerikaanse talkshow. Herh.
01.25 Nachtprogramma.

RTL5

13.00 Sport: Auto- en motorsport. Samenvatting.
13.30 RTL Text.
17.40 De gouden koets. Autoprogramma.
18.10 Sport: Engels voetbal.
18.40 McCloud: Gag that stole Manhattan. Amerikaanse speelfilmcyclus.
Met Dennis Weaver, J.D. Cannon, Leslie Parrish, Larry Hagman e.a.
Tijdens een filmopname valt er onverwachts een dode. McCloud verwacht dat er een misdaad is gepleegd en gaat op onderzoek uit. Hij denkt dat er een verband is tussen de film en de moord, er probeert die link te vinden. Hij wordt echter verliefd op de hoofdrolspeelster en komt daardoor zelf in de problemen.
20.15 Sisters. Amerikaanse dramaserie.
21.05 Hearts afire. Amerikaanse romantische comedyserie.
21.30 Shooting the writer. Engelse BBC-documentaire over Tahar Djaout, een vermoorde schrijver die vanwege zijn werk werd gedood.
22.25 Nieuwsflits. Kort nieuws.
22.30 I.S.C.H.A. Talkshow.
23.30 Dream on. Amerikaanse comedy voor volwassenen.
00.00 As the world turns. Amerikaanse soapserie. Herh.
00.45 Hei elei, kuck elei aktuell. Luxemburgs programma.
01.15 Nachtprogramma.

● *Winnie the Pooh met enkele dieren uit het grote bos. (RTL4 - 14.30 uur).*

RTBF/La Une

11.30 La pensée et les hommes. **12.00** Mise au point. **13.00** Nieuws. Aansl.: L'hebdo. **13.40** Match 1. **14.40** Winter people. Amer. komedie uit 1989. **16.30** Documentaire over een expeditie naar de Erebus-vulkaan op de Zuidpool. **17.20** Charlie's angels. Afl. 75. **18.15** Autovision. **18.45** Week-end sportif. **19.30** Nieuws. **20.05** Tour de chance. Amusementsprogr. **21.10** Blood ties. Amer. tv-film. **22.45** Interieur nuit. **23.50** Laatste nieuws. **00.00-00.10** Tribune économique et sociale.

SPORTS 21

14.25 Aquatica. **14.51** Golfmagazine. **15.44** Basketbal. Verslag uit de Belgische competitie. **17.10** Champions '94. Herh. **17.31** Azimut. **18.03** Mise au point. Zie RTBF/La Une. **18.57** Ici Blabla. **19.26** Paardenkoersen. **19.30** Zie RTBF/La Une. **20.02** Le fugitif. Afl. 6: Le proscrit. **20.54** Sport dernière. **21.14** Paardenkoersen. Herh. **21.17** Weekend sportif. **21.56** Aquatica. **22.23** Laatste nieuws. **22.48-23.10** Sport dernière. Gev. sportmagazine. Herh.

TV 5

06.00 Ochtendprogr. **12.00** Nieuwsflits. **12.05** Référence. Politiek magazine. **12.40** Internationaal weerbericht. **12.45** Zwitsers nieuws. **13.05** L'école des fans. Amusementsprogr. **13.45** Le jardin des betes. Dierenmagazine. **14.45** Faut pas rever. Magazine. Herh. **15.45** Autovision. Automagazine. **16.00** Nieuws. **16.10** Le monde est à vous. **17.45** Bon weekend. Amusementsprogr. **18.15** Correspondance. Kijkerspost. **18.30** Nieuws. **19.00** Trente millions d'amis. Dierenmagazine. **19.25** La météo des cinq continents. **19.30** Nieuws. **20.00** Sept sur sept. Actualiteiten. **20.55** La météo des cinq continents. **21.00** Nieuws. **21.40** Cinéma: Coeurs croises. Franse speelfilm uit 1987. **23.10** Bas les masques. Magazine. Vandaag: Huisdieren. **00.20** Nieuws. **00.40** L'heure de vérité. Parlementair nieuws. **01.35** Face à la presse. Magazine. **02.20** Référence. **02.50** Envoyé spécial. Herh. **04.20** Planète musique. Herh.

RAI UNO

06.00 Ochtendprogr. **13.30** Nieuws. **14.15** Domenica in. Amusementsprogr. **18.00** Nieuws. **18.10** Sport 90 minuto. **19.00** Domenica in. Vervolg. **20.00** Nieuws en sport. **20.40** Speelfilm. **22.25** La domenica sportiva. **23.25** Nieuws. **23.30** Domenica sportiva. Vervolg. **00.05** Nieuws. **00.35** Nachtprogrammering.

BBC 1

08.25 The man from UNCLE. Spionageserie. **09.15** Breakfast with Frost. Actueel ochtendmagazine. **10.15** Decisions. **10.30** This is the day. **11.00** See hear! **11.30** Cursus Frans. **11.45** Cursus boekhouden. **12.00** The 11th hour. O.a. leer zelf je hond trainen. **13.00** CountryFile. **13.25** Week. **13.30** Nieuws. Aansl.: On the record. **14.30** EastEnders. **15.50** Butch Cassidy and the Sundance Kid. Amer. western uit 1969. **17.40** Junior masterchef. **18.10** The bookworm. **18.40** The clothes show. **19.05** Nieuws. **19.25** Songs of praise. **20.00** Children in need - Toddling for Pudsey. **20.10** Lovejoy. Misdaadserie. **21.00** Vintage last of the summer wine. **21.30** Birds of a feather. **22.00** Seaforth. Dramaserie. **22.50** Nieuws. **23.05** The full Wax. Amusement. **23.35** Heart of the matter. **00.10** True colors. Amer. speelfilm uit 1991.

BBC 2

08.30 Tales of the tooth fairies. Animatieserie. **08.35** Bump. **08.40** Animal world. **08.50** Blinky Bill. **09.15** Playdays. Kleuterprogr. **09.35** Moomin. **10.00** The busy world of Richard Scarry. **10.25** Bitsa. Knutselmagazine. **10.40** The stone protectors. **11.05** TimeBusters. Spelprogr. **11.30** Grange Hill. **11.55** The legend of Prince Valiant. **12.20** Bay City. **12.45** The O-Zone. **13.00** Quantum leap. **13.45** Snowy River - The McGregor saga. Serie. **14.30** Regionale progr.'s. **15.00** Wildlife classics. Het intieme leven van de gevlekte hyena in Amerika. **15.50** Golf. Rechtstreeks: de Volvo Masters, finale. **18.05** Diwali lights. 5-delige serie. **18.15** Rugby special. **19.15** One man and his dog. **20.00** The money programme. **20.40** Automagazine over klassieke auto's. (slot) **21.00** Tales from Berlin: The fall of the wall. Afl. 1: A hole in the fence. **21.55** Strings, bows and bellows. Muziekprogr. **22.05** Monty Python's Flying Circus. Herh. **22.35** Bard on the box: Shakespeare - Playing the Dane. Documentaire. **23.25-01.40** Bard on the box: Hamlet. Amerikaanse speelfilm uit 1990.

Eurosport

08.30 Step aerobics. **09.00** Golf. Volvo Masters. 3e ronde. **11.00** Boksen. **12.00** Motorsport. **14.00** Volleybal. WK voor dames vanuit Brazilië. **15.00** Voetbal. Benefietwedstrijd tussen prominententeams uit Monaco en Italië. **17.00** Tennis. WTA Toern. vanuit Essen. Finale. **18.30** Golf. Volvo Masters. **20.30** Motorsport. **22.00** Voetbal. Braziliaans comp.voetbal. 2e ronde. **00.00-01.30** Boksen.

NBC

05.30 NBC News. **06.00** International business view. **06.30** NBC News. **07.00** Strictly business. **07.30** Weekly business. **08.00** ITN World News. **08.30** Intern. business view. **09.00** Weekly business. **09.30** Strictly business. **10.00** Holiday destinations. **10.30** Memories then and now. **11.00** Super shop. **12.00** Ushuaia. Avontuurlijke documentaires. **13.00** Masters of beauty. Documentaireserie. **13.30** Bellamy on top of the world. **14.00** Today. **14.58** ITN World News headlines. **15.00** Meet the press. **15.58** ITN World News. **16.00** The McLaughlin Group. **16.30** Weekly business. **16.58** ITN World news. **17.00** Sport on NBC Super Channel. Met weirennen Australian Cyclebank classic, 5e en 6e etappe. **18.00** Horses in action. **18.30** This week in baseball. De gevolgen van WO II voor de sport. **19.00** ITN World News. **19.30** (TT) Holiday destinations. **20.00** (TT) Videofashion! **20.30** (TT) Frontal. **21.30** (TT) Talkin' jazz. **22.00** ITN World news. **22.30** Sportprogr. Vandaag met X Kulture. **00.30** Weekly business. **01.00** Frontal. Parlementair nieuws uit Duitsland. **02.00** The McLaughlin Group. Discussieprogr. **02.30** Executive lifestyles. **03.00** The best of Rivera live. **04.00** Dateline. **05.00** Equal time. Actueel discussieprogr.

MTV

07.00 MTV's B-Ball Weekend. **09.30** Slam 'N' Jam Wrap. **10.30** News weekend edition. **11.00** The big picture. **11.30** Eur. top 20 countdown. **13.30** First look. **14.00** Sports. **14.30** B-Ball Weekend. **17.00** Rock 'N' Jock B-Ball Jam. **18.00** The real world 3. **18.30** News weekend edition. **19.00** US Top 20 video countdown. **21.00** 120 minutes. **23.00** Beavis & Butt-head. **23.30** Headbangers ball. **02.00** Hugo. **03.00-06.00** Night videos.

CNN

24 uur per dag nieuws met om: 06.30 Global view. **07.30** Moneyweek. **08.30** On the menu. **09.30** Science and technology. **10.30** Style. **11.00** World report. **12.30** World business this week. **13.30** Inside business. **14.30** Earth matters. **15.00** Larry King weekend. **16.30** Futurewatch. **17.30** Global view. **18.30** Travel guide. **19.30** Diplomatic licence. **20.00** Moneyweek. **20.30** Global view. **21.00** World report. **23.00** CNN's late edition. **00.00** The world today. **01.30** Managing. **02.00** Prime news. **03.00** CNN Presents ... Special reports. **05.30** Showbizz this week.

Duitsland 1

07.25 Maxi und Mini. Kinderprogram.
07.55 Sesamstrasse. Kinderprogram.
08.25 Disney Club. Kindermagazine.
09.50 Künstler für EINE WELT. Vandaag: Sergei Jakoenin, een fotograaf uit Moskou.
10.00 Musikstreifzüge: Liebe, Tod und Leidenschaft. Vandaag: La Pique Dame, opera van Tsjaikovsky.
10.30 Tagesschau.
10.33 Sonntagsmagazin. Cultureel.
11.30 (TT) Die Sendung mit der Maus. Educatief kinderprogramma.
12.00 Presseclub.
12.45 Tagesschau.
12.50 ARD-Sport extra. Met: WK Latijns-amerikaanse dans voor amateurs; Tennis, WTA-toern. van Essen, finale enkelspel. Paardesport, Int. concours hippique vanuit Stuttgart.
17.00 (TT) ARD-Ratgeber: Gesundheit. Gezondheidsproblemen veroorzaakt door arbeidsomstandigheden.
17.30 Scheidungsfehde - Zahlen mal, sonst nicht? Documentaire.
18.00 Tagesschau.
18.05 Einblick.
18.10 Sportschau.
18.40 (TT) Lindenstasse. Afl. 465.
19.09 Die Goldene 1. Bekendmaking van winnaars van de ARD tv-loterij.
19.10 Weltspiegel. Reportages.
19.50 Sportschau-Telegramm.
19.58 Heute abend im Ersten.
20.00 (TT) Tagesschau.
20.15 (TT) Tatort. Duitse misdaadserie. Afl.: Ostwärts.
21.44 Tagesthemen-Telegramm.
21.45 Kulturweltspiegel. Culturele reportages.
22.15 Tagesthemen.
22.30 ZAK. Weekoverzicht.
23.00 Die Grünstein-Variante. Duitse tv-film van Bernhard Wicki.
00.40 Chronik der Wende. Documentaireserie over de ontwikkelingen in de voormalige DDR in de tijd rond de val van de Muur. Afl.: 31. Oktober '89.
00.55 Tagesschau.
01.05 Ein Jahr in der Hölle (The year of living dangerously). Australisch-Amerikaanse speelfilm uit 1982.
Met Mel Gibson, Linda Hunt e.a.
02.55-03.00 Zuschauen - Entspannen - Nachdenken. Im Steinbruch. Afl.: Spuren.

Duitsland 2

07.10 Die Fraggles. Kinderprogr.
07.35 Kuschelbären. Poppenserie.
08.00 Ein Fall für TKKG. Jeugdserie.
08.25 Guck' mal, wie ich wachse. 24-delige kinderserie.
08.35 Musik-Zeit. Klassieke muziek.
09.15 Zur Zeit. Religieus magazine.
09.30 Ein neues Lied. Kerkdienst.
10.15 Neue Abenteuer mit Black Beauty. Jeugdserie.
10.35 Achterbahn. Afl.: Victor.
11.05 Siebenstein. Poppenserie.
11.30 halb 12. Talkshow.
12.00 Das Sonntagskonzert.
12.45 heute.
12.47 blickpunkt. Magazine.
13.15 Damals vor 40 Jahren - zum 500sten Mal. Special.
13.55 mach mit. Balans Aktion Sorgenkind. Aansl.: Prämienziehung Der grosse Preis der Aktion Sorgenkind.
14.00 ■ So ein Flegel. Duitse speelfilm uit 1934. Met Heinz Rühmann.
15.20 Treffpunkt Natur. Magazine.
15.50 Looney, looney, looney Bugs Bunny movie. Amer. tekenfilm.
17.05 heute.
17.10 Die Sport-Reportage. Met 2e Bundesliga-voetbal en Bundesligabasketbal: Leverkusen - Berlijn.
18.15 ML Mona Lisa. Magazine.
19.00 heute.
19.10 Bonn direkt. Actualiteiten.
19.30 (TT) Wilder Westen. 5-delige documentaireserie over het westen van de USA. De eerste mensen die in het verre westen van Amerika doordrongen, waren de mannen uit de bergen, die leefden van de jacht en de naam Trappers kregen vanwege de vallen die ze overal plaatsten. Afl. 2: Lockruf der Wildnis.
20.15 Lustige Musikanten. Muziek.
21.45 heute.
21.55 Sport am Sonntag. Met o.a. Bundesliga-voetbal: MSV Duisburg - Hamburger SV.
22.05 (TT) Eurocops. Italiaanse misdaadserie. Afl.: Inklusive Mord (2).
23.00 Sie nahmen uns Ehre und Stolz. Documentaire over het concentratiekamp voor vrouwen in Ravensbrück.
23.45 Jazz on Tour. Muziekprogram.
00.55 heute.
01.00-02.35 Ground Zero. Australische speelfilm uit 1987.

Duitsland 3 West

08.15 Cursussen. **09.45** Konto. **10.00** Babylon - spricht viele Sprachen. **11.00** Hommage für Heinz Rühmann. **12.30** Länder - Menschen - Abenteuer. **13.15** Sonntagsgespräch. **13.30** Philosophie heute. **14.15** Chronik der Wende. Afl.: 30. Oktober 1989. **14.30** Das war's - diese Woche. **15.00** Die Tunnelmenschen. Documentaire. **15.30** 100 Meisterwerke. **15.40** ■ Trouble in Paradise. Amer. speelfilm uit 1932. **17.00** Die Schlagerparade der Volksmusik. **17.45** Dinosaurs. **18.15** Bewegung im Meer. Afl. 2. **18.45** WDR aktuell. **18.50** Sport im Westen. **19.10** Aktuelle Stunde. **19.45** (TT) Amsterdam. Documentaire over het dagelijks leven in de hoofdstad. **20.15** A Terra-Cotta warrior. Hongkongse speelfilm uit 1989. **22.01** WDR aktuell. **22.10** Sport aus dem Rheinland und Westfalen. **22.20** Folter. Documentaire over de geschiedenis, aanleidingen en gevolgen van martelling. **23.05** Spate Einsichten. Nederlandse tv-film. Afl. 2: Paul. **00.05** Nachrichten. **00.10-08.15** Nachtprogram.

Duitsland 3 SWF

07.55 Denkanstösse. **08.00** Cursussen. **09.00** Telekolleg aktuell. **09.30** Babylon - spricht viele Sprachen. **10.30** Wortwechsel. **11.15** Tele-Akademie. Afl.: Kann man sich gegen Krebs schützen? **12.00** Das Radio-Sinfonieorchester Stuttgart spielt. Klassiek. **13.00** Rückblicke, Einblicke - Medien in der DDR. Afl. 5. **13.45** Käpt'n Blaubär Club. **14.45** Diabolo menthe. Franse speelfilm uit 1977. **16.20** Fängt ja gut an. **16.55** Womit kann ich dienen? Reportage. **17.40** Kennen wir uns? **18.10** Die Schlagerparade der Volksmusik. **18.55** Traumziele. **19.05** Sauhatz - Das Sportquiz. **19.30** Die Fallers - eine Schwarzwaldfamilie. Afl. 6. **20.00** Tagesschau. **20.15** und in der Stille des Todes: das Leben. Reportage. **21.00** Abenteuer Wissenschaft. In Karlsruhe bouwt men aan de eerste woning ter wereld die geen elektriciteit van buiten nodig heeft. **21.45** Flutlicht. **22.40** Südwest aktuell. **22.45** Wortwechsel. **23.30** Womit kann ich dienen? Herh. **00.15** Schlussnachrichten. **00.30** Non-Stop-Fernsehen.

RTL Television

05.50 Tekenfilmseries. **06.45** Winspector. **07.10** Tekenfilmseries. **08.00** Li-La-Launebär. Kinderprogr. **08.30** Tekenfilmseries. **0.30** Power Rangers. **0.55** Guten Morgen Sonntag. Religieus. **10.00** The flash. **11.00** en **12.00**Quantum leap. **12.50** Major Dad. **13.20** Operation Petticoat. **13.50** Black sheep squadron. **14.45** Disney-Reportage. Aansl.: Disney-Filmparade. The last flight of Noah's Ark. Amer. komedie uit 1980. **16.55** Aladin. Ital.-Amer. avonturenfilm uit 1986. **18.45** RTL aktuell. **19.10** Drei zum Verlieben. Duitse serie. **20.15** Die Surprise Show. **21.55** Spiegel TV. **22.40** Prime time - Spätausgabe. Vandaag aandacht voor één van de sleutelfiguren van de Amer. underground: Monty Cantsin. **23.00** Playboy Late Night. **00.35** Donner's Tag bei Kanal 4. **01.05** Kojak. **02.00** Murder, she wrote. **03.00** Ilona Christen. Herh. **04.00** Hans Meiser. Herh. **05.00** Explosiv - Das Magazin. Herh.

SAT 1

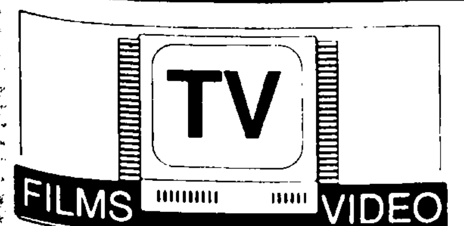
05.50 klipp-klapp. **06.20** Tekenfilmseries. **08.00** Eselsohr und Teufelsschwanz. **08.10** Tekenfilmseries. **09.05** Halfway across the galaxy and turn left. **09.35** Tarzan. **10.05** Zorro. **10.30** Games World. **11.00** Super!!! **12.00** alSo. **Bij deelname van een Duitse tennisser aan de finale van het ATP-toernooi: 13.00** live ran. Rechtstreeks: de finale van het ATP-toern. in Stockholm. **Bij GEEN deelname van een Duitse tennisser aan de finale programmering als volgt: 13.05** Traumrevue. Oostenrijkse muziekfilm uit 1995. **14.55** The adventures of the Black Stallion. **15.25** The white buffalo. Amer. western uit 1976. Aansl.: TopNEWS. **17.15** Baywatch. **18.15** Glücksrad. **19.00** Sat.1 Newsmagazin. **1.15** Voetbalmagazine met Bundesliga-voetbal. **20.15** Home alone. Amer. komedie uit 1990. Aansl.: TopNews. **22.20** Talk im Turm. **23.30** 24 Stunden. **00.00** So gesehen. Overdenking. **00.05** Goodbye, Charlie. Amer. komedie uit 1964. **02.10** Traumrevue. Oostenrijkse muziekfilm uit 1995. Herh. **03.55** Der weisse Büffel. Amer. western uit 1976. Herh.

België/TV 1

09.00 Samson. Met tekenfilms.
10.00 Eucharistieviering.
11.00 De zevende dag. Nieuwsmag.
12.30 Sportmiddag.
13.00 The drummer from the Huovan Mountains. Chinese jeugdfilm van Guang Chunlan.
14.30 New friend. Amerikaanse jeugdfilm van Roberto Carlo Chiesa.
14.50 Survival. Natuurserie. Afl. 9.
15.20 De weg. Serie. Afl. 5.
16.15 De paradijsvogels. Afl. 24.
17.15 en 18.10 1 voor iedereen. Gevarieerd familieprogramma.
18.00 Journaal.
18.30 Niveau 4: Cordon Bleu. Culinair magazine. Vandaag: Pasta.
19.00 Het Park. Serie. Afl. 53.
19.29 Paardenkoersen.
19.30 Journaal en sport.
20.00 Gisteren gekeken? Amusementsprogramma.
20.45 Ruth Rendell Mysteries. Engelse misdaadserie.
21.35 N.V. De wereld. Magazine. Vandaag: Leeft Wouter? Portret van een familie die rouwt na de moord op Wouter Vandewalle in 1993.
22.10 Sportweekend.
22.40-23.00 Vandaag.

België/TV 2

17.00 Sport extra: Volleybal.
18.00 Tik tak. Afl. 303.
18.05 Robbedoes. Afl. 8.
18.30 Sleutel. Actualiteitenmagazine.
18.55 Cursus Spaans. Afl. 2 en 3.
19.30 Journaal en sport.
20.00 De keuze van Dekeyser: Dubrovnik - Muren van ons verleden. Vandaag over de aandacht voor de langdurige belegering van deze historische stad in 1991 en de onverschilligheid van de publieke opinie die daarop volgde.
21.00 Programma van de KTRO. Vandaag: 1. Memling, een kier op de hemel. 2. Religieuzen: waarvoor dienen ze nog? Reportage over de vergrijzing onder religieuzen en nieuwe vormen van geëngageerd leven.
22.00-23.30 Couleur locale. Multicultureel magazine met reportages.

Duitsland 2
14.00 uur - So Ein Flegel - (1934-D) Aardige komedie van R.A. Stemmle, naar een roman van Heinrich Spoerl. Een toneelschrijver keert terug naar de schoolbanken om inspiratie op te doen.
Met: Heinz Rühmann.

RTL Television
14.45 uur - The Last Flight of Noah's Ark - (1980-USA) Amusante, maar soms sentimentele Disneyfilm van Charles Jarrott. Piloot Elliott Gould vervoert een lading dieren en ontdekt later dat er twee kinderen bij zitten.

Duitsland 3 West
15.40 uur - Trouble in Paradise - (1932-USA) Stijlvolle, briljante komedie van Ernst Lubitsch waarin een dievenechtpaar ruzie krijgt als hij verliefd wordt op een van hun rijke, mooie slachtoffers.
Met: Miriam Hopkins.

Duitsland 2
15.50 uur - The Looney, Looney, Looney Bugs Bunny Movie - (1981-USA) Onderhoudende compilatie van de cartoons waarin Bugs Bunny, Tweety en Sylvester de show stelen. Regie: Fritz Freleng.

● *Als cameraman Harvey Denton (Colin Friels) in de spannende Australische thriller 'Ground Zero' meer wil weten over de dood van zijn vader, komt hij behoorlijk in de problemen. (Duitsland 2 - 01.00 uur).*

BBC 1
15.50 uur - Butch Cassidy and the Sundance Kid - (1969-USA) Eén van de meest succesvolle westerns aller tijden. Robert Redford en Paul Newman zijn outlaws voor wie geen trein of bank veilig is.
Regie: George Roy Hill.

RTL Television
16.55 uur - Aladdin - (1986-USA/I) Bud Spencer duikt in deze jeugdfilm van Bruno Corbucci op als een geest. De 15-jarige Luca Venanti wrijft een lamp op in het zaakje waar hij een bijbaantje heeft.

Duitsland 3 West
20.15 uur - A Terra Cotta Warrior Chin Yung - (1989-HK) Regisseur Ching Siu Tung werd geïnspireerd door de ontdekking van een terracottaleger in een Chinees keizersgraf en maakte deze actiefilm met o.a. Zhang Yimou en Gong Li.

Duitsland 1
23.00 uur - Die Grünstein-Variante - (1985-D) Beklemmende, spannende, intelligente en bij tijd en wijle humoristische film van Berhard Wicki. Drie gevangenen in een Parijse cel in 1939. Met: Fred Düren en Klaus Schwarzkopf.

BBC 1
00.10 uur - True Colors - (1991-USA) Moralistisch drama van Herbert Ross over de andere kant van de 'Amerikaanse Droom'. Na hun rechtenstudie slaan twee vrienden andere paden in: carrière en idealen.
Met: John Cusack.

Duitsland 2
01.00 uur - Ground Zero - (1987-AUS) Trage, maar spannende thriller van Michael Pattinson, gebaseerd op ware gebeurtenissen. Een fotograaf probeert uit te zoeken hoe zijn vader omgekomen is.
Met: Jack Thompson.

Duitsland 1
01.05 uur - The Year of Living Dangerously - (1982-AUS/USA) Mel Gibson versiaat de gebeurtenissen in Indonesië in 1965. Dank zij de hulp van een fotograaf, Linda Hunt, lukt dat. Goed, broeierig drama van Peter Weir.

radio

Radio 1
Elk heel uur en om 7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 17.30, 18.30 Nieuws. 7.07 De andere wereld van zondagmorgen. 8.10 Vroege vogels. 10.05 O.V.T. 12.07 Avro Radiojournaal. 14.05 Langs de lijn, sport en muziek. 18.10 Aktuele zaken. 19.04 Onder woorden: 06-300078. 20.04 Appels en peren. 21.04 3D, drie generaties in debat. 22.04 Het hek van de dam. 23.07 Met het oog op morgen. 0.04 Volgspot. 1.02-7.00 Tussen gisteren en morgen.

Radio 2
Elk heel uur nieuws.
7.04 Geblaf in het hondsdal. 10.04 Avro's Muziekmozaïek. 11.04 Sunday morning comin' down. 12.04 VPRO a/d Amstel, met om 12.04 VPRO's Music hall; 13.04 Ischa Meijer presenteert: 't Was me het weekje wel. 14.04 De noodingang. 15.52 De wijde blik. 16.04 M.C. zondagsrust. 17.04 Van 0 tot 80. 18.04 Het concert. 18.30 Archief Hilversum. 19.04 Country time. 20.04 Razz-ma-tazz. 21.04 Ararat. 23.04-24.00 Levenslief en levensleed.

Radio 3
Elk heel uur nieuws.
6.04 Tros 3 draai. 9.04 Tros Gouden uren. 12.04 Tros Somertijd. 15.04 Tros Wereldhits. 19.04 Tros Dancetrax. 21.04 De CD show. 22.04 Poster. 23.04 Tros Nachtwacht. 2.02 Vacuüm. 4.02-6.00 Pyjama FM.

Radio 4
Om 7.00, 8.00, 13.00, 18.00 en 20.00 nieuws.
7.02 Ochtendstemming. 9.00 Muziek voor miljoenen. 11.00 Het ochtendconcert. I. Pianokwartet; II. Nat. Jeugdork. met. sol. 13.02 Diskotabel. 14.10 Koninklijk Concertgebouwork. met sol. Aansl. De Nederlanden. Muz. voor zang en piano. 17.00 Nacht is een verfdoek, hoorsp. 18.04 Muziek uit duizenden. 19.00 Continu klassiek. 20.02 Specialiteiten à la carte. 22.00 VPRO Jazz op Vier. 0.00-1.00 Vier na middernacht.

Radio 5
Elk heel uur t/m 18.00, 20.00 en 23.00 nieuws (behalve om 10.00 en 17.00).
6.45-6.50 Mededelingenrubriek met uitgebreid weerbericht en scheepvaartberichten. 7.05 Praise op zondag. 8.08 Groot nieuws. 8.55 Waterstanden. 9.02 Woord op zondag. 9.30 Te deum laudamus. 10.00 Het verhaal. 10.10 Kerkdienst. 10.58 Wilde ganzen. 11.02 Eucharistieviering. 12.02 na de zegen. 12.50 De bisschop aan het woord. 13.10 De andere wereld van zondagmiddag. 14.02 Ratjetoe. 14.20 Het bestaan. 15.02 Medelanders Nederlanders. 16.02 Zorg en hoop. 17.00 Kerkdienst. 17.58 Wilde ganzen. 18.10 Drieluik. 19.00 Tambu. 19.30 Suara Maluku. 20.02 De muzikale fruitmand. 20.44 EO-Metterdaad. 20.45 Ik zou wel eens willen weten. 21.15 Populaire orgelbespeling. 21.40 De bijbel open. 22.00 Radio romantica. 23.07-24.00 Met het oog op morgen.

Omroep Limburg
Elk heel uur ANP-nieuws.
9.00 Postbus 94, lichte verzoekplaten met Ria van Grinsven. 10.00 Postbus 94 Klassiek. 11.00 Treffpunt live vanaf de Perroen in Maastricht. 12.00 Omroep Limburg Klassiek met Ed Gerits. 13.00 (Inter)nationale actualiteiten. 13.30-18.00 Sport, rechtstreekse verslagen, commentaren, uitslagen van (inter)nationale en regionale sport. Eindredactie en presentatie: Alf Poell.

BRTN/Radio 2
6.00 Nieuws. 6.05 Goede morgen, morgen. Een opgewekte muzikale ochtendgroet. (6.30, 7.00, 7.30 nieuws). 8.00 Nieuws en Lotto-uitslagen. 8.12 Relax. Non-stop retromuziek. 9.00 Visum. Toeristisch programma. 10.00 Nieuws. 10.03 De préhistorie met Guy de Pré. 11.00 Zondzg Zonder. De hele dag aandacht voor de activiteiten van de autoloze zondag. Presentatie: Jeroen van Haelen en Ro Burms (13.00 nieuws). 17.00 Nieuws. 17.05 Afgefloten. Sportprogramma van Luc Verschueren. 18.10 Funiculi Funicula. Muziek à la carte. 20.00 Vragen staat vrij, groot verzoekplatenprogramma voor de zondagavond met Christel van Dijck (22.00 nieuws). 23.30-6.00 Nachtradio (vanaf 24.00 elk heel uur nieuws).

België/BRF
Nieuws elk heel uur.
6.05 Radiofrühstück (6.45 Horergrusslotterie; 7.15 Veranstaltungstips; 7.30 Evangelium in unserer Zeit; 8.30 Glaube und Kirche). 9.05 Mundartsendung. 10.05 Treffpunkt Frischauf, volksmuziek. 12.05 Schlager-Souvenirs. 14.05 Deutsche Schlagerparade. 16.05 BRF-Sporttreff. 18.30 Nachrichten. 18.40 Seniorenfunk. 19.00-20.00 Volkstümliches Schlager-Karussell.

RTL Radio
10.00 Jan de Hoop. 12.00 Ron Bisschop. 16.00 Luc van Rooij. 20.00 Late rock. 00.00-10.00 Night Rock.

WDR 4
4.05 Radiowecker. 6.00 Nachrichten. 6.05 Morgenmelodie. 8.00 Nachrichten. 8.05 Volkstümliche Matinee. 10.00 Nachrichten. 10.05 Operette nach Wunsch. 12.00 Nachrichten. 12.05 Gestern, heut und morgen. Musikalische Stunde mit Chris Howland. 13.00 Folklore. Mit Aviva Semadar. 14.00 Nachrichten, Wirtschaft. 14.07 Was darf es sein? Wunschmelodien mit Rolf Röpke. 17.00 Der Tag um fünf. Aansl. Chöre der Völker. 18.00 Nachrichten. 18.05 Auf ein Wort. Anschl. Schellack-Schätzchen. 19.00 Nachrichten. 19.05 Musik für gross und klein (19.30 Ohrenbahr). 20.00 Nachrichten. 20.05 Zwischen Broadway und Kudamm. 22.00 Nachrichten. 22.05 Musik zum träumen. 22.30-4.05 ARD-Nachtexpress.

UW HUIS, ONZE ZORG

VANDAAG OPEN HUIS 16.00-17.00 UUR

BEEK, Mauritslaan 79
Modern halfvr. woonh. 1985 met gar. en tuin. Ind. o.a. woonk. met halfopen luxe keuk., 3 slk., badk. met ligb., badmeub. en 2e toil., zold. Z. mooi afgew. pand. **Vr.pr. fl. 229.000,-k.k.**

SITTARD, Rijksweg Noord 249
Ruim en stijlv. halfvr. herenhuis op perceel van 500 m2. Ind. o.a. kelder, woonk. ensuite, gesl. keuk, 4 slk., zolder met mog. vaste trap. Buitenkans! **Vr.pr. fl. 245.000,- k.k.**

URMOND, Middenveld 5
Riant halfvr. huis 1992 met gar en tuin in rust. kindvr. buurt nabij school. Ind. o.a. L-woonk. m. tegelvl., halfopen witte luxe keuk., verd. 2 à 3 slk., luxe badk. m. ligb., vaste tr. naar zold. m. mog. 4e slk. Perfect afgew. pand. **Vr.pr. fl. 239.000,- k.k.**

BEEK, Burg. Janssenstr. 27
Sfeervol ouder tussengel. woonh. met binnenpl. in centrum, 4 slk. w.v. 1 op zolder via vaste tr. **Vr.pr. fl. 149.500,-k.k.**

GELEEN, Napoleonbaan 81
Ouder tussengel. woonh. met tuin en acherom. Ind. o.a. kelder, ruime woonk., gr. keuk., 3 slk., vaste tr. n. zolder. **Vr.pr. fl. 125.000,- k.k.**

✓TIP!

LANDGRAAF, Galerij 2
Goed onderh. halfvr. woonh. 1984 met gar., carport en tuin op zuid. Ind. o.a. woonk. m. plav.vl. en openh., 3 slk., luxe badk. m. ligb., douche en 2e toil. **Vr.pr. fl. 235.000,- k.k.**

MUNSTERGELEEN, Burg. Donnersstraat 12
Halfvr. hoekhuis 1968 met gar. en tuin. Ind. o.a. ruime hal, woonk. m. parketvl. 30 m2, 3 à 4 slk., badk. m. ligb. en 2e toil., hardh. koz. m. dubbelglas en roll. **Vr.pr. fl. 198.000,- k.k.**

HULSBERG, Roggeveld 37
Perfect afgew. tussenw. '90, op mooie kindvr. lok. met leuke tuin en berging, woonk. m. lamin. vloer, nieuwe keuk., 3 slk., grote badk., zolder. Zien is kopen. **Vr.pr. fl. 185.000,-k.k.**

KERKRADE, Veldkuilstraat 66
Riant landhuis 1990 met dubb. gar. en tuin (perc. 630 m2). Ind. o.a. betegeld sout. 80 m2, hal met antieke trap, woonk. m. openh., luxe badk. en keuk. **Vr.pr. fl. 449.000,- k.k.**

HEERLEN, Voskuilenweg 13
Sfeerv. tussengel. woonh. nabij centr. met achterom, ind.o.a. keld., woonk. 30 m2, 3 slk., zolder via vaste trap. **Vr.pr. fl. 164.000,- k.k.**

HEERLEN, Smaragdstraat 15
Karakt. ouder halfvr. woonh. met gr. tuin, grotend. gerenov. Ind. o.a. kelder, gr. woonk. m. parket, gesl. keuk., 2 à 3 slk. **Vr.pr. fl. 172.500,- k.k.**

HEEL (Midden-Limb.), Dorpsstraat 86
Karakteristieke boerenwoning/herberg, vrijst., gel. aan dorpsplein, op ruim 3000 m2 grond met schuur en stallen, nabij vrije veld en watersportgebied. Na enige renovatie (monument, dus fisc. aftr.!) schitterende woning. **Vr.pr. fl. 375.000,- k.k.**

OFFERMANS- UW ADVIESHUIS IN HYPOTHEKEN EN PENSIOENEN

Wij bouwen aan relaties. De financiering van uw huis loopt immers ook jaren mee.

De specialisten van Offermans Hypotheken & Pensioenen helpen u een verantwoorde keuze maken. Op basis van uw persoonlijke draagkracht. En de beste faciliteiten die we uit een enorm aanbod van hypotheek-verstrekkers selecteren.

Ons deskundig advies is gratis en altijd onafhankelijk. Vertrouw gerust op meer dan 40 jaar ervaring. Want uw belang blijft ons belang.

MET ONS KUNT U VOORUIT - NU EN ZEKER LATER

OFFERMANS HYPOTHEKEN & PENSIOENEN

BEDRIJFSPANDEN

GELEEN, Parallelweg 56-58
Goed gel. hoogw. bedrijfspand (thans fotovakstudio), opp. 20 x 21 m., 5,5 m. hoog, met kantoorr., geasfalt. parkeerterr., in 1990 geh. gerenov. en voorz. van uitgebr. installaties. Ideaal voor sportschool, paramedicus e.d. **Vr.pr. fl. 449.000,- k.k.**

SITTARD, Baandert 35-37
Ruim winkelpand met binnenplaats en twee bovenw., waarv. 1 verhuurd, voor vele doeleinden gesch. **T.e.a.b.**

GELEEN, te huur
Rijksweg Zuid 111, Bedrijfsruimte 130m2 met kantoor 100m2, huurpr. fl. 1750,- excl. BTW p.m.
Rijksweg Zuid 124, Winkelruimte 100m2 met kantoor, huurpr. fl. 2200,- excl. BTW p.m.

TEVENS BEEDIGDE TAXATIES

GEEN VERKOOP - GEEN KOSTEN

OFFERMANS BORGER & PARTNERS VASTGOED
Het kantoor met inzet

Rijksweg Zuid 170-B, Geleen
Inlichtingen: 046-740535
b.g.g. 046-752193

BEEK, ORANJESINGEL 18
Direct te aanv. app., c.v., berging, 2 slk., woonk., keuken, beg. grond!! Huurprijs ƒ 725,- p.m.

GELEEN, RIJKSWEG ZD. 134A
Riant halfvrijst. woonh. (wit), kantoren c.q. praktijk, garage, c.v., dubb. glas, kelder, woonk., open haard, open keuken, tuinkamer, totaal 70 m². Beg. grond: oudersik., badk., kantoor, magazijn. 1e verd.: div. kantoren c.q. slaapkamers, badk. 2e verd.: zitslk., zolder-berging, vaste trap. Vraagprijs ƒ 289.000,-.

GELEEN, DE VAART 122
Goed onderh. uitst. gel. halfvrijst. woonh., c.v., garage, uitermate efficiënte ind. op aanvr., o.a. zolder, vaste trap, optimale isol. Bwj. '89!!! Vraagprijs ƒ 219.000,-. **Verzuim niet deze woning te bekijken.**

GELEEN, RIETBEEK 4
Uitst. gel. courant woonh., c.v., gr. garage-berging, vrij uitz. voorzijde, tuin (zuid), div. kelders, woonk.-keuken (50 m²), overdekt zonneterr., 3 slk, riante badk. 2e verd.: 4e slk., zolder-berging, vaste trap. **Uitst. onderhouden is niets te veel gezegd!** Vraagprijs ƒ 279.000,-.

GELEEN, RIJKSWEG ZD. 228
Bijz. sfeervol vrijst. woonh., c.v., zonnige tuin, kelder, woonk., woonkeuk., bijkeuk., 3 slk., zolder. Aanv. direct. Vraagprijs ƒ 189.000,-. **Doe u zelf een plezier en bekijk dit pand!!!**

HET FAMILIEBEDRIJF VAN DE NEGENTIGER JAREN. GESPECIALISEERD IN BESTAANDE BOUW. UW PARTNER BIJ DE VERKOOP VAN UW WONING

SCHINNEN, VEEWEG 16
Op perfecte locatie gel. [illegible] ...h., c.v., garage, luxe afw. Spoedig VERKOCHT ... vraagprijs ƒ 229.000,-.

MUNSTERGELEEN, WATERSLEYERWEG 21
Prima gel. vrijst. woonh., c.v., garage, gr. tuin, kelder, woonk., serre, woonkeuk., bijkeuk., 3 slpk., douche, vliering. Aanv. direct. Bwj. 1949. Inh.: 550 m³. Opp.: 465 m². Vraagprijs ƒ 279.000,-.

GREVENBICHT, RONDSTAAI 13
Uitmuntend gel. is niets te veel gezegd voor deze halfvrijst. woning, c.v., kelder, woonk. eetkeuk., aparte tuinkamer (6x4.50), 3 slk., badk., ligbad, 2e toilet. Bwj. '68. Inh. 400 m³. Opp. 440 m². Een oase van rust is niets te veel gezegd. Vraagprijs ƒ 225.000,-.

SPAUBEEK, MERELSTRAAT 5
Op allerbeste woonst. gel. 4-slk.woning, c.v., garage, woonk., open haard, open keuken, aanbouwk., bijkeuken, riante badk. Vraagprijs ƒ 235.000,-. **Voor snelle beslisser scherpe eindprijs.**

STEIN, BEELENBERG 21
Vrijst. landh., c.v., garage. Sout.: hobbyruimte c.q. kantoor (5.50x4), provisie, c.v.-kelder., woonk (50 m²), open haard, luxe keuken, aanbouwk., bijkeuk. 1e verd.: 3 slk, badk., ligbad, douche, v.w., 2e toilet, 2 gr. zonneterr. van 34 m². Perfecte locatie, gegarandeerd blijvend vrije ligging achterzijde. Bwj. '77. Inh. 825 m³. Opp. 1183 m². Vraagprijs ƒ 569.000,-.

INDIEN U UW WONING WILT VERKOPEN, NEEM DAN NU NOG CONTACT OP MET ONS KANTOOR. WIJ KUNNEN DE SCHREEUWENDE VRAAG NIET BIJBENEN EN U DE VERKOOP NAGENOEG GARANDEREN.

N.M.W. QUADEN & ZN.
MAKELAARDIJ ONR. GOED
Gelrestraat 4, Munstergeleen, *lid NVM*
046-519644
('s zaterdags geopend van 10.00-13.00 uur)

TE KOOP AANGEBODEN

LIMBRICHT, SALVIUSSTRAAT 13
Ruim halfvrijstaand woonhuis op goede lokatie. Beg. gr.: hal, toilet, woonk., keuken, garage, tuin. Verd.: 3 ruime slpks., badk. Zolder: slpk., berg.
Vraagprijs ƒ 269.000,- k.k.

HEERLEN, RENNEMIGSTRAAT 23A
Hoekwoning met garage. Woonk., keuken met aanb.keuken, bijkeuken, serre, 4 slpks., berging, badk., woning voorzien van diverse extra's.
Vraagprijs ƒ 235.000,- k.k.

BRUNSSUM, KOOLHOFSTRAAT 29
Woonhuis met bedrijfsruimte centrum Brunssum. Woonhuis: keuken, woonk., hal, kelder, 3 slpks., zolder ook als kantoor bruikbaar. Bedrijfsruimte: totale opp. ± 900 m², bestaande uit een 4-tal gebouwen, groot gedeelte overkapt terrein en gedeelte open terrein. Zeer geschikt voor bedrijf met opslagruimte.
Vraagprijs n.o.t.k.

TE HUUR AANGEBODEN

Diverse luxe landhuizen te Landgraaf, Guttecoven en Neerharen (B).
Gestoffeerd en/of gemeubileerd.
Prijsklasse vanaf ƒ 1500,- per maand.

Diverse appartementen te Beek, Meerssen, Kerkrade. Gestoffeerd en/of gemeubileerd.
Prijsklasse vanaf ƒ 900,- per maand.

JANSSEN B.V. MAKELAARDIJ OG
NVM
Van Hasseltkade 10
6211 CC Maastricht
043-213791
Openingstijden: maand. t/m vrijd. van 9.00-17.00 uur
VERHUUR - BEHEER - VERKOOP

AMSTENRADE — **ƒ 200.000,- k.k.**
Hoekwoning met kleine tuin.
Royale hal, woonkamer, studeer/eetkamer, 3 ruime slaapkamers, 2 badkamers, bergzolder. Ook geschikt voor dubbele bewoning.

KERKRADE-WEST — **ƒ 220.000,- k.k.**
Geschakelde woning met mooie achtertuin.
Ruime indeling: kelders, keuken met bijkeuken, woonkamer, 4 slaapkamers en badkamer en zolder.

HEERLEN-NOORD — **ƒ 250.000,- k.k.**
Bungalow met flinke tuin (± 1550 m²) en garage.
Kelder, keuken, woonkamer (± 45 m²), badkamer en 3 slaapkamers. (Voor paardenliefhebber). Mogelijkheid tot pachten van wei.

ZUID-LIMBURG — **Vanaf ƒ 250.000,- k.k.**
Diverse aanbiedingen, waarmee i.v.m. privacy niet wordt geadverteerd. Geef ons uw wensen te kennen.

CENTRAAL ZUID-LIMBURG — **ƒ 600.000,- k.k.**
Fraai, rustig gelegen landhuis met schitterend uitzicht
Perceeloppervlakte 3400 m², woonkamer, eetkamer, keuken, 4 slaapkamers, badkamer, sauna, logeer-unit (slaapkamer en douche/toilet). Hobby-ruimtes en 2 dubbele garages.

BELGIË (20 km van Maastricht) — **Hogere prijsklasse**
Vrijstaand landhuis op 6500 m².
Zeer ruime indeling en zeer luxe afwerking.

GEVRAAGD
Voor vakkundige en discrete bemiddeling:
BUNGALOWS en (LAND-)HUIZEN
in prijsklassen van ƒ 250.000,- en (véél) hoger
Maak met ons kantoor eens een vrijblijvende afspraak.

Troost Onroerend Goed Heerlen
TELEFOON 045-717976

TE KOOP

BRUNSSUM Klingbemden 127. Ruimwoonh. m. gar. Incl.: compl. luxe eiken aanb. keuken, 4slpk., zolder m. vaste trap, veel berg., voor- en achtertuin, terras.
Vr.pr. ƒ 220.000,- k.k.

BRUNSSUM Ridder Bexstraat 17. Vrijst. woonh. m. gar. Incl: hal, toilet. woonk, ap. keuken, 3 slpk., badk., zold. m. vliezotr.
Vr.pr. ƒ 225.000,- k.k.

BRUNSSUM Op gen Hoes 137. Gr. woonh. Incl: hal, toilet, keuk., L-vorm. woonk. m. tegelvl., voor- en achtert., berg., 3 slpk., badk. m. ligb. en 2e toilet, zold. m. vaste tr., c.v. en 4e slpk.
Vr.pr. ƒ 175.000,- k.k.

HOENSBROEK Nabij kasteel. Vrijs. woonh. m. gar. en tuin. Incl: voorr. kelder, c.v., aansl. wa., ruime hal, toilet, woonk. m. leisteenvl., eiken aanb. keuken, gr. balkon, rondom tuin, 3 ruime slpk. m. park.vl., luxe marm. badk. m. ligb., douche, v.w., 2e toilet, zolder m. vaste tr., berg., 4e slpk.
Vr.pr. ƒ 310.000,- k.k.

RENTE vanaf 5,9 % !! Instaptarief spaarhypotheek efficient 6,1 %

WIST U
Dat wij in Brunssum en omgeving de meeste bestaande woningen verkopen?
Derhalve
TE KOOP GEVRAAGD
voor onze cliënten, woningen in de regio.
GEEN VERKOOP • GEEN KOSTEN

van Oppen assurantiën • financieringen • adviezen

Lindeplein 5, 6444 AT Brunssum • Telefoon 045-254543 • Telefax 045-257128

Je huis in de krant brengt mensen over de vloer.
En de makelaar weet van wanten en kranten.

Vakantie & Recreatie

RDP Vakantie & Recreatie is Nederlands grootste dagbladcombinatie. Met een betaalde oplage van ruim 1.700.000 exemplaren, goed voor een bereik van 4.2 miljoen reislustige Nederlanders

Advertentie combinatie van 44 Regionale Dagbladen. Tel.: 072.196.596, Fax 072.196.484

Ik lees de krant in de klas
Stichting Krant in de Klas
Tel. (020) 6647536

ZONDAG OPEN HUIS

Stadhouderstraat 33, Brunssum van 17.30 tot 18.30 uur

EIGENAAR VO[...] SLECHTS ƒ 77[...] PER MAAND

IN MOOIE EN GEWILDE WOONOMGEVING GELEGEN HALFVRIJSTAAND HUIS MET C.V. EN CARPORT

Ind. entree hal met bet. toilet. Knusse woonkamer van 7.80 x 3.80. Aparte keuken van ca. 10m² met afzuigkap, aansl. voor apparatuur en diverse kastruimten.
1e ver. 4 slaapkamers met inbouwkasten. Badkamer met douche en vaste wastafel.
2e verd. vlizotrap naar begaanbare zolder.

Extra's:
* thermopanebeglazing
* spouwmuur en dakisolatie
* leuke voor, zij- en achtertuin pal op zuiden
* royaal perceel totaal 209 m²
* alle voorzieningen in direkte nabijheid

NU VOORDEELAANBOD ƒ 155.000,- K.K. — INRUIL MOGELIJK

040-83 45 4[...]

D&R HUIZEN BV
BEEDIGD MAKELAAR/TAXATEUR, SINDS 19[...]
Berg 21 (t.o. Rabobank), Nuenen.

MAKELAARDIJ — COMMERCIEEL VASTGOED — TAXATIES — HYPOTHEKEN VERZEKERINGEN — BEHEER

RUIJTERS

MAKELAARDIJ

TE KOOP

REGIO SITTARD

GELEEN, Caumerbeek S
In kindvriendelijke buurt gel. uitstekend onderh. tussenwoning met c.v., zolder en tuin op zuiden met berging. Ind. o.a.: wookr., luxe keuken met app., 3 slaapkrs., badkr. met ligbad. Het pand is geheel voorzien van kunststoffen kozijnen en dubbele beglazing. Aanv.: spoedig
Vraagprijs: ƒ. 198.000,- k.k.

GELEEN, Rembrandtlaan S
Op uitst. loc. gel. goed onderh. vrijst. woonh. met c.v., kelder, garage, en leuke besl. tuin. Perc. opp.: 436 m². Ind. o.a.: woonkr. met open haard, roy. keuken, bijkeuken, 4 slaapkrs., badkr. en zolder. Aanv.: n.o.t.k. **Koopprijs: ƒ. 329.000,- k.k.**

GELEEN, Stikkerstraat S
In perfecte staat en gunstig gel. halfvrijst. woonh. met c.v., aanbouw, kelder, garage en besl. tuin. Ind. o.a.: L-vorm. living met open haard, mod. keuken met app., 3 slaapkrs., bet. badkr. met ligbad, douche, v.w. en toilet, vliering. Aanv.: n.o.t.k.
Koopprijs: 262.000,- k.k.

GELEEN, Strausstraat S
Goed geleg. halfvrijst. woonh. met c.v., garage en tuin. Ind. o.a. L-vormige woonkr. met openhaard, open keuken met app., 3 slaapkrs., luxe badk. met ligbad, 2e toilet. Aanv.: spoedig.
Koopprijs: ƒ 215.000,- k.k.

HOLTUM-BORN, Buchterweg S
Roy. vrijst. herenh. met c.v., kelder, grote oprit naar garage en tuin. Perc.opp.: ± 620 m². Ind. o.a.: living (± 36 m²), eetkr., keuken, bijkeuken, 4 slaapkrs., badkr.,hobbykr., vaste trap naar zolder. Aanv.: i.o.
Vraagprijs: ƒ 325.000,- k.k.

MUNSTERGELEEN, Vlamovenstraat S
In rustige woonwijk geleg. half vrijst. woonh. met c.v., garage, aanbouw en mooie tuin. Bwj. 1986. Verkeert in zeer goede staat. Met luxe aanb. keuken en 4 ruime slaapkrs. **Vraagprijs ƒ 235.000,- k.k.**

SITTARD, Leeuwerik S
Riant gel. halfvrijst. woonh. met c.v., serre, garage met bergr., 2 buitenbergingen en excl. aang. tuin. Perc. opp.: ± 800 m². Ind. o.a.: woonkr., open keuken met app., 2 slaapkrs., badkr. met ligb., bidet, 2e toilet, vaste trap naar zolder met 3e slaapkr. Aanv.: direct.
Vraagprijs: ƒ. 289.000,- k.k.

SITTARD, Rijksweg Noord S
Goed onderh. royaal tussengel. woonh. met c.v., berging, kelder en tuin. Ind. o.a.: woonkr. met open haard, keuken, 4 slaapkrs, badkr. met ligb., bidet, v.w. en vaste trap naar zolder Aanv.: spoedig
Vraagprijs: ƒ. 246.000,- k.k.

SUSTEREN, Heidestraat S
Uitst. onderh. benedenwoning met c.v., kelder, garage en tuin. Ind. o.a.: woonkr., luxe keuken met app., 2 slaapkrs., badkr. met douche. Aanv.: n.o.t.k.
Koopprijs: ƒ. 174.000,- k.k.

THORN, Baarstraat S
Land. gel. zeer groot vrijst. landh. met c.v, souterrain, inp. garage, zwembad, tuin met veel privacy, perc. opp. ± 2600 m². Ind. o.a.: U-vorm. living (± 64 m²) met mogelijkh. voor open haard, keuken, 2 badkrs., 7 slaapkrs., grote zolderruimte. Het pand is voor vele doeleinden geschikt zoals praktijk, kantoor. Aanv.: n.o.t.k.
Koopprijs: ƒ. 595.000,- k.k.

NIEUWBOUW

BERG AAN DE MAAS S
Casa Montana in Berg aan de Maas is één van de meest aantrekkelijke woonlokaties in het Limburgse landschap. In dit appartementengebouw, met schitterend uitzicht op de Maas, zijn nog enkele appartementen te koop.
Koopprijzen vanaf ƒ. 268.500,- v.o.n.

NIEUWBOUWWONINGEN S
Halfvrijst. VS-woningen te Born.

Wegens verhuizing is ons kantoor in Heerlen vandaag gesloten. Vanaf maandag zijn wij bereikbaar op het nieuwe adres: Geerstraat 11, 6411 NM Heerlen

S = Ruijters Makelaardij B.V.
Rijksweg Zuid 35
6131 AL Sittard
Tel.: 046-595151, Fax: 046-521384

Ruijters Makelaardij B.V.
Wycker Brugstraat 62
6221 ED Maastricht
Tel.: 043-218941, Fax: 043-250317

Ruijters Makelaardij B.V.
Geerstraat 11
6411 NM Heerlen
Tel.: 045-731111, Fax: 045-715760

COMMERCIEEL VASTGOED

TE KOOP/TE HUUR

BEDRIJFSPANDEN

ECHT, Galvaniweg 1 (zichtlokatie) S
Op industrieterrein 'de Berk' te koop kantoor met achtergelegen opslagruimte en ruim landhuis. Perceelsgrootte 4950 m². Aanv. i.o.
Prijs op aanvraag.

HEERLEN, Homerusplein 11 k S
Te huur: in Winkelc. 't Loon gel. archief-/opslagr. Opp. ± 600 m². Aanv. in overl. **Huurpr. op aanvr.**

LANDGRAAF, Voltastraat 11 S
Bedrijfscomplex te koop voor belegging of eigen gebruik met 1400 m² bedr./prod.-ruimte, 400 m² kantoor. Perceel 3270 m². Uitv. gegevens op aanvr.
Prijs ƒ. 1.100.000,- k.k. excl. B.T.W.

STEIN-URMOND, Heirstraat S
Te huur, goed gelegen bedrijfshal, opp. 900 m², vrije hoogte 6,50 m. v.v. bedrijfsvloer, kraanbaan, poort en verhard voorterrein. Dak- en wandisolatie. Uitbreiding bespreekbaar.
Huurpr. ƒ 5.000,-/mnd excl. BTW.

STEIN, Kruisstraat 67 S
Te huur, nabij centrum gelegen opslag/werkplaats, opp. 340 m² met voorterrein. Uitv. geg. op aanvr.
Huurprijs ƒ 1.900,- p/mnd.

WINKELPANDEN

BORN, Kerkstraat S
In hartje centrum te huur winkelruimte, opp. 96 m² met kelder, nw. pui etc. A-1 winkelstand. Tek. e.d. op aanvr. **Huurprijs ƒ. 2.800,- p/mnd excl. B.T.W.**

GELEEN, Groenstraat 4A S
Op A-stand gelegen winkelruimte. Opp. 69 m² BVO. Uitv. gegevens op aanvr.
Huurprijs ƒ. 1.700,-/mnd excl. B.T.W.

GELEEN, Groenstraat S
Op A-lokatie te huur winkelruimte ter grootte van ruim 60 m² B.V.O. met uitstekende parkeerfaciliteiten. Uitv. info op aanvr.
Huurprijs v.a. ƒ 13.700,-/jr. excl. B.T.W.

GELEEN, Salmstraat S
Op A1-stand te huur/te koop, winkelpand opp. ± 300 m² met verdiepingruimte.
Uitv. gegevens, prijs e.d. op aanvr.

KERKRADE, SPEKHOLZERHEIDE, Akerstraat S
Winkelruimte 320 m² met ingang aan Patronaatstr. alsook aan Akerstr. **Huurprijs op aanvr.**

LANDGRAAF, Hoofdstraat 106 S
Te huur ± 70 m² winkelruimte op zichtlokatie. Goed afwerkingsnivo. Zeer geschikt voor o.a. mode, kadoshop, dibevo, cd-shop etc.
Huurprijs op aanvraag.

KANTOORPANDEN

GELEEN, Mijnweg 3 S
Modern kantoorgebouw met nog 2980 m² BVO beschikbare ruimte verdeeld over beg. grond, 1e en 2e verd. (ged). Huur in units v.a. 475 m² bespreekbaar! Hoogwaardig opleveringsniveau, groenvoorz. rondom. **Huurprijs ƒ. 160,-/m²/jr. excl. B.T.W. en serv. kosten.**

SITTARD, Gruizenstraat 18. S
In centrum gelegen KANTOOR-/PRAKTIJKRUIMTE (1e verd.) met toilet en kitchenette.
Huurprijs ƒ. 33.000,-/jr. excl. B.T.W.

S = Ruijters Commercieel Vastgoed B.V.
Stationsplein 1
6131 AS Sittard
Tel.: 046-523344

Ruijters Commercieel Vastgoed B.V.
Het Bat 8
6211 EX Maastricht
Tel.: 043-256525

RUIJTERS VASTGOED

In en om de tuin

BLADRUIMERS. Blazen of zuigen. Verkoop en service. FRISSEN/Tuin en Park B.V. Valkenburg / Houthem Telef. 04406-40338

TUINHUISJE met raam 1½ jr. oud, afm. 200 x 200 cm ƒ 450,-. Telef. 045-318447.

Kachels/Verwarming

Reker KACHELSPECIAALZAAK. Ook uw adres voor dubbelwandige RVS-rookkanalen. Kluis 28, Geleen, telefoon 046-740785.

GASKACHELS/houtkachels. Goedkoop! Gratis geplaatst. De Kachelsmid, Walem 21 Klimmen. Tel. 04459-1638.

Te koop, in zeer goede staat, GASHAARD. M.Dru. Telefoon: 045-250017.

Buderus-Radson-Intergas-Nefit/Fasto CV-KETELS, scherpe prijzen, goede service. Jac. KÖHLEN, Rijksweg Nrd. 104, Sittard. Tel. 046-513228 / 514862.

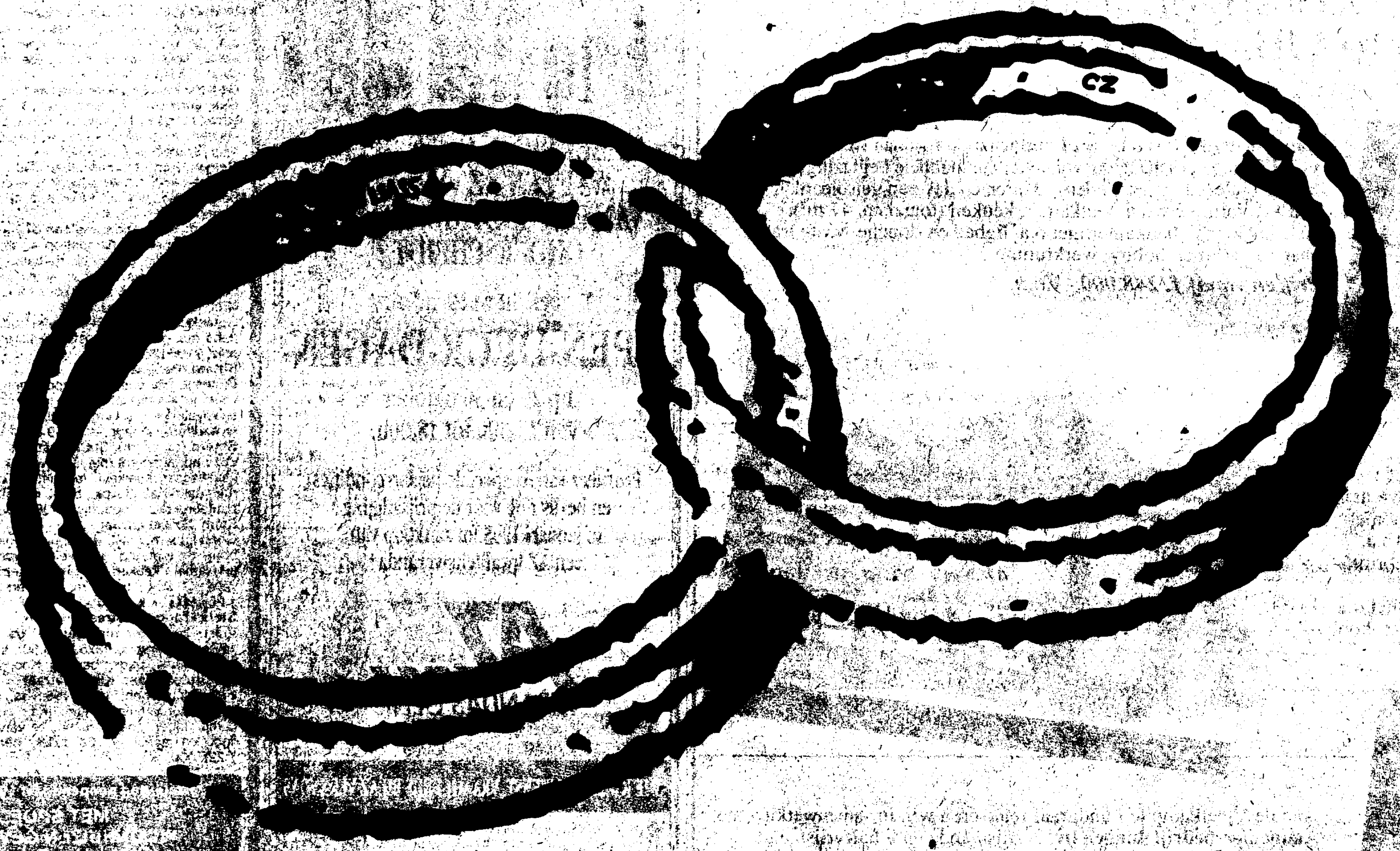
Gas- HOUTKACHELS - CV ketels, keus uit 200 stuks. Kachelcentrum Jac. Köhlen, Rijksweg N 104, Sittard. ☎ 046-513228 / 514862.

Te k. ronde GASKACHEL, merk Pelrgim Bambino, met thermostaat, zo goed als nieuw, ƒ 450,-. ☎ 045-461271.

Te k. OPENHAARDHOUT ƒ 80,- per m3., gratis bezorgd. Tev. bomen rooien en snoeien. ☎ 04459-1675.

Te koop gevraagd enkele GEVELGASKACHELS met thermostaat. 04742-2183.

Centrale VERWARMING incl. montage en snelle lev. Vrijbl. prijsopg. 045-352044.

Dit is nog beter voor uw gezondheid.

[illegible] DAAR [illegible] OP.

BANEN VIZIER

DE KRANT VAN LIMBURG

Gratis vacature-bijlage van het Limburgs Dagblad

1e jaargang nr. 5 — Zaterdag 29 oktober 1994

Bert Stadhouders uit Kerkrade wint MECC Job-prijsvraag

Per fiets naar z'n werk

KERKRADE/MAASTRICHT - De 23-jarige werkzoekende Bert Stadhouders uit Kerkrade is sinds enkele dagen eigenaar van een kostbare mountainbike. Hij kreeg deze ATB, beschikbaar gesteld door de Koninklijke Gazelle BV te Dieren, omdat hij door de jury werd uitgeroepen tot winnaar van de 'MECC Job/Limburgs Dagblad Prijsvraag'. Mocht hij de komende weken een baan vinden, dan gaat hij in ieder geval met die fiets naar zijn werk.

Foto: prijswinnaar Bert Stadhouders op z'n mountainbike, geflankeerd door (rechts) Frans Rulkens, directeur van het arbeidsbureau Maastricht en Georges Franquinet, MECC Jobbeursmanager.

Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Zie verder pagina 3.

ELF NEDERLANDERS OVER HUN BAAN EN HUN WENSEN

Meer informatie op pagina 3

JA, IK WIL MEER INFORMATIE!

Ik wens de advertentie(s) van vacature nr(s) .... (max. 2 per bon) te ontvangen. Een gefrankeerde (postzegel van 80 cent) en geadresseerde retour-envelop (met daarop mijn adres) is bijgesloten.

Naam: ____

Straat: ____

Postcode en woonplaats: ____

Telefoon: ____

Ik ben wél/geen abonnee van het Limburgs Dagblad (doorhalen wat niet van toepassing is).
Stuur deze bon - in een voldoende gefrankeerde envelop - vóór 3 november naar:

Limburgs Dagblad
BANENVIZIER, Postbus 2810, 6401 DH Heerlen

imburgs agblad

BANEN VIZIER

Sportverslaggever [illegible]

'Een mens [illegible]'

VACATURES BANENVIZIER LIMBURG

B[illegible]wezen, verz[illegible]eringen, zakelijke dienstverlening

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
[illegible]	Via uitzendbureau	Geleen	[illegible]
assurantie[illegible] binnen/buitend.	Assurantiekantoor	[illegible]	[illegible]
groeps[illegible] financiële administratie	Onderwijsbureau	Kerkrade	[illegible]
mainte[illegible] engineers	(petro-) chemische industrie	Meerssen	25.[illegible]
senior werkvoorbereiders	(petro-) chemische industrie	Meerssen	25.16
buitendienstfunctionaris	Assurantiekantoor	Panningen	13.0[illegible]
boekhoudkundig medewerker	Via uitzendbureau	Venlo	1[illegible].48

Gezondheidszorg, welzijn, maatschappelijk werk

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
schoonheidsspecialiste	Schoonheidsinstituut	Berg en Terblijt	12.16
hoofdassistent schoonmaakdienst	Ziekenhuis	Maastricht	12.02
medisch microbioloog/klinisch bioloog	Ziekenhuis	Maastricht	15.155
teamcoördinator activiteitentherapie	Ziekenhuis	Noord-Limburg	13.22
verpleegkundig zorgcoördinator	Ziekenhuis	Noord-Limburg	13.21
verpleegkundigen nachtdienst	Ziekenhuis	Noord-Limburg	13.23
zorgassistenten	Ziekenhuis	Noord-Limburg	13.24
activiteitenbegeleid(st)ers	Verzorgingstehuis	Nuth	11.13
r.k. priester	Ziekenhuis	Weert	15.54

Utiliteits- en woningbouw, weg- en waterbouw, onderhoud

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
bouwkundig mts'/hts'er	Aannemersbedrijf	Baarlo	13.19
hoofd technische dienst	Woningcorporatie	Beek	11.10
elektro-monteur	Via uitzendbureau	Geleen	11.22
service-monteur/klusjesman	Via uitzendbureau	Heerlen	11.23
tekenaar/constructeur	Via uitzendbureau	Heerlen	11.20
calculator	Via uitzendbureau	Maastricht	11.06
jonge mts'er (elektronica)	Electriciteit- en gasvoorzieningsbedrijf	Maastricht	11.09
uitvoerder	Via uitzendbureau	Maastricht	11.07
verkoopmedewerker	Bouwbedrijf	Maastricht	12.26
hoveniers	Via uitzendbureau	Meerssen	12.39
calculator/tekenaar	Loodgieters- en installatiebedrijf	Puth	11.08
aankomend kalkulator	Woning- en utiliteitsbouw	Roermond	11.03
glaszetter	Via uitzendbureau	Venlo	12.43
werkvoorbereiders	Bouwbedrijf	Zuid-Limburg	12.11

Uitgeverijen, radio, TV

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
parlementair redacteur	Uitgeverij	Heerlen	11.04

Transport

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
chauffeur	Transportbedrijf	Bunde	11.26
assistent commerciële zaken	Transportbedrijf	Weert	13.20

Detail- en groothandel, agentschappen, horeca

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
gereedschaps /stempelmaker	[illegible]	[illegible]	[illegible]
opticien en/of optometr./lenzenspec	[illegible]	[illegible]	[illegible]
verkopers	[illegible]	[illegible]	[illegible]
commercieel-technisch vertegenw.	[illegible]	Montfoort	[illegible]
badkameradviseurs	Keten van badkamerspecialzaken	Regio Limburg	11.11

[illegible]

Stuur de bon - zie voorpagina - vóór donderdag terug naar het Limburgs Dagblad

Op zoek naar werk? Maak uw keuze!

HEERLEN - Dit is de vijfde uitgave van BanenVizier, de gratis vacature-bijlage die wordt uitgegeven door de commerciële afdeling van Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad. Deze maandelijkse bijlage valt vandaag bij alle abonnees van het Limburgs Dagblad in de bus. BanenVizier is ook verkrijgbaar via de losse verkoop.

Vacatures in Limburg

In het eerste gedeelte van deze editie (vanaf pagina 2) staan de actuele vacatures in de provincie LIMBURG vermeld; daarna volgen de vacatures in de REST VAN NEDERLAND en de GRENSGEBIEDEN (Euregio Maas-Rijn).

Bon: zie voorpagina

U wilt meer informatie over een vacature?
In deze BanenVizier staan de actuele vacatures op zeer beknopte wijze vermeld. In volgorde: beroep, type bedrijf/organisatie, standplaats en vacaturenummer.
Het Limburgs Dagblad beschikt over de volledige gegevens van al die vacatures.
Wilt u dus méér weten over een bepaalde vacature, vul dan de vacaturebon in (zie de voorpagina). Die bon stuurt u - samen met een gefrankeerde (postzegel van 80 cent) en geadresseerde envelop (waarop uw eigen adres staat) vóór donderdag 3 november terug naar het Limburgs Dagblad.
Binnen enkele dagen hebt u dan de 'complete' advertentie, waarin die vacature(s) wordt/worden vermeld, in huis.

Belangrijke spelregels

Het Limburgs Dagblad neemt alleen die vacaturebonnen in behandeling welke:
- volledig zijn ingevuld
- voorzien zijn van een geadresseerde en voldoende gefrankeerde retourenvelop
- vóór donderdagavond 3 november (datum poststempel) zijn verzonden.
Dat laatste is nodig vanwege de termijn waarbinnen sollicitanten moeten reageren op de vacatures die in deze BanenVizier staan vermeld.

U mag per BON maximaal TWEE advertenties opvragen.
Het Limburgs Dagblad, DE krant van Limburg, wenst u veel sukses bij het vinden van een baan!

De volgende BanenVizier verschijnt op zaterdag 26 november.

Bert Stadhouders maakt al maanden jacht op een baan

'Ik wil overdag werken en 's avonds studeren'

Vervolg van pagina 1

KERKRADE/MAASTRICHT - Tijdens MECC Job, de grootste banen- en scholingsbeurs in de Euregio die onlangs in Maastricht plaats vond, dienden de bezoekers zeven letters op te sporen die zich 'ergens' in het MECC-complex bevonden. Deze zeven letters vormden een toepasselijk woord: Euregio. Bovendien werd aan de prijsvraag-deelnemers gevraagd om een nieuwe naam te bedenken voor deze beurs. De potentiële nieuwe beursnaam - bedacht door Stadhouders - vond de jury dusdanig origineel, dat deze Kerkradenaar de mountainbike in ontvangst mocht nemen.

De 'nieuwe' naam blijft voorlopig nog even geheim. Louk Hustinx, PR-officer van het MECC: 'De vondst van Bert Stadhouders is in ieder geval origineel. Maar zolang de naamgeving niet definitief is, komen we er nog niet mee naar buiten.''
Stadhouders heeft nu wel een schitterende fiets gewonnen, het was hem nog liever geweest als hij tijdens MECC Job nog een baan in de wacht had weten te slepen. 'Ik ga elke week naar het arbeidsbureau en ik heb inderdaad nog één ijzer in het vuur liggen. Maar ik heb nog geen toezegging dat ik ook ergens daadwerkelijk kan beginnen. Lang kan dat eigenlijk niet meer duren.

'Ervaring gevraagd'

Toen het MECC Bert Stadhouders wilde bellen met de mededeling dat hij de hoofdprijs had gewonnen, was hij tot drie keer toe onbereikbaar. 'Meneer Bert is zoals gewoonlijk werk zoeken', zei de persoon die de telefoon opnam.
Is het moeilijk om een baan te vinden? 'Best wel', zegt Stadhouders. 'Ik wil alles aanpakken. Overdag werken en 's avonds studeren - dat lijkt me een prima combinatie. Maar kom er maar eens tussen! Ik ben in Zuid-Limburg een van de velen die jacht maken op een baan.' Via uitzendbureau Keser heeft hij zojuist een karweitje geklaard op het archief bij het ABP. 'Maar dat was een tijdelijke job. Ik help daarnaast nog uit bij een tankstation. Je moet toch wat?'
Na de MDS in Heerlen (Middelbare Detailhandelschool, commerciële richting) studeerde hij - via de Hogeschool Heerlen - ook nog een jaar 'Facilitaire Dienstverlening'.
Maar nu hij 23 jaar is, vindt hij het tijd worden om de mouwen op te stropen. 'Ik wil zelf de kost verdienen, een uitkering en doelloos thuis zitten is niks voor mij. Het probleem is dat bij haast elke vacature staat dat "enige jaren ervaring" vereist is - en je moet bij voorkeur óók nog jong zijn. Maar hoe kunnen wij, de jongeren, nou ervaring opdoen als wij die kans niet krijgen?' Maar eens zal het lukken, zegt hij. 'Ik wil ook best een eind reizen tussen woon- en werkplaats, maakt me allemaal niks uit. Ik spreek Engels en Duits - en Frans kan ik ophalen via een avondcursus. Ik vind die fiets prachtig, maar ik zou het liefst op die fiets naar m'n werk gaan.'
Enkele duizenden MECC Job-bezoekers stuurden het prijsvraagformulier in. En inzending nr. 501 - van Bert Stadhouders - werd bekroond en beloond. Volgend jaar wil hij MECC Job een keertje overslaan. 'Ik mag toch hopen dat ik tegen die tijd werk heb gevonden, het liefst iets in de logistieke sfeer.'

● *Bert Stadhouders: 'In haast elke advertentie wordt "personeel met ervaring" gevraagd. Maar hoe kun je als jongere nou ervaring opdoen als je geen kans krijgt om je te bewijzen?'*
Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Het paard moet voor de wagen

HEERLEN - De uitspraak 'het paard moet voor de wagen' heeft betrekking op de arbeidsmarkt. In deze BanenVizier geven bekende en onbekende Nederlanders - met verschillende achtergronden - hun visie op de arbeidsmarkt en/of hun eigen baan. Zij deden dat op verzoek van Uitzendbureau Start, dat alle visies (in totaal 26) bundelde in het boekje 'Het paard moet voor de wagen'. BanenVizier publiceert vandaag een selectie uit dit boekje - met dank aan Uitzendbureau Start.

Schrijfster Yvonne Kroonenberg:

'Werken zonder baan'

'Eigenlijk ken ik de arbeidsmarkt niet, dus wat zou ik daarover moeten zeggen? Ik heb geen baan. Dat wil zeggen: ik ben nooit 's ochtends met een trommeltje brood de deur uitgegaan en aan het einde van de middag weer thuisgekomen. Voordat ik schrijfster was, was ik psycholoog en journalist, maar ook dat waren geen vaste betrekkingen. Dat zijn dus geen banen. Dat is werk!

Het verschil tussen werk en een baan is nogal groot. Er zijn mensen die een baan hebben en die dus op een bepaalde tijd ergens moeten zijn, maar dat wil nog niet zeggen dat ze iets te doen hebben. Die zijn niet gelukkig. Het gevoel ergens te moeten zijn maar niks te doen te hebben, dat lijkt mij verschrikkelijk. Het omgekeerde bestaat ook: mensen die zoveel te doen hebben, dat zij geen tijd hebben voor een baan.

Het is maar goed ook dat ik geen baan heb. Toen ik net afgestudeerd psycholoog was, heb ik wel gesolliciteerd. Er waren echter zovéél net afgestudeerde psychologen en zo weinig banen. Als ik al ergens op gesprek mocht komen, was het altijd snel afgelopen. Want ik zag er niet uit. Ik droeg hele rare kleren, hippy-kleding, en ik verkocht nog rare praatjes ook. Dat paste allemaal reuze goed in die tijd, maar veelal was het eindoordeel toch dat men mij misschien wel een hele gezellige collega vond, maar het werk liever door een ander liet doen.

Ik vind het niet erg als iemand geen baan heeft, maar ik vind het wel heel belangrijk dat iedereen werk heeft. Hoe dat wordt beloond maakt niet uit. Met geld of veel telefoontjes of bedankjes. Wat dat betreft zitten vrouwen die kinderen opvoeden in een rotpositie. Zij hebben er een dagtaak aan, maar zij worden niet betaald, dank-je-wel is er ook niet bij en de maatschappij kijkt op ze neer.

Nee, dan kun je beter levenskunstenaar zijn. Ik ken een man die elke ochtend na de koffie de straat op gaat om te kijken hoe het met Amsterdam gaat. Van zulke mensen, die heel goed kunnen niksen, is er maar een handjevol. Er zijn gelukkig ook levenskunstenaars onder de mensen die niet kúnnen werken en een uitkering hebben, maar die niet zielig thuis blijven zitten.

Werken en carrière maken als schrijver, daar kun je voor een deel zelfbehulpzaam in zijn. Uiteraard moet je afwachten of mensen mooi vinden wat je schrijft, maar iedere auteur kan zelf zijn kansen vergroten door ijverig te zijn. Door veel op te treden en voor te lezen, maar ook door artikelen op tijd en op lengte in te leveren. Want als je drie weken te laat komt met een vijf keer te lang artikel, zal je niet zo gauw een nieuwe opdracht krijgen.

Natuurlijk zijn er schrijvers die nooit worden gevraagd en noodlijdend zijn. Zij zullen niet rijk worden, maar wat ze altijd moeten doen is zoveel mogelijk om zich heen vragen voor wie ze kunnen schrijven. Bel mij bijvoorbeeld eens een keer. Omdat ik vroeger veelvuldig als freelancer heb gewerkt, weet ik heel veel plaatsen waar men verlegen zit om een auteur, of dat nu een journalist is of een columnist of wat dies meer zij. Ik doe niets liever dan werk doorgeven!'

Detail- en groothandel, agentschappen, horeca

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
leerling kapper/ster	Kapsalon	Roermond	13.14
service-monteur	Via uitzendbureau	Roermond	13.06
magazijnmedewerker	Via uitzendbureau	Sittard	11.05
service manager	Autodealer	Stramproy	13.30
kamermeisje	Hotel	Valkenburg	11.32
verkoopster	Via uitzendbureau	Venlo	13.09
commercieel medew. verkoopbinnendienst	Groothandel dakprodukten	Weert	13.17
service manager	Automobielbedrijf	Weert	20.47

Industrie

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
machine-bedienden	Via uitzendbureau	Belfeld	13.12
assemblage-medewerkers	Via uitzendbureau	Born	11.16
conventioneel draaier	Via uitzendbureau	Echt	12.46
lokatie manager	(petro-) chemische industrie	Geleen	.82
meet- en regeltechnicus	Via uitzendbureau	Geleen	11.21
werkvoorbereider	Via uitzendbureau	Heerlen	11.19
ervaren personeelsfunctionaris	Via uitzendbureau	Limburg	11.01
topverkoper	Onderhoudsproduktenfabrikant	Limburg	14.24
stafmedewerker personeelszaken	Via uitzendbureau	Lomm	12.42
offset drukker	Drukkerij	Maastricht	12.28
allround service-monteurs	Producent amusements rides	Posterholt	12.37
montageleiders	Producent amusements rides	Posterholt	12.36
vertegenwoordiger	Voedingsindustrie	Regio Zuid-Nederland	16.61
industrieel medewerker	Via uitzendbureau	Roermond	13.07
operator	Via uitzendbureau	Roermond	11.24
technisch manager	Producent steenwolprodukten	Roermond	12.34
packing engineer	Via uitzendbureau	Sittard	13.01
produktie-medewerkers	Via uitzendbureau	Sittard	11.17
aluminiumlasser	Via uitzendbureau	Tegelen	12.47
machinebediende/operator	Via uitzendbureau	Tegelen	12.45
chauffeur/besteller	Via uitzendbureau	Venlo	13.10
ervaren tekenaar/constructeur	Fabrikant ventilatie-materialen	Venlo	13.05
gieterijmedewerkers	Via uitzendbureau	Venlo	12.44
mba-er	Via uitzendbureau	Venlo	13.08
universeel plaatwerker	Fabrikant plaatwerkonderdelen	Venlo	13.16
produktiechef	Drankenfabrikant	Zonhoven (B)	23.14

Automatisering

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
systeembouwer	Distributiebedrijf auto-onderdelen	Born	25.36
project consultant	Automatiseringsbureau	Venray	13.02
hio of tck	Automatiseringsbedrijf	Venray-Leunen	13.28

Overige

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
administratief medewerker financiën	Gemeente Heel	Heel	13.18
chauffeurs	Taxibedrijf	Kerkrade	11.25
dirigent	Koninklijke Harmonie	Klimmen	11.27
afdelingsmanager	Voetbalbond	Nieuwstadt	25.105
medewerkers emancipatie-adviescomm.	Gemeente Venlo	Venlo	13.13
milieukundig adviseur	Adviesbureau	Voerendaal	11.02

VACATURES BANENVIZIER OVERIG

Banken, verzekeringen en zakelijke dienstverlening

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
p en o medewerker	Accountantbureau	's Gravenhage	25.13
organisatie-adviseur	Adviesbureau	's-Hertogenbosch	15.145
einkäufer/in	Datacommunicatie	Aken	21.17
einkäufers	Makelaarskantoor	Aken	21.45
immobilienverkäufer	Makelaarskantoor	Aken	21.44
verkaufsrepräsentanten/innen	Kopieerconcern	Aken	21.47
vertriebsdisponent/in	Bureau voor arbeidsbemiddeling	Aken	21.11
chef gebouwen en huisvesting	Verzekeringsinstelling	Amersfoort	25.101

McDonald's baas Sybesma:

'Wij geven allochtonen volop kansen'

'In de huidige tijd zien wij het principe van de dubbele arbeidsmarkt helaas sterk de kop opsteken. Mensen uit zogenaamde 'achterstandsgroepen', zoals herintredende huisvrouwen en allochtonen, zien steeds meer terrein verloren gaan. Een kwalijke ontwikkeling. Mensen die in deze tijd van werkloosheid een slechte positie hebben op de arbeidsmarkt, kunnen geen basis leggen voor hun toekomst.

Het feit dat iemand minder kansen krijgt vanwege bijvoorbeeld zijn of haar etnische achtergrond, leeftijd of geslacht, kan hem of haar veroordelen tot langdurige werkloosheid en steeds verder afnemende kansen op de arbeidsmarkt. Er moet dan ook alles aan gedaan worden om dit patroon te doorbreken.

McDonald's is bij uitstek een organisatie die mensen uit zogenaamde 'achterstandsgroepen' een reële kans kan en wil bieden. Het feit dat deze mensen een achterstandspositie hebben op de arbeidsmarkt hoeft namelijk beslist niet in relatie te staan tot hun persoonlijke capaciteiten. Een voorbeeld: al sedert jaren voert McDonald's een gericht doelgroepenbeleid waar het gaat om allochtonen. Van onze ruim zevenduizend medewerkers heeft 23 procent niet de Nederlandse nationaliteit. Onder al onze leidinggevenden is dat 21 procent. Het positieve allochtonenbeleid van McDonald's heeft zijn vruchten afgeworpen. Door al onze medewerkers gericht op te leiden vanaf het moment dat zij bij ons komen werken - en ze net als alle andere medewerkers reële kansen te bieden - hebben wij ons doel bereikt.

Ook de komende jaren zal McDonald's een groot aantal nieuwe restaurants openen. Dit betekent dat wij aan nog meer mensen werk kunnen bieden. Gezien ons imago op de arbeidsmarkt blijkt het steeds eenvoudiger om geschikte kandidaten te vinden.

Waar het gaat om het terugdringen van de werkloosheid in algemene zin, zullen bedrijven op allerlei manieren gestimuleerd moeten worden om ook mensen uit achterstandsgroepen een kans te bieden. Kijkend naar onze positieve ervaringen, begrijpen wij eigenlijk niet waarom er zoveel scepsis leeft bij veel andere bedrijven.

Werkgevers worden telkens opnieuw geconfronteerd met een verdere groei van de loonkosten, terwijl dit nauwelijks weerslag heeft op de netto-opbrengsten van de medewerkers. McDonald's vindt dat er een fundamentele verlaging van de loonkosten moet plaatsvinden, waarbij de netto-opbrengsten min of meer gelijk blijven. Alleen op deze manier zullen werkgevers de ruimte krijgen om meer mensen in dienst te nemen. Willen wij in Nederland werkelijk tot een herverdeling van werk komen en de huidige werkloosheid terugdringen, dan zal het parttime werken sterk gestimuleerd moeten worden. Maar ook dit kan alleen wanneer de netto-opbrengsten voor de medewerkers zoveel mogelijk gehandhaafd blijven.'

Prof. dr. P. Fortuyn:

'Tweedeling samenleving is een feit'

De huidige recessie maakt het weer eens heel duidelijk: we zijn op weg naar een samenleving waarin slechts weinigen werken voor hun brood en de ene helft van de samenleving de andere helft, door tussenkomst van de staat, onderhoudt. Iedere rechtgeaarde ondernemer kijkt in deze tijd van recessie naar zijn kosten, zijn produkten en zijn marktpenetratie. Alles wat overbodig is, wordt weggesneden om straks als de economie weer aantrekt een goede start te kunnen maken. In onze dienstverlenende en sterk geautomatiseerde en geïnformatiseerde economie hebben kosten voornamelijk betrekking op personeel, hetgeen nog eens wordt versterkt door de hoge collectieve lastendruk die de brutoloonkosten opdrijft. Ondernemers zijn dus continu bezig met het reduceren van deze kosten.

De rekening voor deze, vanuit ondernemersstandpunt volstrekt begrijpelijke politiek, wordt gepresenteerd aan de mensen met een zwakke positie op de arbeidsmarkt. Dit verhaal herhaalt zich nu al sedert ruim twintig jaar met de regelmaat van de klok. Het resultaat is dat we nu met ruim twee miljoen feitelijke werklozen zitten. In Nederland onderhoudt iedere werkende bijna 0,9 uitkeringsgerechtigde, in een stad als Rotterdam is dat zelfs 1,1. Aan zo'n situatie zit natuurlijk een grens.

De afgelopen jaren is stelselmatig aan de uitkeringen geknabbeld en is fraudebestrijding een belangrijk politiek thema geworden. Dat geeft aan uitkeringsgerechtigden een gevoel van opgejaagdheid, rechteloosheid en uitzichtloosheid. Het stelsel dat is bedoeld als een beschaafd stelsel begint steeds meer inhumane trekken te vertonen. Het arbeidsmarktbeleid van de afgelopen twintig jaar ten spijt moeten we constateren dat dat beleid miljarden guldens heeft gekost en dat het probleem niet is verminderd maar verergerd. Daarmee is overigens nog niets ten nadele gezegd van hen die zich hebben ingespannen om het probleem ten dele op te lossen.

Uitzendbureaus, arbeidsbureaus en uiteraard ook Start hebben zich ingespannen en de laatste tijd zelfs met zichtbaar resultaat. Doch het is de bekende druppel op de gloeiende plaat. Deze organisaties moeten daar vooral mee doorgaan, want zij lossen de problemen op de arbeidsmarkt zeker op. Het ongedaan maken van de tweedeling van onze samenleving gaat hun krachten echter verre te boven. Daarvoor zijn meer rigoureuze ingrepen nodig, die slechts genomen kunnen worden door een [illegible] die [illegible] opgesloten is in de [illegible] overlegeconomie van [illegible].

Zo'n ingreep zou de afschaffing van [illegible] kunnen zijn [illegible] is. Daarvoor in de plaats een [illegible] van een minimum [illegible] honderd gulden [illegible] verdienen [illegible] zeshonderd gulden [illegible] men bekend is het premie [illegible] betalingsstelsel.

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vacnr.
machinesteller vouw- en plakmachine	Verpakkingsproducent	's-Hertogenbosch	20.40
voorrichter/inspecteur	Energiedistributeur	's-Hertogenbosch	20.10
[illegible]	[illegible]	Aken	21.38
windows-specialisten	Researchcentrum auto's en motoren	Aken	21.33
onderhoudstechnicus	Kunststoffabrikant	Alken (B)	23.07
[illegible] executive manager	Produktiebedrijf transportmiddelen	Almere	25.66
european planner	Speelgoedproducent	Amstelveen	25.73
assistent-coupeuse	Confectiebedrijf	Amsterdam	14.41
commercial director	Papierfabrikant	Amsterdam	25.120
[illegible]	Producent veiligheidssystemen	Amsterdam	25.118
[illegible]	Maalbedrijf	Amsterdam	14.02
hoofd technische dienst	Maalbedrijf	Amsterdam	14.01
productmanager	Distributeur communicatiesystemen	Amsterdam	25.65
[illegible] manager	Fabrikant reinigingssystemen	Antwerpen	26.02
[illegible] manager België	Fabrikant reinigingssystemen	Antwerpen	26.03
jong verkoopingenieur	Fabrikant reinigingssystemen	Antwerpen	26.01
marketing assistent	Fabrikant reinigingssystemen	Antwerpen	26.04
directie-secretaresse	Producent lichaamsverzorgingsprodukten	Baarn	14.09
account manager consumentenprodukten	Agro-industrieel concern	Breda	14.12
area sales manager	Verpakkingsproducent	Breda	14.15
financial manager china	Biotechnologisch produktiebedrijf	China	25.06
administratief-techn. medewerker	Zonweringsbedrijf	Curaçao	14.20
bedrijfsleider	Zonweringsbedrijf	Curaçao	14.21
commercieel manager	[illegible]	Den Haag	25.78
salesmanager	Elektrotechnisch bedrijf	Den Haag	25.14
[illegible]	Cv-fabrikant	Deventer	25.114
werktuigbouwkundige	Producent metaal- en kunststofverpakking	Deventer	25.98
ingenieur procestechnologie	Textielbedrijf	[illegible]	25.123
commercieel-technisch directeur	Industriebouwbedrijf	Duitsland	23.13
personeelsfunctionaris	Sigarenfabrikant	Duizel	20.03
merchandiser/verkoper	Doe-het-zelf-produktiebedrijf	Eindhoven	14.03
monteuses	Via uitzendbureau	Eindhoven	20.65
ingenieur/techniker lebensmittelchemie	Fabrikant levensmiddelen	Eupen (B)	21.34
ervaren ploegbazen	Bouwelementenfabrikant	Genk (B)	23.05
ploegbaas	Vleesverwerkend bedrijf	Genk (B)	23.19
produktieleider	Verwerkingsbedrijf [illegible] vacuümgerechten	Genk (B)	23.09
algemeen directeur	Boekbinderij	Groningen	14.10
meerkleurendrukker	Drukkerij	Hasselt (B)	23.18
[illegible]	Staalstraalinstallatieproducent	Hengelo	14.17
ijzervlechter	Metaalverwerkend bedrijf	Houthalen (B)	23.30
machine-operator	Metaalverwerkend bedrijf	Houthalen (B)	23.29
meewerkend voorman	Metaalverwerkend bedrijf	Houthalen (B)	23.28
jurist arbeidsvoorzieningen	Staal- en aluminiumindustrie	IJmuiden	25.107
inspectie ingenieurs	Oliemaatschappij	Leiden	25.72
sales represent. medische produkten	Medische produkten industrie	Leiden	15.140
projectmanager	Liftenfabrikant	Leidschendam	15.85
tekenaar	Liftenfabrikant	Leidschendam	15.86
directeur	Plaatbewerkingsindustrie	Lochem	15.49
internat. sales engineers	Metaal-, glas- en elektronica-industrie	Midden-Oosten, Afrika, Europa	25.76
produktmanager autom. lassystemen	Lassystemenfabrikant	Nederland	16.55
produktmanager lastoevoegmaterialen	Lassystemenfabrikant	Nederland	16.54
sales promotors	CV-fabrikant	Nederland	20.56
technisch raadgever hbo elektromech.	Producent passieve komponenten	Nederland	20.08
[illegible]	Producent hotelporselein	Nederland en België	20.04
lastechnisch vertegenwoordiger	Lassystemenfabrikant	Noord-Holland	16.53
junior vertegenwoordigers	Voedingsindustrie	Noord-Nederland	14.11
techn. adviseur/verkoper pneumatiek	Fabrikant pneumatische apparatuur	Overijssel	14.65
hulpmonteur	Installatiebedrijf	Randstad	14.44
monteur	Installatiebedrijf	Randstad	14.43
calculator/werkvoorbereider	Via uitzendbureau	Regio Eindhoven	20.70
[illegible] jurist	Voedingsmiddelenindustrie	Regio Rotterdam	25.03
[illegible]	Via uitzendbureau	Sint-Truiden (B)	23.47
heftruckchauffeur	Via uitzendbureau	Sint-Truiden (B)	23.46
mecanicien	Via uitzendbureau	Sint-Truiden (B)	23.45
groepschef voorbereiding techn. regio	Energiedistributeur	Tilburg	25.92
[illegible] voorbereiding/techn. regio	Energiedistributeur	Tilburg	20.11
[illegible]	Verpakkingsproducent	Tilburg	20.41
[illegible]	[illegible]	Tilburg	25.23
[illegible]	[illegible]	Turnhout (B)	25.79
[illegible]	Producent verzorgingsprodukten	Utrecht	14.58
[illegible]	Via uitzendbureau	Valkenswaard	20.64
[illegible]	Confectiebedrijf	Vianen	14.40
[illegible]	Fabrikant koelinstallaties	Vlaardingen	16.09
[illegible]	Producent consumptieprodukten	West-Brabant	25.117
produktiemanager	Minerale grondstoffen verwerkingsbedrijf	West-Brabant	20.28
[illegible]	[illegible]	West-Nederland	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible] (D)	21.30
[illegible]	[illegible]	[illegible] (B)	23.15
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible] (D)	21.15

De personeelsafdeling van Sphinx ontvangt jaarlijks vele honderden brieven

Solliciteren bij een groot bedrijf

MAASTRICHT - Solliciteren is niet gemakkelijk. Wie heeft het niet meegemaakt? Uren zwoegen op de sollicitatiebrief, de wetenschap dat tientallen anderen ook gesolliciteerd hebben, de hoop op een sollicitatiegesprek. En als het dan zover is, zenuwen en klamme handen. Maar zolang er meer kandidaten dan banen zijn en werkgevers niet in de rij staan om medewerkers naar hun bedrijf te lokken, is solliciteren een noodzakelijk kwaad. BanenVizier sprak met een personeelsfunctionaris van de N.V. Koninklijke Sphinx, een van de grootste werkgevers in Zuid-Limburg. Hoe werft en selecteert zo'n internationaal bedrijf nieuwe medewerkers? Wat zijn aandachtspunten in de sollicitatiebrief en tijdens het gesprek?

N.V. Koninklijke Sphinx heeft vestigingen in Nederland, België, Duitsland, Zweden, Frankrijk en Oostenrijk. De hoofdzetel ligt in Maastricht (foto)

N.V. Koninklijke Sphinx is een internationale onderneming met vestigingen in Nederland, België, Duitsland, Zweden, Frankrijk en Oostenrijk. Het bedrijf houdt zich bezig met de ontwikkeling, produktie en verkoop van keramisch en kunststof sanitair, keramische tegels en badkamermeubelen. Het hoofdkantoor is gevestigd te Maastricht. Sphinx krijgt jaarlijks te maken met honderden sollicitatiebrieven en -gesprekken. Jan Lijnen, personeelsfunctionaris van Sphinx Sanitair, is graag bereid een tipje van de sollicitatiesluier op te lichten. 'Veel van wat ik ga zeggen klinkt waarschijnlijk als vanzelfsprekend', waarschuwt hij. 'Maar in de praktijk blijkt toch dat veel sollicitanten niet van de primaire "sollicitatieregels" op de hoogte zijn. Heel vaak ontvang ik sollicitatiebrieven waaruit slechts blijkt dat de schrijver een baan zoekt. Over het waarom, de achtergronden en de persoon tasten we in het duister. Dit zijn fouten die gemakkelijk vermeden kunnen worden. Dit artikel is misschien een eerste aanzet daartoe.'

De brief: het eerste obstakel

Het begin: de sollicitatiebrief. Voor veel mensen het eerste en grootste obstakel: Wat moet er in staan? Jan Lijnen: 'Er zijn twee manieren om te solliciteren. De eerste is reageren op een vacature in de krant of bij het arbeidsbureau. De tweede is de open sollicitatie. Beide brieven vragen om een afzonderlijke benadering.' Laten we beginnen bij de eerste, de reactie op een advertentie. Lijnen: 'Het gaat dan om een gerichte functie. De eisen zijn in de advertentie duidelijk omschreven. De sollicitant moet aangeven of - en in welke mate - hij aan de gestelde eisen voldoet en waarom hij - uitgerekend hij - er geschikt voor is. U zult verbaasd zijn te horen dat behoorlijk wat kandidaten dit nalaten. Het resultaat ligt dan voor de hand. Wanneer andere reflectanten wel aangeven dat zij aan het profiel beantwoorden, dan gaan die voor. Als personeelsfunctionaris wordt vaak van je verwacht dat je tussen de regels door leest. Dat je eruit haalt wat de schrijver bedoeld heeft. Maar wanneer hier bergen sollicitatiebrieven binnenkomen, dan worden de duidelijkste er het eerst uitgehaald.

Ook belangrijk is de motivatie. Waarom is deze functie voor de sollicitant van belang. Het werkt niet zo goed als iemand schrijft: "Ik solliciteer naar deze functie omdat ik van het arbeidsbureau moet solliciteren." Nee, schrijf op waarom je de functie interessant vindt, waarom je denkt de baan goed te kunnen uitvoeren.'

Honderden open sollicitaties

Jaarlijks ontvangt Sphinx honderden open sollicitaties. Alleen al bij de divisie Sanitair zijn het er circa driehonderd. Hoe wordt daarmee omgegaan? 'Het is zaak om positief op te vallen tussen de andere kandidaten', stelt Lijnen. 'Maar neem dit alstublieft niet te letterlijk. Ik heb eens een sollicitant gehad die een briefkaart stuurde met daarop als enige tekst "Ik solliciteer". Elke vermelding van opleiding, werkervaring en gewenste functie ontbrak. Ik heb toen een kort briefje teruggestuurd met de tekst: "Ik wijs u af". Een dergelijke sollicitatie sturen heeft natuurlijk geen enkele zin. Van de andere kant zijn we ook niet uit op ellenlange epistels die niet tot de kern van de zaak doordringen.
Nee, een open sollicitatie bevat een aantal wezenlijke elementen. In de eerste plaats: welke opleiding heeft de kandidaat gevolgd? Dit dient zo specifiek mogelijk vermeld te worden. Dus niet: een opleiding op HBO-niveau maar ook welke opleiding en welke richting. Alleen "HEAO" zegt ook nog niet zoveel. Vervolgens willen we ook graag weten of je dan niet een diploma is behaald. Zeer veel mensen laten dit na. Dan wordt een keur aan opleidingen opgesomd, maar diploma's ho maar. Bij een open sollicitatie is het verder van groot belang dat de sollicitant vermeldt in welke richting hij of zij solliciteert: de produktie, de marketing of als receptioniste. En we willen ook weten waarom de kandidaat deze functie ambieert. En tenslotte en niet onbelangrijk: welke ervaring heeft hij of zij. Vooral de ervaring die in de gewenste nieuwe baan van pas komt, is van belang.'

Verzorging

Behalve de inhoud van de brief en het curriculum vitae ('levensbeschrijving') is ook de verzorging van belang. Lijnen: 'Uit de brief moet blijken dat aandacht is besteed aan de sollicitatie. Schenk geen kladje uit een schrift, maar zorg voor goed papier en een goede envelop. Zorg dat de brief duidelijk leesbaar is. Een getypte brief verdient vaak de voorkeur. Maar ook handgeschreven brieven zijn goed, mits het handschrift te lezen is. Zorg ook dat de adressering juist is. Bel hiervoor eventueel het bedrijf op. De telefoniste [illegible] gewenste informatie geven. Het is ook beter als de brief aan de personeelsfunctionaris persoonlijk is gericht. Let dan wel op de juiste spelling van naam en voorletters en eventuele titels. Informeer ook of de functionaris in kwestie een man of een vrouw is. Voorkom spelfouten! Zeker wanneer iemand solliciteert naar een functie op HBO of academisch niveau is het erg storend als de brief spelfouten bevat.'

Goede voorbereiding

Stel, de brief heeft de test doorstaan en de kandidaat wordt uitgenodigd voor een gesprek. Hoe moet hij zich opstellen? Wat wordt er van hem verwacht? Lijnen weer: 'Wat ik belangrijk vind is dat de persoon zich presenteert zoals hij is. Sommige mensen proberen zich tijdens het gesprek beter voor te doen dan ze zijn. Maar als personeelsfunctionaris prik je daar al vrij snel doorheen. En [illegible] zich goed heeft voorbereid. Een goede voorbereiding is ook in dit geval het halve werk. Als ik in het sollicitatiegesprek vragen stel over de [illegible] bepaalde keuzes heeft gemaakt, en [illegible] onvoldoende gemotiveerd is voor de baan.'

Verder vindt Lijnen het belangrijk dat de sollicitant er verzorgd uitziet. 'Een driedelig kostuum is echt niet nodig. Maar ongemerkt let je er op of iemand schone handen en nagels heeft, of zijn haren verzorgd zijn en de kleren schoon zijn. Het maakt natuurlijk verschil of iemand voor een representatieve functie solliciteert of voor produktiewerk. Van een receptiemedewerker of een vertegenwoordiger verwacht iedereen dat hij er altijd keurig uitziet. Een produktiemedewerker heeft geen representatieve taak. Hij mag in een afgewassen spijkerbroek naar zijn werk komen en een ringetje door het oor is ook niet erg. Maar als iemand blijk geeft van een goede persoonlijke verzorging, dan geeft dat meestal ook aan hoe deze persoon met zijn werk omgaat. En bij Sphinx willen we alleen die mensen die hart hebben voor het werk, die kwaliteit leveren. Want Sphinx is een bedrijf dat te allen tijde kwaliteitsprodukten levert. De kwaliteit die wij leveren is afhankelijk van de kwaliteit van onze medewerkers.'

Sphinx is present in menig Zuidlimburgs huis. Jan Lijnen, afdeling [illegible]: 'Het hangt van de functie af [illegible] is niet erg. Het gaat er om dat [illegible] een goede persoonlijke verzorging' Foto: STUDIOPRESS

COLOFON
BANENVIZIER [illegible]

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
hoofd afdeling onderhoud	Adviesbureau volkshuisvesting	Amersfoort	25.102
rayon adviseur consumptief krediet	Financieringsmaatschappij	Amersfoort	14.35
bpr-consultants	Informatieve dienstverlening	Amstelveen	15.100
it-consultants	Informatieve dienstverlening	Amstelveen	15.99
jurist hoger [illegible]	[illegible]	Amstelveen	15.132
pmcs-consultants	Informatieve dienstverlening	Amstelveen	15.103
projectleiders en medewerkers	Informatieve dienstverlening	Amstelveen	15.102
workflowmanagement consultants	Informatieve dienstverlening	Amstelveen	15.101
chef debit- en credit. administratie	Makelaarskantoor	Amsterdam	25.21
consultant	Accountants en belastingadviseurs	Amsterdam	25.116
ervaren [illegible]	Verzekeringsinstelling	Amsterdam	15.149
junior belastingadviseur	Belastingadviseursbureau	Amsterdam	25.108
makelaar/taxateur o.g.	Makelaarsorganisatie	Amsterdam	25.95
administratief medewerkster	Belastingadviseurs	Capelle a/d IJssel	16.73
gevorderd administratief medewerker	Belastingadviseurs	Capelle a/d IJssel	16.72
bureaumanager	Notariskantoor	Den Bosch	20.76
jongste assistent-accountant	Accountantskantoor	Den Bosch	20.77
senior-adviseur bedrijfseconomie	Belastingadviseursbureau	Den Bosch	19.14
directeur	Belangenvereniging	Den Haag	19.08
jonge tu-ingenieur elektrotechniek	Raadgevend ingenieursbureau	Den Haag	25.62
pensioenadviseurs	[illegible]	Doorn	14.18
ervaren [illegible]	[illegible] belastingadviesbureau	Dordrecht	16.43
[illegible]	Autoleasemaatschappij	Dordrecht	16.02
[illegible]	Uitzendorganisatie	Drenthe of Overijssel	16.41
administratief [illegible]	Via uitzendbureau	Eindhoven	20.51
[illegible]	Uitvaartzorgverzekeringsmaatschappij	Eindhoven	20.45
[illegible] relaties	Via uitzendbureau	Eindhoven	20.52
[illegible]	[illegible]	Eindhoven	25.30
[illegible]	Bankinstelling	Eschweiler (D)	21.26
bankkaufleute	Bankinstelling	Heinsberg (D)	21.16
jonge medewerker	Verzekeringsadviesbureau	Helmond	20.49
copywriter (techniek)	Communicatie-adviesbureau	Hilversum	17.31
viertalige secretaresse	Via uitzendbureau	Houthalen (B)	23.42
accountant	Management adviesbureau	Leeuwarden	25.29
projectleider	Adviesbureau	Leiden	25.99
geschäftsstellenleiter/in	Ziektekostenverzekeraar	Mülheim (D)	21.36
trainers/adviseurs	Advies- en trainingsbureau	Naarden	25.121
consultant	Adviesbureau	Nieuwegein	25.28
franchisenemer	Verzekeringsconcern	Nieuwegein	25.11
medewerker debiteurenadministratie	Via uitzendbureau	Noord-Rotterdam	16.65
applicatiebeheerder	Ziektekostenverzekering	Noordwijk	25.12
boekhoud(st)er	Via uitzendbureau	Overpelt (B)	23.06
secretaris	Assurantiekantoren	Regio Amstelveen	25.94
directeur	Dienstverlenende onderneming	Regio Den Haag	25.112
bedrijfseconoom	Dienstverlening	Rijswijk	15.114
portefeuille-manager	Verzekeringsinstelling	Rijswijk	19.11
administratief medewerkster	Via uitzendbureau	Rotterdam	16.64
hoofd administratie	Houdstermaatschappij	Rotterdam	25.60
jonge incassomedewerk(st)ers	Gerechtsdeurwaarderskantoor	Rotterdam	16.49
sales consultant/project manager	Advies- en ontwikkelingsorganisatie	Rotterdam	25.80
supportmedewerk(st)er	Advies- en ontwikkelingsorganisatie	Rotterdam	25.81
telefonist(e)/receptionist(e)	Makelaarskantoor	Rotterdam	16.74
vestigingsmanager	Uitzendorganisatie	Rotterdam	16.28
administratief medewerker	Vakcentrale	Utrecht	18.10
beleidsmedewerker	Bedrijfsvereniging	Utrecht	15.153
directeur	Bedrijvencentrum	Utrecht	15.137
hoofd financiële administratie	Pensioenfonds	Utrecht	14.54
veiligheidskundigen in de bouw	Inspectiebedrijf	West-Nederland	18.19
telefonist/receptionist	Via uitzendbureau	Zuid-Amsterdam	18.08

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
hoofd debiteuren administratie	[illegible]	[illegible]	25.69
marketing manager	[illegible]	[illegible]	25.68
vestigingsmanager	[illegible]	[illegible]	25.51
property manager	[illegible]	[illegible]	15.133
manager account beheer [illegible]	[illegible]	[illegible] Den Haag	16.21
commercieel manager	[illegible]	Wageningen	25.54

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
hoofd projecten afdeling	Vluchtelingenopvangorganisatie	's-Hertogenbosch	15.71
unitleider	[illegible]	's-Hertogenbosch	20.19
sociaal-werker/in order	Sociaal-psychologisch centrum (CAD)	Aken	21.32
trajectbegeleider	Vluchtelingenwerkorganisatie	Alblasserdam	15.56
administratief medewerker [illegible]	Vakcentrale	Amsterdam	15.98
cardio-interventie verpleegkundige	Medisch centrum	Amsterdam	15.169
coördinator reguliere opvang	Vluchtelingenopvangcentrum	Amsterdam	15.184
manager communicatie & informatie	Vluchtelingencentrum	Amsterdam	19.05

Ex-minister dr. B. de Vries:

'Nederlandse arbeidsmarkt reageert te traag'

'Het zit niet goed met de werking van de Nederlandse arbeidsmarkt. Weliswaar heeft Nederland, in vergelijking met andere Europese landen, in de tweede helft van de jaren tachtig een sterke groei van het aantal banen gekend, maar deze groei is slechts in beperkte mate ten gunste gekomen van werklozen. De werkloosheid daalde wel, maar veel langzamer dan mocht worden verwacht. Slechts één op de tien nieuwe banen werd door werkloze uitkeringsgerechtigden vervuld. Hoewel de huidige recessie in Nederland later is ingezet dan in andere landen, heeft nu ook ons land te kampen met een daling van de werkgelegenheid en een sterke stijging van de werkloosheid. Het Centraal Plan Bureau berekent een na-oorlogs record van het aantal werkloosheidsuitkeringen in 1994. Deze situatie is alarmerend. Alarmerend, omdat de stijging van de werkloosheid niet alleen een conjuncturele oorzaak heeft, maar duidelijk ook een structurele. De Nederlandse arbeidsmarkt reageert niet adequaat op gewijzigde economische omstandigheden. De aanpassingen op de arbeidsmarkt verlopen te traag, waardoor de werkloosheid zich na elke recessie stabiliseert op een hoger niveau dan na de vorige recessie. Met name de kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt zijn hiervan de dupe. Bestrijding van de huidige groei van de werkloosheid door het nemen van conjuncturele maatregelen is dan ook niet voldoende. Om in de toekomst ook langdurig werklozen, gedeeltelijk arbeidsgeschikten en allochtonen een plaats op de arbeidsmarkt te kunnen bieden, is het noodzakelijk dat er voorwaarden worden gecreëerd voor een beter functioneren van de arbeidsmarkt. Pas dan kan er op de langere termijn een dalende trend van de werkloosheid worden verwacht. De maatregelen die noodzakelijk zijn, zullen niet altijd pijnloos zijn. Doorgaan op de huidige weg betekent echter dat de structurele problemen nog zullen verergeren.

De maatregelen die moeten worden genomen betreffen drie sporen. Ten eerste moet de werking van de arbeidsmarkt worden verbeterd door werken financieel aantrekkelijker te maken dan niet werken, door de loonkosten meer in overeenstemming te brengen met de individuele arbeidsproduktiviteit en door minder regelgeving op de arbeidsmarkt. De tweede lijn van maatregelen betreft een intensivering van het leerlingwezen, uitbreiding van het aantal werkervaringsplaatsen en bevordering van deeltijdarbeid. Dit zijn maatregelen om enerzijds kwalitatief een betere aansluiting tussen vraag en aanbod te creëren en anderzijds méér mensen aan het werk te helpen door deeltijdarbeid. Ten derde worden er meer kansen voor langdurig werklozen en specifieke groepen gecreëerd.

Dit pakket van maatregelen beoogt, zoals gezegd, een structureel betere werking van de arbeidsmarkt. Dit creëert weliswaar gunstige voorwaarden, maar garandeert niet dat mensen met een relatief zwakke arbeidsmarktpositie ook een plaats in het arbeidsproces krijgen. Daarom blijft ook specifiek arbeidsmarktbeleid voor deze groepen noodzakelijk.'

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
verkoper	Kledingconcern	Amstelveen	[illegible]
assistent-filiaalleider	[illegible]	Amsterdam	14.39
telefonisch verkoper/ster	Via uitzendbureau	Amsterdam	18.03
industrieel ingenieur elektronica	Ingenieurs- en studiebureau	Antwerpen	26.34
supervisor mechanics & piping	Groothandel olie	Antwerpen	26.32
tekenaars (mechanica)	Teken- en studiebureau	Antwerpen	[illegible]
vertegenwoordigers	Groothandel textiel	[illegible] en Limburg	[illegible]
verkoper-adviseur	Groothandel bouwspecialiteiten	[illegible] Limburg	20.17
directeur koel- en vriestechniek	Verveer- en opslagbedrijf	[illegible]	14.75
administratief medewerk(st)er	[illegible]	[illegible] (D)	11.37
assistente boekhouding	Verkooporganisatie	[illegible] (D)	11.38
photoshop-profs	Reclamebureau	[illegible] (D)	21.01
junior verkoper	Meubelzaak	[illegible]-Venray	13.13
finanzbuchhalter	Levensmiddelenbedrijf	[illegible] (D)	21.95
verkopers	Verkoop diepvriesprodukten	Brabant, Limburg en Gelderland	20.46
salesmanager benelux	Drankengroothandel	Breda	14.65
[illegible]	Energiedistributeur	Delft	14.51
accessoiresmonteur	Keten auto- en fietsaccessoires	Den Haag	16.68
[illegible]	Distributeur audio-visuele apparatuur	Den Haag	14.38
hulpverkopers	[illegible]	Den Haag	15.57
onderzoeker financiële dienstverlening	Consumentenbond	Den Haag	15.148
verkopers	Keten auto- en fietsaccessoires	Den Haag	16.56
medewerker	Groothandel in groenten en fruit	[illegible] (D)	14.33
bezirksleiter	Levensmiddelenbedrijf	[illegible], Jülich, Mönchengladbach	21.06
internat. sales en marketing manager	Meubelimporteur	[illegible] aan Zee	[illegible]
ervaren orderafwikkelaar	Keukenspeciaalzaak	[illegible]	[illegible]
hoofd bedrijfsbureau	Elektrotechnisch installatiebedrijf	[illegible]	20.07
verko(o)p(st)er	Jeanswinkel	[illegible]	20.25
hoofd verkoopgroep	Reisbureau	Groningen	15.143
sales representative	Groothandel elektrotechnische materialen	[illegible]	14.81
kapper	Kapsalon	[illegible]	25.03
sales representative	Computerdistributeur	[illegible]	14.29
topverkopers	Leverancier keukenapparatuur	[illegible]	14.08
bedrijfsleidster	Kledingwinkel	Hillegersberg	18.75
parttime verkoopster	Kledingwinkel	Hillegersberg	18.76
boekhoudkundig medewerker	Kledingdistributeur	Hoofddorp	14.26
commercieel-administratief medewerker	Kledingdistributeur	Hoofddorp	14.25
sales engineer classic components	Distributie elektronische componenten	[illegible]	25.96
telefoniste/receptioniste	Kledingdistributeur	Hoofddorp	14.27
verkoper	Kledingdistributeur	Hoofddorp	14.28
verkoper	Groothandel onderhoudsprodukten	[illegible] (B)	24.01
assistent manager	Fast-foodketen	[illegible]	24.04
[illegible]	Kledingzaak	[illegible]	[illegible]
commercieel medewerker	Reisbureau	[illegible]	[illegible]
verkopers/sters	Kledingzaak	[illegible]	[illegible]
handelsvertreter in sanitär	[illegible]	[illegible] (D)	[illegible]
hoofd verkoop	Kledingwinkel	[illegible]	[illegible]
all-round medewerker	Plantengroothandel	[illegible] (B)	23.10
sales manager	Gespecialiseerd drogingsbedrijf	Nederland en België	[illegible]
[illegible]	[illegible]	Nederland en België	[illegible]
verkoper-adviseur [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
hoofd afdeling logistiek	Energieconcern	[illegible] Nederland	[illegible]
boekhouder	[illegible]	[illegible]	[illegible]
account manager	Handelaar tegels, sanitair [illegible]	[illegible]	[illegible]
commercieel directeur	Pluimveeslachterijen	[illegible]	25.90
jonge hts'er wtb/e	Werktuigkundig installatiebedrijf	[illegible]	16.01
sales representative	[illegible]	[illegible]	[illegible]
chef werkplaats [illegible]	Via uitzendbureau	Regio Rotterdam	[illegible]
hoofd boekhouding	Groothandel benzinepompapparatuur	[illegible]	[illegible]
administratief medewerkster	Groothandel in elektrotechnische materialen	Rotterdam	[illegible]
commercieel medewerker	Groothandel staalconstructies	Rotterdam	[illegible]
[illegible]	Via uitzendbureau	Rotterdam	[illegible]
[illegible]	Distributeur bakkerijgrondstoffen	Rotterdam	[illegible]
[illegible]	Juwelier	Rotterdam	[illegible]
[illegible]	[illegible]	Rotterdam	[illegible]
sales representative	[illegible]	Rotterdam	[illegible]
vertegenwoordiger	[illegible]	Rotterdam	[illegible]
[illegible]	[illegible]	Rotterdam	[illegible]
[illegible]	[illegible]	Rotterdam	[illegible]
[illegible] directeur	Hotel	Rotterdam/Vlaardingen	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible] (D)	[illegible]
technisch medewerker	Klimaatbeheersingsbedrijf	Schiedam	[illegible]
[illegible]	Warenhuis	[illegible] (D)	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Textielhandel	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Groothandel bakkerijgrondstoffen	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Groothandel in de automatiebranche	[illegible]	[illegible]
[illegible] directeur	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
verkoper/vertegenwoordiger	Importeur gereedschappen	Zuid-Nederland en België	20.27

CNV-voorzitter mr. Westerlaken:

'Meer werk is een sprookje'

Tijdens elke economische recessie wordt ons een sprookje verteld. Het sprookje van het herstel van de werkgelegenheid. Dat sprookje luidt dat ondernemers na de recessie weer volop gaan investeren en dat er daardoor voldoende arbeidsplaatsen bij komen. Werklozen zouden dan dankzij het herstel van rendement weer aan de slag komen. Helaas, het is een sprookje.

De realiteit is anders. Na elke recessie doet zich inderdaad een herstel van werkgelegenheid voor, maar de ervaring leert dat de arbeidsplaatsen die conjunctureel verloren gaan, ook bij een herleving van de economische groei slechts beperkt terugkomen. Dat betekent dat de werkgelegenheid structureel afneemt. Het betekent ook, dat degenen die voor de recessie al werkloos waren, nog minder kansen hebben. Langdurig werklozen, vrouwen en allochtonen komen verder achter in de rij te staan. En jaarlijks melden zich tienduizenden nieuwkomers op de arbeidsmarkt. De concurrentie op de arbeidsmarkt dreigt een afvalrace te worden, waarbij alleen de sterksten overleven.

Zo'n race is onaanvaardbaar. Daarom is het van belang om het herstel van de werkgelegenheid niet te laten afhangen van de conjunctuurbeweging in de economie en het investeringsgedrag van werkgevers. Ondernemers, vakbeweging en overheid dienen de handen ineen te slaan om gezamenlijk op een creatieve wijze gestalte te geven aan een economisch structuurbeleid dat banen creëert. Investeren in research en development, in infrastructuur en in een goed arbeidsmarktbeleid. De overheid heeft daarin een ondersteunende en stimulerende rol, maar zij moet daarin ruimte geven aan initiatieven van de sociale partners, naast de afspraken over de scholing van werkzoekenden.

Sociale zekerheidsmiddelen zouden meer dan nu het geval is moeten worden ingezet voor scholing en additionele arbeid, zoals de banenpool. In samenspraak met bonden zou ook gestreefd kunnen worden naar additionele plaatsen in de marktsector. In de bedrijven dient meer ruimte te komen voor een geïntegreerd in- en doorstroombeleid. Onderzocht kan worden of bestaande functies zodanig kunnen worden opgesplitst dat de instroom naar laaggekwalificeerde functies wordt vergemakkelijkt en de doorstroom naar eventueel nieuw te creëren functies wordt bevorderd. Het opzetten van instroompools kan worden overwogen. Het aantal functies in bedrijven kan worden bevorderd door meer (grote) [illegible] Ook de arbeidsduurverkorting niet van de agenda verdwijnen. Arbeidsvoorzieningsbeleid en CAO-beleid kunnen meer op elkaar worden afgestemd; [illegible] van de Regionale Besturen voor de Arbeidsvoorziening kunnen worden ingezet bij de [illegible] van de sociale partners. [illegible] Maar [illegible] van een [illegible] En het CNV wil [illegible]

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
[illegible]			
arts-onderzoeker	Onderzoekscentrum	Leiden	15.21
experimenteel fysicus oio	Onderzoekscentrum	Nijmegen	15.129
coördinator bij- en nascholing	Opleidingscentrum	Nootdorp (bij Den Haag)	15.178
assistent in opleiding (biologie)	Universiteit	Rotterdam	15.109
coördinator onderwijsgroep/docent	Hogeschool	Rotterdam	15.160
docent wiskunde en docent scheikunde	College	Rotterdam	15.66
docent engels	College	Sibolde	15.59
faculteitsdirecteur	Universiteit	Twente	15.115
assistent in opleiding (letteren)	Universiteit	Utrecht	15.134
docent economie	College	Utrecht	15.69
docent theorie en methoden	College	Utrecht	15.68
stafmedewerker	Vormingscentrum	Utrecht	17.13
gepromoveerd polymeerchemicus	Landbouwkundig onderzoek	Wageningen	15.112
onderzoeker in opleiding oio	Uversiteit	Wageningen	15.20
groepsleraar	Onderwijs	Zaanstad	15.168
docent bouwkunde	College	Zaanstreek/Waterland	15.163
docent algemene economie	Scholengemeenschap	Zeist	15.162
informatie-analist/projectcoördinator	Pharmaceutisch onderzoeksinstituut	Zuidlaren	25.52

Uitgeverijen, radio, TV

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
anzeigenberater/in	Dagbladuitgeverij	Aken	21.19
adjunct-hoofdredacteur (puzzelbladen)	Uitgeversmaatschappij	Amsterdam	15.156
buitendienstmedewerker	Uitgeversmaatschappij	Amsterdam	14.19
direct marketeer	Uitgeversmaatschappij	Amsterdam	15.106
hoofd personeel en organisatie	Uitgeversmaatschappij	Amsterdam	19.09
medewerker financiële administratie	Uitgeversmaatschappij	Amsterdam	15.29
stafmedewerker (puzzelbladen)	Uitgeversmaatschappij	Amsterdam	15.157
ervaren marketingmedewerker	Uitgeverij	Den Bosch	15.52
projectleider informatievoorziening	Uitgeversmaatschappij	Den Bosch	15.131
uitgever	Uitgeverij	Den Haag	15.97
medewerk(st)er dtp	Uitgeversmaatschappij	Eindhoven	20.30
sales executives	Uitgeversmaatschappij	Eindhoven	14.46
personeelsfunctionaris	Uitgeversmaatschappij	Grave	15.126
afdelingssecretaresse	Omroeporganisatie	Hilversum	15.84
eindredacteur	Omroeporganisatie	Hilversum	15.93
freelance verslaggever	Omroeporganisatie	Hilversum	15.96
medewerker salarisadministratie	Omroeporganisatie	Hilversum	15.94
netwerkmanager	Omroeporganisatie	Hilversum	15.90
politiek redacteur/verslaggever	Omroeporganisatie	Hilversum	15.92
programmamaker	Omroeporganisatie	Hilversum	15.91
redakteur/verslaggever	Omroeporganisatie	Hilversum	15.18
nieuwslezer/redacteur	Radiostation	Naarden	14.73
radiopresentator en producer	Radiostation	Naarden	14.72
account manager	Media-adviesbureau	Zandvoort	14.23

[illegible]

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
transportverkoper	Beroepsgoederentransportbedrijf	Amsterdam	20.31
personeelsconsulent	Vervoerbedrijf	Groningen	15.136
logistiek manager	Vervoersonderneming	Oost-Nederland	25.07
administratief medewerker verkoopafd.	Transportbedrijf	Rotterdam	16.45
medewerker customer service	Transportbedrijf	Rotterdam	16.44
personal assistent	Transportbedrijf	Rotterdam	16.29

[illegible]

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
bouwkundig cad-tekenaar	Architectenbureau	's-Hertogenbosch	20.74
bouwkundig tekenaar	Architectenbureau	's-Hertogenbosch	20.75
[illegible]	Autodealer	's-Hertogenbosch	20.06
[illegible]	Sanitaire voorzieningen (douche/badkamer)	Aken	21.44
[illegible]	Woninginrichter	Aken	21.12
[illegible]	[illegible]	Aken	21.37
[illegible]	[illegible]	Aken	21.28
[illegible]	[illegible]	Aken	21.08
[illegible] für unseren [illegible]	[illegible]	[illegible]	21.41
[illegible]	[illegible]	[illegible]	21.18
[illegible]	[illegible]	[illegible]	21.21
[illegible]	[illegible]	[illegible]	21.14
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

'We hebben de Gouden Gids gepakt en iedere knopenfabrikant gebeld'

Mirjam en Anouk zijn sinds kort eigen baas

MAASTRICHT - Werken in loondienst mag - maar het hoeft niet. Neem nou Mirjam Bouwens en Anouk Beurskens uit Maastricht. Dit voorjaar opende het duo een eigen winkel in Maastricht ('Buttons & Beads'). Een half jaar na de start is het een komen en gaan in de Minckelersstraat.

'Dat we samen "in zaken" wilden, was al heel lang duidelijk', vertelt Mirjam Bouwens. 'Weet u, voor jezelf beginnen is toch een droom van veel mensen. Wij vinden totale zelfstandigheid en onafhankelijkheid een hoog goed. Wij hadden het geluk dat we allebei hetzelfde wilden, elkaar door en door kenden en dus precies wisten wat we aan elkaar hadden. Als je dan ook nog een goed idee hebt, tja, dan moet je zo'n stap gewoon zetten.'

Gouden Gids

Een eigen zaak beginnen doe je niet zomaar, daar gaat een grondige voorbereiding aan vooraf. 'Aanvankelijk wisten we niet eens precies wat we wilden', zegt Anouk Beurskens. 'Verschillende, heel uiteenlopende ideeën - van horeca tot detailhandel - passeerden de revue. Op een gegeven moment ging ik op vakantie naar Engeland waar ik een fantastische kralenwinkel binnenliep. Bij thuiskomst ben ik razend enthousiast naar Mirjam gegaan en samen hebben we de hele zaak doorgesproken. Wij zijn gaan nadenken over aanvulling van het produktenpakket en we kwamen uit op kralen, knopen en hoeden.' Zij wisten eigenlijk niets van knopen of kralen. Mirjam: 'Dat vergde nogal wat "inlezen" in de materie. We hebben de Gouden Gids gepakt en iedere knopen- en kralenfabrikant in Nederland opgebeld. Wat bieden ze, wat zijn de kosten en hoe moet je het aanpakken - dat soort zaken. Gaandeweg leer je ontzettend veel en langzaam rijpt het idee dan naar de uiteindelijke vorm. We wilden in Maastricht een gezellige winkel. Maar dan komt het volgende probleem: wáá_ in Maastricht? In die stad een goed én ook nog betaalbaar pand vinden was geen eenvoudige klus. Maar zelfs daarin zijn we geslaagd.'

Onderscheiden

Knopen en kralen kun je eigenlijk overal kopen, zo weet het jonge ondernemersduo. 'Het was dus zaak om ons te onderscheiden. Dat is een must, wil je als winkel überhaupt bestaansrecht hebben. Wij verkopen daarom produkten die elders in de stad of directe omgeving niet te krijgen zijn. Alleen de echt bijzondere knopen en kralen krijgen een plaats in onze bakjes. Maar iemand die al lang op zoek is naar die ene mooie ketting die echt "nergens" te koop is, die zou eens bij ons binnen moeten lopen.' Inderdaad, het tweetal heeft snel geleerd hoe je PR bedrijft. Ze hebben talloze kralen, in alle kleuren, maten en prijsklassen. En een ketting, armband of oorbel kan geheel volgens eigen ideeën worden samengesteld. 'Wij maken desnoods een sieraad ter plekke. Maar klanten kunnen ook de benodigde materialen, zoals slotjes e.d. bij ons kopen om het sieraad vervolgens zelf thuis te maken.'

Rommelmarkt

Anouk en Mirjam hebben gekozen voor een 'warm' interieur. De rood geverfde muren, spiegels in vergulde lijsten, antieke kastjes en een ouderwetse toonbank roepen een gevoel van behaaglijkheid op. 'Dat is precies wat we beogen. Klanten moeten zich op hun gemak voelen, dat ze maar binnenlopen en rustig rondsnuffelen.' Het tweetal heeft alles zelf gedaan - want dat bespaart geld. Anouk: 'Van het verven van de muren tot en met het schuren en schilderen van het meubilair dat wij op antiek- en rommelmarkten bijeen sprokkelden. Alleen het aanbrengen van de houten vloer moesten we noodgedwongen uitbesteden.'

In het midden van de zaak staat een grote tafel met daarop tientallen bakjes met het uitgebreide assortiment van kralen. Aan de muren de kokers met knopen. Maar ook vrouwen die niet zo handig zijn en slechts op zoek zijn naar een leuk hoedje, zijn welkom. 'Voor hoeden geldt hetzelfde als voor de knopen en kralen: zorgen dat je je onderscheidt van anderen', zegt Mirjam. 'Onze hoeden zijn handgemaakt, ontsproten aan het brein van hoedenontwerpers. Wie een van onze hoedjes draagt, mag gezien worden!'
Ook al zijn ze pas een half jaar eigen baas, ze weten nu al dat zij een juiste keuze hebben gemaakt. Hard werken, geen uren tellen en service bieden aan de klant is hun credo. En ze piekeren er niet over om nog ooit in loondienst te gaan. 'Maar je moet het wel durven. En dat is voor velen juist het grote probleem.'

Mirjam Bouwens en Anouk Beurskens: 'Nooit meer in loondienst'
Foto: CLEA BETLEM

'Onze wereld heeft eigen wetten'

Profvoetballer Paul Nortan

'Bij de aftrap van de eerste competitiewedstrijd tegen Ajax dacht ik: hier heb ik het dus allemaal voor gedaan. Twee jaar lang geblesseerd geweest. Steeds keihard gewerkt - bloed, zweet en tranen - om terug te komen, mezelf telkens afvragend of ik nog wel aan de top kon meedraaien. Feyenoord werd landskampioen, maar ik kon niet echt feestvieren, want ik speelde niet en mijn contract werd niet verlengd. Bij RKC kreeg ik in de voorbereidingsperiode de kans om te bewijzen of ik het oude niveau nog kon halen. Het lukte. Toen de wedstrijd tegen Ajax begon, had ik een goed gevoel. Ik had een overwinning op mezelf behaald.

Na een uur raakte ik geblesseerd bij een tackle van Rijkaard. Hij ging voor de bal. Frank is geen type dat iemand opzettelijk uit de wedstrijd schopt, maar hij was te laat. Door die actie scheurde mijn binnenste knieband in, waardoor ik opnieuw voor enkele weken was uitgeschakeld. Dat betekende weer thuis zitten en revalideren, maar ik zal zeker terugkomen. Voor hoelang is moeilijk te zeggen. Ik ben 29 jaar en loop al zo'n tien jaar mee in het betaalde voetbal. In die tijd heb ik genoeg ervaring opgedaan om te weten dat je het niet altijd zelf voor het zeggen hebt of en waar je je werk kunt doen, of niet. Eerder in mijn carrière miste ik een jaar door een hernia-operatie en op 26 maart 1991 (zo'n dag vergeet je nooit) kwam ik tijdens de training bij Feyenoord verkeerd neer: een gebroken kuitbeen en gescheurde enkelbanden. Van het ene op het andere moment kom je dan in een heel andere situatie. Een fitte speler is o.k., maar als je geblesseerd bent, tel je niet meer mee. De club waar je speelt helpt wel, maar je moet zelf herstellen, je bent helemaal op jezelf aangewezen.

Na twee jaar sukkelen en de onzekerheid of het nog wel goed kwam, bood Feyenoord geen nieuw contract aan. Dat komt hard aan, maar zoiets zie je aankomen. De belangen in het voetbal zijn groot, zowel voor de clubs als voor de spelers en trainers. De één zijn dood is de ander zijn brood. Onder de top geldt dat minder. De groep waarmee ik vijf jaar bij AZ'67 speelde, dreef op de gedachte dat wij elkaar elke wedstrijd nodig hadden.

De voetbalwereld heeft zijn eigen wetten. Contracten, zeggen wij, zijn er om opengebroken te worden. Soms hebben spelers niets te vertellen. De één is van de trainer afhankelijk, de ander is eigendom van een groep zakenlui. Als zij op een gegeven moment veel geld kunnen verdienen met een transfer, wordt de speler verkocht. Pure handel, maar zo beschouw ik het ook als twee clubs tegen elkaar opbieden om mij te krijgen. Anders ben ik een dief van mijn eigen portemonnee. Ik ben in totaal ruim drie jaar uit de roulatie geweest en dat heeft mijn ontwikkeling zeker geremd. Maar ik heb ook veel geleerd in die tijd en na kunnen denken over de toekomst. En nadat ik mijn middenstandsdiploma had gehaald, heb ik ook nog enkele andere cursussen gevolgd, onder meer in de horeca. De voetballerij is hard, maar ook het mooiste wat er is. Het plezier en de vrijheid zijn enorm groot en die wil ik behouden. Met een vriend heb ik al plannen om voor onszelf te beginnen, [illegible] in de leiding. Ik zou niet van negen tot vijf op kantoor [illegible] maar doen wat de baas zegt.'

Vivian Boelen:

'TV-journalisten nemen bijzondere plaats in...'

'Toen de arbeidsmarkt in de jaren zeventig onder druk kwam te staan, sprak PvdA-voorman Den Uyl tijdens verhitte kamerdebatten over 'het recht op werk' en 'arbeid is geen koopwaar'. Daarin heeft hij ongelijk gekregen en nu is niets zo gestigmatiseerd als de werkloze. Sterker nog, was vijf jaar geleden de ontkoppeling loon en uitkering politiek onbespreekbaar, vandaag de dag wordt zelfs gesproken over de afschaffing van het minimumloon. In zo'n politiek-sociaal klimaat is het hebben van een baan bijna een voorrecht, lijkt het, want werkgevers kunnen kiezen uit een enorm arsenaal en kunnen eisen stellen aan opleiding, geslacht en huidskleur.

De scheiding tussen de werkenden en niet-werkenden wordt in de toekomst alleen maar groter en ik zie dan ook weinig kansen ontstaan voor langdurig werklozen, allochtonen en herintredende vrouwen. Ondanks de politieke partijen die in hun manifesten spreken over 'eerlijke verdeling van werk'.

Startende ondernemers zouden door de overheid meer gestimuleerd kunnen worden, bijvoorbeeld door aantrekkelijke fiscale regelingen en het bieden van andere faciliteiten. Daardoor zou de levensvatbaarheid van bedrijven vergroten en een gezonde groei in het aantal banen kunnen plaatsvinden.

Journalisten, met name televisiejournalisten, nemen op de arbeidsmarkt een bijzondere plaats in; er wordt veel op free-lance basis gewerkt en kijkcijfers spelen een belangrijke rol. Bovendien verandert de structuur van het omroepbestel. Dat is enerzijds bedreigend voor onze beroepsgroep, anderzijds biedt het ook kansen.

De start van RTL 4 en RTL 5 heeft een aanzienlijk aantal mensen een werkkring opgeleverd. Ook ik behoor tot de gelukkigen die in staat zijn gesteld u op de hoogte te houden van allerlei ontwikkelingen. Bijvoorbeeld op de arbeidsmarkt.'

Scholier Bernadette Bongenaar (11) wil hotelmanager worden

'Ik zit in groep 8. Wat wil ik worden? De baan die ik wil hebben, kennen veel kinderen niet.

De meeste kinderen willen iets worden wat best bekend is, zoals: verpleegster, piloot, politieman, brandweerman enzovoort.

Wat ik wil worden is manager van een hotel.

Dat lijkt mij leuk, omdat je veel in aanraking komt met mensen. En eigenlijk wil ik ook wel aardig wat verdienen. Ik vind het ook leuk om verschillende talen te spreken. Er zullen namelijk veel mensen uit het buitenland komen. Ik vind het ook leuk dat er zoveel kinds is in een hotel. En dat je daar gebruik van mag maken alsof het van jou is.

Ik zal best lang moeten leren om hotelmanager te worden. [illegible] jaar. [illegible] De hogere hotelschool duurt 5 jaar.

Ik denk dat ik wel kansen heb om hotelmanager te worden. Want ik ben best goed op school. En als ik iets wil dan zet ik ook echt door om het te kunnen doen.'

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
medewerker informatie centrum	Medisch centrum	Amsterdam	15.154
medewerkers klachtondersteuning	Jeugdhulpverleningsorganisatie	Amsterdam	15.64
medisch secretaresse	Onderzoekscentrum	Amsterdam	15.28
[illegible]	Woningbouw[illegible]	Amsterdam	15.34
[illegible]	Centrum [illegible]	Amsterdam	18.06
sociaal psychiater	Geestelijke gezondheidszorg	Amsterdam	15.76
sociaal-psychiatrisch verpl. met ve[illegible]	Geestelijke gezondheidszorg	Amsterdam	15.78
sociaal-psychiatrisch verpleegkundige	Geestelijke gezondheidszorg	Amsterdam	15.77
[illegible] afdelingshoofd	Bejaardenzorg	Amsterdam	18.01
zelfstandige activiteitenbegeleider	Verpleeghuis	Amsterdam	15.187
[illegible]	Ziekenhuis	Bedburg (D)	21.04
[illegible] microbiologie/-techn.	Onderzoekscentrum	Bilthoven	16.108
wet. onderzoeker [illegible]/-technoloog	Onderzoekscentrum	Bilthoven	15.107
teamcoördinator [illegible] ergoth.	Ziekenhuis	Boxmeer	15.03
psychiater	Gezondheidszorg	Brabant	15.175
psychiater	Gezondheidszorg	Brabant	15.176
psycho-diagnostisch medewerker	Gezondheidszorg	Brabant	15.174
psycholoog/psychotherapeut	Gezondheidszorg	Brabant	15.173
sociaal-psychiatrisch verpleegkundige	Gezondheidszorg	Brabant	15.172
spelleider	Gezondheidszorg	Brabant	15.170
spelleider	Gezondheidszorg	Brabant	15.171
leidinggevend [illegible]	Thuisgezondheidszorg	Capelle a/d IJssel	15.75
arts voor arbeid en gezondheid	Bedrijfsgeneeskundige dienst	Den Haag	15.166
bedrijfsverpleegkundige	Bedrijfsgezondheidszorg	Den Haag	15.04
etagehoofd	Verpleegcentrum	Den Haag	15.67
groepsleiders	Kindertehuis	Den Haag	15.60
jeugdwerkadviseur	Jeugdraad	Den Haag	15.72
kerkelijk werker	Jeugdpastoraat	Den Haag	15.73
psycholoog	Revalidatiecentrum	Den Haag	15.182
sociaal cultureel [illegible]	Buurthuis	Den Haag	15.57
verzuimbegeleider	Bedrijfsgezondheidszorg	Den Haag	15.05
[illegible] hulpverlener	Hulpverleningsinstelling	Den Helder	15.181
[illegible]	Hulpverleningsinstelling	Den Helder	15.180
[illegible]	Psychiatrisch ziekenhuis	Dordrecht	15.23
kinder- en jeugdpsychiaters	Psychiatrische instelling	Ede	15.177
ergotherapeut	Dagcentrum	Eindhoven	17.19
hlo-analist [illegible] chemie	Ziekenhuis	Eindhoven	20.23
kock/jun[illegible]	Ziekenhuis	Gangelt (D)	21.31
verpleeg[illegible]	Psychiatrisch verzorgingstehuis	Geilenkirchen (D)	11.30
psychiater	Psychiatrisch ziekenhuis	Gorinchem	15.159
r.k. priester	Ziekenhuis	Heemstede	17.28
biofysicus/[illegible] ingenieur	Epilepsiecentrum	Heeze	25.33
1e histologisch [illegible]	Ziekenhuis	Helmond	20.34
lid van de raad van toezicht	Woningstichtingsorganisatie	Hilversum	17.20
maatschappelijk werker	Verpleeghuis	Katwijk	15.183
projectmedewerker	Ontwikkelingssamenwerking	Latijns-Amerika	15.14
verpleegkundig hoofd	Ziekenhuis	Leiden	15.06
verpleegkundig teamlid/icig	Ziekenhuis	Leiden	15.07
verpleegkunig teamlid/hartbewaking	Ziekenhuis	Leiden	15.08
arts	Gezondheidsdienst	Lelystad	15.01
directeur	Woon- en zorgcentrum	Meppel	15.122
apotheekassistenten	Ziekenhuis	Nieuwegein	15.09
clinical research associates	Farmaceutisch bedrijf	Nieuwegein	15.111
hoofd hart-catheterisatiekamer	Ziekenhuis	Nijmegen	15.37
1e [illegible] analist	Ziekenhuis	Noord-Brabant	15.179
salarisadministrateur	Geestelijke gezondheidszorg	Noord-Oost Rotterdam	16.71
secretaresse	Geestelijke gezondheidszorg	Noord-Oost Rotterdam	16.69
secretaresse personeelszaken	Geestelijke gezondheidszorg	Noord-Oost Rotterdam	16.70
ervaren groepsleider	Psychiatrische instelling	Oegstgeest	15.185
leidinggevend medewerker	Thuiszorg	Oostgaarde/Middelwatering	17.09
hoofd bestuurlijke zaken	Thuiszorgorganisatie	Regio Zaanstreek Waterland	15.13
aankomend verpleeghuisarts	Verpleeghuis	Rotterdam	15.02
basisarts aio	Ziekenhuis	Rotterdam	15.141
bedrijfsarts	Bedrijfsgezondheidsdienst	Rotterdam	15.41
hoofd medisch secretariaat	Ziekenhuis	Rotterdam	16.10
personeels- en organisatie-adviseur	[illegible]	Rotterdam	15.139
teamleider	Ziekenhuis	Rotterdam	15.40
tandtechnicus	[illegible]	Son en Breughel	20.62
erzieherin als gruppenleiterin	Kinderdagverblijf	Stolberg (D)	21.40
verpleger/ster	Ziekenhuis	Stolberg (D)	11.39
ervaren werkbegeleider	Vluchtelingenwerkorganisatie	Tiel	15.62
directeur	Verpleeghuis	Utrecht	15.189
ergotherapeut	Revalidatiecentrum	Utrecht	15.39
hoofd [illegible]	[illegible]	Utrecht	15.118
mondhygiënist	Tandheelkundige praktijk	Vught	20.13
regionaal arts ouder- en kindzorg	Thuisgezondheidszorg	West-Brabant	16.74
krisisinterventor	Krisiscentrum	Westelijk Utrecht	15.186
[illegible]	Ziekenhuis	Würselen (D)	21.07
hoofd economisch admin. dienst	Verpleeghuis	Zeist	15.135
coördinator goederenbeheer	Ziekenhuis	Zevenaar	25.47
psychomotorisch therapeut	Psychiatrisch ziekenhuis	Zoetermeer/Leidschendam/Underhof	15.167
coördinator	Gezondheidscentrum	Zwaag	16.63
psychologisch assistent	Polikliniek	Zwolle	15.80

Prof. dr. Heertje:

'Werknemer zal vaak moeten veranderen van functie'

'Voor Nederland voorzie ik de komende jaren een aantal ontwikkelingen. Aan de ene kant zal de economie zich herstellen. Het gaat nu al beter, blijkt uit de macro-cijfers. Aan de andere kant zal de werkloosheid ons grootste probleem zijn. Wat er momenteel op de arbeidsmarkt gebeurt, heeft veel te maken met wat ik wil noemen de zogenoemde Oost-Europa-werkloosheid, oftewel: werkloosheid die ontstaat doordat er in de besluitvorming allerlei zaken veranderen. Kijk maar naar de overheid. Lange tijd is het daar erg ambtelijk en bureaucratisch aan toegegaan. Ook grote ondernemingen hadden de neiging om alles van bovenaf te regelen. De laatste tijd is dat aan het veranderen. Men is aan het saneren. Steeds meer bedrijven kiezen voor een platte organisatiestructuur. Er wordt meer aan anderen overgelaten en er is meer top-down communicatie. Een ontwikkeling die veel verborgen werkloosheid blootlegt. Werkloosheid die voorheen nooit aan het licht kwam, doordat mensen elkaar voortdurend de hand boven het hoofd hielden, met als gevolg nu een massale uitstoot van werknemers. Een internationaal voorbeeld is IBM, maar ook nationaal zien we het bij de overheid, KLM, Philips en ga zo maar door. Men ziet dat vaak als een teken dat het slechter gaat met de economie. Het tegendeel is waar: het is het gezond maken van de economie, een van de redenen waarom ik verwacht dat na of zelfs tijdens die saneringsoperaties de economie behoorlijk zal aantrekken. Uit de stijgende koersen op de beurzen kun je opmaken dat het nog helemaal niet zo slecht gaat met het bedrijfsleven. De arbeidsmarkt is een veel groter probleem!

Er zullen belangrijke verschuivingen op die arbeidsmarkt plaatsvinden. Werknemers zullen bijvoorbeeld vaak moeten veranderen van functie, omdat banen vervallen in het kader van reorganisaties en van internationalisering. Dat stelt hoge eisen aan hun flexibiliteit en er zal ook een grote bereidheid moeten zijn tot scholing. Vrouwen nemen een bijzondere plaats op de arbeidsmarkt in. De arbeidsparticipatie van vrouwen vind ik nog steeds te laag, met name in het management van het bedrijfsleven en de overheid. Terwijl de besluitvorming aanzienlijk zou worden verbeterd als meer vrouwen zitting zouden hebben in de top van organisaties. Dankzij ontwikkelingen zoals deeltijdbanen en flexibele arbeidstijden, die mogelijk worden gemaakt door het voortschrijden van de techniek, hebben vrouwen meer kansen op de arbeidsmarkt. De vraag naar arbeid van die categorie neemt daardoor toe.

De arbeidsmarkt moet flexibeler worden. Er is werk dat mensen niet graag doen, zoals vuilnis ophalen. Het loon voor dat werk zal moeten worden verhoogd, terwijl voor populaire banen het loon best wat lager mag zijn. Bovendien pleit ik voor versoepeling van het ontslagrecht. Het huidige ontslagrecht weerhoudt werkgevers ervan werknemers in vaste dienst te nemen, omdat het niet gemakkelijk is iemand na verloop van tijd te ontslaan als hij niet goed functioneert.'

Functie	Type bedrijf/instelling	Plaats	Vac.nr.
kfm. angestellte/r	Wasser- en milieutechniek	[illegible]	[illegible]
verkaufsförderer	Woninginrichter	[illegible]	[illegible]
bouwkundig calculator	Woningbeheer[illegible]	[illegible]	[illegible]
hoofd niet-planmatig onderhoud	Woningbouwvereniging	[illegible]	[illegible]
service monteur	[illegible]	[illegible]	[illegible]
hoofd technische afdeling	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ingenieur watertechniek	Installateur watergasfsystemen	[illegible]	[illegible]
baukaufmann	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ervaren bouwkundig calculators	Bouwbedrijf	[illegible]	[illegible]
ervaren werkvoorbereiders	Bouwbedrijf	[illegible]	[illegible]
mts-er weg- en waterbouwkunde	[illegible]	[illegible]	[illegible]
uitvoerders b en u	Bouwbedrijf	[illegible]	[illegible]
senior vergunningverlener	Waterkwaliteits[illegible]	[illegible]	[illegible]
beton- en/of staaltekenaars	Ingenieurs-projectenbureau	[illegible]	[illegible]
bet. tekenaars w & w	Ingenieurs-projectenbureau	[illegible]	[illegible]
c.a.d.-tekenaars bouwkunde	Ingenieurs-projectenbureau	[illegible]	[illegible]
ontwerper w & w	Ingenieurs-projectenbureau	[illegible]	[illegible]
[illegible] onderhoudssysteem	[illegible]	[illegible]	[illegible]
metselaars	Bouwbedrijf	Duitsland	[illegible]
calculator/inkoper	Bouw[illegible]	[illegible]	[illegible]
chef schadebehersteller	Autoschade[illegible]	[illegible]	[illegible]
hoofd adviesgroep ruimt. inrichting	Ingenieursbureau	Gelderland	[illegible]
projectleider	Bouwbedrijf	[illegible]	[illegible]
directiesecretaris/hoofd jur. afd.	Certificaatverlener	Gouda	[illegible]
algemeen produktieleider	Producent buitendeuren	[illegible]	[illegible]
hoofd distributie	Waterleidingmaatschappij	[illegible]	[illegible]
hoofd afdeling milieutechniek	Wegenbouw en milieu[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible] schrijnwerker standenbouw	Standenbouwbedrijf	[illegible]	[illegible]
ervaren projectleider	Bouwbedrijf	[illegible]	[illegible]
administratief medewerker	Waterbouw[illegible]	[illegible]	[illegible]
handelsvertreter gewächshausbau	Bouwbedrijf	[illegible]	[illegible]
[illegible] electrotechniek	Installatiebedrijf	[illegible]	[illegible]
unit manager ind. installatietechniek	Installatiebedrijf	[illegible]	[illegible]
bouwkundigen	Via uitzendbureau	[illegible]	[illegible]
verkoper/adviseur	Produktiebedrijf	Regio West[illegible]land	[illegible]
beslu[illegible] woningbouw	Bouwbedrijf	[illegible]	[illegible]
juridisch medewerker	Ruimtelijk ordeningsadviesbedrijf	[illegible]	[illegible]
uitvoerder [illegible]	Bouwbedrijf	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Bouwbedrijf	[illegible]	[illegible]
[illegible] beveiligingsmonteur	Beveiligingsbedrijf	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Bouw- en houthandel	[illegible]	[illegible]
sectorbestuurder	Bouw- en houthandel	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Wegenwerken	[illegible] (B)	[illegible]
[illegible]	Wegenwerken	[illegible] (B)	[illegible]
manager	Cultuur- en civieltechnisch bedrijf	[illegible]	[illegible]